edexcel

TAG

Edexcel TAG Uwch Gyfrannol mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Sengl) (8721)

Edexcel TAG Uwch Gyfrannol mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Dwbl) (8722)

Edexcel TAG Uwch mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Sengl) (9721)

Edexcel TAG Uwch mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Dwbl) (9722)

Hydref 2005

dysgu uwch, newid bywyd
advancing learning, changing lives

Canllaw athrawon

Edexcel TAG mewn
Busnes Cymhwysol

Mae Edexcel Cyfyngedig yn un o'r prif gyrff arholi a dyfarnu yn y Deyrnas Unedig a ledled y byd. Mae'n ymgorffori'r holl gymwysterau a ddyfarnwyd cyn hyn o dan frand Edexcel a BTEC. Rydym yn cynnig amrediad eang o gymwysterau gan gynnwys rhai cyffredinol (academaidd) a galwedigaethol a rhaglenni penodol i gyflogwyr.

Trwy rwydwaith o swyddfeydd yn y DU a gwledydd tramor, mae ein canolfannau'n derbyn y gefnogaeth sydd ei hangen arnyn nhw i'w helpu i gyflwyno eu rhaglenni addysg a hyfforddiant i ddysgwyr.

Am wybodaeth bellach ffoniwch ein Gwasanaethau i Gwsmeriaid ar 0870 240 9800, neu ewch i'n gwefan yn www.edexcel.org.uk

Gwneir cyfeiriadau at ddeunyddiau trydydd parti yn y fanyleb hon yn ddidwyll. Nid yw Edexcel yn cefnogi, yn cymeradwyo nac yn derbyn cyfrifoldeb am gynnwys y deunyddiau, a all fod yn agored i'w newid, nac unrhyw farn a fynegir ynddynt. (Gall y deunydd gynnwys gwerslyfrau, cylchgronau a chyhoeddiadau eraill a gwefannau.)

Awdurdodwyd gan Jim Dobson
Paratowyd gan Susan Hoxley

Cod Cyhoeddi UA016268

Mae'r holl ddeunydd yn y cyhoeddiad hwn yn hawlfraint
© Edexcel Cyfyngedig 2005

Edexcel TAG Uwch Gyfrannol mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Sengl) (8721)

Edexcel TAG Uwch Gyfrannol mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Dwbl) (8722)

Edexcel TAG Uwch mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Sengl) (9721)

Edexcel TAG Uwch mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniad Dwbl) (9721)

Cynnwys

Rhagarweiniad 1

Crynodeb o'r Manylebau 2

TAG Cymhwysol Edexcel 2

Strwythur y TAG UG a'r TAG mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniadau Sengl a Dwbl) 3

Cynllunio rhaglen addysgu 5

Enghraifft 1: TAG Uwch Gyfrannol (Dyfarniad Sengl) 5

Enghraifft 2: TAG Uwch (Dyfarniad Sengl) 6

Enghraifft 3: Uwch Gyfrannol TAG (Dyfarniad Dwbl) 6

Enghraifft 4: TAG Uwch (Dyfarniad Dwbl) 7

Cyflwyno unedau ac asesu mewnol 8

Cynllunio 8

Asesu 8

Unedau 9

Uned 1: Archwilio Pobl yn y Gwaith 11

Uned 2: Archwilio Busnes 35

Uned 3: Archwilio Marchnata 85

Uned 4: Archwilio Busnes Electronig 85

Uned 5: Archwilio Gwasanaeth Cwsmeriaid 85

Uned 6: Archwilio Hyrwyddo 85

Uned 7: Archwilio Menter 85

Uned 8: Datblygu Busnes 85

Uned 9: Rheoli a Datblygu Pobl 85

Uned 10: Penderfyniadau Marchnata 85

Uned 11: Effaith Cyllid ar Benderfyniadau Busnes 85

Uned 12: Dimensiynau Rhyngwladol Busnes 85

Uned 13: Trefnu Digwyddiad 85

Uned 14: Dylanwadau Allanol ar Fusnes 85

Atodiad 1 85

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 2 85

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 3 85

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 4 85

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 5 85

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 7 85

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 9 85
Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 11 85
Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 12 85
Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 13 85
Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 14 85

Atodiad 2 85

Gweithdrefnau asesu mewnol 85

Atodiad 3 85

Arweiniad Marcio Portffolio TAG Cymhwysol 85
Cymhwyso'r Bandiau Marciau 85

Atodiad 4 85

Cofnodion arsylwi 85

Atodiad 5 85

Datganiadau/tystiolaeth tystion 85

Atodiad 6 85

Taflen tracio cymwysterau 85

Atodiad 7 85

Arweiniad i ysgrifennu adroddiad 85

Atodiad 8 85

Sesiwn sefydlu 85

Rhagarweiniad

Mae’r canllaw hwn i athrawon yn atodi manylebau TAG UG a Edexcel TAG ar gyfer Busnes Cymhwysol. Cafodd ei gynllunio i helpu athrawon i baratoi ar gyfer eu haddysgu’n gyntaf yn 2005.

Dylid defnyddio’r canllaw hwn ochr yn ochr â’r fanyleb. Mae’n helpu gyda chynllunio rhaglenni addysgu a rheoli gofynion asesu.

Mae Unedau 2 ac 11 yn cynnwys eitemau o waith dysgwyr wedi’u hasesu. Bydd hyn yn rhoi arweiniad pellach ar gymhwyso’r bandiau marciau yn y gridiau asesu ac yn darparu syniad cychwynnol o’r safonau disgwyliedig.

Crynodeb o'r Manylebau

TAG Cymhwysol Edexcel

Mae'r gyfres hon o naw cymhwyster yn cynnwys Tystysgrifau Addysg Gyffredinol mewn:

- Celf a Dylunio Cymhwysol
- Busnes Cymhwysol
- TGCh Cymhwysol
- Peirianneg
- Iechyd a Gofal Cymdeithasol
- Astudiaethau Hamdden
- Y Cyfryngau
- Y Celfyddydau Perfformio
- Teithio a Thwristiaeth.

Cynllunnir y cymwysterau i ddarparu cyflwyniad eang i faes galwedigaethol mewn cyd-destun cymhwysol. Maent ar gael ar gyfer eu haddysgu'n gyntaf fel cyrsiau dwy flynedd o fis Fedi 2005 a chyrsiau blwyddyn o fis Fedi 2006. Bydd cymwysterau Uwch Gyfrannol yn cael eu dyfarnu am y tro cyntaf yn ystod haf 2006 a chymwysterau TAG Uwch yn ystod haf 2007.

Strwythur y TAG UG a'r TAG mewn Busnes Cymhwysol (Dyfarniadau Sengl a Dwbl)

Gair	Cod
Dewisol	D
Gorfodol	G
Mewnol	M
Allanol	A

Uned	Cod	Teitl	Lefel	UG	UG (Dwbl)	TAG	TAG (Dwbl)	Dull Asesu	Argaeledd Asesu
1	6916	Archwilio Pobl yn y Gwaith	UG	G	G	G	G	A (Arholiad ysgrifenedig)	Ionawr/Mehefin
2	6917	Archwilio Busnes	UG	G	G	G	G	M	Ionawr/Mehefin
3	6918	Archwilio Marchnata	UG	G	G	G	G	M	Ionawr/Mehefin
4	6919	Archwilio Busnes Electronig	UG	DD/B	D	DD/B	D	M	Ionawr/Mehefin
5	6920	Archwilio Gwasanaeth Cwsmeriaid	UG	DD/B	D	DD/B	D	M	Ionawr/Mehefin
6	6921	Archwilio Hyrwyddo	UG	DD/B	G	DD/B	G	A (Arholiad ysgrifenedig)	Ionawr/Mehefin
7	6922	Archwilio Menter	UG	DD/B	D	DD/B	D	M	Ionawr/Mehefin
8	6923	Datblygu Busnes	U2	DD/B	DD/B	G	G	A (Aseiniad a osodir yn allanol)	Mehefin
9	6924	Rheoli a Datblygu Pobl	U2	DD/B	DD/B	D	D	M	Ionawr/Mehefin
10	6925	Penderfyniadau Marchnata	U2	DD/B	DD/B	D	G	A (Arholiad ysgrifenedig)	Ionawr/Mehefin

Uned	Cod	Teitl	Lefel	UG	UG (Dwbl)	TAG	TAG (Dwbl)	Dull Asesu	Argaeledd Asesu
11	6926	Effaith Cyllid ar Benderfyniadau Busnes	U2	DD/B	DD/B	D	D	M	Ionawr/Mehefin
12	6927	Dimensiynau Rhyngwladol Busnes	U2	DD/B	DD/B	D	D	M	Ionawr/Mehefin
13	6928	Trefnu Digwyddiad	U2	DD/B	DD/B	D	D	M	Ionawr/Mehefin
14	6929	Dylanwadau Allanol ar Fusnes	U2	DD/B	DD/B	D	D	M	Ionawr/Mehefin

Cynllunio rhaglen addysgu

Mae'r diagramau hyn yn dangos y ffyrdd posibl o gyflwyno'r rhaglen.

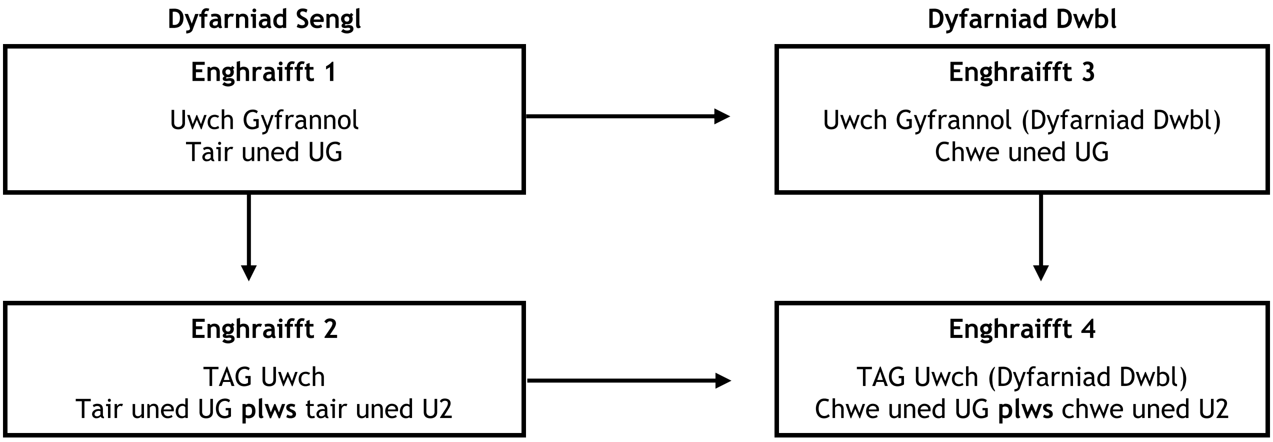

Enghraifft 1: TAG Uwch Gyfrannol (Dyfarniad Sengl)

Tair uned UG (mae pob uned yn orfodol)

Teitl yr uned	Math o asesiad	Dyddiad
Uned 1: Archwilio Pobl yn y Gwaith	Allanol	Ionawr/Mehefin
Uned 2: Archwilio Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 3: Archwilio Marchnata	Mewnol	Ionawr/Mehefin

Gellir addysgu hon fel rhaglen flwyddyn gydag uned a asesir yn allanol ar gael ym mis Ionawr neu fis Mehefin.

Enghraifft 2: TAG Uwch (Dyfarniad Sengl)

Tair uned UG plws tair uned U2

Teitl yr uned: Unedau UG	Math o asesiad	Dyddiad
Mae unedau 1, 2, 3 ac 8 yn orfodol		
Uned 1: Archwilio Pobl yn y Gwaith	Allanol	Ionawr/Mehefin
Uned 2: Archwilio Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 3: Archwilio Marchnata	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Teitl yr uned: Unedau U2	**Math o asesiad**	**Dyddiad**
Uned 8: Datblygu Busnes	Allanol	Mehefin
Yna dwy uned bellach o'r dewis canlynol:		
Uned 9: Rheoli a Datblygu Pobl	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 10: Penderfyniadau Marchnata	Allanol	Ionawr/Mehefin
Uned 11: Effaith Cyllid ar Benderfyniadau Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 12: Dimensiynau Rhyngwladol Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 13: Trefnu Digwyddiad	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 14: Dylanwadau Allanol ar Fusnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin

Gellir addysgu hon fel rhaglen garlam mewn blwyddyn, neu, yn fwy cyffredin, fel y rhaglen ddwy flynedd. Addysgir yr unedau UG yn y flwyddyn gyntaf a'r unedau U2 yn yr ail flwyddyn.

Enghraifft 3: Uwch Gyfrannol TAG (Dyfarniad Dwbl)

Chwe uned UG

Teitl yr uned	Math o asesiad	Dyddiad
Mae unedau 1, 2, 3 a 6 yn orfodol		
Uned 1: Archwilio Pobl yn y Gwaith	Allanol	Ionawr/Mehefin
Uned 2: Archwilio Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 3: Archwilio Marchnata	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 6: Archwilio Hyrwyddo	Allanol	Ionawr/Mehefin
A dwy uned bellach o'r dewis canlynol:		
Uned 4: Archwilio Busnes Electronig	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 5: Archwilio Gwasanaeth Cwsmeriaid	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 7: Archwilio Menter	Mewnol	Ionawr/Mehefin

Gellir addysgu hon fel rhaglen garlam mewn blwyddyn neu raglen ddwy flynedd. Nid oes trefn o ran y cyflwyno, ond mae rhai unedau yn cynnig awgrymiadau ar gyfer dysgu ymlaen llaw.

Enghraifft 4: TAG Uwch (Dyfarniad Dwbl)

Chwe uned UG plws chwe uned U2

Unedau UG : Teitl yr Uned	Math o asesiad	Dyddiad
Mae unedau 1, 2, 3 a 6 yn orfodol		
Uned 1: Archwilio Pobl yn y Gwaith	Allanol	Ionawr/Mehefin
Uned 2: Archwilio Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 3: Archwilio Marchnata	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 6: Archwilio Hyrwyddo	Allanol	Ionawr/Mehefin
A dwy uned bellach o'r dewis canlynol:		
Uned 4: Archwilio Busnes Electronig	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 5: Archwilio Gwasanaeth Cwsmeriaid	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 7: Archwilio Menter	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Unedau U2: Teitl yr Uned	**Math o asesiad**	**Dyddiad**
Mae unedau 8 a 10 yn orfodol		
Uned 8: Datblygu Busnes	Allanol	Mehefin
Uned 10: Penderfyniadau Marchnata	Allanol	Ionawr/Mehefin
A phedair uned arall o'r dewis canlynol:		
Uned 9: Rheoli a Datblygu Pobl	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 11: Effaith Cyllid ar Benderfyniadau Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 12: Dimensiynau Rhyngwladol Busnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 13: Trefnu Digwyddiad	Mewnol	Ionawr/Mehefin
Uned 14: Dylanwadau allanol ar Fusnes	Mewnol	Ionawr/Mehefin

Mae hyn yn addysgu dwbl ac mae'n cymryd yr un amser â dau gwrs Safon Uwch. Dylech fel arfer addysgu unedau UG cyn yr unedau U2 oherwydd bod Uned 8 yn synoptig i unedau UG.

Cyflwyno unedau ac asesu mewnol

Cynllunio

Rhaid i ddysgwyr gyflwyno portffolio o waith ar gyfer pob uned a asesir yn fewnol. Disgwylir i athrawon arwain a chynghori dysgwyr wrth gynhyrchu eu portffolios. Dylai athrawon fonitro cynnydd i sicrhau bod y gwaith yn briodol ar gyfer gofynion y fanyleb. Mae Cod Ymarfer TGAU, TAG a GNVQ yn gofyn i aseswyr gofnodi manylion llawn natur unrhyw gymorth a roddir i ddysgwyr unigol sydd y tu hwnt i'r grŵp addysgu yn gyffredinol, ond o fewn y ffiniau a nodir yn y fanyleb hon. Dylid ystyried lefel y cymorth wrth asesu gwaith dysgwyr; nodir hyn yn yr adran *Canllaw Asesu* sy'n gysylltiedig â phob uned a asesir yn fewnol yn y fanyleb. Yn ogystal, rhaid i waith digonol ddigwydd o dan oruchwyliaeth uniongyrchol er mwyn caniatáu i'r athro sy'n marcio'r gwaith ddilysu gwaith pob dysgwr yn hyderus.

Os yw sgiliau ymarferol dysgwyr yn cael eu hasesu mae'n bwysig bod datganiadau tystion/rhestrau gwirio yn cael eu cwblhau gan aseswyr i ddilysu gwaith dysgwyr a darparu tystiolaeth fod dysgwyr wedi cyflawni lefel y perfformiad sy'n ofynnol yn y grid meini prawf asesu.

Dylid rhoi copi i bob dysgwr o'r gofynion tystiolaeth asesu a'r grid meini prawf asesu. Dylai hyn helpu gyda'r cynllunio a gwneud dysgwyr yn ymwybodol o'r angen i weithio mor annibynnol â phosibl er mwyn cyflawni'r graddau uwch. Mae'r manylebau yn addas ar gyfer cynhyrchu cyfres gryno o dasgau i ddysgwyr i'w defnyddio i gwblhau portffolio. Mae angen i'r tiwtor sicrhau bod y tasgau yn cyfateb i'r holl dystiolaeth asesu.

Asesu

Mae taflenni cofnodi marciau a thaflenni tracio yn *Atodiadau 1 a 6*

Un awgrym ar gyfer fformat terfynol y portffolio ar gyfer uned fyddai tudalen flaen, tudalen gynnwys, tystiolaeth asesu mewn adrannau priodol, casgliad/dadansoddiad a llyfryddiaeth. Er mwyn hwyluso'r marcio a'r safoni, ni ddylid gosod y portffolios mewn waledi plastig ac ni ddylid cynnwys gwaith drafft. Ceir *Arweiniad i Ysgrifennu Adroddiad* yn *Atodiad 7*.

Dylid rhoi terfynau amser clir i ddysgwyr ar gyfer cyflwyno tasgau. Dylid dilyn hyn gydag adborth prydlon a chyfle i ddysgwyr wella eu gwaith cyn y marcio terfynol os oes angen.

Dylid glynu'r gadarn wrth y grid tystiolaeth asesu wrth farcio gwaith. Mae anodiant athrawon o safbwynt ble a sut y dyfarnwyd marciau yn arfer da, a gellir gweld enghraifft yn *Atodiad 8*.

Gellir dyfarnu marciau i ddysgwyr mewn gwahanol fandiau ar gyfer pob maen prawf asesu.

Unedau

Mae'r adrannau hyn yn edrych ar yr unedau mewn mwy o fanylder, gan roi gwybodaeth ar y canlynol:

- y dull asesu
- gwybodaeth y mae angen i diwtoriaid fod yn gyfarwydd â hi (manylion y fanyleb, tystiolaeth asesu a gridiau)
- meysydd allweddol i'w cynnwys
- cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau.

Mynegai o'r unedau

Uned 1: Archwilio Pobl yn y Gwaith

Uned 2: Archwilio Busnes

Uned 3: Archwilio Marchnata

Uned 4: Archwilio Busnes Electronig

Uned 5: Archwilio Gwasanaeth Cwsmeriaid

Uned 6: Archwilio Hyrwyddo

Uned 7: Archwilio Menter

Uned 8: Datblygu Busnes

Uned 9: Rheoli a Datblygu Pobl

Uned 10: Penderfyniadau Marchnata

Uned 11: Effaith Cyllid ar Benderfyniadau Busnes

Uned 12: Dimensiynau Rhyngwladol Busnes

Uned 13: Trefnu Digwyddiad

Uned 14: Dylanwadau Allanol ar Fusnes

Uned 1: Archwilio Pobl yn y Gwaith

Nodau'r uned

Prif nod yr uned hon yw cyflwyno dysgwyr i fyd busnes ac i fyd gwaith. Mae'n canolbwyntio ar sut a pham mae pobl yn gweithio mewn pob math ar fusnes; sector cyhoeddus a phreifat, sylfaenol, eilaidd a thrydyddol, er elw ac nid er elw. Mae'r uned yn anelu at helpu dysgwyr i werthfawrogi natur ac amrywiaeth yr hyn yr ydym yn ei alw yn 'fusnes' yn economi'r DU a sut mae'r amrywiaeth hwn wedi'i greu a'i ymestyn o ganlyniad i'r gwahanol nodau ac amcanion niferus sydd gan fusnesau yn ymarferol. Mae'r uned hefyd yn ceisio annog dysgwyr i archwilio byd busnes fel y'i cynrychiolir gan yr ystod o fusnesau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol y mae dysgwyr yn dod i gysylltiad â hwy.

Bydd gan lawer o ddysgwyr beth profiad o gyflogaeth eisoes ac felly byddant yn rhannol ymwybodol o'r gweithdrefnau sydd ynghlwm wrth gael gwaith a datblygu eu sgiliau cysylltiedig â gwaith. Mae'r uned yn ceisio archwilio'r berthynas a'r rhyng-ddibyniaeth rhwng pobl a busnesau. Mae'n archwilio sut mae busnesau yn caffael staff priodol a sut y maent yn ysgogi'r staff hyn. Mae'r uned, drwy gydnabod bod dylanwadau eraill ar bobl yn y gwaith, yn ceisio archwilio'r materion eraill hyn.

Asesir yr uned yn allanol. Asesir ymgeiswyr drwy ddefnyddio prawf graddedig na fydd yn cael ei weld ymlaen llaw. Cynllunnir dysgu yn glir er mwyn sicrhau bod anghenion ymgeiswyr ynghylch yr asesiad allanol yn cael eu cwrdd. Yma, rhaid i ganolfannau ddeall y bydd y papur prawf yn cael ei greu gan ddefnyddio busnesau a sefyllfaoedd busnes gwirioneddol y maent wedi'u hastudio. Nod yr uned yw annog dysgwyr i gael profiad mewn gwahanol ffyrdd o 'fusnes gwirioneddol' ac felly mae angen i hyn gael ei gydnabod a'i gynnwys yn llawn yn y broses ddysgu ac addysgu.

Pynciau'r uned

1.1 Nodau, amcanion a threfniadaeth busnes

1.2 Sut mae busnesau yn cael cyflogeion

1.3 Sut mae busnesau yn cymell cyflogeion

1.4 Sut y dylanwedir ar bobl yn y gwaith

Y cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 1.1: Nodau, amcanion a threfniadaeth busnes

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Nodau busnesau — sut mae'r rhain yn amrywio o fusnes i fusnes a'r ffyrdd y mae'r nodau hyn yn dylanwadu amcanion busnes.	Mae dysgwyr yn nodi ac yn amlinellu cynnyrch a gweithgareddau busnesau hysbys — lleol, cenedlaethol a rhyngwladol; sector preifat a chyhoeddus; sylfaenol, eilaidd a thrydyddol. Trafod nodweddion a gwahaniaethau cyffredin ac o'r ymchwil hon nodi a neu ddeillio nodau tebygol. Yna mae dysgwyr yn ystyried sut y mae'r rhain yn dylanwadu ar amcanion.	Taflen weithgaredd 1: Mathau o fusnesau Taflen weithgaredd 2: Nodau ac amcanion busnes
Pam bod amcanion yn gymwys i rai busnesau, ee goroesi, gwneud elw neu warged, amcanion nid er elw, ee gofalu am yr amgylchedd.	Trwy ddefnyddio'r ystod lawn o enghreifftiau uchod (ee ffarmwr lleol, gweithgynhyrchydd lleol [cyf], ysgol/coleg, cyngor, adwerthwr [ccc], canolfan hamdden, masnachfraint 'pryd parod'), archwilio, cymharu a chyferbynnu yr amcanion elw ac nid er elw sy'n hysbys neu a ragwelir.	Taflen weithgaredd 2: Nodau ac amcanion busnes
Sut mae'r ffordd y mae busnes yn gweithredu yn cael ei ddylanwadu gan ei berchnogion, ei reolaeth a'i gyllido, ee masnachwyr unigol, partneriaethau, cwmnïau cyfyngedig preifat a chyhoeddus a'r sector cyhoeddus.	Y nodweddion tebyg a'r gwahaniaethau rhwng 'perchenogaeth' a 'rheolaeth'. Prif ddulliau cyllido gwahanol fathau o fusnesau. Mae dysgwyr yn defnyddio'r busnesau a ddewiswyd yn gynharach er mwyn eu dosbarthu yn ôl perchenogaeth, rheolaeth a chyllido. Cymharu'r gwahaniaethu o ran perchenogaeth, rheolaeth a chyllido.	Taflen weithgaredd 3: Gweithredu busnes
Yr ystod o swyddogaethau a gyflawnir gan wahanol fusnesau — sut mae'r swyddogaethau hyn yn gweithio gyda'i gilydd a chyfraniad pob un i fusnes llwyddiannus.	Sut mae swyddogaethau busnes yn cyfrannu at lwyddiant cyffredinol ac i nodau/amcanion y busnes. Gall dysgwyr ddefnyddio'r busnesau a ddewiswyd i ymchwilio eu swyddogaethau — ee, marchnata, cyfreithiol, gwasanaethau gwybodaeth, ariannol ac yswiriant, meddygol a dosbarthu ac archwilio'r graddau y mae'r swyddogaethau hyn yn ddibynnol a'r ffyrdd y maent yn rhyng-ddibynnol.	Taflen weithgaredd 4: Swyddogaethau busnes
Strwythurau sefydliadau, rolau a chyfrifoldebau rheolwyr, goruchwylwyr a chyflogeion mewn gwahanol fusnesau.	Mathau o strwythur sefydliadol, siartiau sefydliadol. Mae dysgwyr yn defnyddio'r busnesau a ddewiswyd i archwilio strwythurau ac astudio natur a rôl grwpiau personél allweddol, gan gysylltu'r rolau a'r cyfrifoldebau hyn i drefniadaeth swyddogaethol y busnes.	Taflen weithgaredd 4: Swyddogaethau busnes

Adran 1.2: Sut mae busnesau yn cael cyflogeion

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y gwahanol rinweddau y mae pobl yn chwilio amdanynt yn eu cyflogeion.	Mae dysgwyr yn defnyddio eu profiad eu hunain o weithio (yn cynnwys mynychu'r ysgol/coleg) i archwilio yr hyn y mae cyflogwyr yn chwilio amdanynt yn eu staff.	Taflen weithgaredd 5: Cael cyflogeion
Rhesymau dros recriwtio staff, fel twf y busnes, newid rolau swyddi, llenwi swyddi gwag a achoswyd gan bobl yn gadael a dyrchafu mewnol.	Trosiant llafur: y rhesymau drosto, sut y caiff ei fesur. Nodi'r prif resymau dros recriwtio staff, sut mae'r rhain yn amrywio o fusnes i fusnes ac o fewn yr un busnes dros gyfnod o amser.	Taflen weithgaredd 5: Cael cyflogeion
Rôl a pharatoi disgrifiadau swydd a manylebau person, a lle mae busnesau yn hysbysebu am staff.	Dadansoddi swyddi. Pwrpas, enghreifftiau a chreu disgrifiadau swydd a manylebau person. Sut a pham y mae eu cynnwys yn wahanol o fusnes i fusnes. Nodi lle mae busnesau yn hysbysebu am staff.	Taflen weithgaredd 5: Cael cyflogeion
Cryfderau a gwendidau ceisiadau am swyddi, curricula vitae a llythyrau cais.	Pwrpas ac enghreifftiau o CV. Creu ac adolygu CV dysgwyr. Ffyrdd i wneud cais am swydd, yn cynnwys creu llythyr cais.	Taflen weithgaredd 5: Cael cyflogeion
Prif gyfrifoldebau cyfreithiol a moesegol yn ymwneud â gwahaniaethu a chyfle cyfartal.	Adolygu'r brif ddeddfwriaeth, yn cynnwys gwahaniaethu ar sail rhyw, cysylltiadau hiliol, tâl cyfartal, gwahaniaethu ar sail anabledd, hawliau cyflogaeth, hawliau dynol; hefyd rheoliadau UE fel y Rheoliadau Cyflogaeth Gyfartal (Crefydd neu Gredo) a Chyflogaeth Gyfartal (Tueddiad Rhywiol). Sut y mae'r rhain yn effeithio ar ystod o fusnesau a chyflogeion.	Taflen weithgaredd 6: Cyfweld a phenodi cyflogeion
Yr ystod o gyfweliadau, sef cyfweliadau am swydd, cyfweliadau arfarnu neu gyfweliadau ymadael.	Rôl cyfweld o safbwynt y sawl sy'n cyfweld a'r sawl sy'n cael ei gyfweld. Y gwahaniaethau rhwng cyfweliadau am swyddi, cyfweliadau arfarnu a chyfweliadau ymadael.	Taflen weithgaredd 6: Cyfweld a phenodi cyflogeion
Gweithdrefnau tynnu rhestr fer, cynllunio a chynnal cyfweliadau swyddi gan ddefnyddio technegau cyfweld a dulliau asesu priodol ee profion seicometrig ac addasrwydd.	Pwrpas, gwerth a dulliau creu rhestr fer o ymgeiswyr. Yr arfer o gynnal cyfweliad, ee cynllunio ac ysgrifennu cwestiynau, gofyn cwestiynau, gwahodd ac ymdrin â chwestiynau, arsylwi ymatebion. Cofnodi perfformiad mewn cyfweliadau. Technegau ategu profion seicometrig gydag enghreifftiau. Rôl adborth, a sut i'w roi.	Taflen weithgaredd 6: Cyfweld a phenodi cyflogeion
Gwerthuso'r broses recriwtio a dethol mewn gwahanol fusnesau.	Yr effaith ar fusnesau os gwneir penodiadau gwael. Ymchwil i sut y gall gwahanol fusnesau werthuso eu prosesau recriwtio a dethol: ee mesur trosiant llafur, cyfweliadau arfarnu ac ymadael.	Taflen weithgaredd 6: Cyfweld a phenodi cyflogeion

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Rhesymau dros, ac ymagweddau i, hyfforddi staff, yn cynnwys enghreifftiau o hyfforddiant sefydlu, mentora, hyfforddi, prentisiaethau, hyfforddiant mewnol/yn y gweithle a hyfforddiant allanol/y tu allan i'r swydd.	Y rhesymau pam mae busnesau yn cynnig gwahanol fathau o hyfforddiant, ee cost, argaeledd, natur y gwaith. Pam y mae angen hyfforddi pobl. Hyfforddi ac ailhyfforddi, profiadau'r dysgwyr eu hunain o gael eu hyfforddi. Gwahanol fathau o hyfforddiant, eu pwrpas a'u gwerth: sefydlu, prentisiaethau, mentoriaid, hyfforddi, hyfforddiant mewnol arall a hyfforddiant yn y gweithle, y tu allan i'r swydd. Sut gall busnesau fesur llwyddiant eu cynlluniau hyfforddi.	Taflen weithgaredd 7: Hyfforddi cyflogeion
Dylanwad strwythurau hyfforddi a gydnabyddir yn genedlaethol ar fusnesau, fel Buddsoddwyr mewn Pobl a Chyfrifon Dysgu Unigol.	Sefydliadau a strwythurau perthnasol a'u pwrpas: ee Buddsoddwyr mewn Pobl, y Cyngor Dysgu a Sgiliau a Phrentisiaethau, yr Adran er Addysg a Sgiliau (DfES) a Chyfrifon Dysgu Unigol (Strategaeth Sgiliau bellach)	Taflen weithgaredd 7: Hyfforddi cyflogeion

Adran 1.3: Sut mae busnesau yn cymell cyflogeion

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y ddeddfwriaeth sy'n diogelu lles cyflogeion, fel uchafswm nifer yr oriau y gallant weithio mewn wythnos, rheoliadau sy'n rheoli trefniadau seibiannau o'r gwaith (yn cynnwys seibiannau mamolaeth a thadolaeth) a chyfraddau'r isafswm cyflog.	Natur a phwrpas prif ddiogeledd cyfreithiol cyflogeion y DU a'r UE: ee Deddf Hawliau Dynol, Deddfau Cysylltiadau Cyflogaeth (1999/2004), yr Isafswm Cyflog Cenedlaethol, Rheoliadau Amser Gweithio, deddfwriaeth contractau cyflogaeth, hawliau mamolaeth, hawliau seibiannau i rieni, hawliau gweithio'n hyblyg.	Taflen weithgaredd 8: Y Swyddogaeth Adnoddau Dynol
Y ffyrdd y mae busnesau yn ceisio cadw cyflogeion, yn cynnwys cymhellion cyflog a rhai anariannol, amodau gwaith a dyrchafu mewnol.	Dulliau o gyfrifo cyflog: ee cyfradd yr awr, cyfradd goramser, cyflog, cysylltiedig â chynhyrchiant a pherfformiad, comisiwn, bonws, rhannu elw. Gwobrau anariannol: mathau, a pham y'u cynigir. Sut mae amodau gwaith yn amrywio, a sut a pham y mae busnesau yn ceisio gwella'r amodau hyn. Sut gall y posibilrwydd o ddyrchafiad weithredu fel cymhelliant.	Taflen weithgaredd 9: Cymell staff
Pwysigrwydd cymell unigolion.	Beth yw 'cymhelliant'? Y graddau y gall cyflog a gwobrau ariannol ysgogi. Yr effeithiau nodweddiadol ar fusnes os nad yw'r staff wedi'u cymell yn dda.	Taflen weithgaredd 9: Cymell staff
Dylanwad (yn fras) damcaniaethau/syniadau cymell ar y ffordd y mae gwahanol fusnesau yn rheoli eu cyflogeion.	Gwaith Maslow, Herzberg a McGregor. Y graddau y mae eu syniadau/damcaniaethau yn egluro sut mae cyflogeion yn cael eu cymell a/neu sut y dylai rheolwyr weithredu. Enghreifftiau busnes o roi'r syniadau hyn ar waith.	Taflen weithgaredd 9: Cymell staff

Adran 1.4: Sut y dylanwedir ar bobl yn y gwaith

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Materion amgylcheddol fel llygredd, ailgylchu a chynhesu byd-eang.	Sut mae materion amgylcheddol yn dylanwadu ar wahanol fusnesau. Enghreifftiau o faterion amgylcheddol cyfredol perthnasol ee cynhesu byd-eang, ailgylchu, cytundebau fel Cytuniad Rio 1992, a Phrotocol Kyoto. Costau cysylltiedig, manteision cael polisi amgylcheddol-gyfeillgar, cyfleoedd busnes sy'n gysylltiedig ag ymwybyddiaeth amgylcheddol (ee busnesau ailgylchu).	Taflen weithgaredd 10: Dylanwadau allanol
Materion cymdeithasol a moesegol fel ymddygiad moesegol a chodau ymarfer, rhanddeiliaid a grwpiau pwyso.	Sut mae materion cymdeithasol a moesegol yn dylanwadu ar wahanol fusnesau. Enghreifftiau o faterion cymdeithasol a moesegol cyfredol perthnasol, ee cyfrifoldeb cymdeithasol corfforaethol, codau ymarfer moesegol. Dylanwad rhanddeiliaid a grwpiau pwyso: enghreifftiau o weithgaredd grwpiau pwyso a sut mae hyn yn effeithio ar weithgaredd busnes.	Taflen weithgaredd 10: Dylanwadau allanol
Cyfyngiadau a materion cyfreithiol a hunanreoliadol, yn cynnwys cyfraith cystadlu, diogelwch cwsmeriaid, gwaith undebau llafur, diogelwch cyflogaeth a iechyd a diogelwch.	Sut mae materion cyfreithiol a hunanreoliadol yn effeithio ar wahanol fusnesau. Enghreifftiau o faterion cyfreithiol a hunanreoliadol cyfredol, ee deddfwriaeth ar gystadlu, diogelwch defnyddwyr a chyflogaeth, iechyd a diogelwch. Ymchwil i waith undebau llafur: pam maent yn bodoli, sut maent yn cefnogi aelodau a'r manteision y maent yn eu rhoi i fusnes.	Taflen weithgaredd 10: Dylanwadau allanol

Taflen weithgaredd 1: Mathau o Fusnes

Yn unigol, rhestrwch y gwahanol fusnesau yr ydych yn gwybod rhywbeth amdanynt, er enghraifft, drwy:

- swydd ran-amser (ee dosbarthu papurau, gweini mewn bar byrgyrs, gwaith ar y Sadwrn mewn siop leol)
- eich hobïau a'ch diddordebau — tîm pêl-droed lleol neu glwb arall, mynd i'r sinema, hurio fideos/DVDs
- ffrindiau neu berthnasau (gallech wybod am waith y busnes lle mae un o'ch rhieni yn gweithio)
- y dylanwad ar ble rydych yn byw — y cyngor lleol a'i weithgareddau fel rhedeg canolfan hamdden
- gweithgareddau bob dydd neu weithgareddau eraill (siopa am ddillad neu CDs, mynd ar wyliau)
- eich astudiaethau (gellid ystyried eich ysgol neu goleg yn 'sefydliad busnes').

Cofnodwch eich busnes yn y tabl isod.

Enw'r busnes	**Prif gynnyrch**	**Mathau o Fusnes**	**Sector**
	(Nwyddau a/neu wasanaethau)	**Cynradd (echdynnol) Eilaidd (gweithgynhyrchu) neu drydyddol (gwasanaeth)?**	**Sector cyhoeddus neu sector preifat?**

Taflen weithgaredd 2: Nodau ac amcanion busnes

Mewn grwpiau bach, dewiswch fusnesau o'r tablau yr ydych wedi'u llunio. Rhaid i'r busnesau yr ydych yn eu dewis gynnwys (o leiaf):

- un o'r sector preifat ac un o'r sector cyhoeddus
- un o bob sector gweithgynhyrchu (cynradd, eilaidd a thrydyddol)
- un o'r sector gwneud elw ac un o'r sector nid er elw
- un sy'n fasnachwr unigol, un sy'n bartneriaeth, un sy'n gwmni cyfyngedig preifat, un sy'n gwmni cyfyngedig cyhoeddus ac un sy'n gweithredu fel masnachfraint.

Ar gyfer pob busnes, ymchwiliwch a nodwch brif nodau'r busnes, neu ba rhai y mae'n debygol o'u cael. Ar gyfer llawer o'r busnesau hyn gallwch gael yr wybodaeth hon o'u gwefannau.

Er enghraifft:

Enw Blockbuster Inc (Blockbuster Video)

Math Cwmni sector preifat: trydyddol (sector gwneud elw).

Nodau 'Rydym yn ymroddedig i ddarparu i'n cwsmeriaid y gorau mewn adloniant cartref drwy ein siopau a'n gwasanaeth hurio ar-lein.'

Enw Shed City Ltd

Math Cwmni sector preifat: eilaidd (sector gwneud elw)

Nodau Gweithgynhyrchu a dosbarthu garejys concrit a siediau o safon.

Enw Cats Protection

Math Elusen sector preifat: trydyddol (sector nid er elw)

Nodau 'Mae Cats Protection yn achub ac yn ailgartrefu cathod nad oes neb yn dymuno eu cadw a rhai sydd wedi eu gadael, ac yn hybu perchenogaeth gyfrifol ar gathod.'

Cymharwch y nodau ar gyfer pob un o'r busnesau a restrwyd gennych. Beth sy'n debyg? Beth yw'r gwahaniaethau? Sut mae'r nodau hyn yn helpu'r busnes i gwrdd ag anghenion ei randdeiliaid allweddol?

Yn eich grwpiau, dewiswch **bedwar** busnes y mae ganddynt nodau gwahanol. Ar gyfer pob busnes, nodwch o leiaf **un** amcan allweddol tebyg a fydd gan y busnes o ganlyniad i'w brif nod. Er enghraifft:

Enw Blockbuster Inc (Blockbuster Video)

Amcan '. . . i sicrhau bod pawb ym Mhrydain wedi cael profiad o 'noson wych i mewn' Blockbuster erbyn 2005 a'u bod yn dychwelyd am fwy.'

Enw Shed City Ltd

Amcanion I gynyddu gwerthiannau yn 2005 o 10%, a pharhau i wneud o leiaf yr un elw ar gyfalaf.

Taflen weithgaredd 3: Gweithredu busnes

Mewn grwpiau bach, trefnwch gyfweld â rheolwr neu gynrychiolydd arall o gwmni cyfyngedig preifat neu gyhoeddus lleol. (Os nad oes modd trefnu cyfweliad, defnyddiwch wefan ccc mawr).

Mynnwch fanylion enw, nodau ac amcanion y cwmni, ei gynnyrch a'i brif gwsmeriaid. Dewch o hyd i'r atebion ar gyfer y cwestiynau canlynol:

- Pwy yw perchnogion y cwmni?
- Pwy sy'n gwneud y penderfyniadau mawr hir dymor am ddyfodol y cwmni?
- Sut y rheolir y cwmni o ddydd i ddydd?
- Sut yr ariennir y cwmni:
    - yn nhermau ei gyfalaf hir dymor?
    - o ddydd i ddydd?

Nawr trefnwch gyfweliad gydag uwch aelod o staff yn eich ysgol neu goleg. Gofynnwch gwestiynau yn ymwneud â:

- nodau ac amcanion
- cynnyrch (gwasanaethau)
- prif gwsmeriaid
- perchnogion
- y rhai sy'n gwneud penderfyniadau (hir dymor ac o ddydd i ddydd)
- ariannu (hir dymor a thymor byr).

Cymharwch yr atebion sydd gennych ar gyfer y ddau sefydliad busnes hyn. Ydy'r atebion yr un peth? Sut maen nhw'n wahanol? Pam eu bod yn wahanol?

Pwnc	Ysgol/coleg	Cwmni
Nodau ac amcanion		
Cynnyrch		
Cwsmeriaid		
Perchnogion		
Y rhai sy'n gwneud penderfyniadau hir dymor		
Y rhai sy'n gwneud penderfyniadau o ddydd i ddydd		
Ariannu hir dymor		
Ariannu tymor byr		

Taflen weithgaredd 4: Swyddogaethau busnes

Gwnewch ychydig o ymchwil ar sut mae eich ysgol/coleg yn cael ei drefnu. Pa adrannau neu isadrannau sydd ganddo? A oes siart drefniadaethol sy'n crynhoi ei strwythur? Os oes, ydy hi wedi'i diweddaru? A yw'n cynnwys enwau'r rheiny sy'n gwneud y swyddi? (Os na, diweddarwch y siart a/neu ychwanegu enwau yn erbyn swyddi.) Os nad oes siart yn bodoli, lluniwch un i ddangos y drefniadaeth a'r hierarchaeth.

Beth yw rolau a chyfrifoldebau pob aelod o'r staff academaidd? Sut y rhennir y rhain yn gyfrifoldebau addysgu a'r rhai nad ydynt yn gyfrifoldebau addysgu? Sut mae gweinyddiaeth eich ysgol/coleg yn cael ei threfnu — pwy yw'r personél allweddol a beth yw eu prif dasgau?

Cymharwch y drefniadaeth hon â threfniadaeth o leiaf ddau fusnes o'r rhestr a lunioch ar gyfer Taflen weithgaredd 1. Lluniwch siartiau trefniadaethol ar gyfer pob busnes. Archwiliwch yr hyn sy'n debyg ac yn wahanol yn y tri strwythur trefniadaethol.

Aelod o staff	Rôl a chyfrifoldebau

Taflen weithgaredd 5: Cael cyflogeion

Adnoddau

Ceir arweiniad ar ddisgrifiadau swydd, manylebau person a CVs mewn gwerslyfrau neu ar we, er enghraifft:

- www.connexionscard.com/x/c/cxc.jsp%3FP1%3DCAZN neu
- www.connexionscard.com/x/c/xcx.jsp?p1-CVHM — mae angen cerdyn Connexions — am ddim i ddysgwyr-gweler www.connexions.gov.uk

Hefyd gweler y gwefannau canlynol ar gyfer enghreifftiau o ddisgrifiadau swydd a chyngor ar ysgrifennu disgrifiadau swydd:

- www.alec.co.uk/cvtips/index.htm
- www.Businessballs.com/jobdescription.htm
- www.Businessbureau-uk.co.uk/personnel/recuitment/job_description.htm
- www.clearlyBusiness.com/people_management/rm_write_a_job_description.jsp
- www.nottingham.ac.uk/sedu/recruitment/jobdesc/index.php
- www.teachernet.gov.uk/management/staffingandprofessionaldevelopment/jobdesciptions/headofyear

Gweithgaredd

a) Defnyddiwch hysbysebion swyddi o'ch papur(au) lleol i ddarganfod y gwahanol nodweddion y mae cyflogwr yn edrych amdanynt mewn cyflogai newydd posibl. Mewn grwpiau bach, nodwch eiriau neu ymadroddion allweddol a ddefnyddir yn aml i ddisgrifio'r nodweddion hyn.

   Dewiswch unrhyw dri busnes a nodwyd ar gyfer Taflen weithgaredd 1. Ar gyfer pob busnes:

   – dewiswch rôl swydd
   – nodwch y nodweddion allweddol y bydd y busnes sy'n cyflogi yn edrych amdanynt os bydd angen aelod newydd o staff i lenwi'r rôl hon.

b) Mewn grwpiau bach, dewiswch unrhyw dri busnes a nodwyd ar gyfer Taflen weithgaredd 1 sydd wedi tyfu a/neu newid yn sylweddol yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Pa swyddi newydd a grëwyd yn ystod y blynyddoedd diwethaf a pha nodweddion sydd eu hangen ar bobl er mwyn ymgymryd â'r swyddi newydd hyn? Er enghraifft:

<u>Busnes</u>	Iceland
<u>Rôl swydd newydd</u>	Dylunwyr tudalennau gwe a gyrwyr dosbarthu i gefnogi 'Siopa ar-lein'
<u>Nodweddion</u>	Cyfarwydd â chyfrifiaduron personol; cyfarwydd ag ysgrifennu pecynnau ar gyfer y we. . .

<u>Busnes</u>	Hoo Farm
<u>Rôl swydd newydd</u>	Arweinydd teithiau i ymgymryd ag ymweliadau ysgolion
<u>Nodweddion</u>	Sgiliau cyfathrebu — arddull ffôn ardderchog . . .

c) Mynnwch gopïau o ddisgrifiadau swydd a manylebau person gwirioneddol. Mae'r rhain ar gael naill ai gan eich ysgol/coleg (byddant yn cael eu creu ar gyfer aelodau staff newydd), busnesau sy'n hysbysebu am staff newydd, neu ar y rhyngrwyd, er:

   – www.army.mod.uk/careers/officer/jd_engineer_troop_cmdr.html

   Gan ddefnyddio'r hysbysebion swyddi a gasglwyd ar gyfer a) uchod, ysgrifennwch swydd-ddisgrifiad a manyleb person ar gyfer tair swydd wahanol.

   Trefnwch ymweliad â Chanolfan Waith leol. Os na ellir trefnu ymweliad, defnyddiwch wybodaeth y Ganolfan Waith ar y we:

   – www.jobcentreplus.gov.uk

   – www.jobcentreonline.com

   Pa swyddi sydd ar gael? Pa dechnoleg sydd ar gael i helpu'r rhai sy'n chwilio am swyddi? Pa mor fanwl yw'r wybodaeth am bob swydd?

ch) Gan ddefnyddio naill ai hysbyseb swydd a ddewiswyd ar gyfer a), neu fanylion am swydd a gafwyd o ffynhonnell arall (er enghraifft, ymweld â'r Ganolfan Waith), lluniwch CV a llythyr cais ar gyfer y swydd hon. Arbedwch eich CV a'ch llythyr cais a nodwch ble y bydd angen eu newid wrth wneud cais am swydd wahanol.

Taflen weithgaredd 6: Cyfweld a phenodi cyflogeion

Adnoddau

Mae gwefan y Comisiwn Cyfle Cyfartal, www.eoc.org.uk, yn cynnwys crynodebau defnyddiol o'r prif gyfreithiau sy'n gysylltiedig â chyfle cyfartal a chrynodebau o achosion a enillwyd.

Mae gwybodaeth ar, ac enghreifftiau o brofion seicometrig a phrofion cysylltiedig ar y rhyngrwyd, er enghraifft:

- http://archive.graduatecareersonline.com/advice/employability/testing-links.asp
- www.topjobs.co.uk/ase/samplone.htm
- www.topjobs.co.uk/ase/sampltwo.htm

Gweithgaredd

a) Mewn timau, lluniwch swydd-ddisgrifiad, manyleb person a hysbyseb swydd ar gyfer swydd. Gall y swydd hon fod yn un sy'n gysylltiedig â'ch gwaith ar dasgau yn Nhaflen weithgaredd 5, ond rhaid iddi fod yn un y gallwch wneud cais amdani.

b) Gwnewch gais am y swydd hon drwy lunio/diwygio eich CV a'r llythyr cais a ddefnyddiwyd ar gyfer Taflen weithgaredd 5.

c) Tynnwch restr fer o bobl i'w cyfweld.

ch) Trefnwch gyfweliadau ar gyfer y swydd hon, gan gymryd rolau y sawl sy'n cyfweld a'r sawl sy'n cael ei gyfweld. Defnyddiwch brawf ysgrifenedig fel rhan o'r cyfweliad. Os yn bosibl, recordiwch y cyfweliadau.

d) Rhowch adborth i'r ymgeisydd(wyr) aflwyddiannus.

Ar gyfer tasgau c) ac ch) dylai pob aelod o'r tîm wneud cais a dylid cylchdroi'r rolau.

Taflen weithgaredd 7: Hyfforddi cyflogeion

Adnoddau

Mae gwefannau perthnasol sy'n cynnwys gwybodaeth bwysig yn cynnwys:

- www.apprenticeships.org.uk
- www.dfes.gov.uk/ila
- www.iipuk.co.uk

Gweithgaredd

a) Trefnwch ymweliad â busnes lleol sy'n hyfforddi ei staff. Cyfwelwch â'r rheolwr hyfforddiant er mwyn darganfod:

- y mathau o hyfforddiant a gynigir
- sut mae'r busnes yn hyfforddi ei staff
- pam mae'r busnes yn hyfforddi ei staff
- pa fanteision y mae'r staff yn eu cael o dderbyn hyfforddiant
- y graddau y mae'n rhaid i'r busnes dalu am yr hyfforddiant hwn
- y graddau y mae'n defnyddio darparwyr hyfforddiant eraill (fel y coleg lleol).

b) Gwnewch ychydig o ymchwil ar yr hyfforddiant a gynigir gan eich coleg lleol. Mynnwch wybodaeth am yr ystod o wahanol gyrsiau sydd ar gael i bobl sy'n dymuno ennill cymhwyster mewn busnes neu faes cysylltiedig fel y gyfraith neu gyfrifo.

c) Cyfwelwch ag aelod o staff yn eich ysgol neu goleg sydd â chyfrifoldeb dros iechyd a diogelwch. Ceisiwch ddarganfod:

- y math o hyfforddiant y mae'r aelod o staff wedi ei dderbyn
- sut y trefnodd y coleg yr hyfforddiant
- pam mae'r coleg yn hyfforddi ei staff ar gyfer iechyd a diogelwch
- pa mor aml mae'r aelod o staff yn derbyn hyfforddiant pellach
- pa fanteision y mae'r aelod o staff yn eu cael o dderbyn hyfforddiant
- y graddau y mae'n rhaid i'r coleg dalu am yr hyfforddiant hwn.

Taflen weithgaredd 8: Y swyddogaeth adnoddau dynol

Adnoddau

Gellir cael gwybodaeth ddiweddar ar gyflogaeth a hawliau cysylltiedig ar y rhyngrwyd: er enghraifft:

- www.emplaw.co.uk/emplaw/employeehome/employee.aspx
- www.tiger.gov.uk

Gweithgaredd

a) Defnyddiwch y rhyngrwyd i Archwilio'r diogelwch canlynol a gynigir i gyflogeion.

Math o ddiogelwch	Pwy a ddiogelir	Diogelwch a gynigir
Derbyn isafswm cyflog.		
Yr hawl i gael contract cyflogaeth.		
Hawliau mamolaeth.		
Yr hawl i seibiant i rieni.		
Yr hawl i weithio'n hyblyg.		

b) Lluniwch daflen i'r swyddogaeth AD, mewn busnes yr ydych yn gwybod amdano, ei defnyddio. Dylai'r daflen gynnwys y canlynol:

- templedi ar gyfer — swydd-ddisgrifiad, manyleb person, rhestr wirio cyfweliadau
- cyfres o bwyntiau bwled sy'n crynhoi arfer da wrth gyfweld â phobl
- crynodeb o'r prif ofynion cyfreithiol wrth gyfweld, penodi a chyflogi pobl
- diogelu lles cyflogeion.

Taflen weithgaredd 9: Cymell staff

a) Nodwch ystod o swyddi a hysbysebir (gallai’r hysbysebion swyddi a ddefnyddiwyd yn Nhaflen weithgaredd 5 fod yn un ffynhonnell), lle mae pob swydd yn nodi’r cyflog a gynigir.

b) Ceisiwch ddod o hyd i o leiaf un enghraifft o swydd sy’n cynnig pob gwobr a ddangosir yn y tabl, a chwblhewch y tabl.

Pam ei bod yn hawdd dod o hyd i enghreifftiau o rai gwobrau ond yn llawer anoddach dod o hyd i enghreifftiau o eraill yn y tabl?

	Cyflog	Tâl yr awr	Goramser	Comisiwn neu fonws	Cyflog yn seiliedig ar gynhyrchiant /perfformiad	Cynllun rhannu elw	Help gyda thai ac ail-leoli	Yswiriant meddygol preifat	Cyfleuster au chwaraeo n neu hamdden	Pensiwn anghyfrannol	Disgownt ar gynnyrch y cwmni
Swydd 1 **Enw:** **Math:**											
Swydd 2 **Enw:** **Math:**											

c) Cysylltwch bob lefel yn hierarchaeth anghenion Maslow i ryw agwedd ar eich bywyd bob dydd, gwaith neu ysgol/coleg.

Angen **Gweithgaredd**

Sylfaenol Gwisgo i fynd i'r coleg. Cael brecwast.

Diogeledd ______________________________

Cymdeithasol (Grŵp) ______________________________

Hunan-barch ______________________________

Hunangyflawniad ______________________________

ch) Gan ddefnyddio'r swyddi yn y grid isod, cysylltwch hwy ag:

- Anghenion Maslow
- Bodlonwyr/anfodlonwyr Herzberg

Swydd	Anghenion Maslow	Bodlonwyr/anfodlonwyr Herzberg
Glöwr yn gweithio sifftiau dan ddaear.		
Clerc cyfrifon mewn bloc swyddfeydd prysur.		
Gweithredydd pwynt talu mewn siop adwerthu fawr.		
Goruchwyliwr/ Rheolwr.		

Taflen weithgaredd 10: Dylanwadau allanol

Dewiswch un ccc mawr â pholisi Cyfrifoldeb Cymdeithasol Corfforaethol (CCC), er enghraifft, Tesco (www.tesco.com/everylittlehelps).

a) Gwnewch ymchwil ar nodweddion canlynol y polisi:

- Sut mae'n egluro pwysigrwydd cael polisi CCC (Cyfrifoldeb Cymdeithasol Corfforaethol — CSR)?
- Pa mor eang ei natur yw'r polisi — er enghraifft, a yw'n cwmpasu materion amgylcheddol a/neu economaidd yn ogystal â materion cymdeithasol?
- Beth yw'r elfennau allweddol yn ei bolisi?
- Sut mae'n hysbysebu ei weithgareddau — er enghraifft, a yw'n defnyddio datganiadau i'r wasg neu'n talu am hysbysebion?

Sut mae ei bolisi CCC yn cymharu â pholisïau dau fusnes arall yn yr un diwydiant (ee Sainsbury, Asda)?

- www.jsainsbury.co.uk/csr
- www.asda.co.uk

b) Nodwch un grŵp pwyso sy'n ymwneud â materion amgylcheddol yn gysylltiedig â busnes (er enghraifft Cyfeillion y Ddaear).

- www.foe.co.uk

Gwnewch ymchwil ar nodweddion canlynol y grŵp pwyso hwn:

- Pa mor fawr yw'r grŵp pwyso hwn — er enghraifft, a yw'n lleol, yn genedlaethol neu'n rhyngwladol?
- Sut caiff ei drefnu — er enghraifft, a oes ganddo statws elusennol?
- Sut mae'n ariannu ei weithgareddau — a yw'n cyhoeddi ei gyfrifon?
- Beth yw'r nodau a/neu'r amcanion a nodwyd ganddo?
- Sut mae'n ceisio cyflawni'r rhain?

Pa gyfeiriad mae'n ei wneud at unrhyw faterion yn gysylltiedig â busnes — er enghraifft, ymgyrchoedd i newid y gyfraith, neu gysylltiadau uniongyrchol gyda busnesau unigol neu fusnesau o fath arbennig?

c) Nodwch un undeb llafur — er enghraifft, Unsain (www.unison.org.uk)

Gwnewch ymchwil ar nodweddion canlynol yr undeb llafur hwn:

- Pa mor fawr yw'r undeb hwn — faint o aelodau sydd ganddo?
- Beth yw'r polisïau a nodwyd ganddo — sut mae'n cefnogi ei aelodau?
- Sut caiff ei drefnu — yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol?
- Pa ymgyrchoedd mae'n ymwneud â hwy ar hyn o bryd?
- Pa wybodaeth mae'n ei chynnig i'w aelodau — ee ar iechyd a diogelwch, diogelu cyflogaeth, tâl ac amodau, pensiynau?

Diffiniad o'r termau allweddol

Nodau	Bwriadau hir dymor sy'n cynnig ffocws er mwyn gosod *amcanion*. Fel arfer fe'u mynegir yn ansoddol, weithiau ar ffurf *datganiad cenhadaeth fwriad*. Gallai nod corfforaethol nodweddiadol fod 'i gynhyrchu'r siocled gorau yn Ewrop.' O'r man cychwyn hwn call gwmni adeiladu cyfres o dargedau meintiol, fel cynyddu ei radd ansawdd defnyddwyr o'r pedwerydd yn Ewrop i'r cyntaf o fewn pum mlynedd.
Arfarnu	Y weithdrefn o asesu effeithiolrwydd proses neu gyflogai. Fel arfer fe'i cynhelir drwy gymharu nodau â chanlyniadau. Cynhelir arfarniad cyflogai o bosibl drwy holiadur ond fel arfer trafodaeth un wrth un ydyw rhwng y cyflogai a'r rheolwr. Bydd y sgwrs yn canolbwyntio ar berfformiad y cyflogai, efallai mewn perthynas â dangosyddion sefydlog fel prydlondeb, lefelau gwerthiannau i gwsmeriaid, a chyfraniad at waith tîm. Gallai'r cyfweliad arfarnu ddigwydd yn flynyddol neu'n amlach; bydd fel arfer yn gorffen gyda thrafodaeth am ragolygon gyrfaol ac anghenion hyfforddi.
Prentisiaethau	Prentis yw rhywun sy'n gweithio i berson medrus am gyfnod penodol o amser er mwyn dysgu crefft. Mae Prentisiaeth Fodern yn cyfuno hyfforddiant yn seiliedig ar waith yn y gweithle (Cymwysterau Galwedigaethol Cenedlaethol) â sgiliau allweddol i alluogi dysgwr i ennill cymwysterau cydnabyddedig tra'n gweithio ar yr un pryd.
Profion addasrwydd	Yn mesur y gallu i ennill yr wybodaeth neu'r sgiliau y mae'r cyflogwr yn teimlo eu bod yn angenrheidiol i wneud y swydd yn dda. Dylai fod y sgiliau hyn fod wedi cael eu nodi fel rhan o'r broses o ddadansoddi swydd cyn i'r swydd gael ei hysbysebu. Nid yw'r profion yn bodoli er mwyn mesur yr hyn y gwyddoch eisoes ac fe'u cynlluniwyd yn arbennig fel nad yw'r cwestiynau yn dibynnu ar wybodaeth flaenorol benodol.
Hyfforddiant	Hyfforddi neu gyfarwyddo'r cyflogai i gyflawni nodau a ddiffiniwyd.
Cod ymarfer	Ffurf ar reoleiddio, fel arfer hunanreoleiddio a ddyfeisir ac a gynhelir gan sefydliad cyflogwyr sy'n gosod safonau priodol i gwmnïau sy'n gweithredu o fewn y diwydiant. Mae'n ffordd o wella delwedd gyhoeddus y cwmni ac osgoi deddfwriaeth a rheoleiddio gan y llywodraeth. Er bod codau ymarfer yn fwyaf amlwg o fewn diwydiannau gydag enwau gwael fel gwyliau rhannu-amser, maent ar gael mewn llawer o sectorau confensiynol hefyd.
Curriculum vitae	Rhestr o gymwysterau, profiad a diddordebau ymgeisydd am swydd. Dylai ddarparu manylion digonol i alluogi recriwtiwr i adeiladu llun o addasrwydd ymgeisydd, darparu canolwyr y gellid cysylltu â hwy, a rhoi mannau cychwyn ar gyfer trafodaeth mewn cyfweliad.
Gwahaniaethu	Yr arfer o ddewis ymgeisydd am swydd neu gyflogai dros un arall oherwydd nodweddion corfforol neu nodweddion eraill y gellid eu nodi. Mae gwahaniaethu ar sail rhyw, hil ac anabledd yn anghyfreithlon.
Diogelwch cyflogaeth	Yn cyfeirio at ddeddfwriaeth i ddiogelu hawliau'r cyflogai: ee Deddf Diogelu Cyflogaeth 1978, sy'n cynnwys hawliau statudol y cyflogai unigol i ddiogelwch cyflogaeth, gan gynnwys datganiad telerau ac amodau, hawliau mamolaeth, cyfnodau rhybudd, diogelwch diswyddo annheg a thâl diswyddo, a Deddf Cyflogaeth 2002, sy'n cynnwys materion fel gwaith a seibiannau mamolaeth/tadolaeth a chyflog.

Penderfyniadau moesegol	Yn ymwneud â'r egwyddorion moesegol a ddylai danategu gwneud penderfyniadau. Gallai penderfyniad a wneir ar sail foesegol wrthod yr ateb mwyaf proffidiol a dewis un sy'n fwy manteisiol i gymdeithas yn ogystal â'r cwmni. Mae problemau moesegol nodweddiadol mewn busnes yn cynnwys: • a ddylai cynhyrchydd cemegau werthu i brynwr o dramor y mae'n amau y bydd yn defnyddio'r nwyddau i gynhyrchu arfau cemegol? Os bydd barn gyhoeddus a phwysau gan y cyfryngau yn gorfodi cwmnïau i ystyried effaith cyhoeddusrwydd eu penderfyniadau, gallai hyn newid y penderfyniadau a wneir. Ni fyddai hyn yn golygu, fodd bynnag, fod y cwmni yn dod yn fwy moesegol ei ymagwedd. Mae penderfyniad moesegol yn golygu gwneud yr hyn sy'n iawn yn foesol, nid mater o gyfrifo costau a manteision mewn modd gwyddonol ydyw.
Cyfle cyfartal	Sefyllfa lle mae gan gyflogeion a recriwtiaid posibl gyfle cyfartal i gael eu cyflogi neu eu dyrchafu, waeth beth fo'u rhyw, hil, lliw, cenedligrwydd neu darddiad cenedlaethol, crefydd neu anabledd. Mae'r Comisiwn Cyfle Cyfartal yn ceisio hyrwyddo cydraddoldeb rhywiol. Mae'r Comisiwn Cydraddoldeb Hiliol yn ceisio goresgyn gwahaniaethu ar sail hil. Mae llawer o gwmnïau mawr yn cyflogi swyddog cyfle cyfartal â'r gwaith o fonitro gweithdrefnau, agweddau a chanlyniadau ynghylch gwahaniaethu o fewn y sefydliad, yn cynnwys sicrhau: • nad oes gan ddisgrifiadau swydd, hysbysebion a ffurflenni cais unrhyw ogwydd cynhenid • bod tynnu rhestr fer o ymgeiswyr yn seiliedig ar feini prawf gwrthrychol • bod cyfweliadau yn cael eu cynnal yn deg • bod ystadegau y rheiny a benodir yn awgrymu y rhoddwyd cyfle cyfartal i grwpiau lleiafrifol • bod y gyfran o gyflogeion anabl yn cwrdd â tharged y llywodraeth o dri y cant.
Ymadael	Y weithdrefn lle mae cyflogai yn gadael swydd a/neu gyflogwr.
Swyddogaethau	Cynnwys a ffocws rôl swydd unigolyn. Mae busnesau a strwythurwyd ar sail swyddogaethol yn gwahanu'r swyddogaethau swydd hyn yn adrannau yn seiliedig ar swyddogaethau gwahanol fel Cyllid, Adnoddau Dynol, Cynhyrchu a Marchnata.
Nwyddau	Gwrthrychau ffisegol; cynnyrch diriaethol yn hytrach na gwasanaethau.
Iechyd a diogelwch	Dyletswydd cyflogwyr i sicrhau iechyd, diogelwch a lles yn y gwaith eu holl staff, yn unol â Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974. Rhaid i gyflogwyr ddarparu amgylchedd gwaith diogel, rhaid i gwmnïau ddarparu'r holl offer a dillad diogelwch angenrheidiol am ddim, rhaid i gwmnïau gyda phump neu fwy o gyflogeion arddangos polisi diogelwch ysgrifenedig, ac mae gan gynrychiolwyr diogelwch a benodwyd gan yr undebau yr hawl i archwilio ac arolygu'r gweithlu ac achosion unrhyw ddamweiniau. Mae'r Comisiwn Iechyd a Diogelwch a'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch yn gyfrifol am reoleiddio risgiau sy'n gysylltiedig â iechyd a diogelwch.

Cyfrifon Dysgu Unigol	Cymhellion ariannol a gefnogir gan y Llywodraeth i annog unigolion penodol ee y rheiny ag ychydig o gymwysterau neu sydd ar incwm isel, i reoli, cynllunio a buddsoddi yn eu dysgu eu hunain, i'w helpu i wella eu rhagolygon gwaith, grym ennill arian ac ansawdd bywyd. Gall cymhellion fod ar ffurf gostyngiad ar gost cyrsiau. (Nawr gweler y Strategaeth Sgiliau.)
Cymhellion	Gwobrau ariannol neu gyfatebol (fel gwyliau am ddim) i gymell gweithredu gan staff neu gwsmeriaid. Ar lefel ehangach, gellir defnyddio'r term i gyfeirio at grwpiau o bobl, er enghraifft, nad oes ganddynt y cymhelliant i weithio gan eu bod yn y fagl dlodi. Gall cymhellion fod yn hanfodol wrth sicrhau bod dyrannu adnoddau yn adlewyrchu patrwm galw cwsmeriaid. Gall fod angen cymhelliant ar bobl i symud o un math o gynhyrchu i fath arall.
Sefydlu	Y rhaglen hyfforddi gychwynnol a gynlluniwyd er mwyn i recriwtiaid newydd gyfarwyddo â'r cynllun, y trefniadau iechyd a diogelwch a'r systemau diogeledd o fewn y cwmni. Gallai'r cyflogeion newydd hefyd gael eu cyflwyno i bersonél allweddol.
Buddsoddwyr mewn Pobl	Cwmni yw Buddsoddwyr mewn Pobl y DU sy'n gosod safon ar gyfer ymgynghori â chyflogeion a'u hyfforddi, a gynlluniwyd i wella perfformiad busnes drwy reoli a datblygu ei bobl. Mae'r fframwaith BmP wedi'i seilio ar y cylch cynllunio busnes sef 'cynllunio, gwneud, adolygu'.
Swydd ddisgrifiad	Datganiad manwl o natur y swydd, sy'n nodi'r union dasgau a'r cyfrifoldebau dan sylw. Mae'n debygol o ffurfio rhan o gontract cyflogaeth unigolyn.
Cyfreithiol	Mae materion cyfreithiol sy'n effeithio ar fusnesau fel arfer yn dod o Ddeddfau Seneddol, cyfraith achosion, deddfwriaeth ddirprwyedig a rheoliadau Ewropeaidd.
Deddfwriaeth	Cyfreithiau a basiwyd drwy Ddeddfau Seneddol.
Mentora	Gweithredu fel cynghorydd ymddiriedus i recriwt newydd. Yn sicrhau bod gan bob recriwt uwch ffigur y gallant fynd atynt am gyngor. Bydd y mentor yn cadw unrhyw sylwadau neu gwynion yn gyfrinachol, a gallai felly fod yn gynghorydd mwy effeithiol na phennaeth y recriwt.
Damcaniaethau cymell	Herzberg — lluniodd ddamcaniaeth dau ffactor sy'n cydnabod mai cymhelliant yw'r ewyllys i weithio oherwydd bod y gwaith ei hun yn rhywbeth i'w fwynhau. Dylid deall bod angen gwahaniaethu rhwng hyn a gwneud swydd yn gyfnewid am nwyddau materol ee tai, ceir. McGregor — lluniodd ddamcaniaeth wahanol (ar reolaeth gymaint ag ar gymhelliant) i'r syniad bod pawb yn casáu eu gwaith yn gynhenid a bod rheolwyr yng ngofal pobl y mae angen eu rheoli. Mae ei arddull rheoli 'damcaniaeth X' awdurdodol wedi'i seilio ar y syniad bod pob person cyffredin yn casáu, ac felly yn ceisio osgoi, gwaith. Mae'r rheolwr 'damcaniaeth Y' ('rheolaeth gyfranogol') yn dadlau y bydd pobl yn cymhwyso hunanreolaeth a hunangyfarwyddyd wrth geisio amcanion sefydliadol, heb reolaeth allanol na'r bygythiad o gosb. Maslow — awgrymodd ei bod yn bosibl datblygu darlun hierarchaidd o anghenion, wedi'u rhannu'n bum categori eang — anghenion sylfaenol, anghenion diogeled, anghenion grŵp, anghenion hunan-barch ac anghenion hunangyflawniad, sydd ynghlwm wrth ddatblygiad personol llawn a chreadigrwydd unigol, ar ben yr hierarchaeth. Er mwyn cwrdd â'r angen hwn, mae'n bwysig i unigolion allu defnyddio eu talentau a'u galluoedd i'r eithaf. Mae hunangyflawniad yn y gwaith yn creu'r 'cyflogai cyflawn', sef rhywun sy'n mwynhau gwaith ac sy'n teimlo eu bod yn ymwneud yn uniongyrchol ag ef.

Amcanion	Y targedau tymor canolig i hir a all roi ymdeimlad o gyfeiriad i reolwr, tîm, adran, sefydliad cyfan neu lywodraeth. Er enghraifft, gall amcanion roi i dîm ymdeimlad o bwrpas cyffredin, sy'n ei gwneud yn llawer haws cydlynu gweithrediadau a chreu ysbryd tîm. Yn aml cysylltir amcanion â'r ymagwedd SMART: er enghraifft, i gael yr effaith fwyaf dylai amcanion fod yn fesuradwy a chanddynt derfyn amser penodol (ee 'i gynyddu cyfran y farchnad o 8 y cant i 10 y cant o fewn y tair blynedd nesaf'). Rhaid iddynt hefyd fod yn realistig, gan y gall amcan nad oes modd ei gyflawni ddad-gymell. O ganlyniad mae'n ddymunol cytuno ar amcanion yn hytrach na'u gorfodi. Mae amcanion yn ffurfio'r sail ar gyfer penderfyniadau ar strategaeth, hy y cynllun ar gyfer cyflawni nodau sefydliadol.
Strwythurau trefniadaethol	Diagram yn dangos y llinellau awdurdod a'r haenau hierarchaeth o fewn sefydliad. I fod yn effeithiol, dylai'r gadwyn reoli fod yn glir, gyda neb yn atebol i ddau berson. Dylai siart drefniadaethol ddangos: • y gwahanol swyddogaethau ac adrannau busnes • pwy sy'n atebol i bwy • y rhychwant rheolaeth ym mhob swyddogaeth/adran • y llwybrau cyfathrebu swyddogol.
Partneriaeth	Ffurf gyfreithiol ar drefniadaeth fusnes lle mae dau neu fwy o bobl yn masnachu gyda'i gilydd dan Ddeddf Partneriaeth 1890. Mae'n arferol bod gan bartneriaethau rwymedigaeth heb ei chyfyngu, sy'n golygu bod pob partner yn gyfrifol am ddyledion y partneriaid eraill. Oherwydd bod hyn yn gofyn am lefel uchel o ymddiriedaeth, mae partneriaethau yn fwyaf cyffredin yn y proffesiynau, fel meddygaeth a'r gyfraith. Mae ffurfio partneriaeth yn caniatáu defnyddio mwy o gyfalaf yn y busnes nag yn achos masnachwr unigol, ac nid oes cymaint o bwysau o ran gwneud penderfyniadau ar ysgwyddau unigolion. Mae hefyd yn rhoi mwy o ryddid personol i bartneriaid, er enghraifft, gallant gymryd gwyliau ar adegau o'u dewis, ond yn wahanol i gwmnïau preifat neu gyhoeddus, ganddyn nhw mae'r cyfrifoldeb dros lwyddiant y sefydliad, ac mae eu gallu i godi arian yn parhau'n gyfyngedig i ryw raddau.
Manyleb person	Nodweddion sydd eu hangen mewn cyflogai, fel arfer wedi'u rhannu yn rhai hanfodol a rhai dymunol. Mae'r fanyleb person yn chwarae rhan bwysig iawn wrth dynnu rhestr fer o ymgeiswyr ar gyfer eu cyfweld.
Grŵp pwyso	Sefydliad a ffurfiwyd gan bobl â diddordeb cyffredin sy'n dod ynghyd i ddatblygu'r diddordeb hwnnw: ee mae Greenpeace yn ymladd dros faterion amgylcheddol, ac mae undebau llafur yn gofalu am fuddiannau eu haelodau.
Cwmni cyfyngedig preifat	Busnes bach i ganolig ei faint a redir yn aml gan y teulu sy'n berchen arno. O fewn cwmni o'r fath, gall y teulu bennu amcanion heb y pwysau i wneud elw tymor byr sy'n gyffredin ymysg cwmnïau cyfyngedig cyhoeddus. Mae prif nodweddion cwmni cyfyngedig preifat yn cynnwys: • rhaid iddo nodi 'cyf' ar ôl ei enw • rhaid bod ganddo lai na £50,000 o gyfalaf cyfranddaliadau • nid oes hawl ganddo gael ei restru ar y farchnad stoc.
Elw	Yr hyn sy'n weddill o'r refeniw ar ôl tynnu costau. Mae elw hefyd yn elw ar y cyfalaf a fuddsoddwyd: mae'n rhoi iawndal i berchennog y cyfalaf am risg ac oherwydd nad oedd modd iddo fuddsoddi na defnyddio'r cyfalaf mewn man arall.

Prawf seicometrig	Prawf dethol a gynlluniwyd i ddangos personoliaeth ymgeisydd ar gyfer ei recriwtio neu ei ddyrchafu. Fe'i gwneir fel arfer drwy gwestiynau amlddewis a allai ddefnyddio cysylltu geiriau i edrych am ymdeimlad ymgeiswyr o waith tîm, eu gonestrwydd neu eu hymdeimlad o ymroddiad.
Cwmni cyfyngedig cyhoeddus	Cwmni gyda rhwymedigaeth gyfyngedig sydd â thros £50,000 o gyfalaf cyfranddaliadau a rhychwant eang o gyfranddeiliaid. CCC yw'r unig fath o gwmnïau â'r hawl i gael eu dyfynnu ar y Farchnad Stoc.
Sector cyhoeddus	Y sefydliadau a'r gweithgareddau o dan berchnogaeth a/neu a ariennir gan lywodraeth ganolog neu leol. Mae'r rhain yn cynnwys corfforaethau cyhoeddus (diwydiannau a genedlaetholwyd), gwasanaethau cyhoeddus (fel y Gwasanaeth Iechyd Gwladol) a gwasanaethau dinesig (fel canolfannau hamdden a redir gan gynghorau lleol).
Rheoliadau	Cyfreithiau a wneir gan bwerau dirprwyedig neu gan gyfraith Ewropeaidd.
Hunanreoliadol	Yn digwydd pan fydd sefydliad cyflogwyr yn penderfynu cyhoeddi codau ymddygiad i annog y cwmnïau mewn diwydiant i weithredu'n fwy cyfrifol. Yn draddodiadol mae sefydliadau o'r fath wedi'u creu pan fo pwysau am reoleiddio gan y cyhoedd neu gan y senedd wedi dod yn rhy gryf i'w anwybyddu. Mae'r cyflogwyr yn gobeithio y bydd y cytundeb i reoleiddio eu hunain yn osgoi'r angen i'r llywodraeth ymyrryd.
Gwasanaethau	Cynnyrch anniriaethol a gynigir gan gwmni, yn hytrach na 'nwyddau' ffisegol, ee yswiriant, cynnig cyngor, dosbarthu nwyddau, hyfforddiant.
Tynnu rhestr fer	Y weithdrefn lle y dewisir ymgeiswyr ar gyfer cyfweliadau swyddi.
Strategaeth sgiliau	Tynnwyd Cyfrifon Dysgu Unigol yn ôl oherwydd y potensial am dwyll a chamddefnydd. Mae'r llywodraeth wedi penderfynu peidio â chyflwyno cynllun olynol fel rhan o'r Strategaeth Sgiliau. Gellir lawrlwytho hon yn www.dfes.gov.uk/skillsstrategy.
Masnachwr unigol	Unigolyn a allai fod yn cyflogi pobl eraill neu beidio, ond sy'n berchen ar ac yn gweithredu'r busnes. Fel arfer ychydig yn unig o gyfalaf sydd gan fasnachwyr unigol ar gyfer ehangu, ac maent yn ddibynnol iawn ar eu hymrwymiad eu hunain i wneud y busnes yn llwyddiant. Pe bai'r busnes yn aflwyddiannus, nid oes modd lleddfu'r sefyllfa gan rwymedigaeth gyfyngedig gan nad yw masnachwr unigol yn gorfforedig; hynny yw, nid oes modd gwahanu arian y cwmni wrth arian y perchennog.
Rhanddeiliad	Unigolyn neu grŵp gyda budd uniongyrchol ym mherfformiad sefydliad. Mae prif randdeiliaid nodweddiadol fel a ganlyn: cyflogeion, cyfranddeilaid, cwsmeriaid, cyflenwyr, arianwyr a'r gymuned leol. Efallai nad oes gan randdeiliaid unrhyw awdurdod ffurfiol dros y sefydliad, ond er lles y cwmni dylid talu sylw agos i anghenion pob un o'r grwpiau hyn.
Gwarged	Unrhyw refeniw sydd ar ôl yn dilyn costau a enillwyd gan sefydliadau nid er elw. Fel arfer cyfeirir at y costau sydd ar ôl dros ben y refeniw ar gyfer y sefydliadau hyn fel diffyg yn hytrach na cholled.
Undebau llafur	Sefydliad sy'n cynrychioli buddiannau a nodau pobl sy'n gweithio, lle telir tanysgrifiadau er mwyn bod yn aelod. Gall undebau gynrychioli pobl gyda sgil arbennig neu mewn diwydiant arbennig, neu gallant gynrychioli ystod eang o gyflogeion. Gall undebau llafur ddarparu bargeinio ar y cyd ar ran eu haelodau, helpu mewn achosion o arferion anniogel neu annheg neu gynnig mynediad i gyngor a chefnogaeth gyfreithiol am ddim, yn ogystal â gweithredu fel cyswllt cyfathrebu rhwng y rheolwyr a'r gweithlu.

Adnoddau

Llyfrau

Blanch S a Denby N — *Vocational A Level Business* (Hodder, 2000) ISBN 0340779969

Cooke G — *Business Studies Update 2002* (Hodcote Press, 2002) ISBN 1898837503

Dransfield R a Needham D — *Advanced Business* (Heinemann, 2000) ISBN 0435453165

Evans-Pritchard J et al — *Vocational A Level Business* (Longman, 2000) ISBN 0582406358

Fardon M et al — *Advanced Business* (Osborne, 2002) ISBN 1872962041

Gennard J a Judge G — *Employee Relations: People and Organisations* (Sefydliad Siartredig Personél a Datblygiad, 2002) ISBN 0852928181

Gillespie A — *Business Action* (Hodder & Stoughton, 2002) ISBN 0340848200

Nicholson T — *52 Ways to Motivate your Staff* (Management Books, 2000) ISBN 1852523786

Rose E — *Employment Relations* (Prentice Hall, 2000) ISBN 0201342995

Salamon M — *Industrial Relations: Theory and Practice* (Prentice Hall, 2001) ISBN 027364646X

Surridge M — *Business for Vocational A Level* (Collins, 2000) ISBN 0003291049

Tailby S, Hollinshead G a Nicholls P — *Employee Relations: A Contemporary Perspectice* (Prentice Hall, 1998) ISBN 027362525X

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefannau

Mae cwmnïau mawr a busnesau eraill yn gweithredu eu gwefannau eu hunain. Maent yn darparu gwybodaeth ddefnyddiol fel eu datganiad cenhadaeth a manylion eu polisïau cyflogaeth.

www.aloa.co.uk	Mae'r safle hwn ar gyfer y Grid Cenedlaethol ar gyfer Dysgu yn darparu adnoddau busnes galwedigaethol fel astudiaethau achos a phrofion rhyngweithiol
www.bized.ac.uk	Yn darparu modelau rhyngweithiol ac ar-lein i athrawon a dysgwyr, ac yn darparu mynediad uniongyrchol gwerthfawr i adroddiadau cwmnïau yn y DU a ledled y byd
www.dti.gov.uk	Mae safle'r Adran Diwydiant a Masnach yn ffynhonnell wybodaeth ddefnyddiol ar gefnogaeth fusnes, materion defnyddwyr, cysylltiadau cyflogaeth, cyfle cyfartal a menter
www.eoc.org.uk	Mae'r Comisiwn Cyfle Cyfartal yn cynnwys astudiaethau achos a deunydd arall ar feysydd fel arfer cyflogaeth, tâl cyfartal a gwahaniaethu
www.ft.com	Bydd gwefan *The Financial Times* yn helpu dysgwyr i gael yr wybodaeth ddiweddaraf ar faterion busnes, ac mae'n cynnwys archif ardderchog
www.iipuk.co.uk	Mae safle Buddsoddwyr mewn Pobl yn cynnwys llyfrgell o astudiaethau achos, ac mae ganddo ystadegau a deunyddiau ymchwil diweddar
www.lsda.org.uk	Mae'r Asiantaeth Datblygu Dysgu a Sgiliau (LSDA) yn adnodd cenedlaethol ar gyfer datblygu polisi ac ymarfer mewn addysg ôl-16, ac mae wedi creu llawer o becynnau ac wedi darparu nifer o ddogfennau yn seiliedig ar waith fel rhan o'i chylch gorchwyl i gefnogi'r cwricwlwm yn seiliedig ar waith
www.thetimes100.co.uk	Mae safle *The Times* yn adnodd addysgol am ddim i athrawon a dysgwyr, yn darparu 100 o astudiaethau achos o gwmnïau a materion busnes

Uned 2: Archwilio Busnes

Nodau'r uned

Prif nod yr uned hon yw i ddysgwyr, yn unigol ac mewn grwpiau, archwilio sut mae busnesau yn cynllunio eu gweithgareddau ac yn rheoli eu hadnoddau. Cynllunnir yr uned i helpu dysgwyr i ddatblygu dealltwriaeth glir o sut a pham mae busnesau yn gweithredu mewn gwahanol ffyrdd a pha mor effeithiol mae'r busnesau hyn wrth ddefnyddio eu hadnoddau ariannol, TGCh ac adnoddau eraill er mwyn cyflawni eu nodau a'u hamcanion.

Asesir yr uned wrth i ddysgwyr archwilio'r camau wrth sefydlu busnes bach. Drwy ymgymryd â'r dasg hon a asesir, bydd dysgwyr yn gallu dangos eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o bynciau'r uned sef cynllunio, rheoli ac adnoddau. Byddant yn cysylltu ac yn integreiddio'r pynciau hyn a bydd ganddynt hefyd y cyfle i fyfyrio ar ac asesu eu perfformiadau eu hunain (yn unigol a/neu fel tîm).

Pynciau'r uned

2.1 Cynllunio busnes

2.2 Rheoli gweithgareddau busnes

2.3 Rheolaeth ariannol mewn busnes

2.4 Defnydd meddalwedd i gyflwyno'r broses o wneud penderfyniadau.

Y cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 2.1: Cynllunio busnes

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Pwysigrwydd menter ac arloesi i fusnes.	Mae dysgwyr yn nodi entrepreneuriaid amlwg a'u gweithgareddau/cyfraniad busnes. Trafod nodweddion cyffredin, deillio diffiniadau o 'fenter' ac 'arloesed' a sefydlu eu pwysigrwydd i fusnes y DU.	Taflen weithgaredd 1: Archwilio menter ac arloesi
Goblygiadau cyfreithiol dechrau mewn busnes.	Drwy ddefnyddio cwmni cyfyngedig lleol, archwilio'r goblygiadau cyfreithiol canlynol — dewis o enw, rôl y Memorandwm ac Erthyglau, deddfwriaeth (cyfle cyfartal, iechyd a diogelwch, diogelwch cyflogaeth a defnyddwyr, yswiriant gorfodol).	Taflen weithgaredd 2: Sefydlu busnes
Ffynonellau cyngor ar gyfer busnesau gwahanol.	Dysgwyr i archwilio'r ffynonellau cyngor ar gyfer pedwar busnes gwahanol.	Taflen weithgaredd 3: Ffynonellau cyngor
Pam y mae cynllunio yn bwysig i gael adnoddau ac wrth fonitro perfformiad.	Dysgwyr i archwilio pam bod cynllunio busnes yn bwysig, beth a gynhwysir mewn cynllun busnes a sut y mae wedi'i strwythuro.	Taflen weithgaredd 4: Cynllunio cyngor
Sut y mae amcanion y busnes yn dylanwadu ar ei gynllunio.	Dysgwyr i gynhyrchu cynllun busnes yn seiliedig ar amcanion busnes a ddewiswyd.	Taflen weithgaredd 5: Cynhyrchu cynllun busnes
Elfennau allweddol mewn cynllunio busnes, ee marchnata, cyllid a chynhyrchu, gyda phwyslais penodol ar rôl ganolog cael cyllid a rhagfynegi llif arian ac elw yn y dyfodol.	Dysgwyr i strwythuro'r cynllun busnes, gan sefydlu cynlluniau ar gyfer cynhyrchu, ariannu a marchnata'r cynnyrch perthnasol.	Taflen weithgaredd 5: Cynhyrchu cynllun busnes

Adran 2.2: Rheoli gweithgareddau busnes

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y mathau o adnoddau a ddefnyddir gan fusnesau a'r angen i reoli'r adnoddau hyn yn effeithiol — adnoddau dynol — yr angen i gael staff â sgiliau addas.	Dysgwyr i archwilio'r galw lleol am lafur er mwyn dadansoddi anghenion busnesau lleol a phwysigrwydd y swyddogaeth adnoddau dynol i fusnes.	Taflen weithgaredd 6: Cael staff â'r sgiliau addas
Y mathau o adnoddau a ddefnyddir gan fusnesau a'r angen i reoli'r adnoddau hyn yn effeithiol — adnoddau ffisegol — gan gynnwys adeiladau, peiriannau ac offer, deunyddiau a stociau eraill.	Nodi'r adnoddau ffisegol a berchnogir gan a/neu a ddefnyddir gan yr ysgol neu'r coleg. Sut mae'r adnoddau ffisegol hyn yn cael eu caffael, eu storio, eu cynnal, eu cadw'n ddiogel a'u hadnewyddu. Sut mae bod yn berchen ar adnoddau o'r fath yn dylanwadu ar weithgareddau staff yr ysgol/coleg, ee gofynion hyfforddi, penodi deilwyr allweddi, cynnal gweithdrefnau archebu, iechyd a diogelwch.	Taflen weithgaredd 7: Adnoddau ffisegol
Y mathau o adnoddau a ddefnyddir gan fusnesau a'r angen i reoli'r adnoddau hyn yn effeithiol — adnoddau ariannol — cyfalaf a ffynonellau cyllid eraill.	Ffynonellau cyllid, ee cyfalaf cyfranddaliadau a pherchnogion eraill, cyfalaf mentro, elw argadwedig, benthyciadau, gwerthu ar gredyd/hurbrynu, prydlesu/gwerthu ac ôl-lesu, ffactora, defnyddio cyflenwyr. Dosbarthu arian yn ôl cyfnod o amser — tymor byr, tymor canolig a hir dymor.	Taflen weithgaredd 8: Adnoddau ariannol
Rôl rheoli ansawdd, sicrhau ansawdd a rheolaeth lwyr dros ansawdd (TQM).	Beth yw 'Ansawdd'? Y gwahaniaeth rhwng rheoli ansawdd, sicrhau ansawdd a TQM a'r rôl y mae pob un yn ei chwarae wrth wneud busnes yn llwyddiannus.	Taflen weithgaredd 9: Ansawdd
Pwysigrwydd monitro ac adolygu perfformiad busnes ee diddyledrwydd, mesur elw, cydymffurfio â chyfreithiau, nodi meysydd ar gyfer gwella.	Rôl adolygu a rheoli yn y broses gynllunio. Safonau y caiff busnesau eu monitro yn eu herbyn — ariannol (proffidioldeb a hylifedd), cyfreithiol. Monitro er mwyn gwella perfformiad busnes.	Taflen weithgaredd 10: Perfformiad busnes

Adran 2.3: Rheolaeth ariannol mewn busnes

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Pwysigrwydd proffidioldeb a hylifedd (diddyledrwydd) i fusnesau.	Y gwahaniaeth rhwng elw a phroffidioldeb. Diddyledrwydd a hylifedd. Pwysigrwydd proffidioldeb a hylifedd.	Taflen weithgaredd 10: Perfformiad busnes
Y gwahaniaeth rhwng asedau, rhwymedigaethau, treuliau a refeniw.	Yr Hafaliad Cyfrifo. Asedau a rhwymedigaethau 'a berchnogir' a 'sy'n ddyledus'. Refeniw a chostau, perthynas ag elw.	Taflen weithgaredd 11: Datganiadau ariannol
Llunio datganiadau ariannol: cyfrif elw a cholled — gwerthiannau a chost gwerthiannau, elw gros a net, eu hystyr a'u cyfrifo.	Y gwahaniaeth rhwng a chyfrifo elw gros a net. Cymharu â mynegiadau cwmnïau o elw (ee elw gweithredu, elw argadwedig). Cynllun cyfrifon anghorfforedig a chyfrifon (syml) elw a cholled cwmni.	Taflen weithgaredd 11: Datganiadau ariannol
Llunio datganiadau ariannol: mantolen syml — strwythur ac ystyr asedau sefydlog a chyfredol, rhwymedigaethau cyfredol (a ddangosir i ddangos asedau net cyfredol [cyfalaf gweithredol], rhwymedigaethau hir dymor, cyfalaf cyfranddaliadau a chronfeydd cyfranddeilaid a'r gwahaniaeth rhwng cyfalaf cyfranddaliadau a benthyciadau).	Asedau — sefydlog a chyfredol, enghreifftiau. Rhwymedigaethau — hir dymor a chyfredol, enghreifftiau. Cyfalaf gweithio (asedau cyfredol net), ei ddangos a'i bwysigrwydd. Mathau o gyfalaf — cyfranddaliadau a benthyciadau (yn cynnwys dyledebau). Llunio mantolen (yn cynnwys cynllun syml cwmni, i ddangos cyfalaf cyfranddaliadau, arian wrth gefn a chyfanswm arian cyfranddeilaid).	Taflen weithgaredd 11: Datganiadau ariannol
Diben, adeiladwaith, manteision a chyfyngiadau rhagolygon llif arian.	Esboniad o bwrpas rhagolygon llif arian gan ddefnyddio dealltwriaeth dysgwyr o hylifedd/diddyledrwydd, a'u manteision. Ymarferion ar lunio rhagolygon. Trafod cyfyngiadau rhagolygon.	Taflen weithgaredd 12: Rhagolygon llif arian
Dehongli rhagolygon llif arian ac awgrymu camau priodol i'w cymryd.	Adolygu rhagolygon a luniwyd, creu cwestiynau drwy newid y ffigurau/dyddiadau. Cysylltu balansau negyddol a'r angen am arian ychwanegol i ffynonellau arian.	Taflen weithgaredd 12: Rhagolygon llif arian
Sut mae cyllidebu yn darparu targedau ariannol a diben y prif gyllidebau — gwerthu, cynhyrchu, prynu, llafur, gwariant cyfalaf, arian parod, elw a cholled.	Esbonio pwrpas a'r gwahaniaeth rhwng cyllidebu (ffocws cynllunio) a rheoli cyllidebol (ffocws rheoli). Archwilio i'r prif gyllidebau a ddefnyddir gan ystod o fusnesau nodweddiadol y sectorau preifat a chyhoeddus.	Taflen weithgaredd 13: Cyllidebu a rheoli cyllidebol
Defnyddio amrywiannau rheoli cyllidebol — gwerthu, deunyddiau, llafur a gorbenion sefydlog — i fonitro perfformiad.	Adolygu pam mae rheoli cyllidebol yn bwysig. Cyfrifo amrywiannau gwerthu, deunyddiau, llafur a gorbenion sefydlog, a sylwi ar y canlyniadau.	Taflen weithgaredd 13: Cyllidebu a rheoli cyllidebol

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Sut mae dadansoddiad mantoli'r cyfrifon yn helpu i fonitro perfformiad busnes.	Dosbarthu costau yn ôl gweithgaredd: sefydlog, amrywiol a rhannol-amrywiol.	Taflen weithgaredd 14: Dadansoddiad mantoli'r cyfrifon
Cyfrifo a dehongli siartiau mantoli'r cyfrifon	Cyfrifo mantoli'r cyfrifon a chyfraniad. Llunio siartiau mantoli'r cyfrifon.	Taflen weithgaredd 14: Dadansoddiad mantoli'r cyfrifon
Sut mae newidiadau mewn amrywiadau fel costau sefydlog yn effeithio ar fantoli'r cyfrifon.	Archwilio sut mae newid mewn un newidyn yn effeithio ar y sefyllfa mantoli'r cyfrifon a'r gorswm diogelwch.	Taflen weithgaredd 14: Dadansoddiad mantoli'r cyfrifon
Cyfyngiadau defnyddio dadansoddiad mantoli'r cyfrifon i fonitro perfformiad.	Asesu pa mor ddefnyddiol yw mantoli'r cyfrifon i wahanol fusnesau (ee busnes un cynnyrch o'i gymharu â busnes aml-gynnyrch)	Taflen weithgaredd 14: Dadansoddiad mantoli'r cyfrifon

Adran 2.4: Defnyddio meddalwedd i gynorthwyo'r broses o wneud penderfyniadau

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Sut y defnyddir taenlenni i gadw cofnodion ac at ddibenion ariannol eraill, yn cynnwys rhagolygon llif arian ac elw, cyllidebu a dadansoddiad mantoli'r cyfrifon.	Adolygu gwerth defnyddio taenlenni mewn busnes: sut y'u defnyddir, enghreifftiau. Cynnwys ac integreiddio gyda meysydd pwnc 2.2 a 2.3, yn arbennig gyda phynciau datganiadau ariannol, rhagolygon llif arian a dadansoddiad mantoli'r cyfrifon.	Taflen weithgaredd 15: Meddalwedd ac effeithlonrwydd busnes, gweler hefyd Taflenni Gweithgaredd 11, 12, 13 a 14
Sut y gall meddalwedd prosesu geiriau a chronfeydd data arwain at well effeithlonrwydd busnes.	Prosesu geiriau a chronfeydd data; ymchwilio defnydd y dysgwr, yr ysgol/coleg a busnes. Ymchwilio sut y mae'r pecynnau hyn yn helpu busnesau i ddod yn fwy effeithlon/cystadleuol.	Taflen weithgaredd 15: Meddalwedd ac effeithlonrwydd busnes
Bod yn ymwybodol o'r ffordd y mae busnesau'n defnyddio meddalwedd arbenigol, fel meddalwedd cyfrifo, y rhyngrwyd fel ffynhonnell wybodaeth, e-bost fel ffurf o gyfathrebu (yn fewnol ac yn allanol), e-fasnach fel dull o fasnachu.	Cyflwyniad byr i Sage Line 50 neu feddalwedd cyfrifo priodol arall; ei ystod o swyddogaethau, sut mae'n helpu effeithlonrwydd busnes. Y rhyngrwyd ac e-bost: defnydd y dysgwr, yr ysgol/coleg a busnes, ymchwil ar sut mae cynllun a chynnwys gwefannau yn cefnogi gweithgareddau busnes, a sut y gall defnyddio e-bost arwain ar gyfathrebu effeithlon a chynyddu elw.	Taflen weithgaredd 16: Defnyddio TGCh mewn amgylchedd busnes
Gwerthfawrogi'r prif faterion cyfreithiol a chorfforaethol sy'n gysylltiedig â defnyddio TGCh mewn amgylchedd busnes — dylanwad diogelu data a ffactorau iechyd a diogelwch, pwysigrwydd cyfrinachedd wrth ddelio â gwybodaeth cleientiaid.	Trosolwg o'r prif faterion cyfreithiol sy'n gysylltiedig â defnyddio TGCh, ee Diogelu Data, iechyd a diogelwch defnyddwyr. Ymchwil ar ddefnydd busnesau unigol o'r rhyngrwyd/TGCh, a sut mae hyn yn cefnogi nodau corfforaethol y busnes. Archwilio materion perthnasol, yn bennaf yr angen am gyfrinachedd.	Taflen weithgaredd 16: Defnyddio TGCh mewn amgylchedd busnes

Taflen weithgaredd 1: Menter ac Arloesi

Mewn grwpiau bach, adolygwch eich gwybodaeth am a'ch ymchwil ar yr entrepreneuriaid Prydeinig enwog Richard Branson (Grŵp Virgin), Anita Roddick (Body Shop) a James Dyson (sugnwyr llwch Dyson). Pa gyfraniad mae pob un wedi'i wneud i economi'r DU a pham mae'r bobl hyn mor adnabyddus?

a) Defnyddiwch y rhyngrwyd i archwilio *The Queen's Award for Enterprise*. Y brif wefan yw www.queensawards.org.uk

b) Defnyddiwch y wefan hon a/neu Google i ddod o hyd o enghreifftiau o wobrau a roddwyd 'am Fenter' ac 'am Arloesedd'. Mae enghreifftiau o wefannau perthnasol fel a ganlyn:

 – www.itwales.com/998762.htm
 – www.oxinst.com/SCNNWP674.htm
 – www.nuaire.co.uk/queens.shtml
 – www.procheckup.com/news/Press%20Release_04/pressrel_04.html

c) Nodwch ddau fusnes sydd wedi derbyn gwobrau o'r fath a disgrifiwch pam y derbyniodd y busnesau y gwobrau.

ch) Chwiliwch am fusnes yn yr un sir neu ranbarth â'ch ysgol neu goleg sydd wedi derbyn gwobr o'r fath.

Cymharwch yr enghreifftiau hyn ag eraill a nodwyd ac a ddisgrifiwyd gan ddysgwyr eraill. Mewn grwpiau bach, cymharwch yr hyn y mae'r busnesau hyn wedi'i wneud i arwain at eu gwobrwyo am eu 'menter' a'u 'harloesed'.

d) Defnyddiwch eich enghreifftiau i ddiffinio yr hyn yw 'menter' ac 'arloesedd' a pham ei bod yn bwysig i economi'r DU gynnwys busnesau mentrus ac arloesol.

dd) Nawr ewch yn ôl at eich gwaith cynharach ar Richard Branson, Anita Roddick a James Dyson. Ym mha ffyrdd y bu'r bobl fusnes hyn yn entrepreneuraidd ac yn arloesol?

Taflen weithgaredd 2: Sefydlu busnes

a) Mewn grwpiau bach, trefnwch gyfweliad gyda rheolwr neu gynrychiolydd arall o gwmni cyfyngedig lleol (preifat neu gyhoeddus). Os na ellir trefnu cyfweliad, defnyddiwch wefan y cwmni i gael y manylion canlynol:

- Beth yw enw'r cwmni?
- A yw'n gwmni cyfyngedig preifat neu'n CCC?
- Beth yw ei brif amcanion?
- Sut mae wedi'i drefnu (strwythuro)?
- Pa gynnyrch — nwyddau a/neu wasanaethau — mae'n eu cynnig?
- Pwy yw ei brif gwsmeriaid (ee y cyhoedd, busnesau eraill)?
- Sut byddai'r dewis o enw busnes a'i gofrestru yn wahanol os sefydlwyd y busnes hwn fel (a) masnachwr unigol neu (b) partneriaeth, yn hytrach nag fel cwmni cyfyngedig?

b) Ymchwiliwch *Memoranda Cwmni ac Erthyglau Cwmni*. Mae enghreifftiau o wefannau sy'n dangos y rhain yn cynnwys:

- www.clickdocs.co.uk/starting-a-Busnes.htm
- www.companiesoffice.co.uk/infor/company-emeorandum-&-articles.htm
- www.iqa.org./about/emeo.shtml
- www.mensa.org.uk/mensa/articles.html
- www.vegansociety.cm/html/about_us/memorandum.php

c) Awgrymwch ddwy eitem fyddai'n ymddangos ym Memorandwm Cwmni eich dewis gwmni a dwy eitem fyddai'n ymddangos yn ei Erthyglau Cwmni.

ch) Mewn grwpiau bach, dewiswch un o'r meysydd deddfwriaeth allweddol canlynol sy'n effeithio ar y ffordd mae eich cwmni yn gweithredu a chyflwyno i'r grŵp cyfan esboniad o sut mae'n dylanwadu ar weithgareddau'u cwmni:

- cyfle cyfartal
- iechyd a diogelwch
- diogelu cyflogaeth
- diogelu defnyddwyr
- yswiriant gorfodol.

Taflen weithgaredd 3: Ffynonellau cyngor

Bydd eich athro/tiwtor yn rhannu'r dosbarth yn bedwar grŵp. Dylai pob grŵp ddewis un o'r busnesau canlynol:

- manwerthwr dillad lleol
- busnes lleol yn gysylltiedig ag anifeiliaid (ee ffermwr, siop anifeiliaid anwes)
- busnes gweithgynhyrchu neu adeiladu
- canolfan hamdden neu sinema leol.

Cwblhewch y diagram ar y dudalen ddilynol a chrynhoi eich canfyddiadau i'r tri grŵp arall.

Taflen weithgaredd 3: Ffynonellau cyngor — diagram

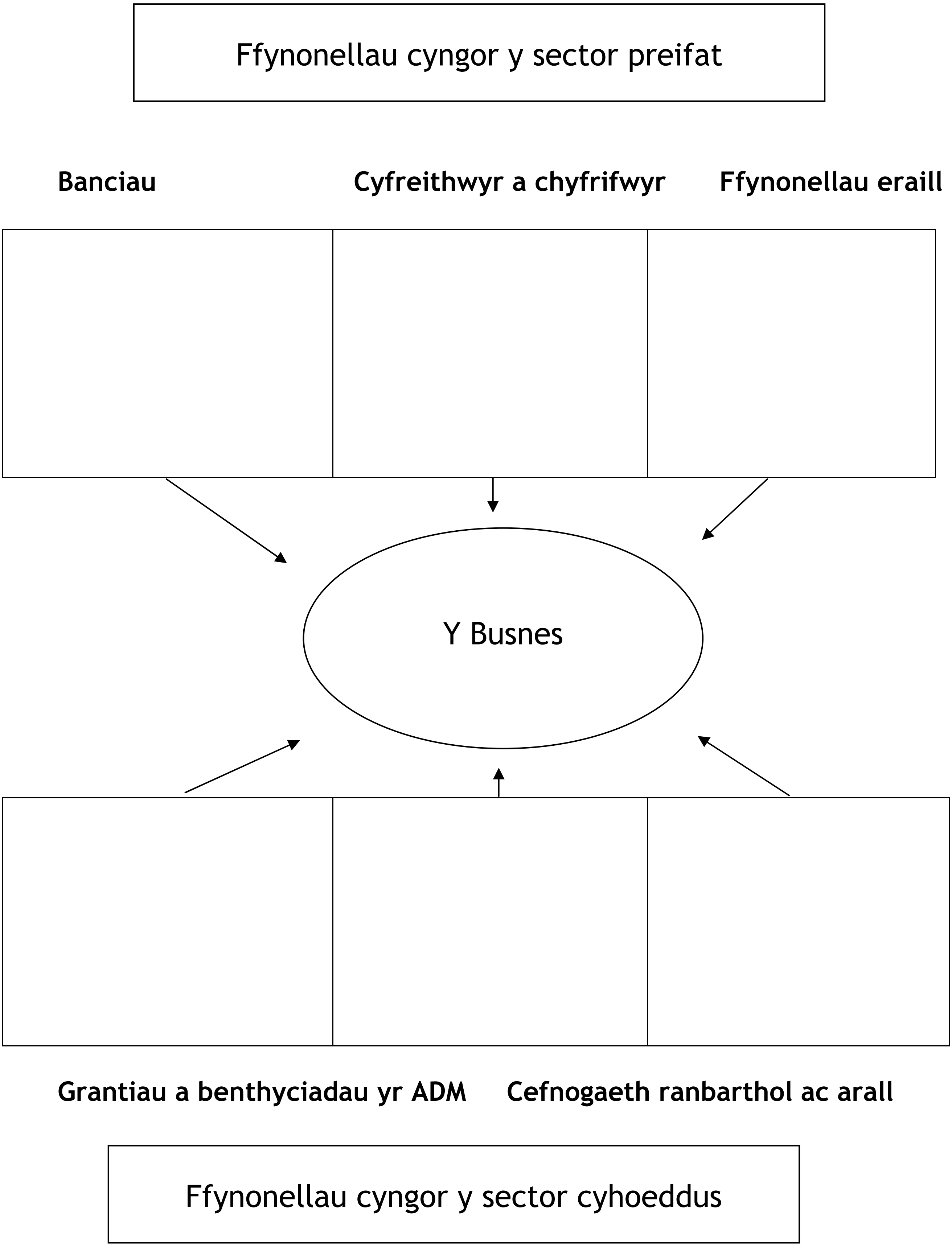

Taflen weithgaredd 4: Cynllunio busnes

a) Nodwch gynlluniau gwahanol yr ydych wedi helpu i'w llunio, neu rai yr ydych wedi bod ynghlwm wrthynt. Mae enghreifftiau yn cynnwys:

- gwyliau neu wibdaith arall
- cynhyrchiad drama yn yr ysgol neu goleg
- sut i deithio yn ôl ac ymlaen o swydd ddydd Sadwrn.

b) Nodwch yr hyn sydd gan y cynlluniau hyn yn gyffredin a chymharu hyn â chylch cynllunio busnes:

- llunio'r cynllun
- gweithredu'r cynllun
- monitro'r cynllun
- newid y cynllun (os oes angen).

c) Astudiwch eich papur(au) lleol, ac adran fusnes papurau newydd dalen lydan (ee *The Times, The Telegraph* neu *The Guardian*) am wythnos. Nodwch, torrwch allan a dadansoddwch unrhyw erthyglau am gynlluniau fydd yn effeithio ar bobl a busnesau lleol. Mae enghreifftiau yn cynnwys cynlluniau i:

- adeiladu tai newydd
- ymestyn siop
- cau ffatri i lawr
- cynyddu nifer y bysys.

ch) Esboniwch yn llawn sut bydd y cynlluniau hyn yn effeithio ar randdeiliaid allweddol a pham y bydd y rhanddeiliaid yn dymuno gweld cynllunio clir a manwl. Er enghraifft:

- adeiladu tai newydd — yn effeithio ar fusnesau adeiladu, eu cyflenwyr, eu banc
- ymestyn siop — yn effeithio ar blymwyr ac adeiladwyr lleol
- cau ffatri i lawr — yn effeithio ar gyflogeion, cyflenwyr, y cyngor lleol
- cynyddu nifer y bysys — yn effeithio ar y cwmni bysys, y cwsmeriaid.

Taflen weithgaredd 5: Cynhyrchu cynllun busnes

Adnoddau

Mae www.Busneslink.gov.uk yn wefan ddefnyddiol iawn sy'n cynnwys canllaw cam-wrth-gam ar sut i baratoi cynllun busnes. Ceir gwybodaeth ar yr hyn y dylid ei gynnwys yn y cynllun, y busnes, ei farchnadoedd a'i gystadleuwyr, rhagolygon ariannol a chyflwyno'r cynllun.

Mae gwefan Microsoft Office, y gellir mynd ati drwy busneslink.gov, yn cynnwys llyfrgell o dempledi cynlluniau busnes. Mae www.bcentral.co.uk yn enghraifft o wefan berthnasol arall, sy'n cynnig cyngor ar ysgrifennu cynlluniau busnes.

Gweithgaredd

Dewiswch fusnes yr ydych yn gwybod amdano. Gallai hyn fod yn fusnes lle yr ydych yn gweithio'n rhan-amser, un lle mae ffrind neu berthynas yn gweithio, un y byddwch yn ymweld ag ef (ee ar brofiad gwaith), neu gallech ddewis eich ysgol/coleg.

Ymchwiliwch neu lluniwch ddatganiad cenhadaeth ar gyfer eich busnes dewisol. Os yn bosibl, trefnwch gyfweliad gydag uwch aelod o staff a gofynnwch am sut mae'r datganiad cenhadaeth yn dylanwadu ar ei gwaith hi/ef.

Astudiwch y wefan businesslink.gov a defnyddiwch yr wybodaeth y mae'n ei chynnwys i'ch helpu i ysgrifennu cynllun byr are gyfer eich busnes dewisol, i'w helpu i gyflawni ei ddatganiad cenhadaeth.

Cyflwynwch y cynllun hwn i'r lleill yn eich dosbarth.

Taflen weithgaredd 6: Cael staff â'r sgiliau addas

a) Cwblhewch y tabl canlynol ar gyfer ystod o fusnesau lleol sy'n hysbysebu am staff mewn papur lleol a/neu yn defnyddio ffynonellau eraill i gael staff.

Enw'r busnes	Cynnyrch/ gweithgaredd	Swydd(i) a hysbysebwyd	Sgiliau angenrheidiol	Cymwysterau/ gwybodaeth arall

b) Nodwch ffyrdd, ac eithrio tâl, y gallai pob un o'r busnesau a enwyd uchod gymell yr aelod(au) staff newydd.

Gallai'r gwaith a wnaed gennych yn Nhaflen weithgaredd 5 ar gyfer Uned 1 eich helpu gyda'r gweithgaredd hwn.

Taflen weithgaredd 7: Adnoddau ffisegol

Gweithiwch mewn grwpiau, yn ymchwilio math a natur yr adnoddau ffisegol a berchnogir gan a/neu a ddefnyddir gan eich ysgol neu goleg. Mae'r adnoddau hyn yn debygol o gynnwys:

- trafnidiaeth, ee cerbydau a ddefnyddir gan staff i fynd â dysgwyr ar wibdeithiau
- cefnogaeth i staff, ee llungopiwyr, cyfrifiaduron
- cefnogaeth i ddysgwyr, ee cyfrifiaduron, cypyrddau ffeilio, setiau llyfrau, offer neuadd chwaraeon
- adeiladau, ee ystafelloedd dosbarth, Y Ganolfan Addysgu, Ffreutur
- deunyddiau, ee marcwyr byrddau sychu, disgiau cyfrifiadur, deunyddiau glanhau.

Cwblhewch y tabl canlynol.

Enw'r adnodd	Lle y ceir yr adnodd?	Sut y caiff ei storio a/neu ei gadw'n ddiogel?	Sut y caiff ei gynnal a/neu ei adnewyddu?	Sut mae'n dylanwadu ar waith staff, ee hyfforddiant, iechyd a diogelwch, archebu?	Sut mae'n cyfrannu at amcanion yr ysgol neu'r coleg?

Rhannwch eich canfyddiadau gyda'r grwpiau eraill.

Taflen weithgaredd 8: Adnoddau ariannol

Dewiswch dri busnes gwahanol, gydag o leiaf un ohonynt yn eich ardal leol ac yn hysbys i chi. (Gallwch ddefnyddio eich ysgol neu goleg ar gyfer y gweithgaredd hwn.)

a) Ar gyfer pob busnes, nodwch dair ffynhonnell ariannu briodol y mae'r busnes yn eu defnyddio, neu y gallai eu defnyddio. Dylai un fod yn ffynhonnell arian hir dymor, un yn ffynhonnell tymor canolig ac un yn ffynhonnell tymor byr.

b) Ar gyfer pob ffynhonnell ariannol:

- nodwch a yw'n dymor byr, yn dymor canolig neu'n hir dymor
- disgrifiwch sut y mae'n cael ei gaffael gan y busnes
- nodwch unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â'r ffynhonnell arian hon
- esboniwch pam ei bod yn briodol i'r busnes dewisol
- rhowch resymau pam mae'r busnes yn debygol o fod wedi dewis y ffynhonnell arian yn hytrach nag unrhyw ffynhonnell(ffynonellau) arian eraill sydd ar gael iddo.

Enw Busnes Un: ____

	Tymor byr	**Tymor canolig**	**Hir dymor**
Ffynhonnell			
Sut y'i cafwyd			
Costau			
Pam yn briodol?			
Pam y ffynhonnell hon yn hytrach nag un arall?			

Enw Busnes Dau: ______________________________________

	Tymor byr	**Tymor canolig**	**Hir dymor**
Ffynhonnell			
Sut y cafwyd			
Costau			
Pam yn briodol?			
Pam y ffynhonnell hon yn hytrach nag un arall?			

Enw Busnes Tri: ____

	Tymor byr	**Tymor canolig**	**Hir dymor**
Ffynhonnell			
Sut y'i cafwyd			
Costau			
Pam yn briodol?			
Pam y ffynhonnell hon yn hytrach nag un arall?			

Taflen weithgaredd 9: Ansawdd

Adnoddau

Mae sawl gwefan ar y rhyngrwyd sy'n ymwneud yn benodol â materion ansawdd, yn enwedig i Reolaeth Lwyr dros Ansawdd (TQM). Er enghraifft, gellir gweld tudalennu'r Adran Diwydiant a Masnach (DTI) ar TQM yn www.dti.gov.uk/quality/6i.htm a gellir eu defnyddio ar gyfer astudio cefndirol.

Gweithgaredd

a) Beth yw'r gwahaniaeth rhwng:

Rheoli ansawdd	
Sicrhau Ansawdd	
Rheolaeth Lwyr dros Ansawdd (TQM)	

b) Gan ddefnyddio eich profiad eich hun, nodwch sefyllfaoedd lle nad ydych wedi bod yn hapus gydag ansawdd cynnyrch a/neu wasanaeth. A gafodd hyn effaith ar eich arferion prynu yn y dyfodol?

c) Ymchwiliwch bolisi ansawdd busnes lleol, neu un sy'n amlinellu ei bolisi ansawdd ar y rhyngrwyd, er enghraifft:

- www.bt.com/quality
- www.tesco.com/customerservices/questionsMainFrame.htm#q2

ch) Dewiswch un o'r meysydd busnes hyn a nodwch resymau pam bod cynnyrch o ansawdd yn angenrheidiol i sicrhau goroesi a phroffidioldeb busnes sy'n gweithredu yn y maes hwn:

- teithio yn yr awyr neu ar y môr
- bwyty neu westy
- nwyddau trydanol.

Taflen weithgaredd 10: Perfformiad busnes

a) Esboniwch sut mae'r canlynol yn wahanol.

Elw yw . . .

Proffidioldeb yw . . .

b) Defnyddiwch y rhyngrwyd neu ffynhonnell arall i ddod o hyd i wybodaeth ariannol am gwmni, nodwch ei elw ac archwiliwch sut mae'n mesur ei broffidioldeb.

Sut y dangosir diddyledrwydd y cwmni hwn a pham ei bod yn bwysig iddo aros yn ddiddyled?

c) Nodwch un cwmni sydd wedi cymryd camau yn ddiweddar i wella ei broffidioldeb. Sut y mae wedi mynd ati i wella proffidioldeb?

ch) Nodwch ffyrdd y mae busnesau lleol penodol wedi'u heffeithio gan gyfreithiau UE neu DU. Er enghraifft:

- y defnydd o farcio *CE* (gweler er enghraifft gwefannau busneslink.gov.uk neu'r DTI)
- cyfarwyddebau cynnyrch yr UE (gweler hefyd y gwefannau hyn)
- cydymffurfio â chyfraith contractau.

d) Pe bai cwmni yn torri'r gyfraith er mwyn hybu elw a phroffidioldeb, er enghraifft, drwy wneud a gwerthu cynnyrch anniogel, neu drwy orfodi arferion gwaith anniogel, beth fyddai'r effaith debygol ar ei ddyfodol?

dd) Drwy gyfeirio at eich gwaith yn Nhaflen weithgaredd 2 ch), nodwch un newid diweddar yn y gyfraith a fydd yn effeithio ar waith busnes y gwyddoch amdano. Esboniwch effaith debygol y newid hwn ar y busnes.

Taflen weithgaredd 11: Datganiadau ariannol

Adnoddau

Mae'r canlynol yn enghraifft o gyflwyniad PowerPoint ar gyfrifon terfynol a geir ar y rhyngrwyd:

- www.ferl.becta.org.uk/content_files/resources/ organisations/rsc_scotland/profit_and_loss.ppt

Mae enghreifftiau o safleoedd eraill sy'n cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol ar ddatganiadau ariannol (a phynciau eraill yn seiliedig ar arian eraill fel rhagolygon llif arian) yn cynnwys:

- www.bized.ac.uk
- www.bized.ac.uk/stafsup/options/cashflow4b.htm
- www.bizhelp24.com/accounting
- www.bizhelp24.com/accounting/cash_flow_forecUGt.shtml
- www.Businesslink.gov.uk
- www.here4Business.co.uk/blyny/finance/finsys/profit_loss.asp
- www.here4Business.co.uk/blyny/finance/finsys/cashflow.asp
- www.bbc.co.uk/schools/gcsebitesize/Business/finance/accountsrev2.shtml
- www.mindtools.com/pages/article/newTMC_06.htm
- www.ngfl-cymru.org.uk/vtc/ngfl/bus_studies/gcse_m_smidman/Uned4/cash_flow_forecasts.htm
- ww.thetimes100.co.uk/theory/theory.php?tID-116

Gweithgaredd A

Rhestrwch yr holl asedau y mae eich ysgol neu goleg yn berchen arnynt. (Defnyddiwch eich gwaith ar gyfer Taflen weithgaredd 7 i'ch helpu).

Dosbarthwch hwy naill ai fel asedau sefydlog neu asedau cyfredol.

Gan ddefnyddio busnes gwahanol yr ydych yn gyfarwydd ag ef yn y sector preifat lle mae gwneud elw yn amcan allweddol, lluniwch restr o'i asedau sefydlog a'i asedau cyfredol.

Defnyddiwch y tabl canlynol i nodi'r asedau sefydlog a chyfredol sy'n gyffredin i'r ddau fusnes a'r asedau sefydlog a chyfredol sy'n unigryw i'r ddau fusnes.

	Ysgol/coleg	**Busnes dewisol**
Asedau sefydlog (yr un peth)		
Asedau sefydlog (gwahanol)		
Asedau cyfredol (yr un peth)		
Asedau cyfredol (gwahanol)		

Gweithgaredd B

Nodwch y rhwymedigaethau cyfredol tebygol ar gyfer y busnesau canlynol:

- cwmni hedfan 'cost isel'
- gwneuthurwr dillad
- ffermwr.

Nodwch y rhwymedigaethau hir dymor tebygol ar gyfer y busnesau canlynol:

- gwerthwr tai
- cadwyn o westai
- cwmni adeiladu tai.

Gweithgaredd C

Gwnewch restr o'r treuliau ar gyfer y ddau fusnes a ddefnyddiwyd yng Ngweithgaredd A. Nodwch y treuliau hynny sy'n gyffredin i'r ddau fusnes, a'r costau hynny sy'n unigryw i'r ddau fusnes.

	Ysgol/coleg	**Busnes dewisol**
Treuliau (a rannwyd)		
Treuliau (unigryw)		

Cymharwch eich rhestr gyda'r rheiny a gynhyrchwyd gan eraill yn y grŵp. Sut mae'r rhestrau yn wahanol?

Ar gyfer pob busnes yng Ngweithgaredd B, nodwch ei brif ffynhonnell refeniw. A yw'r ffynonellau refeniw hyn yn wahanol i'w gilydd?

Gweithgaredd Ch

Ar gyfer y busnes a ddewiswyd gennych ar gyfer Gweithgaredd A, lluniwch gyfrif elw a cholled cryno a mantolen amlinellol gan ddefnyddio'r refeniw, y treuliau, yr asedau a'r rhwymedigaethau a nodwyd gennych.

Gan ddefnyddio Excel neu daenlen debyg:

a) Nodwch y prif benawdau o'ch cyfrif elw a cholled a'ch mantolen.

b) Nodwch fformiwlâu fydd yn cyfrifo:

   – elw gros
   – cyfanswm treuliau
   – elw net
   – cyfanswm yr asedau sefydlog
   – asedau cyfredol net (cyfalaf gweithredol)
   – asedau net
   – cyfanswm balans y rhwymedigaethau sy'n weddill.

Gweithgaredd D

Mae cyfrifon cyhoeddedig ar gyfer llawer o gwmnïau cyfyngedig cyhoeddus ar gael ar y we. Mae cyfrifon cyhoeddedig llawn yn gymhleth iawn, ac yn mynd â ni y tu hwnt i'r hyn sydd ei angen yn eich astudiaethau, felly rhaid i chi weithio'n agos gyda'ch athro i ddod o hyd o enghreifftiau addas o gyfrifon cyhoeddedig.

Mae enghreifftiau ar gyfer 2004 yn cynnwys:

Sainsbury:

- www.j-sainsbury.co.uk/ar_2004/index.asp?pageid=17
- www.j-sainsbury.co.uk/ar_2004/indix.asp?pageid=20

Associated British Foods:

- www.abf.co.uk/investors/reports/2004_report/accounts/pal.asp
- www.abf.co.uk/investors/reports/2004_report/accounts/balance.asp

Tasgau:

Gan ddefnyddio'r rhyngrwyd, dewiswch enghraifft o gyfrifon cyhoeddedig. Gan weithio gyda'ch athro, nodwch y penawdau yr ydych yn gyfarwydd â hwy o'ch astudiaeth o ddatganiadau ariannol.

Nodwch y prif dermau a phenawdau sy'n newydd i chi. Gallai'r rhain gynnwys:

- elw a cholled
- gweithrediadau parhaus
- elw gweithredu
- elw ar weithgareddau arferol cyn treth
- elw ar weithgareddau arferol ar ôl treth
- elw argadwedig ar gyfer y flwyddyn ariannol
- mantolen
- credydwyr: symiau yn dod yn ddyledus o fewn blwyddyn
- credydwyr: symiau yn dod yn ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn
- cyfalaf a chronfeydd wrth gefn
- cyfanswm y cyfalaf a ddefnyddiwyd.

Disgrifiwch ystyr y termau hyn.

Taflen weithgaredd 12: Rhagolygon llif arian

Gweithgaredd A

Ar gyfer pob un o'r busnesau canlynol, nodwch o leiaf dau fewnlif arian misol nodweddiadol ac o leiaf bedwar all-lif arian misol nodweddiadol.

Busnes	Mewnlifau arian misol nodweddiadol	All-lifau arian misol nodweddiadol
Siop bapurau leol		
Gwesty		
Cwmni hedfan		
Gwerthwr tai		
Gwneuthurwr dillad		

Cymharwch eich dosbarthiadau gyda'r rhai a gwblhawyd gan eich ffrindiau. A ydynt yn wahanol — os ydynt, pam?

Gan ddefnyddio'r wybodaeth o Weithgaredd A, rhestrwch y mewnlifau a'r all-lifau arian sy'n debygol o gael eu derbyn neu eu talu yn yr un mis â'r mewnlifau a'r all-lifau hynny sy'n debygol o gael eu derbyn neu eu talu mewn misoedd diweddarach.

Gweithgaredd B

Dewiswch fusnes yr ydych yn gyfarwydd ag ef ac sy'n dymhorol. Gallai enghreifftiau gynnwys:

- busnes ffermio
- gweithgynhyrchydd nwyddau tymhorol fel bwydydd neu ddillad penodol
- garej sy'n gwerthu ceir newydd.

Esboniwch, gan ddefnyddio enghreifftiau, sut yr effeithir ar lifau arian eich busnes dewisol gan natur dymhorol ei waith.

Gweithgaredd C

Dewiswch ragolwg llif arian yr ydych wedi'i lunio â llaw.

Yn unigol, lluniwch yr un rhagolwg gan ddefnyddio Excel neu daenlen debyg. Dylid llunio'r daenlen i ddangos a/neu gyfrifo:

- mewnlifau arian unigol a chyfanswm y mewnlif arian am y cyfnodau
- all-lifau arian unigol a chyfanswm yr all-lif ar gyfer y cyfnodau
- yr all-lif net ar gyfer pob cyfnod
- y Balansau agoriadol a chau ar gyfer pob cyfnod.

Cymharwch y fformiwlâu yr ydych wedi'u defnyddio gyda'r rheiny a ddefnyddiwyd yn nhaenlen ffrind. A ydynt yr un peth, ac os nad ydynt, sut y maent yn wahanol?

Gweithgaredd D

Chwiliwch yn y papurau newydd ac adroddiadau cyfryngau eraill am fusnes yr ymddengys bod ganddo broblemau llif arian.

Nodwch o'r adroddiad resymau tebygol sydd wedi achosi'r broblem hon.

Awgrymwch ffyrdd priodol i'r busnes geisio goresgyn ei broblemau llif arian:

- yn y tymor byr
- yn y tymor hwy.

Taflen weithgaredd 13: Cyllidebu a rheoli cyllidebol

Gweithgaredd A

Mewn grwpiau bach, trafodwch a rhestrwch y ffyrdd y mae pobl yn eich grŵp yn cyllidebu a pham y mae'n rhaid i chi i gyd gyllidebu.

Cymharwch ganlyniadau'ch trafodaeth gyda'r rhesymau 'safonol' pam mae busnesau yn cyllidebu. Pa rai o'r rhain sy'n berthnasol i'ch sefyllfaoedd personol?

Rhesymau dros gyllidebu	Perthnasedd i sefyllfaoedd personol
I astudio ffyrdd gweithredu eraill	
I ragfynegi'r hyn fydd yn digwydd yn y dyfodol	
I helpu monitro a rheoli perfformiad	
I osod targedau	
I gymell pobl	
I gyfathrebu gwybodaeth i bobl	

Gweithgaredd B

Archwiliwch y broses gyllidebu yn eich ysgol neu goleg drwy gwblhau'r tabl.

Pa gyllidebau a osodir?	
Pryd y gosodir cyllidebau?	
Beth yw diben pob cyllideb?	
Sut y mae'r cyllidebau hyn yn cael eu creu?	
Pwy yw deilydd y gyllideb ar gyfer pob cyllideb?	
Sut y mae gorwario yn cael ei atal?	
Beth sy'n digwydd os ceir gwarged ar y gyllideb?	

Cymharwch y cyllidebau a osodir gan eich ysgol neu goleg â'r rheiny a osodir gan fusnes gweithgynhyrchu nodweddiadol. Mae'r rhain yn cynnwys:

- gwerthu
- cynhyrchu
- prynu
- llafur
- gwariant cyfalaf
- arian parod
- elw a cholled.

A yw eich ysgol/coleg yn gosod cyllidebau gwahanol, ac os ydynt, pam?

Gweithgaredd C

Ar gyfer Taflen weithgaredd 12 (Gweithgaredd C), llunioch ragolwg llif arian (math o gyllideb arian).

Defnyddiwch Excel neu daenlen debyg a nodwch fformiwlâu i gyfrifo'r canlynol ar gyfer busnes yr ydych yn gyfarwydd ag ef:

- cyllideb gwerthu
- cynhyrchu cyllideb nwyddau gorffenedig.

Nodwch ffigurau gwirioneddol ar y daenlen, ac archwiliwch yr effaith y gallai newid ffigurau unigol ei chael ar y cyllidebau.

Gweithgaredd Ch

Cyfrifwch yr amrywiannau yn y ddwy sefyllfa hon.

Mae gan gynnyrch gost llafur a gyllidebwyd o £14 yr uned. Yn ystod un mis, gwnaed 450 uned ar gyfanswm cost llafur o £7900. Beth yw amrywiad cyfanswm y gost llafur uniongyrchol?

Cost deunyddiau yn y cynnyrch hwn yw £10 yr uned. Yn ystod un mis, gwnaed 600 uned ar gyfanswm cost deunyddiau o £6400. Beth yw amrywiad cyfanswm cost y deunyddiau?

Ar gyfer pob amrywiad uchod, defnyddiwch y tabl canlynol i ddisgrifio ffyrdd y gallai'r amrywiad fod wedi codi.

Math o amrywiad	Rhesymau posibl
Deunyddiau	Y pris:
	Y swm:
Llafur	Yr amser:
	Y gost:

Ymchwiliwch sefyllfa yn eich ysgol neu goleg: os yw unrhyw un o'r cyllidebau yn dangos amrywiad ffafriol neu anffafriol, pan gamau a gymerir?

Taflen weithgaredd 14: Dadansoddiad mantoli'r cyfrifon

Adnoddau

Mae llawer o werslyfrau yn rhoi sylw manwl i'r pwnc hwn. Mae enghreifftiau o gefnogaeth ar wefannau yn cynnwys:

- www.bbc.co.uk/schools/gcsebitesize/Business/production/breakevenanaysisrev1.shtml
- www.bizhelp24.com/accounting/breakeven_accounts.shtml
- www.clearlybusiness.com/marketing_sales/pd_breakeven_analysis.jsp

Gweithgaredd A

Adolygwch eich ymchwil ar gostau ar gyfer busnesau penodol (er enghraifft gweler Taflen weithgaredd 11, Gweithgaredd C).

Dosbarthwch bob un o'r costau hyn yn naill ai sefydlog, amrywiol neu rannol-amrywiol drwy roi tic yn y blwch perthnasol.

Busnes Un

Enw'r gost	Sefydlog	Amrywiol	Rhannol-amrywiol

Busnes Dau

Enw'r gost	Sefydlog	Amrywiol	Rhannol-amrywiol

Busnes Tri

Enw'r gost	Sefydlog	Amrywiol	Rhannol-amrywiol

Gweithgaredd B

Cyfatebwch yr eitemau canlynol a ddefnyddir mewn dadansoddiad mantoli'r cyfrifon gyda'r disgrifiad cywir:

- A Term — 1 Disgrifiad
- B Gorswm diogelwch — 2 Y gwahaniaeth rhwng pris gwerthu a chost amrywiol
- C Cyfraniad — 3 Dangosiad o'r sefyllfa mantoli'r cyfrifon
- Ch Pwynt mantoli'r cyfrifon — 4 Yn aros yr un peth waeth bynnag fo'r allbwn
- D Siart mantoli'r cyfrifon — 5 Pan mae cyfanswm y refeniw yn gyfartal â chyfanswm y costau
- Dd Costau sefydlog — 6 Y gwahaniaeth rhwng y pwynt mantoli'r cyfrifon a lefel y gweithgaredd
- E Costau amrywiol — 7 Yn newid wrth i'r allbwn newid

Gweithgaredd Ch

Mae gweithgynhyrchydd mygiau tsieina wedi cynhyrchu'r data canlynol.

- Pris gwerthu fesul mwg £3.00
- Cyfraniad fesul mwg £1.60
- Costau sefydlog £64,000

Cyfrifwch gost amrywiol yr uned fesul mwg.

Faint o fygiau y mae angen eu gwerthu er mwyn mantoli'r cyfrifon?

Beth yw'r sefyllfa mantoli'r cyfrifon newydd os:

- yw costau sefydlog yn codi o 10 y cant
- yw costau sefydlog yn aros yr un peth ond bod y costau amrywiol yn newid i £1.80 y mwg?

Mewn Excel neu daenlen debyg, lluniwch siart mantoli'r cyfrifon gan ddefnyddio'r ffigurau gwreiddiol uchod.

Gweithgaredd D

Ar gyfer pob busnes a restrir isod, esboniwch i ba raddau y mae dadansoddiad mantoli'r cyfrifon yn debygol o fod yn arf gwneud penderfyniadau defnyddiol i reolwyr:

- Tesco
- easyJet
- ysbyty GIG
- gweithgynhyrchydd tedi bêrs
- adeiladwr tai.

Taflen weithgaredd 15: Meddalwedd ac effeithlonrwydd busnes

Gweithgaredd A

Adolygwch sut yr ydych wedi defnyddio taenlenni i lunio:

- Datganiadau ariannol (Taflen weithgaredd 11 Tasg Ch)
- Rhagolygon llif arian (Taflen weithgaredd 12 Tasg C)
- Cyllidebu (Taflen weithgaredd 13 Tasg C)
- Siartiau mantoli'r cyfrifon (Taflen weithgaredd 14 Tasg Ch).

Mewn sefyllfa nad yw'n sefyllfa addysgu, a gan ddefnyddio busnes yr ydych yn gyfarwydd ag ef (er enghraifft, eich ysgol neu goleg), nodwch sut a pham y mae'n defnyddio taenlenni.

Gweithgaredd B

Rhowch un enghraifft o sut mae bob un o'r canlynol yn defnyddio prosesu geiriau a chronfeydd data i gefnogi eu gwaith

Busnes	Enghraifft o'r defnydd o brosesu geiriau	Enghraifft o'r defnydd o gronfeydd data
RyanAir		
Travelodge		
Tesco		
Vodafone		
Lloyds TSB		

Am ba resymau mae eich ysgol/coleg yn defnyddio prosesu geiriau a chronfeydd data?

Prosesu geiriau: ar gyfer

Cronfeydd data: ar gyfer

Pa gostau a gweithgareddau sy'n gysylltiedig â phob un?

Gan gymryd bod yr eitemau meddalwedd hyn yn ychwanegu at y costau, pa fanteision mae eich ysgol/coleg yn eu cael o'u defnyddio?

Manteision **prosesu geiriau:**

Manteision **cronfeydd data:**

Taflen weithgaredd 16: Defnyddio TGCh mewn amgylchedd busnes

Gweithgaredd A

Nodwch fusnes sy'n defnyddio meddalwedd cyfrifo. Trefnwch gyfweld ag un o'r staff sydd ynghlwm wrth fwydo gwybodaeth ariannol. Cynlluniwch gyfres o gwestiynau i'w gofyn am y meddalwedd, fel:

a) A yw'r meddalwedd yn gwneud y llif arian i mewn ac allan o'r busnes yn fwy effeithlon? Os ydy, sut?

b) A yw'n creu adroddiadau yn awtomatig? Pa fath o adroddiadau, a phwy sy'n eu derbyn?

c) A yw'r meddalwedd:

- yn diweddaru cyfrifon cwsmeriaid a chyflenwyr?
- yn argraffu anfonebau a dogfennau eraill?
- yn addasu cyfrifon a chofnodion eraill yn awtomatig?

Gweithgaredd B

Rhowch ddwy enghraifft o sut mae pob un o'r canlynol yn defnyddio'r rhyngrwyd i gefnogi eu gwaith.

Busnes	Enghraifft Un o ddefnydd o'r rhyngrwyd	Enghraifft Dau o ddefnydd o'r rhyngrwyd
RyanAir		
Travelodge		
Tesco		
Vodafone		
Lloyds TSB		

Archwiliwch wefan eich ysgol neu goleg ac atebwch y cwestiynau canlynol:

- Beth mae'n ei gynnwys?
- Sut caiff ei strwythuro?
- Pwy yw'r person sy'n gyfrifol amdano?
- Pam mae'n bwysig i'ch ysgol/coleg?

Mewn grwpiau bach, dewiswch ac astudiwch wefan manwerthwr ar y rhyngrwyd. Rhaid i bob grŵp ddewis manwerthwr gwahanol. (Mae enghreifftiau yn cynnwys Amazon, Napster, Tesco, Iceland.)

Aseswch gryfderau a gwendidau'r wefan. A yw'n cyflawni ei swyddogaeth o ennyn diddordeb darllenwyr a'u galluogi i brynu nwyddau'r busnes? Adroddwch eich canfyddiadau i'r grwpiau eraill.

Gweithgaredd C

Mewn grwpiau bach, nodwch y cofnodion personol y mae busnesau yn eu cadw am unigolion, er enghraifft:

- staff
- cwsmeriaid
- cyflenwyr
- cyfranddeilaid
- benthycwyr.

Yn eich grwpiau, ymchwiliwch Ddeddf Diogelu Data 1998. Mae ffynonellau gwybodaeth perthnasol yn cynnwys y gwefannau hyn:

- www.informationcommissioner.gov.uk
- www.school-resources.co.uk/DataPrivacyandSecurity.htm
- www.businesslink.gov.uk/bdotg/action/detail?type=RESOURCES&itemid+1074414116

Sut mae darpariaethau Deddf Diogelu Data 1998 yn effeithio ar wybodaeth a gedwir amdanoch chi gan:

- eich ysgol neu goleg?
- eich busnes profiad gwaith?
- cyflogwr rhan-amser?

Gweithgaredd CH

Mewn grwpiau bach, ymchwiliwch faterion iechyd a diogelwch sy’n gysylltiedig â defnyddio TGCh. Mae ffynonellau gwybodaeth perthnasol yn cynnwys y gwefannau hyn:

- www.bbc.co.uk/schools/gcsebitesize/ict/implications/3healthandsafetyrev1shtml
- www.businesslink.gov.uk/bdotg/action/;layer?topicld=1074185088
- www.hse.gov.uk/pubns/indg36.pdf
- www.lasa.org.uk/knowledgebase/pages/mngcomphealthsafety.shtml
- www.mda.org.uk/health.htm

Lluniwch restr wirio i’w defnyddio gan fusnesau sy’n crynhoi egwyddorion pwysig sut y dylid defnyddio cyfrifiaduron ac offer a meddalwedd TGCh eraill yn ddiogel i sicrhau bod y staff sy’n eu defnyddio yn aros yn iach.

Astudiaethau achos

Asesiad Uned 2

Mae gofyn i chi ymchwilio sefydlu busnes bach yn ardal Y Trallwng. Bydd y busnes hwn yn darparu cynnyrch (nwyddau neu wasanaethau) i bobl neu fusnesau yn Y Trallwng neu'r ardal gyfagos.

Byddwch yn ystyried ac yn defnyddio'r canlynol:

Tystiolaeth asesu a) Cynllun busnes.
Bydd y cynllun hwn yn amlinellu ffactorau fel:

- enw, nod ac amcanion y busnes
- ei randdeiliaid
- y farchnad y bydd yn gweithredu ynddi
- ei ffurf gyfreithiol arfaethedig (masnachwr unigol, partneriaeth ac ati).

Tystiolaeth asesu b) Y strwythur arfaethedig.
Yn y rhan hon o'ch ymchwiliad byddwch yn egluro strwythur y busnes, yn cynnwys:

- adnoddau ariannol
- adnoddau dynol
- adnoddau eraill sydd eu hangen ar eich busnes
- sut ac o ble y ceir yr adnoddau hyn
- sut maent yn pennu strwythur trefniadaethol y busnes.

Tystiolaeth asesu c) Costau a refeniw disgwyliedig.

Byddwch yn esbonio:

- natur a swm disgwyliedig y costau a'r refeniw
- sut y bydd perfformiad ariannol y busnes yn cael ei fonitro.

Tystiolaeth asesu ch) Cefnogaeth TGCh.
Byddwch:

- yn nodi ac yn cyfiawnhau y defnydd potensial o feddalwedd busnes perthnasol yn eich busnes a chanddo.

Sylwer — byddwch:

- yn cael eich asesu gan ddefnyddio'r meini prawf asesu yn eich Pecyn Gwybodaeth Uned 2
- rhaid i chi drafod a chytuno ar y dewis o fusnes gyda'ch tiwtor
- gallwch weithio fel rhan o grŵp bach (mwyafswm o dri dysgwr). Os felly, rhaid i chi
- gynhyrchu tystiolaeth unigol ar gyfer a)–ch) uchod
- cyflwyno eich ymchwiliad fel gwaith ysgrifenedig mewn pedair adran
- crynhoi a chyflwyno canlyniadau eich ymchwiliad, gan ddefnyddio TGCh i'ch helpu i wneud hynny, i weddill y dosbarth

Astudiaeth achos — gwaith myfyrwyr a sylwadau farcio

Cyflwyniad myfyriwr (darnau: Tystiolaeth asesu a) ac ch) yn unig)

Myfyriwr: Nat Merchant

Rwyf wedi penderfynu ymchwilio sefydlu gwasanaeth gofalu am gŵn, yn cynnwys cynnig gwasanaeth trin cŵn a gwasanaeth mynd â chŵn am dro.

Tystiolaeth asesu a) **FY NGHYNLLUN BUSNES**

Dyma grynodeb o'm chynllun busnes.

1 a	Enw'r busnes.	*Welshpool Dogcare*.
1 b	Gwasanaethau a gynigir	Gofalu am gŵn pan fydd eu perchnogion ar wyliau. Trin cŵn. Mynd â chŵn am dro.
1 c	Nod y busnes.	Darparu gwasanaeth effeithlon a gofalgar i berchnogion cŵn.
1 ch	Amcanion y busnes.	Cael cwsmeriaid bodlon. Gwneud elw. Cynyddu gwerthiant gwasanaethau.
1 d	Rhanddeiliaid y busnes.	Nat Merchant. Lloyds TSB Ltd. Cwsmeriaid yn y Trallwng. Y llywodraeth.
1 dd	Ffurf gyfreithiol.	Masnachwr unigol.
1 e	Marchnad fusnes.	Y Trallwng a'r ardal gyfagos.

Sylwadau: Crynodeb o'r cynllun busnes

Mae hwn yn grynodeb derbyniol yw hwn, sy'n cynnwys yr holl elfennau a nodwyd yn y briff ar gyfer yr aseiniad. Drwy ei strwythuro yn y ffurf hon, mae Natalie wedi rhoi'r cyfle iddi hi ei hun ddarparu dadansoddiad a chyfiawnhad dros bob adran yn y cynllun.

Dadansoddiad o’m Cynllun Busnes

1 a Pam rydw i wedi dewis yr enw busnes *Welshpool Dogcare*?

Rwyf wrth gwrs yn mynd i ddefnyddio ‘Welshpool’ yn yr enw, gan fod y busnes wedi’i leoli yn Welshpool/Y Trallwng. Fy newis cyntaf oedd *Welshpool Walkies*. Fodd bynnag, dangosodd fy ymchwil yn y Yellow Pages fod busnesau eraill o’r enw ‘Walkies’, er enghraifft:

Walkies 2 Holland Rd Maidstone Kent ME14 1UH	Walkies 4 Troopers Drive Romford Essex RM3 9DE

Mae’r rhain yn fusnesau yn ymwneud ag anifeiliaid anwes, felly roeddwn yn teimlo y byddai’n well hepgor y gair ‘Walkies’ er mwyn osgoi dryswch.

Mae o leiaf 37 busnes gydag enwau yn dechrau gyda ‘Welshpool’ (ffynhonnell: *Yellow Pages*, 2004). Mae rhai enghreifftiau fel a ganlyn:

Welshpool County Court	Welshpool Cricket & Rugby Union Football Club
Welshpool High School	Welshpool Livestock Sales
Welshpool Jewellers Ltd	Welshpool Partnership
Welshpool Post Office	Welshpool Wholesale Fruit & Veg
Welshpool Workingmen’s Club	

Nid yw yr un o’r rhain yn swnio’n debyg i *Welshpool Dogcare*, ac nid ydynt yr un math o fusnes, felly ni fydd hynny’n broblem. Yr unig fusnes anifeiliaid anwes yr wyf wedi dod o hyd iddo drwy ymchwil a’m gwybodaeth o'r Trallwng yw *Welshpool Pets (Pets Corner),* 8 Hall Street, Welshpool. Er mai siop anifeiliaid anwes yw hon, mae’n enw busnes gwahanol i’r un yr wyf i wedi’i ddewis. Rwy’n defnyddio’r gair ‘dog’ yn fy enw busnes er mwyn nodi’r math o anifail anwes yr wyf yn canolbwyntio arno.

Rwyf wedi ategu fy ymchwil ar enwau busnes drwy ddefnyddio’r rhyngrwyd. Rwyf wedi chwilio gan ddefnyddio Google (gweler atodiad 1) ac ni allaf ddod o hyd i fusnes o’r enw *Welshpool Dogcare*. Rwyf hefyd wedi defnyddio

- www.anewbusiness.co.uk
- www.bizhelp24.com

Mae Deddf Enwau Busnes 1985 yn caniatáu i’r Ysgrifennydd Gwladol reoli enwau busnes. Rheolir rhai geiriau ac ymadroddion gan gyfreithiau eraill. Mae’r rheolau hyn yn diogelu’r hawliau y gallai fod gan bersonau mewn perthynas ag enwau neu eiriau. (Yn ôl y gyfraith, mae ‘person’ yn cynnwys unigolion a chwmnïau). Mae’n costio o leiaf £34.99 i wneud chwiliad llawn yn Nhŷ’r Cwmnïau, ond gan nad oes gwefan yn defnyddio’r enw hwn, a gan fy mod yn adnabod Y Trallwng yn dda iawn, gallaf fod yn gymharol sicr nad yw neb arall wedi’i gofrestru.

1 b Pam yr wyf yn cynnig y gwasanaethau hyn?

Rwyf wedi penderfynu cynnig tri gwasanaeth gwahanol ond cysylltiedig. Y rhain yw:

Gofalu am gŵn pan fydd eu perchnogion ar wyliau. Nid pawb sy'n hoffi gadael eu cŵn mewn cybiau pan fyddan yn mynd i ffwrdd ar wyliau (ac nid ydynt yn mynd â'u cŵn gyda hwy.) Mae'n well gan y cŵn fod mewn amgylchiadau cyfarwydd, felly gellir eu gadael gartref. Fodd bynnag, bydd angen rhoi ymarfer iddynt, a dyna lle mae fy ngwasanaeth 'gofalu' yn chwarae rhan. Gallaf ymweld â'r cartref, rhoi bwyd a dŵr i'r cŵn, mynd â nhw am dro, yna eu dychwelyd i'r cartref a chloi'r tŷ.

Trin cŵn. Mae'n rhaid trin cŵn, hy rhoi siampŵ ar eu cotiau, torri eu hewinedd, efallai eu trin ar gyfer chwain a throgod o ddefaid a gwartheg. Mae galw am y gwasanaeth hwn yn ôl fy ymchwil (gweler adran 1e).

Mynd â chŵn am dro. Mae angen mynd â chŵn am dro hyd yn oed pan fydd eu perchnogion gartref. Weithiau mae pobl yn rhy brysur, neu weithiau yn rhy hen, i fynd â'u cŵn am dro. Mae fy ymchwil hefyd yn dangos y gallai fod galw am y gwasanaeth hwn.

Rwy gynnig y tri gwasanaeth gwahanol hyn, mae hyn yn golygu os nad oes gwerth mewn parhau ag un ohonynt, bydd dau wasanaeth gennyf o hyd i'w cynnig i bobl Y Trallwng.

1 c/ch Sut byddaf yn mesur os ydw i wedi cyflawni fy nod a fy amcanion?

Fy nod busnes yw 'Darparu gwasanaeth effeithlon â gofal i berchnogion cŵn'. Y brif ffordd i mi wybod os wyf yn cwrdd â'r nod hwn yw os gallaf gadw cwsmeriaid, hy faint ohonynt fydd yn dychwelyd ataf dro ar ôl tro.

<u>Cwsmeriaid bodlon</u>

Fy mhrawf fan hyn bydd os bydd o leiaf 90% o gwsmeriaid yn dewis 'bodlon iawn' neud 'ardderchog' pan yn cwblhau fy holiadur cwsmeriaid am y gwasanaethau (gweler Adran 3).

<u>Elw</u>

Fy mwriad yw mantoli'r cyfrifon o leiaf yn y chwe mis cyntaf; gwneud elw o £5 am bob awr a weithir ar ôl chwe mis; gwneud elw o £7.50 am bob awr a weithir ar ôl y flwyddyn gyntaf.

<u>Gwerthu gwasanaethau</u>

Fy nharged yw dyblu'r refeniw gwerthiant yn yr ail chwe mis o'u cymharu â'r chwe mis cyntaf; yna i gynyddu hwn gan 50% pellach yn yr ail flwyddyn.

1 d Pwy yw rhanddeiliaid *Welshpool Dogcare*?

Rwyf wedi rhestru'r prif randdeiliaid fel a ganlyn:

- *Nat Merchant*, y perchennog.
- *Lloyds TSB plc*, y banc fydd yn darparu arian a chyfrif.
- Cwsmeriaid yn Y Trallwng.
- Y llywodraeth, oherwydd y dreth a'r cyfreithiau y bydd angen eu dilyn.

Nat Merchant

Fel y perchennog, a masnachwr unigol, yn amlwg mae'n rhaid i mi fod yn rhanddeiliad pwysig. Mae hyn oherwydd y byddaf yn buddsoddi fy arian a fy amser yn *Welshpool Dogcare*, ac yn dymuno iddo wneud elw i mi. Ar ben hynny, mae'n rhaid ystyried enw da y busnes yn lleol, yn enwedig gan fy mod yn byw yn Y Trallwng lle y lleolir y busnes.

Lloyds TSB

Mae Lloyds TSB Bank plc yn gwmni cyfyngedig cyhoeddus (ccc) gyda changhennau yn y DU, gydag un yn 40 Broad Street, Y Trallwng. Mae banciau eraill yn y Trallwng, yn cynnwys:

- *Barclays* (20 Broad Street)
- *Halifax* (25 Severn Street)
- *HSBC* (23 Broad Street)
- *NatWest* (30 Broad Street)

Mae rhai cymdeithasau adeiladu yn Y Trallwng hefyd sy'n cynnig gwasanaethau ariannol, gyda nifer ohonynt yn debyg i fanciau. Mae'r rhain yn cynnwys:

- *Birmingham Midshires* (37 Broad Street)
- *Nationwide* (44 High Street)
- West Bromwich Building Society (31A Severn Street)

Mae gennyf felly ddewis eang o fusnesau lle y gallwn fenthyg arian a thalu arian i mewn i gyfrif. Felly pan ydw i wedi dewis *Lloyds TSB* fel y rhanddeiliad?

Yn gyntaf, nid yw mewn lleoliad mwy cyfleus na'r lleill. Fel y gwelwn, mae mwyafrif y banciau yn Broad Street, ac mae'r cymdeithasau adeiladu hefyd gerllaw. Y rhesymau yr wyf wedi dewis *Lloyds TSB* yw:

Rwy'n adnabod *Lloyds TSB* oherwydd mae gennyf gyfrif cynilo gyda nhw eisoes. Mae hyn yn golygu eu bod hefyd yn fy adnabod i, a dylent fy ystyried yn gwsmer presennol dibynadwy. Golyga hyn fy mod yn fwy tebygol o gael arian ganddyn nhw os bydd angen, yn ogystal ag agor cyfrifon fel cyfrif cyfredol.

Mae gan *Lloyds TSB* wasanaethau da ar gyfer busnesau. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Success4Busnes.com, sy'n adnodd ar-lein i helpu pobl fusnes i wneud y penderfyniadau cywir am farchnata, arian a rheoli'r busnes. Mae'r gwasanaeth am ddim, sy'n bwysig oherwydd ni fydd gennyf lawer o arian i'w wario.

Mae pecyn cychwyn busnes sy'n cynnwys:

- bancio am ddim yn ystod blwyddyn gyntaf y busnes
- canllaw Busnes Bach am ddim (gweler Atodiad 2)
- system cadw llyfrau am ddim
- llog misol am falansau credyd yn y cyfrif busnes.

Mae gan *Lloyds TSB* gyfraddau benthyca cystadleuol. Ar hyn o bryd, mae'n cynnig benthyciadau rhwng 6.7% a 6.9%, sy'n gystadleuol gyda banciau eraill (mae *Barclays* tua'r un peth, ac er bod *Halifax* yn 6.6% ar hyn o bryd gall y cyfraddau fynd i fyny i 8.8%). Rwy'n sylweddoli bod y cyfraddau hyn yn gallu newid, ond wedyn gallwn gael benthyciad gyda chyfradd llog sefydlog, er mwyn i mi allu cyllidebu.

Cwsmeriaid

Mae fy nghwsmeriaid yn rhanddeiliaid pwysig. Y cwsmeriaid fydd yn cadw *Welshpool Dogcare* mewn busnes, neu yn ei orfodi i fynd allan o fusnes. Y cwsmeriaid yw perchenogion cŵn yn Y Trallwng, sef y math o berchenogion cŵn sy'n gofalu'n dda am eu cŵn. Yn adran 1e rwyf wedi gweithio allan y galw tebygol gan y cwsmeriaid hyn (gweler 1e).

Y llywodraeth

Mae'r llywodraeth yn rhanddeiliad pwysig arall. Mae dau brif reswm dros hyn.

Fel masnachwr unigol, bydd yr elw yr wyf yn ei wneud o *Welshpool Dogcare* yn cael ei drethu fel Treth Incwm. Mae hyn yn wahanol i dreth cwmni (corfforaeth), ond mae'n rhaid ei dalu i'r llywodraeth o hyd. O ganlyniad, mae budd gan y llywodraeth yng nghyfrifon ac elw *Welshpool Dogcare*.

Mae'r llywodraeth yn gosod ystod eang o gyfreithiau yn ymwneud â chŵn. Bellach ceir Deddf (Baeddu Tir) Cŵn 1996. Mae Cyngor Powys yn cefnogi'r Ddeddf hon oherwydd ei bod yn symleiddio is-ddeddfau presennol mewn perthynas â baeddu cŵn ac yn ehangu'r dulliau y gall awdurdodau lleol fel Powys orfodi 'glanhau baw cŵn'. Y gosb uchaf am fethu â glanhau ar ôl ci mewn ardal a ddynodir gan y cyngor yw £1000. Fel enghraifft, 'Mae'r Cyngor hyd yma wedi erlyn yn llwyddiannus dros 25 o droseddwyr am fethu â glanhau ar ôl i'w cŵn faeddu llwybrau cyhoeddus neu ardaloedd chwarae, a byddwn yn parhau i dargedu perchenogion cŵn anghyfrifol.' (ffynhonnell, Uned Gyfathrebu Powys, Gorffennaf 2002).

A oes unrhyw randdeiliaid eraill? Oes, er mai'r rhai yr wyf wedi'u hegluro uchod fydd y prif rai ar gyfer y busnes. Mae rhanddeiliaid eraill yn cynnwys:

Y papur newydd lleol. Cyhoeddir The *County Times and Express* gan North Wales Newspapers Ltd yn swyddfa Broad Street (Y Trallwng). Mae'n bapur wythnosol gyda chylchrediad o rhwng 18,000 a 19,000 2004. Er nad yw'r cylchrediad yn fawr iawn o'i gymharu ag ee y 'Shropshire Star', yn Y Trallwng ceir niferoedd darllen o 46% (gwerthir tua 2600 o gopïau, tua 5600 o ddarllenwyr: ffynhonnell, The Newspaper Society Ltd 2004). Mae trefi lleol eraill fel Trefaldwyn, Y Drenewydd a Llanidloes yn derbyn y papur ond nid yw eu darllenwyr yn debygol o fod â diddordeb yn fy musnes oherwydd ei leoliad. Mae costau hysbysebu yn ddrud iawn i fusnes fel *Welshpool Dogcare* oherwydd roedd hysbyseb tudalen lawn yn costio dros £1700 yn 2003. Fodd bynnag, y prif reswm pam fod y *County Times and Express* yn rhanddeiliad yw oherwydd y bydd yn adrodd ar berfformiad a chynnydd *Welshpool Dogcare*, a gall ddarparu cyhoeddusrwydd da i'r busnes. Rwyf hefyd yn ymwybodol y gall unrhyw broblemau gyda'r busnes gael eu hadrodd hefyd.

Cyflenwyr. Y prif gyflenwr fydd *Welshpool Pets (Pets Corner)* yn Y Trallwng. Ni fyddaf yn prynu tenynnau, danteithion cŵn, powdwr chwain ac ati fel perchenogion cŵn eraill. Mae hyn oherwydd bydd y perchenogion yn darparu'r prif bethau y bydd eu hangen arnaf (bwyd, tenynnau ac ati). Fodd bynnag, ar gyfer trin cŵn, bydd angen i mi brynu'r canlynol:

- siampŵ cŵn
- torwyr ewinedd arbennig ewin ci (gyda gorchudd cefn i beidio â'u torri'n rhy fyr i mewn i'r bywyn)
- brwsh cŵn.

Gan y bydd y rhain yn cael eu prynu gydag arian parod yn hytrach na chredyd, nid yw *Welshpool Pets* yn rhanddeiliad pwysig fel credydwr, oherwydd na fydd unrhyw arian yn ddyledus i'r cwmni gennyf i. Byddaf yn defnyddio ei gynnyrch, felly mae peth budd iddo yn y busnes.

1 dd Pam y dylai *Welshpool Dogcare* fod yn fusnes masnachwr unigol?

Mae pum prif opsiwn gennyf ar gyfer *Welshpool Dogcare*. Gallwn sefydlu busnes fel:

- masnachwr unigol
- partneriaeth
- cwmni cyfyngedig preifat
- cwmni cyfyngedig cyhoeddus
- masnachfraint.

Rwy'n dymuno bod yn fasnachwr unigol oherwydd fy mod yn dymuno rhedeg y busnes fy hun. Mae hon yn fantais bwysig o fod yn fasnachwr unigol. Fodd bynnag, rwy'n sylweddoli y bydd yn rhaid i mi wneud yr holl benderfyniadau busnes, fel: Sut y byddaf yn hysbysebu? Faint y byddaf yn ei godi? A ddylwn i ddefnyddio fy rhif symudol neu ffôn y tŷ? Rwy'n deall fod yna lawer o broblemau ynghlwm wrth bod yn fasnachwr unigol. Mae'r rhain yn cynnwys:

- rhwymedigaeth heb ei chyfyngu — gallwn golli fy holl fuddsoddiad a mwy, er na fydd llawer wedi ei fuddsoddi ac ni fyddaf mewn dyled am lawer o arian i bobl (hy dim credydwyr mawr)
- neb i rannu'n gwaith gyda nhw — felly os byddaf yn sâl ni fydd neb i fy helpu, a gallwn golli cwsmeriaid
- neb i ofyn am eu cyngor – er bod Lloyds TSB (gweler 1d) yn darparu cyngor am ddim i fy helpu.

Mae partneriaeth yn bosibilrwydd i mi. Rwy'n gwybod y gall partneriaid arbenigo mewn rhannau o'r busnes, a hefyd maent yn rhannu'r risg o golli arian. Byddai'n rhaid i mi ddod o hyd i bartner sydd â diddordeb yn hyn. Siaradais gyda Sian Roberts am gydweithio ar hyn, ond penderfynodd Sian ystyried gofalu am geffylau, felly nid oes diddordeb ganddi mewn cŵn. Felly er y byddai Sian a minnau wedi rhannu costau (fyddai'n dda i mi) ac elw (fyddai'n ddrwg i mi), ni fydd hyn yn digwydd.

Ni allaf ddod yn gwmni cyfyngedig. Er y byddai gennyf rwymedigaeth gyfyngedig ac felly na fyddwn yn colli dim o fy arian fy hun, byddai'r cymryd llawer o arian i sefydlu busnes o'r fath, ac mae llawer o ffurflenni cymhleth i mi eu llenwi. Byddwn hefyd yn gorfod talu difidendau i'r holl gyfranddeiliaid, ac ni fyddai hynny'n bosibl oherwydd maint fy musnes a maint fy elw. Byddai angen arnaf hefyd o leiaf ddau gyfarwyddwr, y byddwn i fi hun yn un ohonynt ond nid wyf yn siŵr pwy fyddai'r llall. Fodd bynnag, mi fyddai'r bosibl i ni arbenigo.

Ceir rhai masnachfreintiau yn ymwneud â chŵn. Rhai enghreifftiau yw:

Bugsie Ltd (ffynhonnell: www.Bugsie.co.uk) — gwasanaeth golchi cŵn symudol yw hwn. Fodd bynnag, byddai angen i mi allu gyrru, na allaf ei wneud, a gallai gostio £400 y mis i logi'r fan arbennig (sef yr hyn a godir yn Surrey am diriogaeth gyda 175 o gŵn). Nid yw hyn yn bosibl i mi. Hefyd, nid yw'n cynnig yr ystod o wasanaethau yr wyf i am eu cynnig.

Petpals Ltd — mae hwn yn cynnig gwasanaethau tebyg, ee

'Mae gan berchennog masnachfraint Petpals ddwy ffrwd incwm pendant a gynhyrchir gan y gwasanaethau canlynol:

- Ffrwd 1 — gwasanaethau sylfaenol
- Ymweliadau ag anifeiliaid anwes yn y cartref
- Mynd â chŵn am dro
- Gofalu am gŵn yn y cartref
- Ffrwd 2 — gwasanaethau eilaidd
- Mynd ag anifeiliaid anwes at y milfeddyg
- Mynd ag anifeiliaid anwes at yr hyfforddwr neu'r triniwr
- Tacsi neu adleoli anifeiliaid anwes

(ffynhonnell: www.petpals.com). Y broblem gyda hwn yw ei fod ar raddfa lawer rhy fawr. Mae'r fasnachfraint yn seiliedig ar 50,000 o bobl mewn ardal, ac mewn un achos byddant yn hawlio tâl o £9,900 a TAW (= £9,900 + £1,732.50 = £11,632.50) i sefydlu masnachfraint. Nid yw hyn yn bosibl.

1 e Beth yw'r farchnad fusnes ar gyfer *Welshpool Dogcare*?

Nid oes gwasanaeth mynd â chŵn am dro yn Y Trallwng. Yr agosaf yw www.ukpetsitter.co.uk (gweler Atodiad 3). Cynigir y gwasanaeth hwn yn Sir Amwythig, i'r dwyrain, ond nid yw'n cwmpasu Y Trallwng na Phowys. Nid wyf yn bwriadu cynnig gwasanaeth gofalu am gŵn, lle y byddwn yn byw yn y cartref tra roedd y bobl ar eu gwyliau, felly mae gennym amcanion ychydig yn wahanol. Fodd bynnag, byddwn yn cynnig yr un gwasanaeth sylfaenol o ofalu am y cŵn. Byddai gennyf felly fonopoli lleol ar gyfer y gwasanaeth hwn.

Hefyd nid oes gwasanaeth trin cŵn yn lleol. Mae'n faes gwaith a allai dyfu. Er enghraifft, mae fy ymchwil yn dangos y gallai fod gwasanaeth trin yn dechrau yng Ngogledd Cymru o'r enw www.topdogs.biz (gweler Atodiad 4). Ni allaf ddarganfod mwy am y gwasanaeth hwn oherwydd nad oedd unrhyw wybodaeth ar y wefan pan edrychais arni. Fodd bynnag, mae'n dangos bod pethau yn newid mewn busnes, felly bydd angen i mi fod yn ymwybodol o'r newidiadau hyn i fy nghystadleuaeth.

Nid oes gwasanaeth swyddogol mynd â chŵn am dro yn Y Trallwng, yn ôl fy ymchwil. Nid oes unrhyw beth ar y rhyngrwyd, er efallai bod trefniadau lleol lle mae pobl yn gwneud y math hyn o waith i'w cymdogion. Byddai gennyf fonopoli felly yn lleol ar y math hwn o wasanaeth hefyd.

Mae busnesau yn ymwneud ag anifeiliaid anwes yn Y Trallwng ac o gwmpas yr ardal, ond ni allaf ddod o hyd i rai sydd mewn cystadleuaeth uniongyrchol â mi. Yr un siop anifeiliaid anwes yn Y Trallwng yw:

- *Welshpool Pets (Pets Corner)*
  8 Hall St, Y Trallwng.

Mae'r siop anifeiliaid anwes hon yn ymwneud ag anifeiliaid anwes a nwyddau anifeiliaid anwes, yn gwerthu i berchenogion anifeiliaid anwes, ond mae'n fusnes gwahanol iawn i fi un i.

Mae nifer o gybiau cŵn yn ardal Y Trallwng. Ceir tair enghraifft isod:

- Brooklyn Boarding Kennels and Cattery (Leighton)
- Elendale Kennels & Cattery (Cyfronydd)
- Kelb Tab Fenek Boarding Kennels and Cattery

Ceir peth tystiolaeth bod y cybiau hyn yn cynnig gwasanaethau trin : er enghraifft, mae *Brooklyn* yn cynnig gwasanaeth trin. Fodd bynnag, mae fy ymchwil yn dangos bod y gwasanaethau hyn ond ar gael i'r bobl sy'n gadael eu cŵn yn y cybiau yn unig. Mae llawer o berchenogion sydd am fynd ar wyliau heb eu cŵn nad ydynt am eu rhoi mewn cybiau.

Galw posibl

Yn ôl cyfrifiad 2001 (ffynhonnell: Cyfrifiad, 2001), mae'r ystadegau perthnasol fel a ganlyn:

- Roedd 21,660,475 o gartrefi yng Nghymru a Lloegr.
- Mae tua 38% o gartrefi yng Nghymru yn berchen ar gŵn (mwy nag yn Lloegr).
- Roedd 3% o'r boblogaeth yn Y Trallwng yn ddi-waith.
- Roedd 7.2% o'r boblogaeth yn y Trallwng yn sâl yn barhaol neu'n anabl.

Mae data JICREG ar gyfer Y Trallwng (ffynhonnell: jiab.jicreg.co.uk) ar gyfer Mai 2004 yn dangos poblogaeth o 10,731 o bobl dros 15 oed, y maent mewn 5,581 o gartrefi.

Yn 2002, mae perchenogaeth cŵn wedi dangos gostyngiad graddol dros y blynyddoedd diwethaf (ffynhonnell: www.pfma.com). Mae rhesymau dros hyn yn cynnwys mwy o bobl yn byw ar eu pen eu hunain, a mwy o gyplau yn mynd allan i weithio. Fodd bynnag, mae'r boblogaeth cŵn yn y DU yn dal i fod tua 12 miliwn. Mae hyn yn erbyn poblogaeth o 59.2 miliwn yn 2002 (ffynhonnell: Ystadegau Cenedlaethol). Awgryma hyn fod un ci yn cael ei berchen ar gyfer pob 5 person. Os mai dyma sut y mae yn Y Trallwng, gan ddefnyddio'r ffigurau hyn mae'n awgrymu bod o leiaf 2,000 o gŵn yn Y Trallwng (yn seiliedig ar nifer y bobl). Gan ddefnyddio'r ffigur cartrefi, mae 38% o gartrefi Y Trallwng yn golygu bod 2,120 o gŵn, sy'n ymddangos ei fod yn profi fy nghyfrifiadau.

Mae nifer y bobl sâl ac anabl hefyd yn bwysig oherwydd efallai y bydd angen help arnynt gyda'u hanifeiliaid anwes, a gall *Welshpool Dogcare* gynnig yr help hwnnw. Fodd bynnag, gallai rhai pobl sy'n sâl yn hir dymor ac yn anabl fod ar incwm isel (ee budd-daliadau) felly bydd rhaid i mi adolygu fy strategaeth brisio er mwyn sicrhau fy mod yn cael eu busnes.

Fy arolwg o'r galw

Rydw i wedi cynnal arolwg ynghylch a fyddai pobl yn Y Trallwng â diddordeb mewn unrhyw rai o'r gwasanaethau hyn. Cynlluniais daflen holiadur arolwg (gweler Atodiad 4) ac rydw i wedi ei defnyddio. Defnyddiais hon dros ddau benwythnos (Sadyrnau) a thri diwrnod gwahanol yr ystod yr wythnos. Y diwrnodau a ddewisais yn ystod yr wythnos oedd:

- Dydd Llun, diwrnod marchnad (fel dydd Sadwrn), felly byddai llawer o bobl o gwmpas. Hefyd, roedd y farchnad ffermwyr yn cael ei chynnal yn Neuadd y Dref yn Broad Street, felly byddai llawer o bobl yn Y Trallwng
- Dydd Mercher, oherwydd er bod y dref yn gallu bod yn dawel yn y prynhawn, rydw i wedi gweld llawer o bobl yn mynd â'u cŵn am dro oherwydd ei bod hi'n dawel
- Dydd Gwener, oherwydd mae'n aml yn brysur yn y bore, ac rwy'n credu y byddai pobl nad ydynt yn hoffi siopa ar ddydd Sadwrn yn dod i'r dref i wneud eu siopa wythnosol ar ddydd Gwener.

Ar ddydd Mercher a dydd Gwener, sefais y tu allan i *Kwik Save* yn Brook Street, a gofyn o bobl oedd yn mynd i mewn i'r siop os byddent yn fodlon fy helpu. Teimlais fod hyn yn well nag aros iddynt ddod allan oherwydd byddai llawer o siopa ganddynt a byddent yn awyddus i fynd ag ef adref (ee bwyd wedi'i rewi). Ar ddydd Sadwrn a dydd Llun roeddwn ger y farchnad oherwydd roedd llawer o bobl yn gwneud eu siopa yna.

Gofynnais i bawb a ddywedodd fod ganddynt gi a'u bod yn fodlon ateb cwestiynau. Fy nharged oedd 10 person y dydd, yn gwneud cyfanswm o 50 o bobl. Cyrhaeddais y targed hwn bob dydd. Dyma grynodeb o fy nghanlyniadau.

A ydych yn mynd â'ch ci ar wyliau gyda chi? Ydw 23/Nac ydw 7

Os 'Nac ydw'

a) a edrychir ar ei ôl gartref? 4

b) a ydych yn ei roi mewn cybiau? 22

c) a yw ffrind yn gofalu amdano? 1

A fyddech yn ystyried talu rhywun i ymweld â'ch cartref bob dydd a gofalu am eich ci tra eich bod ar wyliau? Byddwn 6/Na fyddwn 21

Os 'Byddwn', beth yw'r mwyaf y byddech yn fodlon talu y dydd?

0 o bobl £2 | 2 o bobl £4 | 3 o bobl £6 | 0 o bobl £8 | 1 person £10

A fyddai diddordeb gennych mewn gwasanaeth trin cŵn? Byddai 8/Na fyddai 42

Os 'Byddai', faint fyddech yn fodlon talu am siampŵ a thorri ewinedd?

1 person £1 | 1 person £2.50 | 4 o bobl £5 | 1 person £7.50

A fyddai diddordeb gennych mewn gwasanaeth mynd â chŵn am dro? Byddai 14/Na fyddai 36

Os 'Byddai', faint fyddech yn fodlon talu am dro am 30 munud?

1 person £1 | 5 o bobl £2 | 3 o bobl £3 | 1 person £4 | 1 person £5

Mae fy arolwg yn awgrymu bod galw am fy ngwasanaeth yn Y Trallwng, yn enwedig gan fod mwy o berchenogion cŵn na'r rhai y bu i mi eu cyfweld. Mae hefyd wedi rhoi gwybodaeth bwysig i mi am fy mholisi prisio ar gyfer pob gwasanaeth (gweler *Adran 3*).

ATODIAD 1

Copïau o dudalennau gwe sy'n berthnasol i fy ymchwil ar enwau busnesau
www.bizhelp .com/Business_start_up/Business_names.shtml

bizhelp24 INFO • ADVICE • FINANCE
• Information • Help • Services • Advice

In 24 hours we could be dealing with ALL your debts!

Start a New Business

Business Names

(not limited companies)

For Information on Limited **Company Names**
Click here

Business names are no longer registered with any government departments. But there are laws about using certain names and disclosing certain details of ownership.

Before 1982 many business names had to be registered under the Registration of Business Names Act 1916.

This Act was repealed on 26 February 1982 when new rules on business names came into force in the Companies Act 1981. This law was replaced by the Business Names Act 1985. This allows the Secretary of State to have certain controls over the name you choose for your business and what you must tell others about the ownership of the business.

Some words and expressions are controlled by other laws. These rules protect the rights which persons may have in relation to names or words. (In law, 'person' includes individuals and companies.)

The following link will direct you to a booklet on the Company House web site. It is a guide to the rules in the Business Names Act 1985. It is not a complete statement of the law. If you are unsure about any of the details, you should read the law yourself or consult a solicitor.

Any business names shown in this booklet for the sake of example are intended to be fictitious.

Click here to view the Business Names booklet (will open in a new window)

The contents of the document are as follows:

- Introduction
- 1. Business Names
- 2. Disclosure rules
- 3. Further information

This is a guide only and should be read with the relevant legislation.

Click here to view the Business Names booklet (will open in a new window)

© Crown Copyright

Business Names Registrations - apply online CLICK HERE
CLICK HERE to start a new search.

<< Previous Page **Next Page >>**

Trading Name	**Postal Town**	**Description/Reg.No.**
Welshpool Engineering	WELSHPOOL	Maintenance and repair of motor vehicles
Welshpool Enterprise Centre	WELSHPOOL	Activities of business and employers organisations
Welshpool Garden Centre	WELSHPOOL	Other retail sale in specialised stores not elsewhere classified
Welshpool Golf Club	WELSHPOOL	Other sporting activities
Welshpool Hardware DIY	WELSHPOOL	Retail of sale of hardware, paints and glass
Welshpool High School	WELSHPOOL	General secondary education
Welshpool Kebab House	WELSHPOOL	Take-away food shops
Welshpool Learners	NEWTOWN	Driving school activities
Welshpool Library	WELSHPOOL	Library and archives activities
Welshpool Livestock Sales	WELSHPOOL	Agents involved in the sale of agricultural raw materials, live animals, textile raw materials and semi-finished goods
Welshpool Metalcraft	WELSHPOOL	Casting of iron
Welshpool P.O	WELSHPOOL	National post activities
Welshpool Partnership	WELSHPOOL	Social work activities without accomodation
Welshpool Pets	WELSHPOOL	Other retail sale in specialised stores not elsewhere classified
Welshpool Pets	WELSHPOOL	Other retail sale in specialised stores not elsewhere classified
Welshpool Sewing Machine Repairs	SHREWSBURY	Retail sale of furniture, lighting equipment and household articles not elsewhere classified
Welshpool Social Club	WELSHPOOL	Activities of other membership organisations not elsewhere classified
Welshpool Tourist Information Centre	WELSHPOOL	Other tourist assistance activities not elsewhere classified
Welshpool Town Bowling Club	WELSHPOOL	Other sporting activities
Welshpool Youth Centre	WELSHPOOL	Activities,of religious organisations
Welshslim	PORT TALBOT	Physical well-being activities
Welshwood Manor	COLCHESTER	Hospital activities
Welslot Fencing	MANCHESTER	Manufacture of builders' carpentry and joinery
Welsman Freight Services	NORTHAMPTON	Activities of other transport agencies
		Manufacture of lifting and handling

Google **Web** Images Groups News **more »**

"Welshpool dog care" Search Advanced Search Preferences

Search: the web pages from the UK

Web

Tip: Try removing quotes from your search to get more results.

Your search - **"Welshpool dog care"** - did not match any documents.

Suggestions:

- Make sure all words are spelled correctly.
- Try different keywords.
- Try more general keywords.

Also, you can try Google Answers for expert help with your search.

Sponsored Links

Pet care information from The Blue Cross - Britain's pet charity
www.allaboutpets.org.uk

See your message here...

Google Home - - About Google

©2004 Google

ATODIAD 2

Canllaw '**Busnesau Bach**' *Lloyds TSB*

SARA WILLIAMS

Lloyds TSB

Small Business Guide

2003 EDITION

PRESS VITESSE

CONTENTS

Acknowledgements vii
Foreword *by David Singleton, Managing Director, Business Banking, Lloyds TSB Group* viii
What is in this guide? ix
Update for *Lloyds TSB Small Business Guide* xiii
Ten reasons to start up now xiv

section i: Before taking the plunge

1. **You and your ideas** 1
2. **Who will buy?** 14
3. **A spot of coaching** 28
4. **Your business identity** 39
5. **Are you sure?** 54
6. **The business plan** 65
7. **Timing the jump** 72

section ii: Getting a head start

8. **Less than 100 per cent** 78
9. **Off the peg** 84
10. **Franchises** 107
11. **Beating the pirates** 126

section iii: How to sell your product

12. **The right name** 135
13. **Getting the message across** 144
14. **Getting new customers** 158
15. **Building customer relationships** 173
16. **How to set a price** 181

ATODIAD 3

Enghreifftiau o fusnesau eraill yn ymwneud â gofalu am anifeiliaid anwes (cŵn)

www.ukpetsitter.com

www.freeweb.telco4u.net/topdogs/html/body_about_us.html

uk pet sitting service - Do you need a pet sitter, dog sitter or house sitter? Page 1 of 2

UKPetsitter.co.uk

Tel: 01902 417891

home | costs | bookings | links page | contact us | references

UK Pet Sitters
Caring for your home & pets

- procedure
- our sitters
- working for us
- areas covered

For a Cat Visiting Service please visit www.tabbys-catsitting.co.uk

pet sitters
urgently required
more here...

Do you need a pet sitter, dog sitter or house sitter?

UK pet sitters provide a professional pet sitting and house sitting service in your own home whilst you are away. UK pet sitters presently offers a pet sitting service, which covers all the West Midlands, Birmingham, Staffordshire, Shropshire, Derbyshire, Leicestershire, Warwickshire, Northamptonshire, Worcestershire, Herefordshire, and surrounding areas

Many people consider their pets as part of the family. They love, care and worry about them, as much as any other member of the family. Therefore the thought of going away, and putting their pets into boarding establishments causes feelings of stress, guilt and unhappiness of going away.

Many animals find boarding establishments extremely stressful, as they do not receive the love, attention and cuddles they are use to in a family home. This is why uk pet sitters was established. UK pet sitters provide alternative arrangements for pets when you go away, and give you total peace of mind by providing a trustworthy, experienced and reliable pet sitting service.

UK pet sitters will provide you with a housesitter who will live in your property to ensure security and peace of mind in your absence. The house sitters will care for your pets - take them for as many walks as you request, feed them at their usual times, groom them and, most important, the house sitter will give them lots of love and cuddles whilst you are away.

Because of the personalised service we offer - house sitting is very beneficial for owners who have pets with disabilities such as being blind, deaf, partially disabled, or too old or timid for boarding establishments. The pet sitter will also administer medication and follow special diets or food regimes. Due to our work with rescue dogs, the dog sitters will have the understanding, compassion and experience to deal with nervous or timid animals that require a lot of understanding, patience and attention.

http://www.ukpetsitter.com/ 22/09/2004

UKPetsitter.co.uk

Tel: 01902 417891

home | costs | bookings | links page | contact us | references

UK Pet Sitters
Caring for your home & pets

- procedure
- our sitters
- working for us
- areas covered

Areas we work

UK pet sitters presently offers a pet sitting service, which covers all the West Midlands, Birmingham, Staffordshire, Shropshire, Derbyshire, Nottinghamshire, Leicestershire, Warwickshire, Northamptonshire, Worcestershire, Herefordshire, Cheshire, and surrounding areas: These include:

Ashbourne Aylesbury Banbury Birmingham Bridgnorth Bromsgrove Brownhills Burton upon Trent Cannock Corby Coventry Derby Dudley Evesham Hereford Hinckley Kettering Kidderminster	Leek Leicester Leominster Lichfield Loughborough Mansfield Market Harborough Matlock Melton Mowbray Milton Keynes Nantwich Newark on Trent Newcastle under Lyme Nottingham Northampton Nuneaton Redditch Ross on Wye Royal Leamington Spa	Rugby Rugeley Shrewsbury Solihull Stafford Stoke on Trent Stourbridge Stratford upon Avon Sutton Coldfield Tamworth Telford Uttoxeter Walsall Warwick Wellingborough West Bromwich Whitchurch Wolverhampton Worcester + MANY MORE

If you are interested in our service but your area is not listed please contact us

http://www.ukpetsitter.com/areas.htm 22/09/2004

ATODIAD 4

Holiadur arolwg — drosodd

Fy enw i yw Nat Merchant. Ar gyfer fy nghwrs rwy'n ystyried a fyddai gwerth mewn sefydlu busnes fyddai'n mynd â chŵn am dro, gofalu amdanynt a'u trin. A fyddech yn fodlon fy helpu drwy ateb ychydig o gwestiynau os ydych yn berchen ar gi? Diolch.

(A ydych yn berchen ar gi? Ydw)

Gwyliau

A ydych yn mynd â'ch ci ar wyliau gyda chi? Ydw/ Nac ydw

Os 'Nac ydw'

a. a edrychir ar ei ôl gartref? ☐

b. a ydych yn ei roi mewn cybiau? ☐

c. a yw ffrind yn gofalu amdano? ☐

A fyddech yn ystyried talu rhywun i ymweld â'ch cartref bob dydd a gofalu am eich ci tra eich bod ar wyliau? Byddwn/Na fyddwn

Os 'Byddwn', beth yw'r mwyaf y byddech yn fodlon talu y dydd?

a. £2 b. £4 c. £6 ch. £8 d. £10

Trin

A fyddai diddordeb gennych mewn gwasanaeth trin cŵn? Byddai/Na fyddai

Os 'Byddai', faint fyddech yn fodlon talu am siampŵ a thorri ewinedd?

£_________

Mynd am dro

A fyddai diddordeb gennych mewn gwasanaeth mynd â chŵn am dro? Byddai /Na fyddai

Os 'Byddai', faint fyddech yn fodlon talu am dro am 30 munud?

£________

Sylwadau: dadansoddiad o’r cynllun busnes (tystiolaeth asesu a)

Rhan 1a

Mae hwn yn esboniad a dadansoddiad trylwyr, yn dangos ymchwil briodol ar lefel leol a chenedlaethol. Mae Natalie wedi darparu tystiolaeth foddhaol o’r ymchwil hon ac wedi cyflwyno dadl gadarn ar gyfer y dewis terfynol o enw.

Rhan 1b

Mae Natalie wedi nodi ystod briodol o wasanaethau ar gyfer ei busnes dewisol. Mae’r adran hon yn ddisgrifiadol yn ei hanfod, er ceir peth esbonio a dadansoddi, yn enwedig ar gyfer y gwasanaeth cyntaf (gofalu am gŵn) a darperir cyswllt perthnasol i waith diweddarach.

Rhannau 1c a 1ch

Mae’r adran hon yn foddhaol gan ei bod yn nodi ac yn cynnig sylwadau ar dri mesur llwyddiant perthnasol. Gallai Natalie fod wedi darparu mwy o wybodaeth: er enghraifft

- Y gwahaniaeth rhwng nodau busnes ac amcanion busnes yn y cyd-destun hwn
- Cyfiawnhad sylfaenol am y ffigurau a ddewiswyd (er bod gan Natalie y cyfle i ddatblygu hyn yn *Adran 3* yr aseiniad).

Rhan 1d

Mae Natalie wedi dewis pedwar rhanddeiliad pwysig. Nodir ei pherthynas hi’i hun â’r busnes, ei disgrifio a’i hegluro. Mae ei dadansoddiad o’r dewis o Lloyds TSB yn fanwl ac yn berthnasol, gan roi rhesymau boddhaol am ddewis y banc hwn. Er bod yr wybodaeth ar randdeiliaid sy’n gwsmeriaid yn llai manwl, rhydd Natalie gyswllt gydag adrannau eraill ei haseiniad (sy’n un ffordd o ddangos bod hwn yn ddarn o waith trefnus ac wedi’i strwythuro’n dda). Mae’r wybodaeth am y llywodraeth yn gywir, ac mae’r ystyriaeth a roddir i faterion cyfreithiol yn arbennig o berthnasol i’w busnes. Mae hyn yn awgrymu ymchwil drylwyr a’r dewis o wybodaeth berthnasol gan Natalie.

Mae nodi a chynnig gwybodaeth am y papur newydd a chyflenwyr lleol eto yn berthnasol, wedi’i ymchwilio’n dda, ac wedi’i gymhwyso i’r sefyllfa leol a’i esbonio’n dda.

Rhan 1dd

Eto, ceir tystiolaeth o lawer o ymchwil berthnasol i’r pwnc. Mae ateb Natalie yn fanwl, yn drefnus ac yn berthnasol. Mae ei rhesymau dros weithredu fel masnachwr unigol wedi’u hegluro’n dda, er y gallai fod wedi darparu mwy o resymau positif dros ddewis y ffurf gyfreithiol hon (er y ceir cyfeiriadau at y rhain mewn mannau eraill, fel y cyfeiriad anuniongyrchol at beidio â rhannu elw yn adran Natalie ar bartneriaethau). Mae ei gwybodaeth am fasnachfreintiau yn dangos tystiolaeth o ymchwil foddhaol, er y gellid fod wedi datblygu’r wybodaeth yma ar gostau penodol mewn mannau eraill (ee rhai costau tebygol o weithredu fel masnachwr unigol).

Rhan 1e

Mae hwn yn ystyriaeth drylwyr o sefyllfa’r farchnad, a dadleuir y pwyntiau yn dda. Yn nhermau ymchwil, ceir cydbwysedd da rhwng yr eilaidd (defnyddio’r rhyngrwyd a gwybodaeth leol) a’r sylfaenol (yr arolwg). Cefnogir y chwiliadau ar y rhyngrwyd gan ddeunydd darluniadol, ac, yn bwysicach, sylwadau dadansoddol. Mae Natalie hefyd yn disgrifio ac yn egluro natur cystadleuaeth leol bosibl.

Ceir dadansoddiad rhifyddol cadarn gan ddefnyddio nifer o wahanol ffynonellau, gyda chysoniad da o’r ffigurau i nodi’r hyn a ymddengys yn amcangyfrif cywir o nifer y perchenogion cŵn yn yr ardal. Mae’r asesiad o’r galw effeithiol, er enghraifft drwy ystyried y gallu i gwrdd â phrisiau sefydlog, hefyd yn berthnasol.

Mae’r arolwg ei hun yn seiliedig ar holiadur sydd wedi’i strwythuro’n dda ac sy’n eithaf cynhwysfawr. Cryfheir yr agwedd hon ar yr aseiniad gan esboniad Natalie o’r rhesymau ble, pryd a pham y bu hi’n cyfweld â phobl. Er mai crynodeb byr o’r canlyniadau a geir yma, sylwer ar ddatganiad Natalie eu bod yn cael eu datblygu a’u dadansoddi yn *Adran 3*.

Perfformiad cyffredinol : Tystiolaeth asesu a)

Mae Natalie wedi gweithio'n annibynnol (yma ac mewn meysydd eraill), felly gellir ystyried rhoi marc ym Mand Marciau 3. Mae Natalie wedi strwythuro a disgrifio ei chynllun busnes yn glir iawn. Mae wedi dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gynhwysfawr o'r ffactorau cynllunio allweddol — nod/amcanion, gwasanaethau a gynigir, ffurf gyfreithiol, y farchnad — sy'n gysylltiedig â dechrau ei busnes. Mae Natalie wedi defnyddio ei geiriau ei hun ac mae ei safon o gyfathrebu yn dda iawn. Ceir llawer o dystiolaeth a dadansoddi ac mae Natalie wedi cydgysylltu ei gwybodaeth fusnes mewn ffordd effeithiol. Mae rhai rhannau — er enghraifft, nid yw gwaith ar nodau ac amcanion yn drylwyr iawn wrth ddadansoddi perthnasedd y nodau/amcanion a ddewiswyd — y gallai fod wedi'u datblygu ymhellach, ond mae hwn yn berfformiad Banc Marciau 3 yn amlwg yn gyffredinol.

Ym marn yr aseswr, mae Natalie wedi cyrraedd Band Marciau 3 a dylai dderbyn 13 marc allan o'r 15 sydd ar gael ar gyfer yr adran hon.

DS: penderfyniad heb ei gymedroli yw hwn.

Tystiolaeth asesu ch) **SUT BYDD TGCh YN CEFNOGI** ***WELSHPOOL DOGCARE***

Microsoft Word

Bydd MS Word yn becyn meddalwedd pwysig i fy musnes.

Enghraifft o'i ddefnydd yw'r holiadur. Rwy'n hapus gyda chynllun fy holiadur. Defnyddiais Comic Sans MS maint ffont 11, a'r bar offer Darlunio ar gyfer y bocsys opsiynau yng Nghwestiwn 1. Penderfynais hefyd y byddwn yn ysgrifennu'r cyflwyniad i'w ddweud wrth bob person fel na fyddwn yn anghofio, a hefyd y byddwn yn trin pawb yr un peth. Mae'r holiadur ar un ochr o A4 felly roedd yn hawdd i mi ddangos i bobl na fyddai'n cymryd yn hir i'w gwblhau.

Er mwyn gwella fy holiadur, dylwn fod wedi gwirio a oedd gan bob person fwy nag un ci, felly o lunio fy holiadur eto, byddwn yn cynnwys y cwestiwn hwnnw. Ar wahân i hynny, gweithiodd yr holiadur yn dda oherwydd roedd y cwestiynau yn glir ac roedd pobl yn barod i aros am ddwy funud, sef yr amser yr oedd yn ei gymryd i'w gwblhau. Roeddwn yn ystyried rhoi ystod o brisiau i bobl ddewis rhyngddynt ar gyfer trin a mynd am dro, ond roeddwn am iddynt ddewis heb unrhyw awgrymiadau gennyf i, felly yr unig beth a ddywedais oedd 'i'r £ agosaf', a gweithiodd hyn yn dda.

Byddaf yn defnyddio MS Word hefyd gyda:

- Gohebu — bydd angen i mi ysgrifennu at ee y llywodraeth am fy elw felly bydd angen i mi ysgrifennu llythyrau. Mae MS Word yn ddelfrydol ar gyfer hyn oherwydd gellir arbed llythyrau ac yna eu hadalw a'u newid yn hawdd. Byddai hyn yn arbed llawer o amser i mi, a fydd yn gwneud y busnes yn fwy effeithlon.

Ceir enghraifft o bennawd llythyr MS Word yn Atodiad 14. Os byddaf yn mynd ar goll gyda'r llythyrau, mae gan MS Word Ddewin Llythyrau i'm helpu.

Microsoft Excel

Mae MS Excel hefyd yn becyn pwysig. Y rheswm yw y gall arbed i mi orfod gwneud llawer o gyfrifiadau ariannol drwy ddefnyddio fformiwlâu ar gyfer y gwaith hwn. Rwy'n gweld y bydd yn ddefnyddiol mewn tri phrif faes:

- cadw cownt o gyfanswm treigl costau ee cyllidebau
- cyfrifo fy elw neu golled
- rhagfynegi fy llif arian.

Yn adran c) cynhyrchais lif arian ar gyfer y busnes (gweler tystiolaeth asesu c). Bydd hwn yn ddefnyddiol oherwydd bydd y daenlen yn gwneud yr holl adio a thynnu drostaf. Gallaf ei defnyddio i benderfynu a oes gennyf ddigon o arian ar gyfer y busnes ac, os na, gallaf gynllunio ymlaen llaw gyda Lloyds TSB i fenthyg arian. Bydd hyn, fodd bynnag, yn ychwanegu at fy nghostau ac yn lleihau fy elw, felly mae gwneud y rhagolwg llif arian yn werthfawr oherwydd gallaf weld hefyd pryd fydd gennyf warged o ran arian i'm helpu (gweler Tystiolaeth Asesu c). Dangosir y strwythur rhagolwg llif arian gyda fformiwlâu yn Atodiad 15a.

Yn adran c) cynhyrchais gyfrif elw a cholled hefyd (gweler tystiolaeth asesu c). Defnyddiais fformiwlâu o gael cyfanswm y gwerthiannau, costau, ac elw gros a net. Rwyf wedi argraffu'r fformiwlâu hyn (gweler Atodiad 15b).

Byddaf hefyd yn defnyddio MS Excel gyda:

- Chyfrifiadau mantoli'r cyfrifon — ar hyn o bryd rwy'n cynnig tri gwasanaeth gwahanol felly mae mantoli'r cyfrifon yn anodd i'w weithio allan. Pe bawn yn cynnig un gwasanaeth yn unig fe fyddai'n hawdd. Fodd bynnag, rwyf wedi dadansoddi fy nghostau fel rhai sefydlog a rhai amrywiol (gweler Tystiolaeth Asesu c) a gellir defnyddio'r rhain i weithio allan fy mhwynt mantoli'r cyfrifon.

Microsoft Publisher

Nid oeddwn wedi defnyddio MS Publisher cyn gwneud y gwaith hwn, er fy mod wedi gweld Sian yn ei defnyddio. Rwyf bellach yn credu y bydd Publisher yn ardderchog i mi oherwydd yr unig gost wirioneddol sydd gennyf o ran argraffu taflenni yw cost y papur a'r inc. Nid oes angen i mi dalu argraffwr i ddylunio taflen na deunyddiau hysbysebu eraill oherwydd bod gan Publisher ystod o dempledi addas.

Rwyf wedi defnyddio Publisher i gynhyrchu'r daflen (gweler Atodiad 16) i hyrwyddo fy musnes. Credaf fod y syniad sylfaenol yn un da, er bod lle ar fwy o wybodaeth arni, fel fy nghyfeiriad, neu efallai y prisiau (er pan fyddai'r prisiau hyn yn newid o ganlyniad i ee chwyddiant neu gostau yn cynyddu, byddai'n rhaid i mi newid ac ailargraffu llawer o'r daflen, fyddai'n cymryd amser a gallai fod yn ddrud a gwastraffu adnoddau).

Anfantais cynnwys mwy o wybodaeth fyddai y gallai fod gormod o eiriau arni. Fel y mae, mae digon o le ar y daflen ac mae'r hyn yr wyf yn ei gynnig yn glir: trin cŵn, mynd â chŵn am dro a gofalu am gŵn pan fydd pobl i ffwrdd. Hefyd, mae llun ci ar y daflen yn helpu pobl i weld yn syth beth yw hanfod y busnes. Rwy'n credu y dylwn fod wedi cynnwys fy rhif symudol yn hytrach na rhif y tŷ, ond mae hynny'n hawdd i'w newid.

Byddaf hefyd yn defnyddio MS Publisher gydag:

- Anfonebau — byddaf yn codi ar bobl am fy ngwasanaethau, ac efallai bydd rhaid i mi roi cofnod o'r tâl iddynt. Mae Publisher yn cynnwys llawer o ffurflenni anfonebu, er nad yw'n cynnwys ffurflenni derbynebau, felly byddwn yn cwblhau'r anfoneb ac yn mynd â hi gyda fi i'r gwaith, ac yna ei rhoi i'r cwsmer wrth dderbyn fy arian.

Microsoft Access

Bydd y gronfa ddata hon yn ddefnyddiol i *Welshpool Dogcare* oherwydd bydd angen i mi gadw cofnod o bob cwsmer:

- eu henwau
- ble maent yn byw
- ei rhif ffôn
- manylion eu ci neu gŵn.

Dangosais yn Atodiad 17 sut y byddai'r cofnod hwn yn cael ei greu. Os byddai angen, gallwn ychwanegu mwy o fanylion i'r cofnod ee:

- gofynion bwydo'r cŵn
- gofynion trin y cŵn
- gofynion mynd â'r cŵn am dro.

Gallwn ddefnyddio MS Access i gofnodi gwerthiannau ac incwm, ond byddai'n well gennyf gofnodi hyn gan ddefnyddio Excel oherwydd bydd yn haws imi gyfrifo cyfansymiau.

E-bost a'r Rhyngrwyd

Gallai hyn fod yn help mawr i *Welshpool Dogcare*. Er bod gennyf gyfeiriad e-bost yn y coleg, ni allwn ddefnyddio hwn ar gyfer fy musnes felly byddai'n rhaid i mi gael e-bost gartref a defnyddio fy nghyfeiriad e-bost gartref. Byddai hyn yn ddefnyddiol wrth gyfathrebu â chwsmeriaid yr oedd ganddynt e-bost.

Gellid defnyddio'r rhyngrwyd i ddylunio gwefan i hysbysebu'r busnes, a rhoi gwybodaeth am yr hyn yr wyf yn ei gynnig, fy mhrisiau ac ati. Byddai hyn wedyn yn cael ei gynnwys yn fy mhapur pennawd ac ar bob gohebiaeth arall, gyda'r cyfeiriad e-bost.

ATODIAD 14

Papur pennawd yn defnyddio MS Word

WELSHPOOL DOGCARE

44 Maybush Hill
Y Trallwng
Powys
SY16 3RF

01928 735 355
Symudol: 09706 924361

ATODIAD 15

Cyfrif Elw a Cholled a Rhagolwg Llif Arian yn defnyddio MS Word

Welshpool Dogcare	**Cyfrif Elw a Cholled**
Gwyliau gofalu	
Nifer yr ymweliadau	
Pris yr ymweliad	
Incwm gwyliau	=B6*B7
Trin cŵn	
Nifer a driniwyd	
Pris y trin	
Incwm trin	=B10*B11
Mynd â chŵn am dro	
Nifer yr aed â nhw am dro	
Pris am dro	
Incwm mynd am dro	=B14*B15
Cyfanswm incwm	=B8+B12+B16
Costau cŵn	
Siampŵ	
Powdwr chwain	
Torwyr ewinedd	
Danteithion cŵn	
Cyfanswm	=SWM(B20:B23)
Elw gros	=B17-B24
Taflen	
Hysbysebu arall	
Ffôn	
Cyfanswm	=SWM(B27:B29)
ELW NET	=B25-B30

Welshpool Dogcare			
Rhagolwg Llif Arian			
	Mis 1	Mis 2	Mis 3
Derbyniadau			
Arian o ofalu am gŵn			
Arian o drin cŵn			
Arian o fynd â chŵn am dro			
Cyfanswm y derbyniadau	=SWM(B8:B10)	=SWM(C8:C10)	=SWM(D8:D10)
Taliadau			
Nwyddau cŵn			
Papur ac argraffu			
Hysbysebu			
Ffôn			
Taliadau eraill			
Cyfanswm y Taliadau	=SW(B15:B19)	=SWM(C15:C19)	=SWM(D15:D19)
Balans agoriadol		=B24	=C24
Balans cau	=B22+B11-B20	=C22+C11-C20	=D22+D11-D20

ATODIAD 16

Taflen yn defnyddio MS Publisher

WELSHPOOL DOGCARE

Dogs and Puppies

- Dog walking
- Grooming service
- Looking after your dogs

Do you need a friendly, efficient and caring service for your dog?

Are you going on holiday and don't want to put your dog in a kennels?

Contact: Nat, on 01938 735 355

ATODIAD 17

Enghraifft o gronfa ddata yn defnyddio MS Access

Cwsmeriaid

ID Cwsmer	Enw cyntaf	Enw olaf	Cyfeiriad anfonebu	Tref	Rhif ffôn	Nodiadau
1	Arthur	Lee	18 Hampton Avenue	Y Trallwng	01938 735 553	'Lucky', daeargi, gwryw
2	Gerry	Lloyd	44 Orchard Drive	Y Trallwng	01938 744610	'Patch', daeargi y goror, gwryw
3	Zella	Heard	3a Bridge Road	Y Trallwng	01938 775691	'Cleo', Labrador, benyw

Sylwadau: dadansoddiad o'r defnydd o TGCh (Tystiolaeth Asesu ch)

MS Word

Mae Natalie wedi cymryd ymagwedd synhwyrol yma, gan nodi ei defnydd o MS Word yn yr aseiniad a'r defnydd disgwyliedig o MS Word yn y busnes. Mae'r enghraifft a roddwyd (yr holiadur) yn addas, gan fod ganddo berthnasedd busnes clir. Mae Natalie yn rhoi esboniad da a chyfiawnhad priodol o'r ffont, y cynnwys a'r cynllun, er nad yw ei sylwadau ar wella'r holiadur yn benodol berthnasol yma (er eu bod yn ddilys ac yn nodi bod Natalie yn meddwl yn gritigol). Mae'r dewis o ohebiaeth mewn busnes, er yn amlwg, wedi'i gefnogi gan esboniad a dengys Natalie ymwybyddiaeth o sut y gellir goresgyn problemau wrth ddefnyddio MS Word.

MS Excel

Yma nododd Natalie ddefnyddiau perthnasol — cyllidebu, llif arian, cyfrifiadau elw, mantoli'r cyfrifon — ac mae wedi cysylltu ei sylwadau i dystiolaeth uniongyrchol o'r defnydd o daenlenni (yn Nhystiolaeth Asesu c) defnyddiodd Natalie daenlen i lunio rhagolwg llif arian a chyfrif elw a cholled). Fodd bynnag, gallai Natalie fod wedi darparu mwy o wybodaeth am werth defnyddio taenlen fel MS Excel mewn busnes, er enghraifft drwy:

- wneud datganiadau perthnasol ynghylch swyddogaethau ac amlbwrpasedd y pecyn
- rhoi sylwadau pellach ar y defnydd o fformiwlâu, unwaith y'u sefydlir yn gywir
- amlinellu manteision gallu arbed a chopïo ffeiliau
- cydnabod problemau posibl fel camgymeriadau o ganlyniad i fformiwlâu anghywir.

MS Publisher

Disgrifir y defnydd posibl o MS Publisher yn dda, ac mae Natalie wedi cynhyrchu taflen addas. Er mai darluniad cymharol syml yw hwn, mae hi'n dangos peth gwybodaeth am sut y gellid ei ddatblygu a'i wella a pheryglon gor-gymhlethdod. Er bod Natalie yn ymwybodol y gellid defnyddio MS Publisher mewn gwahanol sefyllfaoedd busnes, gallai fod wedi archwilio ymhellach sut y gellid ei ddefnyddio, neu becyn arall fel MS Word, i greu dogfennau busnes perthnasol fel ffurflenni masnachu.

MS Access

Eto, mae Natalie wedi dewis defnyddiau addas ar gyfer y meddalwedd yng nghyd-destun rhedeg busnes gofalu am gŵn. Mae wedi creu cronfa ddata sylfaenol ac yn dangos peth gwybodaeth am sut y gellid ei datblygu a'u gwella. Gallai Natalie fod wedi archwilio defnyddiau posibl eraill o MS Access yn ei busnes, er enghraifft wrth greu a storio cofnodion cyflenwyr a chofnodion eraill.

E-bost a'r rhyngrwyd

Mae'r adran hon yn cynnwys ychydig o ddisgrifiadau ac esboniadau perthnasol, er nad yw'n cynnwys dadansoddiad trylwyr o faterion fel amseru a chost. Gallai Natalie fod wedi darparu mwy o wybodaeth ynghylch y defnydd o e-bost a dylai fod wedi croesgyfeirio i'w defnydd effeithiol o'r rhyngrwyd mewn mannau eraill: gweler, er enghraifft, Adran 1 lle y defnyddiodd yn effeithiol i chwilio a darparu gwybodaeth er mwyn iddi wneud penderfyniadau.

Perfformiad cyffredinol: Tystiolaeth asesu ch)

Mae Natalie wedi dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o feddalwedd busnes, gan esbonio'n glir ac yn effeithiol sut y gellid defnyddio'r meddalwedd — gyda'r dewis yn hollol berthnasol — gan ei busnes. Nid yw Natalie yn canolbwyntio ar un maes meddalwedd yn unig fel taenlenni, ac mae'n esbonio yn foddhaol faint o'r TGCh a ddewiswyd a allai helpu'r busnes wella ei effeithlonrwydd. Fodd bynnag, ni cheir ystyriaeth wirioneddol o faterion fel caledwedd priodol a'i gost, hyfforddiant a goblygiadau eraill ac nid yw Natalie yn darparu dadansoddiad llawn o sut y gellir gwella effeithlonrwydd y busnes.

DS: Mae llawer o waith Natalie wedi'i gynnwys yn Nhystiolaeth Asesu c), er bod yr atodiadau yn Nhystiolaeth Asesu ch) yn darparu tystiolaeth o'i defnydd priodol a llwyddiannus o TGCh. Aseswyd defnydd Natalie o TGCh yn rhannol hefyd pan roddodd gyflwyniad MS PowerPoint ar ei gwaith i weddill y grŵp, gan gyfiawnhau ei dewis o MS PowerPoint fel pecyn cyflwyno yn y cyd-destun hwn.

Ym marn yr aseswr, mae Natalie wedi cyrraedd pen uchaf Band Marciau 2 a dylai felly dderbyn 9 marc allan o'r 12 sydd ar gael ar gyfer yr adran hon.

DS: Penderfyniad heb ei gymedroli yw hwn.

TAG Busnes Cymhwysol

Asesiad Uned 2

Mae gofyn i chi archwilio sefydlu busnes bach yn ardal Y Trallwng. Bydd y busnes hwn yn darparu cynnyrch (nwyddau neu wasanaethau) i bobl neu fusnesau yn Y Trallwng neu'r ardal gyfagos.

Byddwch yn ystyried ac yn defnyddio'r canlynol:

Adran **Cynnwys**

Tystiolaeth asesu a) Cynllun busnes.
Bydd y cynllun hwn yn amlinellu ffactorau fel:

- enw, nod ac amcanion y busnes
- ei randdeiliaid
- y farchnad y bydd yn gweithredu ynddi
- ei ffurf gyfreithiol arfaethedig (masnachwr unigol, partneriaeth ac ati).

Tystiolaeth asesu b) Y strwythur arfaethedig.
Yn y rhan hon o'ch ymchwiliad byddwch yn egluro strwythur y busnes, yn cynnwys:

- adnoddau ariannol
- adnoddau dynol
- adnoddau eraill sydd eu hangen ar eich busnes
- sut ac o ble y ceir yr adnoddau hyn
- sut maent yn pennu strwythur trefniadaethol y busnes.

Tystiolaeth asesu c) Costau a refeniw disgwyliedig.

Byddwch yn esbonio:

- natur a swm disgwyliedig y costau a'r refeniw
- sut y bydd perfformiad ariannol y busnes yn cael ei fonitro.

Tystiolaeth asesu ch) Cefnogaeth TGCh.
Byddwch:

- yn nodi ac yn cyfiawnhau y defnydd potensial o feddalwedd busnes perthnasol yn a gan eich busnes.

Sylwer — byddwch:

- yn cael eich asesu gan ddefnyddio'r meini prawf asesu yn eich Pecyn Gwybodaeth Uned 2
- rhaid i chi drafod a chytuno ar y dewis o fusnes gyda'ch tiwtor
- gallwch weithio fel rhan o grŵp bach (mwyafswm o dri dysgwr). Os felly, rhaid i chi
- nodi'n glir pa rannau o'r gwaith sy'n perthyn i chi, a pha rai sydd o ganlyniad i ymdrech y grŵp.
- cyflwyno eich ymchwiliad fel gwaith ysgrifenedig mewn pedair adran
- crynhoi a chyflwyno canlyniadau eich ymchwiliad, gan ddefnyddio TGCh i'ch helpu i wneud hynny, i weddill y dosbarth.

Cyflwyniad myfyriwr (darnau: Tystiolaeth asesu b) ac c) yn unig)

Cyd-destun (darnau o dystiolaeth asesu a) cynllun busnes, i osod y cefndir ar gyfer darnau b) ac c)

Myfyriwr Liv Hardy, sy'n gweithio gydag Arthur Jefferson.

Byddwn yn sefydlu busnes glanhau yn Llanfair Caereinion o'r enw *Caereinion Cleaning*.

Ein nod yw cadw ein cwsmeriaid yn hapus fel eu bod yn parhau i'n cyflogi ni.

Ein hamcan yw gwneud elw ar ôl chwe mis a gallu cyflogi pobl eraill i lanhau ar ôl blwyddyn.

Ein rhanddeiliaid yw:

- Liv Hardy ac Arthur Jefferson, Partneriaid yn *Caereinion Cleaning*.

Ein cwsmeriaid:

- Perchnogion tai haf ger Y Trallwng a Llanfair. Mae llawer o dai haf ger Llanfair, fel *Coed Y Cwm* yng Nghastell Caereinion, *Tŷ Derwen* yn Guilsfield, a *Melin Dolrhyd* y tu allan i Lanfair. Rydym yn disgwyl y bydd y perchnogion hyn yn dymuno cael eu tai wedi'u glanhau a chael smwddio wedi'i wneud, a gallwn roi cais i mewn i wneud hyn.
- Pobl sy'n byw yn Llanfair. Efallai bydd rhai trigolion yn dymuno cael eu tai wedi'u glanhau, ee os ydynt yn anabl neu'n methu â dod i ben gyda'u gwaith a glanhau hefyd.

Ein ffurf gyfreithiol fydd Partneriaeth, gan fod dau ohonom yn gweithio gyda'n gilydd.

Tystiolaeth asesu b): Strwythur arfaethedig *Caereinion Cleaning*

Ein strwythur cyfreithiol arfaethedig yw Partneriaeth rhwng Arthur Jefferson a Liv Hardy. Bydd hon yn Bartneriaeth gyfartal 50-50, lle y byddwn yn rhannu'r elw yn gyfartal ac yn rhoi swm cyfartal o gyfalaf i mewn i *Caereinion Cleaning*. Bydd hyn yn gwneud pethau'n hawdd wrth i ni rannu'r elw ac mae hefyd yn golygu ein bod yn cael rhoi barn gyfartal ar benderfyniadau busnes.

Caereinion Cleaning

Arthur Jefferson (Partner) — yn gyfrifol am Lanhau

Liv Hardy (Partner) — yn gyfrifol am Smwddio

Pan fydd ein busnes yn tyfu, byddwn yn cyflogi pobl i lanhau a smwddio. Bydd y siart drefniadaethol ar gyfer *Caereinion Cleaning* yn edrych fel hyn erbyn hynny, gan ddangos ein hadnoddau dynol.

Caereinion Cleaning

Arthur Jefferson (Partner Glanhau)
- Staff yr Adran Lanhau

Liv Hardy (Partner Smwddio)
- Staff yr Adran Smwddio

O ble y byddwn yn cael ein hadnoddau dynol? Mae digon o bobl yn ac o gwmpas Llanfair fyddai'n siŵr o fod yn barod i wneud ychydig o waith rhan-amser yn glanhau a smwddio. Byddem yn eu cyflogi yn rhan-amser oherwydd na fyddai digon o waith iddynt weithio'n llawn amser. Hefyd, dylai telerau rhan-amser ei gwneud yn haws i ni drefnu gwaith papur ar gyfer y staff.

Bydd ein hadnoddau ariannol fel a ganlyn. Bydd angen y cyfalaf canlynol arnom.

Cyfraniadau cyfalaf:

- Arthur Jefferson £50
- Liv Hardy £50

Bydd angen £100 mewn arian parod i ddechrau'r busnes drwy brynu asedau sefydlog gwariant sefydlog, a deunyddiau glanhau a chostau eraill.

O ble y byddwn yn cael hwn? Gyda'n swyddi rhan-amser presennol, rwy'n gweithio ar y Sadyrnau yn *Cefyn Hyfryd* ger Y Drenewydd, ac mae Arthur yn helpu yn y *Canal Wharf* yn Y Trallwng, felly gallwn ddod o hyd i'r arian i ddechrau'r busnes. Bydd hyn yn arbed i ni dalu llog ar fenthyciad, felly byddwn yn well ein byd yn defnyddio ein harian ein hunain yn hytrach nag arian y banc.

Mae ein cyllidebu fel a ganlyn ar gyfer adnoddau eraill i *Caereinion Cleaning*.

Deunyddiau glanhau (gwariant refeniw). Bydd angen deunyddiau fel hylif glanhau 'Pledge' arnom, 'Domestos' ar gyfer sinciau a 'Windolene' ar gyfer ffenestri. Hefyd bydd angen dwsteri a chadachau glanhau eraill. Gallwn gael llawer o hyn yn rhad, naill ai o *Kwik Save* yn Y Trallwng neu'r *Co-op* neu *Safeway* yn Y Drenewydd. Rydym wedi cyllidebu £20 ar gyfer yr eitemau hyn.

Offer glanhau (gwariant cyfalaf). Bydd angen y canlynol arnom:

Glanhäwr. Mae *Argos* yn Y Drenewydd yn gwerthu glanhawyr, a dyma'r lle rhataf y gallwn ddod o hyd iddo yn yr ardal:

Glanhäwr 'Our lowest price' *Argos* sef glanhawr fertigol 'LG' 1500 wat. Rydym eisiau hwn oherwydd ei fod yn eithaf ysgafn (6.8 kg yn unig) felly bydd yn hawdd i'w gario o gwmpas y tŷ ac na fydd yn drwm i'w ddefnyddio, ac mae ganddo ei fag ei hun felly ni fydd angen i ni brynu bagiau newydd. Mae ar werth am £38.95 felly dyma'r un i ni, gan ei fod o fewn ein cyllideb.

Haearn a bwrdd smwddio. Rydym yn bwriadu defnyddio *Argos* unwaith eto i brynu'r haearn a'r bwrdd smwddio sydd eu hangen arnom. Rydym yn bwriadu prynu:

Haearn 'Moulinex Ocealys 2'. Y rhesymau am hyn yw ei fod yn costio £19.95 yn unig ('gwerth gwych am arian'), ond mae ganddo lawer o swyddogaethau fel glanhau ei hun, felly mae'n arbed ar lafur, mae ager fertigol arno felly mae smwddio dillad yn hawdd, ac mae plât dur gwrthstaen ganddo i wneud y gwaith yn haws.

Bwrdd smwddio 'First Size', am £9.99 yn unig. Mae'n ddigon mawr (95 x 30 cm) ac mae gwarant 5 mlynedd arno felly bydd yn addas i ni, ac mae am bris isel iawn (bwrdd smwddio rhataf *Argos* ydyw).

Gwariant refeniw arall. Gweler ein Cyfrif Elw a Cholled ar gyfer yr eitemau hyn, sy'n cynnwys hysbysebu, trafnidiaeth, cardiau galw, galwadau ffôn. Rydym wedi cyllidebu £10 ar gyfer y rhain.

Sylwadau: y strwythur arfaethedig (Tystiolaeth asesu b)

Er nad yw Liv yn defnyddio 'theori gwerslyfrau' anghymwysedig, nid yw'r wybodaeth a geir yma wedi'i datblygu'n dda.

Mae'r adran yn dechrau gyda rhai datganiadau perthnasol am y bartneriaeth, fel rhannu'r elw yn gyfartal a chyfrannu'r cyfalaf yn gyfartal. Fodd bynnag, mae Liv yn methu ag ystyried materion pwysig fel:

- A fydd y trefniant yn cael ei ffurfioli gan Gytundeb Partneriaeth ysgrifenedig?
- Pa wybodaeth arall y mae angen i'r partneriaid ei hystyried, fel sut y bydd anghydfodau yn cael eu datrys, neu'r angen i egluro cyfrifoldebau busnes penodol?
- Beth yw'r anawsterau posibl wrth weithredu fel partneriaeth (ee rhwymedigaeth heb ei chyfyngu, dod â'r bartneriaeth i ben)?

Mae Liv yn mynd i'r afael â mater adnoddau dynol yn nhermau cyflogi staff ychwanegol os a phryd bydd y busnes yn tyfu. Mae hon yn ymagwedd rhy syml, a dylai fod wedi ei datblygu i gynnwys ystyriaeth o faterion fel y ffynonellau ar gyfer cael staff glanhau, yr hyfforddiant fyddai ei angen, cofnodion cyflogaeth, a'r goblygiadau ariannol a chyfreithiol sylweddol ddaw wrth ddod yn gyflogwyr. Mae diffyg dealltwriaeth yn cael ei dangos yma, er enghraifft yn y datganiad 'dylai telerau rhan-amser ei gwneud yn haws i ni drefnu gwaith papur ar gyfer y staff'.

Disgrifir yr adnoddau ariannol, ac fe'u cyfiawnheir yn rhannol. Ceir dechrau dadl berthnasol yn ymwneud â ffynhonnell arian — y cyfeiriad at arbed costau llog banc — ond mae Liv wedi colli'r cyfle i ddatblygu'n sylweddol y pwyntiau hyn a phwyntiau cysylltiedig eraill.

Eir i'r afael yn dda â mater adnoddau ffisegol, gan nodi deunyddiau ac offer perthnasol. Mae hyn yn dod mewn trefn resymegol fan hyn, ond dylid ei ymestyn gan, er enghraifft, gategoreiddio costau fel rhai Cychwynnol neu Redeg, a'u datblygu ymhellach yn Adran 3 (ceir peth dadansoddi hwyrach ar y costau a nodir yma). Eto, fodd bynnag, mae hwn yn syml braidd ei ymagwedd, gydag ystyriaethau cost yn tueddu i ddomineiddio a hepgor dadleuon eraill fel ansawdd. Mae Liv hefyd wedi hepgor y mater o eiddo, oherwydd bydd angen ar y bartneriaeth — fel pob busnes — gyfeiriad/lleoliad swyddogol. Ni cheir datblygiad effeithiol o 'Wariant refeniw arall' — nodir treuliau ond ni cheir eglurhad nac esboniad pellach.

Dylai fod Liv wedi archwilio meysydd eraill yn yr adran hon, er enghraifft:

- mater ansawdd (rheoli a sicrwydd yswiriant, TQM) a'i berthnasedd i fusnes glanhau
- pwysigrwydd monitro a sut bydd perfformiad busnes y bartneriaeth yn cael ei fonitro.

Perfformiad cyffredinol: Tystiolaeth asesu b)

Mae Liv wedi strwythuro'r adran hon yn foddhaol ac wedi darparu peth disgrifiad sylfaenol o'r adnoddau allweddol ar gyfer *Caereinion Cleaning*. Ceir peth gwybodaeth a dealltwriaeth o sut y rheolir gweithgareddau busnes a gwnaeth Liv ddatganiadau syml mewn iaith briodol, gan gysylltu'r rhain â'r busnes dewisol. Nodir a disgrifir y prif adnoddau. Nid oes, fodd bynnag, ystyriaeth glir a llawn o'r holl ffactorau sy'n gysylltiedig â strwythur arfaethedig y busnes ac nid oes ystyriaeth feirniadol o bwysigrwydd cymharol y ffactorau hyn.

Ym marn yr aseswr, mae adran hon aseiniad Liv yn cyrraedd Banc Marciau 1 a dylai dderbyn 6 marc allan o'r 15 sydd ar gael.

DS: penderfyniad heb ei gymedroli yw hwn.

Tystiolaeth asesu c): Costau a refeniw disgwyliedig ar gyfer *Caereinion Cleaning*

Ein costau

Yn Nhystiolaeth Asesu b), nodwyd y costau amrywiol fydd gennym.

Cyfanswm costau:		**Refeniw**	**Cyfalaf**
Deunyddiau	£20	✓	
Glanhawr	£38.95		✓
Haearn	£19.95		✓
Haearn smwddio	£9.99		✓
Eitemau eraill	£10	✓	
Cyfanswm	£98.89		

Drwy ddosbarthu'r costau fel gwariant Refeniw neu Gyfalaf, mae hyn yn ein helpu i wneud ein cyfrifon terfynol er mwyn i ni gyfrifo'r elw, a beth yw ein hasedau.

Yn amlwg, bydd y ffigurau hyn yn newid yn dibynnu ar faint o waith ddaw i'n rhan. Gallwn gyfrifo cost refeniw ar gyfer pob darn o waith, hy faint o ddeunydd glanhau y byddwn yn ei ddefnyddio, ond mae hyn yn anodd oherwydd gallem ddefnyddio mwy mewn rhai safleoedd nag mewn eraill. Wrth wneud hynny, gallwn gyfrifo pwynt mantoli'r cyfrifon allan, sy'n ddefnyddiol.

Rhaid hefyd i ni ddangos dibrisiant yn ein cyfrifon, am y bydd tipyn o draul ar ein hasedau sefydlog, felly bydd eu gwerth yn gostwng. Mae angen felly i ni eu dibrisio er mwyn gallu eu hadnewyddu.

Refeniw ar gyfer *Caereinion Cleaning*

Yn Nhystiolaeth Asesu a) esboniwyd bod *Belle Casa*, y glanhawyr masnachfraint, yn dechrau gweithredu yn Sir Amwythig i'r dwyrain, a bod *Smart Cleaners* yn Telford, tua 35 milltir i ffwrdd, ond does dim cystadleuaeth leol mewn gwirionedd ar gyfer glanhau domestig. Fodd bynnag, nid yw hyn yn golygu y gallwn godi unrhyw bris o'n dewis oherwydd ni fydd pobl yn fodlon talu gormod.

Dangosodd ein hymchwil yn Nhystiolaeth Asesu a) fod *Belle Casa* yn codi £7.25 am bob awr a weithir fel glanhawyr. Ni allwn ddarganfod faint mae *Smart Cleaners* yn codi, ond dychmygaf eu bod yn codi pris tebyg. Rydym wedi penderfynu gosod y prisiau canlynol:

- Glanhau tai £6 yr awr.
- Smwddio £6 yr awr.
- Disgowntiau arbennig i bensiynwyr o 25%.

Dylai hyn olygu bod ein prisiau yn dderbyniol i'r rhan fwyaf o bobl, a gall y rheiny sy'n debygol o fod â llai o arian (pensiynwyr) ein cyflogi am bris is.

Ein cyfrifon

Caereinion Cleaning

Cyfrif Elw a Cholled: y chwe mis cyntaf

	£	£
Gwerthiannau		1,560
Cost gwerthiannau		130
Elw gros		1,430
Costau:		
Dibrisiant	30	
Teithio	200	
Hysbysebu	150	
Ffôn	50	
		430
Elw net		1,000

Rhennir yr elw net hwn 50-50 felly byddwn i'n derbyn £500 a byddai Arthur yn derbyn yr un swm.

Cyfrifiadau

Gwerthiannau (pris llawn)

2 dŷ wedi'u glanhau yr wythnos x 2 awr yr un x £6 x 26 wythnos = £624

3 thŷ yn cael gwasanaeth smwddio yr wythnos x 1 awr yr un x £6 x 26 wythnos = £468

Gwerthiannau (pris gostyngol)

1 tŷ wedi'i lanhau yr wythnos x 2 awr yr un x £4.50 x 26 wythnos = £234

2 dŷ yn cael gwasanaeth smwddio yr wythnos x 1 awr yr un x £4.50 x 26 wythnos = £234

Cost gwerthiannau

Deunyddiau £1 ar gyfer pob tŷ a lanheir yr awr = £1 x 130 awr

Byddai mantolen *Caereinion Cleaning* yn cynnwys yr eitemau hyn:

- Arian parod
- Stoc
- Asedau sefydlog (glanhawr, haearn a bwrdd) llai dibrisiant
- Cyfalaf £100.

Dangosir ein rhagolwg **llif arian parod** yma. Gan na fydd unrhyw ddyledwyr (cwsmeriaid credyd) na chredydwyr (cyflenwyr credyd), bydd ein holl incwm mewn arian parod, ac mae ein holl gostau yn arian parod. Felly bydd y llif arian yr un peth a'r Cyfrif Elw a Cholled.

Mewnlif arian		**Gwario arian**	
£		£	
Gwerthiannau	1,560	Cost gwerthiannau	130
		Cyfanswm y costau	430

Balans o £1,000 llai gwario ar asedau sefydlog.

Ein cyllidebau fydd:

- cyllideb arian parod — er mwyn i ni reoli ein gwariant
- cyllideb gwariant cyfalaf — er mwyn sicrhau nad ydym yn gorwario.

Monitro

Byddwn yn monitro ein costau a'n perfformiad ariannol drwy gymharu ein gwariant gwirioneddol a'n gwariant a gyllidebwyd. Bydd hyn yn hawdd, oherwydd ein bod yn gwybod beth yw prisiau *Argos*, ac rydym wedi gosod ein prisiau fesul awr.

Byddwn yn defnyddio cymarebau cyfrifo fel maint elw a ROCE (Enillion ar Gyfalaf a ddefnyddiwyd). Cyfrifir y rhain fel a ganlyn:

$$\frac{\text{Elw net}}{\text{Gwerthiannau}} \times \frac{100}{1} \qquad \frac{\text{Elw net}}{\text{Cyfalaf}} \times \frac{100}{1}$$

Yn ein hachos ni mae gennym:

$$\frac{1{,}000}{1{,}560} \times \frac{100}{1} = 64\% \qquad \frac{1{,}000}{100} \times \frac{100}{1} = 1{,}000\%$$

Mae'r ddau ffigur hyn yn uchel iawn, gan olygu bod *Caereinion Cleaning* yn broffidiol iawn.

Sylwadau: costau a refeniw disgwyliedig (Tystiolaeth asesu c)

Mae Liv wedi dangos peth gwybodaeth o'r gwahaniaeth rhwng asedau, rhwymedigaethau, costau a refeniw a hefyd am bwysigrwydd gwneud y dosbarthiadau hyn. Ceir manylion cywir o'r gwariant yn Refeniw a Chyfalaf, er y gallai Liv fod wedi ymestyn y drafodaeth drwy, er enghraifft, ddiffinio a rhoi enghreifftiau yng nghyd-destun costau Cychwynnol a Rhedeg.

Mae'r adran 'Ein costau' hefyd yn cynnwys sylw byr ar werth posibl defnyddio dadansoddiad mantoli'r cyfrifon a phwysigrwydd dibrisio asedau sefydlog. Mae mantoli'r cyfrifon yn faes y gallai Liv fod wedi'i archwilio'n llawer manylach ac nid yw'r sylwadau ar ddibrisiant yn awgrymu bod Liv yn deall y pwnc hwn (er enghraifft, mae'r datganiad 'Mae angen felly i ni eu dibrisio er mwyn gallu eu hadnewyddu' yn amwys ac y gellir dadlau ei fod yn anghywir).

Mae'r adran ar refeniw disgwyliedig yn ail-ddatgan dealltwriaeth sylfaenol Liv o bwysigrwydd strategaeth brisio addas, a eglurwyd yn gyntaf yn Nhystiolaeth Asesu a). Cafwyd hefyd peth ymchwil perthnasol yn Nhystiolaeth Asesu a) y sylwir arno yma. Fodd bynnag, nid yw'r ffigurau fesul awr a nodir yn cael eu cefnogi gan unrhyw gyfiawnhad gwirioneddol ar wahân i'r datganiad y byddai rhai rhannau o'r farchnad yn dymuno prisiau gostyngol.

Mae'r cyfrif elw a cholled yn grynodeb sylfaenol addas ac yn gywir yn seiliedig ar y cyfrifiadau a ddangosir. Fodd bynnag, nid yw Liv wedi defnyddio taenlen ar gyfer y cyfrifiadau hyn ac felly mae'n colli'r cyfle i gynnwys yma (a/neu yn Nhystiolaeth Asesu ch) unrhyw bwyntiau ynghylch gwerth defnyddio taenlenni ar gyfer tasgau o'r fath. Datganiad cyfyngedig iawn a geir ynghylch dosbarthu elw, er bod Liv yn ystyried mater proffidioldeb yn ddiweddarach yn yr Adran hon. Mae Liv yn cydnabod bod y fantolen yn anghyflawn. Tra efallai nad yw'n hawdd i ddysgwyr gynhyrchu rhagolwg o gyfrifon terfynol ar gyfer busnesau heb eu sefydlu ar y pwynt hwn yn eu hastudiaethau, mae'r cyfle i lunio mantolen lawnach, fwy ystyrlon yma ac i ddefnyddio'i chynnwys (er enghraifft, ei ffigur Cyfalaf a Ddefnyddiwyd) fel sail ar gyfer monitro pellach wedi'i golli.

Mae'r adran ar y rhagolwg llif arian eto braidd yn ddarniog. Mae'n dechrau'n dda, gyda Liv yn cymhwyso'r pwnc hwn i'r sefyllfa dan sylw. Mae'r rhagolwg ei hun, fodd bynnag, yn rhy syml. Er y dylai'r ffaith nad oes unrhyw drosglwyddiadau credyd wneud y rhagolwg yn gymharol syml, mae Liv wedi grwpio'r holl fewnlifau ac all-lifau gyda'i gilydd ar gyfer y chwe mis cyfan, yn hytrach na darparu dadansoddiad mis wrth fis. Anwybyddir y balans agoriadol cychwynnol o £100 o gyfalaf a'r all-lif ar asedau sefydlog yn y cyfrifiadau ac mae'r datganiad cloi sy'n dweud y bydd balans arian parod sylweddol yn anwybyddu'r angen i egluro yr hyn a allai neu a ddylai gael ei wneud â balans o'r fath. Ceir gwall hefyd yn y rhagolwg llif arian oherwydd drwy gymryd cyfanswm y treuliau o'r cyfrif elw a cholled, mae Liv wedi trin dibrisiant yn anghywir fel all-lif arian.

Mae cyllidebu yn elfen bwysig yn rhan hon yr uned. Dim ond ymwybyddiaeth sylfaenol iawn y mae Liv wedi'i dangos o gyllidebu yn y ddau bwynt bwled a hefyd yn y datganiadau sy'n dilyn yn yr adran fonitro sy'n cyfeirio at gymharu'r gwirioneddol yn erbyn y gyllideb.

Mae'r sylwadau ar fonitro yn fyr ac yn anghyflawn. Mae'r datganiad y bydd cymharu gwariant gwirioneddol a gyllidebwyd '…yn hawdd, oherwydd ein bod yn gwybod beth yw prisiau *Argos*, ac rydym wedi gosod ein prisiau fesul awr' yn or-syml ac mae'n anwybyddu nodweddion pwysig rheoli cyllidebol. Yn ogystal, nid yw Liv wedi llawn ystyried perthnasedd proffidioldeb a hylifedd. Er bod ymgais i gyfrifo'r maint elw net a ROCE, nid yw Liv yn llwyddo i ddarparu dadansoddiad digonol o'r canlyniadau, neu i arfarnu yn gritigol yr hyn a gyfrifwyd (a'r hyn nas cyfrifwyd), er enghraifft

- nid oes cyfeiriad at y cyfnod chwe mis
- mae'r cyfrifiad ROCE yn seiliedig ar gyfalaf a fuddsoddir yn hytrach na'r cyfalaf a ddefnyddir
- diffyg cymharu â busnesau tebyg
- mae Liv yn methu â chydnabod, a chymhwyso, y cyfyngiadau a gysylltir â dadansoddi cymarebau
- Ni nodir cymarebau fel diwrnodau dyledwyr sy'n llai perthnasol yn y cyd-destun hwn, nac esboniad pam eu bod yn llai perthnasol
- Anwybyddwyd y cymarebau cyfredol a phrawf terfynol ac felly nid oes asesiad o hylifedd y busnes.

Perfformiad cyffredinol: Tystiolaeth asesu c)

Mae Liv hefyd wedi strwythuro'r adran hon yn foddhaol ac wedi darparu peth disgrifiad ac esboniad sylfaenol o'r costau a refeniw disgwyliedig ar gyfer *Caereinion Cleaning*. Ceir peth gwybodaeth a dealltwriaeth o faterion ariannol ac mae Liv wedi gwneud datganiadau syml mewn cyd-destun, gan ddefnyddio iaith briodol. Fodd bynnag, nid oes gan yr adran hon ar y cyfan ddyfnder a dadansoddiad ac ni ystyrir materion yn ymwneud â pherfformiad ariannol yn gritigol.

Dyfernir lefel isaf Band Marciau 2 i'r dysgwyr hynny sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o faterion rheolaeth ariannol. Nid yw adran hon aseiniad Liv yn cwrdd â'r maen prawf hwn. Mae Liv wedi gwneud mwy na dangos peth gwybodaeth gyffredinol am natur pynciau rheolaeth ariannol fel rhagolygon llif arian neu siartiau mantoli'r cyfrifon. Ceir rhai datganiadau disgrifiadol syml perthnasol, gydag ymgais i gynhyrchu gwybodaeth ariannol berthnasol.

Ym marn yr aseswr, mae'r adran hon yn cyrraedd rhan uchaf Band Marciau 1 a dylai dderbyn 8 marc allan o'r 18 sydd ar gael.

DS: Penderfyniad heb ei gymedroli yw hwn.

Diffiniad o'r termau allweddol

Meddalwedd Cyfrifo	Rhaglenni meddalwedd fel Sage Line 50 sy'n benodol ar gyfer cynnal a diweddaru cyfrifon ariannol busnes. Mae'r meddalwedd hwn fel arfer yn cynhyrchu datganiadau ariannol (cyfrifon terfynol), ffurflenni TAW a ffurflenni eraill, ac yn cynhyrchu adroddiadau ariannol a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau.
Asedau	Unrhyw beth sy'n darparu llif o fanteision i sefydliad dros gyfnod penodol o amser. Y rhai a adroddir fel asedau ar fantolen yw'r rhai y gellir rhoi gwerth ariannol arnynt, fel arfer oherwydd fe'u prynwyd ac felly cafwyd gwerth iddynt. Mae asedau yn dangos sut wnaeth sefydliad ddefnyddio'r arian oedd ar gael. Mae asedau yn cynrychioli yr hyn sy'n eiddo i sefydliad neu'r hyn sy'n ddyledus iddo (yn hytrach na'r hyn sy'n ddyledus ganddo).
Mantolen	Datganiad o asedau a rhwymedigaethau sefydliad ar gyfnod amser penodol, fel arfer diwrnod olaf y flwyddyn ariannol. Rhaid i rwymedigaethau fod yn gyfartal ag asedau o ganlyniad i'r confensiwn cyfrifo cadw llyfrau cofnod dwbl. Ffordd arall o ddehongli'r fantolen yw bod y cyfalaf a ddefnyddiwyd yn dangos o ble y daeth y cyfalaf, a bod asedau net yn dangos sut a ble y defnyddir y cyfalaf.
Dadansoddiad Mantoli'r cyfrifon	Dull a gysylltir â chostio ymylol a dadansoddiad cyfraniad. Gwahanir costau sefydliad i'w helfennau sefydlog ac amrywiol, a rhennir y cyfraniad fesul uned (refeniw uned llai cost amrywiol yr uned) i mewn i gyfanswm y costau sefydlog i gyfrifo pwynt mantoli'r cyfrifon ar gyfer cynnyrch. Digwydd hyn pan na fydd sefydliad yn gwneud elw na cholled o'r cynnyrch oherwydd — ar y pwynt hwn — mae cyfanswm yn refeniw yn gyfartal â chyfanswm y costau. Dangosir hyn yn aml gan ddefnyddio siart mantoli'r cyfrifon. Mae dadansoddiad mantoli'r cyfrifon yn fwy defnyddiol mewn sefyllfaoedd syml (ee busnesau un cynnyrch) a gall ddarparu gwybodaeth fel o sawl uned y gall gwerthiannau syrthio cyn dechrau gwneud colled (hy y gorswm diogelwch).
Cyllideb	Cynllun ariannol o incwm a/neu wariant. Mae'r gyllideb yn fath o fap y dylid ei osod mewn perthynas ag amcanion y sefydliad ar gyfer y cyfnod. Defnyddir cyllidebau i gynllunio, rheoli a chymell. Er enghraifft, gellir dadansoddi gwyriadau o ffigur cyllideb gan ddadansoddi amrywiant (yr elfen reoli). Gellir defnyddio cyllidebau fel disgyblaeth, cydlynydd, cymhellwr, dyfais fonitro a rheoli a sbardun ar gyfer gweithredu adferol, yn ogystal â phrawf o allu rhagfynegi.
Rheoli Cyllidebol (amrywiannau)	Gellir gwirio cynnydd drwy gyfnod cyfrifo drwy gymharu ffigurau gwirioneddol â ffigurau a gyllidebwyd ar gyfer refeniw a chostau. Yna gellir archwilio amrywiannau. Gallai monitro rheolaidd gywiro gwyriadau er mwyn caniatáu ail-ddyraniadau o fewn y gyllideb er mwyn ymdopi â'r annisgwyl.
Meddalwedd Busnes	Rhaglenni meddalwedd cyfrifiadurol sy'n canolbwyntio yn benodol ar un neu fwy o swyddogaethau busnes: er enghraifft, meddalwedd cyfrifo, meddalwedd cyflogres, cronfeydd data cyflogeion arbenigol, meddalwedd cyfathrebu, pecynnau cyfieithu. Gellir ystyried meddalwedd 'gyffredinol' hefyd fel Microsoft Word neu Excel fel meddalwedd 'busnes' pan y'u defnyddir ar gyfer tasgau busnes – ee Word ar gyfer cyfathrebu allanol, Excel ar gyfer cyfrifiadau treth.

Gwariant Cyfalaf	Gwario ar asedau sefydlog newydd (neu wella rhai presennol) fel peiriannau neu eiddo. Mae hyn yn effeithio ar y fantolen: er enghraifft, byddai pryniant arian parod yn golygu bod yr arian parod yn syrthio tra bod cyfanswm yr asedau sefydlog yn codi. Nid yw gwariant cyfalaf, fodd bynnag, yn cael unrhyw effaith uniongyrchol ar y cyfrif elw a cholled. Mae hyn oherwydd bod cost y gwariant cyfalaf yn cael ei godi ar y cyfrif elw a cholled drwy ddibrisiant, hy taenir cost yr ased dros ei fywyd defnyddiol.
Llif Arian	Mae'r arian parod yn llifo i mewn i sefydliad ac yn llifo allan ohono: mae swm y mewnlifau llai swm yr all-lifau yn dangos y llif arian net. Mae mewnlifau yn codi o (ee) gwerthiannau arian parod, dyledwyr yn talu, llog a dderbynnir neu werthu asedau. Gellir achosi all-lifau gan bryniannau arian parod, setlo credydwyr neu brynu asedau. Gan nad yw'r holl eitemau hyn yn pasio drwy'r cyfrif elw a cholled, mae ffigurau llif arian ac elw net yn wahanol, oherwydd bod cash/hylifedd ac elw/proffidioldeb yn gysyniadau gwahanol. Gellir effeithio ar elw gan eitemau nad ydynt yn eitemau arian parod fel credyd a roddir ac a gymerir, dibrisiant a phrisio stoc. Gellir effeithio ar arian parod gan eitemau nad ydynt yn gwneud elw fel prynu peiriant newydd.
Rhagolwg Llif Arian	Amcangyfrif manwl o fewnlifau ac all-lifau arian parod sefydliad yn y dyfodol, fel arfer fesul mis. O hyn gellir deillio'r llif arian misol, a thrwy adio ynghyd ffigurau bob mis, y sefyllfa arian parod cronnus ddisgwyliedig.
Asedau Cyfredol	Unrhyw beth sy'n eiddo i'r sefydliad sy'n debygol o gael ei droi'n arian parod cyn dyddiad y fantolen nesaf, fel arfer o fewn blwyddyn. Asedau cyfredol nodweddiadol yw stoc, dyledwyr ac arian parod. Gelwir gormodedd asedau cyfredol dros rwymedigaethau cyfredol yn gyfalaf gweithredol, ac, yn ei hanfod, mae'n ariannu rhedeg y sefydliad o ddydd i ddydd.
Rhwymedigaethau Cyfredol	Unrhyw beth sy'n ddyledus gan y sefydliad sy'n debygol o gael ei dalu mewn arian parod cyn dyddiad y fantolen nesaf, fel arfer o fewn blwyddyn. Rhwymedigaethau cyfredol nodweddiadol yw credydwyr, gorddrafftiau, difidendau a threth sydd heb ei thalu.
Menter	Sut y trefnir ffactorau cynhyrchu — tir, llafur a chyfalaf — yn y fath fodd y bydd elw yn cronni. Yr entrepreneur yw'r un sy'n gwneud penderfyniadau allweddol, sy'n bwriadu defnyddio'r ffactorau cynhyrchu hyn yn eu cyfuniad mwyaf darbodus i wneud elw (gwobr am gymryd risg).
Costau	Costau'r busnes. Mae enghreifftiau yn cynnwys hysbysebu a hyrwyddo, cyflogau a thaliadau, deunyddiau crai. Didynnir costau o refeniw i gyfrifo elw.
Cyllid	Term yn cwmpasu ffynonellau arian y gellir benthyg ohonynt i dalu am fuddsoddiad neu eu defnyddio.
Costau Sefydlog	Y costau nad ydynt yn newid mewn perthynas â newidiadau mewn galw neu allbwn (yn y tymor byr). Rhaid eu talu p'un a yw'r busnes yn masnachu ai peidio. Enghreifftiau yw'r rhent, dibrisiant a thaliadau llog. Gellir pennu rhan o'r bil taliadau a chyflogau pan nad yw'r bobl dan sylw yn ymwneud yn uniongyrchol â'r broses gynhyrchu.

Asedau Sefydlog	Eitemau â gwerth ariannol sydd â swyddogaeth hir dymor ac y gellir eu defnyddio dro ar ôl tro. Mae'r rhain yn pennu graddfa gweithrediadau'r cwmni. Enghreifftiau yw tir, adeiladau, offer a pheiriannau. Mae asedau sefydlog yn ddefnyddiol nid yn unig wrth redeg cwmni, ond gallant hefyd darparu sicrwydd cyfochrog er mwyn sicrhau cyfalaf benthyg ychwanegol.
Elw Gros	Refeniw gwerthiannau llai cost y gwerthiannau yn y cyfnod cyfrifo dan sylw. Nid yw elw gros eto wedi cael gorbenion penodol, llog a dibrisiant wedi'u tynnu oddi wrtho, felly ni ddylid ei gymysgu ag elw net.
Arloesedd	Cyflwyno syniad newydd i'r farchnad (arloesedd cynnyrch) neu'r gweithle (arloesedd proses). Mae arloesedd cynnyrch o bwysigrwydd cystadleuol mawr oherwydd bod defnyddwyr yn tueddu i syrthio i mewn i batrymau ymddygiad prynu nad ydynt yn newid llawer dros amser. Felly gallai cyfrannau marchnad y cynnyrch sy'n cystadlu yn erbyn ei gilydd fod yn gymharol ddigyfnewid. Gall arloesedd cynnyrch newid hynny, er budd yr arloeswr. Gallai ffynonellau'r arloesedd fod yn seiliedig ar dechnoleg newydd, dylunio newydd neu ddyfais gwbl newydd. Gall arloesedd cynnyrch chwarae rhan fawr yn aml wrth wella safonau byw. Nid yw'r ffôn yn gynnyrch newydd, ond mae teclyn heddiw lawer yn rhatach a mwy effeithlon na'i ragflaenwyr. Mae arloesedd proses — er enghraifft, gwneud yr un cynnyrch yn rhatach — hefyd o bwysigrwydd mawr gan y gall arwain at fanteision cost mawr dros gystadleuwyr. Mae arloesedd proses hefyd yn arwain at dwf cynhyrchiant, ac yn y pen draw draw at dwf economaidd hir dymor.
Rhwymedigaethau	Dyled y gallai fod angen ei thalu o fewn 12 mis (rhwymedigaeth gyfredol), ar ôl 12 mis (rhwymedigaeth hir dymor), neu nid ar unrhyw adeg benodol (cronfeydd cyfranddeilaid). Mae'r fantolen yn cadarnhau bod rhwymedigaethau yn ffynonellau cyllid, sef y ffordd y caffaelwyd asedau. Er enghraifft, mae gorddrafft (rhwymedigaeth gyfredol) yn ffynhonnell arian tymor byr i'r cwmni.
Cyfalaf Benthyg	Arian tymor canolig i hir dymor, naill ai gan fanciau neu gan ddeiliaid dyledebau. Mae cyfalaf benthyg ynghyd â chronfeydd cyfranddeilaid yn cynrychioli cyfalaf a ddefnyddiwyd y cwmni. Wrth godi cyfalaf benthyg ychwanegol, dylai cwmni ystyried ei lefel gerio, hy y graddau y mae'n ddibynnol ar arian a fenthyciwyd. Os yw benthyciadau yn cynrychioli mwy na 50 y cant o'r cyfalaf a ddefnyddiwyd, ystyrir bod y cwmni wedi'i gerio'n uchel.
Rhwymedigaethau hir dymor	Dyledion (credydwyr) sy'n dod yn ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn. Mae'r rhain yn cynnwys benthyciadau tymor canolig a hir dymor, dyledebau ac (o bosibl) ddarpariaethau ar gyfer taliadau treth neu ddyledion hir dymor eraill.
Elw Net	Elw gros llai treuliau ar wahân i gostau eitemau gwerthu: hy refeniw gwerthu llai holl gostau gweithredu'r busnes. Gellir galw elw net mewn rhai achosion yn elw gweithredol.

Amcanion	Y targedau tymor canolig i hir a all roi ymdeimlad o gyfeiriad i reolwr, tîm, adran, sefydliad cyfan neu lywodraeth. Er enghraifft, gall amcanion roi i dîm ymdeimlad o bwrpas cyffredin, sy'n ei gwneud yn llawer haws cydlynu gweithrediadau a chreu ysbryd tîm. Yn aml cysylltir amcanion â'r ymagwedd SMART: er enghraifft, i gael yr effaith fwyaf dylai amcanion fod yn fesuradwy a chanddynt derfyn amser penodol (ee 'i gynyddu cyfran y farchnad o 8 y cant i 10 y cant o fewn y tair blynedd nesaf'). Rhaid iddynt hefyd fod yn realistig, gan y gall amcan nad oes modd ei gyflawni ddad-gymell. O ganlyniad mae'n ddymunol cytuno ar amcanion yn hytrach na'u gorfodi. Mae amcanion yn ffurfio'r sail ar gyfer penderfyniadau ar strategaeth, hy y cynllun ar gyfer cyflawni nodau sefydliadol
Elw	Diffiniad syml o'r hyn sy'n weddill o'r refeniw (incwm) ar ôl tynnu costau (treuliau). Mae elw hefyd yn golygu enillion ar y cyfalaf a fuddsoddwyd: mae'n digolledu perchennog y cyfalaf oherwydd nad oedd modd iddo gyfeirio'r cyfalaf at ddefnydd arall.
Cyfrif Elw a Cholled	Datganiad ariannol yn cofnodi holl refeniw a chostau cwmni o fewn cyfnod masnachu blaenorol. Mae gan gwmnïau elfen o ryddid yn y ffordd y maent yn cyflwyno eu 'cyfrif E a Ch', er mae'n rhaid i CCC yn benodol ddilyn reoliadau sefydlog.
Proffidioldeb	Mesur elw yn erbyn rhyw ffigur arall, fel arfer trosiant (gwerthiannau net) neu gyfalaf a ddefnyddir. Datganiad o swm yw elw — hy 'y llynedd gwnaethon elw o £30 500' — lle mae proffidioldeb yn fesur mwy disgrifiadol sy'n ystyried ffactorau fel swm y gwerth (cyfalaf a ddefnyddiwyd) a ddefnyddiwyd wrth greu'r swm hwnnw o elw.
Rheoli Ansawdd	Y broses o wirio cywirdeb gwaith a brynwyd i mewn neu a gwblhawyd. Fel arfer gwneir hyn gan arolygwyr ansawdd, er bod rhai ffatrïoedd modern yn annog cyflogeion i wirio eu hansawdd eu hunain. Mae hyn yn cydymffurfio â barn Herzberg am bwysigrwydd cyfrifoldeb personol a hunanwirio.
Sicrhau Ansawdd	Yr ymgais i sicrhau y cytunir ar safonau ansawdd a'u bod yn cael eu cwrdd drwy'r sefydliad, er mwyn sicrhau boddhad cwsmeriaid. Ymysg y ffactorau allweddol y mae'n rhaid eu hystyried mae: • yr amser, ymdrech a thechnoleg a roddir i mewn i ddylunio cynnyrch • ansawdd y deunyddiau a'r cydrannau a ddarperir • ymroddiad y gweithlu • y system o fonitro a rheoli ansawdd • y gallu i gyflawni ar amser • ansawdd y cyngor a'r gwasanaeth ôl-werthu a ddarperir.
Adnoddau	Ffynonellau mewnbynnau sydd eu hangen ar gyfer y prosesau cynhyrchu.
Refeniw	Adwaenir hefyd fel incwm. Mae'r rhain yn codi fel arfer o weithgareddau masnachu cwmni. Mae gormodedd o refeniw dros dreuliau yn arwain at wneud elw/gwarged.

Cyfalaf cyfranddaliadau	Gwerth y swm a awdurdodwyd i'r cwmni ei ddosbarthu (cyfalaf awdurdodedig) neu'r swm a ddosbarthwyd ac a fuddsoddwyd yn y cwmni gan gyfranddeiliaid cyffredin a chyfranddeiliaid blaen. Gan nad all y buddsoddwyr hyn gael eu harian yn ôl gan y cwmni, mae'r rheolwyr yn gwybod y gallant ddibynnu ar yr arian hyn yn barhaol yn y dyfodol. Gall buddsoddwyr mewn CCC wrth gwrs werthu eu daliadau i fuddsoddwyr eraill drwy'r Gyfnewidfa Stoc.
Cronfeydd Cyfranddeilaid	Y rhan o arian hir dymor cwmni sy'n ddyledus ganddo i'w gyfranddeiliaid (cyffredin). Mae'n cynnwys y cyfalaf cyfranddaliadau a fuddsoddwyd gan y cyfranddeilaid a'r elw cronnus a wnaed gan y cwmni dros ei flynyddoedd masnachu (cronfeydd wrth gefn) nad ydynt wedi eu dosbarthu fel difidendau.
Diddyledrwydd	Pan fydd asedau sefydliad yn fwy na'i ddyledion allanol. Felly mae ganddo'r sefydlogrwydd ariannol a ddaw gyda chefnogaeth asedau bositif. Os yw'r dyledion allanol yn fwy na gwerth yr asedau, mae cyflwr o ansolfedd yn bodoli. Defnyddir y term 'hylifedd' yn aml wrth nodi gallu cwmni i gwrdd â'i ddyledion tymor byr.
Taenlenni	Set o ddata rhifiadol wedi'i mewnosod a'i dangos ar gyfrifiadur a gysylltir, trwy fformiwlâu, fel bod newid un ffigur yn diweddaru eraill yn awtomatig. Mewn busnes, defnyddir taenlenni yn aml i ragfynegi digwyddiadau, oherwydd ei bod yn syml gofyn cwestiynau 'beth os…?' a gweld canlyniad yn syth. Er enghraifft, os awgrymwyd y gallai gwerthiannau godi o 10 y cant y flwyddyn nesaf, gallai'r cwmni weld yn syth pa oblygiadau fyddai ar gyfer refeniw gwerthiannau, costau ac elw.
Rheolaeth Lwyr dros Ansawdd (TQM)	Yr ymgais i sefydlu diwylliant o ansawdd yn effeithio ar agweddau a gweithredoedd pob cyflogai. Ceisir gwneud hyn fel arfer drwy geisio cael pob grŵp gwaith (neu adran) i feddwl am y rheiny y maent yn gweithio iddynt fel cwsmeriaid, hyd yn oed os mai cydweithwyr ydynt. Er enghraifft, gallai'r peiriannydd cynnal a chadw drin gweithiwr ar lawr y siop gyda pheiriant diffygiol fel cwsmer gwerthfawr, yn hytrach nag fel poendod. Mae enghreiffitau eraill o TQM yn cynnwys: • y defnydd o gylchau ansawdd • pwyslais ar ansawdd y gwasanaeth ac ansawdd y gwasanaeth ôl-werthu yn ogystal â gweithgynhyrchu o ansawdd • y syniad bod ansawdd uchel (a chost isel) yn deillio o gael pethau'n gywir y tro cyntaf.
Cyfalaf Gweithio	Yr arian ar gyfer rhedeg busnes o ddydd i ddydd. FFORMIWLA: asedau cyfredol — rhwymedigaethau cyfredol = cyfalaf gweithredol Defnyddir cyfalaf gweithio i dalu am ddeunyddiau crai a chostau rhedeg, ac mae hefyd yn ariannu'r credyd a gynigir i gwsmeriaid (dyledwyr) pan yn gwerthu. Os nad oes digon o gyfalaf gweithredol ar gael gan gwmni, gallai gael trafferth ariannu mwy o gynhyrchu heb osod straen ar ei sefyllfa hylifedd.

Adnoddau

Llyfrau

Blanch S a Denby N — *Vocational A Level Business* (Hodder, 2000) ISBN 0340779969

Cooke G — *Busnes Studies Update 2002* (Hodcote Press, 2002) ISBN 1898837503

Dransfield R a Needham D — *Advanced Business* (Heinemann, 2000) ISBN 0435453165

Evans-Pritchard et al — *Vocational A Level Business* (Longman, 2000) ISBN 0582406358

Fardon M et al — *Advanced Business* (Osborne, 2002) ISBN 1872962041

Gillespie A — *Business in Action* (Hodder & Stoughton, 2002) ISBN 0340848200

Surridge M — *Business for Vocational A Level* (Collins, 2000) ISBN 0003291049

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb TAG Busnes Cymhwysol Edexcel.

Gwefannau

Mae cwmnïau mawr a busnesau eraill yn gweithredu eu gwefannau eu hunain. Maent yn darparu gwybodaeth ddefnyddiol megis eu datganiad cenhadaeth a'u statws ariannol.

Er na ystyrir addysg wrth ysgrifennu adroddiadau cwmnïau, gallent gynnwys enghreifftiau defnyddiol o sut y defnyddir meddalwedd mewn busnes ac, ambell waith, grynodeb ariannol syml. Gellir cael y rhain yn hawdd, yn uniongyrchol er enghraifft, gan gwmnïau cyfyngedig cyhoeddus neu trwy gais e-bost.

www.aloa.co.uk	Mae'r Grid Cenedlaethol ar gyfer Dysgu yn darparu adnoddau busnes galwedigaethol megis astudiaethau achos a phrofion rhyngweithiol.
www.bized.ac.uk	Mae'n darparu modelau rhyngweithiol ac ar-lein ac efelychiadau ar gyfer athrawon a dysgwyr ac mae'n darparu mynediad uniongyrchol, gwerthfawr i adroddiadau cwmnïau yn y DU ac yn fyd-eang.
www.dti.gov.uk	Mae safle'r Adran Masnach a Diwydiant yn ffynhonnell wybodaeth ddefnyddiol ar sefydlu busnes a menter.
www.ft.com	Bydd gwefan *The Financial Times* yn helpu i roi'r diweddaraf i ddysgwyr ar faterion busnes, ac mae'n cynnwys archif wych.
www.iipuk.co.uk	Mae safle Buddsoddwyr mewn Pobl yn darparu llyfrgell o astudiaethau achos, ystadegau a deunyddiau ymchwil diweddar.
www.lsda.org.uk	Mae'r Asiantaeth Datblygu Dysgu a Sgiliau yn adnodd cenedlaethol ar gyfer datblygu polisi ac arferion mewn addysg ôl-16, mae wedi cynhyrchu nifer o becynnau a darparu sawl dogfen sy'n seiliedig ar waith fel rhan o'i chylch gorchwyl i gefnogi'r cwricwlwm yn gysylltiedig â gwaith.
www.thetimes100.co.uk	Mae gwefan *The Times* yn adnodd addysgiadol am ddim ar gyfer athrawon a dysgwyr gan ddarparu 100 astudiaeth achos o gwmnïau a materion busnes.

Uned 3: Archwilio Marchnata

Amcanion yr uned

Prif nod yr uned hon yw i ddysgwyr ddeall pwysigrwydd marchnata o ran llwyddiant sefydliadau modern. Bydd yr uned yn cynnwys y cysyniadau damcaniaethol sylfaenol sy'n sail i reolaeth marchnata. Bydd yn edrych ar sut y gwneir defnydd ymarferol o'r ddamcaniaeth, gan ganolbwyntio ar y sector fasnachol (breifat). Yn ogystal, bydd yr uned yn edrych ar swyddogaeth damcaniaeth marchnata mewn cynllunio a dulliau o gasglu data ymchwil i'r farchnad.

Ar ddiwedd yr uned hon, dylai'r dysgwr allu dadansoddi sefyllfa farchnad benodol a chymhwyso'r dadansoddiad hwnnw i asesiad o effeithlonrwydd, neu fel arall, ymgyrchoedd marchnata penodol.

Pynciau uned

3.1 Nodi nodau ac amcanion marchnata

3.2 Defnyddio dulliau priodol o gynnal ymchwil i'r farchnad

3.3 Dewis cymysgedd marchnata priodol

3.4 Ffactorau eraill sy'n dylanwadu ar y cymysgedd marchnata.

Y cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen gweithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

3.1 — Nodi nodau ac amcanion marchnata

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Beth yw marchnata: nodau ac amcanion, y cymysgedd marchnata, yr amgylchedd allanol a mewnol.	Y dysgwyr i drafod eu canfyddiad a'u profiad hwy o farchnata ac archwilio sut y mae elfennau o'r cymysgedd marchnata yn cydweithio. Beth yw anghenion a dymuniadau cwsmeriaid a sut y mae'r rhain yn gysylltiedig â gosod nodau ac amcanion marchnata? Y dysgwyr i nodi'r ffactorau allanol allweddol sy'n dylanwadu ar benderfyniadau marchnata sefydliad. Y dysgwyr i drafod y broses gyfnewid a sut y mae'n llywio penderfyniadau marchnata.	Taflen weithgaredd 1 — Diffinio'r cymysgedd marchnata
Segmentio, targedu a safle	Archwilio'r dulliau a'r seiliau gwahanol ar gyfer segmentio marchnadoedd a phwysigrwydd cymryd safle. Beth yw'r meini prawf ar gyfer hyfywedd segmentau (maint, cynaliadwyedd, hygyrchedd, proffidioldeb) Trafodaeth ar dargedu a safle, gan ddefnyddio mapio canfyddiadol.	Taflen weithgaredd 2 — Targedu'r farchnad
Integreiddio'r cymysgedd marchnata a'r cymysgedd estynedig.	Trafodaeth ar sut y mae elfennau'r cymysgedd marchnata traddodiadol yn cydweithio i ateb anghenion a dymuniadau'r cwsmer targed. Cyflwyniad byr i'r cysyniad o'r cymysgedd marchnata estynedig mewn diwydiannau gwasanaeth.	

3.2 — Defnyddio dulliau priodol o gynnal ymchwil i'r farchnad

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Gwybodaeth farchnata: Ymchwil i'r farchnad	Archwiliad o'r rhesymau a'r dulliau o gasglu gwybodaeth marchnata. Y dysgwyr i nodi ffynonellau data eilaidd ac asesu gwerthoedd cymharol y ffynonellau hynny. Trafodaeth ar y dulliau o gael data sylfaenol a beth yw'r cymysgedd priodol o ddulliau (ansoddol a meintiol) at wahanol ddibenion. Archwiliad o ddehongli data ymchwil i'r farchnad. Sut y defnyddir gwybodaeth i wneud penderfyniadau? Beth yw goblygiadau priodoli dehongliadau 'achos ac effaith'?	Taflen weithgaredd 3 — Pwrpas ymchwil i'r farchnad

3.3 — Dewis cymysgedd marchnata priodol

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Penderfyniadau cynnyrch	Cyflwyno modelau marchnata allweddol: cylch bywyd cynnyrch, Matrics Boston, datblygiad ac arloesedd cynnyrch newydd, model cynnyrch haenog. Archwilio cymysgedd cynnyrch a chymhwyso modelau iddo.	Taflen weithgaredd 4 — Cymysgedd cynnyrch
Penderfyniadau pris	Cyflwyniad o rôl prisio yn y cymysgedd marchnata. Egluro dulliau a pholisïau prisio a thrafod eu priodoldeb i wahanol sefyllfaoedd. Cynnwys: sgimio, treiddiad a phrisio cymysg, prisio cyfrannol, prisio gwahaniaethol a phrisio hyrwyddol.	
Penderfyniadau hyrwyddo	Trafodaeth ar amrediad yr offer mewn cymysgedd marchnata cyfathrebol a sut y gallai ymgyrch hyrwyddo ddiweddar fod wedi defnyddio'r rhain gyda'i gilydd. Archwilio'r detholiad o offer hyrwyddo – hysbysebu, cyhoeddusrwydd, gwerthiant personol, hyrwyddiadau gwerthiant, arddangosfeydd, nawdd a marchnata uniongyrchol, gan gynnwys dulliau sy'n seiliedig ar y rhyngrwyd. Trafodaeth ar sut y mae'r detholiad yn gweithio ar lefelau gwahanol o fewn hierarchaeth ymateb defnyddwyr (ee AIDA) a modelau ymddygiad prynwyr.	Taflen weithgaredd 5 — Hyrwyddo Gallai tiwtoriaid ddod ag amrywiaeth o ddeunydd a ddefnyddir i hyrwyddo cynnyrch neu amrediad o gynnyrch cwmni penodol. Mae taflenni, llyfrynnau, cylchgronau a'r rhyngrwyd yn ffynhonnell dda ar gyfer hyn.
Penderfyniadau lleoliad	Archwiliad o'r dulliau dosbarthu a ddefnyddir gan gwmnïau. Trafodaeth ar y meini prawf ar gyfer defnyddio sianelau arbennig o ddosbarthu, gan gynnwys graddfa'r lledaeniad, llif arian a refeniw, rheolaeth, storio ac ystyriaethau cludo a logisteg.	Taflen weithgaredd 6 — Dosbarthiad Deunydd marchnata uniongyrchol a'r rhyngrwyd

3.4 — ffactorau eraill sy'n dylanwadu ar y cymysgedd marchnata

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cynllunio marchnata	Archwilio i'r broses gynllunio a sut y mae dulliau dadansoddi gwahanol megis SLEPT, SWOT a Matrics Boston yn cael eu defnyddio i lywio cynllunio. Nodau ac amcanion SMART. Trafodaeth fer ar gynnwys cynllun marchnata a sut y gellid mesur perfformiad, gan gynnwys goblygiadau cost penderfyniadau marchnata gwahanol.	Astudiaeth Achos: Grawnfwyd Brecwast Organig Green Days

Taflen weithgaredd 1: Diffinio'r cymysgedd marchnata

- Dewiswch gynnyrch gyda brand yr ydych yn gyfarwydd ag ef a thrafodwch sut y buasech yn diffinio'r cymysgedd marchnata ar gyfer y cynnyrch hwnnw.
- Pwy yw'r cwsmer targed posibl?
- Gallwch ganfod hyn trwy feddwl am:
  1. Lle y gwerthir ac na werthir y cynnyrch.
  2. Sut a lle yr hysbysebir y cynnyrch.
  3. Beth yw'r pris o'i gymharu â chynnyrch cystadleuwyr tebyg.
  4. Y ffactorau allanol a gafodd ddylanwad ar benderfyniadau marchnata'r cwmni. (Gwnewch ddadansoddiad SLEPT i'r cwmni.)

Categori ffactor	Disgrifiad	Dylanwad
Cymdeithasol		
Cyfreithiol		
Economaidd		
Gwleidyddol		
Technolegol		

Rhowch adborth o'ch atebion i'r dosbarth cyfan a thrafodwch y materion sy'n codi.

Taflen weithgaredd 2: Targedu'r Farchnad

Cymharwch y ffordd y mae dau gynnyrch gwahanol yn cael eu targedu at wahanol gwsmeriaid.

1 Sut y daethoch i'r casgliadau hyn?

2 Beth y mae hyn yn ei ddweud wrthych am segmentio?

Tynnwch lun o fap cymryd safle (canfyddiadol) ar gyfer pob cynnyrch a rhowch adborth i'r dosbarth cyfan, er trafodaeth. I wneud hyn, dewiswch ddwy nodwedd o'r cynnyrch a ddefnyddir i wahaniaethu rhyngddo ef a chynnyrch ei gystadleuwyr. Rhowch radd o un i ddeg i bob cynhyrchydd, ar sail canfyddiad y grŵp. Yna nodwch y safle ar y map. Yn nodweddiadol, yr amrywiannau yw pris ac ansawdd ond gallent fod yn unrhyw beth perthnasol (ee ar gyfer ceir, gallent fod yn ddiogelwch a chynllun).

Nodweddion cymryd safle

Brand	Ansawdd (1 i 5) — isel	Ansawdd (6 i 10) — uchel	Pris (1 i 5) — isel	Pris (6 i 10) — uchel
ee Brand Un	4		3	
Brand Dau		8		7
Brand Tri		9		9
Ac ati	2		2	

Dyrannwch eich cynnyrch yn y safle priodol ym mhob cwadrant

Pris Isel Ansawdd Uchel	Pris Uchel Ansawdd Uchel
Pris Isel Ansawdd Isel	Pris Uchel Ansawdd Isel

(Dylai tiwtoriaid arwain y dysgwyr gyda'u dewis o gynnyrch a cheisio gwneud yn siŵr eu bod yn dewis rhai gyda delwedd glir (megis brandiau dillad, colur, modelau, ceir penodol ac ati).)

Taflen weithgaredd 3: Pwrpas ymchwil i'r farchnad

Dychmygwch eich bod yn cael eich cyflogi i wneud ymchwil i gynnyrch neu wasanaeth o'ch dewis. Trafodwch sut y gallech chi wneud hyn.

Byddwch angen nodi pa wybodaeth sydd ei hangen a pha ddulliau y byddwch yn eu defnyddio i gasglu'r wybodaeth farchnata briodol.

Pa anawsterau y gallech ddod ar eu traws a/neu gyfaddawdau y mae'n bosibl y bydd yn rhaid i chi eu gwneud wrth gynnal eich ymchwil?

Dull casglu	Ansoddol/meintiol	Pwrpas
ee holiadur arolwg		
ee grŵp ffocws		

Taflen weithgaredd 4: Cymysgedd cynnyrch

Dewiswch gynnyrch gyda brand gwahaniaethol clir a'r posibilrwydd o wasanaeth ôl-werthu neu ychwanegiadau eraill.

1 Allwch chi nodi agweddau craidd, gwirioneddol ac estynedig y cynnyrch a ddewisoch?

Cynnyrch craidd	**Beth yw nodweddion y cynnyrch craidd?**
Cynnyrch gwirioneddol	**Pam mai hwn yw'r cynnyrch gwirioneddol?**
Cynnyrch estynedig	**Beth yw swyddogaeth y cynnyrch estynedig?**

2 Nodwch lle y gallai fod yng nghylch bywyd y cynnyrch — pam y credwch hyn?

3 Ble y mae'r cynnyrch o fewn Matrics Boston ei gynhyrchydd — pam y credwch hyn?

Seren	Plentyn problematig
Buwch arian	Ci

Taflen weithgaredd 5: Hyrwyddo

Casglwch amrediad o ddeunyddiau hyrwyddo marchnata sy'n berthnasol i ymgyrch hyrwyddo gyfredol yr ydych yn gyfarwydd â hi. Gallai'r rhain ddod o gylchgronau a phapurau newydd, taflenni a llyfrynnau, taflenni a argraffwyd o'r rhyngrwyd, deunydd pacio neu nodiadau ar hysbysebion teledu, radio, posteri neu sinema.

Trafodwch sut y defnyddir y teclynnau gwahanol hyn i gyflawni amcanion penodol o fewn yr ymgyrch gyfan.

Pa mor llwyddiannus fu'r ymgyrch, yn eich tyb chi?

Pa agweddau o'r ymgyrch oedd yn dda a pha rai oedd yn ddrwg?

Petaech yn gweithio i'r cwmni, sut y gallech chi fesur perfformiad yr ymgyrch?

Offer hyrwyddol	Amcanion	Neges	Dull	Y gynulleidfa darged	Mesuriad

Taflen weithgaredd 6: Dosbarthiad

Dewch ag amrediad o eitemau post uniongyrchol i’r dosbarth, rhai a anfonwyd at eich rhieni neu eich tiwtor, o bosibl.

Mewn grwpiau, trafodwch y canlynol:

1 Pa fath o gwmnïau sy’n eu hanfon?

2 A fuasech yn eu disgrifio fel llythyrau sbwriel neu farchnata uniongyrchol a beth yw’r gwahaniaeth yn eich tyb chi?

3 Pa rai o’r cwmnïau hyn sy’n defnyddio’r dull hwn yn unig a pha rai sydd â dulliau eraill o hyrwyddo a dosbarthu?

4 Beth yw manteision ac anfanteision defnyddio marchnata uniongyrchol?

Rhowch adborth o’ch canfyddiadau i’r dosbarth cyfan.

Astudiaeth achos

(*Arweiniad tiwtor: rhagwelir y bydd yr astudiaeth achos hon yn rhoi'r cyfle i ddysgwyr ymchwilio i farchnad wirioneddol gyda chynnyrch dychmygol. Dylech annog dysgwyr i geisio cynhyrchu enghreifftiau o hysbysebion a/neu fwrdd stori fel rhan o'r cynllun marchnata.*)

Grawnfwyd Brecwast Organig Green Days

Cwmni canolig ei faint yw Green Days sydd wedi bod yn cynhyrchu grawnfwyd brecwast organig ers 1985. Mae'n cyflogi 250 o bobl yn uniongyrchol yn ei ffatri yn Norfolk.

Mae eu cynnyrch yn cynnwys

- creision ŷd
- creision grawn cymysg
- ceirch uwd
- muesli
- muesli creisionllyd.

Mae eu gwerthiant wedi bod yn tyfu'n gyson ers canol y 1990au a nawr maent yn meddwl diweddaru eu hamrediad cynnyrch gyda grawnfwyd brecwast a fydd yn apelio'n benodol at blant.

Eu cynnyrch a fu'n gwerthu orau hyd yn hyn yw eu muesli creisionllyd, a gafodd ei gyflwyno yn 1988, yn atodol i'w creision ŷd, ceirch uwd a chynnyrch muesli. Mae gwerthiant muesli creisionllyd wedi galluogi'r busnes i ehangu. Mae'r cynnyrch diweddaraf, Creision Grawn Cymysg, wedi dangos twf addawol yn y farchnad a chredant mai hwn yw'r un y gellid ei addasu i wneud cynnyrch newydd a anelir at blant.

Maent yn teimlo bod galw potensial am y cynnyrch hwn ond, tan nawr, maent wedi canolbwyntio ar y farchnad oedolion gan mai'r rhain yw eu cwsmeriaid traddodiadol. Mae eu grawnfwyd wedi eu prisio ar bremiwm a'u grŵp targed yw'r grwpiau economaidd cymdeithasol A, B ac C1, gan fwyaf.

Ar hyn o bryd, gwerthir eu cynnyrch trwy siopau bwydydd iechyd a delicatessen. Fodd bynnag, maent wedi sylwi fod yr archfarchnadoedd mawr yn cynyddu eu gwerthiant o gynnyrch organig ac maent yn ystyried ceisio cyflenwi un ohonynt yn uniongyrchol.

Tasg 1

Gwnewch ymchwil gyffredinol i'r farchnad grawnfwyd brecwast ac eglurwch ble y gellid gosod brandiau Green Days.

Tasg 2

Cynlluniwch raglen ymchwil i'r farchnad a allai eu helpu i wneud penderfyniad ynglŷn â'u cynnyrch arfaethedig i blant.

Tasg 3

Amlinellwch bosibiliadau cyflenwi un o'r archfarchnadoedd mawr — beth fuasai'r cyfleoedd a'r bygythiadau a sut y gallech chi ymateb iddynt?

Tasg 4

Lluniwch gynllun marchnata posibl i ddatblygu a lansio'r cynnyrch newydd.

Diffiniad o'r termau allweddol

Ymwybyddiaeth Brand (brandio)	Sefydlu hunaniaeth i'ch cynnyrch sy'n ei osod ar wahân i'r gystadleuaeth. Mae rheolwyr marchnata'n siarad yn aml am bersonoliaeth eu brandiau fel petaent yn siarad am bobl. Mae brandio llwyddiannus yn ychwanegu at werth eitem a gall sicrhau teyrngarwch brand.
Nwyddau	Cynnyrch diriaethol, yn hytrach na gwasanaeth. Mae nwyddau yn wrthrychau ffisegol.
Marchnata	Y weithred hollgynhwysol sy'n cysylltu'r cwmni â chwaeth y cwsmer i gael y cynnyrch cywir i'r lleoliad cywir ar yr amser cywir. Gwneir penderfyniadau marchnata trwy'r model marchnata ar sail ymchwil i'r farchnad a'u gweithredu trwy'r cymysgedd marchnata. Yn ystod pob cyfnod o'r broses farchnata, mae angen i'r cwmni weithio'n agos gyda'r adran gynhyrchu a'r adran ymchwil a datblygu i sicrhau y darperir yr hyn a addawyd.
Ymchwil i'r Farchnad	Y broses o gasglu data sylfaenol ac eilaidd ar arferion prynu, ffordd o fyw, defnydd ac agwedd cwsmeriaid gwirioneddol a rhai posibl. Y bwriad yw casglu tystiolaeth a fydd yn caniatáu i'r penderfyniadau marchnata a chynhyrchu gael eu gwneud mewn ffordd fwy gwyddonol nag a fyddai'n bosibl fel arall. Buasai'r rhan fwyaf o fusnesau nwyddau defnyddwyr mawr yn cytuno â Sherlock Holmes (yn *Scandal in Bohemia*), 'it is a capital mistake to theorise before one has data'.
Cymysgedd Marchnata	Mae'r prif amrywiannau sy'n penderfynu strategaeth farchnata busnes, y cyfeirir atynt yn aml yn Saesneg fel y pedair 'P' fel a ganlyn: • cynnyrch (gan gynnwys amrediad o feintiau pecynnau ac/neu flasau neu liwiau) • pris (strategaeth brisio hir dymor a dull prisio) • hyrwyddo (brandio, hysbysebu, hyrwyddiadau pacio a gwerthu) • lleoliad (dewis sianelau dosbarthu a cheisio dosbarthu trwy siopau). Mae gwerslyfrau'n tueddu i roi'r un pwysigrwydd i bob elfen o'r cymysgedd. Ychydig o gwmnïau a fuasai'n cytuno â hynny. Elfen bwysicaf y cymysgedd yw'r cynnyrch — sydd angen ei gynllunio i ateb gofynion y rhai sydd o fewn y farchnad darged. Pe cyflawnir y broses hon yn llwyddiannus (trwy ymchwil helaeth i'r farchnad, mae'n debyg), bydd y tair elfen arall yn y cynnyrch yn dod yn amlwg. Rhaid i'r pris fod yn addas i bocedi'r farchnad darged ac i ddelwedd y cynnyrch. Bydd yr hyrwyddo trwy'r cyfryngau y byddant yn ei wylio neu ei ddarllen, a'r lleoliad fydd y siopau y mae'r mathau hynny o bobl yn mynd iddynt. Yr unig un o'r elfennau hyn sydd y tu allan i reolaeth y cwmni yw lleoliad, gan fod llwyddo i ddosbarthu yn y siopau yn dasg anodd yn y marchnadoedd modern, poblog.
Cyfran o'r Farchnad	Cyfran o holl werthiant marchnad a ddelir gan un brand neu gwmni. Gellir mesur hyn yn ôl cyfaint (unedau a werthwyd) neu werth (y refeniw a grëwyd). Mae dadansoddi tueddiadau yng nghyfran y farchnad yn bwysig i fusnes gan ei fod yn dangos ei safle mewn perthynas â'r farchnad gyfan.

Segmentiad y Farchnad	Dadansoddi marchnad i nodi'r gwahanol fathau o ddefnyddwyr. Trwy gydweddu categorïau defnyddwyr i'r math o gynnyrch sydd ar gael, gall bylchau na chafodd eu cyflenwi ymddangos. Yna gellir asesu proffidioldeb llenwi'r bylchau hyn. Y prif ffyrdd y gellir dyrannu marchnad yw: • yn ddemograffig, ee yn ôl ardal, dosbarth cymdeithasol neu ryw • yn seicograffeg (yn ôl agweddau a chwaeth) ee ffasiynol yn erbyn sobr, cartrefol yn erbyn anturiaethus • yn ddaearyddol, yn ôl rhanbarth.
Marchnata Niche	Strategaeth gorfforaethol sy'n seiliedig ar ganfod a llenwi segmentau bach o'r farchnad. Gall alluogi cwmnïau bychan i weithredu'n broffidiol mewn marchnadoedd a ddominyddir gan gorfforaethau mawr. Yn ogystal, gall fod yn strategaeth a ddilynir gan gwmni mawr sy'n ffafrio pum brand yn gwerthu 50,000 uned ym mhob un o'r pump niche, yn hytrach nag un brand yn gwerthu 250,00 yn y farchnad dorfol. O blaid: • gall y cwmni cyntaf i ganfod marchnad niche sicrhau safle cadarn o fewn y farchnad gan fod defnyddwyr yn gweld y cynnyrch gwreiddiol yn uwchraddol • mae defnyddwyr yn fodlon talu pris premiwm am gynnyrch sy'n fwy unigryw. Yn erbyn: • gall diffyg arbedion maint wneud y costau'n rhy uchel i sicrhau elw boddhaol • rhaid i system gynhyrchu'r cwmni fod yn ddigon hyblyg i ymdopi â swm cymharol fach sawl cynnyrch gwahanol (gweler arbenigedd hyblyg).
Amcanion	Y targedau tymor canolig i hir a all roi ymdeimlad o gyfeiriad i reolwr, tîm, adran, sefydliad cyfan neu lywodraeth. Er enghraifft, gall amcanion roi i dîm ymdeimlad o bwrpas cyffredin, sy'n ei gwneud yn llawer haws cydlynu gweithrediadau a chreu ysbryd tîm. Yn aml cysylltir amcanion â'r ymagwedd SMART: er enghraifft, i gael yr effaith fwyaf dylai amcanion fod yn fesuradwy a chanddynt derfyn amser penodol (ee 'i gynyddu cyfran y farchnad o 8 y cant i 10 y cant o fewn y tair blynedd nesaf'). Rhaid iddynt hefyd fod yn realistig, gan y gall amcan nad oes modd ei gyflawni ddad-gymell. O ganlyniad mae'n ddymunol cytuno ar amcanion yn hytrach na'u gorfodi. Mae amcanion yn ffurfio'r sail ar gyfer penderfyniadau ar strategaeth, hy y cynllun ar gyfer cyflawni nodau sefydliadol. O ganlyniad, ni ddylid ateb cwestiynau ar strategaeth busnes tan i amcanion yr unigolyn neu gwmni gael eu hystyried yn llawn.
Ymchwil Sylfaenol	Casglu data uniongyrchol sydd wedi ei deilwra i gynnyrch, gwsmeriaid neu farchnad y cwmni ei hun. Gwneir hyn trwy waith maes, lle y gwneir gwaith eilaidd trwy ymchwil wrth y ddesg.

Ymchwil Ansoddol	Ymchwil manwl i'r cymhelliant sydd y tu ôl i ymddygiad neu agwedd defnyddwyr. Gan amlaf gwneir hyn gan seicolegwyr ymhlith grŵp bychan o bobl o fewn marchnad darged y cynnyrch (gelwir y rhain yn grwpiau trafod neu grwpiau ffocws). y syniad y tu ôl i ymchwil ansoddol yw pan ofynnir cwestiynau uniongyrchol i bobl (megis holiadur) gallent roi ateb sy'n gwneud iddynt ymddangos yn ddoeth neu resymegol. Fodd bynnag, mae nifer o benderfyniadau cynhyrchu yn seiliedig ar emosiwn, nid rhesymeg, ee defnyddwyr yn talu £20 ychwanegol am y pâr 'cywir' o jîns. Mae ymchwil ansoddol yn ceisio darganfod prosesau meddwl gwirioneddol defnyddwyr yn ystod trafodaeth pan fyddant wedi ymlacio a heb ragosod cwestiynau. O'r herwydd, gall arwain i le bynnag y mae'r seicolegydd yn credu y mae'r gwirionedd. O blaid: • gall ddangos y cymhelliant y tu ôl i benderfyniadau defnyddwyr • gall y drafodaeth grwydro'n rhydd, gall ddarganfod yr annisgwyl (gyda holiaduron fodd bynnag, cwestiynau y gwyddys iddynt fod yn arwyddocaol, y gellir eu cynnwys yn unig) • gall trafodaeth grŵp ddarparu syniadau ar sut i ddatrys problem farchnata, a hynny gan y bobl bwysicaf: y cwsmeriaid. Yn erbyn: • mae pob cyfweliad neu drafodaeth yn ddrud, felly ychydig o fusnesau all gynnal nifer ohonynt; mae hyn yn arwain at bryderon posibl a yw'r sampl yn gynrychioliadol ai peidio • mae natur distrwythur yr ymatebion yn golygu na ellir meintoli'r data.
Ymchwil Feintiol	Sef ymchwil sy'n defnyddio cwestiynau wedi eu rhagosod ymhlith sampl sy'n ddigon mawr i ddarparu data ystadegol dilys. Yn ymarferol, golyga ddefnyddio holiadur i holi o leiaf 200 o ddefnyddwyr o fewn pob segment o'r farchnad. Mae'n ffordd o ddarganfod data megis: • proffil defnyddwyr cynnyrch • y ffordd y gellir segmentio marchnad • y gwerthiant tebygol ar lefel pris penodol • amcangyfrif o werthiant cynnyrch newydd • canlyniad prawf cynnyrch dall. Mae busnesau mawr yn tueddu i ddefnyddio trafodaethau grŵp i'w helpu i ddeall safbwyntiau cwsmeriaid ac yna ysgrifennu holiadur ar eu sail. Yna, gellir defnyddio cyfweliadau i gynnal arolwg o sampl cynrychioliadol o'r boblogaeth. Y tair prif ffordd o gael sampl yw: ar hap, cwota a haenedig.
Ymchwil Eilaidd	Cesglir data eilaidd trwy ymchwil wrth ddesg, ee o dablau o ddata a gasglwyd yn benodol gan asiantaethau allanol at y pwrpas hwn.

Gwasanaethau	Rhywbeth a gynigir gan sefydliad nad yw'n ffisegol neu'n ddiriaethol, ee hyfforddiant neu gludo nwyddau.
Y Farchnad Darged	Proffil manwl gywir o'r cwsmeriaid y mae busnes yn dymuno gwerthu iddynt. Ar gyfer cylchgrawn newydd, mae'n bosibl mai'r farchnad darged yw merched rhwng 18 a 30, sy'n gweithio; ar gyfer lolipop rhew, gall fod yn blant rhwng 8 a 12. Bydd cwmni yn penderfynu ar ei farchnad darged yn dilyn ymchwil helaeth i'r farchnad, gan gynnwys, o bosibl, dadansoddiad segmentiad y farchnad. Yna, bydd y dewis o farchnad darged yn cael effaith ar bob rhan o'r cymysgedd marchnata, gan gynnwys: • mannau dosbarthu: archfarchnadoedd neu siopau losin? • prisio • arddull yr hysbysebu a'r dewis o gyfryngau marchnata • nodweddion y cynnyrch, megis melyster neu liw.

Adnoddau

Darllen

Hill E ac O'Sullivan T — *Marketing* (FT Prentice Hall,1999) ISBN 0582369371

Hill E ac O'Sullivan T — *Foundations of Marketing* (FT Prentice Hall, 2003) ISBN 0273655329

Kotler P ac Armstrong G — *Principles of Marketing, Ninth Edition* (Prentice Hall, 2003) ISBN 0131212761

Jobber D — *Principles and Practices of Marketing, Third Edition* (McGraw-Hill, 2001) ISBN 007710708X

Lancaster G a Reynolds P — *Marketing made Simple* (Butterworth-Heinemann, 2002) ISBN 075064771x

Needham D a Dransfield R — *Marketing Everybody's Business* (Heinemann, 1995) ISBN 04350255

Needham D a Dransfield R — *Marketing for Higher Awards* (Heinemann, 1999) ISBN 043545529X

Proctor T — *Essentials of Marketing Research* (FT Prentice Hall, 2002) ISBN 0273674005

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb TAG Busnes Cymhwysol Edexcel.

Cylchgronau/Cyhoeddiadau

Cynghorir dysgwyr i gael y diweddaraf trwy ddarllen cyhoeddiadau cyfredol y wasg fusnes megis *Marketing Business* (Sefydliad Siartredig Marchnata) a *Campaign* sy'n ymdrin ag ymgyrchoedd hyrwyddo.

Gwefannau

www.adassoc.org.uk	Yr Asiantaeth Hysbysebu (The Advertising Association)
www.cim.co.uk	Sefydliad Siartredig Marchnata (Chartered Institute of Marketing)
www.marketingteacher.com	Adnoddau ar gyfer dysgwyr marchnata
www.the-dma.org	Sefydliad Marchnata Uniongyrchol (Direct Marketing Association)

Uned 4: Archwilio Busnes Electronig

Amcanion yr uned

Yn gynyddol, mae busnesau yn sefydlu eu gwefannau eu hunain ac yn defnyddio'r rhyngrwyd i hysbysebu, hyrwyddo a gwerthu eu cynnyrch a'u gwasanaethau. Mae'r uned hon yn rhoi cyfleoedd i archwilio busnesau sydd â phresenoldeb ar y we, ystyried nodau ac amcanion presenoldeb ar-lein a chaniatáu i chi benderfynu eich hun beth sy'n gwneud gwefan dda.

Pynciau'r uned

4.1 Deall diben presenoldeb ar-lein i fusnes

4.2 Deall effaith cael gwefan ar fusnes

4.3 Ffactorau sy'n dylanwadu ar sefydlu presenoldeb ar-lein

4.4 Deall gofynion cynllunio/sefydlu gwefan newydd.

Y cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen gweithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen benodol eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 4.1: Deall diben presenoldeb ar-lein i fusnes

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cefnogi cyflawniad nodau ac amcanion busnes ee cynyddu gwerthiant, cynyddu elw i'r eithaf, denu staff newydd, gwella gwasanaeth cwsmeriaid, torri lleihau costau, cynyddu effeithlonrwydd, apelio at farchnad fyd-eang.	Mae angen i ddysgwyr archwilio'r defnydd o dechnoleg gwybodaeth gan fusnesau a sefydliadau i gefnogi nodau ac amcanion cwmni. Canfod lle y defnyddir technoleg gwybodaeth, yn benodol i ddarparu presenoldeb ar-lein.	Taflen weithgaredd 1: Nodi dau gwmni sy'n defnyddio technoleg gwybodaeth a nodwch arfer da/drwg presenoldeb ar-lein.
Darparu cyfathrebu effeithiol, ee busnes byd-eang, 24 awr, ffactorau gweledol Darparu hyblygrwydd o ran lleoliad.	Mewn grwpiau bach, mae angen i ddysgwyr ganfod pam y dylai unrhyw fusnes/sefydliad fod â phresenoldeb byd-eang a mynediad 24 awr.	
Bod yn gyfeillgar ac ymateb i'r defnyddiwr.	Dylai dysgwyr ymweld ag amrediad o wefannau gwahanol gwmnïau a'r llywodraeth a gwneud sylwadau ar rwyddineb eu defnyddio, pa mor ymatebol ydynt a beth yw'r wybodaeth a ddarperir. Gan roi gwybodaeth am y busnes yn nhermau fformat cyfreithiol, math, y farchnad darged, sector ac amrediad cynnyrch.	Taflen weithgaredd 2: Nodi gwahaniaethau rhwng gwahanol wefannau.

Adran 4.2: Deall effaith cael gwefan ar fusnes

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Dylanwad presenoldeb gwefan ar gwsmeriaid, cystadleuwyr, cyflenwyr, y busnes ei hun.	Bydd angen i ddysgwyr edrych ar y gyriad busnes allweddol sy'n dylanwadu ar ddatblygiadau presenoldeb ar-lein, ee gwella cynhyrchiant, cyfathrebu'n fwy effeithiol, rhoi hwb i broffil y cwmni, gwerthu all-lein ac ar-lein, integreiddio systemau mewnol.	Taflen weithgaredd 3: Nodi elfennau allweddol bod â phresenoldeb ar-lein
Effaith tymor byr uniongyrchol y wefan (cadarnhaol a negyddol).	Bydd gofyn i'r dysgwr rannu syniadau ynglŷn â'r ffactorau posibl sydd ynghlwm ac sy'n cael effaith ar faterion hir dymor a thymor byr defnyddio gwefan fusnes.	
Yr hyn y dylai busnes ei gynnwys ar ei wefan a pham.	Dylai'r tiwtor egluro gwahaniaethau rhwng gwefannau Busnes i Fusnes (B2B), Busnes i Ddefnyddiwr (B2C), Llywodraeth i Ddinesydd (G2C) a Llywodraeth i Fusnes (G2B).	Taflen weithgaredd 4: Edrych ar amrediad o wahanol wefannau
Effaith cael gwefan ar fusnes. Yr effeithiau hir dymor posibl o beidio â diweddaru gwefan.	Mewn grwpiau, dylai'r dysgwyr fyfyrio ar fanteision/anfanteision presenoldeb busnes ar-lein.	Taflen weithgaredd 5: Edrych ar amrediad o nodweddion busnes ar gyfer gwefannau B2B a B2C.

Adran 4.3: Ffactorau sy'n dylanwadu ar sefydlu presenoldeb ar-lein

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Deddfwriaeth a rheolaethau gwerthu berthnasol ddiweddaraf sy'n berthnasol i fusnes ar-lein.	Mae angen i'r dysgwr nodi'r rheoliadau allweddol sy'n berthnasol i fasnachu ar-lein, ee diogelu data, cyfarwyddebau'r UE a hawliau eiddo deallusol. Eraill, ee cyfrinachedd cleientiaid, diogelu data, hawliau cyrchu, twyll a chamddefnyddio cyfrifiadur, hacwyr cyfrifiadurol.	Taflen weithgaredd 6: Archwilio'r fframwaith rheoliadol priodol sy'n berthnasol i e-fusnes a gweithrediadau ar-lein.
Goblygiadau cost presenoldeb ar-lein.	Mewn grwpiau, dylai dysgwyr nodi'r gofynion caledwedd/meddalwedd a darparu amcangyfrif o gostau posibl sefydlu presenoldeb ar-lein, ee cynllunio gwefan, ymgynghoriaeth, cyflogi staff perthnasol, goblygiadau cost caledwedd a meddalwedd, hyfforddiant, cefnogaeth barhaus.	Taflen weithgaredd 7: Nodi gofynion meddalwedd a chaledwedd, gan gynnwys dadansoddiad costau
Y cyfleoedd sy'n cael eu creu gan bresenoldeb busnes electronig.	Dylai athrawon roi mewnbwn ar agweddau allweddol sefydlu presenoldeb ar-lein, ee gwella effeithlonrwydd archeb ar-lein, datblygiad safle talu diogel, marchnata wedi ei bersonoli, 'deialog' uniongyrchol â chwsmeriaid, cynulleidfa fyd-eang, delwedd gorfforaethol. Y peryglon sy'n bodoli ochr yn ochr â'r cyfleoedd busnes, ee posibilrwydd o hacio, effaith firysau, cystadleuwyr yn gallu cyrchu eich gwybodaeth busnes, cynllun gwael yn gelyniaethu eich cwsmeriaid targed.	Taflen weithgaredd 8: Nodi enghreifftiau o agweddau allweddol gan ddefnyddio amrediad o ffynonellau gwybodaeth, ee • testun • cylchgronau • papurau newydd • gwefannau sy'n ymwneud â'r materion hyn.
Yr hyn sy'n gwneud gwefan effeithiol a'r meini prawf gweledol/cynllun y safle, gan gynnwys ffactorau megis gwe-lywio, amseru, rhwyddineb y defnydd, ymdrech, boddhad, defnyddiwr, cyfoeth cyfryngol yn erbyn gallu gweithredol, pa mor dda y mae'n cyrraedd y cwsmer 'targed'.	Y dysgwyr i archwilio gwefannau penodol a'u gwerthuso o ran effeithiolrwydd.	Taflen weithgaredd 9: Edrych ar nifer o wefannau i gymharu a gwrthgyferbynnu effeithiolrwydd cynllun gwefan mewn perthynas â defnydd y cwsmer.

Adran 4.4: Deall y gofynion ar gyfer cynllunio/sefydlu gwefan newydd

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio offer gwe-awduro priodol. Safonau diwydiant yn ymwneud â phresenoldeb ar y we, creu enw parth, gwasanaethau cofrestru, cynnal a rhestru gyda darparwyr gwasanaeth rhyngrwyd. Mesurau diogelwch syml, ee meddalwedd gwrth-firws, muriau tân, taliadau diogel. Defnydd dyluniad yn briodol — lliw, delwedd, ffont, cymysgedd o'r cyfryngau (hysbysebu, hyrwyddo, sŵn, sain, graffeg). Pwy yw eich cwsmer targed. Diben y safle ee: - addysgol - hyrwyddo - darparu gwybodaeth - masnachol - hamdden. Sut i hyrwyddo eich busnes ar y rhyngrwyd trwy: • gyswllt â rhanddeiliaid • hysbysebion baner • noddi digwyddiadau masnach. Deddf Diogelu Data 1998 a chyfrinachedd cwsmeriaid Costau, ymgynghorwyr a ffyrdd i greu'r safle.	Yr athro i nodi/egluro sut i greu presenoldeb ar y we ar sail egwyddorion dylunio da, canfyddadwy: • safonau diwydiant • mesurau penodol • cofrestru. Edrych ar amrediad o wefannau mewn maes sydd o ddiddordeb i'r dysgwr ac un y buasai'n dymuno creu ei wefan ei hun ynddo.	Taflen weithgaredd 10: Datblygu cynnig ar gyfer eich gwefan eich hun ar sail egwyddorion dylunio ac arfer da a ganfuwyd o'ch dadansoddiad o wefannau tebyg eraill.

Taflen weithgaredd 1: Arfer Da a Drwg Presenoldeb Ar-lein

(a) Dewch o hyd i ddau gwmni sy'n defnyddio technoleg gwybodaeth.

Gan ddefnyddio'r grid isod:

(i) Nodwch y math o dechnoleg a ddefnyddir, ee gofynion caledwedd a meddalwedd i greu presenoldeb ar-lein.

(ii) Nodwch sut y defnyddir y dechnoleg hon i alluogi'r busnes i weithredu a chyflawni ei amcanion busnes yn fewnol (strwythur y cwmni a rheoli adnoddau) ac yn allanol (marchnata, gwerthiant, cwsmeriaid, cyflenwyr).

	Busnes 1	**Busnes 2**
Math o Dechnoleg		
Caledwedd		
Meddalwedd		
Sut y mae Technoleg yn Helpu i gyflawni Amcanion Busnes		
Amcanion Mewnol		
Amcanion Allanol		

(c) Dylai dysgwyr ddarparu rhestr o fanteision ac anfanteision busnes sydd â phresenoldeb ar-lein.

Taflen weithgaredd 2: Gwahaniaethau rhwng gwefannau

(a) Gan ddefnyddio peiriant chwilio (ee Google) dewch o hyd i amrywiaeth o wefannau (busnes a llywodraeth) ar gynnyrch neu wasanaeth tebyg.

(b) O'r rhestr hon dewiswch bedair gwefan briodol (o leiaf un sy'n seiliedig ar fusnes ac sy'n seiliedig ar y llywodraeth) ac archwiliwch yr hyn sy'n debyg a'r hyn sy'n wahanol o ran cyflwyno a chyrchu gwybodaeth, defnyddio a rhwyddineb llywio. Defnyddiwch y tabl i'ch helpu.

Gwefan Un:	**Sylwadau**
Cyflwyniad gwybodaeth	
Defnydd	
Rhwyddineb llywio	
Gwefan Dau:	**Sylwadau**
Cyflwyniad gwybodaeth	
Defnydd	
Rhwyddineb llywio	
Gwefan Tri:	**Sylwadau**
Cyflwyniad gwybodaeth	
Defnydd	
Rhwyddineb llywio	
Gwefan Pedwar:	**Sylwadau**
Cyflwyniad gwybodaeth	
Defnydd	
Rhwyddineb llywio	

Taflen weithgaredd 3: Elfennau allweddol presenoldeb ar-lein

(a) Gan gyfeirio'n ôl at uned 2, dylech ddisgrifio'r gyriannau busnes allweddol sy'n hanfodol i fusnes traddodiadol weithredu'n effeithiol.

(b) Yna dylech gymharu a gwrthgyferbynnu gyriannau traddodiadol busnes gyda rhai ar gyfer presenoldeb ar-lein. Gallwch ddefnyddio'r tabl i'ch helpu.

Gyriannau busnes	
Traddodiadol	**Ar-lein**
Nodau ac Amcanion: Adnoddau: Ffynonellau cyllid:	

Taflen weithgaredd 4: Gwefannau gwahanol

(a) Eglurwch ddibenion y mathau canlynol o wefannau:

– busnes i fusnes (B2B)

– busnes i ddefnyddiwr (B2C)

– llywodraeth i fusnes (G2B).

(b) Nawr, darganfyddwch enghreifftiau o'r gwefannau hyn, gan enwi o leiaf ddwy ar gyfer pob enghraifft.

(c) Nodwch pa un o'r ddwy enghraifft o bob gwefan — B2B, B2C a G2B yr ydych chi'n ei ystyried yw'r gorau a pham.

	B2B	**B2C**	**G2B**
Pwrpas			
Enghreifftiau			
Sylwadau			

Taflen weithgaredd 5: Nodweddion Busnes gwefannau B2B neu B2C

(a) Mewn grwpiau, ystyriwch fanteision ac anfanteision rhedeg busnes gyda phresenoldeb ar-lein, naill ai B2B neu B2C.

Dylech geisio meddwl am o leiaf dair mantais a thair anfantais.

(b) Nodwch ac eglurwch brif wahaniaethau gweithredol gwefannau B2B, B2C a B2G.

(c) Dewiswch un wefan fel enghraifft a gwnewch ddadansoddiad SWOT i ganfod y meysydd y mae'n rhaid delio â hwy wrth gynnal y wefan dros gyfnod o amser.

Cryfderau	**Gwendidau**
Cyfleoedd	**Bygythiadau**

Taflen weithgaredd 6: Y fframwaith rheoliadol

(a) Nodwch y fframweithiau rheoliadol cyfreithiol allweddol y mae'n rhaid eu hystyried gan fusnes sy'n dymuno gweithredu ar-lein.

(b) Dylech, yn awr, nodi materion busnes eraill y buasai'n rhaid i fusnes eu hystyried wrth weithredu ar-lein.

Fframweithiau rheoliadol cyfreithiol allweddol	**1**
	2
	3
Materion busnes eraill	**1**
	2
	3
	4

Taflen weithgaredd 7: Gofynion meddalwedd a chaledwedd

(a) Nodwch y gofynion allweddol ar gyfer datblygu presenoldeb ar-lein ar gyfer busnes bach.

(b) Nawr, nodwch amrediad o ffynonellau gwybodaeth a fyddai'n dangos costau realistig y gofynion allweddol wrth sefydlu presenoldeb ar-lein ar gyfer busnes bach.

(c) Dewiswch amrywiaeth o atebion posibl sy'n caniatáu presenoldeb ar lein i'r busnes.

(ch) Ar sail (b) ac (c), dylech wneud dadansoddiad cost a budd i argymell gweithrediad neilltuol ar gyfer presenoldeb ar-lein.

Taflen weithgaredd 8: Enghreifftiau o agweddau allweddol

Gan ddefnyddio amrediad o ffynonellau gwybodaeth sy'n berthnasol i greu a sefydlu presenoldeb ar-lein cyflawnwch ddadansoddiad SWOT a blaenoriaethwch y cyfleoedd a'r bygythiadau allweddol.

Cryfderau	**Gwendidau**
Cyfleoedd	**Bygythiadau**

Taflen weithgaredd 9: Cynllunio gwefan effeithiol

Gan ddefnyddio'r rhestr wirio a ddarperir cymharwch/gwrthgyferbynnwch effeithiolrwydd nifer o gynlluniau gwefannau busnes ar-lein. Nodwch nodweddion allweddol cynllun gwefan delfrydol.

Safon	Nodweddion	Sylwadau
Strwythur safle	Amser llwytho Gosodiad cyffredinol tudalen gartref Y llywio cyffredinol a ddarperir Cyswllt rhesymegol tudalennau Darpariaeth amlieithog.	
Llywio	Dewislenni Sgrolio Dewis tudalennau Botymau Cyswllt cartref Dewislenni cwympo Opsiynau argraffu Y cysylltiadau i wefannau allanol a ddarperir Argaeledd mynediad i safle trwy gyfrinair.	
Arddull copïau	Gosodiadau tudalennau unigol Lliw cefndirol a chynllun Lliw'r testun ac arddull Lluniau Baneri Animeiddiad.	
Brandio corfforaethol a delwedd	Arddull y tŷ a pharhad cyffredinol y safle Logos Dynodwyr cynnyrch Yr adnoddau cyfathrebu a ddarperir.	
Perfformiad	Llwytho cychwynnol tudalennau/tudalen gynnwys Amser ymateb wrth deipio gwybodaeth llawr lwytho Argraffu.	

Taflen weithgaredd 10: Cynnig ar gyfer gwefan:

Datblygwch gynnig ar gyfer eich gwefan eich hunan ar sail egwyddorion cynllunio da ac arfer da a ddeilliodd o’ch dadansoddiad o wefannau tebyg.

Edrychwch ar amrediad o wefannau mewn maes sydd o ddiddordeb i’r dysgwr ac y buasai’n dymuno creu ei wefan ei hun ynddo.

Dylai’r cynnig gynnwys rhesymeg ar gyfer:

- datblygu’r wefan, gan gynnwys y math o wefan, nodau ac amcanion y wefan
- cynllun
- cynnwys
- hygyrchedd defnyddiwr.

Diffiniad o'r termau allweddol

Delwedd gorfforaethol	Barn cwsmeriaid, cyflogeion a'r cyhoedd yn gyffredinol am gwmni. Ar gyfer banc, gallai'r ddelwedd ddelfrydol fod yn: mawr, gydag enw da, wedi ei sefydlu ers amser maith ond hefyd yn ddyfeisgar a chymwynasgar. Buasai ymchwil i'r farchnad yn ceisio dod o hyd i nodweddion y ddelwedd sy'n ddewisol gan gwsmeriaid, a fuasai yn ei dro yn dylanwadu ar benderfyniadau hysbysebu corfforaethol a hunaniaeth gorfforaethol.
Mur tân	Cymhwysiad meddalwedd sy'n gweithredu fel hidlydd rhwng rhwydwaith preifat cwmni a'r rhyngrwyd ei hun.
Cynulleidfa Fyd-eang	Mae'n cyfeirio at gynulleidfa'r rhyngrwyd sy'n gallu cyrchu'r rhyngrwyd yn fyd-eang, nid y DU yn unig. Mae gan hyn oblygiadau o ran yr hyn sy'n dderbyniol mewn diwylliannau gwahanol, pa wasanaethau y gellir eu cynnig yn fyd-eang ac o ran cyfraith ryngwladol.
Hacio	Haciwr yw unigolyn sy'n bwriadu cael mynediad i system gyfrifiadurol heb ganiatâd.
Caledwedd	Yr offer cyfrifiadurol sylfaenol y mae ar y system ei hangen i weithredu.
Y rhyngrwyd	Rhwydwaith cydgysylltiedig o filoedd o rwydweithiau a miliynau o gyfrifiaduron yn cysylltu busnesau, sefydliadau addysgol, asiantaethau'r llywodraeth ac unigolion â'i gilydd.
Fformat Cyfreithiol	Fformat cyfreithiol busnesau ee Masnachwr unigol — unigolyn, a all gyflogi pobl eraill os yw'n dewis, sy'n berchen ar ac yn rhedeg y busnes. Partneriaeth — pan fo dau neu fwy yn masnachu gyda'i gilydd o dan y Ddeddf Partneriaeth 1890. Cwmni Cyfyngedig Cyhoeddus (PLC) — cwmni gydag atebolrwydd cyfyngedig a thros £50,000 o gyfalaf cyfranddaliadau a lledaeniad eang o gyfranddeiliaid. Cwmni Cyfyngedig Preifat — busnes bach i ganolig ei faint sy'n cael ei redeg, gan amlaf, gan y teulu sy'n ei berchen.
Deddfwriaeth	Deddfau sy'n cael eu cytuno gan Ddeddfau Seneddol
Marchnata Personoledig	Targedu negeseuon marchnata at unigolion penodol trwy newid y neges i enw'r person, ei ddiddordebau a phryniant blaenorol.
Y Farchnad Darged	Proffil penodol cwsmeriaid y mae sefydliad yn dymuno gwerthu iddynt. Ar gyfer persawr newydd, gall y farchnad darged fod yn ferched rhwng 18-30, sy'n gweithio; ar gyfer lolipop rhew, gall fod yn blant rhwng 8-12. Bydd sefydliad yn penderfynu ei farchnad darged yn dilyn ymchwil helaeth i'r farchnad, gan gynnwys, o bosibl, dadansoddiad marchnad. Bydd y dewis o farchnad darged wedyn yn cael effaith ar bob rhan o'r cymysgedd marchnata, gan gynnwys: • mannau dosbarthu: archfarchnadoedd neu siopau losin? • prisio • arddull hysbysebu a'r dewis o gyfrwng marchnata • nodweddion y cynnyrch megis melyster neu liw.

Rheoliadau	Y grym i greu deddfau a ddirprwyir i gyrff yn hytrach na'r Senedd. Un o amcanion preifateiddio oedd cael gwared â chyfyngiadau gormodol, ond roedd yn angenrheidiol i gyflwyno rheoleiddwyr megis OFGAS, OFTEL ac OFWAT i gyfyngu ar weithgareddau Nwy Prydain, Telecom Prydain a'r cwmnïau dŵr, gan rwystro eu gallu i gymryd mantais o'u sefyllfa gref yn y farchnad.
Safle Talu Diogel	Tudalen we ddiogel lle y gall cwsmer roi manylion ei gerdyn credyd ar gyfer taliad, heb i gwsmeriaid eraill allu cyrchu manylion ei gerdyn. Mae'r rhyngrwyd yn rhwydwaith cyhoeddus y gall unrhyw un ei gyrchu, felly mae rhai pobl yn nerfus am roi manylion eu cardiau credyd dros y rhyngrwyd. Mae gan y rhan fwyaf o borwyr modern ddiogelwch mewnol fel na all person heb awdurdod ddarllen, ffugio na rhyng-gipio gweithrediad ar-lein.
Sector	Gellir rhannu'r economi'n sectorau, pob un yn cynnwys grŵp sy'n gwneud penderfyniadau gyda rhai nodweddion cyffredin. Er enghraifft, gwahaniaethir rhwng y sector preifat, y sector cyhoeddus a'r sector tramor. Gellir rhannu'r economi hefyd yn sector personol, sector corfforaethol a sector y llywodraeth. Mae'r sector personol yn cynnwys unigolyn a'r sector corfforaethol yn cynnwys pob busnes.
Meddalwedd	Y rhaglenni a ddefnyddir gyda chyfrifiadur.
Spam	e-bost masnachol na ofynnwyd amdano.
Rhanddeiliaid	Unigolyn neu grŵp gyda diddordeb uniongyrchol ym mherfformiad sefydliad. Y prif randdeiliaid yw: cyflogeion, cyfranddeilaid, cwsmeriaid, cyflenwyr, cyllidwyr a'r gymuned leol. Mae'n bosibl na fydd rhanddeiliaid ag unrhyw awdurdod ffurfiol dros y sefydliad, ond mae damcaniaethwyr megis yr Athro Handy yn credu mai trwy roi sylw manwl i anghenion pob un o'r grwpiau hyn y gellir sicrhau buddiannau hir dymor y sefydliad.
Firysau	Rhaglen feddalwedd sy'n cysylltu ei hun i raglenni eraill gyda'r pwrpas o amharu arnynt. Gall hyn arwain at golli data gwerthfawr neu hanfodol.
Offer Gwe-Awduro	Meddalwedd a ddefnyddir i gynllunio a chyhoeddi tudalennau gwe.
Cynllunio Gwe	Cynllunio gwefan i ateb amcanion busnes a'r farchnad darged, a ddylai gynnwys ystyriaethau megis brandio cwmni, rhwyddineb defnydd, diogelwch ac ati.
Gwefan	Casgliad o dudalennau gwe a gedwir ar un cyfrifiadur a'i gyfeiriadu gan sawl URL tebyg (*uniform resource locator* y gellir ei ddefnyddio i ddod o hyd i gyfeiriad gwe pob tudalen sydd ar y wefan, ee www.edexcel.org.uk/qualifications/GCE).

Adnoddau

Er mai un o brif amcanion y taflenni gweithgaredd yw i ddysgwyr ymchwilio eu gwefannau eu hunain, gall y gwefannau canlynol fod ag awgrymiadau defnyddiol i diwtoriaid.

Gweithgaredd 2: Gwahaniaethau rhwng Gwefannau	
Mae'r tair gwefan ganlynol yn gwerthu dillad chwaraeon yn uniongyrchol i'r defnyddiwr:	
www.prodirectsoccer.com	Pro direct soccer
www.sportsshoes.com	Sportshoes unlimited
www.sportyshop.co.uk	Sportyshop online
Mae'r gwefannau canlynol yn cynnig gwybodaeth i'r defnyddiwr ar amserlenni trenau a gwybodaeth teithio:	
www.nationalrail.co.uk	Ymholiadau Rheilffordd Cenedlaethol
www.thetrainline.co.uk	The trainline
www.virgintrains.co.uk	Trenau Virgin
Gweithgaredd 4: Gwefannau gwahanol a Gweithgaredd 5: Nodweddion Busnes Gwefannau B2B neu B2C	
Busnes i fusnes (B2B)	
www.bbi.co.uk	BBI — darparwr atebion rhyngrwyd ac e-fusnes
www.b2bm.biz	Cylchgrawn Marchnata B2B ar-lein
www.ec21.com	EC21 — Cylchgrawn B2B ar-lein
www.mintel.co.uk	Yn darparu gwybodaeth am y cyfryngau, cynnyrch a defnyddwyr
www.tarsus-Martex.com	Yn darparu gwasanaethau i fusnesau, gan gynnwys cynllunio gwefannau/ cofrestru enw parthau
www.ugccinemas.co.uk/AffichePage.jgi?ALIAS=groupe ugc/11a.3	Sinemâu UGC, yn darparu gwasanaethau i fusnesau, megis safle ar gyfer cynadleddau neu hysbysebu.
Llywodraeth i Fusnes	
www.businesslink.gov.uk	Cyngor y llywodraeth i fusnesau.
Gweler hefyd y safleoedd Cyswllt Busnes lleol, megis:	
www.somerset-businesslink.co.uk	Somerset Business Link
www.cw-busniesslink.co.uk	Coventry and Warwickshire Business Link.
www.business.gov.au	Business Entry Point, menter gan lywodraeth Awstralia
www.nsw.gov.au/business.asp	New South Wales Government Business
www.statistics.gov.uk	Ystadegau gwladol ar-lein
Busnes i Ddefnyddiwr	
www.boots.co.uk	Boots Group PLC
www.tesco.com	Tesco PLC

Gweithgaredd 9: Cynllunio Gwefannau Effeithiol, fel yr uchod, gan gynnwys	
www.nufc.com	Newcastle United's Unofficial Fans' Collaboration
www.food.gov.uk	Yr Asiantaeth Safonau Bwyd
www.expedia.com	Expedia. Yn cynnig teithiau awyren, archebu gwestai
www.dhl.co.uk	DHL UK, gwasanaeth cludo.

Adnoddau

Llyfrau

Mae'n bwysig cofio fod yr uned hon yn cefnogi datblygiad math newydd o arfer busnes, ac felly, nid oes llawlyfr pendant a fydd yn arwain yr athro trwy'r uned hon. Fodd bynnag, mae nifer o werslyfrau ardderchog sy'n cynnwys amrediad o bynciau o fewn busnes electronig. Yn ffodus, ysgrifennir y rhain yn aml gan arbenigwyr galwedigaethol a byddant yn rhoi strategaethau addysgu defnyddiol i'r darparwr. Bydd y rhan fwyaf o lawlyfrau busnes yn ddefnyddiol ar gyfer meysydd dechreuol yr uned, ond bydd angen cyfeirio at lawlyfrau arbenigol ar gyfer yr uned hon.

Amor Daniel — *The E-business Revolution* (Prentice Hall PTR, 2002) ISBN 0130670391

Haig Matt — *E-Business Essentials* (Kogan Page, 2001) ISBN 0749435275

Howell Dave — *Successful E-Commerce in a Week* (Hodder & Stoughton, 2002) ISBN 0340849479

Langford-Wood and Salter — *eCommerce Without Tears* (Prentice Hall, 2000) ISBN 0130897329

Langford-Wood and Salter — *The Complete Idiot's Guide to e-Commerce UK* (Prentice Hall, 2000) ISBN 0130904023

Yuill Veronica — *Successful Internet Marketing* (David Grant Publishing, 1999) ISBN 1901306208

Bydd gwerslyfrau newydd ar gyfer astudio busnes, yn ogystal â llyfrau e-fasnach ac e-farchnata, yn ddefnyddiol i gyfarwyddo â newidiadau yn y sector hwn a chadw'r maes pwnc yn alwedigaethol.

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Uned 5: Archwilio Gwasanaeth Cwsmeriaid

Amcanion yr uned

Prif amcan yr uned hon yw i ddysgwyr ddeall pwysigrwydd gwasanaeth cwsmeriaid mewn amgylchedd busnes modern. Mae sefydliadau busnes yn ceisio ychwanegu gwerth i'w busnes yn gynyddol, pa un a ydynt yn gwerthu nwyddau neu'n darparu gwasanaeth.

Mae gwasanaeth da i gwsmeriaid yn elfen allweddol o greu perthynas hir dymor rhwng cwmnïau a'u cwsmeriaid. Yn ogystal, fel y mae'r cwsmer yn mynnu mwy a mwy, mae gwasanaeth da i gwsmeriaid yn arwydd o sylw i ansawdd a all roi mantais gystadleuol i fusnes modern.

Yn yr uned hon, bydd dysgwyr yn edrych ar agweddau o wasanaeth cwsmeriaid ac yn archwilio sut y gwneir defnydd o wasanaeth i gwsmeriaid yn y byd go iawn.

Pynciau'r uned

5.1 Y sefydliad a'i gwsmeriaid

5.2 Gwasanaeth cwsmeriaid effeithiol

5.3 Cynnal a gwella gwasanaeth cwsmeriaid a chadw cwsmeriaid

5.4 Deddfwriaeth gwasanaeth cwsmeriaid.

Y cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen gweithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

5.1: Y sefydliad a'i gwsmeriaid

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y sefydliad a'i gwsmeriaid.	Trafodaeth ar effaith cwsmeriaid hen a newydd ar sefydliad a sut y mae hyn yn cyd-fynd â'r pwyslais presennol ar gysyniadau megis rheolaeth lwyr dros ansawdd a marchnata perthynas.	Enghreifftiau o ddatganiadau gwasanaeth cwsmeriaid a deunydd arall a ddarperir gan y tiwtor.
Cwsmeriaid mewnol ac allanol.	Archwilio cysyniadau a chydnabod cwsmeriaid mewnol a'u rôl mewn cyflwyno gwasanaeth da i gwsmeriaid. Trafodaeth ar y berthynas gyda chwsmeriaid allanol a rôl gwasanaeth cwsmeriaid fel mater gweithredol allweddol.	Taflen weithgaredd 1 — Mathau o gwsmer
Anghenion cwsmeriaid gwahanol.	Ymchwiliad i anghenion cwsmeriaid gwahanol, ar sail oed, rhyw, ffactorau cymdeithasol-economaidd, anableddau, iaith a diwylliant. Trafodaeth ar feini tramgwydd posibl ystrydebu.	Taflen weithgaredd 2 — Anghenion cwsmeriaid
Disgwyliadau cwsmeriaid mewn cyd-destunau gwahanol.	Archwilio disgwyliadau gwahanol gwsmeriaid ar gyfnodau gwahanol o'r broses prynu a gwerthu: disgwyliadau cyndrafodaethol, trafodaethol, ôl-drafodaethol. Trafodaeth ar sut y mae disgwyliadau yn cael effaith ar lefel y gwasanaeth cwsmeriaid a sut y gellir eu rheoli.	Taflen weithgaredd 3 — Disgwyliadau cwsmer

5.2: Gwasanaeth cwsmeriaid effeithiol

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Elfennau o wasanaeth effeithiol i gwsmeriaid	Archwilio'r ffactorau amrywiol sy'n dylanwadu ar effeithiolrwydd gwasanaeth cwsmeriaid: • amgylchedd ffisegol, ee adeilad, mynediad ac ati • staff, ee ymddangosiad, cwrteisi, prydlondeb y gwasanaeth, cymwynasgarwch, hyfforddiant, gweithio fel tîm • gwerth ychwanegol ac ansawdd cynnyrch a gwasanaethau, ee gwasanaeth ôl-wasanaeth • prosesau.	Taflen weithgaredd 3 — Disgwyliadau cwsmeriaid
Gwasanaeth cwsmeriaid effeithiol.	Ymchwil fanwl i gyfathrebu ac asesiad o'r dulliau gwahanol o gyfathrebu; llafar, ysgrifenedig, e-bost, wyneb yn wyneb ac o bell. Asesiad o'r sgiliau rhyngbersonol sydd eu hangen i ddarparu gwasanaeth cwsmeriaid da — gan gynnwys iaith y corff, agwedd, sgiliau sgwrsio. Golwg ar bwysigrwydd gwybodaeth o'r cynnyrch a gwybodaeth o'r sefydliad a pham eu bod yn bwysig.	Taflen weithgaredd 4 — Chwarae rôl
Anghenion y sefydliad yn erbyn anghenion y cwsmer.	Trafodaeth ar yr angen i gyflawni amcanion sefydliadol ac ateb anghenion y cwsmer ar yr un pryd. Lle y mae'r gwrthdaro a sut y gellir ei reoli.	Taflen weithgaredd 5 — Gweithgaredd grŵp

5.3: Cynnal a gwella gwasanaeth cwsmeriaid a chadw cwsmeriaid

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Rheoli'r broses gwasanaethau cwsmeriaid.	Ymchwil i elfennau allweddol polisïau gwasanaeth cwsmeriaid da, systemau a dulliau gweithredu, cofnodi ac ymateb. Edrych ar ffyrdd o ddelio gyda chwynion. Ymchwil i amgyffrediad cwsmeriaid a gwybodaeth llywio polisi ac arfer y dyfodol (gan gynnwys hunanwerthusiad staff a materion hyfforddi a datblygu).	Taflen weithgaredd 5 — Gweithgaredd grŵp

5.4: Deddfwriaeth gwasanaeth cwsmeriaid

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Deddfwriaeth gwasanaeth cwsmeriaid	Archwilio a thrafod deddfwriaeth allweddol bresennol y DU a'r UE sy'n cael effaith ar wasanaeth cwsmeriaid. Trafodaeth ar yr hyn sy'n digwydd mewn achosion o ddiffyg cydymffurfio.	Enghreifftiau o ddeddfwriaeth bresennol gan gynnwys diogelu cwsmeriaid, diogelu data, iechyd a diogelwch, diogelwch ariannol ac unrhyw ddeddfwriaeth newydd berthnasol.

Gan ddibynnu ar ddull dewisol ysgolion a cholegau o gyflwyno, gellir addysgu'r sesiynau hyn dros nifer o sesiynau. Mae'r amserlen uchod yn caniatáu i waith a asesir gael ei gwblhau ar gyfnodau gwahanol trwy gydol y cwrs, yn hytrach nag ar y diwedd.

Taflen weithgaredd 1: Mathau o gwsmeriaid

Mewn grwpiau bach, gan ddefnyddio eich coleg neu ysgol fel enghraifft, nodwch gymaint o'r cwsmeriaid mewnol ac allanol ag y gallwch. Nawr, ceisiwch eu rhestru yn ôl eu pwysigrwydd i'r sefydliad.

Gan ddewis tri phrif gwsmer o bob grŵp, trafodwch yr hyn y maent yn ei ddisgwyl gan y coleg neu'r ysgol, o ran gwasanaeth cwsmeriaid. A oedd unrhyw grwpiau o gwsmeriaid yn peri trafferth i chi o ran categoreiddio?

Cyflwynwch eich canfyddiadau i'r dosbarth a thrafodwch.

Nawr, meddyliwch am gwmni yn y sector preifat a gwnewch yr un ymarfer eto.

Pa weithgaredd oedd yr hawsaf i chi? Beth mae hyn yn dweud wrthych am wasanaeth cwsmeriaid y ddau sector?

Gallwch gofnodi'r gweithgaredd hwn fel tystiolaeth i'ch portffolio.

Taflen weithgaredd 2: Anghenion cwsmeriaid

Mewn grwpiau bach, nodwch anghenion cwsmeriaid banc y stryd fawr:

Cynnyrch	Cwsmer	Anghenion	Nodweddion cynllun y gwasanaeth sy'n ateb gofynion y cwsmer
Cyngor ariannol			
Cynnyrch morgeisi			
Gwasanaethau cownter			
Gwasanaethau brocer stoc			
Bancio dros y ffôn			
Bancio dros y rhyngrwyd			
Cyfrifon cynilo			
Cyfrif Dysgwyr			
Mannau Talu Awtomatig			
Cardiau credyd			
Cyfranddaliadau yn y banc ei hun			
Gyrfaoedd			

Gan ddefnyddio'r tabl, eglurwch pam yr ydych wedi dod i'r casgliadau hyn.

A ydych wedi defnyddio unrhyw stereoteipiau ar gyfer y gweithgaredd hwn?

Trafodwch sut y gall stereoteip gael effaith ar y ffordd yr ymdrinnir â chwsmeriaid. Er enghraifft, a wneir rhagdybiaethau ar sail oed, rhyw, anabledd, iaith, ymddangosiad ac ati?

Trafodwch sut y gallech chi osgoi stereoteipio o'r fath.

Rhowch adborth o'ch canfyddiadau i'r dosbarth cyfan, er trafodaeth.

Taflen weithgaredd 3: Disgwyliadau Cwsmeriaid

(Gallai'r gweithgaredd hwn fod yn seiliedig ar brofiadau'r dysgwyr eu hunain o ymweld ag un neu fwy o sefydliadau sy'n seiliedig ar wasanaeth, er enghraifft, archfarchnad a choleg. Gall y gweithgaredd gael ei ddefnyddio fel sail i holl sesiynau rheoli effeithiolrwydd gwasanaeth cwsmeriaid.)

Mewn grwpiau ac yn seiliedig ar eich profiadau eich hunain, nodwch y ffactorau a ddylanwadodd ar y farn am lefel gwasanaeth cwsmeriaid sefydliad neu sefydliadau penodol.

Agwedd ar y gwasanaeth	Pwysigrwydd o fewn cyd-destun gwasanaeth cwsmeriaid	Asesiad o effeithiolrwydd
Ymddangosiad staff		
Agwedd staff		
Hyfforddiant staff		
Gwaith tîm		
Cyfathrebu		
Prydlondeb gwasanaeth		
Amgylchedd ffisegol		
Prosesau		
Gwasanaeth ôl-werthu		
Rhywbeth arall?		

Nawr, yn eich grwpiau, trafodwch y gwendidau o ran effeithiolrwydd unrhyw feysydd a nodwyd, ac awgrymwch ffyrdd y gellid gwella'r rhain.

Beth yw goblygiadau'r newidiadau hyn o bosibl o ran adnoddau?

Taflen weithgaredd 4: Chwarae rôl (gellir ei gofnodi ar gyfer tystiolaeth portffolio)

Mewn grwpiau bach o leiafswm o bedwar, cymerwch dro ar chwarae rôl rheolwr bar caffi a chwsmer anodd (gallwch chi benderfynu beth fydd y gŵyn — efallai nad yw'r bwyd at eu dant neu eu bod wedi gorfod aros).

Bydd pob pâr yn chwarae'r olygfa mewn ffyrdd gwahanol; un pan nad yw'r rheolwr yn barod i gynorthwyo ac un arall pan mae'n barod i gynorthwyo.

Wedyn, cymharwch eich teimladau chi fel cwsmer a rheolwr ym mhob sefyllfa. Trafodwch a chofnodwch y sgiliau personol yr ydych chi'n meddwl sy'n bwysig wrth ddelio gyda chwsmeriaid.

Taflen weithgaredd 5: Gweithgaredd grŵp

Mae'r gweithgaredd hwn wedi ei gynllunio i asesu sgiliau o ran gweithio mewn grŵp, datrys problemau a dadansoddi (gan gynnwys asesiadau ariannol syml). Ynddo byddwch yn archwilio'r ffordd y cydbwysir anghenion sefydliadol ac anghenion cwsmeriaid

Sefyllfa

Rydych yn gweithio i gwmni gwyliau Robert Cook ac mae gennych grŵp o 200 o gleientiaid sy'n mynd ar fordaith foethus i'r Caribî. Rydych chi a'r cwsmeriaid ym maes awyr Heathrow ac rydych newydd glywed fod yr awyren wedi cael ei dal yng Ngogledd America oherwydd bygythiad terfysgol.

Eich problem yw:

- nid oes awyren ac nid ydych yn gwybod pryd y bydd un ar gael.

Eich opsiynau yw:

- cael awyren arall gan gwmni o'r Dwyrain Canol am gost ychwanegol
- gohirio hedfan am 12 awr gan obeithio y bydd y bygythiad drosodd ac awyrennau yn hedfan eto
- canslo'r gwyliau a rhoi'r arian yn ôl i'r cleientiaid.
- cynnig gwyliau/mordaith arall iddynt ym Môr y Canoldir, gan ddefnyddio trafnidiaeth leol sydd ar gael yn syth.

Mae eich cwsmeriaid yn poeni'n fawr wrth i'r amser fynd yn ei flaen ac yn bygwth camau cyfreithiol oni bai bod rhywbeth yn cael ei wneud yn fuan. Mae'r teithwyr wedi ethol llefarydd, sydd â pheth gwybodaeth o'r gyfraith, i weithredu ar eu rhan.

Ni ellir cysylltu â'r Brif Swyddfa gan eu bod yn symud swyddfa dros y penwythnos. Nid yw'r uwch reolwyr wedi gadael manylion i gael cysylltu â hwy.

Mewn grwpiau bach, mae gofyn i chi ddatrys y broblem hon.

Gwybodaeth ychwanegol:

Mae gan y cynrychiolwyr yr hawl i roi llety dros nos i gwsmeriaid am fwyafswm o £150 y person, y noson.

Mae rhan sylweddol o gyflog y cynrychiolwyr yn cynnwys bonws boddhad cwsmeriaid.

Cost taith awyren yn ôl ac ymlaen i'r Caribî yw £175,000 am awyren gyda 350 sedd.

Amcangyfrifir mai cost gohirio cwsmeriaid yw £500 y dydd mewn iawndal .

Cost y gwyliau ar gyfartaledd oedd £3800 y person.

Cost mordaith i Fôr y Canoldir yw £2500 y person, ar gyfartaledd.

Polisi'r cwmni yw cynnig ad-daliadau a gwyliau am ddim os yw'r gwyliau'n cael ei ganslo ganddynt hwy, ond maent yn ceisio osgoi hyn pan fo'n bosibl gan mai hwn yw'r opsiwn drutaf i'r cwmni a chyflog y cynrychiolwyr gwyliau.

Mae'r grŵp yn dod at ei gilydd i gynnig atebion posibl (rhannu syniadau) mewn uchafswm o 10 munud.

Yn unigol, dylech gael amser eich hun i ddyfeisio cynllun gweithredu, ei grynhoi, ei gyflwyno i'r tîm ac yna cael trafodaeth agored gyda'r tîm.

Yna, mae'r grŵp yn dod at ei gilydd i ddod o hyd i ateb sy'n cydbwyso anghenion y cwmni a'r cwsmer, mewn 30 munud.

Yna, mae'n rhaid i'r tîm ddod i gytundeb ar yr ateb gorau i'r broblem.

Y broses:

Gwneud dadansoddiad risg ar gyfer pob opsiwn posibl. Dylai'r rhain gynnwys:

- risg ariannol, tymor byr a hir dymor
- risg marchnata
- materion gweithredu, yr opsiwn hawsaf, mwyaf tebygol o lwyddo?
- canfod yr ateb gorau a chyfiawnhau eich penderfyniad.

Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth cyfan.

Adolygu'r broses fel dosbarth cyfan a chymharu'r atebion.

Ym mha ffyrdd y bu gwrthdaro a sut y deliwyd â'r rhain?

Beth rydych wedi ei ddysgu o'r ymarfer hwn?

Astudiaeth achos

Body-n-Soul

Mae clwb iechyd Body-n-Soul wedi bod yn gweithredu'n llwyddiannus ers 10 mlynedd yn nhref led-lewyrchus Grimston (poblogaeth: tua 50,000). Mae'n gwmni preifat. 'Diweddarwyd' enw'r cwmni dair blynedd yn ôl, pan wnaed addasiadau sylweddol i'r adeilad, sydd mewn lleoliad hwylus, heb fod yn bell o ganol y dref.

Mae cyfanswm o bum campfa yn yr ardal (radiws o 20 milltir).

Mae gan y clwb 500 aelod, yn yr ystod oedran 35–55 gan fwyaf, wedi eu rhannu'n gyfartal rhwng dynion a merched.

Mae gan y clwb y ddarpariaeth ganlynol:

- offer cardio-fasciwlaidd
- offer codi pwysau
- pwll nofio
- sawna ac ystafell stêm.

Gweithgareddau

Tasg Un

Nodi cwsmeriaid mewnol ac allanol Body-n-Soul.

Pa ddisgwyliadau tebygol a fuasai gan gwsmer targed y math hwn o fusnes?

Tasg Dau

Yn dilyn eich argymhellion, mae'r rheolwyr wedi gofyn i chi ddyfeisio arolwg gwasanaeth cwsmeriaid i ddadansoddi amgyffrediad cwsmeriaid o Body-n-Soul.

Er mwyn gwneud hyn, mae angen i chi gynllunio holiadur i'w anfon at yr holl aelodau presennol i ddarganfod beth y maent yn ei feddwl o'r clwb.

Tasg Tri

Mae canlyniadau eich arolwg yn ôl ac mae nodweddion allweddol y canlyniadau fel a ganlyn:

- mae gennych amrediad da o offer o ansawdd da, diweddar
- mae'r cyfleusterau ar y cyfan yn dda, yn ddiogel ac wedi eu cynnal yn dda
- rydych yn cynnig gwerth da am arian
- mae'r rhan fwyaf o staff yn gymwynasgar.

Mae'r rheolwyr yn gofyn i chi ddyfeisio datganiad cenhadaeth newydd i Body-n-Soul.

Yn ogystal, gofynnir i chi gynllunio polisi gwasanaeth cwsmeriaid ar gyfer Body-n-Soul a dylai hwn gynnwys gweithdrefn ymdrin â chwynion.

Tasg Pedwar

Mae'r rheolwyr wedi bod i seminar genedlaethol ar farchnata perthynas.

Maent wedi gofyn i chi baratoi papur ynghylch sut y mae eich polisi gwasanaeth cwsmeriaid yn cyd-fynd â'r dull hwn o farchnata.

Mae angen i chi gyflwyno eich canfyddiadau i'r rheolwyr. Bydd hyn yn cael ei gofnodi at ddibenion hyfforddi.

Tasg Pump Peth amser wedyn ...

Mae canolfan chwaraeon yr awdurdod lleol, sydd o fewn yr ardal, wedi agor ystafell ffitrwydd yn ddiweddar a sylwyd bod gostyngiad bach, ond cyson, yn niferoedd yr aelodau'n adnewyddu eu haelodaeth â Body-n-Soul.

Gofynnir i chi gymharu amgylchedd gweithredu'r ddau fath gwahanol o sefydliad (sectorau cyhoeddus a phreifat).

Ym mha ffyrdd y mae eu cwsmeriaid mewnol ac allanol yn wahanol?

Beth y mae canolfan gyffredin awdurdod lleol yn ei gynnig nad yw un breifat yn ei gynnig?

Tasg Chwech

Mae eich ymchwil wedi dangos fod y ganolfan chwaraeon yn cynnig nid yn unig gymhelliant ariannol (ffioedd ychydig yn llai na Body-n-Soul) ond hefyd dim ffi ymuno a dosbarthiadau ymarfer corff am ddim.

Awgrymwch ffyrdd y gallech ateb sialens y math hwn o gystadleuaeth heb andwyo proffidioldeb.

Tasg Saith

Bu adolygiad o bolisi gwasanaeth cwsmeriaid ac o ganlyniad i bwysau cystadleuaeth, penderfynwyd bod angen monitro gwasanaeth cwsmeriaid yn fwy gofalus.

Gofynnir i chi ddatblygu'r polisi ymhellach i gynghori sut y gall systemau (gan gynnwys TG) a phrosesau gael eu defnyddio i fesur perfformiad, gan gynnwys y defnydd o feincnodi. Yn ogystal, disgwylir i chi lunio meini prawf/canlyniadau priodol i fesur a monitro perfformiad.

Gallwch gyflwyno eich canfyddiadau ar lafar neu fel adroddiad ysgrifenedig.

Cyfleoedd portffolio

Gellir asesu gwaith pob tasg yn unigol ac maent yn caniatáu i'r gwaith gael ei gynllunio dros nifer o sesiynau gydag adborth a chyfleoedd i wella.

Gellir cyflwyno gwaith yn y portffolio mewn amrediad o ffyrdd a rhaid cyflwyno cofnodion arsylwi a thystiolaeth tystion fel y bo angen.

Gweithgareddau ymarferol

Mae'r uned hon yn caniatáu gweithgareddau megis efelychiadau a chwarae rôl i helpu ymgeiswyr i adolygu eu perfformiad eu hunain wrth ddelio gyda chwsmeriaid.

Gellir defnyddio'r sefyllfa uchod i nodi, gwella ac asesu ymddygiad ac agwedd, yn enwedig pan ymdrinnir â chwynion neu sefyllfaoedd anodd.

Diffiniad o'r termau allweddol

Gwasanaeth cwsmeriaid	Y rhan honno o weithgaredd busnes sy'n ymwneud â chyswllt uniongyrchol â'r cwsmer, naill ai yn ystod y broses o werthu neu wasanaeth ôl-werthu neu'r weithdrefn ymdrin â chwynion.
Cylch ansawdd	Grŵp trafod sy'n cyfarfod yn gyson i nodi problemau ansawdd, ystyried gwahanol atebion ac argymell canlyniad addas i'r rheolwyr. Mae'r aelodau, gan amlaf, yn dod o lawr y ffatri ond gallent gynnwys peiriannydd, arolygydd ansawdd ac aelod o'r tîm gwerthu (i gynnig safbwynt y cwsmer). Dyfeisiwyd y dull hwn yn gyntaf gan y Toyota Motor Company yn Siapan yn y 1950au. Oherwydd ei lwyddiant fel ffordd o ymgynghori a chyfoethogi swydd, fe'i mabwysiadwyd yn ehangach yn Siapan, ac yna yn yr 1980au yn y Gorllewin. Y ddwy egwyddor y tu ôl i'r cylch ansawdd yw: • ni all yr un rheolwr na pheiriannydd ddeall problemau cynhyrchu gystal â'r gweithwyr ar lawr y ffatri, felly mae eu gwybodaeth yn gaffaeliad enfawr i'r cwmni, nad yw bob amser yn cael ei ddefnyddio • mae gweithwyr yn gwerthfawrogi'r cyfle i ddangos eu gwybodaeth a'u talentau mewn amgylchedd datrys problemau.

Adnoddau

Llyfrau

Bee F a Bee R — *Customer Care* (Chartered Institute of Personnel and Development, 1999) ISBN 0852927762

Blanchatd K a Bowles S — *Raving Fans* (Harper Collins, 1998) ISBN 0006530699

Blohowiak D a Karr R — *The Complete Idiot's Guide to Customer Service* (Macmillan Publishing Company,1997) ISBN 0028619536

Bray T — *The Customer Care Pack* (Fenman Ltd, 1991) ISBN 187248302X

Clutterbuck D — *Making Customers Count* (Management Books 2000 Ltd, 1994) ISBN 1852521090

Decker B — *The Art of Communicating* (Flex Training Ltd, 1997) ISBN 0931961459

Hayes J a Dredge F — *Managing Customer Service* (Gower Publishing Limited, 1998) ISBN 0566080052

Johns T — *Perfect Customer Care* (Arrow Business Books, 1999) ISBN 0099406217

Smith I — *Meeting Customer Needs* (Butterworth-Heinemann, 1997) ISBN 0750633913

Tjosvold D — *Teamwork for Customers* (John Wiley and Sons Ltd, 1993) ISBN 1555424910

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG Busnes Cymhwysol.

Gwefannau

Swyddfa Diogelwch Data (Office of Data Protection)	www.dataprotection.gov.uk
Sefydliad Gwasanaeth Cwsmeriaid (Institute of Customer Service)	www.instituteofcustomerservice.com

Uned 6: Archwilio Hyrwyddo

Amcanion yr uned

Mae'r uned hon yn ceisio cyflwyno dysgwyr i fyd cyffrous cyfathrebiadau marchnata, prosesau a'r defnydd o hyrwyddo mewn busnes. Mae hyn yn cynnwys helpu dysgwyr i ddeall sut y gellir defnyddio offer hyrwyddo i helpu i gyflawni amcanion busnes neu sefydliad.

Mae'r uned hon yn annog dysgwyr i edrych ar yr amrediad ehangaf o hyrwyddiadau, hysbysebion ac ymgyrchoedd marchnata ag sy'n bosibl ac i'w dadansoddi a'u hasesu ar sail yr hyn a fyddant yn ei ddysgu yn yr uned hon. Mae'r uned wedi ei strwythuro i roi cyfle i'r dysgwyr ddysgu am offer hyrwyddo pwysig a'r cyfryngau pwysig a ddefnyddir i hyrwyddo. Yn ogystal, dylai'r uned hon wneud dysgwyr yn ymwybodol o'r rhwymiadau hyrwyddo y mae angen eu hystyried pan ddatblygir cynllun hyrwyddol. Mae'r uned hon yn ceisio darparu dysgwyr â'r gallu i asesu gwahanol elfennau o ymgyrchoedd hyrwyddo ac i werthuso ymgyrchoedd cyfryngol ar sail amrediad o griteria gwahanol.

Dylai'r uned hon annog dysgwyr i gysylltu â busnesau gwirioneddol sy'n ymwneud â hyrwyddiadau a gweithgareddau hyrwyddo. Trwy wneud hyn, dylai dysgwyr weld sut y mae'r egwyddorion a'r prosesau y maent wedi eu dysgu yn yr uned hon yn cael eu defnyddio yn y byd gwirioneddol.

(Prif fwriad yr uned hon yw paratoi dysgwyr ar gyfer asesiad allanol a fydd un uniongyrchol berthnasol i'r hyn a ddylent fod wedi ei ddysgu o ganlyniad i'r gweithgareddau y maent wedi eu gwneud fel rhan o'u gwaith ar gyfer yr uned hon.)

Pynciau uned

6.1 Offer hyrwyddo a'r ffordd y cânt eu defnyddio i gael effaith ar ymddygiad prynwr

6.2 Archwilio cyfryngau hyrwyddo

6.3 Cyfyngiadau ar hyrwyddo

6.4 Asesu ymgyrch hyrwyddo.

Y cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen gweithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 6.1: Offer hyrwyddo a'r ffordd y cânt eu defnyddio

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Beth yw hyrwyddo? Pam ei wneud?	Mewnbwn dechreuol i amlinellu sgôp yr uned. Trafodaeth dosbarth: ynglŷn â hyrwyddo, beth ydyw a sut y mae'n cael ei ddefnyddio i ateb gofynion diwydiant a'i gwsmeriaid, gan gyfleu hyn i'r dysgwyr fel cwsmeriaid. Archwilio profiad y dysgwyr o hyrwyddo, trwy drafodaeth, gan ofyn am enghreifftiau personol a phrofiadau. Y dysgwyr i benderfynu pam fod sefydliadau yn defnyddio hyrwyddo.	Taflen weithgaredd 1 — Hyrwyddo a hysbysebu Clipiau fideo o hysbysebion a hyrwyddiadau. Cylchgronau a phapurau newydd. Taflenni a phost-dafliadau Llenyddiaeth masnach gan y diwydiant hysbysebu a hyrwyddo.
Ffocws ar hysbysebu.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o hysbysebu. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau o hysbysebu, gan edrych am ffactorau cyffredin, nodweddion tebyg a gwahaniaethau. Edrych ar yr un cynnyrch neu hysbysebion cwmni mewn gwahanol gyfryngau. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod yr hyn y mae hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni trwy hysbysebu. Y dysgwyr i ddisgrifio pa effaith y mae hysbysebu yn ei chael arnynt/ar ddefnyddwyr.	Taflen weithgaredd 1 — Hyrwyddo a hysbysebu (Enghreifftiau amrywiol o hysbysebion: • clipiau fideo o hysbysebion teledu a sinema • hysbysebion cylchgronau • posteri • recordiau o hysbysebion radio • llenyddiaeth o siopau a phost-dafliadau • hysbysebion sy'n ymddangos ar y we fyd-eang.)

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ffocws ar hyrwyddo gwerthiant.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o hyrwyddo/hyrwyddo gwerthiant. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau o hyrwyddo, edrych am ffactorau cyffredin, nodweddion tebyg a gwahaniaethau. Edrych ar sut y mae rhai sefydliadau yn defnyddio amrediad o wahanol ddulliau hyrwyddo ar gyfer yr un cynnyrch. Cyflwyno’r canfyddiadau i’r dosbarth, er trafodaeth. Edrych ar sut y gwelir yr un math o ddull hyrwyddo ar draws amrediad eang o gynnyrch gwahanol. Cyflwyno’r canfyddiadau hyn i’r dosbarth er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod yr hyn y mae sefydliad yn ceisio ei gyflawni trwy hyrwyddo. Y dysgwyr i ddisgrifio pa effaith y mae hyrwyddo yn ei chael arnynt.	Enghreifftiau amrywiol o hyrwyddo: • (casglu enghreifftiau o ganolfan siopa • chwilio am enghreifftiau mewn cylchgronau • clipiau fideo o hysbysebion teledu neu sinema sy’n cynnwys hyrwyddiadau • recordiadau o hysbysebion radio sy’n cynnwys hyrwyddiadau • taflenni/post-dafliadau yn cynnwys hyrwyddiadau, sydd wedi eu hanfon i gartrefi prynwyr o ddrws i ddrws • gwefannau yn defnyddio hyrwyddiadau).
Ffocws ar gysylltiadau cyhoeddus	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o gysylltiadau cyhoeddus. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i gysylltiadau cyhoeddus, gan edrych am amrediad o enghreifftiau gwahanol mewn gwahanol gyfryngau. Cyflwyno’r canfyddiadau i’r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod yr hyn y mae’r sefydliad yn ceisio ei gyflawni trwy ddefnyddio cysylltiadau cyhoeddus. Y dysgwyr i ysgrifennu datganiad i’r wasg ar gyfer cynnyrch newydd.	Enghreifftiau amrywiol o gysylltiadau cyhoeddus: • enghreifftiau amrywiol o ddatganiadau i’r wasg • enghreifftiau o ddatganiadau i’r wasg/ cysylltiadau cyhoeddus mewn cylchgronau • enghreifftiau o ddatganiadau i’r wasg/ cysylltiadau cyhoeddus ar y radio • enghreifftiau o ddatganiadau i’r wasg/ cysylltiadau cyhoeddus ar y teledu.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ffocws ar farchnata uniongyrchol.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o weithgareddau Marchnata uniongyrchol. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i farchnata uniongyrchol, gan ystyried pam fod sefydliad wedi dewis marchnata uniongyrchol. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod manteision ac anfanteision marchnata uniongyrchol. Y dysgwyr i ddisgrifio pa effaith y mae marchnata uniongyrchol yn ei chêl arnynt.	Enghreifftiau amrywiol o farchnata uniongyrchol: • clipiau fideo • hysbysebion cylchgrawn • recordiadau o hysbysebion radio • llenyddiaeth o bost-dafliadau, drws i ddrws ac ati. • gwefannau i hyrwyddo a gwerthu trwy ddefnyddio marchnata uniongyrchol.
Ffocws ar nawdd.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o nawdd. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau o nawdd, gan edrych am ffactorau cyffredin, nodweddion tebyg, gwahaniaethau. Edrych ar sut y mae nawdd yn gweithio i'r sefydliad, gyfochr â mathau eraill o hysbysebu. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod yr hyn y mae'r hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni trwy nawdd. Y dysgwr i ganfod manteision ac anfanteision nawdd i'r hysbysebwr. Y dysgwr i ddisgrifio pa effaith y mae nawdd yn ei chael arnynt.	Enghreifftiau amrywiol o nawdd: • Clipiau fideo o nawdd ar raglenni teledu • Clipiau fideo o nawdd yn ymddangos o fewn darllediadau teledu • Clipiau fideo neu gyfathrebiaeth arall a ddefnyddir i ddangos nawdd digwyddiad • Gwefannau sy'n dangos nawdd.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Sut y mae hyrwyddo yn cael effaith ar bryniant a phenderfyniadau prynu; cyflawni amcanion busnes.	Mewnbwn dechreuol i ystyried amcanion busnes a sut y gellir cyrraedd y rhain trwy ddefnyddio hyrwyddo. Y dysgwyr i wneud ymchwil a chanfod yr amcanion busnes (amlwg) sydd y tu ôl i hyrwyddiadau gwahanol, yn defnyddio gwahanol gyfryngau, ar gyfer cynnyrch gwahanol mewn sectorau gwahanol ac ystyried a effeithir ar bryniant a phenderfyniadau prynu defnyddwyr. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau o hyrwyddiadau gwahanol, yn defnyddio gwahanol gyfryngau ar gyfer cynnyrch gwahanol mewn sectorau gwahanol.
Sut y mae hyrwyddo yn cael effaith ar bryniant a phenderfyniadau prynu — creu/codi ymwybyddiaeth.	Mewnbwn dechreuol i ystyried pam y gall fod ar fusnes angen creu/codi ymwybyddiaeth a sut y gellir cyflawni hyn trwy ddefnyddio hyrwyddo. Y dysgwyr i wneud ymchwil i enghreifftiau o sefydliad yn creu/codi ymwybyddiaeth trwy ddefnyddio hyrwyddo ac ystyried a effeithir ar bryniant a phenderfyniadau prynu defnyddwyr. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau o sefydliadau'n ceisio creu/codi ymwybyddiaeth trwy ddefnyddio hyrwyddo, megis mentrau busnes newydd, lansio cynnyrch newydd ac ati.
Sut y mae hyrwyddo yn cael effaith ar bryniant a phenderfyniadau prynu — darparu gwybodaeth.	Mewnbwn dechreuol i ystyried pam y gall fod ar fusnes angen darparu gwybodaeth a sut y gellir cyflawni hyn trwy ddefnyddio hyrwyddo. Y dysgwyr i wneud ymchwil i enghreifftiau o sefydliad yn darparu gwybodaeth trwy ddefnyddio hyrwyddo ac ystyried a effeithir ar bryniant a phenderfyniadau prynu defnyddwyr. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau o sefydliadau'n ceisio darparu gwybodaeth trwy ddefnyddio hyrwyddo, megis mentrau busnes newydd, lansio cynnyrch newydd ac ati.
Sut y mae hyrwyddo yn cael effaith ar bryniant a phenderfyniadau prynu — cyfathrebu'n effeithiol.	Mewnbwn dechreuol i ystyried pam y gall fod ar fusnes angen darparu gwybodaeth a sut y gellir cyflawni hyn trwy ddefnyddio hyrwyddo. Y dysgwyr i wneud ymchwil i enghreifftiau o sefydliadau'n cyfathrebu trwy ddefnyddio hyrwyddo gan ystyried pa rai sy'n enghreifftiau o gyfathrebu effeithiol a pha rai nad ydynt yn cyflawni'r gofynion yn effeithiol. Ystyried a effeithir ar benderfyniadau prynu'r defnyddwyr gan gyfathrebu effeithiol. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau o sefydliadau'n ceisio cyfathrebu'n effeithiol trwy ddefnyddio hyrwyddo.
Sut y mae hyrwyddo yn cael effaith ar bryniant a phenderfyniadau prynu: hyrwyddo'r busnes a'i gynnyrch.	Mewnbwn dechreuol i ystyried pam y gall fod ar fusnes angen hyrwyddo'r busnes a'i gynnyrch a sut y gellir cyflawni hyn trwy ddefnyddio hyrwyddo. Y dysgwyr i wneud ymchwil i enghreifftiau o sefydliad yn hyrwyddo'r busnes a'i gynnyrch trwy ddefnyddio hyrwyddo, gan ystyried a effeithir ar bryniant a phenderfyniadau prynu defnyddwyr. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau o sefydliadau'n ceisio hyrwyddo'r busnes a'i gynnyrch trwy ddefnyddio hyrwyddo.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Sut y mae hyrwyddo yn cael effaith ar bryniant a phenderfyniadau prynu: creu/gwella/newid delwedd.	Mewnbwn dechreuol i ystyried pam y gall fod ar fusnes angen creu/gwella/newid ei ddelwedd a sut y gellir cyflawni hyn trwy ddefnyddio hyrwyddo. Y dysgwyr i wneud ymchwil i enghreifftiau o sefydliadau'n creu/gwella/newid delwedd trwy ddefnyddio hyrwyddo, gan ystyried a effeithir ar bryniant a phenderfyniadau prynu defnyddwyr. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau o sefydliadau'n ceisio creu/gwella/newid eu delwedd trwy ddefnyddio hyrwyddo.
Gwneud ymchwil i rôl offer hyrwyddo o ran ei effaith ar ymddygiad prynwr — adolygiad o'r uned hyd yn hyn.	Ar ôl gwneud ymchwil i'r dulliau hyrwyddo mwyaf cyffredin a ddefnyddir gan sefydliadau, y dysgwyr i ystyried: • unrhyw beth sy'n gyffredin ar draws hyrwyddiadau gwahanol • themâu cyffredin • nodau ac amcanion cyffredin • nodweddion gwahanol fathau o hyrwyddiadau/offer hyrwyddo • cryfderau gwahanol fathau o offer hyrwyddo • gwendidau gwahanol fathau o offer hyrwyddo. Gweithio mewn grwpiau bach, rhannu'r canfyddiadau gyda'r dosbarth er trafodaeth.	Nodiadau o sesiynau blaenorol.
Paratoi ar gyfer asesiad allanol 1.	Cyflwyniad i arddull y papur Asesiad Allanol ac ati. Sut y mae adran 6.1 *Offer hyrwyddo a'r ffordd y cânt eu defnyddio i gael effaith ar ymddygiad prynwr* yn cael ei thrafod/chwestiynu mewn asesiad allanol. Y dysgwyr i ystyried gosodiad papurau, arddull gwahanol gwestiynau, defnydd o ferfau cyfeiriol, gofod ar gyfer ysgrifennu atebion, dyrannu marciau. Cymhwyso astudio/dysgu o adran 6.1 i asesiad allanol trwy ddefnyddio cwestiynau unigol. Defnyddio cwestiynau ar gyfer gwaith unigol neu drafodaeth dosbarth.	Papur enghreifftiol Cyn bapurau Cynlluniau Marcio Adroddiadau arholwyr Nodiadau o sesiynau blaenorol.

Adran 6.2: Archwilio cyfryngau hyrwyddo

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y cyfryngau a ddefnyddir i hyrwyddo.	Mewnbwn dechreuol i ddarparu gorolwg o wahanol gyfryngau a'u defnydd mewn hyrwyddiadau. Trafodaeth dosbarth: • ynghylch y cyfryngau, yr hyn y maent yn ymwybodol ohono, yr hyn y maent wedi ei weld/profi a sut y mae gwahanol gyfryngau yn cael effaith wahanol arnynt. Archwilio profiad y dysgwyr o'r cyfryngau trwy drafodaeth, gofyn am enghreifftiau a phrofiadau personol. Y dysgwyr i ystyried pam fod sefydliadau yn penderfynu defnyddiau gwahanol gyfryngau.	Taflen weithgaredd 2 — Y cyfryngau. Enghreifftiau o wahanol gyfryngau: • teledu • fideo • clipiau fideo o'r sinema • cylchgronau • papurau newydd • posteri • radio • y rhyngrwyd/gwefannau • unrhyw gyfryngau eraill. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu.
Sut i werthuso a chymharu gwahanol gyfryngau.	Cyflwyniad i ffordd fwy ffurfiol o gymharu a gwerthuso mathau gwahanol o gyfryngau, o ran • cryfderau • cyfyngiadau • cost cynhyrchu a chost defnyddio • gofynion cynhyrchu. Mae angen i ddysgwyr ddeall a gallu defnyddio'r meini prawf hyn ar gyfer eu gwaith yn sesiynau 17-21 a'r asesiad allanol.	Enghreifftiau o brif fathau o gyfryngau • print • clywedol • delwedd symudol • amgylchynol • cyfryngau newydd. Gellid cyflawni hyn trwy ymweliad ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata prif hysbysebwr sy'n defnyddio amrediad o gyfryngau gwahanol yn ei ymgyrchoedd marchnata.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ffocws ar gyfryngau argraffedig.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o'r cyfryngau argraffedig. Mae angen cynnwys: cylchgronau, papurau newydd, taflenni, posteri. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau gwahanol o gyfrwng argraffu, gan eu cymharu yn ôl y criteria a ddysgwyd yn sesiwn 16. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod pam y buasai hysbysebwr yn dewis cyfrwng argraffedig. Y dysgwyr i ddisgrifio sut y mae cyfrwng argraffedig yn cael dylanwad arnynt/ar ddefnyddwyr.	Enghreifftiau o wahanol fathau o gyfryngau argraffedig, gan gynnwys: • cylchgronau • papurau newydd • taflenni • posteri. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata prif hysbysebwr sy'n defnyddio amrediad o gyfryngau argraffedig gwahanol yn ei ymgyrchoedd marchnata neu berchennog cyfryngau.
Ffocws ar gyfryngau clywedol.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o gyfryngau clywedol. Mae angen cynnwys — gwahanol fathau o hysbysebu ar y radio, anerchiadau cyhoeddus. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau gwahanol o gyfryngau clywedol, gan eu cymharu yn ôl y meini prawf a ddysgwyd yn sesiwn 16. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod pam y buasai hysbysebwr yn defnyddio cyfryngau clywedol. Y dysgwyr i ddisgrifio sut y mae cyfryngau clywedol yn cael dylanwad arnynt/ar ddefnyddwyr.	Enghreifftiau o gyfryngau clywedol gwahanol, gan gynnwys: • hysbysebion radio • noddi rhaglenni radio • hyrwyddo mewn erthygl radio olygyddol • anerchiadau cyhoeddus mewn canolfannau siopa, manwerthwyr, clybiau ac ati. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata prif hysbysebwr sy'n defnyddio cyfryngau clywedol yn ei ymgyrchoedd marchnata neu berchennog cyfryngau.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ffocws ar gyfryngau delweddau symudol.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o gyfryngau delweddau symudol. Mae angen cynnwys: teledu, fideo, sinema, cyfryngau delweddau symudol yn y cartref a thu allan i'r cartref. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau gwahanol o gyfryngau delweddau symudol, gan eu cymharu yn ôl y meini prawf a ddysgwyd yn sesiwn 16. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod pam y buasai hysbysebwr yn defnyddio cyfryngau delweddau symudol. Y dysgwyr i ddisgrifio sut y mae cyfryngau delweddau symudol yn cael dylanwad arnynt/ar ddefnyddwyr.	Enghreifftiau o wahanol fathau o gyfryngau delweddau symudol, gan gynnwys: • hysbysebion teledu • teledu • nawdd rhaglenni • hysbysebion sinema • hysbysebion o fewn fideos a DVD • enghreifftiau yn y cartref • enghreifftiau y tu allan i'r cartref. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata prif hysbysebwr sy'n defnyddio cyfryngau delweddau symudol yn ei ymgyrchoedd marchnata neu berchennog cyfryngau.
Ffocws ar gyfryngau amgylchynol.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o gyfryngau amgylchynol. Mae angen cynnwys: lleoliad cynnyrch, sticeri, posteri. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau gwahanol o gyfryngau amgylchynol, gan geisio dod o hyd i gymaint o enghreifftiau â phosibl a'u cymharu yn ôl y meini prawf a ddysgwyd yn sesiwn 16. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod pam y buasai hysbysebwr yn dewis cyfryngau amgylchynol. Y dysgwyr i ddisgrifio sut y mae cyfryngau amgylchynol yn cael dylanwad arnynt/ar ddefnyddwyr.	Enghreifftiau o sawl cyfrwng amgylchynol gwahanol, gan gynnwys: • lleoliad cynnyrch • sticeri • posteri • matiau diferion • wyau • rhwydi golau pêl-droed • biniau sbwriel • cadachau papur bwytai. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata prif hysbysebwr sy'n defnyddio amrediad o gyfryngau amgylchynol gwahanol yn ei ymgyrchoedd marchnata neu edrych ar gyfrwng arall megis y teledu neu'r rhyngrwyd lle y gellir gweld cyfryngau amgylchynol.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ffocws ar gyfryngau newydd.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o gyfryngau newydd. Mae angen cynnwys: hysbysebion testun, 'neidlenni' ar y rhyngrwyd, hysbysebu trwy'r we ac ati. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i wneud ymchwil i enghreifftiau gwahanol o gyfryngau newydd, gan geisio dod o hyd i gymaint o enghreifftiau gwahanol â phosibl a'u cymharu yn ôl y meini prawf a ddysgwyd yn sesiwn 16. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ganfod pam y buasai hysbysebwr yn dewis cyfrwng newydd. Y dysgwyr i ddisgrifio sut y mae cyfryngau newydd yn cael dylanwad arnynt/ar ddefnyddwyr.	Enghreifftiau o gyfryngau newydd, gan gynnwys: • hysbysebion testun • 'neidlenni' a baneri ar y rhyngrwyd • hysbysebion ar y we • gwefannau • hysbysebion e-bost • hysbysebion feirol. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata prif hysbysebwr sy'n defnyddio amrediad o gyfryngau newydd gwahanol yn ei ymgyrchoedd marchnata neu berchennog cyfryngau.
Paratoi ar gyfer asesiad allanol dau.	Sut y mae 6.2 *Archwilio i gyfryngau hyrwyddo* yn cael ei thrafod/chwestiynu mewn asesiad allanol. Cymhwyso astudio/dysgu o adran 6.2 i asesiad allanol trwy ddefnyddio cwestiynau unigol. Defnyddio cwestiynau ar gyfer gwaith unigol neu drafodaeth dosbarth.	Papur enghreifftiol Cyn bapurau Cynlluniau Marcio Adroddiad arholwyr Nodiadau o sesiynau ar 6.2

Adran 6.3: Cyfyngiadau ar hyrwyddo

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cyfyngiadau ar hyrwyddo: cyfyngiadau mewnol ac ystyriaethau moesegol.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o'r cyfyngiadau ar hyrwyddo — cyfyngiadau mewnol ac allanol. Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i ystyried goblygiadau cyfyngiadau mewnol ar hyrwyddiadau, gan ddefnyddio enghreifftiau gwirioneddol. Y dysgwyr i wneud ymchwil i sut y mae cyfyngiadau megis: • costau • arbenigedd staff • yr adnoddau technegol sydd ar gael • yn gallu cael effaith ar gynlluniau hyrwyddo. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Taflen weithgaredd 3 — Cyfyngiadau ar Hyrwyddo Enghreifftiau gwirioneddol o sut y mae cyfyngiadau mewnol yn cael effaith ar hyrwyddo. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag adran farchnata sefydliad sy'n defnyddio hyrwyddiadau yn ei ddetholiad marchnata, i astudio sut y mae cyfyngiadau mewnol yn cael effaith ar ei allu i gynnal hyrwyddiadau sy'n ateb ei nodau ac amcanion marchnata. Gellid cyflawni hyn, yn ogystal, trwy wneud ymchwil i'r cyfyngiadau mewnol sy'n cael effaith ar hyrwyddiadau canolfan y dysgwyr eu hunain.
Cyfyngiadau ar hyrwyddo: rheoleiddio, deddfwriaeth a chodau gwirfoddol.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o gyfyngiadau allanol. Cyflwyniad i brif gyrff neu sefydliadau sy'n ymwneud â rheoleiddio, deddfwriaeth a chodau gwirfoddol sy'n cael effaith ar hyrwyddo, gan gynnwys deddfwriaeth diogelu defnyddwyr. Y dysgwyr i wneud ymchwil i gylch gorchwyl y cyrff a'r sefydliadau hyn a chyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ddod o hyd i enghreifftiau o gyfyngiadau allanol ar hyrwyddo ar sail rheoleiddio, deddfwriaeth a chodau gwirfoddol, sydd wedi cael eu hadrodd/cynnwys yn y cyfryngau cenedlaethol, megis hyrwyddo gamblo neu fwyd braster uchel i blant ac ati. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Defnyddio enghreifftiau o faterion cyfoes sy'n dangos cyfyngiadau allanol ar hyrwyddo trwy reoleiddio, deddfwriaeth a chodau gwirfoddol. www.ofcom.org.uk www.asa.org.uk www.cap.org.uk www.tradingstandards.gov.uk Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata sefydliad sy'n defnyddio hyrwyddiadau yn ei ddetholiad marchnata, i astudio sut y mae cyfyngiadau allanol yn cael effaith ar ei allu i gynnal hyrwyddiadau sy'n ateb ei nodau ac amcanion marchnata. Gellid cyflawni hyn, yn ogystal, trwy wneud ymchwil i'r cyfyngiadau allanol sy'n cael effaith ar hyrwyddiadau canolfan y dysgwyr eu hunain.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cyfyngiadau ar hyrwyddo: sefydliadau cysylltiedig a materion yr UE.	Cyflwyniad i sefydliadau'r diwydiant a chyfarwyddebau'r UE sy'n cael effaith ar hyrwyddo. Y dysgwyr i wneud ymchwil i gylch gorchwyl y sefydliadau hyn a'r UE mewn perthynas â hyrwyddo. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth. Y dysgwyr i ddod o hyd i enghreifftiau o gyfyngiadau allanol ar sefydliadau'r diwydiant a chyfarwyddebau'r UE a adroddwyd/portreadwyd yn y cyfryngau cenedlaethol, megis hysbysebion diodydd, tybaco ac ati. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Defnyddio enghreifftiau o faterion cyfoes sy'n dangos cyfyngiadau allanol ar hyrwyddo trwy sefydliadau'r diwydiant a chyfarwyddebau'r UE. www.ipa.co.uk www.europa.eu.int Grwpiau amrywiol y diwydiant, megis: • www.portman-group.org.uk (diwydiant diodydd y DU) • www.dsa.org.uk (Sefydliad Gwerthu Uniongyrchol/ Direct Selling Association) • www.smmt.co.uk (The Society of Motor Manufacturers and Traders Limited) ac ati. Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag asiantaeth hysbysebu neu adran farchnata sefydliad sy'n defnyddio hyrwyddo yn ei chymysgedd marchnata, i astudio sut y mae cyfyngiadau allanol yn cael effaith ar ei gallu i gynnal hyrwyddiadau sy'n ateb ei nodau ac amcanion marchnata. Gellid cyflawni hyn, yn ogystal, trwy wneud ymchwil i'r cyfyngiadau allanol sy'n cael effaith ar hyrwyddiadau canolfan y dysgwr ei hun.
Paratoi ar gyfer asesiad allanol tri	Sut y mae 6.3 *Cyfyngiadau ar hyrwyddo* yn cael ei chwmpasu/ffurf y cwestiynau mewn asesiad allanol. Cymhwyso astudio/dysgu o adran 6.3 i asesiad allanol trwy ddefnyddio cwestiynau unigol. Defnyddio cwestiynau ar gyfer gwaith unigol neu drafodaeth dosbarth.	Papurau enghreifftiol Cyn bapurau Cynlluniau Marcio Adroddiadau arholwyr Nodiadau o sesiynau ar 6.3.

Adran 6.4: Asesu ymgyrch hyrwyddo

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Asesu ymgyrch hyrwyddo.	Mewnbwn dechreuol i amlinellu'r angen i asesu a gwerthuso ymgyrchoedd hyrwyddo yn erbyn nodau ac amcanion y sefydliad sydd wedi cynllunio, rhedeg a thalu am yr hyrwyddo. Cyflwyniad i fesurau gwahanol o asesu, gan ystyried: • amcanion • targedu • cynhyrchu • cost • sefydliad, megis asiantaeth yn erbyn mewnol ar gyfer cynhyrchu neu gynnal yr hyrwyddo. Y dysgwyr i ystyried ymgyrch hyrwyddo gyfredol neu astudiaeth achos ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniadau o ran: • amcanion • targedu • cynhyrchu • sefydliad. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Taflen weithgaredd Pedwar – Asesu ymgyrch hyrwyddo. Enghreifftiau byw neu astudiaethau achos o hysbysebion ac ymgyrchoedd hyrwyddo. Gellid eu creu trwy gysylltu â busnesau gwirioneddol sy'n ymwneud â hysbysebu ac ymgyrchoedd hyrwyddo neu astudiaethau achos gan asiantaethau.
Asesu ymgyrch hyrwyddo.	Adolygu sut i asesu a gwerthuso ymgyrchoedd hyrwyddo yn erbyn nodau ac amcanion y sefydliad. Y dysgwyr i ystyried ymgyrch hyrwyddo gyfredol neu astudiaeth achos ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniadau o ran: • amcanion • targedu • cynhyrchu • sefydliad. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau byw neu astudiaethau achos o hysbysebion ac ymgyrchoedd hyrwyddo. Gellid eu creu trwy gysylltu â busnesau gwirioneddol sy'n ymwneud â rhedeg ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo neu astudiaethau achos gan asiantaethau.

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Gwerthuso ymgyrch hyrwyddo.	Adolygu ar sut i werthuso ymgyrchoedd hyrwyddo yn erbyn nodau ac amcanion y sefydliad, o ran cost a chanlyniadau a'r ffordd orau i fesur eu heffeithiolrwydd. Y dysgwyr i ystyried ymgyrch hyrwyddo gyfredol neu astudiaeth achos ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniadau o ran cost a chanlyniadau. Cyflwyno'r canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.	Enghreifftiau byw neu astudiaethau achos ac ymgyrchoedd hyrwyddo. Gellid eu creu trwy gysylltu â busnesau gwirioneddol sy'n ymwneud â rhedeg ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo neu astudiaethau achos gan asiantaethau.
Adolygu/Ymarfer asesu allanol	Sut y mae 6.4 *Asesu ymgyrch hyrwyddo* yn cael ei chwmpasu/ffurf y cwestiynau mewn asesiad allanol. Cymhwyso astudiaeth/dysgu o adran 6.1, 6.2, 6.3 a 6.4 i asesiad allanol trwy ddefnyddio cwestiynau unigol. Defnyddio cwestiynau ar gyfer gwaith unigol neu drafodaeth dosbarth. Ystyriwch ffug arholiad, cyflawn	Papurau enghreifftiol Cyn bapurau Cynlluniau Marcio Adroddiadau arholwyr Nodiadau o sesiynau ar 6.4.

Taflen weithgaredd 1: Hyrwyddo a hysbysebu

Enw **Dyddiad**

Profiad o ymgyrchoedd hyrwyddo a hysbysebu			
Tair hoff hysbyseb deledu			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
1			
2			
3			
Tri hoff hysbyseb radio			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
1			
2			
3			

Tair hoff hysbyseb mewn cylchgronau neu bapurau newydd			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
1			
2			
3			

Tri hyrwyddiad sydd wedi fy nenu i brynu			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
1			
2			
3			

Ffactorau cyffredin: beth sy’n gyffredin rhwng yr hysbysebion a’r hyrwyddiadau yr wyf wedi eu nodi?

1

2

3

Taflen weithgaredd 2: Y cyfryngau

Enw **Dyddiad**

Y cyfryngau a ddefnyddiwyd ar gyfer hyrwyddo			
Rhestrwch gynifer o wahanol gyfryngau ag y gallwch feddwl amdanynt a rhowch enghraifft o hysbysebwr sy'n defnyddio pob cyfrwng.			
Cyfryngau	Hysbysebwr		

Taflen weithgaredd 2: Y cyfryngau (parhad)

Hysbysebwyr sy'n defnyddio mwy nag un cyfrwng			
Dewch o hyd i ddwy enghraifft o sefydliadau sy'n hyrwyddo eu hunain neu eu cynnyrch trwy amrediad o wahanol gyfryngau.			
Sefydliad 1		Sefydliad 2	
Cyfrwng	Eglurwch pam y dewiswyd y cyfrwng hwn	Cyfrwng	Eglurwch pam y dewiswyd y cyfrwng hwn

Nodwch y rhesymau y mae sefydliadau'n defnyddio mwy nag un cyfrwng fel rhan o'u hymgyrch farchnata.

1

2

3

Taflen weithgaredd 3: Cyfyngiadau ar hyrwyddo: cyfyngiadau mewnol ac ystyriaethau moesegol

Arweiniad athro

Dylai dysgwyr weithio mewn grwpiau bach i ystyried goblygiadau cyfyngiadau mewnol ar hyrwyddo, gan ddefnyddio enghreifftiau gwirioneddol.

Dylai dysgwyr wneud ymchwil i sut y gall cyfyngiadau megis:

- costau
- arbenigedd staff
- yr adnoddau technegol sydd ar gael.

Gael effaith ar gynlluniau hyrwyddo. Yna, dylai dysgwyr gyflwyno eu canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.

Gofynion adnoddau

Enghreifftiau gwirioneddol o sut y mae cyfyngiadau mewnol yn cael effaith ar hyrwyddo.

Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag adran farchnata sefydliad sy'n defnyddio hyrwyddo yn ei chymysgedd marchnata, i astudio sut y mae cyfyngiadau mewnol yn cael effaith ar ei gallu i gynnal hyrwyddo sy'n ateb ei nodau ac amcanion marchnata.

Gellid cyflawni hyn trwy wneud ymchwil i'r cyfyngiadau mewnol sy'n cael effaith ar hyrwyddiadau canolfan y dysgwr ei hun.

Hwyluso

Dylai dysgwyr gael eu hannog i wneud eu cysylltiadau eu hunain â sefydliadau lleol eu hunain er mwyn sicrhau perthnasedd y gwaith i'w hastudiaethau.

Mae'n bosibl y bydd angen arweiniad ar y math o sefydliad y buasai dysgwyr yn fwyaf tebygol o gael derbyniad cadarnhaol ganddynt a'r math cywir o gefnogaeth.

Archwiliwch sefydliadau lle y mae gan ddysgwyr gysylltiadau eisoes o bosibl, megis swydd ran-amser, lle y mae rhiant yn gweithio, lle y mae ffrindiau yn gweithio, busnes sydd â chyswllt eisoes â'r ganolfan, ee cyflenwr, llywodraethwr ac ati.

Taflen weithgaredd 3: Cyfyngiadau ar hyrwyddo: cyfyngiadau mewnol ac ystyriaethau moesegol

Gweithgaredd Myfyriwr

Enw Dyddiad

1 Penderfynwch ar sefydliad lleol yr hoffech weithio iddo ac a fydd yn helpu i ddysgu am y cyfyngiadau sydd ar hyrwyddo. Gwnewch ymchwil i enw'r person mwyaf priodol i gysylltu â hwy. Mae'n debyg mai'r cyfarwyddwr marchnata neu'r rheolwr marchnata fydd hynny.

2 Cynhyrchwch gynnig sy'n disgrifio pwy ydych chi, pa gwrs yr ydych yn ei astudio, y cymorth a'r gefnogaeth sydd eu hangen arnoch, pam mae angen cymorth a chefnogaeth arnoch a phryd y bydd angen cymorth a chefnogaeth arnoch.

3 Amlinellwch pam yr ydych yn meddwl y buasai o fantais i'r busnes/sefydliad arbennig hwnnw i'ch cynorthwyo.

4 Dywedwch wrthynt pryd y byddwch yn cysylltu'n uniongyrchol (galwad ffôn) am benderfyniad.

5 Gwiriwch y cynnig gydag athro.

6 Anfonwch y cynnig.

7 Gwnewch yr alwad ffôn.

8 Cyn yr ymweliad, paratowch holiadur byr sy'n cynnwys y prif bwyntiau yr ydych eisiau gwybodaeth arnynt.

Gall hyn gynnwys:

- y mathau o hyrwyddo a ddefnyddir gan y sefydliad
- y cyfyngiadau mewnol ar hyrwyddo a ganfuwyd ac a brofwyd gan y sefydliad
- cyfyngiadau penodol, gan gynnwys; costau, arbenigedd staff a'r adnoddau technegol sydd ar gael.

9 Yn dilyn yr ymweliad, paratowch gyflwyniad byr i'w adrodd yn ôl i'r grŵp.

Taflen weithgaredd 4: Asesu ymgyrch hyrwyddo

Arweiniad athro

Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i ystyried ymgyrch hyrwyddo gyfredol ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniadau o ran:

- amcanion
- targedu
- cynhyrchu
- sefydliad.

Bydd hyn yn gofyn am beth gwaith ymchwil gan ddysgwyr cyn y gallant gyflwyno eu canfyddiadau i'r dosbarth, er trafodaeth.

Gofynion adnoddau

Enghreifftiau gwirioneddol o ymgyrch hyrwyddo gyfredol.

Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag adran farchnata sefydliad sy'n defnyddio hyrwyddo yn ei chymysgedd marchnata, i astudio'r cynlluniau marchnata sydd y tu ôl i'r ymgyrch.

Yn ogystal, gellid cyflawni hyn trwy wneud ymchwil i ymgyrch gyfredol sy'n cael ei chynnal gan ganolfan Hwyluso.

Hwyluso

Dylai dysgwyr gael eu hannog i wneud cysylltiadau eu hunain â sefydliadau lleol i helpu datblygu perthnasedd y gwaith i'w hastudiaethau.

Mae'n bosibl y bydd angen arweiniad ar y math o sefydliad y buasai'r dysgwyr yn fwyaf tebygol o gael derbyniad cadarnhaol ganddynt a'r math cywir o gefnogaeth.

Archwiliwch sefydliadau lle y mae gan ddysgwyr gysylltiadau eisoes o bosibl, megis swydd ran-amser, lle mae rhiant yn gweithio, lle mae ffrindiau yn gweithio, busnes sydd â chyswllt eisoes â'r ganolfan, ee cyflenwr, llywodraethwr ac ati.

Taflen weithgaredd dysgwr 4: Asesu ymgyrch hyrwyddo

Gweithgaredd Myfyriwr

Enw Dyddiad

1 Penderfynwch ar sefydliad lleol yr hoffech weithio iddo ac a fydd yn eich helpu i ddysgu am ei ymgyrch hyrwyddo. Gwnewch ymchwil i enw'r person mwyaf priodol i gysylltu â hwy. Mae'n debyg mai'r cyfarwyddwr marchnata neu'r rheolwr marchnata fydd hynny.

2 Cynhyrchwch gynnig sy'n disgrifio pwy ydych chi, pa gwrs yr ydych yn ei astudio, y cymorth a'r gefnogaeth sydd eu hangen arnoch, pam y mae angen cymorth a chefnogaeth arnoch a phryd y bydd angen cymorth a chefnogaeth arnoch.

3 Amlinellwch pam yr ydych yn meddwl y buasai o fantais i'r busnes/sefydliad arbennig hwnnw i'ch cynorthwyo.

4 Dywedwch wrthynt pryd y byddwch yn cysylltu'n uniongyrchol (galwad ffôn) am benderfyniad.

5 Gwiriwch y cynnig gydag athro.

6 Anfonwch y cynnig.

7 Gwnewch yr alwad ffôn.

8 Cyn yr ymweliad, paratowch holiadur byr sy'n cynnwys y prif bwyntiau yr ydych eisiau gwybodaeth arnynt.

Gall hyn gynnwys: disgrifiad o ymgyrch hyrwyddo i'w hastudio, gan gynnwys y cynnyrch o dan sylw, y cyfrwng a ddefnyddiwyd, amseriad, amcanion.

Mae gwybodaeth benodol i'w harchwilio yn cynnwys:

- amcanion — pam fod yr ymgyrch yn cael ei chynnal
- targedu — pwy yw'r farchnad darged (at bwy yr anelir y cynnyrch/gwasanaeth?)
- cynhyrchiad — sut y cafodd ei chynhyrchu
- trefniadaeth — sut y cafodd ei threfnu a'i rhedeg?

9 Yn dilyn yr ymweliad, paratowch gyflwyniad byr i'w adrodd yn ôl i'r grŵp.

Diffiniad o'r termau allweddol

Hysbysebu	Yng nghyd-destun Uned 6, mae'n cyfeirio at ddefnyddio unrhyw ofod yn y cyfryngau y telir amdano neu gyfryngau cyfathrebu a ddefnyddir i ateb gofynion cynllun marchnata. Gall y cynlluniau marchnata hyn gynnwys hyrwyddo gwerthiant, cysylltiadau cyhoeddus, marchnata uniongyrchol neu nawdd.
Cyfryngau amgylchynol	Casgliad amrywiol o gyfryngau cyfathrebu nad ydynt yn perthyn i'r cyfryngau hysbysebu clasurol. Prif nodwedd cyfryngau amgylchynol yw eu bod yn arddangos enwau brandiau neu negeseuon mewn ffordd barhaol ond mewn modd nad yw'n amlwg. Pan edrychir amdanynt, gellir canfod cyfryngau amgylchynol mewn nifer o lefydd, gan gynnwys: bagiau wedi eu hargraffu, matiau cwrw, sticeri mewn siopau, posteri, bocsys ffôn a chelfi stryd eraill; mae'r rhestr mor hir â dychymyg y diwydiant hysbysebu. Weithiau, gall posteri, yn enwedig rhai sy'n aros yn yr un lle am amser hir, ac sy'n dod yn rhan o'r olygfa, gael eu hystyried o fewn cyfryngau amgylchynol. Lleoli cynnyrch; mae lleoliad neu ddefnydd o gynnyrch sydd wedi ei frandio mewn ffilm neu raglen deledu hefyd yn cael ei ystyried fel enghraifft o ddefnyddio cyfryngau amgylchynol, gan ei fod yn cyfleu neges y brand mewn modd nad yw'n amlwg.
Cyfryngau clywedol	Yn gyffredinol, cyfeirir ato fel hysbysebu ar y radio, ond gall hefyd gynnwys mewnosodiadau hyrwyddol mewn CD, tâp neu unrhyw gyfryngau atgynhyrchu cerddorol arall. Yn ogystal, buasai datganiadau cyhoeddus mewn siopau neu ganolfannau siopa sy'n hyrwyddo cynnyrch, cynigion arbennig neu'n annog cwsmeriaid i brynu, yn cael eu hystyried fel enghreifftiau o ddefnyddio cyfryngau amgylchynol.
Prynwr	Gan amlaf, mae'n cyfeirio at ddefnyddwyr, ond mewn cyd-destun gwahanol, mae'n cyfeirio at y rhai sy'n gwneud penderfyniadau mewn sefydliadau adwerthu, sy'n canfod cynnyrch a chyflenwyr, gosod prisiau, cynllunio hyrwyddiadau ac ati.
Marchnata uniongyrchol	Cyfathrebu y mae'r gwneuthurwr/cynhyrchwr yn ei anfon yn uniongyrchol at y defnyddiwr neu gwsmer, gan osgoi sianelau dosbarthu traddodiadol megis cyfanwerthwyr a manwerthwyr. Buasai enghreifftiau yn cynnwys taflenni a bostiwyd yn uniongyrchol, hysbysebion ymateb yn uniongyrchol 'o'r dudalen' mewn cylchgronau neu bapurau newydd, gwefannau cynhyrchwyr, hysbysebion teledu ymateb yn uniongyrchol.
Gwahaniaethu a Deddfau Cyfle Cyfartal	Diogelwch cyfreithiol i'r defnyddiwr a'r cyflogai, gyda chefnogaeth deddfwriaeth.
Ystyriaethau moesegol	Penderfyniadau neu ffyrdd o gynnal busnes sy'n seiliedig ar y ffordd y mae sefydliad yn credu y dylai weinyddu busnes er budd mwyaf ei gwsmeriaid, ei gyflogeion a'r gymdeithas yn gyffredinol. Mae ystyriaethau moesegol yn cynnwys diffuantrwydd personol a chorfforaethol, cyfrifoldeb amgylcheddol, cyfrifoldeb cymdeithasol a pholisi cyffredinol cwmni neu god ymarfer a fuasai'n cael ei ystyried yn ymddygiad da.
Cyfyngiadau mewnol	Cyfyngiad ar weithgaredd marchnata sy'n berthnasol o fewn sefydliad. Gall hyn gynnwys costau, arbenigedd staff, yr adnoddau technegol sydd ar gael a pholisi'r cwmni.

Deddfwriaeth	Mae llawer o ddeddfwriaethau yn cael effaith ar farchnata, gan gynnwys diogelu defnyddwyr, cyflogeion a chyflogwyr. Ni ddisgwylir i ddysgwyr fod â gwybodaeth fanwl o'r holl ddeddfwriaeth, ond mae angen iddynt fod yn ymwybodol o'r prif rannau o ddeddfwriaeth sy'n cael effaith ar gynllunio marchnata, gan gynnwys: Deddf Diogelu Defnyddwyr 1987, Deddf Diogelu Data 1998, Deddf Gwerthu Nwyddau 1979, Deddf Gwerthu a Chyflenwi Nwyddau 1994, Deddf Gwerthu Nwyddau (Diwygiad) 1995, Deddf Cyflenwi Nwyddau a Gwasanaethau 1982. Am ganllawiau cyffredinol neu wybodaeth fwy manwl ar ddeddfwriaeth defnyddwyr cysylltwch â www.tradingstandards.gov.uk
Y cyfryngau	Term generig am y dull o gyfathrebu neu gynnal hysbysebion, gan gynnwys print, clywedol, delweddau symudol, cyfryngau newydd ac amgylchynol.
Cyfryngau delweddau symudol	Ar-sgrîn gan amlaf, gan gynnwys teledu, sinema, DVD, CD-ROM a thudalennau gwe gyda chynnwys wedi ei ffilmio.
Y cyfryngau newydd	Mae'n cyfeirio at ddefnyddio a manteisio ar gyfleoedd cyfryngol sy'n codi o ddatblygiadau ac arloesi technolegol ee testun, 'neidlenni' ar wefannau, baneri a syniadau eraill ar y we. Mae'n faes sy'n gofyn i athrawon a dysgwyr fod yn gyfarwydd â'r tueddiadau a'r datblygiadau diweddaraf.
OFCOM	Ofcom yw rheoleiddiwr diwydiant cyfathrebu'r DU, a chanddo amrediad eang o gyfrifoldebau ar draws marchnadoedd cyfathrebu'r DU. Ar ddiwedd 2003 etifeddodd Ofcom gyfrifoldebau'r pum awdurdod rheoli a oedd yn bod eisoes — y Comisiwn Safonau Darlledu, y Comisiwn Teledu Annibynnol, Oftel, yr Awdurdod Radio a'r Asiantaeth Radiogyfathrebu.
Sefydliad; asiantaeth yn erbyn mewnol	Yng nghyd-destun asesu gwahanol ffyrdd o redeg ymgyrch hyrwyddo, mae'n cyfeirio at y penderfyniadau y mae angen i'r rhan fwyaf o sefydliadau angen eu gwneud; naill ai i brynu adnoddau neu i ddefnyddio eu rhai eu hunain.
Cyfryngau argraffedig	Mae'n cyfeirio gan fwyaf at gylchgronau a phapurau newydd. Gellid cynnwys posteri mewn cyfrwng argraffedig gan mai dyma'r dull cynhyrchu arferol.
Cynnyrch	Gellir defnyddio'r term am eitem a gynhyrchwyd neu/a gwasanaeth a grëwyd ac a ddatblygwyd i'w werthu i gwsmeriaid neu i farchnad defnyddwyr.
Ymgyrch hyrwyddo	Gweithgaredd a gynlluniwyd i gynyddu gwerthiant, dosbarthiad, cyfran o'r farchnad, ymwybyddiaeth neu unrhyw amcan masnachol arall.
Offer hyrwyddo	Cynlluniau cymell a chyfryngol sydd ar gael i'w defnyddio fel rhan o ymgyrch hyrwyddo.
Cysylltiadau cyhoeddus	Cyfathrebu marchnata sy'n ceisio codi ymwybyddiaeth, trosglwyddo syniadau neu wella gwerthiant trwy gyfleoedd golygyddol a chyfryngol na thelir amdanynt yn uniongyrchol, fel y gwneir am hysbysebion. Nid 'hysbysebu di-dâl' fel y meddylir amdano weithiau, yw cysylltiadau cyhoeddus ond dull pwysig o hyrwyddo ynddo'i hun. Mae cysylltiadau â'r wasg a defnyddio datganiadau i'r wasg yn dod o fewn ymgyrchoedd cysylltiadau cyhoeddus, gan amlaf.

Rheoleiddio	Safonau o weithredu nad ydynt yn benodol seiliedig ar ddeddfwriaeth. Mae'r rhan fwyaf o gylch gorchwyl OFCOM yn seiliedig ar reoleiddio yn hytrach na deddfwriaeth.
Hyrwyddo gwerthiant	Defnyddio cymhellion neu gynlluniau eraill a grëwyd i gynyddu gwerthiant neu gyfran o'r farchnad trwy gymell gwerthiant neu newid pryniannau defnyddwyr o un brand i un arall.
Nawdd	Talu arian i greu cynghrair rhwng enw brand a digwyddiad, sefydliad neu gynnyrch. Y bwriad yw defnyddio'r cyhoeddusrwydd neu ewyllys da a grëir gan yr eitem sy'n cael ei noddi i hyrwyddo cynnyrch neu'r sefydliad sy'n noddi. Buasai enghreifftiau yn cynnwys prif frandiau'n cysylltu eu henwau â digwyddiadau chwaraeon, prif frandiau'n talu i gysylltu eu henwau â rhaglenni teledu penodol ac ati.
Codau gwirfoddol	Y termau y mae sefydliad neu ddiwydiant yn cytuno i gydymffurfio â hwy er mwyn lleihau'r angen am ddeddfwriaeth neu reoleiddio. Mae enghreifftiau yn cynnwys: Codau Ymarfer Gwirfoddol ar gyfer y Diwydiant Bwyd Cyflym — opsiynau i leihau sbwriel bwyd cyflym a gwastraff yn yr amgylchedd lleol; mae'r Cod Bancio yn god gwirfoddol a ddilynir gan fanciau a chymdeithasau adeiladu mewn perthynas â'u cwsmeriaid personol yn y Deyrnas Unedig.

Diffiniad o dermau ar sail eu cyd-destun yn yr uned hon. Noder nad yw'r rhestr hon yn hollgynhwysol.

Adnoddau

Llyfrau

Cave S — *Consumer Behaviour in a Week* (Hodder, 2002) ISBN 0340849711

Clark A — *Organisations, Competition and the Business Environment* (FT Prentice Hall, 1999) ISBN 0201619083

Hill E ac O'Sullivan T — *Marketing* (Longman, 1999) ISBN 0582369371

Gilmore F — *Brand Warriors* (HarperCollins, 1999) ISBN 1861975929

Klein N — *No Logo* (Flamingo, 2000) ISBN 0006530400

Kotler P ac Armstrong G — *Principles of Marketing, Ninth Edition* (Prentice Hall, 2000) ISBN 0130293687

Jobber D — *Principles and Practices of Marketing, Third Edition* (McGraw-Hill, 2001) ISBN 007796134

Lewis R a Trevitt R — *Business for Advanced GVNQ* (Stanley Thrones, 2000) ISBN 0784735062

Needham D a Dransfield R — *Marketing Everybody's Business* (Heinemann, 1995) ISBN 043540255

Proctor T — *Essentials of Marketing Research* (Pitman, 1997) ISBN 0273625314

Darllen ychwanegol

Marketing Week

Gwefannau

www.adassoc.org.uk	Mae gan ganolfan wybodaeth gwefan y Gymdeithas Hysbysebu (Advertising Association) lawer o wybodaeth ddefnyddiol am y diwydiant hysbysebu.
www.asa.org.uk	Yr Awdurdod Safonau Hysbysebion (The Advertising Standards Authority, ASA) yw'r corff annibynnol, hunanreoleiddiol ar gyfer hysbysebion nas darlledir, hyrwyddiadau gwerthu a marchnata uniongyrchol yn y DU. Mae'n gweinyddu'r Safon Brydeinig o Hyrwyddo Gwerthiant a Marchnata Uniongyrchol (the British Code of Advertising, Sales Promotion and Direct Marketing, (CAP), er mwyn sicrhau bod hysbysebion yn gyfreithiol, gweddus, gonest a gwir. Sefydlwyd yr ASA yn 1962 ac mae'n annibynnol ar y llywodraeth a'r diwydiant hysbysebu.
www.cap.org.uk	Am wybodaeth ar hunanreoleiddio yn y DU.
www.consumereducation.org.uk	Mae ganddo adran addysgiadol ar hysbysebu.
www.ipa.co.uk	Y Sefydliad Ymarferwyr Hysbysebu (Institute of Practitioners in Advertising, IPA): corff y diwydiant a sefydliad proffesiynol prif asiantaethau hysbysebu'r DU, y cyfryngau a'r diwydiant cyfathrebu.
www.dandad.org	Gwefan the British Design & Art Direction.
www.ofcom.org.uk	Ofcom yw rheoleiddiwr diwydiant cyfathrebu'r DU, gydag amrediad eang o gyfrifoldebau ar draws marchnadoedd cyfathrebu'r DU. Ar ddiwedd 2003 etifeddodd Ofcom gyfrifoldebau'r pum awdurdod rheoli a oedd yn bod eisoes — y Comisiwn Safoni Darlledu, y Comisiwn Teledu Annibynnol, Oftel, yr Awdurdod Radio a'r Asiantaeth Radiogyfathrebu.

Darllen ychwanegol

Marketing Week

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Uned 7: Archwilio Menter

Amcanion yr uned

Prif nod yr uned hon yw i'r dysgwyr, mewn grwpiau, gymryd rhan mewn lansio, rhedeg a monitro cwmni newydd a menter newydd. Byddant, o'r herwydd, yn cael profiad ymarferol, byw o fusnes. Bydd y dysgwyr yn cael cyfle i fyfyrio ar ac asesu eu perfformiadau eu hunain a pherfformiadau'r tîm. Yn ogystal, byddant yn cymryd rhan mewn dirwyn cwmni i ben.

Pynciau'r uned

7.1 Lansio cwmni a menter

7.2 Swyddogion cwmni, rolau a chyfrifoldebau

7.3 Monitro perfformiad cwmni

7.4 Dirwyn eich cwmni i ben.

Awgrymiadau ar gyfer amseru

Gyda menter fach, mae angen amser hir, ee chwe mis, i'r dysgwyr lawn werthfawrogi manteision a rhwystredigaethau eu gweithredoedd a'u penderfyniadau blaenorol. Yn ddelfrydol, mae angen i'r uned hon gael ei chyflwyno fel uned hir, denau dros y flwyddyn academaidd.

Dylai dysgwyr gael eu harwain o'r dechrau i reoli eu hamser yn effeithiol trwy gydol yr ymarfer hwn. Mae rhai digwyddiadau allweddol yn ystod y flwyddyn pan all dysgwyr wneud gwerthiannau mawr, ee y Nadolig, San Ffolant, y Pasg, diwrnodau agored y coleg, ffair grefftau lleol ac ati. Mae angen i ddysgwyr fod yn barod i gymryd mantais o'r cyfleoedd hyn ac felly dylent gynllunio eu gweithgareddau a'u hamser yn unol â hynny.

Awgrymiadau ar gyfer partneriaid allanol

Mae deunydd cefnogol sydd wedi ei ddatblygu'n dda ar gael eisoes gan nifer o ddarparwyr (gweler yr astudiaethau achos). Manteision defnyddio rhaglen fenter a ddarparwyd gan asiantaeth allanol yw:

1. mae dysgwyr, athrawon a chynghorwyr y diwydiant yn cael eu cefnogi'n dda gydag adnoddau papur, ar lein a llinellau cymorth
2. cynhwysir yswiriant o fewn y pecyn
3. gan amlaf mae cyfrifon banc menter ar gael ar delerau manteisiol iawn gan y prif fanc sy'n noddi'r rhaglen
4. gan amlaf darperir cymorth i ddod o hyd i fentorau/cynghorwyr y diwydiant ar gyfer y grŵp sy'n dysgu.

Os nad ydych yn dewis defnyddio asiantaeth allanol i'ch cynorthwyo i gyflwyno'r modiwl hwn, mae'n hanfodol eich bod yn recriwtio o leiaf un mentor/cynghorwr diwydiant i fynychu cyfarfodydd ffurfiol y dysgwyr a gweithio fel 'ymgynghorydd' i'r dysgwyr.

Awgrymiadau ar gyfer cyllid

Yn yr uned hon mae'n debyg y bydd y dysgwyr yn casglu arian, talu contractwyr a thrafod arian neu gredyd. Mae'n syniad da i ystyried sefydlu cyfrif banc i'r dysgwyr ei ddefnyddio, cyn dechrau'r cwrs. Byddai hyn yn golygu llai o ddiwrnodau'n delio gyda'r banc ar ddechrau'r uned a chael llyfrau siec neu gardiau credyd/debyd at ddefnydd y dysgwyr.

Mae gan yr uned hon gysylltiadau ag uned 2, a phetai'r dysgwyr wedi cwblhau'r uned honno eisoes, mae'n bosibl y byddant am ddatblygu syniad busnes o'r uned honno i'r uned hon, ond mae hynny'n gwbl ddewisol.

Y cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen gweithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 7.1: Lansio cwmni a menter

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Gwybodaeth o ffurfio a strwythur cwmni — enw'r cwmni, mathau, nifer y cyfranddaliadau, cyfranddeilaid, cyfarwyddwyr, pleidleisio, cyfarfodydd ac ati.	Trwy ddefnyddio cwmni cyfyngedig lleol, archwiliwch yr wybodaeth a gedwir amdanynt yn Nhŷ'r Cwmnïau. (www.companieshouse.gov.uk) Archwiliwch adran wybodaeth gwefan Tŷ'r Cwmnïau.	Taflen weithgaredd 1: Dod o hyd i gwmni bach lleol i'w archwilio.
Ystyried paratoi dogfennau'r cwmni, ee memorandwm ac erthyglau cwmni.	Cael copi o femorandwm ac erthyglau cwmni. Mewn grwpiau bychain gofynnwch i'r dysgwyr nodi cynnwys y dogfennau hyn.	
Gwybodaeth am gynnyrch/gwasanaeth dewisol, costau, graddfeydd amser, deunyddiau, adnoddau, galw, ymchwil i'r farchnad, prototeipiau a materion amgylcheddol.	Y dysgwyr, yn eu hamser eu hunain, i ymweld â gwahanol leoliadau megis ffair grefftau, siop adrannol ac ati, i ganfod amrediad o gynnyrch a gwasanaethau posibl y gallent eu cynnig. Y dysgwyr, yn y dosbarth, i drafod syniadau ynglŷn â phrosiectau posibl a llunio rhestr fer. Y dysgwyr, mewn grwpiau bach/parau i wneud ymchwil i un cynnyrch neu fwy er mwyn ei ddatblygu. Y cwmni newydd i gyfarfod a gwerthuso'r holl brosiectau y gwnaed ymchwil iddynt a dewis un cynnyrch/gwasanaeth neu fwy i'w ddatblygu.	Taflen weithgaredd 2: Taflen waith archwilio cynnyrch.
Nodi ac asesu'r prosesau cynllunio, ee cynllun busnes, datgan cenhadaeth, iechyd a diogelwch, cyfalaf, cynllunio ariannol a sut i wneud elw.	Dylai'r dysgwyr weithio gyda'i gilydd i gynhyrchu eu cynllun busnes eu hunain a cheisio cyngor gan eu cynghorydd busnes i wirio hygrededd eu cynlluniau.	Taflen weithgaredd 3: Taflen cynllunio adnoddau busnes Taflen weithgaredd 4: Rhagfynegi llif arian. Taflen weithgaredd 5: Cyllido treuliau incwm a thaenlenni amrywiannau.
Deall a chymhwyso materion busnes ehangach: mathau o fusnesau, nodweddion menter megis cyfleoedd a risg, arloesi, creadigrwydd, entrepreneuriaeth, ffactorau a chyfyngiadau twf ac effaith grymoedd y farchnad.	Y dysgwyr i brofi sesiwn hyfforddiant cwmni, un wers ddwbl.	Taflen weithgaredd 6: Sesiwn hyfforddi ar gyfer y grŵp menter

Adran 7.2: Swyddogion cwmni, rolau a chyfrifoldebau

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Nid person ond endid cyfreithiol yw cwmni ac mae angen swyddogion i'w redeg.	Yr athro i adolygu'r cysyniad hwn yn fyr gyda'r dosbarth.	
Rolau a chyfrifoldebau'r bwrdd, y cadeirydd, y cyfarwyddwyr, ysgrifennydd y cwmni, y cyfrifwyr a'r archwilwyr.	Yn dilyn gwaith y dysgwyr yn edrych ar wefan Tŷ'r Cwmnïau a chwmnïau eraill, dylent ganfod y swyddi y mae arnynt eu hangen yn eu cwmni ac yna ysgrifennu manylebau'r swyddi.	Taflen weithgaredd 7: Rôl swyddogion cwmni.
Y sgiliau a'r cymwysterau sy'n angenrheidiol ar gyfer y rolau amrywiol.	Y dysgwyr i gynnig am y swyddi allweddol o fewn eu cwmni gan gyfiawnhau pam fod ganddynt y nodweddion angenrheidiol i wneud y gwaith.	Taflen weithgaredd 8: Swydd wag mewn cwmni menter.
Pwysigrwydd gweithio fel tîm a chyfathrebu i'r rolau amrywiol.	Yr athro a'r ymgynghorydd busnes i drefnu cyfres o ymarferion hyfforddi rheolwyr i greu sgiliau gwaith tîm a chyfathrebu.	Taflen weithgaredd 9: Gweithio fel tîm ac ymarferion hyfforddiant cyfathrebu. Gemau adeiladu tîm a chyfathrebu — ceisiwch edrych ar 'the great egg drop' a chynllunio prosiect datblygu. www.wilderdom.com/games/InitiativeGames.html *Business Monopoly*: gwahanol reolau.
Pwysigrwydd arfarnu'r rolau unigol, eu rhyngberthynas a'u cyfraniad at y fenter yn gyffredinol.	Y dysgwyr i werthuso eu perfformiad eu hunain a'r cwmni menter trwy gydol oes y cwmni.	Taflen weithgaredd 10: Gwerthuso perfformiad unigolion a grŵp.

Adran 7.3: Monitro perfformiad cwmni

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Pam fod monitro perfformiad dyddiol eich cwmni a'i feysydd gweithredol yn hanfodol?	Dylai dysgwyr dreulio ychydig o funudau yn ysgrifennu nodiadau, yna trafod eu hatebion. Cyflwyno canfyddiadau'r trafod mewn ffordd weledol, megis poster. Mae angen i gyfarwyddwyr adrannau unigol ganfod a datgan sut y byddant yn monitro cynnydd eu hadran.	Taflen weithgaredd 11: Sampl o'r diagram monitro
Gweithio fel tîm, yn enwedig cefnogi a chymell aelodau'r tîm.	Y dysgwyr i gymryd rhan mewn cyfres o ymarferion hyfforddi rheolwyr.	Taflen weithgaredd 9: Gweithio mewn tîm ac ymarferion hyfforddiant cyfathrebu. Gêm gollwng wy www.wilderdom.com/games/descriptions/GreatEggDrop.html
Cyfarfodydd: lledaenu gwybodaeth mewn ffordd effeithiol a chyson.	Mae angen i'r dysgwyr gynnal cyfarfodydd ffurfiol, wythnosol, gyda'r ymgynghorydd busnes a'r athro'n bresennol.	Taflen weithgaredd 12: Taflen cyfarwyddo Dogfen hir ynglŷn â sicrhau cyfarfod da, gan gynnwys amcanion SMART.
Adolygiadau cwmni a phersonol rheolaidd.	Y dysgwyr i werthuso eu perfformiad eu hunain a'r cwmni menter trwy gydol oes y cwmni.	Taflen weithgaredd 13: Taflen waith gweithio i dargedau.
Cyfansymiau cynhyrchu a rheoli ansawdd.	Cyfarwyddwr pob adran i adolygu perfformiad ym mhob cyfarfod wythnosol.	Taflen weithgaredd 13: Taflen waith gweithio i dargedau.
Strategaethau hyrwyddo.	Cyfarwyddwyr pob adran i adolygu perfformiad ym mhob cyfarfod wythnosol.	Taflen weithgaredd 13: Taflen waith gweithio i dargedau.
Perfformiad ariannol, yn enwedig llif arian, mantoli'r cyfrifon a chyfrifon banc.	Cyfarwyddwyr pob adran i adolygu perfformiad ym mhob cyfarfod wythnosol.	Taflen weithgaredd 13: Taflen waith gweithio i dargedau. Taflen weithgaredd 14: Cyfrifo pwynt mantoli'r cyfrifon Taflen weithgaredd 4: Rhagfynegi llif arian. Taflen weithgaredd 5: Cyllido treuliau incwm a thaenlenni amrywiant.
Prynu. Rhagolygon a thargedau gwerthiant.	Cyfarwyddwyr pob adran i adolygu perfformiad ym mhob cyfarfod wythnosol.	Taflen weithgaredd 13: Taflen waith gweithio i dargedau.

Adran 7.4: Dirwyn eich cwmni i ben

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Beth yw dirwyn i ben?	Trafodwch gyda'r dysgwyr pam y gallai cwmni ddewis dirwyn ei hun i ben.	www.companieshouse.gov.uk
Cynllunio effeithiol ar gyfer dirwyn cwmni i ben.	Trefnu i'r cwmni gyfarfod i gynllunio a gweithredu dirwyn y cwmni i ben.	Taflen weithgaredd 15: Taflen waith dirwyn cwmni
Pob dogfennaeth ac adroddiad perthnasol.	Dylai dysgwyr drefnu Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol ar gyfer y cyfranddeilaid ac yn y cyfarfod hwnnw dylent gyflwyno'r cyfrifon terfynol ac adroddiad ar y cwmni i'r cyfranddeilaid. Yn y cyfarfod hwn, dylai cynnig gael ei roi gerbron i ddirwyn y cwmni i ben.	'Taflen weithgaredd 16: Y fformat a awgrymir ar gyfer adroddiad y cwmni i'r cyfranddeilaid.
Cau gweithgareddau masnachu i lawr.	Cynllun gweithredu dilynol o daflen weithgaredd 15	Taflen weithgaredd 15: Taflen waith dirwyn cwmni i ben.
Dosbarthu asedau.	Cynllun gweithredu dilynol o daflen weithgaredd 15	Taflen weithgaredd 15: Taflen waith dirwyn cwmni i ben.
Goblygiadau ariannol.	Cynllun gweithredu dilynol o daflen weithgaredd 15 Paratoi set derfynol o Gyfrifon y Cwmni.	Taflen weithgaredd 15: Taflen waith dirwyn cwmni i ben. Taflen weithgaredd 5: Cyllido treuliau incwm a thaenlenni amrywiant.
Dylanwad ffactorau allanol a'r effaith arnynt.	Canfod y ffactorau allanol y gall dirwyn y cwmni i ben gael effaith arnynt.	Taflen weithgaredd 17: Taflen ffactorau allanol.

Taflen weithgaredd 1: Dod o hyd i gwmni bach lleol i'w archwilio

1 Dewch o hyd i gwmnïau lleol yn eich ardal trwy ddefnyddio'r cyfeirlyfr ffôn neu gyfeirlyfr busnes lleol arall. Ffynhonnell dda arall am gwmnïau lleol yw gwefan tref.

2 Dewiswch gwmni sy'n gweithredu fel cwmni rhwymedigaeth gyfyngedig, ac felly ond yn cyflwyno cyfrifon syml i Dŷ'r Cwmnïau (www.companieshouse.gov.uk), ee Costa Coffee ac yna defnyddiwch eu gwefan i archebu dogfennau allweddol megis Erthyglau a Memorandwm Sefydlu Cwmni, cyfrifon diweddar y cwmni, manylion am gyfarwyddwyr y cwmni ac yn y blaen. Mae angen talu am y mwyafrif o ddogfennau sy'n neilltuol i un cwmni, felly bydd angen paratoi hyn ymlaen llaw er mwyn bod yn barod mewn pryd i'r wers.

3 Treuliwch rywfaint o amser yn ystod y wers yn mynd â'r dysgwyr o gwmpas gwefan Tŷ'r Cwmnïau gan ddangos lle y gallent gyrchu gwybodaeth ar gwmnïau penodol a chael gwybodaeth gyffredinol am gwmni a chyfarwyddwyr.

4 Yn ddelfrydol, gofynnwch i gyfrifydd neu gyfreithiwr lleol ddod i'r dosbarth i siarad am broblemau sefydlu cwmni rhwymedigaeth gyfyngedig. Dylai eich Partneriaeth Busnes Addysg (Education Business Partnership) lleol allu eich rhoi mewn cysylltiad â chwmni o gyfrifwyr neu gyfreithwyr a all ddarparu siaradwr.

Taflen weithgaredd 2: Taflen waith archwilio cynnyrch

Cyn penderfynu pa fenter busnes i'w dewis, bydd angen i ddysgwyr wneud rhywfaint o ymchwil. Mae'r daflen waith hon yn dangos crynodeb o ymchwil i ddau fusnes posibl tra gwahanol. Nid yw'r daflen waith yn hollgynhwysol.

1 Busnes ar sail gwasanaeth: cludo siopa i'r cartref i gwsmeriaid oedrannus, y dysgwyr i siopa ar ran cwsmeriaid a chludo'r siopa'n ôl i gartrefi cwsmeriaid.

2 Busnes ar sail cynhyrchu: cynhyrchu bylbiau wedi eu paentio ar gyfer ffeiriau, partïon a gwahanol wyliau megis y Nadolig a Diwali.

	Cludo i'r cartref	Bylbiau golau
Costau deunyddiau.	Isel os defnyddir beic neu droli.	Prynu paent, bylbiau a deunydd pacio.
Materion iechyd a diogelwch.	Diogelwch personol: siopa gyda'r nos, lladrad.	Mae angen paent VO_X isel i leihau nwyon paent, gwydr yn torri, perygl tân, perygl trydanol.
Graddfeydd amser.	Amser i gynhyrchu taflen wybodaeth, casglu rhifau ffôn.	Amser i gynhyrchu, profi er diogelwch, llosgi'r bwlb yn barhaus.
Patrwm y galw.	Dylai'r galw fod yn barhaus. Mae ar gwsmeriaid angen siopa bob amser.	Ysbeidiol yw'r galw. Yn uchel cyn gwyliau ac isel ar adegau eraill o'r flwyddyn.
Stoc.	Nid oes angen unrhyw fuddsoddiad i ddechrau.	Buddsoddiad mawr mewn stoc i ddechrau.
Prototeipiau.	Dim, er, gellid cyflawni rhediad ffug i weld pa mor hir y mae'n ei gymryd i siopa a'r amser gorau i siopa.	Mae angen prototeipiau er mwyn profi offer ac at ddibenion marchnata.
Materion amgylcheddol.	Prosiect amgylcheddol diogel, y costau'n lleihau wrth i ddysgwyr ddefnyddio beiciau neu drolis neu gludiant cyhoeddus, yn hytrach na cheir.	Yn defnyddio paent a bylbiau ac yn creu gwastraff. Mae'n eitem o foethusrwydd.
Bathodynnau — logos.	Bydd ar ddysgwyr angen rhyw ffurf o gerdyn adnabod.	Logo cwmni.

Mae tudalen wag trosodd y gall y dysgwyr ei defnyddio i wneud eu hymchwil eu hunain.

Taflen weithgaredd 3: Taflen cynllunio adnoddau busnes

Mae'r Llywodraeth yn darparu cyngor ardderchog ynglŷn ag ysgrifennu cynllun busnes ar ei gwefan: www.businesslink.gov.uk. Yn y wefan hon byddwch yn dod o hyd i'r holl wybodaeth allweddol y buasai'n rhaid i fusnes sy'n dechrau o'r newydd ei hystyried.

Mae'r arweiniad 'Business Link' yn cynnwys y penawdau canlynol ac yn darparu amlinelliad da i gynlluniau busnes y dysgwyr eu hunain:

- Cyflwyniad
- Y gynulleidfa ar gyfer eich cynllun busnes
- Yr hyn y dylai'r cynllun ei gynnwys
- Y crynodeb gweithredol
- Eich busnes, ei gynnyrch a'i wasanaethau
- Eich marchnadoedd a'ch cystadleuwyr
- Marchnata a gwerthiant
- Sgiliau eich tîm
- Eich gweithrediadau
- Rhagolygon ariannol.

Dylai dysgwyr ddefnyddio prif benawdau'r arweiniad 'Business Link' i greu eu cynllun busnes eu hunain ar gyfer eu cwmni. Yn ogystal, dylent gynnwys eu cynllun busnes a datganiad cenhadaeth. Mae'r Adran Diwydiant a Masnach (DTI) yn rhoi cyngor ar ddatganiadau cenhadaeth ar ei gwefan www.b2b.absukltd.com, ac mae hwn yn fan cychwyn defnyddiol i ddysgwyr.

Bydd y cynllun busnes hefyd yn darparu pwynt i ddysgwyr fel y gallent benderfynu ar y nifer o gyfranddaliadau y maent am eu dyrannu, pwy fydd y cyfarwyddwyr ac yn y blaen.

I gefnogi'r enghreifftiau o gynlluniau cyllido cynhwysir taflenni cyllido, taflenni rhagfynegi llif arian, dogfennau cyfrifo sylfaenol a thaflenni dadansoddi amrywiant.

Taflen weithgaredd 4: Rhagfynegi llif arian

Incwm			Rhif yr wythnos										
Eitemau	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Cyfraniad ysgol	50												
Benthyciad gan riant	20												
Cyfanswm incwm	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Taflen weithgaredd 4: Rhagfynegi llif arian (parhad)

Gwariant			Rhif yr wythnos										
Eitemau	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Bylbiau golau	100												
Paent	5												
Pen lliw metelaidd	3												
Cyfanswm gwariant	108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Net wythnosol	-38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Balans agoriadol yr wythnos	0	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38
Balans cau yr wythnos	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38

Taflen weithgaredd 5a: Cyllideb treuliau incwm a thaenlenni amrywiant.

Sampl o Daflen Gyllideb			
Cyllid ar gyfer cwmni			
Incwm			
Grantiau			
Cyfranddaliadau			
Benthyciadau			
Is-gyfanswm			£0.00
Costau uniongyrchol			
Paent			
Peniau			
Deunydd ysgrifennu			
Is-gyfanswm			£0.00
Costau cyffredinol			
Rhent garej o dan glo			
Is-gyfanswm			£0.00
Elw/Colled Net			

Taflen weithgaredd 5b.

Sampl o daflen cyfrifo incwm

Llenwch y swm ddwy waith, unwaith yn y bloc ar y chwith ac unwaith yn y bloc a eitemeiddiwyd

			A	B	C	CH	D	DD
	Cyfeirnod cyfrif arian parod.	Dyddiad	Arian i mewn	Adneuon banc	Grantiau	Cyfrandd aliadau	Benthycia dau	
	A1	1-Ion-05	£100.00			£100.00		
	A2	2-Chw-04		£100.00	£100.00			
	A3	3-Maw-04		£200.00			£200.00	
Cyfansy miau			**£100.00**	**£300.00**	**£100.00**	**£100.00**	**£200.00**	

Nodwch y dylai cyfansymiau colofnau A + B fod yn gyfartal â chyfansymiau colofnau C ymlaen wedi eu hychwanegu at ei gilydd.

Taflen weithgaredd 5d.

Sampl o daflen cyfrifo treuliau								
Llenwch y swm ddwy waith, unwaith yn y bloc ar y chwith ac unwaith yn y bloc a eitemeiddiwyd								
			A	B	C	CH	D	DD
	Cyfeirnod anfoneb	Dyddiad	Arian allan	Codi arian o'r banc	Paent	Peniau	Deunyddiau papur	
	I1	5-Ion-05		£50.00		£50.00		
	I2	2-Maw-04		£300.00	£300.00			
	I3	5-Maw-04	£10.00				£10.00	
Cyfansymiau			**£10.00**	**£350.00**	**£300.00**	**£50.00**	**£10.00**	
Nodwch y dylai cyfansymiau colofnau A + B fod yn gyfartal â chyfansymiau colofnau C ymlaen wedi eu hychwanegu at ei gilydd.								

Taflen weithgaredd 5d

Sampl o daflen amrywiant				
	Amrywiant yw cyllideb — costau gwirioneddol			
	Incwm	Cyllideb	Gwirioneddol	Amrywiant
	Grantiau			£0.00
	Cyfranddaliadau			£0.00
	Benthyciadau			£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
	Costau	Cyllideb	Gwirioneddol	Amrywiant
	Paent			£0.00
	Peniau			£0.00
	Deunyddiau papur			£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
				£0.00
	Cyfanswm			

Taflen weithgaredd 6: Sesiwn hyfforddi ar gyfer y grŵp menter

Defnyddiwch gysyniad y World Trade Game sydd ar gael gan Gymorth Cristnogol (www.christainaid.org.uk/learn/schools).

Rhannwch y grŵp yn dri neu bedwar is-grŵp, nid oes rhaid i'r grwpiau hyn fod yr un maint. Rhowch adnoddau amrywiol i'r grwpiau hyn, megis:

- papur
- rwleri
- cwmpawdau
- sisyrnau
- pensiliau.

Rhowch yr adnoddau angenrheidiol i un grŵp yn unig.

Rhowch swm mawr o un adnodd megis papur i un grŵp yn unig.

Dywedwch wrth y grwpiau mai eu hamcan yw gweithio fel cwmnïau sy'n cystadlu ac uchafu eu gwerthiant o drionglau papur sy'n mesur 3 cm wrth 4 cm wrth 5 cm. Gwerthir y rhain i'r athro a fydd yn gweithredu fel banciwr canolog.

Yna bydd pedwar cyfnod o gynhyrchu/masnachu a fydd yn parhau am bum munud yn dilyn, gydag egwyl rhwng pob cyfnod pan wneir y gwerthu i'r athro a'i gofnodi ar y bwrdd.

Defnyddiwch yr ymgynghorydd diwydiant fel arsylwr.

Ar ddiwedd y sesiwn gofynnwch i'r dysgwyr fyfyrio ar eu perfformiad gan ddefnyddio'r grid sydd ar y dudalen ganlynol.

Fel dosbarth, rhannwch syniadau, gyda mewnbwn yr ymgynghorydd, i ddangos sut y gall perfformio yn yr efelychiad hwn wella perfformiad gwirioneddol rhedeg cwmni.

Taflen weithgaredd 7: Rolau swyddogion cwmni

Dylai dysgwyr y cwmni menter ddefnyddio eu gwaith ar wefan Tŷ'r Cwmnïau a chysylltiadau â busnesau lleol i ganfod:

- Pa swyddogion allweddol ddylai fod gan bob cwmni?
- Pa swyddogion arbenigol eraill yr hoffent eu cael yn eu cwmni?

Yn y pen draw, dylai pawb fod â rôl yn y cwmni, naill ai fel cyfarwyddwr neu gyfarwyddwr cynorthwyol. Mae'n anodd iawn i ddysgwyr barhau i gymryd rhan oni bai fod ganddynt rôl eglur.

Yna dylai'r dysgwyr nodi'r rolau, cyfrifoldebau, sgiliau a chymwysterau sy'n ofynnol ar gyfer bob swydd.

Wedyn, dylai unigolion wneud cais am y swyddi sy'n apelio atynt. Petai Rheolwr Gyfarwyddwr ac Ysgrifennydd y Cwmni yn cael eu penodi yn gyntaf, yna gallent gyfweld/penodi'r swyddi eraill.

Taflen weithgaredd 8: Swydd wag mewn cwmni menter

Swydd:	
Rôl:	
Cyfrifoldebau:	
Sgiliau:	
Cymwysterau:	

Taflen weithgaredd 9: Gweithio fel tîm ac ymarferion hyfforddiant cyfathrebu

Mae'n fanteisiol i bob tîm rheoli fyfyrio ar eu dulliau o weithio o dro i dro ac i ddatblygu eu 'sgiliau meddal'.

Mae amrediad eang o gemau busnes ar gael i roi cyfle i ddysgwyr ymarfer eu sgiliau cyfathrebu.

I wneud y gorau o'r ymarferion hyn, dylid darparu'r canlynol:

a) Aelodau'r tîm i gymryd tro fel arsylwyr ac arwain y gwerthusiad ar ddiwedd yr ymarfer.

b) Yr holl ddysgwyr i werthuso eu perfformiad eu hunain a pherfformiad y tîm ar ôl yr ymarfer.

c) Y dysgwyr i fyfyrio ar sut y gellid trosglwyddo'r gwersi a ddysgwyd yn yr ymarferion hyfforddi i'w cwmni menter bach eu hunain.

Taflen weithgaredd 10: Gwerthuso perfformiad unigolion a grŵp

Nid oes neb yn hoffi beirniadaeth, felly mae'n bwysig, o'r cychwyn, fod y fenter hon yn sefydlu rheolau sylfaenol i sicrhau urddas unigolyn ac ymddygiad cyffredinol da. O fewn y rheolau sylfaenol hynny, mae'n hanfodol fod unigolion yn onest gyda'i gilydd er mwyn osgoi cyfyngiadau a mwyhau potensial y cwmni.

Bob mis, trwy gydol oes y cwmni, dylai unigolion a'r tîm adolygu eu perfformiad a myfyrio ar sut y gellid addasu ymagweddau at ddatrys problemau i wella perfformiad y cwmni. Ni ddylai hwn fod yn ymarfer negyddol ond cyfle i ddathlu'r cwbl sydd wedi mynd yn iawn a chanolbwyntio'n optimistaidd ar gyfleoedd i wella.

Ar y cychwyn, dylai unigolion weithio ar yr ymarfer hwn am bump i ddeg munud ar eu pen eu hunain, yna dylent weithio mewn tîm o dri neu bedwar dysgwr am 15 munud yn cyfnerthu eu syniadau. Dylai pob tîm benodi llefarydd i siarad â grŵp y cwmni menter cyfan. Yn olaf, dylai grŵp y cwmni menter cyfan lunio crynodeb ar gyfer y cwmni gan adlewyrchu cyfraniad pawb.

Os nad yw pethau'n mynd yn dda i'r cwmni, mae'n bosibl y bydd yn rhaid i'r Ymgynghorydd Busnes a'r athro cyswllt gynllunio'r gweithgaredd hwn yn ofalus iawn; gan gofio nad yw ymgynghorwyr busnes wedi eu hyfforddi o reidrwydd i ddelio â sefyllfaoedd gelyniaethus.

Profforma Adolygu Cwmni

Yn y meysydd busnes canlynol, rhestrwch yr hyn sydd wedi llwyddo a'r cyfyngiadau allweddol yn ystod y mis diwethaf yn eich tyb chi, a nodwch be fu eich rôl.

	Llwyddiannau	**Cyfyngiadau**	**Fy rôl i**
Marchnata			
Cyllid			
Personél			
Cynhyrchu			

Ffactorau allanol

Arall

Amcanion cyffredinol y cwmni

Taflen weithgaredd 11: Sampl o ddiagram monitro

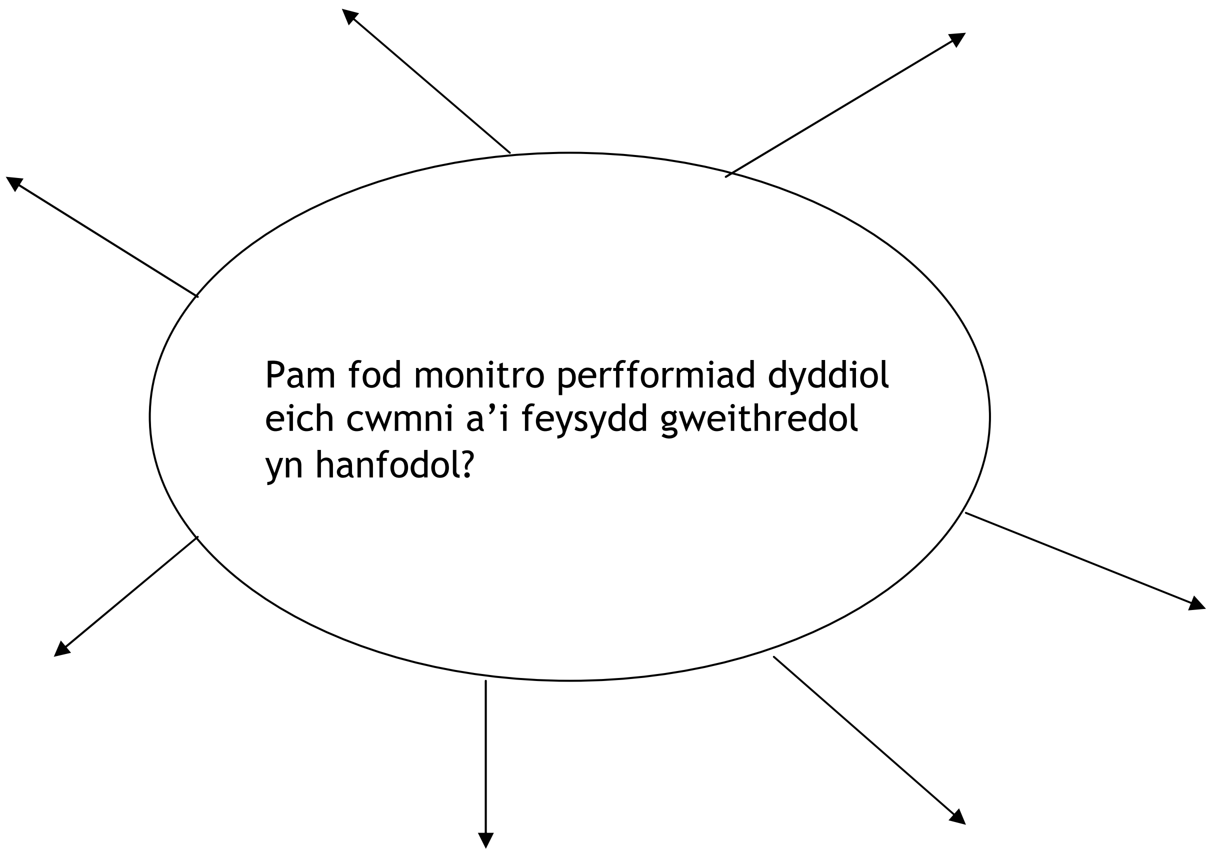

Taflen weithgaredd 12: Taflen cyfarwyddo cyfarfodydd

Mae cyfarfodydd cwmnïau menter yn llawn anawsterau. Mynnwch y canlynol o'r dechrau, efallai ei wneud yn god ymddygiad, hyd yn oed:

- y dysgwyr i eistedd yn ffurfiol ar gadeiriau o gwmpas bwrdd mawr (grwpiau o fyrddau wedi eu rhoi at ei gilydd)
- y dysgwyr i siarad trwy'r gadair a pheidio â rhannu'n is-grwpiau
- dilyn yr agenda ym mhob cyfarfod
- cymryd cofnodion
- y dysgwyr i fynychu pob cyfarfod.

Dylai'r athro sy'n gofalu am y grŵp gamu'n ôl yn y cyfarfodydd i ganiatáu i'r dysgwyr gymryd perchnogaeth o'u cwmni eu hunain. Swyddogaeth yr ymgynghorydd busnes yw gweithredu fel mentor/hyfforddwr/cynghorydd i'r cwmni, nid ei redeg.

Ceir gwybodaeth bellach ar gynnal cyfarfod da ar ffurf cyswllt yn adran 7.3.

Taflen weithgaredd 13: Taflen waith gweithio i dargedau

Pan luniodd y dysgwyr eu cynllun busnes, dylent fod wedi gosod targedau ar gyfer pob un o feysydd gweithredol y busnes. Wrth i'r busnes ddatblygu, bydd angen rhoi adroddiad am y targedau hynny i'r cwmni cyfan, eu diweddaru a'u hadolygu. Ym mhob cyfarfod wythnosol dylai'r cyfarwyddwyr gweithredol adrodd ar y cynnydd y mae eu hadrannau'n ei wneud ar gyrraedd targedau. Felly, mae'n debyg y byddai'r eitemau canlynol ar agenda'r cyfarfodydd wythnosol:

- adroddiad y rheolwr gyfarwyddwr
- adroddiad y cyfarwyddwr marchnata
- adroddiad y cyfarwyddwr cynhyrchu
- adroddiad y cyfarwyddwr personél
- adroddiad y cyfarwyddwr cyllid.

Mae angen i'r cwmni menter cyfan, trwy arweiniad y rheolwr gyfarwyddwr, gytuno ar newidiadau i dargedau (os oes angen) yn ystod y cyfarfodydd wythnosol hyn a sicrhau bod targedau'r adrannau yn cydamseru.

Taflen weithgaredd 14: Cyfrifo’r pwynt mantoli’r cyfrifon

Cyfrifo’r pwynt mantoli’r cyfrifon					
Cyfrifo cyfraniad uned			£		
Pris gwerthu uned			10.00		
Llai costau uniongyrchol			6.00		
= Cyfraniad			4.00		
Llenwch yr wybodaeth yn y meysydd sydd wedi eu lliwio’n ysgafn yn unig					
B) Mantoli’r cyfrifon =		Cost sefydlog/ Cyfraniad			
Cost sefydlog			200.00		
Mantoli’r cyfrifon			50		
Yn yr enghraifft hon mae’n rhaid gwerthu 50 uned er mwyn mantoli’r cyfrifon, h.y. peidio â gwneud elw na cholled.					

Taflen weithgaredd 15: Taflen waith dirwyn cwmni i ben

Un ffordd o adolygu'r holl gamau y mae angen i chi eu cymryd i ddirwyn cwmni i ben yw edrych ar eich cyfrif elw a cholled a'r fantolen a gofyn i chi eich hun, beth sydd angen ei wneud i gau'r cwmni hwn ac yna dyrannu'r tasgau hyn i aelodau'r cwmni.

Profforma cyfrif elw a cholled

Eitem	Cwestiwn	Llofnodwyd
Gwerthiant.	A ydych chi wedi cludo eich holl nwyddau at eich cwsmeriaid?	
Cost y nwyddau a werthwyd.	A ydych chi wedi casglu a thalu am yr holl nwyddau yr ydych chi wedi eu harchebu?	
Elw gros.		
Treuliau.	A ydych chi wedi cofio cynnwys yr holl dreuliau yn y cyfrifon? A ydych chi wedi talu'r holl dreuliau, ac os na, pryd fyddwch chi'n eu talu? A daloch chi unrhyw dreuliau y gellid eu pasio ymlaen i rywun arall?	
Elw net.		

Profforma Mantolen

Eitem	Cwestiwn	Arwyddwyd
Asedau sefydlog.	A oes gennych chi unrhyw asedau sefydlog? Beth fydd yn digwydd i'r asedau sefydlog pan fydd y cwmni'n dirwyn i ben? A yw pob cyfarwyddwr wedi cytuno'n ffurfiol i'r dull o waredu asedau sefydlog?	
Asedau presennol.		
Stoc.	A oes unrhyw stoc ar ôl? Sut gallwch chi ei werthu i gael y pris gorau i'ch cyfranddeiliaid?	
Dyledwyr.	A oes ar unrhyw un arian i'r cwmni? Sut ydych chi'n mynd i gasglu'r ddyled honno? Os na allwch chi gasglu'r ddyled, yna mae'n ddyled ddrwg a fydd yn lleihau gwerth eich elw a'ch dyledwyr.	
Arian parod.	Pan waredir yr holl asedau eraill, y credydwyr masnach ac unrhyw dreth a dalwyd, yna, cam olaf dirwyn y cwmni i ben yw talu'r cyfalaf yn ôl i'r cyfranddeilaid a'u rhan hwy o'r elw, os oes peth. Os yw'r cwmni wedi gwneud colled, yna mae'r holl gyfranddeiliaid yn rhannu'r golled ac mae'r cyfalaf a ad-delir iddynt yn lleihau'n unol â hynny. Beth sy'n digwydd os yw'r golled yn fwy na'r swm a fuddsoddodd y cyfranddeilaid?	
Rhwymedigaethau cyfredol.		
Credydwyr masnach.	Sicrhewch eich bod wedi nodi'r holl gredydwyr masnach a'u talu'n llawn, os oes gennych yr adnoddau i wneud hynny.	
Treth.	Sicrhewch fod yr holl daliadau treth a TAW wedi eu cyfrifo a'u talu cyn dirwyn y cwmni i ben.	
Benthyciadau.	Sicrhewch fod y rhain wedi eu clirio, os yn bosibl.	
Ecwiti cyfranddeiliaid cyfalaf hir dymor.	Talwch gyfranddeiliaid pan fo popeth arall wedi ei gasglu neu ei dalu.	
Yn olaf, peidiwch ag anghofio cau'r cyfrif banc.		

Taflen weithgaredd 16: Y fformat a awgrymir ar gyfer adroddiad y cwmni i'r cyfranddeilaid

1 Cyfyngwch y ddogfen i 15 tudalen, gan gynnwys y clawr blaen a chefn.

2 Cynhwyswch ddatganiad cenhadaeth y cwmni yn yr adroddiad, nodau ac amcanion ac asesiad o ba mor dda yr atebwyd y nodau ac amcanion hynny.

3 Darparwch amlinelliad o uchafbwyntiau ariannol y flwyddyn, gan gynnwys cyfrifiadau mantoli'r cyfrifon, graffiau o berfformiad gwerthiant, dadansoddiad amrywiant, ffigyrau allweddol ar gyfer gwerthiant, elw gros a net.

4 Darparwch adroddiad gan bob un o'r cyfarwyddwyr ar eu cyfraniad hwy i lwyddiant y cwmni. Er mwyn llunio adroddiad y cyfarwyddwyr, mae'n hanfodol fod y tîm yn gweithio gyda'i gilydd i werthuso eu perfformiad unigol a pherfformiad y grŵp, ac yna yn cynllunio sut i gyflwyno stori eu cwmni hwy.

5 Cynhwyswch adran yn crynhoi sut y gellid gwneud pethau'n well y tro nesaf, fel unigolion ac fel cwmni.

6 Cynhwyswch set o gyfrifon cwmni, gan gynnwys elw a cholled a mantolen o ddyddiad y cyfarfod dirwyn y cwmni i ben.

Taflen weithgaredd 17: Taflen ffactorau allanol

Fel enghraifft, byddwn yn edrych ar ddau achos a ystyriwyd ar ddechrau'r uned yn y daflen waith archwilio cynnyrch (gweler y daflen waith archwilio cynnyrch).

Roedd un achos yn ymwneud â busnes bach a oedd yn darparu gwasanaeth cludiant i'r cartref yn y gymuned leol. Roedd yr ail achos yn ymwneud â phaentio bylbiau golau gyda phaent lliw ar gyfer gwyliau arbennig. Ystyriwn pa effaith y gall dirwyn y ddau gwmni llwyddiannus hyn i ben ei chael.

Cludo i'r cartref	**Bylbiau golau**
Pan fydd y gwasanaeth cludo'n gorffen, bydd y bobl o fewn y gymuned a ddefnyddiodd eich gwasanaeth yn teimlo ar goll. Efallai na wnânt ymddiried mewn dieithriaid i ddarparu'r gwasanaeth a ddarparwyd gan eich cwmni. Beth, os unrhywbeth o gwbl, y gellir ei wneud i helpu eich cwsmeriaid? A ddylech chi argymell gwasanaeth cludo arall iddynt, os oes un yn bodoli? A ddylech chi roi gwybod iddynt eich bod yn cau, rhag ofn i rywun ddefnyddio'r berthynas agos yr ydych wedi ei chreu i gael mynediad i dy'r cwsmer neu i gael ei arian?	Beth fydd eich cwsmeriaid yn ei wneud unwaith y bydd eich bylbiau golau yn darfod a chithau wedi rhoi'r gorau i greu'r bylbiau golau? A ddylech chi roi gwybod iddynt fod eich cwmni'n cael ei ddiddymu, a gwerthu'r rhai sbâr iddynt? Unwaith y byddwch wedi cau'r cwmni, bydd y broblem o gael gwared â chynnyrch paent a thyrpentin yn parhau. Mae'r cynnyrch hwn yn berygl i'r amgylchedd ac yn beryglus o ran tân. Nid yw'n gyfreithiol i daflu tyrpentin i lawr y draen, mae'n rhaid cael gwared ohono'n iawn. Mae paent a thyrpentin hefyd yn berygl o ran tân oni chedwir hwy'n ddiogel.

Astudiaethau achos

Mae sefydliadau amrywiol y gallwch gydweithio â hwy i gyflwyno'r uned hon. Pan yn defnyddio asiantaeth, gwnewch yn siŵr fod eu rhaglen yn cysylltu â phob agwedd ar feini prawf Edexcel. Ni fydd rhedeg cwmni menter bach ar ei ben ei hun yn sicrhau bod gofynion y criteria'n cael eu hateb. Rhaid i ddysgwyr gasglu'r dystiolaeth berthnasol ar gyfer eu portffolio fel y maent yn mynd ymlaen am fod y broses ei hun yn rhan o fabwysiadau arferion rheoli proffesiynol.

Mae'r holl asiantaethau canlynol yn cynnig rhaglenni sy'n cefnogi'r uned hon a mater i'r athro yw asesu pa rai o'r rhaglenni hyn sydd fwyaf addas ar gyfer anghenion y dysgwyr.

- *Achievers International* (www.achieversinternational.co.uk)
- Rhaglen — *The National Foundation for Teaching Entrepreneurship* (www.nfte.org.uk)
- Rhaglenni — *The Young Enterprise Team and Company (Menter yr Ifanc)* (www.young-enterprise.org.uk)

Diffiniad o'r termau allweddol

Cyllideb	Cynllun neu amcangyfrif o'r incwm a'r gwariant a ddisgwylir dros gyfnod o amser.
Rhagfynegi llif arian	Proses syml yw rhagfynegi llif arian, pan fo busnes yn cadw cofnod o bob math o daliadau ac incwm disgwyliedig. Mae'r broses yn rhestru incwm a threuliau ynghyd â'r dyddiau y maent yn ddyledus a gwybodaeth arall. Mae'n caniatáu i'r busnes ragfynegi gofynion y dyfodol a darparu ar eu cyfer.
Cronfa ddata	Casgliad o ddata: rhifau rhannol, codau cynnyrch, gwybodaeth cwsmeriaid ac ati. Gan amlaf, mae'n cyfeirio at ddata a drefnir ac a gedwir ar gyfrifiadur y gellir chwilio amdano a'i gyrchu trwy raglen gyfrifiadurol, fodd bynnag, gall gyfeirio at ffeil gardiau.
Siart Gantt	Cynrychiolaeth ar ffurf graff yw siart Gantt o hyd tasgau yn erbyn treigl amser. Mae'n cael ei defnyddio i helpu i drefnu amseriad ac argaeledd cynnyrch ac i ganfod tasgau hanfodol y mae'n rhaid eu cwblhau cyn ymgymryd â thasgau eraill.
Rhestr bostio	Casgliad o gyfeiriadau e-bost o dan un enw unigol; mae rhestrau postio yn darparu ffordd syml o gyfathrebu â grŵp o bobl sydd â chyswllt neu ddiddordeb cyffredin rhyngddynt. Mae dau brif fath o restr: un yr ydych yn ei chreu gyda rhaglen e-bost megis Eudora, sy'n cynnwys cyfeiriad dau unigolyn neu ragor y byddwch yn anfon yr un neges atynt yn aml; a'r math arall yw Listserve, sy'n gofyn i'r cyfranogwyr danysgrifio (ee grŵp o gydweithredwyr, dosbarth o fyfyrwyr neu, yn aml, unigolion sydd â diddordeb mewn trafod pwnc arbennig).
SMART	Acronym sy'n rhestru nodweddion dewisol amcanion busnes. **S**pecific (Penodol), **M**easurable (Mesuradwy), **A**ttainable (Cyraeddadwy), **R**elevant (Perthnasol), **T**ime limited (Â therfyn amser).
Amrywiant	Yn nhermau busnes, y gwahaniaeth rhwng treuliau/incwm a ragfynegwyd neu a gyllidebwyd ar eu cyfer a'r treuliau/incwm gwirioneddol.

Adnoddau

Llyfrau

Bridge S — *Understanding Enterprise, Entrepreneurship and Small Business* (Macmillan, 1998) ISBN 03368348X

Burch G — *Go it Alone* (Capstone, 2003) ISBN 1841124702

Butler D — *Business Planning; A Guide to Small Business Start-Up* (Butterworth-Heinemann, 2000) ISBN 075064706X

Clayton P — *Forming a Limited Company* (Kogan Page, 2001) ISBN 0749436158

Clayton P — *Law for the Small Business* (Kogan Page, 2001) ISBN 074943614X

Impey D — *Running a Limited Company* (Jordans, 2001) ISBN 0853087296

Macmillan D — *Be Your Own Boss* (Kogan Page, 2002) ISBN 0749438843

Stone P — *The Ultimate Business Plan* (How To Books, 2002) ISBN 1857038177

Trout J — *Differentiate or Die* (Wiley, 2001) ISBN 0471028924

Wiersema F — *Customer Intimacy* (Peoplebooks, 1998) ISBN 1861976305

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefannau

www.fsb.org.uk	Ffederasiwn Busnesau Bach
www.garthyfog.co.uk	Garthyfog Farm Log Cabin, safle gwersylla a charafanio — enghraifft o fenter fach
www.purpleflame.com	Purple Flame — cwmni cynhyrchu'n arbenigo mewn darlledu a gwasanaethau cyfryngol

Darllen ychwanegol

Cylchlythyrau y Ffederasiwn Busnesau Bach a'r siambr fasnach leol, ar gael trwy:

Ffederasiwn Busnesau Bach/Federation of Small Businesses
Sir Frank Whittle Way
Blackpool Business Park
Blackpool
Lanacshire FY4 2FE

Ffôn: 01253 336000
Ffacs: 01253 348046

Gwefan: www.fsb.org.uk

Siambr Fasnach Prydain
65 Petty France
London SW1H 9EU

Ffôn: 020 7654 5800
Ffacs: 020 7654 5819
E-bost: info@britishchambers.org.uk
Gwefan: www.chamberonline.co.uk

Uned 8: Datblygu Busnes

Amcanion uned

Prif nod yr uned hon yw i ddysgwyr ddeall pwysigrwydd cynllunio datblygiad i sicrhau llwyddiant parhaus. Bydd yn caniatáu i ddysgwyr archwilio sut y gellir rheoli syniad busnes trwy'r amryw gyfnodau cynllunio a datblygu i ffurf y gellir ei gweithredu gyda siawns wirioneddol o dyfu yn y dyfodol. Bydd yn annog y dysgwyr i feddwl yn ofalus am faterion megis cystadleuaeth, statws cyfreithiol ac ansawdd, yn ogystal â rhoi ystyriaeth lawn i adnoddau dynol. Mae ystyriaethau ariannol yn greiddiol i'r uned hon a bydd angen i ddysgwyr ddangos gwybodaeth a dealltwriaeth o bob agwedd o godi'r cyfalaf cychwynnol i gyllidebu, rhagfynegi llif arian, rhagfynegi cyfrifon elw a cholled a mantolenni cychwynnol. Mae elfen fawr yn ymwneud â dichonolrwydd a realaeth y datblygiad a fwriedir a bydd y dysgwyr yn dysgu sut i werthuso ac archwilio rhagolygon hir dymor y busnes a fwriedir.

Pynciau'r uned

8.1 Y syniad busnes

8.2 Materion adnoddau ac ansawdd

8.3 Adnoddau ariannol

8.4 Dichonolrwydd a gwerthuso.

Y cynllun cyflwyno ac amserlen weithgareddau a awgrymir

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

8.1: Y syniad busnes

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y syniad busnes.	Cyflwyniad i Uned Datblygu Busnes gyda Manyleb Uned 'Yr hyn y mae angen ei ddysgu' adrannau 8.1 i 8.4. Y dosbarth i gael sesiwn i feddwl am syniadau busnes. Creu rhestr o'r tri gorau, gan ystyried y manteision a'r anfanteision.	Taflen weithgaredd 1: Y syniad busnes.
Amrediad o syniadau posibl, statws cyfreithiol.	Y dysgwyr i lunio rhestr o'r tri phrif syniad busnes a'u gosod yn ôl eu blaenoriaeth. Paratoi rhesymeg ar gyfer pob un. Gwers ar y math o sefydliadau i'w hystyried. Pob dysgwr i ddewis rhwng unig fasnachwr a phartneriaeth.	Taflen weithgaredd 1: Y syniad busnes.
Ymchwil.	Gwers ar ymchwil i'r farchnad. Cymhwyso ymchwil sylfaenol ac ymchwil eilaidd i'r prosiect dewisol. Y dysgwyr i lunio holiadur byr, perthnasol. Ei deipio a'i baratoi ar gyfer arolwg gan ddefnyddio taflen gwestiynau, taflen ymateb ar gyfer cofnodi atebion a chlipfwrdd. Y dysgwyr i ddechrau'r arolwg ar ôl i'r holiadur gael ei wirio.	Taflen weithgaredd 2: Ymchwil i'r farchnad. Paratoi holiadur perthnasol.
Ymchwil.	Parhau gydag arolygon ymchwil i'r farchnad o fewn a thu allan i'r amgylchedd dysgu. Cyfweld â lleiafswm o 20 person.	Taflen weithgaredd 2: Ymchwil i'r farchnad. Cynnal arolwg.
Dadansoddiad cynhwysfawr.	Coladu a dadansoddi canlyniadau'r arolygon ymchwil i'r farchnad gan roi'r data mewn rhaglen daenlen. Cyflwyno canfyddiadau'r ymchwil gan ddefnyddio siartiau graff bar, graffiau gweithredol.	Defnyddio taenlen.
Strategaethau hyrwyddo.	Gwersi ar gynlluniau marchnata ar sail y pedair 'P'. Y dysgwyr i gymhwyso hyn i'w syniadau busnes.	
Strategaethau hyrwyddo.	Ymestyn y pedair 'P' i gynnwys, lle y bo'n briodol, pecynnu, brandio a datblygu cynnyrch/gwasanaeth yn y dyfodol. Bydd gofyn i'r dysgwyr ystyried a chymhwyso dadansoddiad SWOT a PEST i'w syniadau busnes.	
Cystadleuwyr tebygol.	Ymchwil bellach i gystadleuwyr. Ceisio pennu cyfran bosibl y farchnad leol.	

8.2: Materion Adnoddau ac Ansawdd

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Adnoddau dynol, ffisegol.	Gwers ar ofynion adnoddau ac ansawdd. Y dysgwyr i restru materion staffio/cyflogaeth, yr asedau sydd eu hangen i gychwyn a materion diogelwch ac ansawdd. Ymchwilio i gost/prisiau gan ddefnyddio'r rhyngrwyd.	Taflen weithgaredd 3: Ymchwil i adnoddau ac ansawdd ar y rhyngrwyd.
Adnoddau ac ansawdd.	Yr adnoddau a archwiliwyd wrth edrych ar rentu/prydlesu, yn hytrach na phrynu. Gwersi ar ofal cwsmeriaid a gwasanaeth ôl-werthu. Y dysgwyr i ddyfeisio eu cynllun a pholisi eu hunain gyda datganiad addas a gweithdrefnau ar gyfer ymdrin â chwynion. Ystyried gwarantau ac ad-daliadau.	Canolfan adnoddau.
Cyfyngiadau — cyfreithiol ac economaidd.	Gwers ar reoli busnes gan ddisgrifio'r materion sy'n ymwneud â chynllunio, trefnu, cydlynu, rheoli a chymell. Y dysgwyr i ystyried materion a allai gynnwys adnewyddu asedion a pholisïau dibrisiant, yswiriant i gynnwys pob agwedd ar weithrediadau'r busnes, systemau ar gyfer rheoli arian parod, stoc (os yn briodol) a chyfarfodydd rheoli/staff.	

8.3: Adnoddau ariannol

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ffynonellau cyllid.	Gwers ar gyllid sy'n ateb gofynion busnes gan gynnwys cyfalaf dechreuol a hir dymor, credyd a chyllid rhandaliadau i ateb gofynion cyfalaf gweithredol. Y dysgwyr i wneud ymchwil i wefannau banciau ar gyfer mathau o fenthyciadau masnachol a pharu'r canlyniadau â'r rhestr asedau.	Taflen weithgaredd 4: Cyllid. Ymchwil ar y rhyngrwyd.
Rhagolygon: llif arian a mantoli'r cyfrifon.	Gwers ar ddogfennau ariannol sylfaenol ar gyfer datblygu busnes. Cyllideb llif arian. Rhagolygon a chyfrifon masnachu/elw a cholled. Mantolen. Darparu templed gyda fformiwlâu i'r dysgwyr ei fewnbynnu ar daenlen neu ddisg gyda rhaglen safonol er cysondeb dull.	Defnyddio templed a fformiwlâu.
Cynnal y syniad.	Siaradwr gwadd o fanc lleol am bwysigrwydd darparu cynigion ariannol clir a ddylai gefnogi'r syniad busnes. Y dysgwyr i greu rhagolwg ar gyfer blwyddyn dau o'r busnes ac adolygu rhagolwg mantoli'r cyfrifon.	Siaradwr gwadd.

8.4: Dichonolrwydd a Gwerthuso

Pwnc	Y cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Dadansoddiad mantoli'r cyfrifon.	Gwers ar ddadansoddi mantoli'r cyfrifon. Y dysgwyr i ganfod y costau sefydlog ac amrywiol sydd ynghlwm wrth eu syniadau i ddatblygu'r busnes. Mewnbynnu data'n barhaus i daenlen o'r costau, refeniw a derbynebau a thaliadau eraill.	Taflen weithgaredd 5 — Gwerthusiad ariannol. Defnyddio templed a fformiwlâu.
	Cymhwyso dadansoddiad mantoli'r cyfrifon i'r cyfrif masnachu ac elw a cholled a gwblhawyd. Y dysgwyr i gynhyrchu llawlyfr neu siart mantoli'r cyfrifon cyfrifiadurol ar gyfer y busnes. Defnyddio taenlen neu bapur graff.	Siartiau mantoli'r cyfrifon.
Dadansoddi cymarebau	Gwers ar offer i werthuso perfformiad y busnes trwy ddefnyddio dadansoddi cymarebau. Yn cynnwys ROCE, % elw gros %, % elw net, cyfalaf gweithredol, prawf terfynol, gerio cyfalaf. Y dysgwyr i ddarparu amcangyfrif o sut y gall elw a chyllid y busnes newid a sut y gall hyn gael effaith ar y cymarebau a astudiwyd.	Enghraifft/enghreifftiau gweithiedig.
	Y dysgwyr i wneud ymchwil ac ysgrifennu cyfiawnhad dros y ffigurau sy'n ymddangos yn y rhagolwg llif arian.	
Dadansoddi cymarebau	Gwers yn ail edrych ar ddadansoddi cymarebau. Y dysgwyr i gymhwyso cymarebau cyfrifo i'r cyfrifon a gynhyrchwyd a gwneud sylwadau ar y canlyniadau a gyfrifwyd ac a gyflawnwyd.	
	Siaradwr gwadd o Gyllid y Wlad i egluro materion yn ymwneud â threth hunangyflogaeth a gweithredu systemau Talu wrth Ennill (P.A.Y.E.) ar gyfer didyniadau treth ac yswiriant gwladol. Y dysgwyr i wneud ymchwil ac egluro pam y gall cymarebau cyfrifo gael eu hystumio a chamarwain.	Siaradwr gwadd. Gwefan Cyllid y Wlad: www.inlandrevenue.gov.uk
	Y dysgwyr i gwblhau ail flwyddyn eu rhagolwg ac yna defnyddio dadansoddiad cymarebau i gymharu'r canlyniadau ochr yn ochr â'r flwyddyn flaenorol. Mae angen sylwadau ar y rhesymau pam fo'r canlyniadau wedi newid.	

Sesiynau sy'n berthnasol i bob maes cynnwys

Pob un	Sesiwn reoledig gyda defnydd llawn o gyfleusterau TG.	
Pob un	Sesiwn reoledig gyda defnydd llawn o gyfleusterau TG.	
Pob un	Sesiwn reoledig gyda defnydd llawn o gyfleusterau TG.	Ystafell TG
Pob un	Sesiwn reoledig gyda defnydd llawn o gyfleusterau TG.	Ystafell TG
	Parhau gwaith ar ail flwyddyn y cynllun ariannol.	
Pob un	Sesiwn reoledig gyda defnydd llawn o gyfleusterau TG.	Ystafell TG
Pob un	Sesiwn reoledig gyda defnydd llawn o gyfleusterau TG.	Ystafell TG

Mae'r rhaglen uchod wedi ei dyfeisio i gynnwys 30 sesiwn wythnosol o ddwy awr yr un ac wedi ei darparu fel awgrym o sut y gellir cyflwyno a strwythuro'r uned i ateb meini prawf asesu'r Band Marciau.

Gall athrawon ei defnyddio fel sail ar gyfer cynlluniau gwaith a chynlluniau gwersi. Petai'r rhaglen yn cael ei chyflwyno yn ôl ffurf semester, gellir defnyddio'r arweiniad a awgrymir ar sail 15 sesiwn gyfartal o bedair awr yr wythnos.

Taflen weithgaredd 1: Y syniad busnes

Lluniwch restr fer o amrediad o syniadau busnes:

1.

2.

3.

4.

5.

Edrychwch ar fanteision ac anfanteision sylfaenol pob un ac yna cyfyngwch eich dewis i dri gan eu trefnu yn ôl eu blaenoriaeth a rhoi’r rhesymau uniongyrchol dros eich dewisiadau a pham yr ydych yn credu y gallent fod yn ddichonadwy:

Y busnes a ddewiswyd	Manteision	Anfanteision
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Dewiswch eich syniad gorau o’ch dewis o dri a nodwch y math cyfreithiol o sefydliad yr ydych yn ei ffurfio. Nodwch eich nodau ac amcanion:

Nodau:

1.

2.

3.

4.

5.

Amcanion:

1.

2.

3.

4.

5.

Ar ôl dethol o'r dewisiadau a wnaed, ewch ymlaen i Weithgaredd 2.

Taflen weithgaredd 2: Ymchwil i'r farchnad

Cwblhewch ymchwil sylfaenol ac eilaidd i'r farchnad i ddod o hyd i wybodaeth am eich cystadleuwyr a'r farchnad botensial a chyflwynwch eich canfyddiadau. Gall fod yn ddefnyddiol edrych ar yr hyn sydd wedi cael ei wneud o ran arolygon i'r farchnad yn *Uned 3: Archwilio Marchnata*. Ar y cychwyn, bydd angen holiadur, nifer sylweddol o ymatebion perthnasol a gasglwyd a dadansoddiad o'r canlyniadau. O hyn, byddwch yn dod o hyd i wybodaeth a fydd yn eich cynorthwyo gyda'ch strategaeth farchnata.

Fy syniad busnes	Cystadleuwyr posibl	Lleoliad/cynnyrch/gwasanaethau a gynigir

Ar ôl sefydlu bod marchnad ar gyfer eich busnes, bydd angen i chi benderfynu ar sail eich strategaeth farchnata.

Dulliau hyrwyddo:

1.

2.

3.

4.

5.

Y pris(iau) i'w godi:

Cynnyrch/gwasanaeth Un

Cynnyrch/gwasanaeth Dau

Cynnyrch/gwasanaeth Tri

Cynnyrch/gwasanaeth Pedwar

Nawr, efallai y byddwch am ystyried cynnal dadansoddiad manylach o'r farchnad a'ch cystadleuydd/cystadleuwyr.

Gwnewch ddadansoddiad 'SWOT' a 'PEST' o'r rhain i ystyried pob agwedd sydd heb ei chynnwys hyd yn hyn:

	Fy musnes	Cystadleuydd Un/Dau/Tri ac ati
Cryfderau		
Gwendidau		
Cyfleoedd		
Bygythiadau		

	Fy musnes	Cystadleuydd Un/Dau/Tri ac ati
Gwleidyddol		
Economaidd		
Cymdeithasol		
Technolegol		

Mae'n bosibl y byddwch yn dymuno cadw cofnod o unrhyw ymchwil a wnaethoch ar y rhyngrwyd, ar gyfer hwn a gweithgareddau eraill ee

Y gwefannau yr ymwelwyd â hwy	Yr wybodaeth a gafwyd

Taflen weithgaredd 3: Adnoddau ac ansawdd

Lluniwch restr o'r adnoddau sydd eu hangen ar gyfer cychwyn a rhedeg eich busnes gyda rhesymeg ac amcangyfrif o gost all. Mae'n amlwg y bydd y rhain yn dibynnu ar natur y busnes a ddewiswyd:

Adnodd gofynnol	**Costau cychwynnol**	**Costau rhedeg (wythnosol/misol)**
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Bydd angen i chi benderfynu a ydych am gyflogi unrhyw un arall yn y busnes ai peidio a'r goblygiadau cyfreithiol a all ddod yn sgîl hynny. Os ydych yn bwriadu cyflogi staff, bydd angen i chi egluro gofynion adnoddau dynol a'r cyfreithiau sydd ynghlwm wrth arferion gweithio diogel a chytundebau cyflogaeth, gan eu bod yn cael effaith ar y busnes, ee

Cyflogai Un: Yn cael ei dalu'n wythnosol, llawn amser

Cyflogai Dau: Yn cael ei dalu yn ôl yr awr, fel y bo angen

Ac ati.

Bydd angen i chi gyflwyno'r opsiynau ariannol ar gyfer cyllido gwahanol agweddau ar y busnes. I wneud hyn, bydd angen i chi baratoi rhestr o asedau o'r uchod a phenderfynu ar y ffordd orau o dalu am y rhain.

Ased	**Prynu neu brydlesu?**
1.	
2.	
3.	
4.	

Bydd angen i chi egluro sut y gwnaed y penderfyniadau ariannol ar gyfer y gwahanol fathau o adnoddau sydd eu hangen ar y busnes.

Bydd angen i chi ddisgrifio sut y rheolir ac y defnyddir adnoddau’r busnes i gael yr effaith fwyaf a sut y bydd y busnes yn sicrhau cynnal ansawdd. I wneud hyn, efallai y bydd angen i chi greu amserlen ddyddiol neu wythnosol o dasgau neu rota, yn dibynnu ar natur a’r math o fusnes a ddewiswyd.

Diwrnod/Amser	**Gweithgaredd**
8.00–10.00	Glanhau arwynebau, paratoi salad, derbyn nwyddau ac ati
10.00–12.00	
12.00–14.00	
14.00–16.00	
16.00–18.00	

Bydd angen i chi greu datganiad o ofal cwsmeriaid sy’n dangos dymuniad y busnes i ateb gofynion y cwsmer a sut yr ymdrinnir â chwynion. Mae’n bosibl y gallwch chi gysylltu hyn yn ôl i’r nodau ac amcanion y penderfynoch arnynt ar y cychwyn:

Amcanion gofal cwsmeriaid:

1.

2.

3.

4.

5.

Taflen weithgaredd 4: Cyllid

Nodyn i athrawon: problem a welir yn gyson wrth gyflwyno'r uned hon yw sut i sefydlu dogfennaeth ariannol sylfaenol. Anogir ysgolion/colegau i ddefnyddio eu templedi eu hunain, ar yr amod eu bod yn cynnwys blwyddyn gyfan o baratoi cyllideb. Mae hefyd yn hanfodol dangos effaith costau dibrisiant ar y cyfrif elw a cholled.

Mae cyllid yn elfen hanfodol o unrhyw fenter lwyddiannus. Bydd y daflen hon yn eich arwain drwy fformat a argymhellir er mwyn ymdrin â hyn.

a) Ar y cychwyn, bydd angen i chi benderfynu ar y ffynonellau tebygol o gyllid sydd ar gael i'ch busnes, gan gofio y bydd angen i'r cynnig gael ei archwilio gan fenthycwyr posibl.

Ffynonellau cyllid posibl:

1.

2.

3.

4.

5.

Eglurwch pam yr ydych yn penderfynu ar ffynhonnell benodol ar gyfer eich busnes.

b) Mae wythnos naw o'r cynllun yn gofyn am gynhyrchu'r dogfennau ariannol sylfaenol hyn. Gellir defnyddio'r fformat dilynol a awgrymir fel dogfennau mewnbynnu sylfaenol ar gyfer rhaglen daenlen. Mae'r tudalennau a ddangosir yn y rhaglen fel a ganlyn:

- cyllideb arian parod
- prawfweddill
- masnachu a chyfrif elw a cholled
- mantolen.

Cysylltir y tudalennau hyn gan fformiwlâu a ddarparwyd er mwyn gyrru'r rhaglen yn ei blaen. Unwaith y mae templed y rhaglen wedi ei fewnosod yn gywir, gall y dysgwr ei ddefnyddio i gofnodi llif arian. Yna, mae'r rhaglen yn creu'r cyfrifon terfynol yn awtomatig.

Nodwch y canlynol, os gwelwch yn dda:

Mae'r rhaglen wedi ei hysgrifennu i ystyried y ffaith bod y busnes yn cael ei gofrestru ar gyfer Treth ar Werth (TAW) ac yn gorfod talu hyn yn chwarterol. Mae'r rhaglen yn cyfrifo'r swm dyledus ar ddiwedd y flwyddyn ac yn ei gynnwys fel rhwymedigaeth gyfredol ar y fantolen.

Mae'r rhaglen hefyd yn cynnwys fformiwla amodol (=IF) a fydd yn cyfrifo llog fel 1 y cant y mis ac sy'n daladwy i'r banc petai'r busnes yn mynd i orddrafft yn seiliedig ar falans cau y mis blaenorol.

Ni ddylai dysgwyr roi data mewn unrhyw gell a reolir gan fformiwla.

Mae'r rhaglen yn tybio y bydd yr adeilad yn cael ei rentu yn hytrach na'i brynu, ym mlwyddyn gyntaf y busnes.

A (RHES 1)	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
RHAGOLWG LLIF ARIAN									CYFNOD:	BL. 2005			
(RHES 3)	Mis 1	Mis 2	Mis 3	Mis 4	Mis 5	Mis 6	Mis 7	Mis 8	Mis 9	Mis 10	Mis 11	Mis 12	Cyfanswm
DERBYNEBAU	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb
Gwerthiant Arian Parod													
Gwerthiant Credyd													
Grantiau													
Cyfalaf a gyflwynwyd													
Benthyciadau													
Treth Allbwn TAW													
CYFANSWM DERBYNEBAU (A) (RHES 11)													
TREULIAU													
Tyniadau + CYG Dosbarth 2													
Cyflogau yn cynnwys CYG Cyflogwr													
Rhent													
Trethi													
Yswiriant													
Post/llog ecséis													
Costau Banc													
Ad-dalu Benthyciad — Cyfalaf													
Ad-dalu Benthyciad — Llog													
Llog Gorddrafft Banc													
Taliadau TAW													
Stoc Agoriadol													
Pryniannau Masnachol													
Ynni													
Hysbysebu/Hyrwyddo													
Offer													
Cerbydau													
Prydlesu													
Petrol/Olew/Cynnal a Chadw													
Argraffu/Nwyddau swyddfa/Ffonau													

A (RHES 1)	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
RHAGOLWG LLIF ARIAN									CYFNOD:	BL. 2005			
(RHES 3)	Mis 1	Mis 2	Mis 3	Mis 4	Mis 5	Mis 6	Mis 7	Mis 8	Mis 9	Mis 10	Mis 11	Mis 12	Cyfanswm
DERBYNEBAU	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb	Cyllideb
Taliadau Proffesiynol/Tanysgrifiadau													
Trwsio ac Adnewyddu													
Treth Mewnbwn TAW													
CYFANSWM TREULIAU (B)													
Balans Agoriadol													
Llif Arian (A) — (B)													
Balans cau (RHES 38)													

Colofn O	Colofn P	DR	CR	Wrth fewnosod fformiwla, dechreuwch bob amser gyda =	1
Prawfweddill ar gyfer y flwyddyn	Newidiadau	£	£		2
Gwerthiant Arian Parod			N4		3
Gwerthiant Credyd + Dyledwyr	X	P4	N5+P4	Mewnbynnwch ddyledwyr diwedd blwyddyn yn P4	4
Grantiau			N6		5
Cyfalaf a gyflwynwyd			N7		6
Benthyciadau			N8		7
Treth Allbwn TAW			N9		8
Gweddill Stoc		(N23+N24)/12	Q9		9
Balans Banc		N37			10
Tyniadau + CYG Dosbarth 2		N12			11
Cyflogau yn cynnwys CYG Cyflogwr		N13			12
Rhent		N14			13
Trethi		N15			14
Yswiriant		N16			15
Post/Llog ecséis		N17			16
Costau Banc		N18			17
Ad-dalu Benthyciad — Cyfalaf		N19			18
Ad-dalu Benthyciad — Llog		N20			19
Llog Gorddrafft Banc		N21			20
Taliadau TAW		N22			21
Stoc Agoriadol		N23			22
Pryniannau Masnachol + Credydwyr	X	N24+P23	P23	Mewnbynnwch gredydwyr diwedd blwyddyn yn P23	23
Ynni		N25			24
Hysbysebu/Hyrwyddo		N26			25
Offer		N27			26
Cerbydau		N28			27
Prydlesu		N29			28
Petrol/Olew/Cynnal a chadw		N30			29
Argraffu/Nwyddau swyddfa/Ffonau		N31			30

Taliadau Proff./Tanysgrifiadau + Croniad	X	N32+P31	P31	Mewnbynnwch daliadau Cyfrifwyr diwedd blwyddyn yn P31	31
Trwsio ac adnewyddu		N33			32
Treth Mewnbynnu TAW		N34			33
Dibrisiant Offer		N27*.2			34
Darparu Offer			Q34		35
Dibrisiant Cerbydau		N28*.25			36
Darparu Cerbydau			Q36		37
	Cyfanswm	SUM(Q3:Q37)	SUM(R3:R37)		38
O	P	Q	R		

Wrth fewnosod fformiwla, dechreuwch bob amser gyda = D E F G H I J K L M N

CYFRIF MASNACHU AC ELW A CHOLLED
AR GYFER BLWYDDYN 1 Y BUSNES

	£	£
Gwerthiant		R3+R4
Llai: Cost Gwerthiant		
Stoc Agoriadol	Q22	
Ychwanegu: Pryniannau	Q23	
	C45+C46	
Llai: Stoc Cau	R9	
		C47-C48
Elw Gros		D43-D49
Llai: Gorbenion		
Cyflogau yn cynnwys CYG Cyflogwr	Q12	
Rhent	Q13	
Trethi	Q14	
Yswiriant	Q15	
Post/Ecséis Llog	Q16	
Taliadau Banc	Q17	
Llog Benthyciad	Q19	
Llog Gorddrafft Banc	Q20	
Ynni	Q24	
Hysbysebu/Hyrwyddo	Q25	
Prydlesu	Q28	
Petrol/Olew/Cynnal a Chadw	Q29	
Argraffu/Nwyddau swyddfa/Ffonau	Q30	
Taliadau Proffesiynol/Tanysgrifiadau	Q31	
Trwsio ac adnewyddu	Q32	
Dibrisiant Offer	Q34	
Dibrisiant Cerbydau	Q36	
Cyfanswm gorbenion		SUM(C52:C68)
Elw Net am y flwyddyn		D50-D69

MANTOLEN
AR DDIWEDD BLWYDDYN 1

	£	£	£
Asedau Sefydlog	Cost	Dibrisiant	Gwerth Net
Offer	Q26	R35	J44-K44
Cerbydau	Q27	R37	J45-K45
	J44+J45	K44+K45	L44+L45
Asedau Cyfredol			
Stoc		Q9	
Dyledwyr		Q4	
Banc		Q10	
		K48+K49+K50	
Llai:			
Rhwymedigaethau Cyfredol			
Credydwyr	R23		
Croniadau	R31		
TAW Dyledus	R8-Q21-Q33		
		J54+J55+J56	
Cyfalaf Gweithredol			K51-K57
Cyfanswm Asedau Net			L46+L58
Llai:			
Rhwymedigaethau Hir dymor			
Benthyciad Dyledus			R7-Q18
Cyfanswm Asedau Net — Rhwymedigaethau Hir dymor			L59-L62
Cyllidwyd gan: -			
Cyfalaf a gyflwynwyd			R6
Ychwanegu: Grantiau a dderbyniwyd			R5
Elw Net am y flwyddyn			D70
			L66+L67+L68
Llai: Tyniadau + CYG Dosbarth 2			Q11
			L69-L70

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N

C) Yn ogystal â'r hyn a wnaed yma bydd angen i chi:

i) Ddarparu datganiad cefnogol llawn i'r ffigurau a ddarparwyd yn y rhagolwg llif arian yn dangos dull cyfrifo a sail unrhyw amcangyfrifon.

ii) Nodi costau sefydlog ac amrywiol o'r cyfrifon terfynol, yn gywir.

iii) Creu siart mantoli'r cyfrifon wedi ei labelu'n llawn a gwneud sylwadau ar y canlyniadau.

Taflen weithgaredd 5: Gwerthusiad ariannol

a) Bydd angen i chi werthuso llif arian y busnes o ran gofynion y cyfalaf gweithredol. Gellir gwneud hyn trwy edrych ar yr asedau presennol a'r rhwymedigaethau cyfredol a sut y mae'r rhain yn newid yn ystod y flwyddyn fasnachu gyntaf:

Asedau cyfredol:

1.

2.

3.

Rhwymedigaethau cyfredol:

1.

2.

3.

b) O'r gwaith a wnaed yn y gweithgareddau ar gyllid, archwiliwch gyfrifon terfynol y busnes a thrwy ddefnyddio dadansoddiad cymarebau syml, disgrifiwch berfformiad y busnes:

1 Maint canran elw gros

2 Maint canran elw net

3 Adenillion ar gyfalaf a ddefnyddiwyd (return on capital employed 'ROCE')

Gall fod yn ddefnyddiol, yn ogystal, i archwilio:

- Cymhareb prawf terfynol
- Cymhareb gerio cyfalaf

(Mae'n bosibl y bydd angen i chi egluro pam fod rhai o'r ffigurau wedi eu hystumio neu o bosibl yn gamarweiniol).

c) Nawr, mae angen i chi ragamcanu'r hyn sy'n debygol o ddigwydd i'ch busnes yn ystod ei ail flwyddyn fasnach i ganiatáu i chi ddangos cymarebau dwy flynedd gyntaf masnachu ochr yn ochr:

1 Gwnewch sylwadau ar y gwahaniaethau o ran llif arian a mantoli'r cyfrifon.

2 Eglurwch y goblygiadau i'r busnes a'i allu i godi arian yn y dyfodol i barhau i weithredu ac, o bosibl, i ehangu.

3 Efallai y byddwch yn dymuno edrych ar effeithiau newidiadau eraill ee cyfraddau llog, lefel gwerthiant is na'r disgwyl neu uwch na'r disgwyl ac unrhyw newidiadau eraill a allai gael effaith ar ddatblygiad y busnes.

Bydd angen i chi amlygu'r rhagdybiaethau y seilir y rhagamcaniadau arnynt a'r hyn a all newid yn ystod y cyfnodau masnachu dilynol a pham y gallai'r newidiadau hyn ddigwydd.

Asesiad Uned 8

Bydd yr aseiniad a osodir yn allanol ar gyfer Uned 8 ar gael ar Wefan Edexcel (www.edexcel.org.uk) o Fehefin 2006 ar gyfer yr arholiad cyntaf ym Mehefin 2007. Ni fydd papur arholiad ar gyfer yr asesiad yn dilyn cyhoeddi'r ddogfen hon.

Nid oes unrhyw gyfyngiadau ar yr ymchwil ffurfiannol a wneir cyn yr amgylchiadau rheoledig. Fodd bynnag, rhaid amlinellu graddau'r ymchwil ragarweiniol yn y 'Ffurflen Datganiad Amgylchiadau Asesu' ar y dudalen ganlynol.

Rhaid cyflawni'r gwaith o dan amgylchiadau rheoledig a fydd yn sicrhau ffordd effeithiol o wirio gwreiddioldeb gwaith cwrs. Diffinnir amgylchiadau rheoledig fel a ganlyn:

- Rhaid i'r gwaith gael ei wneud yn yr ystafell ddosbarth a/neu ar gyfrifiadur a'i arsylwi gan arolygwr, gall hwnnw/honno fod yr athro arferol.
- Caiff ymgeisydd weld ysgogydd y dasg, nodiadau ymchwil a geiriadur yn unig.
- Ni ddylai ymgeiswyr gael mynediad i'r rhyngrwyd ar unrhyw gyfrif yn ystod yr amgylchiadau rheoledig. Bydd yr ymgeiswyr yn gwybod tasg y gwaith cwrs ymlaen llaw, cyn yr amgylchiadau rheoledig a gallant dreulio amser yn canfod cyfle busnes dilys mewn paratoad i'r dasg reoledig.
- Ni ddylai ymgeiswyr dreulio mwy na chyfanswm o 15 awr yn cwblhau'r cynllun busnes, mewn amgylchiadau rheoledig. Er na nodir lleiafswm yr oriau ar gyfer yr ymarfer hwn, rhagwelir y dylid rhoi o leiaf 10 awr i ymgeiswyr gwblhau'r aseiniad mewn amgylchiadau rheoledig.
- Gall y sefyllfa reoledig 15 awr gael ei hymestyn dros nifer o ddyddiau neu wythnosau.
- Yn y sefyllfa debygol na orffennir y gwaith mewn sesiwn sengl, rhaid i'r athro ei gadw'n ddiogel tan y sesiwn reoledig nesaf.
- Dylai'r cynllun busnes a grëir yn ystod yr amgylchiadau rheoledig hyn fod o ansawdd addas i'w gyflwyno i ddarparwr cyllid yn unol â'r Meini Prawf Asesu.
- Rhaid cadw cofnod o pryd ac o dan ba amodau y cwblhawyd y gwaith yn ffolder yr ymgeisydd. Cwblhewch y ffurflen 'Datganiad Amgylchiadau Asesu' a geir yn Atodiad X y dylid ei defnyddio at y diben hwn.
- Er mwyn asesu gwaith yn gywir a mesur graddau dealltwriaeth busnes yr ymgeisydd, mae gofyn i ganolfannau wneud datganiad ffurfiol o'r ffynonellau a'r deunyddiau cefnogol a ddefnyddiwyd. Yn ogystal, rhaid i ganolfannau gyflwyno copi o daflenni gwaith a grëwyd yn y ganolfan, taflenni gwefannau a chopïau o dudalennau perthnasol o werslyfrau a ddefnyddiwyd gyda phob sampl neu grŵp o samplau.
- Mae gofyn i athrawon ac ymgeiswyr ddilysu gwreiddioldeb gwaith cwrs fel gwaith yr ymgeisydd ei hun ar flaen y daflen cofnodi marciau a dylid ei hamgáu gyda gwaith yr ymgeisydd.

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol

Uned 8: Datblygu Busnes

Rhif y ganolfan: ______________________ Enw'r Ganolfan: ______________________

Rhif yr ymgeisydd: ______________________ Enw'r Ymgeisydd: ______________________

Yr amser a dreuliwyd o dan amgylchiadau rheoledig: [ ]

Y gwaith a gyflawnwyd yn paratoi ar gyfer yr asesiad rheoledig:

Y gwaith a gyflawnwyd o dan amgylchiadau rheoledig:

Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynir i'w asesu a'r wybodaeth uchod yn gywir ac yn dderbyniol o dan y cynllun asesu.

Llofnod yr ymgeisydd: ______________________ Enw'r athro: ______________________

Llofnod yr athro: ______________________

Cymedrolwyr Edexcel yn unig

Rhif:	Enw:	Llofnod:

Diffiniad o'r termau allweddol

Cymhareb prawf terfynol Asedau cyfredol — y stoc wedi ei rannu â rhwymedigaethau cyfredol.

Asedau	Mae'r rhain yn cynnwys eitemau sefydlog ac amrywiol cyfredol ee offer cyfalaf a stoc.
Mantoli'r cyfrifon	Swm y nwyddau/gwasanaethau y mae'n rhaid eu gwerthu er mwyn i'r busnes beidio â gwneud elw na cholled.
Siart mantoli'r cyfrifon	Diagram yn dangos cyfanswm refeniw a chyfanswm llinellau costau (sylfaenol ac amrywiol) ar gyfer busnes. Dangosir lefel cynhyrchu ar gyfer mantoli'r cyfrifon yn ogystal.
Cyllideb	Eitemau gwariant a gynllunnir ee 'arian parod', 'cyfalaf', 'cyflogau' ac ati.
Cyfalaf a Ddefnyddir	Asedau sefydlog plws Cyfalaf Gweithredol (Asedau Cyfredol llai Rhwymedigaethau Cyfredol).
Llif arian	Cofnod o dderbynebau arian parod y busnes (mewnlifau) a thaliadau arian parod (all-lifau) dros gyfnod penodol o amser.
Rhagolwg llif arian	Rhagamcaniad o'r arian y mae busnes yn disgwyl ei dderbyn a'i dalu mewn arian parod dros gyfnod penodol o amser.
Cymhareb gyfredol	Asedau Cyfredol wedi eu rhannu â Rhwymedigaethau Cyfredol.
Gweithred	Cytundeb cyfreithiol a lunnir gan bartneriaid busnes, yn nodi eu hawliau.
Partneriaeth	Gall fod yn bwysig pan fydd newidiadau'n digwydd i'r cytundeb megis ehangu neu ddirwyn y busnes i ben.
Menter	Y sgiliau a'r gallu i fentro a chreu elw. Mae 'Entrepreneuriaeth' yn deillio o hyn.
Rhagfynegi	Ymgais i ragfynegi perfformiad busnes yn y dyfodol, fel arfer trwy edrych ar ffigurau neu wneud ymchwil i'r farchnad.
Maint elw gros	**Elw gros wedi ei rannu â Gwerthiant Refeniw x 100 a'i fynegi fel canran.
Cynhyrchu mewn pryd	System o gynhyrchu lle mae'r deunyddiau, y cydrannau a'r cynnyrch gorffenedig yn cael eu trosglwyddo ar yr union amser y mae eu hangen.
Rheolaeth	Y broses o drefnu, cynllunio, cydlynu, cyfathrebu a chymell er mwyn creu effeithlonrwydd ac elw mewn busnes.
Cymysgedd marchnata	Cydbwyso'r technegau marchnata sydd eu hangen ar gyfer gwerthu'r cynnyrch. Adwaenir ei gydrannau'n aml fel y pedair 'P' — gweler isod.
Ymchwil i'r farchnad	Y broses o gasglu data (gan ddefnyddio ffynonellau sylfaenol ac eilaidd) y gellir datblygu strategaeth ohono (gweler isod).
Strategaeth farchnata	Cynllun a seilir ar y Pedair 'P' (neu saith P) i farchnata cynnyrch i ddefnyddwyr.
Maint elw net	Elw Net cyn llog a threthi wedi ei rannu â Refeniw Gwerthiant x 100 a'i fynegi fel canran.
Cyfrif elw a cholled	Datganiad yn cynnwys gwerthiant, costau gwerthu (cost nwyddau/gwasanaethau a werthir), treuliau ac o'r herwydd, elw gros a net.
Dadansoddi cymarebau	Defnyddio cymarebau megis 'ROCE', 'Cymhareb Gyfredol' a 'Phrawf Terfynol' sy'n deillio o ffigurau'r busnes ei hun i roi syniad o broffidioldeb, hylifedd a geriad (cyfran dyled i ecwiti) ar gyfer y busnes.
Adnoddau	Y mewnbwn ariannol, dynol (gan gynnwys menter) a ffisegol sydd eu hangen i sefydlu a rhedeg y busnes.

Enillion ar y cyfalaf a ddefnyddir (ROCE)	Yr elw net cyn llog a threth wedi ei rannu â Chyfanswm Cyfalaf a Ddefnyddir (Asedau Sefydlog plws Cyfalaf Gweithredol) neu Elw Net cyn llog a threth wedi ei rannu â Chyfartaledd Cyfalaf (Cyfalaf Agoriadol + Cyfalaf Terfynol wedi ei rannu â dau).
SMEs	Small and medium-sized enterprises — mentrau bach a chanolig eu maint a ddiffinnir yn ôl cyflogaeth/trosiant/y cyfalaf a ddefnyddir.
Cwmnïau bach	Cwmnïau sy'n cyflogi nifer cymharol fach o weithwyr.
Unig berchennog	Perchennog busnes preifat. Gall unig berchennog gyflogi pobl eraill, ond mae'n llwyr gyfrifol am risgiau ariannol y busnes.
Y Pedair P	Y 'cymysgedd marchnata' — *Price, Place, Product and Promotion* (Pris, Lleoliad, Cynnyrch, Hyrwyddo).
Y saith P	*Product, Price, Place, Promotion, People, Packaging and Process* (Cynnyrch, Pris, Lleoliad, Hyrwyddo, Pobl, Pecynnu, Proses).
Rhwymedigaeth anghyfyngedig	Gall perchnogion busnes 'unig berchennog' neu bartneriaeth orfod gwerthu rhywfaint neu eu holl eiddo i dalu dyledion y busnes gan eu bod yn bersonol atebol am asedau'r busnes.

Adnoddau

Llyfrau

Dransfield R a Needham D — *Advanced Business* (Heinemann, 2000) ISBN 0435453165

Fardon M et al — *Advanced Business* (Osborne, 2000) ISBN 1872962041

Glew M a Watts M — *Business for Vocational A Level* (Collins, 2000) ISBN 0003291049

Keenan D a Riches — *Business & Law* (Longman, 2001) ISBN 0582438152

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefannau

www.aloa.co.uk	Safle ar gyfer y Grid Cenedlaethol ar gyfer Dysgu sy'n darparu adnoddau busnes galwedigaethol megis astudiaethau achos a phrofion rhyngweithiol.
www.bized.ac.uk	Safle sy'n darparu modelau rhyngweithiol ac ar-lein ac efelychiadau i athrawon a dysgwyr ac mae'n darparu mynediad uniongyrchol, gwerthfawr i adroddiadau cwmnïau yn y DU ac o gwmpas y byd.
www.hmce.gov.uk	Tollau Tramor a Chartref ar gyfer TAW.
www.hmso.gov.uk	Llyfrfa ei Mawrhydi sy'n rheoli a rheoleiddio defnydd a thrwyddedu mewn perthynas ag ailddefnyddio'r holl wybodaeth a gynhyrchir gan y llywodraeth ac a amddiffynnir gan Hawlfraint y Goron.
www.inlandrevenue.gov.uk	Cyllid y Wlad ar gyfer hunanasesu ac yswiriant gwladol.
www.lsda.org.uk	Yr Asiantaeth Datblygu Dysgu a Sgiliau, adnodd cenedlaethol ar gyfer datblygu polisi ac arferion mewn addysg ôl-16, mae wedi cynhyrchu nifer o becynnau a darparu sawl dogfen sy'n seiliedig ar waith fel rhan o'i chylch gorchwyl i gefnogi'r cwricwlwm galwedigaethol.
www.sfedi.co.uk	Menter y 'Small Firms Enterprise and Development Initiative' .
www.thetimes100.co.uk	Gwefan *The Times* — adnodd addysgiadol am ddim ar gyfer athrawon a dysgwyr, yn darparu 100 astudiaeth achos o gwmnïau a materion busnes.

Uned 9: Rheoli a Datblygu Pobl

Nodau'r uned

Prif nod yr uned hon yw archwilio rheolaeth, hyfforddiant, datblygiad a chymhelliant unigolion mewn sefydliadau. Mae gweithlu sy'n cael ei reoli, ei hyfforddi a'i gymell yn dda yn fwy tebygol o fod yn effeithiol a sicrhau llwyddiant busnes yn yr hir dymor. Bydd dysgwyr yn ymchwilio ac yn rhoi sylwadau ar ffactorau sy'n cymell unigolion a phriodoldeb dulliau rheoli gwahanol yn dibynnu ar yr amgylchiadau. Caiff gwaith damcaniaethwyr ysgogol perthnasol ei archwilio a'i gymhwyso i ddeunydd astudiaeth achos ac i fusnesau y mae gan y dysgwr wybodaeth bersonol yn eu cylch, naill ai drwy eu profiad gwaith eu hunain neu drwy ymchwil. Mae gwrthdaro o ran amcanion rheolwyr ac unigolion yn codi ym mhob agwedd ar y broses fusnes. Mae hwn yn effeithio'n benodol ar gymhelliant, o ran y gwrthdaro rhwng bodloni amcan busnes, fel torri costau ac amcanion yr unigolyn o ran, er enghraifft, sicrwydd swydd, statws, cynnal amodau gwaith ffafriol neu ddilyniant gyrfaol ac eir i'r afael â hyn. Bydd effeithiolrwydd gweithio fel tîm ac fel grŵp mewn sefyllfaoedd gwahanol yn cael ei ystyried. Caiff dysgwyr eu hannog i ddeall bod yn rhaid i ddulliau hyfforddi a datblygu amrywio yn ôl y sgiliau sy'n cael eu datblygu a'r lefelau arbenigedd sy'n bodoli a chânt eu hannog i gymhwyso eu gwybodaeth am ddulliau hyfforddi mewn modd priodol. Caiff natur alwedigaethol yr uned hon ei datblygu trwy brofiadau'r dysgwyr eu hunain yn y gweithle a'u dyheadau gyrfaol.

Pynciau'r uned

9.1 Cymhelliant

9.2 Timau

9.3 Rheoli Pobl

9.4 Datblygu Pobl

9.5 Cynllun Datblygiad Personol

9.6 Archwiliad Sgiliau.

Cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 9.1: Cymhelliant

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Beth yw cymhelliant?	Trafodwch wahanol ddiffiniadau cymhelliant. Y dysgwyr i lunio eu diffiniad eu hunain o gymhelliant.	Taflen weithgaredd 1: Cymhelliant.
Beth sy'n cymell pobl?	Y dysgwyr yn nodi ffactorau sy'n eu cymell mewn agweddau amrywiol ar eu bywydau.	Taflen weithgaredd 2: Holiadur.
Damcaniaethwyr cymhellol.	Y dysgwyr i ymchwilio i waith damcaniaethwyr perthnasol (ee Maslow, Herzberg, McGregor).	Gwerslyfrau. Peiriannau chwilio'r rhyngrwyd.
Enghreifftiau o dechnegau cymell.	Edrych ar hysbysebion swydd, nodi nodweddion a allai ddenu staff newydd, neu annog staff presennol i aros/gweithio'n galed ee cyflog da, cynllun pensiwn, cwmni wedi ei sefydlu, awyrgylch cyfeillgar. Cysylltwch bob un o'r ffactorau hynny â damcaniaethwr ac esboniwch.	Adrannau recriwtio papurau newydd neu'r rhyngrwyd.
Gwrthdaro.	Nodwch adegau lle y gallai gwrthdaro ddigwydd ac awgrymwch resymau.	Astudiaeth achos — Rhan A; Taflen weithgaredd 3 Cwestiynau 1-3.
Delio â gwrthdaro.	Strategaethau rheoli i ddelio â gwrthdaro o ran amcanion.	Astudiaeth achos — Rhan A; Taflen weithgaredd 3 Cwestiwn 4.

Adran 9.2: Timau

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Nodweddion timau.	Trafodwch fanteision ac anfanteision gweithio mewn timau i unigolion y mae dysgwyr yn gyfarwydd â hwy.	Taflen weithgaredd 4: Timau: manteision neu anfanteision?
Nodweddion timau.	Y dysgwyr i ddadansoddi a gwerthuso nodweddion gwaith tîm.	Taflen weithgaredd 5.
Mathau gwahanol o grwpiau.	Ymchwil unigol ar grwpiau ffurfiol/anffurfiol, tymor byr/hir dymor.	Gwerslyfrau/rhyngrwyd.
Damcaniaethwyr grŵp.	Ymchwil unigol ar Belbin, McGregor, Blake, Mouton ac Adair.	Gwerslyfrau/rhyngrwyd.
Dulliau arwain priodol.	Os yw'r dysgwyr wedi edrych ar Adran 3, ailadroddwch ar ddulliau arwain. Os nad ydynt, cwblhewch Daflen weithgaredd 7.	Nodiadau'r dysgwyr eu hunain NEU Daflen weithgaredd 7: Dulliau Arwain.
Priodoldeb gwaith tîm i sefyllfaoedd penodol.	Y dysgwyr i nodi a yw gwaith grŵp yn briodol ac os felly nodi math priodol o grŵp, ystod y sgiliau/nodweddion sydd eu hangen ac arddull arwain priodol.	Taflen weithgaredd 6: Mathau o dîm.
Gwaith ymestyn/ymchwil bellach.	Y dysgwyr i ymchwilio'n unigol, trwy brofiad gwaith/lleoliad, swydd ran-amser neu gyfweliad, enghreifftiau ymarferol o waith tîm ac adrodd yn ôl i'r grŵp ar ei fanteision, anfanteision, y problemau a brofwyd a'r ffordd yr aethpwyd i'r afael â hwy.	

Adran 9.3: Rheoli pobl

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Dulliau arwain gwahanol.	Ymchwil unigol ar ddulliau rheoli gwahanol neu fewnbwn athro.	Gwerslyfrau/rhyngrwyd neu fewnbwn athro.
Y ffordd y mae dull rheoli yn effeithio ar gymhelliant.	Trafodaeth grŵp a chyflwyniad i nodi nodweddion dulliau rheoli sy'n arwain at gymhelliant yn y gweithle. Gweithgaredd ymestyn — cysylltwch nodweddion â damcaniaethwyr rheoli i awgrymu y byddai'r nodwedd yn lleihau cymhelliant.	Taflen weithgaredd 7.
Rhesymau dros gyfarfodydd a dulliau gwahanol rheoli cyfarfodydd.	Ymchwil trwy brofiad gwaith/lleoliad/swydd ran-amser neu gyfweliad ar gyfer mathau gwahanol o gyfarfodydd a nodi a ydynt yn rhoi gwybodaeth neu yn ymgynghoriad. Nodi'r ffordd y mae dull rheoli'r cyfarfod yn amrywio yn dibynnu ar ddiben y cyfarfod.	Astudiaeth achos Rhan B Taflen weithgaredd 3, Cwestiynau 5 a 6.

Adran 9.4: Datblygu Pobl

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Nodi anghenion hyfforddiant.	Cyflwyno cyswllt rhwng anghenion hyfforddiant ac amcanion sefydliadol. Trafodaeth ar y gwrthdaro rhwng amcanion personol a sefydliadol wrth nodi anghenion hyfforddiant.	
Pennu dulliau hyfforddi priodol a gwerthuso'r canlyniadau.	Trafodaeth ar gydweddu dulliau â'r sgiliau sy'n cael eu datblygu a sgiliau a lefelau arbenigedd presennol yr hyfforddai.	Taflen weithgaredd 8: Dulliau hyfforddi.
Cyfyngiadau sy'n effeithio ar gynllunio a chyflwyno.	Ymchwil trwy brofiad gwaith/lleoliad/swydd ran-amser neu gyfweliad ar y problemau y mae busnesau unigol yn eu hwynebu wrth gynllunio hyfforddiant. Cyfeiriwch at y manylebau wrth awgrymu fframweithiau ar gyfer dysgwyr.	
Cyfleoedd hyfforddi.	Arolwg o gyfeillion a theulu, gyda thrafodaeth ddosbarth i ddilyn, ar y cyfleoedd hyfforddi y maent wedi eu cael yn y gweithle yn y ddwy flynedd ddiwethaf, a'r effeithiau, gyda rhesymau, ar eu hunanhyder a'u cymhelliant.	
Hyfforddiant a chymhelliant.	Trafodaeth ar effaith hyfforddiant ar gymhelliant staff.	Astudiaeth achos, Rhan C.

Adran 9.5: Archwiliad sgiliau a chynllun datblygiad personol

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Nodi anghenion hyfforddiant unigol.	Ymchwil i offer ar gyfer nodi anghenion hyfforddiant.	Gwerslyfrau/rhyngrwyd.
Nodi anghenion hyfforddiant personol.	Cynnal dadansoddiad SWOT personol.	Gweithgaredd 9: Dadansoddiad SWOT Personol.
Manteision llenwi cynllun datblygiad personol.	Cyfweliad â Chyfarwyddwr neu Reolwr Adnoddau Dynol cwmni mawr i archwilio cyfleoedd dilyniant gyrfaol a dulliau asesu lefelau sgiliau.	Siaradwr.

Nodiadau athro

Bwriedir yr atebion a awgrymir canlynol i'r taflenni gweithgaredd i roi cymorth i'r athro sy'n ceisio arweiniad ar y ffordd y dylid mynd i'r afael â'r cwestiynau, er mwyn sicrhau cymhwyso'r ddamcaniaeth yn briodol i'r materion sy'n cael eu codi. Dylai athrawon fod yn ymwybodol nad yw atebion amgen, neu'r rheiny sy'n ymddangos fel rhai i'r gwrthwyneb i'r atebion a awgrymir hyn, yn anghywir o reidrwydd. Amcan y gweithgareddau hyn yw i helpu dysgwyr i ddatblygu cymhwyso damcaniaeth mewn cyd-destun galwedigaethol. Mae'n dilyn, felly, bod dysgwyr sy'n gwneud hynny, er eu bod efallai'n dangos safbwyntiau amgen ond yn cymhwyso damcaniaeth gefnogol yn gywir, yn cael eu gwobrwyo.

Lle bynnag y bo'n bosibl, dylid annog dysgwyr i gymhwyso'r wybodaeth a ddatblygwyd trwy'r gweithgareddau hyn a'u hymchwil eu hunain i sefyllfaoedd go iawn (naill ai yn ogystal â'r adnoddau hyn neu yn eu lle).

Bydd angen i ddysgwyr ddatblygu themâu eraill yn ogystal â'r rheiny sy'n cael eu cynnwys yn y gweithgareddau hyn, ac mae'n rhaid iddynt ddarparu'r holl dystiolaeth asesu sy'n angenrheidiol yn yr uned.

Taflen weithgaredd 1

Trafodaeth ddosbarth ar yr hyn sy'n cymell. Hwyrach y bydd athrawon yn gweld cyflwyno hierarchaeth anghenion Maslow yn ddefnyddiol gan ddefnyddio hwnnw fel sail trafodaeth.

Taflen weithgaredd 2

Dylid datblygu trafodaeth ddosbarth neu grŵp ar adran dadansoddiad tablau y gweithgaredd hwn i gyfateb i fyd gwaith, a gallai arwain at astudiaeth bellach o hierarchaeth Maslow.

Gellid addasu ac ymestyn y gweithgaredd hwn yn ddefnyddiol i ffurfio sail arolwg ymysg grwpiau gwahanol o bobl — dysgwyr, gwirfoddolwyr, gweithwyr cyflogedig ac ar draws y sbectrwm demograffig, i lunio'u rhestr eu hunain o'r rhesymau pam y mae pobl yn gweithio a'r hyn sy'n eu cymell i wneud yn dda, gan arwain at gymhariaeth ar draws nodweddion fel ystod oedran neu amgylchiadau teuluol.

Taflen weithgaredd 3

Mae'r cwestiynau yn Rhan A yn rhoi cyfle i ddysgwyr gymhwyso a gwerthuso pob agwedd ar Adran 1 yr adnoddau (cymell) hyn, gyda phwyslais arbennig ar y gwrthdaro sy'n digwydd yn y gweithle. Mae'r gwrthdaro sy'n codi yn yr astudiaeth achos hwn yn debygol o ganolbwyntio ar y ffaith bod gan Ed gymhellion ar wahân i dâl — oriau cyfleus, llwyth gwaith hawdd — ac mae'r cwmni yn ceisio rhoi llwyth gwaith ychwanegol i weithwyr a gallai'r ailstrwythuro effeithio ar sifftiau. Mae Jenny yn uchelgeisiol ac wedi cyrraedd swydd gyfrifol ond nawr ymddengys bod y busnes yn annog pobl eraill i gymryd cyfrifoldebau ac yn ailstrwythuro a gall y ddau beth hyn fygwth ei sefyllfa.

Dylid annog y dysgwyr i ddatblygu eu syniadau i ystyried sut y gallai'r cwmni ddelio â'r gwrthdaro posibl hyn.

Mae'r cwestiynau yn Rhan B yn datblygu dealltwriaeth dysgwyr ynghylch pam y cynhelir cyfarfodydd ac i gymhwyso eu gwybodaeth am ddulliau rheoli, trwy werthuso priodolrwydd dulliau rheoli gwahanol i amgylchiadau gwahanol.

Mae Rhan C yn ceisio datblygu sgiliau dadansoddi a gwerthuso dysgwyr. Dylai atebion llwyddiannus i'r math hwn o gwestiwn, tra'n gwneud argymhelliad neu'n dod i gasgliad, bob amser roi dadl i'r gwrthwyneb.

Taflen weithgaredd 4

Ar ôl cwblhau'r daflen weithgaredd hon, dylai ffurfio sylfaen trafodaeth ddosbarth neu grŵp yn ymestyn y dadleuon o safbwynt gweithiwr unigol i safbwynt y sefydliad, gan symud ymlaen i Daflen weithgaredd 5. Dylai hyn ddatblygu sgiliau gwerthuso gan weld rhai manteision yn fanteision i'r unigolyn a'r sefydliad (er enghraifft mae pobl yn mwynhau gweithio mewn timau ac felly byddant yn gweithio'n fwy caled), tra bydd eraill yn fanteision i unigolion ond gallai achosi gwrthdaro gydag amcanion y sefydliad (er enghraifft gall ffactorau cymdeithasol, sy'n gwneud y gwaith yn fwy pleserus, rwystro cynhyrchiant).

Taflen weithgaredd 6

Bydd unrhyw atebion i'r cwestiynau hyn yn dderbyniol os yw'r dysgwr yn eu cefnogi gyda rhesymeg a chymhwyso da. Gall un model fod fel a ganlyn:

	Tymor byr neu hirdymor	Dull arwain	Nodweddion
1	Tymor byr; mae'r tîm yn debygol o gael ei chwalu unwaith y bydd y cynnyrch wedi ei lansio.	Democrataidd — mae hwn yn fater sy'n effeithio ar bawb sy'n rhan o'r broses o wneud penderfyniadau a bydd y broses ddemocrataidd yn fwy tebygol o arwain at 'berchnogaeth' o'r cynnyrch a chymhelliant i wneud iddo lwyddo.	Mae angen cynrychiolaeth o bob adran am y byddant i gyd yn gysylltiedig, ee cyllid, cynhyrchu. Mae angen i'r arweinydd feddu ar sgiliau gwrando da — angenrheidiol ar gyfer arweinyddiaeth ddemocrataidd.
2	Tymor byr; ar ôl i'r rhaglen gael ei sefydlu byddai'r tîm yn chwalu.	Rhagweithiol — mae angen i'r arweinydd nodi'r prif faterion y mae angen mynd i'r afael â hwy a sicrhau eu bod yn cael eu cyflwyno i'r trafodaethau. Mae materion diogelwch yn agwedd bwysig yn y gweithle. Mae gan y tîm gyfrifoldeb tuag at ddiogelwch a chymhelliant staff.	Cynrychiolaeth gan bob lefel o'r gweithlu — nodwedd o gylchau ansawdd. Gweithredwr (Belbin) am ei bod yn bwysig bod cynllun diogelwch yn cael ei gyflwyno'n gyflym ac yn effeithiol.
3	Hir dymor; mae llinell gynhyrchu, sy'n gysylltiedig â gwneud y cynnyrch, yn debygol o fod yn nodwedd barhaol yn y gweithle.	Awtocratig — materion diogelwch yn debygol o fod yn gysylltiedig a byddai rheoli ansawdd yn bwysig ar gyfer safonau cyson.	Mae angen i'r arweinydd fod yn dda yn trefnu pobl. Rhyngweithio cymdeithasol da — gweithio gyda'r un bobl drwy'r amser (Mayo).
4	Hir dymor; yn debygol o fod yn nodwedd barhaol mewn sefydliad neu. Tymor byr os yw'r grŵp wedi ei ffurfio i fynd i'r afael ag un maes penodol o bryder a chaiff ei chwalu unwaith y caiff ei ddatrys.	Adweithiol — mae angen i'r arweinydd fod yn barod i wrando ar adroddiadau o gwynion gweithwyr er mwyn sicrhau bod y grŵp yn mynd i'r afael â phryderon y gweithlu cyfan.	Mae angen sgiliau trafod da ar yr arweinydd — er mwyn delio â'r tîm rheolwyr. Mae'n rhaid i aelodau'r grŵp fod yn barod i ddod i gytundeb — bydd yn fwyaf effeithiol os nad oes unrhyw wrthdaro amlwg yn y tîm.
5	Hir dymor; nodwedd arwyddocaol o waith y sefydliad ac felly bydd yn swyddogaeth barhaol neu. Tymor byr; mae'r math hwn o sefydliad yn debygol o ailgrwpio timau o bryd i'w gilydd yn dibynnu ar y sgiliau sy'n angenrheidiol ar gyfer prosiect/cyfrif penodol.	Laissez-faire — mae'r dull hwn yn annog dawn greadigol a fyddai'n cyflwyno syniadau a chysyniadau newydd.	Dylai'r arweinydd greu awyrgylch lle mae'r aelodau'n barod i gyfrannu syniadau (McGregor — Damcaniaeth Y). Dylai'r tîm gynnwys cwblhawr/gorffennwr (Belbin) gyda dull rheoli laissez faire neu bersonoliaethau creadigol sy'n debygol o fod angen eu hatgoffa ynghylch terfynau amser ac ati.

Taflen weithgaredd 7

Byddai unrhyw atebion i'r cwestiynau hyn yn dderbyniol os yw'r dysgwr yn defnyddio rhesymau a chymhwyso da i'w cefnogi. Gallai un model gynnwys dysgwyr yn cysylltu'r materion canlynol:

Awtocratig

Mae'r gweithwyr yn glir iawn ynghylch y gweithdrefnau a'r systemau. Byddai torri rheolau gweithdrefnau diogelwch yn llai tebygol. Diogelwch yw ail lefel anghenion Maslow.

Bydd gan y rheolwr sydd â dull awtocratig deimlad o bŵer — dyma un o anghenion sylfaenol McLelland ac felly byddai gan y rheolwr gymhelliant penodol.

Democrataidd

Ymgynghorir â'r gweithwyr ar faterion pwysig. Mae hyn yn gwneud iddynt deimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi yn y gweithle a fyddai'n bodloni anghenion hunan-barch Maslow.

Caiff rhwystrau rhwng y tîm rheoli a'r gweithwyr eu dileu gan fod yn rhaid ymgynghori. Byddai hyn yn cyflawni'r anghenion cymdeithasol a nodir yn nhrydedd lefel Maslow ar gyfer y gweithwyr a'r rheolwr.

Laissez faire

Yn rhoi cyfle i gymryd risgiau. Mae'r rhain yn nodweddion damcaniaeth McLelland sy'n nodi bod gan weithwyr wedi eu cymell yr angen i gyflawni.

Mae angen i'r gweithwyr wneud eu penderfyniadau eu hunain sy'n gwneud iddynt drefnu eu hunain a chymryd cyfrifoldeb. Mae hwn yn ddull rheoli damcaniaeth Y ac mae McGregor yn nodi ei fod yn arwain at lefelau cymhelliant da.

Rhagweithiol

Mae'r rheolwr yn achub ar y cyfle i ddefnyddio blaengaredd wrth weithredu newid. Bydd hyn yn arwain at hunangyflawniad y rheolwr ei hun (lefel uchaf Maslow).

Adweithiol

Yn debygol o ymateb yn dda i gwynion gan weithwyr. Mae anfodlonrwydd yn sgil amodau gwaith gwael yn llai tebygol am fod y rheolwr adweithiol yn fwy tebygol o ddelio â hwy (Herzberg).

Mae'r rheolwr adweithiol llwyddiannus yn ymateb i sefyllfaoedd — mae hyn yn peri bod angen llwybrau cyfathrebu da a nododd Mayo fod cyfathrebu effeithiol a rhyngweithio cymdeithasol rhwng y tîm rheoli a'r staff yn gymhellwr da.

Taflen weithgaredd 8

Dylid annog dysgwyr i ystyried perthnasedd a phriodoldeb y dulliau hyfforddi dewisol ar gyfer pob gweithgaredd. Mae'r gweithgaredd hwn yn rhoi cyfle i'r dysgwyr gynnwys ystod eang o ddulliau hyfforddi yn cynnwys: cyrsiau chwarae rôl, arsylwi cydweithwyr, pecynnau cyfrifiadurol, llawlyfrau darllen, cael eich arsylwi a hyfforddiant mewn swydd, cyrsiau. Dylai'r dull asesu a dadleuon y dysgwyr i'w cefnogi fod yn berthnasol i'r gweithgaredd a'r dull hyfforddi a awgrymir. Dylid datblygu sgiliau'r dysgwyr o ran cefnogi awgrymiadau gyda rhesymau perthnasol yn ogystal â sgiliau gwerthuso trwy gynnig dadl i'r gwrthwyneb.

Taflen weithgaredd 9

Bwriad y gweithgaredd hwn yw i gyflwyno Adrannau 9.5 a 9.6 yn *Yr hyn y mae angen ei ddysgu* sy'n arwain at dystiolaeth asesu (ch): llunio cynllun datblygiad personol.

Taflen weithgaredd 1

Cymhelliant

Cymhelliant, fel y'i diffiniwyd gan yr Athro Herzberg, yw'r dymuniad i weithio am eich bod yn mwynhau'r gwaith ei hun — *The Complete A-Z Business Studies Handbook, Lines, Marcouse a Martin*.

Ceir cymhelliant pan fydd pobl yn disgwyl bod gweithred yn debygol o arwain at gyrraedd nod ac at wobr werthfawr — *M. Armstrong, Personnel Management Practice*.

Dymuniad i wneud; diddordeb neu gymhelliant *Collins English Dictionary*.

Taflen weithgaredd 2: Holiadur

ATEBWCH YR HOLIADUR ISOD

1 Ydych chi'n gwneud eich gwaith cartref? YDW/NAC YDW

Os ydych, beth sy'n eich cymell

(a) i'w wneud

____

(b) i geisio gwneud eich gorau?

____

2 Ydych chi'n gwneud gwaith astudio ac ymchwil ychwanegol ar wahân i'r hyn sy'n cael ei osod gan eich tiwtor? YDW/NAC YDW

Os ydych, beth sy'n eich cymell

(a) i'w wneud

____

(b) i geisio gwneud eich gorau?

____

3 A oes gennych swydd ran-amser? OES/NAC OES

Os oes

(a) pam ydych chi'n gweithio?

____

(b) a yw mwynhau eich gwaith yn bwysig i chi?

____

4 A yw'n bwysig i chi eich bod yn dod ymlaen yn dda gyda'r bobl yr ydych yn gweithio gyda nhw? YDY/NAC YDY

5 Ydych chi'n mwynhau cael canmoliaeth? YDW/NAC YDW

6 Ydy clywed eich bod yn gwneud yn dda yn gwneud i chi deimlo'n dda? YDY/NAC YDY

7 A fyddech chi'n gweithio'n galetach yn y coleg neu yn y gwaith pe byddech yn cael mwy o wobrau BYDDWN/NA FYDDWN

8 Ydych chi'n flaengar pan fydd gennych chi neu eich cyfeillion broblem? YDW/NAC YDW

9 Pe byddech yn cael cynnig swydd sy'n talu llawer mwy o arian nag yr ydych yn ei gael nawr, ond ei bod am gyfnod byr yn unig, a fyddech yn ei derbyn? BYDDWN/NA FYDDWN

10 Ydych chi'n uchelgeisiol? YDW/NAC YDW

Nawr dadansoddwch eich ymatebion

Y penawdau ym mhob colofn yw rhai o'r cymhellion a ddefnyddir gan sefydliadau i wella perfformiad eu cyflogeion.

Cwestiynau 1-3 — os ateboch yn gadarnhaol, ticiwch o dan bennawd y categori y credwch sy'n FWYAF agos at eich rhesymau.

Cwestiynau 4-10 — os ateboch yn gadarnhaol, ticiwch o dan bennawd y categori y credwch sy'n FWYAF agos at y cwestiwn.

Os ateboch yn negyddol i unrhyw gwestiwn gadewch ef yn wag.

Edrychwch ar eich atebion i bob cwestiwn.

Yn yr achosion lle y rhoddwyd ateb cadarnhaol, ticiwch y categori y credwch sy'n fwyaf perthnasol i'r ateb yr ydych wedi ei roi.

Cwestiwn	Arian	Canmoli aeth	Diogelwch	Cyfrifoldeb	Dilyniant gyrfaol	Ffactorau cymdeithasol
1a						
1b						
2a						
2b						
3a						
3b						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Taflen weithgaredd 3

Cwestiynau ar Astudiaeth Achos Elgin’s Car Spares (gweler tudalen 265)

RHAN A

Ar gyfer Ed a Jenny nodwch ddau ffactor o’u gwaith yn Elgin’s (gweler yr astudiaeth achos ar ddiwedd yr uned hon) sy’n debygol o ysgogi’r ddau ohonynt.

O’r astudiaeth achos, awgrymwch rai amcanion y mae Elgin yn debygol o fod wedi eu gosod ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod ac esboniwch pam y maent yn debygol o fod wedi eu gosod.

Awgrymwch sut y gallai’r amcanion hyn wrthdaro ag amcanion personol Ed o ran ei waith yn Elgin’s.

Awgrymwch ac esboniwch sut y gallai’r newyddion am y diswyddiadau fod wedi effeithio ar gymhelliant Jenny.

Nid yw Jenny’n teimlo bod yr arian ychwanegol y mae wedi ei gael yn ddigon ar gyfer y dyletswyddau ychwanegol y mae wedi gorfod ymgymryd â nhw, ond mae’r tîm rheoli wedi dweud na allant fforddio talu mwy. Pa strategaethau eraill y gallai’r tîm rheoli eu gweithredu i annog Jenny i aros yn Elgin’s?

RHAN B

Mae’r rhan fwyaf o gyfarfodydd yn dod o dan un o’r categorïau canlynol:

- ymgynghori
- lledaenu gwybodaeth
- archwilio
- gwneud penderfyniadau.

Pa rai o’r categorïau uchod o gyfarfodydd sy’n cydweddu agosaf ag amcanion pob un o’r pedwar cyfarfod a fynychwyd gan Jenny ac Ed?

Gan ystyried amcanion pob cyfarfod a’r ffordd yr ydych wedi categoreiddio pob un ohonynt, awgrymwch ac esboniwch ddull rheoli priodol ar gyfer cynnal pob cyfarfod.

RHAN C

Aseswch i ba raddau y byddai ymateb y rheolwr i’w chais am hyfforddiant yn effeithio ar gymhelliant Jenny.

Taflen weithgaredd 4

Timau — manteision neu anfanteision?

Awgrymwch fanteision neu anfanteision bod yn aelod o dîm i'r UNIGOLION. Mae dau bwynt wedi eu cynnwys yn y cyntaf i'ch rhoi ar ben y ffordd.

Bod yn aelod o dîm chwaraeon, ee tîm pêl-droed, tîm cyfnewid	
Manteision	**Anfanteision**
Ffactorau cymdeithasol Gall sgiliau rhywun arall roi'r cyfle i chi wneud yn dda.	Mae'n bwysig glynu wrth eich rôl (safle) eich hun sy'n golygu, o bosibl, llai o gyfle i fod yn greadigol Dibynnu ar bobl eraill er mwyn i chi fod yn llwyddiannus.

Bod yn aelod o grŵp gwaith cartref	
Manteision	**Anfanteision**

Bod mewn tîm yn rhedeg mewn digwyddiad	
Manteision	**Anfanteision**

Nodweddion da a drwg gwaith tîm ar gyfer unigolion yn eich gweithle/profiad gwaith	
Manteision	**Anfanteision**

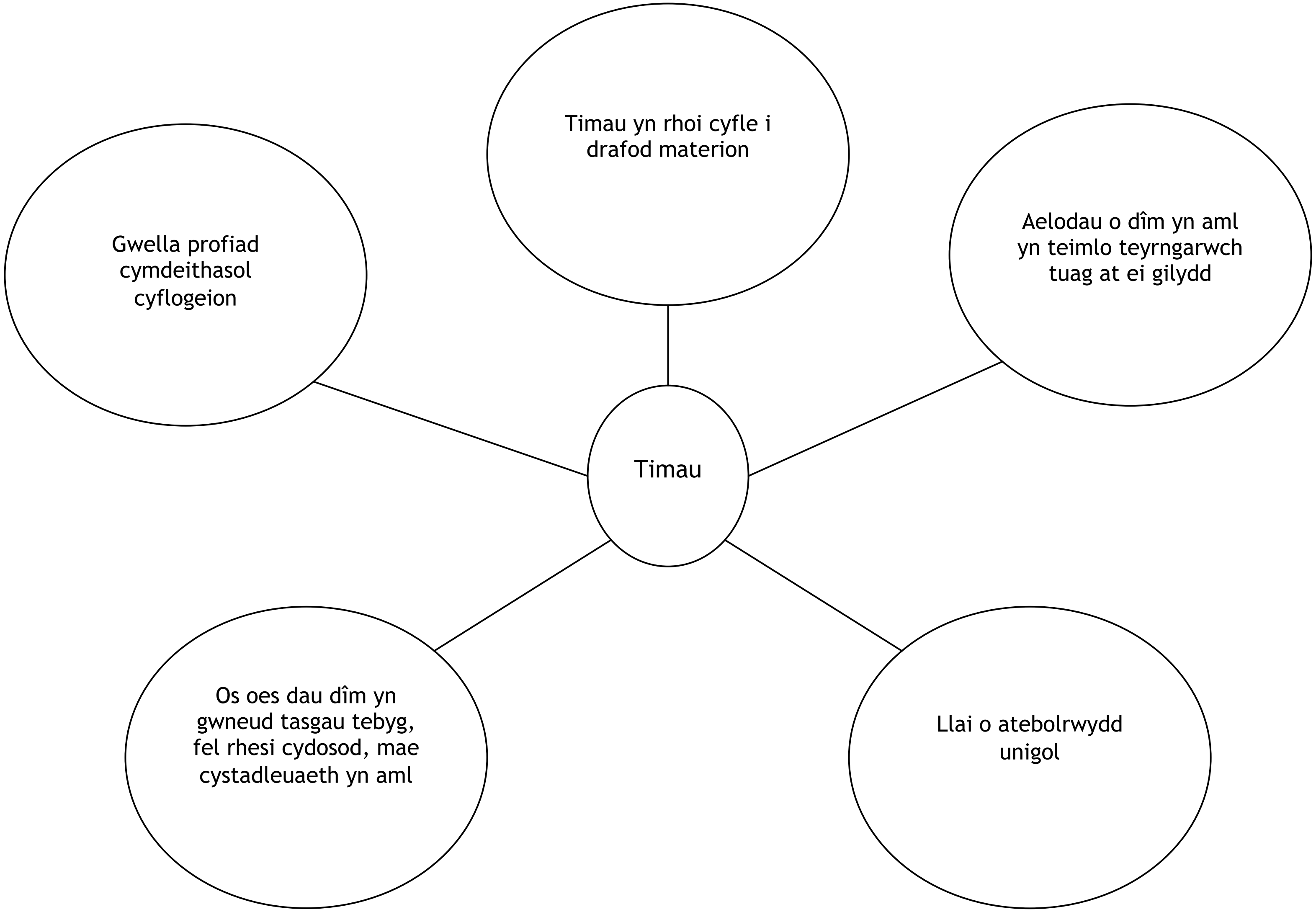
Timau yn rhoi cyfle i drafod materion
Gwella profiad cymdeithasol cyflogeion
Aelodau o dîm yn aml yn teimlo teyrngarwch tuag at ei gilydd
Timau
Os oes dau dîm yn gwneud tasgau tebyg, fel rhesi cydosod, mae cystadleuaeth yn aml
Llai o atebolrwydd unigol

Taflen weithgaredd 6 Mathau o Dîm

Darllenwch y set ganlynol o astudiaethau achos bach ac ar gyfer bob un, atebwch y cwestiynau canlynol, gan roi esboniad llawn o'ch rhesymau.

Pa fath o grŵp fyddai'n cael ei ffurfio — tymor byr neu hir dymor?

Pa ddulliau arwain fyddai'n briodol?

Ar gyfer pob tîm, awgrymwch ddwy nodwedd fyddai'n ei wneud yn arbennig o effeithiol at y diben y cafodd ei ffurfio ac esboniwch eich rhesymau.

1 Mae cwmni wedi penderfynu ymestyn ystod ei gynnyrch. Mae angen iddo archwilio pa syniadau fyddai'n debygol o fod yn fwyaf proffidiol.

2 Mae ffatri geir wedi cael sawl damwain ar ei rhes gydosod. Mae angen iddi lunio rhaglen o weithdrefnau diogelwch.

3 Rhes gydosod sy'n ffurfio rhan o dîm cynhyrchu.

4 Grŵp sy'n cynrychioli'r gweithwyr i drafod gwell amodau gwaith.

5 Tîm mewn cwmni hysbysebu sy'n datblygu sloganau ac ymgyrchoedd.

Taflen weithgaredd 7: Dulliau arwain

Bydd angen i chi gyfeirio at ddamcaniaethau Maslow, Herzberg a McGregor (yn eich nodiadau, neu eich ymchwil o werslyfrau). Os ydych wedi creu nodiadau atodol o waith damcaniaethwyr ysgogol eraill, fel Mayo neu McLelland, dylech gyfeirio at y nodiadau hynny hefyd.

Trwy gyfeirio at un damcaniaethwr cymhellol o leiaf, nodwch ddwy nodwedd o’r dulliau rheoli canlynol a allai arwain at gymhelliant yn y gweithle. Mae dwy nodwedd wedi eu llenwi ar eich cyfer fel enghraifft.

Dull rheoli	Nodwedd Un	Nodwedd Dau
Awtocratig.	Mae’r gweithwyr yn glir iawn ynghylch y gweithdrefnau a’r systemau. Byddai torri rheolau gweithdrefnau diogelwch yn llai tebygol. Diogelwch yw ail lefel anghenion Maslow.	
Democrataidd.		
Laissez-faire.	Yn rhoi cyfle i ddilyn dawn greadigol a chyflwyno eich syniadau eich hun a chymryd risgiau. Mae’r rhain yn nodweddion damcaniaeth McLelland sy’n nodi bod gan weithwyr wedi eu cymell yr angen i gyflawni.	
Rhagweithiol.		
Adweithiol.		

Taflen weithgaredd 8: Dulliau hyfforddi

Llenwch y tabl isod gan awgrymu, gyda rhesymeg, ddull hyfforddi priodol ar gyfer y sgil sy’n cael ei ddatblygu.

Sgil neu weithgaredd	Dull hyfforddi	Rhesymeg
Llwybrau dianc rhag tân.		
Sgiliau gwasanaeth cwsmeriaid.		
System sganio newydd mewn archfarchnad.		
Cadeirio cyfarfod.		
Diweddariadau i raglen cronfa ddata.		
Cymorth cyntaf.		
Gwybodaeth am gynnyrch.		

2 Dewiswch dri o’r gweithgareddau uchod ar ôl cwblhau’r hyfforddiant. Ar gyfer pob gweithgaredd awgrymwch un dull ar gyfer asesu a yw’r dull hyfforddi a awgrymwyd gennych wedi bod yn effeithiol.

Taflen weithgaredd 9: Dadansoddiad 'swot' personol

Er mwyn llunio cynllun hyfforddiant personol, mae'n ddefnyddiol gwneud dadansoddiad SWOT yn gyntaf. Ystyriwch y sgiliau, y rhinweddau a'r cymwysterau sydd gennych ar hyn o bryd neu yr ydych yn gweithio tuag atynt. Yn y blychau perthnasol isod, rhestrwch eich cryfderau a'ch gwendidau, y cyfleoedd yr ydych yn credu y byddwch yn eu cael a'r bygythiadau y gallech eu hwynebu a allai effeithio ar eich uchelgeisiau gyrfaol.

CRYFDERAU	**GWENDIDAU**
CYFLEOEDD	**BYGYTHIADAU**

Astudiaeth achos

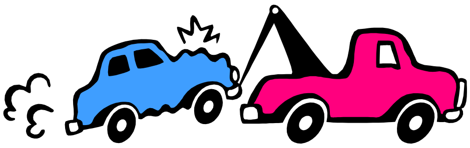

Rhan A

Mae adran ddosbarthu Elgin's Car Spares yn cyflogi 25 o bobl sy'n pacio'r bocsys archebion a anfonir gan fodurdai a chwmnïau trwsio ceir ar draws y Gogledd Ddwyrain. Mae gan yr adran ddosbarthu enw da fel y rhai mwyaf cyfeillgar yn y cwmni ac mae pawb bob amser yn ymddangos yn hamddenol iawn.

Mae Ed yn 28 ac mae ef yn 'ddewiswr' — mae'n casglu'r rhannau a restrir yn yr archebion yn barod i'w pacio a'u hanfon. Er nad yw Elgin's Car Spares yn talu cymaint â rhai cwmnïau eraill, mae'r gwaith yn hawdd ac mae'n eich chael hi'n anodd magu dau o blant bach ar ei ben ei hun. Roedd wrth ei fodd pan ganiataodd Elgin iddo drefnu ei oriau gwaith i gyd-fynd â'r plant.

Mae Jenny yn 35 ac yn gymdeithasol iawn. Mae wedi gweithio yn Elgin's ers pedair blynedd ac mae bellach yn arweinydd tîm yn yr adran ddosbarthu, yn goruchwylio gwaith wyth o bobl eraill. Mae'n uchelgeisiol ac mae am fod yn rheolwr un diwrnod. Mae'n byw gyda'i phartner ac maent yn byw'n gyfforddus.

Wrth gyrraedd y gwaith un bore, dywedwyd wrthynt bod 10 o'u cydweithwyr wedi cael eu diswyddo. Roedd Elgin's Car Spares yn mynd i ailstrwythuro a byddai'r 15 aelod o staff oedd ar ôl yn cael teitlau swydd newydd ac yn cael codiad cyflog bach am gymryd cyfrifoldebau ychwanegol. Roedd yn rhaid iddynt wneud y newid hwn oherwydd gostyngiad parhaus mewn archebion dros y ddwy flynedd ddiwethaf a'r angen i gyrraedd targedau gwerthiant ar gyfer y flwyddyn nesaf. Byddai'n rhaid i bawb weithio'n galetach.

Rhan B

Roedd yn rhyddhad mawr i Jenny ac Ed bod eu swyddi yn Elgin's Car Spares yn ymddangos yn weddol ddiogel ar hyn o bryd, er gwaetha'r ffaith bod 10 o bobl wedi cael eu diswyddo a bod y tîm rheoli wedi mynegi pryder ynghylch lefelau cynhyrchiant gwael. Roeddent hefyd yn falch bod eu swyddi hwy yn cael eu hystyried yn ddigon pwysig i'r cwmni eu cadw. Roedd yr ailstrwythuro, fodd bynnag, yn golygu llawer o newidiadau a threfnwyd llawer o gyfarfodydd rhwng y tîm rheoli a'r staff. Yn ystod y cyfnod hwn, mynychodd Jenny ac Ed bedwar cyfarfod gyda'r amcanion canlynol:

Cyfarfod 1: roedd angen i'r tîm rheoli ddweud wrth y staff am strwythur newydd y cwmni a'r cyfraddau cyflog newydd.

Cyfarfod 2: gofyn i'r staff roi syniadau ynghylch gwella cynhyrchiant.

Cyfarfod 3: y tîm rheoli yn cael ymateb y staff i'r newidiadau arfaethedig yn y patrymau sifft.

Cyfarfod 4 oedd cyfarfod cyngor y gweithwyr, yr oedd Jenny ac Ed yn aelod ohono. Nod y cyngor oedd pleidleisio p'un ai i gydweithredu'n llawn â'r tîm rheoli yn y sefyllfa bresennol ai peidio. Er gwaethaf pryderon ynghylch llwyth gwaith mwy, pleidleisiodd o blaid i gydweithredu'n llawn â'r tîm rheoli.

RHAN C

Roedd Jenny yn bryderus am y cyfrifoldebau newydd yr oedd wedi eu cael o ganlyniad i'r ailstrwythuro. Aeth i weld ei rheolwr llinell a gofyn pa hyfforddiant oedd yn mynd i ddigwydd. Roedd y rheolwr yn cydymdeimlo ond esboniodd oherwydd yr holl newidiadau a oedd wedi digwydd, y cynhyrchiant isel a'r taliadau diswyddo yr oedd yn rhaid iddynt eu talu, nid oedd unrhyw arian ar ôl ar gyfer hyfforddiant.

'Rwy'n siŵr y byddwch yn dod i ben ag ef eich hun' dywedodd 'a gallwch bob amser ofyn i Ravinder sydd wedi bod yn gwneud y dyletswyddau hynny ers peth amser bellach.'

Diffiniad o'r termau allweddol

Arfarniad	Y broses o asesu effeithiolrwydd proses cyflogai. Fe'i cynhelir fel arfer trwy gymharu nodau â chanlyniadau. Gellir cynnal arfarniad cyflogai trwy holiadur ond fel arfer mae ar ffurf trafodaeth un-i-un rhwng cyflogai a rheolwr. Bydd y sgwrs yn canolbwyntio ar berfformiad y cyflogai, efallai mewn perthynas â dangosyddion wedi eu gosod o flaen llaw fel cadw amser, lefelau gwerthiant i gwsmeriaid a chyfraniad at waith tîm. Gall y cyfweliad arfarnu ddigwydd yn flynyddol neu'n fwy aml; bydd fel arfer yn gorffen â thrafodaeth ynghylch rhagolygon gyrfaol ac anghenion hyfforddiant.
Arweinyddiaeth Awtocratig	Yr arweinydd yn unig sy'n gwneud penderfyniadau. Dywedir wrth y staff am y penderfyniadau ac maent hwy yn gwneud y tasgau.
Arweinyddiaeth Ddemocrataidd	Mae hyn yn golygu rhedeg busnes neu adran ar sail penderfyniadau a gytunir ymysg y mwyafrif. Gellir gwneud hyn yn ffurfiol trwy system bleidleisio, ond mae'n llawer mwy tebygol o fod yn gytundeb anffurfiol lle mae'r arweinydd yn dirprwyo llawer, yn trafod materion, yn gweithredu ar gyngor ac yn esbonio'r rhesymau am benderfyniadau. Y prif wahaniaeth rhwng arweinyddiaeth ddemocrataidd ac arweinyddiaeth dadofalaethol yw'r graddau dirprwyo a'r parodrwydd o fynd gyda phenderfyniadau'r mwyafrif.
Arweinyddiaeth Laissez-faire	Mae hon yn athroniaeth wleidyddol ac economaidd â'i gwreiddiau yng ngwaith Adam Smith sy'n credu y dylai llywodraethau osgoi ymyrryd yng ngwaith rhedeg busnes neu unrhyw ran arall o'r economi. Mae economegydd laissez-faire yn rhoi ffydd yng ngallu'r farchnad rydd i uchafu effeithlonrwydd busnes a boddhad defnyddwyr. Mae ymyraethwyr yn nodi y dyfeisiwyd damcaniaeth laissez-faire yn y ddeunawfed ganrif pan oedd cwmnïau bach yn cystadlu'n gwbl rydd. Heddiw, mae nifer fach o gwmnïau mawr yn rheoli llawer o farchnadoedd, felly nid yw damcaniaeth laissez-faire mor argyhoeddiadol. Fodd bynnag, ers dechrau'r 1980au cafwyd tuedd yn ôl tuag at bolisïau llai ymyraethol, sy'n gysylltiedig â Thatcheriaeth yn y DU a'r trawsnewid i economeg marchnadoedd yn Nwyrain Ewrop a Ffederasiwn Rwsia.
Deddfwriaeth	Deddfau sy'n cael eu pasio gan Ddeddfau Seneddol.
Cymhelliant	Fel y diffiniwyd gan yr Athro Herzberg, hwn yw'r dymuniad i weithio am eich bod yn mwynhau'r gwaith ei hun. Mae'n dadlau y dylid gwahaniaethu rhyngddo â 'symudiad'. Yn ôl yr Athro, 'Os ydych yn gwneud gwaith da am eich bod eisiau gwneud gwaith da, dyna yw cymhelliant. Os ydych yn gwneud hynny am eich bod eisiau tŷ neu Jaguar, dyna yw symudiad' (Jumping for the Jellybeans, BBC Books, 1973). Mae llawer o awduron a phobl fusnes eraill yn defnyddio'r term cymhelliant yn wahanol, i olygu unrhyw beth sy'n achosi pobl i wneud mwy nag y byddent yn ei wneud fel arall.

Amcanion	Dyma'r targedau tymor canolig-hir dymor a all roi cyfeiriad i reolwr, adran, sefydliad cyfan neu lywodraeth. Os gellir rhoi syniad o ddiben cyffredin i dîm, mae'n dod yn haws cydlynu gweithredoedd a chreu ysbryd tîm. I fod yn fwyaf effeithiol dylai'r amcanion fod yn fesuradwy a chael graddfa amser benodol, er enghraifft i hybu cyfran y farchnad o 8 y cant i 10 y cant yn y tair blynedd nesaf. Mae'n rhaid iddynt hefyd fod yn realistig, oherwydd gall amcan sy'n ymddangos yn anghyraeddadwy ladd cymhelliant. O ganlyniad, mae'n ddymunol cytuno ar amcanion yn hytrach na'u gosod. Mae amcanion yn ffurfio sail penderfyniadau ar strategaeth, hy y cynllun ar gyfer cyflawni eich nodau. Felly, ni ddylid ateb atebion ynghylch strategaeth fusnes tan bod amcanion yr unigolyn neu'r cwmni wedi eu hystyried yn llawn.
Asesu Cymheiriaid	Lle mae cyflogeion o statws tebyg mewn sefydliad yn darparu adborth ar berfformiad ei gilydd.
Adolygu Perfformiad (arfarniad)	Y broses o farnu effeithiolrwydd cyfraniad cyflogai dros gyfnod o amser. Gellir ei gynnal bob chwarter, bob chwe mis neu, yn fwyaf cyffredin, bob blwyddyn. Cynhelir yr arfarniad gan gyd-gyflogai, fel arfer yr un nesaf i fyny o ran statws, er ei fod fel arfer yn seiliedig ar drafodaeth yn hytrach nag arolygiad. Gall arfarnu perfformiad ddilyn y camau canlynol: • ar ddechrau'r flwyddyn, trafod amcanion personol y person sy'n cael ei arfarnu, hy cyflawniadau a datblygiadau y mae'n gobeithio eu cyflawni • tua diwedd y cyfnod, gofynnir i'r cyflogai lenwi ffurflen hunan-arfarnu • defnyddiwch yr olaf fel sail trafodaeth am gyflawniadau, cryfderau, gwendidau, anghenion hyfforddi, bwriadau gyrfa ac amcanion y cyflogai ar gyfer y dyfodol. Bwriad y broses yw i ddarparu adborth i'r cyflogeion ar eu perfformiad ac felly i gymell. Fodd bynnag, gall achosi straen os defnyddir yr arfarniad i farnu dyfarniadau cyflog yn seiliedig ar berfformiad.
Polisi	Term arall am strategaeth. Mewn geiriau eraill, cynllun ar gyfer bodloni amcanion
Arweinyddiaeth Ragweithiol	Arweinwyr blaengar sy'n osgoi sefyllfaoedd posibl cyn iddynt ddigwydd.
Arweinyddiaeth Adweithiol	Arweinwyr sy'n ymateb i sefyllfaoedd wrth iddynt ddigwydd.
Archwiliad Sgiliau	Rhestr o sgiliau naill ai unigolyn neu dîm o bobl, a ddefnyddir at ddibenion arfarnu neu i gynllunio prosiectau.

Adnoddau

Llyfrau

Adair J — *The Effective Supervisor* (Spiro Press, 1988) ISBN 0852904622

Bartol a Martin — *Management* (Irwin/McGraw Hill, 1997) ISBN 0057222

Boydell T a Leary M — *Identifying Training Needs* (CIPD, 1996) ISBN 0852926308

Bee F — *Training Needs Analysis and Evaluation* (CIPD 1994) ISBN 0852925476

Forsyth P — *Before Your Job Appraisal* (Kogan Page, 1999) ISBN 0749429852

Gillespie A — *Business in Action* (Hodder & Stoughton, 2002) ISBN 0340848200

Graham & Bennett — *Human Resource Management* (Prentice Hall, 1998) ISBN 0273637673

Huczynski A a Buchanan D — *Organisational Behaviour* (Prentice Hall, 2003) ISBN 0582843219

Kay F — *Making Management Simple* (How To Books, 2003) ISBN 1857038118

Mayo A — *Creating a Training & Development Strategy* (CIPD 1998) ISBN 0852927320

Nicholson T — *52 Ways to Motivate Your Staff* (Management Books, 2000) ISBN 1852523786

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefannau

Mae cwmnïau mawr a busnesau eraill yn gweithredu eu gwefannau eu hunain. Maent yn darparu gwybodaeth ddefnyddiol am faterion fel datganiadau cenhadaeth a pholisïau cyflogaeth.

www.aloa.co.uk	Mae'r safle hwn ar gyfer y Grid Cenedlaethol ar gyfer Dysgu yn darparu adnoddau busnes galwedigaethol fel astudiaethau achos a phrofion rhyngweithiol.
www.bized.ac.uk	Mae'n darparu modelau rhyngweithiol ac ar-lein ac efelychiadau i athrawon a dysgwyr, ac mae'n darparu mynediad uniongyrchol gwerthfawr i adroddiadau cwmnïau yn y DU a ledled y byd.
www.dti.gov.uk	Mae safle'r Adran Diwydiant a Masnach yn ffynhonnell wybodaeth ddefnyddiol am gymorth busnes, materion defnyddwyr, cysylltiadau cyflogaeth, cyfle cyfartal a menter.
www.eoc.org.uk	Mae safle'r Comisiwn Cyfle Cyfartal yn cynnwys astudiaethau achos a deunydd arall am feysydd fel ymarfer cyflogaeth, tâl cyfartal a gwahaniaethu.
www.ft.com	Bydd gwefan *The Financial Times* yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i ddysgwyr am faterion busnes ac mae'n cynnwys archif ragorol.
www.iipuk.co.uk	Mae safle Buddsoddwyr mewn Pobl yn darparu llyfrgell o astudiaethau achos, ac mae ganddo ystadegau a deunyddiau ymchwil diweddar.
www.lsda.org.uk	Mae'r Asiantaeth Datblygu Dysgu a Sgiliau (LSDA) yn adnodd cenedlaethol ar gyfer datblygu polisi ac ymarfer mewn addysg ôl-16, ac mae wedi creu llawer o becynnau ac wedi darparu nifer o ddogfennau yn seiliedig ar waith fel rhan o'i chylch gorchwyl i gefnogi'r cwricwlwm yn seiliedig ar waith.
www.thetimes100.co.uk	Mae safle *The Times* yn adnodd addysgol am ddim i athrawon a dysgwyr, sy'n darparu 100 o astudiaethau achos o gwmnïau a materion busnes.

Uned 10: Penderfyniadau Marchnata

Nodau'r uned

Nod yr uned hon yw i gyflwyno dysgwyr i'r ffordd y mae busnesau'n sefydlu eu strategaeth farchnata, y ffordd y maent yn cynllunio a mesur gweithgaredd marchnata ac i'r penderfyniadau busnes y mae angen eu gwneud fel rhan o'r broses gynllunio.

Bydd dysgwyr yn dysgu am y math o benderfyniadau y mae'n rhaid eu gwneud i ddod â chynnyrch i'r farchnad a'r ffordd y mae'r penderfyniadau hyn yn cyfrannu at gynlluniau marchnata cyffredinol. Yn ogystal â chael eu cyflwyno i ystod o wahanol strategaethau marchnata ac offer cynllunio marchnata, caiff dysgwyr eu hannog i ddefnyddio'r offer hyn i archwilio ymgyrchoedd marchnata gwirioneddol a dod i gasgliadau am effeithiolrwydd y penderfyniadau marchnata sylfaenol.

Bydd yr uned hon yn darparu dealltwriaeth ynghylch ymchwil farchnata i'r dysgwyr, y ffordd y gall lywio'r broses o wneud penderfyniadau, y ffordd y gellir ymgymryd â hi a'r ffordd y gall ymchwil ddarparu mesur gwrthrychol o effeithiolrwydd gweithgaredd marchnata.

Mae'r uned hon yn annog dysgwyr i edrych ar gymaint, ac ystod mor eang â phosibl o ymgyrchoedd marchnata gwirioneddol ac i ddod i gasgliadau am effeithiolrwydd y penderfyniadau marchnata sylfaenol yn seiliedig ar yr hyn y byddant yn ei ddysgu o'r uned hon. Dylai'r uned hon annog dysgwyr i gysylltu â busnesau gwirioneddol sy'n ymwneud â gweithgareddau marchnata. Trwy wneud hyn dylai'r dysgwyr fod yn gallu gweld sut y gellir cymhwyso'r egwyddorion a'r prosesau y maent wedi eu dysgu o'r uned hon i'r byd gwirioneddol.

Prif nod yr uned hon yw i baratoi dysgwyr ar gyfer asesiad allanol a fydd yn ymwneud yn uniongyrchol â'r hyn y dylent fod wedi ei ddysgu o ganlyniad i'r gweithgareddau y maent wedi ymgymryd â hwy fel rhan o'u gwaith ar gyfer yr uned hon.

Pynciau'r uned

10.1 Dylanwadau ar benderfyniadau marchnata

10.2 Penderfyniadau marchnata a'r broses gynllunio

10.3 Ymchwil i lywio penderfyniadau marchnata

10.4 Archwilio ymgyrchoedd marchnata.

Cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 10.1: Dylanwadau ar benderfyniadau marchnata

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y dylanwadau ar sefydliad a'u heffaith ar benderfyniadau marchnata.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu cwmpas yr uned. Trafodaeth ddosbarth, rhan 1: Ystod eang y dylanwadau ar sefydliad, yn fewnol ac yn allanol Trafodaeth ddosbarth, rhan 2: Y dysgwyr i ystyried penderfyniadau marchnata nodweddiadol y mae'n rhaid eu gwneud yn ymwneud â'r dylanwadau hyn er mwyn cadw'r sefydliad yn symud ymlaen yn unol â chynlluniau rheoli. Dylai trafodaeth wedi ei harwain gynnwys: • a ddylid datblygu neu lansio cynnyrch • a yw'r penderfyniadau hyn yn strategol neu'n dactegol • mantais gystadleuol • a yw'r amseru'n iawn • a yw'r farchnad gywir wedi ei chanfod. Archwiliwch brofiad y dysgwyr o ymgyrchoedd marchnata trwy drafodaeth, gan ofyn am enghreifftiau a phrofiadau personol.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â sefydliad y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd ag ef. Gallai'r sefydliad fod yn fusnes lleol y mae gan y ganolfan gysylltiad yn ymwneud â gwaith ag ef, yn sefydliad cenedlaethol sydd wedi darparu enghreifftiau o'r deunydd marchnata a'i hanes masnachu ee o'u gwefan, neu'r ganolfan ei hun o bosibl. Mae'r rhan fwyaf o ganolfannau yn debygol o fod wedi mynd i'r afael â'r angen i farchnata eu hunain ac yn debygol o fod wedi datblygu cynlluniau marchnata. Dylai deunydd astudiaeth achos gynnwys deunydd cefnogol a/neu enghreifftiau o gynnyrch newydd, cynlluniau marchnata, gwybodaeth am y gystadleuaeth a gwybodaeth am y farchnad darged (neu'r farchnad darged honedig). Gall fod gan y dysgwyr eu henghreifftiau eu hunain a gellir eu cyflwyno trwy drafodaeth wedi ei hwyluso. Taflen weithgaredd 1: Ymgyrchoedd hyrwyddo a marchnata

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Amcanion marchnata: strategol neu dactegol.	Mewnbwn cychwynnol i ddiffinio amcanion marchnata o ran bod yn: • strategol neu'n dactegol. Darparu enghreifftiau bywyd gwirioneddol i ddysgwyr. Mewnbwn ar ystod y dylanwadau mewnol ac allanol ar fusnes sy'n effeithio ar gynllunio busnes a chynllunio marchnata. Y dysgwyr i archwilio gwahanol ddylanwadau mewnol ac allanol ar fusnes. Y dysgwyr i wneud ymchwil annibynnol i nodi enghreifftiau gwahanol o amcanion marchnata strategol a thactegol. Targedwch nifer benodol o bob un, yn dibynnu ar yr amser sydd ar gael. Y dysgwyr i adrodd eu canfyddiadau yn ôl i'r grŵp.	Enghreifftiau o amcanion strategol a thactegol o ddeunydd astudiaeth achos, y wasg fusnes a phapurau newydd, clipiau fideo o adroddiadau newyddion ar y teledu yn ymwneud ag enghreifftiau o amcanion marchnata. Enghreifftiau o ddylanwadau mewnol ac allanol ar fusnes. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd.
Cyflwyniad i ddadansoddiad SWOT.	Mewnbwn cychwynnol i ddiffinio dadansoddiad SWOT; beth ydyw a phryd y caiff ei ddefnyddio gan fusnes a manteision ac anfanteision dadansoddiad SWOT ar gyfer gwneud penderfyniadau strategol. Amlinellu'r ffordd y mae dylanwadau mewnol ac allanol yn dylanwadu ar ddadansoddiad SWOT. Y dysgwyr i gynnal eu dadansoddiad SWOT eu hunain i restru eu cryfderau a'u gwendidau eu hunain yng nghyd-destun bod yn ddysgwr sy'n gwneud cwrs TAG Busnes Cymhwysol.	

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cyflwyniad i ddadansoddiad PESTLE.	Mewnbwn cychwynnol i ddiffinio dadansoddiad PESTLE; beth ydyw a phryd y caiff ei ddefnyddio gan fusnes a manteision ac anfanteision dadansoddiad PESTLE ar gyfer gwneud penderfyniadau strategol. Y dysgwyr i nodi dylanwadau allanol gwahanol a thrafod sut y gallai'r dylanwadau allanol hyn effeithio ar fusnes a'i gynlluniau marchnata.	Deunydd astudiaeth achos sy'n cynnwys gwybodaeth am gryfderau a gwendidau sefydliad. Enghreifftiau o faterion gwleidyddol, economaidd, cymdeithasol, technolegol, cyfreithiol a moesegol a allai effeithio ar sefydliad, i ddangos sut y mae PESTLE yn gweithio.
Dylanwadau sy'n effeithio ar y broses o gynllunio marchnata.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r diffiniad a dealltwriaeth gyffredinol o ddylanwadau gwahanol sy'n effeithio ar y broses o gynllunio marchnata, yn cynnwys yr amgylchedd marchnata, cystadleuaeth macro a micro, materion cymdeithasol, materion diwylliannol, materion amgylcheddol a materion economaidd. Y dysgwyr i wneud ymchwil annibynnol i nodi enghreifftiau o'r dylanwadau hyn mewn sefydliadau gwahanol.	Enghreifftiau o'r dylanwadau sy'n effeithio ar y broses o gynllunio marchnata o ddeunydd astudiaeth achos, y wasg fusnes a phapurau newydd, clipiau fideo o adroddiadau newyddion ar y teledu neu raglenni'n gysylltiedig â sefydliadau busnes a'r ffordd y maent wedi ymateb i ddylanwadau gwahanol ar eu busnes. Enghreifftiau o ddylanwadau gwahanol sy'n effeithio ar y broses o gynllunio marchnata. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd.
Cymhwyso dadansoddiadau SWOT a PESTLE i'r cymysgedd marchnata.	Y dysgwyr i gynnal eu dadansoddiadau SWOT a PESTLE eu hunain ar sefydliadau gwahanol mewn sefyllfaoedd gwahanol. Y dysgwyr i weithio mewn parau neu grwpiau bach ac adrodd eu canfyddiadau yn ôl i'r prif grŵp gyda'u canfyddiadau a'u henghreifftiau o ddadansoddiadau SWOT a PESTLE.	Enghreifftiau o ddylanwadau mewnol ac allanol ar fusnes. Deunydd astudiaeth achos sy'n darparu cyfleoedd i lunio dadansoddiadau SWOT ar gyfer sefydliad. Deunydd astudiaeth achos sy'n darparu cyfleoedd i lunio dadansoddiadau PESTLE ar gyfer sefydliad. Efallai y bydd y dysgwyr yn gallu creu hwn eu hunain, yn seiliedig ar ymweld â busnes a/neu siarad â busnes am eu cryfderau a'u gwendidau a'r ffordd y maent wedi addasu i ddylanwadau allanol.

Pwnc	**Cynllun cyflwyno a awgrymir**	**Adnoddau**
Adolygiad o Uned 10 hyd yn hyn.	Ailadrodd y dylanwadau ar benderfyniadau marchnata, offer dadansoddi a ddefnyddir i asesu sefyllfa sefydliad sy'n wynebu'r dylanwadau hyn a'r ffordd y mae sefydliadau yn ymateb gydag amcanion a chynlluniau marchnata strategol a/neu dactegol. Y dysgwyr i gwblhau ymchwil sy'n weddill a dechrau datblygu dadansoddiadau SWOT a PESTLE. Dangoswch y cysylltiad rhwng PEST a SWOT a'r penderfyniadau y bydd sefydliad yn eu gwneud.	
Paratoi ar gyfer asesiad allanol Un.	Cyflwyniad i bapur mewn dull asesiad allanol, ac ati. Sut y caiff adran 10.1 *Dylanwadau ar benderfyniadau marchnata* ei chwmpasu/ffurf y cwestiynau mewn asesiad allanol Y dysgwyr i ystyried cynllun y papurau, dulliau gwahanol o gwestiynau, defnyddio geiriau gorchymyn, gofod ar gyfer ysgrifennu atebion, dyfarniad marciau. Cymhwyso astudiaeth/dysgu o adran 10.1 i'r asesiad allanol trwy ddefnyddio cwestiynau unigol. Defnyddio cwestiynau ar gyfer gwaith unigol neu drafodaeth ddosbarth.	Papur sampl. Cyn bapurau. Cynlluniau marcio. Adroddiadau arholwyr. Nodiadau o sesiynau ar 10.1.

Adran 10.2: Penderfyniadau marchnata a'r broses gynllunio

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio cylch bywyd cynnyrch i greu cynlluniau.	Mewnbwn cychwynnol i ddiffinio cylch bywyd cynnyrch. Astudiaeth o enghreifftiau o gynnyrch gwahanol yn ystod cyfnodau gwahanol o'u cylch bywyd. Astudio enghreifftiau o gynnyrch cylch bywyd hir a byr a nodi'r prif wahaniaethau rhwng cynnyrch o'r ddau eithaf hyn. Y dysgwyr i wneud ymchwil annibynnol i nodi enghreifftiau gwahanol o gynnyrch yn ystod prif gamau cylch bywyd y cynnyrch; genedigaeth, twf, aeddfedu a dirywiad, a nodwch sut y mae hyn yn dylanwadu ar y cymysgedd marchnata ar gyfer y cynnyrch hwn.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â chynnyrch y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd â hwy, neu enghreifftiau o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith. Gall y dysgwyr fod â'u henghreifftiau eu hunain y gellir eu cyflwyno trwy drafodaeth wedi ei hwyluso. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Gall ymweld â siop adwerthu ddarparu cynnyrch symbylu defnyddiol i'w trafod. Taflen weithgaredd 2: Penderfyniadau marchnata a'r broses gynllunio.
Defnyddio Ansoff i lunio cynlluniau ar gyfer datblygu'r cymysgedd marchnata.	Trafodaeth ynghylch pam y mae cwmnïau am dyfu neu'r ffordd y maent yn methu. Mewnbwn cychwynnol i ddiffinio matrics twf Ansoff, gan ddefnyddio enghreifftiau o sefydliadau a chynnyrch y mae'r dysgwyr yn gyfarwydd â hwy. Trafodwch ffyrdd y gallai'r sefydliad dyfu. Gellir gwahanu hyn i feysydd cynnyrch a marchnad. Y dysgwyr i gynnal astudiaeth annibynnol o'r defnydd o fatrics twf Ansoff mewn sefyllfa bywyd gwirioneddol. Y dysgwyr i adrodd yn ôl ar y ffordd y gall canlyniadau dadansoddiad yn defnyddio matrics twf Ansoff ddylanwadu ar y cymysgedd marchnata ar gyfer sefydliad.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â chynnyrch y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd â hwy, neu enghreifftiau o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Efallai y gall y dysgwyr wneud hyn trwy ymweld â busnes a gofyn am ei gynlluniau ar gyfer twf a datblygiad a'r ffordd y caiff hyn ei gyflawni.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio offer dadansoddi portffolio i greu cynlluniau ar gyfer datblygu'r cymysgedd marchnata.	Mewnbwn cychwynnol i ddiffinio Matrics Boston Consulting Group (BCG) ac esbonio sut y caiff ei ddefnyddio gan rai sefydliadau i ddatblygu cynlluniau marchnata. Astudio sefydliad ag ystod o gynnyrch a dangos sut y mae'r cynnyrch gwahanol yn cyd-fynd â sectorau gwahanol Matrics Boston. Nodi'r prif wahaniaethau rhwng cynnyrch ym mhob sector.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â chynnyrch y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd â hwy, neu enghraifft o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith.
	Y dysgwyr i wneud ymchwil annibynnol ar sefydliad ac ystod ei gynnyrch ac i leoli ei gynnyrch yn sectorau gwahanol Matrics Boston. Cyflwyno i'r grŵp ac esbonio'r rhesymau dros y sectorau a ddewiswyd ar gyfer pob cynnyrch a nodi'r ffordd y mae hyn yn dylanwadu ar y cymysgedd marchnata ar gyfer y cynnyrch hyn.	Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Efallai y gall y dysgwyr wneud hyn trwy ymweld â busnes a chasglu eu gwybodaeth eu hunain am y busnes a'i gynnyrch.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio offer cynllunio i benderfynu ar strategaeth farchnata ar gyfer datblygu cynnyrch.	Gosod tasg yn seiliedig ar ddatblygu strategaeth farchnata ar gyfer datblygu cynnyrch ar gyfer busnes a'i gynnyrch. Gall hyn fod yn seiliedig ar astudiaeth achos neu fater bywyd gwirioneddol o fusnes sy'n gysylltiedig â chanolfan trwy gysylltiadau yn ymwneud â gwaith. Y dysgwyr i weithio fel un grŵp neu mewn grwpiau bach fel bo angen a defnyddio offer cynllunio priodol i ddatblygu strategaeth farchnata yn seiliedig ar fater yn ymwneud â datblygu cynnyrch ar gyfer y busnes perthnasol. Y canlyniadau a'r argymhellion i'w trafod gan y grŵp a'u hwyluso gan yr athro.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â chynnyrch y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd â hwy, neu enghreifftiau o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Efallai y gall y dysgwyr wneud hyn trwy ymweld â busnes a chasglu eu gwybodaeth eu hunain am fusnes a'i gynnyrch.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio offer cynllunio i benderfynu ar strategaeth brisio.	Mewnbwn cychwynnol yr athro i gyflwyno cysyniad y strategaeth brisio, yn cynnwys yr enghreifftiau a ddefnyddir yn fwyaf eang, fel: treiddio i'r farchnad, sgimio'r farchnad, arweinyddiaeth pris, prisio cystadleuol yn y farchnad. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio'r dysgwyr at Uned 2.3 *Rheolaeth ariannol mewn busnes*, ac adran 'pris' y cymysgedd marchnata yn Uned 3.3 *Dewis cymysgedd marchnata priodol*. Gosod tasg yn seiliedig ar ddatblygu strategaeth brisio ar gyfer busnes a'i gynnyrch. Gall hyn fod yn seiliedig ar astudiaeth achos neu fater bywyd gwirioneddol o fusnes sy'n gysylltiedig â chanolfan trwy gysylltiadau yn ymwneud â gwaith. Y dysgwyr i weithio fel un grŵp neu mewn grwpiau bach, fel bo angen, a defnyddio offer priodol i ddatblygu strategaeth brisio yn seiliedig ar fater yn ymwneud â chynnyrch neu'r busnes perthnasol. Y canlyniadau a'r argymhellion i'w trafod gan y grŵp a'u hwyluso gan yr athro.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â chynnyrch y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd â hwy, neu enghraifft o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Efallai y gall y dysgwyr wneud hyn trwy ymweld â busnes a chasglu eu gwybodaeth eu hunain am y busnes a'i gynnyrch.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio offer cynllunio i benderfynu ar strategaeth hyrwyddo.	Gosod tasg yn seiliedig ar ddatblygu strategaeth hyrwyddo ar gyfer busnes a'i gynnyrch. Gall hyn fod yn seiliedig ar astudiaeth achos neu fater bywyd gwirioneddol o fusnes sy'n gysylltiedig â chanolfan trwy gysylltiadau yn ymwneud â gwaith. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio dysgwyr at Uned 6 *Archwilio hyrwyddo*, ac adran 'hyrwyddo' y cymysgedd marchnata yn Uned 3.3 *Dewis cymysgedd marchnata priodol*. Y dysgwyr i weithio fel un grŵp neu mewn grwpiau bach fel bo angen a defnyddio offer cynllunio priodol i ddatblygu strategaeth hyrwyddo yn seiliedig ar fater yn ymwneud â'r cynnyrch neu'r busnes perthnasol. Canlyniadau ac argymhellion i'w trafod gan y grŵp a'u hwyluso gan yr athro.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â chynnyrch y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd â hwy, neu enghraifft o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Efallai y gall y dysgwyr wneud hyn trwy ymweld â busnes a chasglu eu gwybodaeth eu hunain am fusnes a'i gynnyrch.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio offer cynllunio i benderfynu ar sianeli dosbarthu.	Mewnbwn cychwynnol yr athro i gyflwyno'r prif sianeli dosbarthu ar gyfer mwyafrif y cynnyrch ee yn uniongyrchol i'r defnyddiwr terfynol, trwy adwerthwr, trwy gyfanwerthwr. Gosod tasg yn seiliedig ar ddatblygu. Gall fod yn seiliedig ar astudiaeth achos neu fater bywyd gwirioneddol o fusnes sy'n gysylltiedig â chanolfan trwy gysylltiadau yn ymwneud â gwaith. Y dysgwyr i weithio fel un grŵp neu mewn grwpiau bach fel bo angen a defnyddio offer cynllunio priodol i ddatblygu strategaeth ddosbarthu yn seiliedig ar fater yn ymwneud â'r cynnyrch neu'r busnes perthnasol. Canlyniadau ac argymhellion i'w trafod gan y grŵp a'u hwyluso gan yr athro.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â chynnyrch y mae'r dysgwyr (neu'r athro) yn gyfarwydd â hwy, neu enghraifft o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Efallai y gall dysgwyr wneud hyn trwy ymweld â busnes a chasglu eu gwybodaeth eu hunain am y busnes a'i gynnyrch.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Defnyddio offer cynllunio i benderfynu ar y farchnad darged.	Mewnbwn cychwynnol yr athro i ailadrodd y marchnadoedd targed. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio'r dysgwyr at y sylw i farchnadoedd targed yn Uned 3 Archwilio marchnata. Gosod tasg yn seiliedig ar nodi marchnad(oedd) targed ar gyfer busnes a'i gynnyrch. Gall fod yn seiliedig ar astudiaeth achos neu fater bywyd gwirioneddol o fusnes sy'n gysylltiedig â chanolfan trwy gysylltiadau yn ymwneud â gwaith. Y dysgwyr i weithio fel un grŵp neu mewn grwpiau bach, fel bo angen, a defnyddio offer cynllunio priodol i nodi marchnad(oedd) targed yn seiliedig ar fater yn ymwneud â'r cynnyrch neu'r busnes perthnasol. Canlyniadau ac argymhellion i'w trafod gan y grŵp a'u hwyluso gan yr athro.	

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Adolygu'r defnydd o offer cynllunio	Ailadrodd y defnydd o offer cynllunio wrth ddatblygu strategaethau marchnata. Y dysgwyr i gwblhau gwaith sy'n weddill ar ddatblygu strategaethau marchnata. Dod i gasgliad gyda thrafodaeth grŵp wedi'i hwyluso ar y defnydd o wahanol offer cynllunio, eu cryfderau, gwendidau, a sefyllfaoedd lle y gall offer cynllunio gwahanol fod yn fwy neu'n llai priodol.	Nodiadau o sesiynau ar 10.2. Deunydd astudiaeth achos. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd.
Paratoi ar gyfer asesiad allanol 2	Cyflwyniad i asesiad allanol; dull y papur ac ati. Sut y mae adran 10.2 Penderfyniadau marchnata a'r broses gynllunio yn cael ei chwmpasu/ffurf y cwestiynau mewn asesiad allanol Y dysgwyr i ystyried cynllun y papurau, mathau gwahanol o gwestiynau, y defnydd o ferfau gorchymyn, gofod ar gyfer rhoi atebion, dyfarniad marciau. Cymhwyso astudiaeth/dysgu o adran 10.2 i'r asesiad allanol trwy ddefnyddio cwestiynau unigol. Defnyddio cwestiynau ar gyfer gwaith unigol neu drafodaeth ddosbarth.	Papur sampl. Cyn bapurau. Cynlluniau marcio. Adroddiadau arholwyr. Nodiadau o'r sesiynau ar 10.2.

Adran 10.3: Ymchwil i lywio penderfyniadau marchnata

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Proses ymchwil farchnata a'r ffordd y mae'n llywio'r broses o wneud penderfyniadau.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r hyn a olygir gan ymchwil farchnata ac i sefydlu pwysigrwydd ymchwil farchnata i lywio a chefnogi gwneud penderfyniadau. Amlinellu pam y mae sefydliadau yn gwneud ymchwil farchnata. Amlinellu sut y defnyddir dulliau gwahanol i wneud ymchwil farchnata. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio dysgwyr at Uned 3.2 *Defnyddio dulliau priodoli gynnal ymchwil i'r farchnad*. Trafodaeth ddosbarth yn seiliedig ar yr hyn y mae dysgwyr ymchwil farchnata yn ymwybodol ohono, yr hyn y gallant fod wedi cael profiad ohono, sut y cafodd ei wneud a pham y cafodd ei wneud yn y lle cyntaf.	Enghreifftiau o arolygon ymchwil a'r ffordd y caiff ymchwil farchnata ei chyflwyno a'i defnyddio mewn sefydliadau busnes. Ystadegau'r Llywodraeth, yn cynnwys y Cyfrifiad, adroddiadau teledu, tudalennau o bapurau newydd a chylchgronau, adroddiadau ymchwil fasnachol fel Mintel. Astudiaethau achos sy'n cynnwys defnyddio ymchwil farchnata yn y broses farchnata. Gellir cynnwys mewnbwn gan fusnes lleol y mae gan y ganolfan gysylltiad gwaith ag ef i amlinellu pa ymchwil farchnata y maent yn ei gwneud a pham. Taflen weithgaredd 3: Ymchwil i lywio penderfyniadau marchnata.
Gwybodaeth farchnata am y farchnad.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r hyn a olygir gan faint, siâp a deinameg marchnad a pham y mae'r mesurau hyn yn bwysig i sefydliadau busnes. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio dysgwyr at y sylw a roddir i ymchwil i'r farchnad yn Uned 3 *Archwilio marchnata*. Y dysgwyr i archwilio'r mesurau gwahanol ar gyfer y rhain a meini prawf eraill yn ymwneud â'r farchnad. Y dysgwyr i archwilio'r gwahaniaethau rhwng ymchwil feintiol ac ansoddol a dod o hyd i enghreifftiau o bob un i'w cyflwyno i'r grŵp.	Gellir cynnwys mewnbwn gan fusnes lleol y mae gan y ganolfan gysylltiad gwaith ag ef i amlinellu'r ymchwil farchnata y maent yn ei gwneud neu ei phrynu a'r ffordd y gallant ei defnyddio yn y broses farchnata i ddatblygu'r cymysgedd marchnata.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ffynonellau ymchwil eilaidd.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r hyn a olygir gan ymchwil eilaidd/ymchwil desg, ei manteision a'i hanfanteision i'r broses farchnata. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio dysgwyr at y sylw a roddir i ymchwil eilaidd yn Uned 3.2 *Defnyddio dulliau priodol o gynnal ymchwil i'r farchnad*. Y dysgwyr i gael tasgau unigol neu mewn grwpiau bach yn seiliedig ar gasglu ymchwil farchnata ar farchnadoedd neu sectorau gwahanol o ystod o ffynonellau eilaidd gwahanol. Y dysgwyr i gystadlu trwy geisio dod o hyd i'r nifer fwyaf/ystod ehangach o ffynonellau perthnasol/darnau o ddata eilaidd a fydd yn cyfrannu at ddealltwriaeth o'r farchnad/sector penodol. Dylid seilio'r meini prawf ar faint, siâp a deinameg, marchnad fel y nodir yn sesiwn 20. Y dysgwyr i roi adborth am eu canfyddiad i'r grŵp, gan roi sylwadau ar rwyddineb dod i hyd i ddata eilaidd perthnasol, a manteision ac anfanteision ymchwil eilaidd yn ôl eu profiad hwy.	Enghreifftiau o gynnyrch, sector y farchnad neu faterion marchnata i wneud ymchwil arnynt. I'w dewis gan y dysgwyr neu eu darparu gan yr athro. Defnydd o lyfrgelloedd, cyhoeddiadau masnach a busnes a/neu'r rhyngrwyd.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ymchwil sylfaenol.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r hyn a olygir gan ymchwil sylfaenol, ei fanteision a'i anfanteision i'r broses farchnata. Amlinellu'r prif gamau yn y broses ymchwil sylfaenol. Amlinellu sut y mae ymchwil maes yn wahanol i ymchwil desg. Amlinellu'r dulliau mwyaf cyffredin o ymchwil farchnata. Amlinellu manteision ac anfanteision casglu data sylfaenol yn uniongyrchol — wyneb yn wyneb neu gyfweliadau dros y ffôn, ac yn anuniongyrchol, arolygon drwy'r post, arolygon cwblhau eich hun, arolygon ar-lein. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio dysgwyr at y sylw a roddir i ymchwil sylfaenol yn Uned 3.2 *Defnyddio dulliau priodol o gynnal ymchwil i'r farchnad*. Y dysgwyr i gael tasgau unigol neu mewn grŵp bach yn seiliedig ar ddatblygu a chynnal eu harolwg ymchwil sylfaenol eu hunain – ysgrifennu holiadur byr a chasglu data yn seiliedig ar ateb problem farchnata neu feintioli rhagdybiaeth. Pwnc ymchwil/maes holi i'w ddatblygu gan y dysgwyr yn seiliedig naill ai ar eu hastudiaethau eu hunain o weithgaredd marchnata neu i ateb cwestiwn a ofynnwyd gan fusnes lleol y mae gan y ganolfan gysylltiad gwaith ag ef. Ymchwil maes ei hun i'w chynnal yn ystod sesiwn 25.	Enghreifftiau o gynnyrch, sector y farchnad neu faterion marchnata i wneud ymchwil arnynt i'w dewis gan y dysgwyr neu eu darparu gan yr athro, neu fusnes lleol y mae gan y ganolfan gysylltiad gwaith ag ef.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Samplu.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r hyn a olygir gan samplu a pham y mae'n cael ei wneud. Amlinellwch sut y penderfynir ar ffrâm samplu. Amlinellwch y ffurfiau mwyaf cyffredin o samplu, gan gynnwys samplu ar hap, samplu cwota, samplu haenog, samplu clwstwr. Rhannu'r dysgwyr i grwpiau, pob grŵp i gynllunio ymarfer samplu (fel y nodir uchod). Cyflwyno'r cynlluniau i'r grŵp cyfan, gan amlygu'r ffactorau sy'n gwneud pob math o samplu yn wahanol. Y dysgwyr i archwilio ffactorau sy'n ymwneud â meintiau samplu uchel ac isel a'r ffordd y bydd hyn yn effeithio ar yr ymchwil sy'n cael ei gwneud. Dylid cynnal ffrâm samplu wirioneddol.	Deunydd astudiaeth achos yn ymwneud â samplu mewn prosiect ymchwil farchnata. Gall hwn fod ar gael o gysylltiadau diwydiant yn ymwneud â gwaith. Defnydd o lyfrgell a/neu'r rhyngrwyd.
Dadansoddiad o'r canlyniadau.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r hyn a olygir gan ddadansoddiad o'r canlyniadau. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio dysgwyr at Uned 3.2 *Defnyddio dulliau priodol o gynnal ymchwil i'r farchnad*. Y dysgwyr i drafod pam y mae angen dadansoddi data ymchwil a'r ffyrdd amrywiol o gyflwyno data. Y dysgwyr i nodi anghenion cynulleidfaoedd gwahanol ar gyfer canfyddiadau ymchwil, fel defnyddwyr, gweithredwyr busnes, asiantaethau'r llywodraeth a'r cyfryngau. Y dysgwyr i ymarfer dadansoddi a chyflwyno data mewn ffyrdd gwahanol ar gyfer cynulleidfaoedd gwahanol, gan ddefnyddio meddalwedd cyfrifiadurol.	Enghreifftiau o ddata ymchwil crai, heb ei ddadansoddi. Gall hwn fod ar gael gan gysylltiadau diwydiant lleol yn ymwneud â gwaith. Defnydd o'r llyfrgell a/neu'r rhyngrwyd. Defnydd o gyfrifiaduron a meddalwedd ar gyfer taenlenni, siartio a chyflwyniadau.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cynnal arolwg ymchwil maes.	Y dysgwyr i gael eu harwain ar ddefnyddio'r holiadur a ddatblygwyd a'r ffrâm samplu a ddatblygwyd i gynnal arolwg maes gwirioneddol. Y dysgwyr i gael eu harwain i ddefnyddio dull casglu data priodol.	Holiadur a ddatblygwyd yn flaenorol. Mynediad at gynulleidfa/ poblogaeth addas ar gyfer samplu. Gwneud ymchwil a chasglu data.
Dadansoddi a chyflwyno canlyniadau'r arolwg ymchwil maes.	Y dysgwyr i gael eu harwain ar ddadansoddi data a gasglwyd o'r arolwg maes a'r holiadur yn ystod sesiwn 26. Y dysgwyr i gael eu harwain i ddefnyddio dull priodol i gyflwyno eu canfyddiadau a llunio casgliadau o'r data a gasglwyd ac a ddadansoddwyd.	Canfyddiadau o arolwg ymchwil a gynhaliwyd yn sesiwn 25. Defnydd o gyfrifiaduron a meddalwedd ar gyfer taenlenni, siartio a chyflwyniadau.

Adran 10.4: Archwilio ymgyrchoedd marchnata

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Archwilio ymgyrchoedd marchnata: mesur a monitro.	Mewnbwn cychwynnol i amlinellu'r angen i asesu a gwerthuso marchnata yn erbyn nodau ac amcanion y sefydliad sydd wedi cynllunio, rhedeg a thalu am yr hyrwyddo. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio dysgwyr at Uned 6 *Archwilio Hyrwyddo* i ailadrodd yr ymgyrchoedd hyrwyddo. Cyflwyniad i fesurau asesu gwahanol, gan ystyried: • amcanion • targedu • cynhyrchu • cost • sefydliad, fel asiantaeth, yn erbyn dulliau mewnol ar gyfer cynhyrchu neu redeg yr hyrwyddo. Y dysgwyr i ystyried ymgyrch farchnata neu astudiaeth achos cyfredol ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniad o ran: • amcanion • targedu • cynhyrchu • sefydliad • a chyflwyno eu canfyddiadau i'r dosbarth eu trafod.	Enghreifftiau byw neu astudiaethau achos o ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo. Gellid eu llunio o gyswllt â busnesau gwirioneddol sy'n gysylltiedig â rhedeg ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo neu astudiaethau achos o asiantaethau. Taflen weithgaredd 4: Archwilio ymgyrchoedd marchnata.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Archwilio ymgyrchoedd marchnata: nodi'r farchnad darged.	Ailadrodd ar y ffordd i asesu a gwerthuso ymgyrchoedd marchnata yn erbyn nodau ac amcanion y sefydliad. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio'r dysgwyr at Uned 6: *Archwilio Hyrwyddo* ac ailadrodd ar ymgyrchoedd hyrwyddo. Y dysgwyr i ystyried ymgyrch farchnata neu astudiaeth achos cyfredol ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniad o ran: • amcanion • targedu • cynhyrchu • sefydliad • a chyflwyno eu canfyddiadau i'r dosbarth eu trafod.	Enghreifftiau byw neu astudiaethau achos ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo. Gellid eu llunio o gyswllt â busnesau gwirioneddol sy'n gysylltiedig â rhedeg ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo neu astudiaethau achos o asiantaethau.
Archwilio ymgyrchoedd marchnata: dadansoddi'r prosesau marchnata.	Ailadrodd y ffordd i asesu a gwerthuso ymgyrchoedd marchnata yn erbyn nodau ac amcanion y sefydliad o ran cost a chanlyniadau a'r ffordd orau i fesur ei effeithiolrwydd. Gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio'r dysgwyr at Uned 6: *Archwilio Hyrwyddo* i ailadrodd ymgyrchoedd hyrwyddo. Y dysgwyr i ystyried ymgyrch farchnata neu astudiaeth achos cyfredol ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniad o ran cost a chanlyniadau a chyflwyno eu canfyddiadau i'r dosbarth eu trafod.	Enghreifftiau byw neu astudiaethau achos ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo. Gellid eu llunio o gyswllt â busnesau gwirioneddol sy'n gysylltiedig â rhedeg ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo neu astudiaethau achos o asiantaethau.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Ymarfer adolygu/asesu allanol.	Y ffordd y mae 1.4 *Archwilio ymgyrchoedd marchnata* yn cael ei chynnwys/ffurf y cwestiynau mewn asesiad allanol Cymhwyswch astudiaeth/dysgu o adran 10.1, 10.2, 10.3 a 10.4 i asesiad allanol trwy ddefnyddio cwestiynau unigol. Defnyddio cwestiynau ar gyfer gwaith unigol neu drafodaeth ddosbarth. Ystyried arholiad llawn ffug.	Papur sampl. Cyn bapurau. Cynlluniau marcio. Adroddiadau arholwyr. Nodiadau o sesiynau ar 10.4.

Taflen weithgaredd 1: Ymgyrchoedd hyrwyddo a marchnata

Enw Dyddiad

Profiad o ymgyrchoedd hyrwyddo a marchnata			
Tair hoff ymgyrch mewn hysbysebion teledu			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
Un			
Dau			
Tri			
Tair hoff ymgyrch mewn hysbysebion radio			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
Un			
Dau			
Tri			

Tair hoff ymgyrch hysbysebu mewn cylchgronau neu bapurau newydd			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
Un			
Dau			
Tri			
Tair ymgyrch farchnata sydd wedi fy nhargedu i ac wedi fy nenu i brynu			
Cynnyrch	Disgrifiad	Pam roeddwn yn ei hoffi	Beth oedd yr hysbysebwr yn ceisio ei gyflawni?
Un			
Dau			
Tri			

Ffactorau cyffredin: beth sy'n gyffredin rhwng yr ymgyrchoedd marchnata yr wyf wedi eu nodi?

Un

Dau

Tri

Taflen weithgaredd 2: Penderfyniadau marchnata a’r broses gynllunio

(Defnyddio cylch bywyd y cynnyrch i greu cynlluniau ar gyfer datblygu’r cymysgedd marchnata)

Arweiniad yr athro

Y dysgwyr i astudio enghreifftiau o gynnyrch gwahanol yn ystod cyfnodau gwahanol o’u cylch bywyd.

Y dysgwyr i astudio enghreifftiau o gynnyrch cylch bywyd hir a byr a nodi’r prif wahaniaethau rhwng cynnyrch o’r ddau eithaf hyn.

Y dysgwyr i wneud ymchwil annibynnol i nodi enghreifftiau gwahanol o gynnyrch yn ystod prif gamau cylch bywyd y cynnyrch — genedigaeth, twf, aeddfedrwydd a dirywiad — a nodi’r ffordd y mae hyn yn dylanwadu ar y cymysgedd marchnata ar gyfer y cynnyrch hyn.

Amlinelliad o’r gweithgaredd

Awgrymir y gweithgaredd grŵp bach hwn fel cyflwyniad i’r pwnc. Dylai pob dysgwr ddewis cynnyrch y maent yn ei brynu yn rheolaidd a’i leoli mewn man y maent yn credu sydd fwyaf priodol ar siart cylch bywyd cynnyrch. Y grwpiau i roi adborth i’r dosbarth.

Dylai’r athro hwyluso trafodaeth ynghylch a yw lleoliad y dysgwr yn gywir.

Gofynion adnoddau

Mae angen siart cylch bywyd cynnyrch ar bob dysgwr.

Mae angen tynnu siart fawr neu mae angen bod un ar gael ar gyfer bob grŵp/dysgwr i leoli eu cynnyrch a rhoi adborth i’r dosbarth.

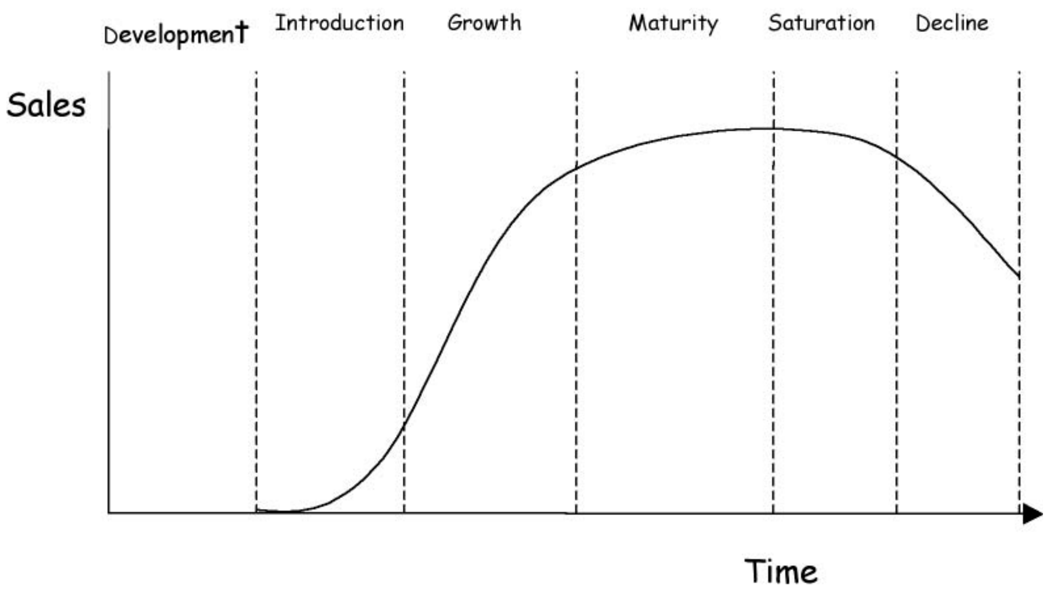

Sales — Gwerthiant

Time — Amser

Development — Datblygiad

Introduction — Cyflwyniad

Growth — Twf

Maturity — Aeddfedrwydd

Saturation — Dirlawnder

Decline — Dirywiad

Taflen weithgaredd 2 parhad

(Defnyddio cylch bywyd cynnyrch i greu cynlluniau ar gyfer datblygu'r cymysgedd marchnata)

Enw Dyddiad

Mae cylch bywyd y cynnyrch yn dangos y camau y mae cynnyrch yn mynd drwyddynt o ddatblygiad i giliad. Gall bob cynnyrch fod â chylch bywyd gwahanol, a bydd safle'r cynnyrch yn ei gylch bywyd yn effeithio ar faint o refeniw y mae'r sefydliad yn ennill o'i werthiant.

Enghraifft o gylch bywyd cynnyrch nodweddiadol.

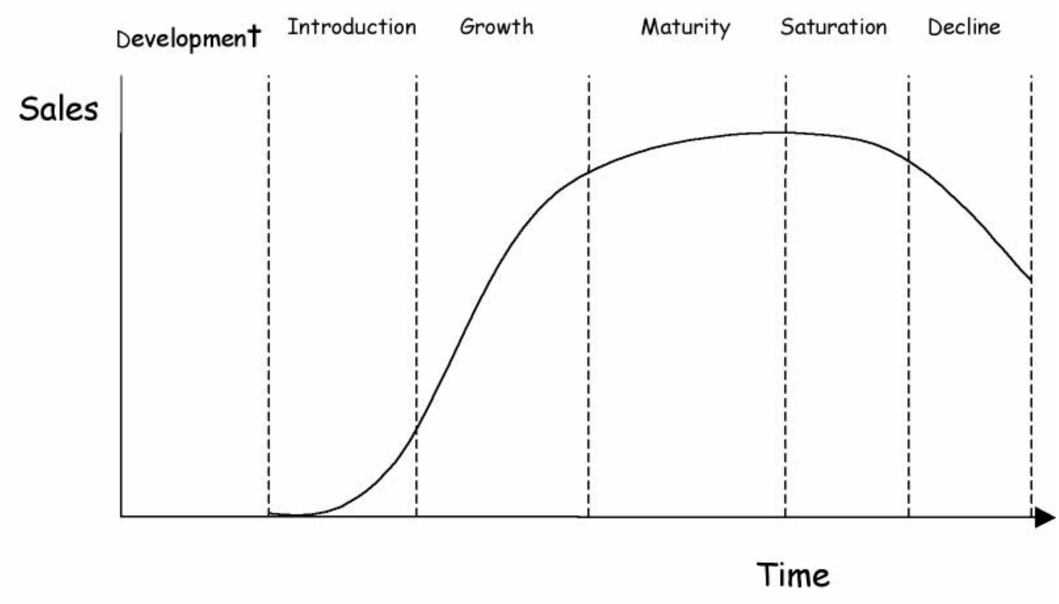

1. Dewiswch gynnyrch yr ydych yn ei brynu’n rheolaidd a lleolwch ef lle y credwch y dylid ei leoli ar y siart cylch bywyd cynnyrch.

2. Rhowch dri rheswm pam yr ydych wedi penderfynu ar y lleoliad penodol hwnnw ar y siart cylch bywyd cynnyrch.

3. Rhowch adborth i’r dosbarth trwy leoli eich cynnyrch a rhoi rhesymau dros y lleoliad ar y siart cylch bywyd cynnyrch.

Taflen weithgaredd 3: Ymchwil i lywio penderfyniadau marchnata

Pam mae sefydliadau yn gwneud ymchwil farchnata

Arweiniad yr athro

Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i archwilio pam y mae sefydliadau yn gwneud ymchwil farchnata, gan ddefnyddio enghreifftiau bywyd gwirioneddol.

Y dysgwyr i archwilio'r dulliau gwahanol a ddefnyddir i wneud ymchwil farchnata.

Y dysgwyr i gyflwyno eu canfyddiadau i'r dosbarth eu trafod.

Gofynion adnoddau

Enghreifftiau o sefydliadau gwirioneddol sy'n gwneud ymchwil farchnata.

Gellid cyflawni hyn trwy ymweld ag adran farchnata sefydliad fel bod y dysgwyr yn gallu cynnal cyfweliadau byr ag aelodau o'r tîm marchnata sy'n ymwneud ag ymchwil farchnata.

Gellid hefyd cyflawni hyn trwy archwilio'r cyfyngiadau mewnol sy'n effeithio ar hyrwyddo canolfan y dysgwyr ei hun.

Hwyluso

Dylid annog y dysgwyr i wneud eu cysylltiadau eu hunain â sefydliadau lleol i helpu i ddatblygu'r elfen o'u hastudiaethau sy'n ymwneud â gwaith.

Efallai y bydd angen arweiniad ynghylch y math o sefydliad lle mae dysgwyr yn fwyaf tebygol o gael derbyniad cadarnhaol a'r cymorth cywir.

Archwiliwch sefydliadau lle mae gan y dysgwyr gysylltiadau â hwy eisoes, er enghraifft, lle mae ganddynt swydd ran-amser, lle mae rhiant yn gweithio, lle mae ffrindiau eraill yn gweithio, busnes sydd eisoes â chyswllt â'r ganolfan, ee cyflenwr, llywodraethwr ac ati.

Taflen weithgaredd i ddysgwyr 3

Pam mae sefydliadau yn gwneud ymchwil farchnata

Enw: Dyddiad:

1 Penderfynwch pa sefydliad lleol yr ydych am weithio gydag ef i'ch helpu i ddysgu am ymchwil farchnata. Gwnewch ymchwil i enw'r person priodol i gysylltu â hwy. Y cyfarwyddwr marchnata neu'r rheolwr marchnata fydd y person hwn mwy na thebyg.

2 Lluniwch gynnig, sy'n disgrifio pwy ydych, pa gwrs yr ydych yn ei astudio, y cymorth a'r gefnogaeth sydd eu hangen arnoch, pam yr ydych am gymorth a chefnogaeth a phryd yr ydych eu hangen.

3 Amlinellwch pam y credwch y bydd busnes/sefydliad yn elwa os ydynt yn eich helpu.

4 Dywedwch wrthynt pryd y byddwch yn gwneud cyswllt personol uniongyrchol (galwad ffôn) am benderfyniad.

5 Archwiliwch y cynnig gyda'r athro.

6 Postiwch y cynnig.

7 Gwnewch yr alwad ffôn.

8 Cyn eich ymweliad, paratowch holiadur byr sy'n cynnwys y prif bwyntiau yr ydych eisiau gwybodaeth amdanynt. Gallai hyn gynnwys pam y mae'r sefydliad yn gwneud ymchwil farchnata, y dulliau gwahanol o ymchwil farchnata a ddefnyddir gan y sefydliad a pham y defnyddir pob dull, gan gynnwys manteision ac anfanteision

9 Ar ôl eich ymweliad, paratowch gyflwyniad byr er mwyn rhoi adborth i'r grŵp.

Taflen weithgaredd 4: Archwilio ymgyrchoedd marchnata

(Archwilio ymgyrchoedd marchnata: mesur a monitro)

Arweiniad athro

Y dysgwyr i weithio mewn grwpiau bach i ystyried ymgyrch farchnata gyfredol ac asesu'r ymgyrch a'i chanlyniad o ran:

- amcanion
- targedu
- cynhyrchu
- trefniadaeth.

Dylai ffocws archwiliad y dysgwr fod ar y ffordd y mae'r sefydliad perthnasol yn mesur ac yn monitro canlyniad ei ymgyrchoedd marchnata.

Bydd hyn yn gofyn am beth archwiliad gan y dysgwyr cyn y gallant gyflwyno eu canfyddiadau i'r dosbarth eu trafod.

Gofynion adnoddau

Enghreifftiau gwirioneddol o ymgyrch farchnata gyfredol.

Gellid cyflawni hyn trwy ymweliad ag adran farchnata sefydliad sy'n defnyddio hyrwyddo yn ei gymysgedd marchnata, i astudio'r cynlluniau marchnata y tu ôl i'r ymgyrch.

Gellid cyflawni hyn hefyd trwy archwilio ymgyrch cyfredol sy'n cael ei rhedeg gan ganolfannau'r dysgwyr eu hunain.

Hwyluso

Dylid annog y dysgwyr i wneud eu cysylltiadau eu hunain â sefydliadau lleol i'w helpu i ystyried y gweithlu yn eu hastudiaethau.

Efallai y bydd angen arweiniad ynghylch y math gorau o sefydliad a fydd yn rhoi derbyniad cadarnhaol a'r cymorth cywir.

Archwiliwch sefydliadau lle mae gan y dysgwyr gysylltiadau â hwy eisoes, er enghraifft, lle mae ganddynt swydd ran-amser, lle mae rhiant yn gweithio, lle mae ffrindiau eraill yn gweithio, busnes sydd eisoes â chyswllt â'r ganolfan, ee cyflenwr, llywodraethwr ac ati.

Taflen Weithgaredd i Ddysgwyr 4

Archwilio ymgyrchoedd marchnata: mesur a monitro

Enw Dyddiad

1 Penderfynwch pa sefydliad lleol yr ydych am weithio gydag ef i'ch helpu i ddysgu sut y mae'n mesur ac yn monitro ei ymchwil farchnata. Gwnewch ymchwil i enw'r person priodol i gysylltu â hwy. Y cyfarwyddwr marchnata neu'r rheolwr marchnata fydd y person hwn fwy na thebyg.

2 Lluniwch gynnig, sy'n disgrifio pwy ydych, pa gwrs yr ydych yn ei astudio, y cymorth a'r gefnogaeth sydd eu hangen arnoch, pam yr ydych am gymorth a chefnogaeth a phryd yr ydych eu hangen.

3 Amlinellwch pam y credwch y bydd busnes/sefydliad yn elwa os ydynt yn eich helpu.

4 Dywedwch wrthynt pryd y byddwch yn gwneud cyswllt personol uniongyrchol (galwad ffôn) am benderfyniad.

5 Archwiliwch y cynnig gyda'r athro.

6 Postiwch y cynnig.

7 Gwnewch yr alwad ffôn.

8 Cyn yr ymweliad, paratowch holiadur byr sy'n cynnwys y prif bwyntiau yr ydych eisiau gwybodaeth amdanynt. Gallai hyn gynnwys disgrifiad o'r ymchwil farchnata fydd yn cael ei hastudio, gan gynnwys y cynnyrch fydd yn cael ei gynnwys, y cyfryngau a ddefnyddir, yr amseru a'r amcanion.

9 Ar ôl eich ymweliad, paratowch gyflwyniad byr er mwyn rhoi adborth i'r grŵp.

Diffiniad o'r termau allweddol

Sampl Clwstwr	Yr ymatebwyr yn cael eu tynnu o ardal gymharol fach a ddewisir i gynrychioli agwedd benodol ar farchnad darged cynnyrch. Er enghraifft gall y clwstwr fod o dref glan-y-môr a ddewiswyd gan gynhyrchydd eli haul.
Macro (economaidd)	Term yn nodi astudiaeth o'r economi gyfan (mae macro yn golygu 'mawr'). Y prif elfennau mewn macroeconomi yw cwmnïau, defnyddwyr, y llywodraeth a gwledydd eraill. Dangosir y ffordd y maent yn dibynnu ar ei gilydd gan y llif cylchol o incwm cenedlaethol. Mae macro-economeg yn ymwneud â galw cyfansymiol a chyflenwad cyfansymiol, a chyda chyfanswm defnydd, buddsoddiad a gwariant. Felly mae refeniw gwerthiant pob cwmni unigol yn rhan o'r macroeconomi; trwy ychwanegu refeniw gwerthiant pob cwmni (eu hincwm cyfansymiol), gellir mesur maint y macroeconomi. Mae astudio'r macroeconomi yn arwain at ystyried polisi macroeconomaidd. Gan fod meysydd helaeth o facro-economeg heb eu deall yn iawn, mae rhagnodiadau polisi fel arfer yn ddadleuol.
Cymysgedd Marchnata	Y prif amrywiannau y mae cwmni yn eu defnyddio i gynnal ei strategaeth farchnata, sef y pedair P yn aml: • cynnyrch (product) (yn cynnwys ystod o feintiau pecynnau a/neu flasau neu liwiau) • pris (price) (strategaeth brisio hirdymor a dull prisio) • hyrwyddo (promotion) (brandio, hysbysebu, pacio a hyrwyddo gwerthiant) • man (place) (dewis sianeli dosbarthu a chwilio am siopau i ddosbarthu). Mae gwerslyfrau yn dueddol o drin pob un o elfennau'r cymysgedd â phwysigrwydd cyfartal. Ni fyddai llawer o gwmnïau marchnata yn cytuno. Yr elfen bwysicaf o'r cymysgedd hwn yw'r cynnyrch, y mae angen ei ddylunio i fodloni gofynion y rheiny yn y farchnad darged. Os cyflawnwyd y broses hon yn llwyddiannus (fwy na thebyg trwy ymchwil estynedig i'r farchnad) fe ddaw tair elfen arall y cymysgedd yn glir. Mae'n rhaid i'r pris fod yn addas i bocedi'r Farchnad darged ac i ddelwedd y cynnyrch. Gwneir yr hyrwyddo drwy'r cyfryngau y maent yn eu gwylio neu'n eu darllen, a'r siopau yr ymwelir â hwy gan y mathau hynny o bobl ddylai'r lleoliad fod. Yr unig un o'r elfennau hyn sydd y tu allan i reolaeth y cwmni yw'r lleoliad, gan fod cael dosbarthiad siopau yn dasg anodd iawn mewn marchnadoedd modern, llawn. Nid oes gan adwerthwyr silffoedd sbâr, felly er mwyn i'ch cynnyrch chi gael ei ddosbarthu, bydd yn rhaid tynnu cynnyrch arall o'r silffoedd fwy na thebyg. Wrth gwrs, mae pob gweithgynhyrchydd yn ymladd yn galed i gadw ei ddosbarthiad mor uchel â phosibl, felly nid yw byth yn hawdd cael neu gadw lefelau dosbarthu uchel.

Micro (economaidd)	Dyma astudiaeth o'r ffordd y mae marchnadoedd unigol yn gweithio. Mae'n cynnwys damcaniaeth brisiau, damcaniaeth y cwmni, a'r astudiaeth o'r marchnadoedd llafur. Mae'n darparu fframwaith damcaniaethol ar gyfer dadansoddi penderfyniadau a wneir gan gwmnïau ac unigolion yn ymwneud â defnyddio, gweithgynhyrchu a'r ffordd y defnyddir ffactorau gweithgynhyrchu. Gellir dadansoddi un farchnad benodol (dadansoddiad cydbwysedd rhannol) neu gall gynnwys y rhyngberthynas rhwng marchnadoedd gwahanol (dadansoddiad cydbwysedd cyffredinol). Byddai'r cyntaf, er enghraifft, yn edrych ar y ffordd y gallai cynnydd mewn galw am feiciau effeithio ar brisiau a nifer y beiciau sy'n cael eu gwerthu, tra byddai'r olaf yn edrych ar yr effaith ar niferoedd sy'n cael eu cyflogi yn y diwydiant a'u cyfraddau cyflog, a'r effeithiau eilaidd ar unrhyw gynnyrch arall.
PESTLE	Mae hwn yn archwilio'r amgylchedd allanol y mae sefydliad yn gweithredu ynddo i nodi'r dylanwadau allweddol ar y sefydliad, ac i nodi'r newidiadau allweddol sy'n digwydd a fydd yn dylanwadu ar y sefydliad yn y dyfodol. Mae'r categorïau yn cynnwys y canlynol: • Newid gwleidyddol • Newid economaidd • Newid diwylliannol-gymdeithasol • Newid technolegol • Newid cyfreithiol • Newid amgylcheddol.
Dadansoddiad Portffolio	Dyma archwiliad o'r holl frandiau sydd gan gwmni i nodi eu cryfder a'u potensial. Dull defnyddiol yw Matrics Boston, sy'n dadansoddi cynnyrch o ran eu cyfran o'r farchnad a'u twf yn y farchnad. Mae hyn yn helpu cwmni i ddyrannu ei adnoddau, fel arfer i ffwrdd o frandiau mewn marchnadoedd sy'n dirywio a thuag at y rheiny â rhagolygon twf.
Strategaeth Brisio	Dyma gynllun tymor canolig i hir dymor o'r lefel brisiau y mae cwmni'n dymuno ei gosod ar gyfer cynnyrch. Ar gyfer cynnyrch newydd ceir dwy strategaeth hanfodol, treiddio i'r farchnad (prisio'n isel i gynyddu gwerthiant i'r eithaf) neu sgimio'r farchnad (prisio'n uchel i gynyddu maint yr elw). Posibilrwydd arall ar gyfer cynnyrch sydd eisoes yn bodoli yw arweinyddiaeth brisiau. Mae hon ond yn ddichonol os oes gan y cynnyrch perthnasol y ddelwedd oruchafol yn y farchnad fawr (byddai enghreifftiau'n cynnwys Hellman's Mayonnaise a sigarets Benson & Hedges King Size). Mae llawer o ffyrdd eraill y gall cwmni bennu pris cynnyrch.
Datblygu Cynnyrch	Cyflawni amcanion marchnata trwy ddatblygu cynnyrch newydd neu ddiweddaru rhai sydd eisoes yn bodoli. Gall hyn fod er mwyn hybu gwerthiant/cyfran o'r farchnad neu i ychwanegu gwerth ac felly pris. Mae datblygu cynnyrch yn llwyddiannus yn dibynnu ar ragoriaeth mewn ymchwil a datblygiad ac mewn dylunio, gan gynnwys y gallu technegol i droi dyluniadau da yn gynnyrch neu wasanaethau wedi eu creu'n dda. Gall datblygu cynnyrch fod trwy newidiadau ymylol (risg isel, enillion bach) fel 'Ariel gwell nag o'r blaen' neu ddyfeisiadau mawr (risg uchel, enillion mawr) fel teledu sgrin lydan Sony.
Sampl Cwota	Dyma recriwtio ymatebwyr ymarfer ymchwil i'r farchnad yn gymesur â'u proffil demograffig hysbys. Felly os gwyddoch fod 25 y cant o'ch prynwyr yn ddynion, byddech yn gorchymyn y bobl sy'n cyfweld i recriwtio un dyn am bob tair menyw yn eich sampl. Mae hwn yn ddull recriwtio llawer yn rhatach na samplu ar hap.

Samplu ar Hap	Cysylltu ag ymatebwyr arolwg fel bod gan bob aelod o'r boblogaeth yr un siawns o gael eu cyfweld. Mae hwn yn ymddangos yn syml ond, mewn gwirionedd, mae'n anodd ac yn ddrud i'w gyflawni. Y rheswm am hyn yw na ddylid cymysgu 'ar hap' â hap a damwain. Pe byddai person sy'n cyfweld ond yn sefyll y tu allan i Marks and Spencer ar brynhawn dydd Mawrth ac yn cyfweld gymaint o bobl ag sydd angen, byddai sawl ystumiad yn y sampl: • ni fyddai llawer o ddynion yn cael eu cyfweld • ni fyddai llawer o fenywod sy'n gweithio yn cael eu cyfweld • ni fyddai llawer o fyfyrwyr cydwybodol yn cael eu cyfweld. Mewn geiriau eraill, byddai'r sampl yn cynnwys pensiynwyr, rhieni plant cyn oed ysgol a'r di-waith yn bennaf. Er mwyn osgoi'r maglau hyn, tynnir samplau ar hap o gofrestrau etholwyr, a chysylltir â'r bobl sy'n cael cyfweliad gartref. Mae'n rhaid i'r person sy'n cyfweld alw dair gwaith cyn rhoi'r gorau i gyfeiriad. Mae hyn er mwyn goresgyn y broblem mai pobl brysur sydd lleiaf tebygol o fod gartref. Mae'r angen i ymweld ac i ailymweld â chyfeiriadau penodol yn ychwanegu'n sylweddol at gostau gwaith maes. Felly er bod samplu ar hap yn gyffredin mewn ymchwil gymdeithasol, mae busnesau yn tueddu i ddefnyddio samplau cwota.
Sampl	Grŵp o ymatebwyr i ymarfer ymchwil i'r farchnad a ddewiswyd i gynrychioli barn y farchnad darged yn gyffredinol. Ceir pedwar prif ddull o samplu: ar hap, cwota, haenog a chlwstwr. Mewn ymchwil defnyddwyr, y sampl cwota yw'r un mwyaf cyffredin.
Sampl haenog	Dull samplu mewn gwaith ymchwil sy'n defnyddio ymatebwyr o is-grŵp penodol o'r boblogaeth. Enghraifft fyddai gweithgynhyrchydd cwrw yn penderfynu gwneud gwaith ymchwil ymysg dynion 18-30 oed yn unig, gan eu bod yn cynrychioli craidd y farchnad honno. Yn y grŵp dewisol, gellir dewis unigolion ar hap, gan roi'r term 'sampl ar hap haenog'.
SWOT	Dyma asesiad o gynnyrch, adran neu sefydliad o ran ei gryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau. Mae ei fformat syml, pedwar blwch yn ei wneud yn hawdd ei ddefnyddio fel cymorth gweledol mewn cyfarfod rheoli neu gynhadledd. Y cryfderau a'r gwendidau yw sefyllfa wirioneddol y cwmni, tra bod y cyfleoedd a'r bygythiadau'n cynrychioli potensial i'r dyfodol.
Marchnad Darged	Union broffil y cwsmeriaid y mae cwmni'n dymuno gwerthu iddynt. Ar gyfer seidr newydd, gall y farchnad darged fod yn fenywod sy'n gweithio rhwng 10-30 oed; ar gyfer lolipop ia gall fod yn blant 8-12 oed. Bydd cwmni'n penderfynu ar ei farchnad darged ar ôl cynnal ymchwil estynedig i'r farchnad gan gynnwys dadansoddiad segmentiad o'r farchnad, efallai. Bydd y dewis o farchnad darged wedyn yn effeithio ar bob adran o'r cymysgedd marchnata, gan gynnwys: • marchnadoedd dosbarthu: archfarchnadoedd neu siopau losin? • prisio • arddull hysbysebu a dewis o gyfryngau hysbysebu • nodweddion y cynnyrch fel melyster neu liw.

Adnoddau yn seiliedig ar unedau

Gwefannau

Adran 10.1: Dylanwadau ar benderfyniadau marchnata	
www.bized.ac.uk	Mae'n cynnwys amrywiaeth o ddeunydd i athrawon a dysgwyr ar bob lefel. Mae'n cynnwys theori, gweithgareddau, astudiaethau achos a deunydd addysgu.
www.business.com	Peiriant chwilio a Chyfeirlyfr busnes.
www.cim.co.uk	Mae gwefan y Sefydliad Siartredig Marchnata yn darparu adnoddau a deunydd hyfforddi.
www.ft.com	Mae gwefan *The Financial Times* yn cynnwys y newyddion a'r sylwadau diweddaraf am fyd busnes.
www.brandrepublic.com/magazines/campaign/index.cfm	Cylchgrawn ymgyrchu, y newyddion diweddaraf am yr ymgyrchoedd hysbysebu diweddaraf.
www.vocationallearning.org.uk	Mae gan yr Asiantaeth Datblygu Dysgu a Sgiliau (LSDA) gyfoeth o ddeunydd astudiaeth achos ac adnoddau sy'n canolbwyntio ar yr elfen alwedigaethol gymhwysol.
www.revolution.haynet.com	Nod cylchgrawn *Revolution* yw i helpu pobl sy'n marchnata i ddysgu strategaethau newydd ar gyfer llwyddiant busnes yn yr oes wybodaeth. Mae ei wefan yn darparu newyddion busnes.
www.wnim.com	Mae'r cylchgrawn *What's New in Marketing*, yn darparu'r newyddion marchnata diweddaraf.
www.mad.co.uk/publications/mw	Cylchgrawn *Marketing Week*, newyddion diweddaraf am ymgyrchoedd marchnata a hyrwyddo.
Bydd gan fwyafrif y prif hysbysebwyr, asiantaethau hysbysebu a pherchenogion y cyfryngau eu gwefan eu hunain. Mae gormod i'w rhestru, ond gellir canfod y rhan fwyaf yn hawdd gan ddefnyddio peiriannau chwilio'r rhyngrwyd. Gallai peth o'r wybodaeth ar y gwefannau hyn ffurfio sylfaen astudiaethau achos 'bywyd gwirioneddol'.	
Adran 10.2: Penderfyniadau marchnata a'r broses gynllunio	
www.effectingchange.luton.ac.uk/toolkit/index.php?content=toolin6.	Gellir canfod ystod o offer marchnata a chyngor ar eu defnyddio, gan gynnwys SWOT, PESTLE a Matrics BCG ar wefan Prifysgol Luton.
www.businesslink.gov.uk/bdotg/action/home?r.s=b	Mae gwefan Business Link yn rhoi cyngor busnes, arweiniad a deunydd astudiaeth achos, gan gynnwys datblygu cynnyrch, strategaeth brisio, strategaeth hyrwyddo, sianeli dosbarthu a marchnadoedd targed.
Bydd gan fwyafrif y prif hysbysebwyr, asiantaethau hysbysebu a pherchenogion y cyfryngau eu gwefan eu hunain. Mae gormod i'w rhestru, ond gellir canfod y rhan fwyaf yn hawdd gan ddefnyddio peiriannau chwilio'r rhyngrwyd.	

Adran 10.3: Ymchwil i lywio penderfyniadau marchnata	
www.new-marketing.org	Nod grŵp ymchwil farchnata newydd yn Cranfield School of Management yw darparu dealltwriaeth o effaith marchnata ar y defnyddiwr ôl-fodern, TG-alluog.
www.direct.gov.uk/Homepage/fs/ên	Gwefan ar-lein y llywodraeth gydag adran sy'n cynnig gwybodaeth ymarferol i fusnesau gan y llywodraeth.
www.statistics.gov.uk.	Mae ystadegau llywodraeth y DU ar gael ar y wefan hon.
www.mrs.org.uk	Mae'r Market Research Society yn gosod y safon ar gyfer ymchwil i'r farchnad ac hefyd yn rhoi cyngor, deunydd cyfeirio a hyfforddi a chyhoeddiadau.
Bydd gan fwyafrif y prif hysbysebwyr, asiantaethau hysbysebu a pherchenogion y cyfryngau eu gwefan eu hunain. Mae gormod i'w rhestru, ond gellir canfod y rhan fwyaf yn hawdd gan ddefnyddio peiriannau chwilio'r rhyngrwyd.	

Adran 10.4: Archwilio ymgyrchoedd marchnata	
www.brandrepublic.com/magazines/campaign/index.cfm	Cylchgrawn *Campaign*, newyddion wythnosol am yr ymgyrchoedd hysbysebu diweddaraf.
www.mad.co.uk/publications/mw	Cylchgrawn *Marketing Week*, newyddion diweddaraf am ymgyrchoedd marchnata a hyrwyddo.
www.bized.ac.uk	Mae'n cynnwys amrywiaeth o ddeunydd i athrawon a dysgwyr ar bob lefel. Mae'n cynnwys theori, gweithgareddau, astudiaethau achos a deunydd addysgu.
Bydd gan fwyafrif y prif hysbysebwyr, asiantaethau hysbysebu a pherchenogion y cyfryngau eu gwefan eu hunain. Mae gormod i'w rhestru, ond gellir canfod y rhan fwyaf yn hawdd gan ddefnyddio peiriannau chwilio'r rhyngrwyd.	
Noder nad yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr.	

Llyfrau

Adcock D, Halbourg C a Ross C — *Marketing Principles and Practice* (FT Prentice-Hall, 2001) ISBN 027364677X

Hatton A — *Definitive guide to marketing*, (London Prentice Hall 2003) ISBN 0582821959

Lancaster G, Massingham L ac Ashford R — *Essentials of Marketing* (McGraw Hill, 2001) ISBN 0077098609

Lines D, Marcousé I a Martin B — *The Complete A-Z Business Studies Handbook* (Hodder & Stoughton, 2003) ISBN0340972632 (mae'n cynnwys adran dda ar farchnata)

McDonald M — *Marketing Plans; How to prepare them, How to use them, Fifth Edition* (Oxford Butterworth Heinemann 1999) ISBN 0750641169

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Cyfnodolion/cyhoeddiadau

Cylchgrawn *Campaign* — y newyddion diweddaraf am y diwydiant hysbysebu

Management Today — darparu mewnwelediad lefel reolaeth ar faterion busnes.

Cylchgrawn Marketing Week — y newyddion a'r wybodaeth ddiweddaraf ar ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo

Cylchgrawn *Media Week* — y newyddion diweddaraf am y cyfryngau hysbysebu a hyrwyddo, perchenogion y cyfryngau a'r ffordd y mae'r cyfryngau gwahanol yn cael eu defnyddio

Tudalennau busnes papurau newydd cenedlaethol — yn aml yn cynnwys newyddion ac astudiaethau achos am ymgyrchoedd hysbysebu a hyrwyddo

Cylchgronau defnyddwyr — er enghraifft ar bob agwedd ar ymgyrchoedd hyrwyddo gwirioneddol

Cylchgronau — er enghraifft ar bob agwedd ar ymgyrchoedd hyrwyddo gwirioneddol

Cylchgronau masnach — newyddion am y diwydiant ac astudiaethau achos am ymgyrchoedd hyrwyddo bywyd gwirioneddol o ddiwydiannau a sectorau masnach gwahanol

Noder nad yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr.

Deunydd darllen a argymhellir

Adcock D, Halbourg C a Ross C — *Marketing Principles and Practice* (FT Prentice-Hall, 2001) ISBN 027364677X

Cave S — *Consumer Behaviour in a Week* (Hodder, 2002) ISBN 0340849711

Clark A — *Organisations, Competition and the Business Environment* (FTPrentice Hall, 1999) ISBN 0201619083

Hatton A — *Definitive Guide to Marketing,* (London Prentice Hall 2003) ISBN 0582821959

Hill E ac O'Sullivan T — *Marketing* (Longman, 1999) ISBN 0582369371

Jobber D — *Principles and Practices of Marketing, Third Edition* (McGraw-Hill, 2001) ISBN 007796134

Kotler P ac Armstrong G — *Principles of Marketing, Ninth Edition* (Prentice Hall, 2000) ISBN 0130293687

Lancaster G, Massingham L ac Ashford R — *Essentials of Marketing* (McGraw Hill, 2001) ISBN 0077098609

Lewis R a Trevitt R — *Business for Advanced GVNQ* (Stanley Thrones, 2000) ISBN 0784735062

Lines D, Marcousé I a Martin B — *The Complete A-Z Business Studies Handbook* (Hodder & Stoughton, 2003) ISBN 0340972632 (mae'n cynnwys adran dda ar farchnata)

McDonald M — *Marketing Plans; How to Prepare Them, How to Use Them, Fifth Edition* (Oxford Butterworth Heinemann 1999) ISBN 0750641169

McGivern Yvonne — *The Practice of Market and Social Research* (FT Prentice Hall/Pearsons Education, 2003) ISBN 0 273 65506 X — Cynhyrchwyd ar y cyd â'r Gymdeithas Ymchwil i'r Farchnad.

Needham D a Dransfield R — *Marketing Everybody's Business* (Heinemann, 1995) ISBN 043540255

Proctor T — *Essentials of Marketing Research* (Pitman, 1997) ISBN 0273625314

Noder nad yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr.

Fideos

Video Arts at www.videoarts.com — mae ganddynt ystod o fideos sy'n arbennig o hygyrch i ddysgwyr.

Gall fod yn werth archwilio Sefydliadau Hyfforddi Cenedlaethol (NTO) a'r Cynghorau Sgiliau Sector (CSS) am fideos am eu diwydiannau penodol.

Ceir straeon newyddion teledu a rhaglenni'n ymwneud ag adrodd ar fusnes ar y BBC yn ogystal â sianeli masnachol, daearol, cebl a lloeren.

Tystiolaeth asesu

Caiff yr uned hon ei hasesu trwy asesiad allanol.

Y marc a gewch ar gyfer yr asesiad hwn fydd eich marc ar gyfer yr uned.

Bydd yr asesiad allanol ar ffurf prawf wedi ei raddio. Bydd y prawf hwn yn cynnwys ystod o gwestiynau. Bydd cynnwys yr asesiad allanol yn ymwneud yn uniongyrchol â'r hyn y dylech fod wedi ei ddysgu o ganlyniad i'r gweithgareddau yr ydych wedi ymgymryd â nhw fel rhan o'ch gwaith ar gyfer yr uned hon.

Bydd angen i chi fod yn gallu cymhwyso'r wybodaeth, y sgiliau a'r ddealltwriaeth o'r uned i ofynion y cwestiynau a osodwyd. Mae'r gallu i drosglwyddo gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth i sefyllfaoedd gwahanol yn baratoad gwerthfawr ar gyfer cyflogaeth, hyfforddiant ac addysg bellach ac uwch. Mae asesiad allanol yn un enghraifft lle mae'r trosglwyddiad hwn yn hanfodol ee ymdopi ag amodau rheoledig asesu allanol, sefyllfaoedd ac ymateb i gwestiynau.

Yn yr asesiad allanol bydd angen tystiolaeth o:

(a) Fod yn gallu arddangos gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth o gynnwys pwnc yr uned hon a sgiliau busnes perthnasol

(b) Bod yn gallu gweithredu eich gwybodaeth, eich sgiliau a'ch dealltwriaeth o gynnwys pwnc yr uned hon a sgiliau busnes perthnasol

(c) Bod yn gallu defnyddio dulliau priodol i wneud ymchwil a chynnal dadansoddiad sy'n berthnasol i gynnwys pwnc yr uned hon

(ch) Peth gallu i werthuso a chyrraedd barnau rhesymedig, ar addasrwydd ymgyrchoedd a gynllunnir, neu ganlyniadau ymgyrchoedd a gynhaliwyd, yn seiliedig ar gynnwys pwnc yr uned hon.

Bydd asesiadau allanol ar gael i ymgeiswyr ddwywaith y flwyddyn, ym mis Ionawr a Mehefin.

Papur asesu allanol

Gwybodaeth i ymgeiswyr

Bydd blaen y papur yn nodi sawl cwestiwn sydd yn y papur, sawl tudalen sydd yn y papur (ac y bydd yr holl dudalennau gwag wedi eu nodi).

Cyfanswm y marc ar gael ar gyfer y papur hwn yw 90.

Dangosir y marciau ar gyfer rhannau amrywiol y cwestiynau mewn cromfachau crwn ee (2).

Cyngor i ymgeiswyr

Atgoffir ymgeiswyr o bwysigrwydd Cymraeg clir a chyflwyno'u hatebion yn ofalus.

Amser a ganiateir

Un awr a 30 munud

Uned 11: Effaith Cyllid ar Benderfyniadau Busnes

Nodau'r uned

Prif nod yr uned hon yw i roi'r cyfle i ddysgwyr ddeall natur a phwysigrwydd gwybodaeth ariannol yn seiliedig ar fusnes trwy brosesau dadansoddi a gwerthuso. Trwy wneud hyn, byddant yn gwerthfawrogi'r ffordd y mae busnesau yn defnyddio gwybodaeth ariannol er mwyn helpu i gyflawni eu nodau a'u hamcanion. Mae'r uned hon, felly, wedi ei chynllunio i helpu dysgwyr i ddatblygu dealltwriaeth glir o ddylanwad cyllid ar benderfyniadau busnes.

Nod yr uned yw i roi mewnwelediad i ddysgwyr am realaeth penderfyniadau ariannol mewn busnes; i bob diben, sut y caiff y penderfyniadau hyn eu heffeithio a'u dylanwadu gan yr ystod o gyfyngiadau ariannol y mae pob busnes yn eu hwynebu yn ymarferol, waeth beth yw eu perchnogaeth neu eu strwythur. Mae'r uned hon yn ceisio rhoi i ddysgwyr ddealltwriaeth o'r ffordd y mae busnesau yn adolygu eu twf, eu cynnydd a'u datblygiad yng ngoleuni eu cyllid presennol a'r cyfyngiadau y mae'r cyllid hynny'n rhoi arnynt.

Pynciau'r uned

11.1 Nodi anghenion a chyfyngiadau cyllido

11.2 Rheoli cyfalaf gweithredol

11.3 Buddsoddi mewn offer a phrosiectau

11.4 Buddsoddi mewn cwmnïau eraill.

Cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 11.1: Nodi anghenion a chyfyngiadau cyllido.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Yr angen am gyllid hir dymor a thymor byr a'u pwysigrwydd, a'r gwahaniaeth rhwng y ddau.	Trafodaeth ynghylch pam y mae angen cyllid ar bob busnes, ee i weithredu, i dyfu, i dalu dyledion, i ddarparu cynlluniau wrth gefn, i fodloni gofynion rhanddeiliaid fel cyfranddeiliaid. Y dysgwyr yn rhestru ffynonellau cyllid ar gyfer y busnesau hynny y maent yn gyfarwydd â hwy. Y dysgwyr yn awgrymu sut y gellir dosbarthu pob ffynhonnell o ran cyfnod o amser, h.y. tymor byr a hir dymor. Archwiliad o'r ffordd y mae natur y cyllid yn cyd-fynd â natur yr angen ar ei gyfer: ee, cyfalaf gweithredol/cyllid tymor byr i fodloni anghenion ariannol uniongyrchol, gwariant cyfalaf/cyllid hir dymor ar gyfer buddsoddiadau mawr.	Taflen weithgaredd 1: Busnesau a chyllid.
Y gwahaniaethau y mae strwythur cyfreithiol busnes yn eu gwneud i'r cyllid sydd ar gael, gan ystyried y manteision a'r anfanteision.	Y dysgwyr yn adolygu strwythurau cyfreithiol y busnesau hynny y maent yn gyfarwydd â hwy, ee y sector preifat (anghorfforedig a chorfforedig) a'r sector cyhoeddus. Y dysgwyr yn nodi ac yn trafod y ffordd y mae'r gwahaniaethau yn y strwythur cyfreithiol a pherchenogaeth yn dylanwadu ar y cyllid, ee y mathau gwahanol o gyfalaf (benthyciadau a chyfrannau, ffynonellau cyfalaf gweithredol gwahanol). Esboniad o fanteision ac anfanteision strwythurau cyfreithiol gwahanol yn ymwneud â ffynonellau cyllid, ee maint (mae cccau fel arfer yn benthyg ar gyfraddau is), ystod o ffynonellau, sicrwydd sydd ar gael a chostau perthynol.	Taflen weithgaredd 2: Ffynonellau cyllid.
Y ffyrdd y gellir cael gafael ar ffynonellau cyllid gwahanol a'r wybodaeth y bydd angen ei rhoi i ddarparwyr cyllid.	Y dysgwyr yn ymchwilio i'r gofynion a osodir gan brif ddarparwyr cyllid, ee meini prawf benthyg banciau, fel natur y benthyciwr, y gallu i fenthyg ac ad-dalu, diben benthyg, swm sy'n cael ei fenthyg, elw/cyfradd ar fenthyg, telerau ad-dalu, telerau ad-dalu a'r sicrwydd sy'n cael ei gynnig.	Taflen weithgaredd 2: Ffynonellau cyllid.

Adran 11.2: Rheoli cyfalaf gweithredol.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cynnwys cyfalaf gweithredol a phwysigrwydd asedau, ee stoc, dyledwyr ac arian parod a rhwymedigaethau, ee gorddrafftiau a chredydwyr.	Y dysgwyr yn adolygu diffiniad, natur a phwysigrwydd cyfalaf gweithredol, ei elfennau cyfansoddol o asedau cyfredol a rhwymedigaethau cyfredol, a'r ffordd y dangosir cyfalaf gweithredol (neu y caiff ei gyfrifo) ar fantolen. Trosolwg o gymarebau cyfredol a phrawf terfynol: yr hyn y maent yn ei ddangos, eu pwysigrwydd a'u cyfrifo. Trafodaeth o'r ffordd y mae cyfalaf gweithredol yn amrywio o fusnes i fusnes: ee adwerthwyr mawr sy'n gweithredu ar gyfalaf gweithredol isel iawn, a pham y maent yn gallu gwneud hynny.	Taflen weithgaredd 3: Cyfalaf gweithredol a'r cylch gweithredu.
Y cylch gweithredu a'i bwysigrwydd i oroesiad busnes a'r gwahaniaeth rhwng llif arian ac elw.	Esboniad o'r cylch gweithredu, a'r ffordd y mae'n dangos y cysylltiad rhwng cyfalaf gweithredol a mewnlifau/all-lifau arian. Y dysgwyr yn cysylltu'r cylch gweithredu â busnesau gwahanol, i archwilio'r nodweddion gwahanol, ee gweithgynhyrchwyr â chylch mwy traddodiadol gyda thaliadau'n digwydd cyn yr anfonebu (oherwydd gwerthiannau credyd), lle mae adwerthwyr yn gwerthu'n bennaf am arian parod neu trwy gerdyn credyd/debyd gydag anfonebau cyn talu yn aml. Esboniad o'r gwahaniaethau rhwng elw masnachu (ac eraill) a llif arian, trafodaeth am y ffordd y mae'r gwahaniaethau hyn yn codi fel amseru ac effaith cael y gwahaniaethau hyn.	Taflen weithgaredd 3: Cyfalaf gweithredol a'r cylch gweithredu.
Ymagweddau gwahanol tuag at y broblem o reoli cyfalaf gweithredol, ee ymagwedd draddodiadol (ariannu asedau cyfredol a rhwymedigaethau cyfredol) ac ymagwedd fodern (cydnabod natur barhaol rhai asedau cyfredol).	Esboniad o ddiben rheoli cyfalaf gweithredol, i leihau'r perygl o ansolfedd tra'n cynyddu'r adenillion ar asedau i'r eithaf. Esboniad o'r ymagweddau traddodiadol a modern tuag at reoli cyfalaf gweithredol.	Taflen weithgaredd 3: Cyfalaf gweithredol a'r cylch gweithredu.
Y costau a'r peryglon sy'n gysylltiedig â chyllid tymor byr.	Y dysgwyr yn trafod costau a pheryglon hysbys cyllid tymor byr, ee costau gorddrafft, costau cyfle gwargedau arian heb eu buddsoddi neu eu defnyddio, posibilrwydd o golli asedau a gynigir fel gwarant. Esboniad o effaith rheolaeth cyfalaf gweithredol wael:gor-gyfalafiad a'i nodweddion sef asedau cyfredol uchel ac adenillion isel ar fuddsoddiad, gorfasnachu a'i nodweddion sef arian parod sy'n gostwng o ganlyniad i fwy o ddyledwyr a chredydwyr.	Taflen weithgaredd 4: Cyfalaf gweithredol a risg.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y problemau sy'n gysylltiedig â buddsoddi arian parod dros ben.	Y dysgwyr yn trafod y prif ddylanwadau ar reolaeth arian busnes: hylifedd, proffidioldeb, diogelwch. Y dysgwyr yn adolygu'r ffordd y caiff cronfeydd arian parod eu creu, ac yn archwilio perthnasedd/pwysigrwydd arian parod dros ben i fusnesau gwahanol, ee ar gyfer buddsoddiad cyfalaf i'r dyfodol, ar gyfer talu difidendau, i brynu busnes arall. Y dysgwyr yn cysylltu perthnasedd/pwysigrwydd arian parod dros ben â phroffidioldeb, hylifedd a diogelwch ee mae'n rhaid cadw gwargedau'n ddiogel ond mae'n rhaid creu adenillion hefyd, mae chwyddiant dros amser yn achosi gwerthoedd arian i ostwng, efallai na fydd arian sydd ar gael ar gyfer anghenion uniongyrchol yn dod ag adenillion. Esboniad o'r berthynas rhwng adenillion a cholled.	Taflen weithgaredd 5: Buddsoddi arian parod dros ben.
Offer rheoli cyfalaf gweithredol penodol fel rheoli dyledwyr (caniatáu a monitro credyd, casglu dyledion gan ddefnyddio gostyngiadau, ffactorau a sicrwydd), rheoli stoc (pryd a faint i archebu), manteisio ar gyfnodau credyd neu ostyngiadau a gwargedau neu ddiffygion arian, defnyddio cyllidebau arian.	Y dysgwyr yn ymchwilio i brif elfennau rheoli cyfalaf gweithredol a wneir gan fusnesau. Er enghraifft, rheoliadau ar: - arian parod (ee trwy ragolygon llif arian/cyllidebau arian, yr angen am fancio effeithlon) - dyledwyr (ee gwirio credyd, sefydlu statws credyd, gosod cyfnodau a therfynau credyd, cynnig gostyngiadau setlo) - stociau (ee gosod swm archebu economaidd, stociau uchafswm a lleiafswm, dylanwad Cynhyrchu Mewn Pryd (JIT).	Taflen weithgaredd 6: Rheoli cyfalaf gweithredol.
Dadansoddi cymhareb i fonitro hylifedd, cyfnodau casglu dyledion, cyfnodau talu credydwyr, trosiant stoc, cymarebau cyfredol a chyflym (cyfrifo a dehongli).	Esboniad o ddiben a pherthnasedd y prif gymarebau, ee prawf cyfredol a therfynol, Trosiant Dyledwr, Trosiant Credydwr, Trosiant Stoc. Y dysgwyr i gyfrifo a rhoi sylwadau ar y cymarebau a roddir ar gyfer busnesau penodol.	Taflen weithgaredd 6: Rheoli cyfalaf gweithredol.

Adran 11.3: Buddsoddi mewn offer a phrosiectau.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Goblygiadau buddsoddi; effeithiau'r llif arian i mewn/allan ar hylifedd y cwmni, effeithiau ar elw a risg ac amrywioldeb yr adenillion.	Y dysgwyr yn trafod y rhesymau pam y mae busnesau gwahanol yn buddsoddi ac yn rhoi enghreifftiau o'r buddsoddiadau hir dymor gwahanol a wneir gan fusnesau gwahanol. Trafodaeth ynghylch goblygiadau buddsoddi i fusnesau unigol, ee bodloni ad-daliad cyfalaf hirdymor, ariannu'r buddsoddiad, y ffordd y mae'r buddsoddiad yn creu hylifedd, proffidioldeb a materion diogelwch. Esboniad o'r canllawiau ar gyfer buddsoddi, gyda dysgwyr yn adolygu'r berthynas rhwng adenillion a risg a'r ffordd y mae'r rhain yn berthnasol i fuddsoddiadau hir dymor.	Astudiaeth Achos A.
Dulliau gwahanol o arfarnu buddsoddiadau fel cyfnod talu'n ôl, adenillion ar gyfalaf a ddefnyddiwyd, technegau llif arian gostyngol a chryfderau a gwendidau dulliau gwahanol o arfarnu buddsoddiad.	Y dysgwyr yn adolygu'r gwahaniaeth rhwng gwariant cyfalaf a refeniw. Esboniad o brif ddulliau arfarnu prosiectau cyfalaf: cyfrifo cyfradd yr adenillion (adenillion ar fuddsoddiad), talu'n ôl, llif arian gostyngol (gan gynnwys gwerth presennol net a chyfradd fewnol adenillion), sut a pham y maent yn gwahaniaethu a gwerthusiad o'u defnyddioldeb i fusnesau gwahanol.	Astudiaeth Achos A.
Cyfyngu cyfalaf, chwyddiant a threth a'u heffeithiau ar y penderfyniad buddsoddi.	Y dysgwyr yn trafod anawsterau hysbys amcangyfrif llifau arian yn y dyfodol. Esboniad o'r ffordd y mae dogni cyfalaf, chwyddiant a threth yn dylanwadu ar y penderfyniad i fuddsoddi a chyfrifiadau'r adenillion a ddisgwylir.	Astudiaeth Achos A.
Costau perthnasol; y gwahaniaeth rhwng costau sydd yn effeithio ar y penderfyniad a'r rheiny nad ydynt yn effeithio arno.	Y dysgwyr yn adolygu eu dealltwriaeth o 'gost'. Esboniad o'r costau wrth wneud penderfyniadau, a'r ffactorau sy'n pennu a yw cost yn berthnasol, (ee costau yn y dyfodol a llif arian, costau y gellir eu hosgoi, costau gwahaniaethol a chostau cyfle), neu rai nad ydynt yn berthnasol, (ee costau suddedig a chostau ymrwymedig) i benderfyniadau ariannol. Y dysgwyr yn adolygu penderfyniadau ariannol penodol yng ngoleuni'r dosbarthiad cost hwn.	Taflen weithgaredd 7: Costau wrth wneud penderfyniadau.
Cyllido'r buddsoddiad dewisol: penderfyniadau prydlesu neu brynu.	Esboniad o natur prydlesu a'i fathau (gweithredol a chyllid). Y dysgwyr i drafod manteision ac anfanteision prydlesu i fusnesau gwahanol (gan gynnwys y prydleswr a deiliad y brydles) o'i gymharu â phrynu.	Taflen weithgaredd 7: Costau wrth wneud penderfyniadau.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Dadansoddiad sensitifrwydd: os yw amcangyfrif yn anghywir, a yw hyn yn golygu bod y penderfyniad yn anghywir?	Esboniad ynghylch defnyddio dadansoddiad sensitifrwydd mewn cynllunio ariannol: ee y ffordd y mae newidiadau mewn un neu fwy o amrywiannau neu fwy yn effeithio ar lifau arian a/neu elw. Y dysgwyr yn archwilio'r ffordd y mae'r defnydd o daenlenni neu becynnau modelu ariannol eraill yn cefnogi dadansoddiad sensitifrwydd, ee trwy newid rhagfynegiadau llif arian.	Astudiaeth Achos B.

Adran 11.4: Buddsoddi mewn cwmnïau eraill.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y gwahaniaethau rhwng buddsoddiad ecwiti (cyfranddaliadau) a dyled (benthyciadau) fel yr ad-delir/pryd yr ad-delir y buddsoddiad, y math o adenillion, fel llog neu ddifidend, sut y pennir ei faint a lefel y risg sy'n gysylltiedig â phob un.	Y dysgwyr yn gwneud ymchwil i'r ffordd y mae busnesau cwmnïau cyfyngedig hysbys yn cael eu hariannu, gan gymharu eu cyllid ecwiti a dyled hir dymor o ran y swm a'r gyfran gymesur, unrhyw gyfnod o amser a nodir a dylanwad a disgwyliadau'r rhanddeiliaid. Y dysgwyr yn adolygu natur/cyfradd y risg a'r adenillion ar gyfer cyfalaf cyfrannau a benthyciadau.	Taflen weithgaredd 8: Buddsoddi mewn cwmnïau cyfyngedig.
Yr ystyriaethau wrth ddewis cwmni i fuddsoddi ynddo, fel proffidioldeb (sut mae'r cwmni yn perfformio a sut y mae'n debygol o berfformio yn y dyfodol), hylifedd (pa mor hawdd y gall y cwmni dalu ei ddyledion tymor byr wrth iddynt ddod yn ddyledus a pha mor dda y mae'n cynhyrchu arian parod) ac ariannu (strwythur ei gyllid hir dymor).	Y dysgwyr yn adolygu natur a pherthnasedd hylifedd, proffidioldeb a diogelwch a chanllawiau cyffredinol ar gyfer buddsoddi, ee cydbwyso risg ac adenillion, lledaenu risg, y graddau y gellir troi'r buddsoddiad yn arian a'r ffordd y gellir rhestru buddsoddiadau mewn cwmnïau, (ee mae ecwiti yn risg llawer uwch gydag adenillion uwch o bosibl o'i gymharu â chyfranddaliadau blaen). Esboniad o gerio cyfalaf a'r ffordd y mae hyn yn dangos strwythur ariannol cwmni a'i berthnasedd i fenthycwyr a/neu fuddsoddwyr posibl.	Astudiaeth Achos C.
Defnyddio dadansoddi cymarebau i wneud yr ystyriaethau hyn, fel cymarebau proffidioldeb, cymarebau hylifedd, a chymarebau geriad; cymarebau buddsoddwyr fel sicrwydd difidend, sicrwydd llog, dehongliad o enillion fesul cyfran o'r cymarebau a dadansoddi o'r tueddiadau.	Y dysgwyr yn adolygu cymarebau hylifedd ac effeithlonrwydd a astudiwyd yn flaenorol, ac yn asesu eu perthnasedd i fuddsoddi mewn cwmnïau. Esboniad o ddiben a chyfrifiad o: gymarebau proffidioldeb (ROCE, maint elw net, maint elw gros, trosiant asedau) geriad a chymarebau dyled/ecwiti cymarebau buddsoddwyr (sicrwydd difidend, sicrwydd llog ac EPS). Y dysgwyr yn cyfrifo cymarebau ar gyfer cwmnïau gwahanol ac yn rhoi sylwadau ar dueddiadau a chanlyniadau.	Astudiaeth Achos C.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Effaith lefelau gwahanol o fuddsoddiad.	Esboniad o gyfyngiadau dadansoddi cymhareb. Y dysgwyr i adolygu maint y buddsoddiad mewn cwmnïau gwahanol ac effeithiau lefelau buddsoddi sy'n newid.	Taflen weithgaredd 8: Buddsoddi mewn cwmnïau cyfyngedig.
Sut y gall y buddsoddiad sicrhau dylanwad neu reolaeth dros weithrediadau'r busnes arall.	Y dysgwyr yn adolygu natur y cyfalaf cyfrannau a benthyciadau a ffurfiau eraill o fuddsoddiad o ran y ffordd y gall y rhain effeithio ar reolaeth busnesau a'r ffordd y cânt eu rhedeg o ddydd i ddydd.	Taflen weithgaredd 8: Buddsoddi mewn cwmnïau cyfyngedig.
Y goblygiadau os yw'r buddsoddiad yn ddigon sylweddol i'w ddisgrifio fel is-gwmni neu gwmni cysylltiedig.	Esboniad o grŵp o gwmnïau (rhiant gwmni/cwmni daliannol ac is-gwmni) a'r gwahaniaeth rhwng ymgymeriad is-gwmni ac ymgymeriad cysylltiedig. Esboniad o'r ffordd y mae cael ymgymeriadau is-gwmni a/neu gysylltiedig yn dylanwadu ar weithgaredd ariannol cwmni.	Taflen weithgaredd 9: Grwpiau.

Taflen weithgaredd 1: Busnes a chyllid

Mewn grwpiau bach, gwnewch restr o o leiaf chwe busnes gwahanol yr ydych yn gwybod amdanynt. Dylai'r rhestr gynnwys busnesau o'r sectorau preifat a chyhoeddus, busnesau sy'n gweithgynhyrchu nwyddau a busnesau sy'n darparu gwasanaeth i'r cyhoedd.

Gan ddefnyddio'r rhestr, awgrymwch resymau pam y mae angen cyllid ar bob un o'r busnesau hyn. A oes unrhyw resymau gan yr holl fusnesau hyn yn gyffredin?

Ar gyfer pob busnes a restrir, awgrymwch o leiaf un ffynhonnell gyllid bwysig sydd ganddo. Os yn bosibl, dewiswch ffynhonnell wahanol ar gyfer bob busnes.

Ar ôl dewis eich ffynhonnell cyllid, a fyddech yn eu dosbarthu fel ffynonellau tymor byr neu ffynonellau hirdymor? Llenwch y tabl isod i grynhoi eich gwaith hyd yn hyn.

Enw'r busnes	Math (preifat neu gyhoeddus, cynradd, eilaidd neu drydyddol)	Rhesymau pam fod angen cyllid	Math o gyllid a ddefnyddir	Tymor byr neu hir dymor

Taflen weithgaredd 2: Ffynonellau cyllid

Dewiswch fusnes sector preifat yr ydych yn gyfarwydd ag ef ac y mae gennych (neu gallwch gael) peth gwybodaeth ariannol amdano.

Beth yw strwythur cyfreithiol y busnes hwn, hy a yw'n gwmni cyfyngedig neu'n fusnes anghorfforedig?

Ymchwiliwch i'r ffynonellau cyllid sydd ar gael ar gyfer y busnes hwn. Er enghraifft, a oes ganddo gyfalaf cyfrannau? Os felly, pa fath a maint? Os nad oes, ar ba ffurf y mae'r cyfalaf? A yw'n defnyddio benthyciadau? Pa wybodaeth a ddarperir am y benthyciadau hyn (ee a ydynt yn cael eu darparu gan fanciau'r 'stryd fawr? Pa gyfradd llog a delir? Am ba hyd y mae'r benthyciad?). A oes ganddo ddyledwyr? Faint sy'n ddyledus ganddynt? A yw'n defnyddio gorddrafft?

Cymharwch y ffynonellau hyn gyda'r rheiny sydd ar gael ar gyfer eich ysgol/coleg a'ch awdurdod lleol.

Mewn grwpiau bach, ymchwiliwch i'r meini prawf benthyg y mae banciau'r stryd fawr yn eu gosod ar gyfer benthyca personol a busnes. Gall pob grŵp ddewis banc gwahanol ar y stryd fawr.

Pa fathau o gyllid sydd ar gael ar gyfer cwsmeriaid busnes a phreifat?

Am ba hyd y mae'r rhain ar gael?

Pa gyfraddau llog a thaliadau eraill sy'n gysylltiedig?

Dewiswch ffynhonnell gyllid addas o'ch dewis fanc ar gyfer y sefyllfaoedd canlynol:

- Mae plymer sydd ar hyn o bryd yn gweithio o'i gartref am brynu siop fach i weithio ynddi, ac i werthu offer ystafell ymolchi ac offer eraill yn ymwneud â gwaith plymer. Mae hefyd am fenthyg arian i gael stoc ar gyfer y siop.
- Mae cyfarwyddwyr cwmni cyfyngedig maint canolig am brynu rhwydwaith cyfrifiaduron newydd ar gyfer y cwmni.
- Mae partner mewn cwmni o werthwyr tai angen car newydd er mwyn gallu teithio i gyfarfod â chleientiaid posibl.

Taflen weithgaredd 3: Cyfalaf gweithredol a'r cylch gweithredu

Mewn grwpiau bach, dewiswch fusnes y mae gennych wybodaeth ariannol am ei fantolen.

Rhestrwch yr asedau cyfredol a'r rhwymedigaethau cyfredol amrywiol ar gyfer y busnes hwn. Beth yw cyfanswm gwerth yr asedau cyfredol a'r rhwymedigaethau cyfredol, a pha swm sydd fwyaf?

Cyfrifwch y gwahaniaeth rhwng y cyfansymiau hyn i ddarganfod swm y cyfalaf gweithredol sydd gan y busnes hwn. Sut mae'r swm hwn yn wahanol os yw stoc yn cael ei hepgor o'r cyfrifiad?

Mynegwch gymhareb yr asedau cyfredol i'r rhwymedigaeth gyfredol. Sut mae'r gymhareb yn wahanol os yw stoc yn cael ei hepgor o'r cyfrifiad?

Esboniwch pam y mae'n bwysig i'r busnes dewisol fod â chyfalaf gweithredol.

Mae'r diagram isod yn dangos y cylch gweithredu.

Ar gyfer busnes gweithgynhyrchu yr ydych yn gyfarwydd ag ef, rhowch enghreifftiau ar gyfer pob disgrifiad yn y diagram (ar wahân i 'arian parod').

Sut byddai'r diagram hwn yn wahanol pe byddech yn ystyried y cylch gweithredu ar gyfer adwerthwr? Lluniwch y diagram i ddangos unrhyw wahaniaethau.

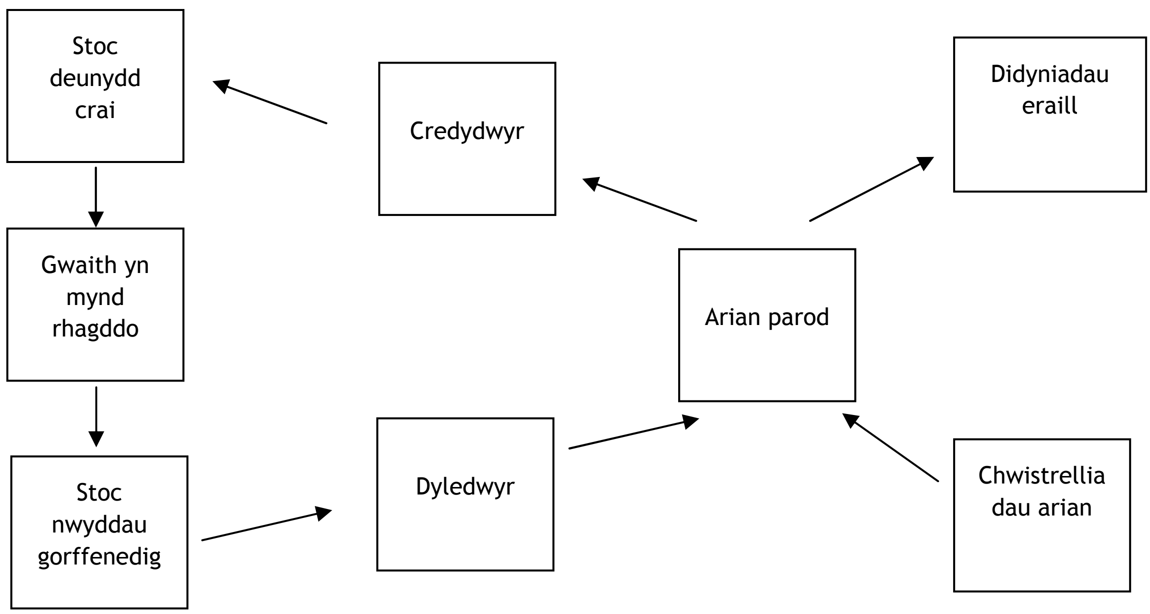

Taflen weithgaredd 4: Cyfalaf gweithredol a risg

Mae'r diagram isod yn crynhoi'r risgiau sy'n gysylltiedig â masnachu a benthyciadau tymor byr. Cysylltwch bob un o'r datganiadau canlynol â'r saeth berthnasol yn y diagram.

- Risg o beidio â thalu'r cwmni cyflenwi.
- Risg o ddiffygdalu ar fenthyciad.
- Risg o beidio â chael eich talu gan gwmni cwsmer.
- Risg o gludiant hwyr neu fethu â chludo ar ran y cwmni cyflenwi.
- Risg o golli cyfleusterau benthyg trwy fethiant ar ran y benthyciwr.
- Risg o'r cwsmer yn derbyn cludiant yn hwyr neu ddim o gwbl trwy fethiant ar ran y busnes.

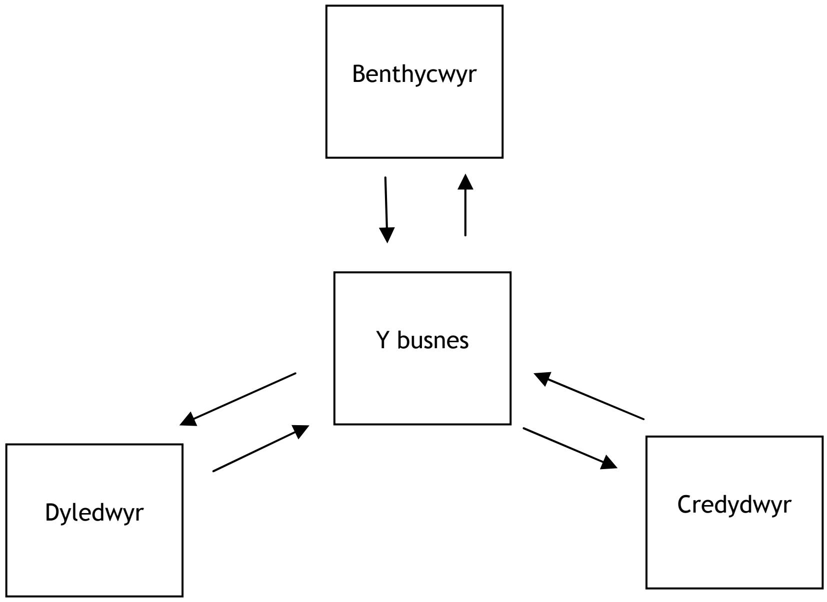

(Defnyddiwch y gwefannau www.businesslink.gov.uk a www.bizhelp24.com i ymchwilio i orfasnachu ac i ateb y cwestiynau canlynol.

- Beth yw 'gorfasnachu'?
- Ym mha ffyrdd y gall busnes asesu ei anghenion o ran arian parod?
- Sut y gellir osgoi gorfasnachu?)

Taflen weithgaredd 5: Buddsoddi arian parod gwarged

Dewiswch fusnes yr ydych yn gyfarwydd ag ef ac sydd ag arian parod dros ben, neu'n debygol o fod ag arian parod gwarged (er enghraifft, busnes sy'n gweithredu mewn marchnad dymhorol).

Crëwch ar gyfer y busnes hwn rai canllawiau ar gyfer buddsoddi arian parod gwarged. Dylai eich canllawiau ystyried y canlynol:

- anghenion hylifedd y busnes, ee pa mor gyflym y gall fod angen yr arian parod?
- cyfradd risg proffidioldeb y buddsoddiad arfaethedig, ee a yw'r busnes mewn sefyllfa ddigon cadarn i beryglu colli peth o werth ei fuddsoddiad?
- cyfradd risg swm cyfalaf y buddsoddiad arfaethedig — a all y busnes fforddio i golli yr arian y mae wedi ei fuddsoddi?
- adenillion disgwyliedig ar y buddsoddiad, ee sefydlog neu amrywiol?

Mewn grwpiau bach, ymchwiliwch i'r buddsoddiadau arian parod tymor byr sy'n cael eu cynnig gan fanciau a chymdeithasau adeiladu. Sut mae'r buddsoddiadau hyn yn amrywio o ran risg, adenillion a hylifedd?

Taflen weithgaredd 6: Rheoli cyfalaf gweithredol

Dewiswch ccc adwerthu mawr, fel Sainsbury neu Tesco, y mae eu cyfrifon cyhoeddedig ar gael ar y rhyngrwyd.

Gan ddefnyddio'r asedau cyfredol a'r dyledion cyfredol ar y Fantolen, cyfrifwch a rhowch sylwadau ar y cymarebau canlynol:

- cyfredol
- prawf terfynol.

Dewiswch ccc mawr nad yw'n adwerthwr y mae ei gyfrifon cyhoeddedig hefyd ar gael ar y rhyngrwyd.

Gan ddefnyddio'r asedau cyfredol a'r rhwymedigaethau cyfredol ar ei Fantolen, cyfrifwch a rhowch sylwadau ar gymarebau cyfredol a phrawf terfynol y cwmni hwn.

Cymharwch eich cyfrifiadau ac awgrymwch resymau pam y mae'r cymarebau hyn yn gwahaniaethu.

Gan ddefnyddio'r wybodaeth ariannol ar gyfer y busnesau hyn, cyfrifwch a rhowch sylwadau ar gymaint o'r cymarebau canlynol â phosibl:

- trosiant dyledwyr
- trosiant credydwyr
- trosiant stoc.

A oes unrhyw wahaniaethau mawr rhwng cymarebau'r cwmnïau hyn, fel y nodir gan eich cyfrifiadau? Pam y gallai'r gwahaniaethau hyn fod wedi codi?

I ba raddau y mae'r cwmnïau hyn yn debygol o fod yn debyg yn y ffordd y maent yn ceisio rheoli:

- arian parod?
- dyledwyr?
- stoc?

Astudiaeth Achos A: Arfarniad buddsoddi

Mae’r cwmni yr ydych yn gweithio iddo wedi sefydlu cyllideb Gwariant Cyfalaf o £150,000 ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Gallai fuddsoddi mewn pedwar prosiect posibl. Bydd pob prosiect yn costio £150,000.

Fel cyflogai sy’n gweithio yn yr Adran Gyllid, rydych wedi helpu i greu’r wybodaeth ganlynol i’r cyfarwyddwyr ei hystyried wrth benderfynu pa brosiect i fynd amdano.

Prosiect	**Cost (£000)**	**Talu’n ôl (blynyddoedd)**	**Cyfradd adennill cyfrifo (%)**	**Gwerth presennol net (NPV) (£)**	**Cyfradd adennill fewnol (%)**
1	150	1.25	32	285,500	15
2	150	4.5	38	402,750	21
3	150	3.75	45	352,675	19
4	150	3	18	(5,550)	9

Mae’r cyfarwyddwyr yn bwriadu ariannu’r buddsoddiad trwy gyhoeddi stoc benthyg (dyledebau) ar gyfradd llog o 10 y cant. Gellir buddsoddi unrhyw arian gwarged o’r buddsoddiad ar gyfradd adennill o 10 y cant.

Tasgau

Drafftiwch femorandwm i’r cyfarwyddwyr, yn esbonio ystyr y canlynol:

- Talu’n ôl
- Cyfradd adennill cyfrifo
- Gwerth presennol net
- Cyfradd adennill fewnol
- Perthnasedd ffigur y gyfradd llog sef 10 y cant.

Cred y Cyfarwyddwr Cyllid mai Prosiect 3 yw’r gorau am mai hwn sydd â’r gyfradd adennill cyfrifo uchaf. Ydych chi’n cytuno neu’n anghytuno â’r awgrym hwn? Esboniwch eich ateb.

Pe byddai’r cyfarwyddwyr yn cytuno i ddod o hyd i’r arian i’w fuddsoddi ym mhob un o’r pedwar prosiect, i ba raddau y mae’r ffigurau uchod yn awgrymu y dylent wneud hynny?

Yn dilyn cyfarfod y bwrdd, mae’r cyfarwyddwyr bellach o’r farn bod y risgiau sy’n gysylltiedig â’r prosiectau hyn yn debygol o gynyddu’n sylweddol. I ba raddau y gallai hyn effeithio ar unrhyw benderfyniad?

Atebion a awgrymir i Astudiaeth Achos A

Perthnasedd y ffigur 10%.

Mae hwn yn cynrychioli'r gyfradd adennill ddisgwyliedig. Bydd benthycwyr yn cael adenillion o 10% a dylai'r busnes felly feddu ar fuddsoddiadau sy'n creu'r adenillion hyn o leiaf.

Mae gan Brosiect 3 hefyd NPV cadarnhaol a chyfradd adennill fewnol sydd, ar 19 y cant, lawer yn uwch na'r ffigur disgwyliedig o 10 y cant. Fodd bynnag, mae ganddo gyfnod talu'n ôl hir ac nid dyma'r buddsoddiad gorau o ystyried y cyfrifiadau llif arian gostyngol: mae Prosiect 2 yn dangos NPV a chyfradd adennill fewnol uwch.

Mae'r ffigurau'n awgrymu na ddylai'r cyfarwyddwyr fuddsoddi ym Mhrosiect 4. Yn ôl y cyfrifiadau llif arian gostyngol, mae gan y prosiect hwn werth presennol net negyddol ac felly mae ei gyfradd adennill fewnol (9 y cant) yn is na'r ffigur gofynnol sef 10 y cant.

Os yw'r risg yn mynd i gynyddu, mae cyflymder y talu nôl yn dod yn bwysicach. Gallai'r cyfarwyddwyr, felly, ailystyried buddsoddi ym Mhrosiect 1, sydd â'r cyfnod talu nôl byrraf o bell ffordd.

Taflen weithgaredd 7: Costau wrth wneud penderfyniadau

Mewn grwpiau bach, esboniwch ystyr bob un o'r termau hyn, a rhowch enghraifft fusnes ar gyfer pob un.

- cost suddedig
- cost ocheladwy
- cost ymrwymedig
- cost wahaniaethol
- cost cyfle.

Mae Nat yn gweithio i NM Ltd ac yn cael cyflog o £2,000 y mis. Yn ei amser sbâr, yn ddiweddar mae wedi creu gyriant caled dull newydd i'w ddefnyddio mewn offer cludadwy. Mae Nat yn meddwl rhoi'r gorau i'w swydd er mwyn gwneud y gyriannau caled hyn. Mae'n amcangyfrif y bydd y gyriannau caled yn gwerthu am £20 yr un ac mae'n disgwyl gwerthiant i fod rhwng 1,500 a 2,000 y mis. Disgwylir costau gweithgynhyrchu amrywiol i fod yn £16 fesul gyriant caled, ac mae'r costau sefydlog yn debygol o fod yn £2,800 y mis. Mae Nat wedi cronni costau ymchwil a datblygu o £5,500.

Yn ogystal, mae Nat yn gosod llety i ddysgwyr am £1,300 y mis. Mae Nat wedi cytuno i dalu ffioedd cyfreithiol o £2,500 er mwyn newid y defnydd o'r eiddo hwn i ddefnydd busnes.

Rhowch enghraifft o gost suddedig a chost cyfle ar gyfer Nat.

Cyfrifwch broffidioldeb disgwyliedig dyfais Nat, gan ddefnyddio costau perthnasol.

Defnyddiwch wefan business link (www.businesslink.gov.uk) i ateb y cwestiynau canlynol.

- Sut y gellir ariannu asedau mawr?
- Beth yw'r ffurfiau gwahanol o brydlesu?
- Sut mae'r prydlesu yn wahanol i hurbrynu?
- Beth yw manteision ac anfanteision prydlesu asedau o'i gymharu â'u prynu?

Ateb a awgrymir i Daflen weithgaredd 7

Costau suddedig yw'r costau ymchwil sef £5,500 a'r ffioedd cyfreithiol sef £2,500.

Costau cyfle yw colli cyflog misol Nat o £2,000, ac incwm rhent o £1,300 gan ddysgwyr.

Ffigurau misol:	(1,500)	(2,000)
Refeniw a ragwelir	30,000	40,000
Costau a ragwelir:		
• amrywiol	24,000	32,000
• sefydlog	2,800	2,800
• costau cyfle:		
• colled mewn cyflog	2,000	2,000
• colled mewn rhent	1,300	1,300
Cyfanswm y costau a ragwelir	29,800	36,800
Elw/(colled) a ragwelir	(100)	1,900

Astudiaeth Achos B: Rheoli arian parod

Mae Merchant Merchandise Ltd yn gweithredu mewn sector tymhorol o'r economi. Mae'r cyfarwyddwyr yn asesu gofynion arian parod y cwmni i'r dyfodol ac wedi llunio'r amcangyfrif canlynol o fewnlifau ac all-lifau arian parod.

Mis	**Pryniant**	**Gwerthiant**
	£000	*£000*
Ebrill	336	224
Mai	84	448
Mehefin	56	112
Gorffennaf	108	112
Awst	252	324
Medi	168	352

Mae gan y cwsmeriaid hawl i ddau fis o gredyd ac mae Merchant Merchandise Ltd yn derbyn un mis o gredyd gan ei gyflenwyr. Mae all-lifau arian parod eraill tua £50,000 y mis ar gyfartaledd.

Mae Merchant Merchandise Ltd yn disgwyl cael gorddrafft o £150,000 ar ddiwedd Mehefin.

Tasgau

Defnyddio taenlen fel Excel, paratoi cyllideb arian parod ar gyfer y cwmni hwn ar gyfer y cyfnod Gorffennaf-Medi.

Pa gasgliadau yr ydych yn dod iddynt o'r gyllideb hon yn ymwneud â llif arian y cwmni?

Mae'r cyfarwyddwyr yn ystyried lleihau'r cyfnod credyd a roddir i gwsmeriaid i un mis. Sut y bydd hyn yn effeithio ar gyllideb arian parod y cwmni, a pha wersi sydd yna i gyfarwyddwyr Merchant Merchandise Ltd wrth ystyried sut i reoli natur dymhorol llif arian y cwmni?

Atebion a awgrymir i Astudiaeth Achos B

1

	Gorffennaf	Awst	Medi	Cyfanswm
Mewnlifau:				
Arian parod o werthiant	448	112	162	722
All-lifau:				
Arian parod ar gyfer pryniannau	56	108	252	416
Taliadau eraill	50	50	50	150
Cyfanswm yr all-lif:	106	158	302	566
Llif arian net	342	(46)	(140)	156
Balans agoriadol	(150)	192	146	(150)
Balans cau	192	146	6	6

2
Mae'r wybodaeth a nodir yn y gyllideb yn cadarnhau gweithgaredd busnes tymhorol iawn. (Fodd bynnag, ceir gwybodaeth am gyfnod o chwe mis yn unig ac mae angen ffigurau blwyddyn lawn o leiaf i gadarnhau'r natur dymhorol.) Mae'r gyllideb yn dangos amrywiadau sylweddol ym malans arian parod y cwmni yn ystod y chwarter hwn. Bydd yn rhaid i'r cyfarwyddwyr ystyried orau i fuddsoddi'r gwarged arian parod sylweddol a ragwelir ar ddiwedd Gorffennaf ac Awst.

3
Os yw'r cyfarwyddwyr yn cynnig yr un telerau i'r cwsmeriaid ag y mae'r cwmni yn eu derbyn gan ei gyflenwyr, hy un mis o gredyd, byddai'r gyllideb arian parod fel a ganlyn.

	Gorffennaf	Awst	Medi	Cyfanswm
Mewnlifau:				
Arian parod o werthiant	112	162	324	598
All-lifau:				
Arian parod ar gyfer pryniannau	56	108	252	416
Taliadau eraill	50	50	50	150
Cyfanswm yr all-lif:	106	158	302	566
Llif arian net	6	4	22	32
Balans agoriadol	(150)	(144)	(140)	(150)
Balans cau	(144)	(140)	(118)	(118)

Y fantais yw llif arian parod net llawer mwy didrafferth, er os cedwir y telerau credyd presennol caiff gorddrafft y cwmni ei ddileu.

Taflen weithgaredd 8: Buddsoddi mewn cwmnïau cyfyngedig

Mewn grwpiau bach, defnyddiwch wefannau o leiaf bedwar ccc sydd â gweithgareddau gwahanol/mewn marchnadoedd gwahanol i ganfod a nodi gwerth cyfalaf cyfrannau a chyfalaf benthyciadau pob cwmni. Mae enghreifftiau o CCCau yn cynnwys:

- Tesco neu Sainsbury's
- GKN
- BT neu Vodafone
- Marks and Spencer.

Sut mae'r cyfrannau hyn yn amrywio? Beth yw'r rhesymau tebygol am hyn?

Ar gyfer pob un o'ch cwmnïau, dewiswch ei grynodeb pum mlynedd mwyaf diweddaraf. Pa wybodaeth y mae hwn yn ei rhoi i chi am broffidioldeb, hylifedd ac effeithlonrwydd bob cwmni?

Sut y gallai newidiadau yng nghyfalaf bob cwmni effeithio ar ei berchenogaeth a'i reolaeth?

Dyma ganlyniadau'r ddau gwmni.

	Marsh Ltd	**Garrison Ltd**
	£000	£000
Elw ar weithgareddau arferol ar ôl treth	168	264
Difidend blaen	10	20
Difidend arferol	50	120
Elw a gedwir	108	124
Cyfranddaliadau arferol a gyhoeddwyd	1 miliwn	2 filiwn
Pris cyfran presennol	270c	240c

Cyfrifwch y canlynol:

Enillion fesul cyfran (arferol)

Sicrwydd difidend

Ateb a awgrymir i Daflen weithgaredd 8, cwestiwn 5

Enillion fesul cyfran:

Marsh Ltd	£158,000/1,000,000 = 15.8c fesul cyfran
Garrison Ltd	£244,000/2,000,000 = 12.2c fesul cyfran

Sicrwydd difidend:

Marsh Ltd	£50,000/1,000,000 = difidend 5c fesul cyfran: 15.8c/5c = 3.16 gwaith
Garrison Ltd	£120,000/2,000,000 =difidend 6c fesul cyfran: 12.2c/6c = 2.03 gwaith

Astudiaeth Achos C: Dadansoddiad cymhareb

Mae Joan Maclachlan am fuddsoddi arian mewn cwmni cyfyngedig, Tigerlily Ltd. Dyma grynodeb o ddatganiadau ariannol diweddaraf Tigerlily Ltd.

Cyfrif elw a cholled ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Rhagfyr

	Eleni £000	**Y llynedd £000**
Gwerthiant	2,833	2,645
Cost gwerthiant	1,464	1,198
Elw gros	1,369	1,447
Treuliau	812	912
Elw cyn llog a threth	557	535
Llog	125	75
Elw cyn treth	432	460
Treth	156	186
Elw ar ôl treth	276	274
Difidendau	40	40
Elw a gedwir	236	234

Mantolen ar 31 Rhagfyr

	Eleni £000	**£000**	**Y llynedd £000**	**£000**
Asedau Sefydlog		5061		3503
Asedau Cyfredol				
Stociau	500		455	
Dyledwyr	520		345	
Banc	19		125	
	1,039		925	
Rhwymedigaethau Cyfredol:				
Credydwyr Masnach	608		342	
Difidend arfaethedig	40		40	
Trethiant	156		186	
	804		568	
Asedau Cyfredol Net		235		357
Benthyciad hir dymor		(2,000)		(1,000)
Asedau Net		3,296		2,860
Cyfalaf a chronfeydd wrth gefn:		2,200		2,000
Cyfalaf Cyfrannau (£1 Arferol)		1,096		860
Cyfrif Elw a Cholled		3,296		2,860

Nodwch gymarebau priodol sy'n debygol o helpu Joan i benderfynu a fydd yn buddsoddi yn Tigerlily Ltd ai peidio. Cyfiawnhewch eich dewis o gymarebau.

Cyfrifwch y cymarebau hyn a rhowch sylwadau ar ganlyniadau eich cymarebau er mwyn helpu Joan i benderfynu a ddylai fuddsoddi yn Tigerlily Ltd ai peidio.

Ateb a awgrymir i Astudiaeth Achos C.

Cymarebau proffidioldeb:

	Eleni	Y llynedd
ROCE	276/3296 = 8.4 y cant	274/2860 = 9.6 y cant
Maint gros yr elw	1369/2833 = 48.3 y cant	1447/2645 = 54.7 y cant
Maint net yr elw	276/2833 = y cant	274/2645 = 10.4 y cant

Mae ROCE wedi syrthio o ganlyniad i elw nad yw'n cadw i fyny â chyfalaf ychwanegol a fuddsoddir. Mae maint yr elw net yn sefydlog ar y cyfan ond nid yw'r asedau cyfalaf/sefydlog wedi arwain at gynnydd mawr mewn gwerthiant eto. Bu gostyngiad ym maint yr elw gros, efallai o ganlyniad i dorri prisiau gwerthu i gynyddu maint y gwerthiant.

Mae'r cyfraddau trosiant asedau fel a ganlyn: eleni 0.86 gwaith (2833/3296) ac y llynedd 0.92 (2645/2860).

ROCE	=	NP% x	Trosiant Asedau		
Eleni	8.4%	=	9.7% x	0.86	
Y llynedd	9.6%	=	10.4% x	0.92	

Cymarebau hylifedd ac effeithlonrwydd:

	Eleni	Y llynedd
Cyfredol	1039/804 = 1.3	925/568 = 1.6
Prawf Terfynol	539/804 = 0.7	470/568 = 0.8
Diwrnodau dyledwyr	520 x 365/2833 = 67	345 x 365/2645 = 48
Diwrnodau credydwyr	608 x 365/1464 = 151	342 x 365/1198 = 104
Trosiant stoc mewn diwrnodau	500 x 365/1464 = 125	455 x 365/1198 = 139
Geriad	2000/5296 = 38%	1000/3860 = 26%

Mae'r cymarebau cyfredol a phrawf terfynol wedi syrthio, yn rhannol o ganlyniad i gynnydd mewn stociau a dyledwyr. Os bydd hyn yn parhau, bydd diffyg cyfalaf gweithredol. Mae dyledwyr yn cymryd cyfnod credyd hwy (48 i 67 o ddiwrnodau) ac roedd gan y cwmni gyfnod credyd hir wedi ei ganiatáu (104 o ddiwrnodau) gan gredydwyr, sydd wedi cynyddu i 151 o ddiwrnodau. Gall hyn fod o ganlyniad i anhawster yn talu credydwyr. Mae gerio wedi cynyddu oherwydd benthyciadau ychwanegol.

Cymarebau buddsoddi:

	Eleni	Y llynedd
Enillion fesul cyfran	276/2200 = 12.5c	274/1800 = 15.2c
Difidend fesul cyfran	40/2200 = 1.8c	40/1800 = 2.2c
Sicrwydd difidend	12.5/1.8 = 6.9 gwaith	15.2/2.2 = 6.9 gwaith
Sicrwydd llog	557/125 = 4.5 gwaith	535/75 = 7.1 gwaith

Mae enillion a difidend fesul cyfran wedi syrthio o ganlyniad i gyfalaf ychwanegol yn cael ei gyhoeddi heb gynnydd cyfatebol mewn elw ar ôl treth neu mewn cyfanswm difidend. Mae'r sicrwydd difidend uchel yn dynodi cronfeydd rhesymol wrth gefn, er y gall problemau llif arian posibl gyfyngu taliadau difidend uwch.

Casgliad:

Ceir pryderon ynghylch hylifedd sy'n gostwng ac nad yw'r cwmni'n eithriadol o broffidiol. Dylai Joan fonitro a yw'r cynnydd mewn buddsoddiad mewn asedau sefydlog yn cynyddu gwerthiant a phroffidioldeb.

Taflen weithgaredd 9: Grwpiau

Byddwch wedi darganfod bod cwmni mawr yn aml yn cynnwys nifer o gwmnïau llai, sy’n cael eu rheoli gan gwmni canolog. Gyda’i gilydd, adwaenir rhain fel grŵp.

Diffiniwch y termau canlynol a ddefnyddir gyda grwpiau:

- cwmni daliannol
- is-gwmni (is-ymgymeriad)
- cwmni cysylltiedig (ymgymeriad cysylltiedig).

Ym mha amgylchiadau y mae cwmni yn dod yn:

- rhiant-gwmni
- is-gwmni
- cwmni cysylltiedig?

Defnyddiwch eich gwybodaeth am fusnesau lleol, neu’r rhyngrwyd, i nodi cccau yn eich ardal leol sy’n rhan o grŵp.

Mewn grwpiau bach, trafodwch y goblygiadau ar gyfer staff sy’n gweithio i gwmni sy’n rhan o grŵp, fel ccc yn eich ardal leol. Ystyriwch, er enghraifft, sut y gallai hyn effeithio ar y canlynol yn ymwneud ag aelodau staff:

- cyflog
- pensiwn
- hyfforddiant
- sicrwydd swydd
- rhagolygon cyflogaeth i’r dyfodol.

Astudiaeth Achos: Gwaith Myfyrwyr a Sylwadau Marchnata

Uned 11: Tystiolaeth Asesu (a)

Tasgau

Dewiswch fusnes yr ydych yn gyfarwydd ag ef. Mae'n rhaid i'r busnes hwn fod yn un y gallwch gael gwybodaeth ariannol amdano neu lle y gallwch drafod materion ariannol gydag aelod o staff.

Lluniwch adroddiad sy'n esbonio strwythur ariannol presennol eich busnes, ac sy'n dadansoddi ei anghenion ariannol. Cynhwyswch yn eich adroddiad:

- fanylion y ffynonellau cyllid tymor byr a hir dymor presennol
- cyllid arfaethedig yn y dyfodol (ee, ar gyfer ymestyn yn y dyfodol, i brynu offer newydd), dadansoddiadau o'r cyllid arfaethedig hwn gan ddefnyddio penawdau addas fel cyfnod o amser, cost ac argaeledd.

Adroddiad Vida Rogers

Gan: Vida Rogers
At: Mrs Morris
Pwnc: Ffynonellau cyllid ar gyfer CC Kitchens

Rwyf wedi dewis CC Kitchens, lle y gwnes fy mhrofiad gwaith. Rwyf wedi canfod y canlynol am CC Kitchens.

Sefydlwyd CC Kitchens ym 1993 gan Andy Colhoun a Keith Chapman. Cafodd ei sefydlu fel partneriaeth ac mae'n dal yn bartneriaeth. Rwyf wedi cyfweld â Keith Chapman, a ddywedodd wrthyf am y ffynonellau cyllid y mae'n eu defnyddio gyda CC Kitchens. Rwyf hefyd wedi defnyddio llyfryn a thaflenni am fwy o wybodaeth, er bod hyn yn ymwneud yn bennaf â chynnyrch a chynlluniau ar gyfer ceginau, nid ffynonellau cyllid.

Cyllido presennol

Buddsoddodd y partneriaid eu henillion ac ail-forgeisio eu cartrefi i gael cyfalaf i ddechrau. Cyfalaf hir dymor yw hwn, ac mae gan bob partner gyfalaf o 50%. Mae hyn yn golygu eu bod yn rhannu'r elw yn gyfartal.

Cyfalaf:	Keith Chapman	50%
	Andy Colhoun	50%

Dywedodd Keith Chapman wrthyf bod ymestyn rheoledig gyda buddsoddiad yn yr offer technolegol diweddaraf dros y pum mlynedd diwethaf wedi golygu busnes sy'n sefydlog yn ariannol sydd ar hyn o bryd â throsiant o dros chwarter miliwn o bunnoedd. Mae hyn yn golygu bod y bartneriaeth yn defnyddio amrywiaeth o ffynonellau cyllid. Gall y rhain fod yn fewnol ac yn allanol. Caiff y rhai y mae'n gallu eu hystyried eu rhoi yn Bized, sydd fel a ganlyn.

Ffynonellau mewnol

Yn aml iawn, mae'n well gan gwmni ffynonellau mewnol am y byddant fel arfer yn rhatach ac efallai'n haws eu trefnu ar fyr rybudd. Fodd bynnag, gall y potensial ar gyfer trefnu symiau mawr o gyllid fod yn isel. Y prif ffynonellau mewnol yw:

Elw — wrth gwrs, mae'n rhaid i'r cwmni fod yn broffidiol i hwn fod yn ffynhonnell, ac mae'n rhaid iddo fod ar gael mewn arian parod. Yn aml nid yw hyn yn ymarferol am eu bod wedi talu'r elw mewn difidend i gyfranddeiliaid, neu efallai eisoes wedi clymu'r arian am resymau eraill.

Lleihau cyfalaf gweithredol — gall y cwmni fod yn gallu codi peth arian ar gyfer buddsoddiad os y gallant leihau lefel eu stoc (drwy reoli stoc yn well) neu efallai wella rheoli credyd a sicrhau eu bod yn casglu eu dyledion yn fwy prydlon ac yn oedi talu credydwyr cyhyd â phosibl.

Gwerthu asedau neu efallai gwerthu a phrydlesu yn ôl — bydd hyn yn dibynnu ar werth yr asedau, ond efallai y bydd y cwmni naill ai'n gallu gwerthu asedau gwarged (os oes ganddynt rai) neu efallai werthu asedau presennol y maent yn eu defnyddio i gwmni prydlesu arbenigol ac yna eu prydlesu yn ôl. Bydd hyn yn rhoi peth cyfalaf iddynt, er bod ganddynt wedyn faich costau prydlesu.

Ffynonellau allanol

Benthyciadau — dyma lle mae banciau yn dechrau cymryd rhan. Bydd banciau yn benthyg at ddibenion tymor byr neu hir dymor, ond mae natur y benthyciad yn dueddol o wahaniaethu. Y prif fathau yw:

Gorddrafftiau — cyfleusterau tymor byr yw hwn lle y gallwch wario arian, hyd at derfyn y cytunir arno, yn ôl eich dymuniad. Bydd y banc yn codi llog ar unrhyw orddrafft. Hwyrach y byddant ond yn cynnig hyn fel cyfleuster tymor byr, ond gall fod yn werthfawr iawn i gwmnïau ddatrys diffygion cyfalaf gweithredol tymor byr neu unrhyw broblemau llif arian tymor byr.

Benthyciadau hir dymor — mae benthyciadau hir dymor fel arfer yn cyfeirio at fenthyg dros bum mlynedd. Mae'r banc yn benthyg swm o arian i chi am gyfnod penodedig ar gyfradd llog y cytunwyd arni. Mae'n fwy drud na gorddrafft, ond mae'n para'n hwy. Mae'n siŵr y bydd y banc am ryw fath o sicrwydd am y math hwn o fenthyciad er mwyn sicrhau ei fod yn ei gael yn ôl. Efallai y gellir ei sicrhau yn erbyn ased sydd gan y busnes.

Dyledebau — benthyciad arbenigol yw dyledeb. Benthyciad yw yn ei hanfod gan bobl i'r cwmni a gaiff ei ad-dalu ar ddyddiad penodol. Rhwng cyhoeddi'r ddyledeb a'r dyddiad aeddfedu, bydd y cwmni'n talu lefel benodol o log. Maent yn ffordd gyffredin i fusnesau godi arian ac maent yn risg gymharol isel, er y bydd hyn yn dibynnu ar sefydlogrwydd y busnes.

Cyfranddeiliaid — gall cwmnïau cyfyngedig neu cccau gyhoeddi cyfranddaliadau. Gellir cyhoeddi'r cyfranddaliadau hyn am bris penodol er y bydd y pris hwn yn dibynnu ar broffidioldeb y cwmni a'i ragolygon, felly bydd llwyddiant y cyhoeddiad yn dibynnu ar y ffordd y bydd y farchnad yn ystyried hyn.

Ffactoreiddio dyledion — efallai y gall y cwmni werthu ei ddyledion i gwmni arbenigol sy'n ffactoreiddio dyledion. Golyga hyn fod y cwmni'n gwerthu ei ddyledion i'r cwmni ffactoreiddio sy'n talu cyfran o'r dyledion iddo ar unwaith. Yn y ffordd hon mae'r cwmni yn cael peth cyllid ar unwaith. Mae'r cwmni ffactoreiddio dyledion yn gwneud ei arian trwy gasglu'r holl ddyled pan fydd yn ddyledus (ar ôl talu ond cyfran o'r ddyled i'r cwmni gwreiddiol).

Sut mae'r rhain yn berthnasol i CC Kitchens? Nid yw cyfranddeiliaid yn berthnasol, am mai partneriaeth ydyw. Mae ffynonellau eraill yn bosibl, er nad wyf yn credu bod gan CC Kitchens asedau dros ben i'w gwerthu. Maent hefyd yn sicrhau eu bod yn cael eu harian yn gyflym felly ni fyddant yn ymwneud â ffactoreiddio dyledion.

Dyma lythyr gan gwsmer hapus y mae CC Kitchens yn ei ddefnyddio i gyhoeddi pa mor dda ydynt.

> 'Annwyl Andy,
>
> Hoffem ddiolch yn fawr iawn i bawb yn CC, a Tom a Spencer a wnaeth osod ein cegin. Mae'n edrych yn wych ac rydym yn hapus iawn.
>
> Diolchwch i Thurrock Stonecraft ar ein rhan, mae'r gwenithfaen yn hyfryd ac mae'n edrych yn rhagorol.
>
> Diolch i chi i gyd unwaith eto.'

Mae hyn yn dweud wrthyf bod CC Kitchens yn gwneud elw iach, a'u bod felly'n defnyddio elw fel ffynhonnell cyllid tymor byr a hir dymor.

Ffynonellau i'r dyfodol

Siaradais â Keith Chapman ynghylch pam y maent yn dal yn bartneriaeth gan iddo ddweud wrthyf bod y rhan fwyaf o fusnesau ceginau yn gwmnïau. Mae ef ac Andy Colhoun am reoli'r hyn y maent yn ei wneud yn agos ac maent yn hapus â'r hyn sydd ganddynt fel strwythur a pherchenogaeth. Golyga hyn os ydynt am ymestyn mae'n rhaid iddynt ddefnyddio banciau yn hytrach na chyhoeddi cyfranddaliadau.

Maent wedi buddsoddi yn yr offer technolegol diweddaraf ac rwyf wedi ei weld yn CC Kitchens. I wneud hyn roedd angen ffynhonnell cyllid **hir dymor** arnynt. Pa ddewisiadau oedd ganddynt. Nodir y rhain yn Bized, sy'n sôn am fenthyciadau hirdymor a dyledebau fel opsiynau posibl. Rwyf wedi ymchwilio i fenthyciadau hir dymor gan Barclays. Benthyciadau personol yw'r rhain ar gyfer y partneriaid os ydynt yn dymuno eu cael. Gallant fod yn ddiogel neu'n anniogel sy'n golygu bod gan CC Kitchens y dewis p'un ai i ddiogelu'r benthyciadau gydag asedau ai peidio. Os ydynt yn gwneud hynny mae'r benthyciad yn 8.9% sef 1% yn uwch na'r un anniogel ond gallant fenthyg llawer mwy. Mae'r benthyciad anniogel hyd at 10 mlynedd a £25000 ac wedi ei ddiogelu mae'n 8.9% ond gallwch fenthyg hyd at £75000 er os na allwch dalu rydych yn colli'r ased. Fodd bynnag os nad ydyn nhw'n gallu talu byddai'n rhaid i'r busnes ddod i ben beth bynnag.

Dywed Keith Chapman nad oes yn rhaid iddynt fenthyg ar sail hirdymor. Dywed efallai y bydd angen ffynhonnell gyllid **tymor byr** arnynt. Maent yn defnyddio gorddrafft banc os oes angen ond mae hyn yn costio llawer iddynt, dywed gwefan Barclays y canlynol am eu gorddrafftiau.

Gorddrafft Busnes yw un o'r dulliau mwyaf effeithiol o ariannu eich anghenion cyllid cyffredinol, tymor byr.

Mae'r cyfleuster syml hwn yn addas ar gyfer unrhyw fusnes o unrhyw faint (yn ddibynnol ar ei statws).

Penderfyniad cyflym a mynediad cyflym at arian.

Benthyg pan fydd angen, o fewn y terfyn y cytunwyd arno, a thalu llog ar y swm yr ydych yn ei ddefnyddio yn unig.

Mae cyllid ar gael heb gyfyngiad hyd at derfyn y gorddrafft y cytunwyd arno.

Gallwch ddefnyddio eich gorddrafft i gyd-fynd â'ch anghenion ac ad-dalu balansau dyledus cyn gynted ag y bydd gennych yr arian.

Hyblygrwydd ar y swm yr ydych yn ei fenthyg.

Mae gorddrafftau ar gael am unrhyw gyfnod hyd at 12 mis.

Cyfleus, mynediad hawdd trwy eich cyfrif busnes cyfredol.

Cyfraddau llog amrywiol sy'n gysylltiedig â Chyfradd Sylfaen Barclays.

Sicrwydd yswiriant ar gael.

Gwybodaeth am gyfraddau a thaliadau

Mae cyfraddau llog a ffioedd wedi eu teilwra ar gyfer eich amgylchiadau unigol.

Os nad oes digon o arian yn eich cyfrif pan fyddwn yn derbyn sieciau neu eitemau eraill i'w talu, fe godir Ffi Cyfeirio Taliad o £20. Codir i ffi hon ond pan fydd y gorddrafft anawdurdodedig dros £100, ac ar bob achlysur pan fydd yn cynyddu mwy na £100.

Os yw eich cyfrif yn mynd yn ddyledus heb ganiatâd, neu os ydych yn mynd y tu hwnt i'r terfyn gorddrafft y cytunwyd arno, codir cyfradd llog ar gyfer benthyciadau anawdurdodedig, yn cynnwys y rheiny o fewn y glustogfa o £100 o 29.5 y cant.

Yn ogystal â llog debyd ceir ffi o £30 ar gyfer bob eitem a ddychwelir heb ei thalu oherwydd diffyg arian yn eich cyfrif.

Gwneud y penderfyniad

Sut y bydd Keith Chapman yn penderfynu? Bydd angen iddo ystyried tri pheth.

1 Cost

2 Rhagolwg y busnes

3 Cyfnod o amser.

Sylwadau ar Adroddiad Vida Rogers ar aseiniad maes (a)

Mae Vida wedi ysgrifennu Adroddiad â strwythur addas, sy'n cynnwys cymysgedd o wybodaeth ei sefydliad ei hun a sefydliadau eraill. Mae wedi gwneud nifer o sylwadau disgrifiadol perthnasol ac ar adegau wedi dewis gwybodaeth berthnasol (er enghraifft, diystyru cyfalaf cyfrannau fel ffynhonnell ariannu ar gyfer partneriaethau).

Mae Vida wedi dewis busnes a allai fod yn addas ar gyfer y gwaith hwn. Fodd bynnag nid oes llawer o wybodaeth gefnogol am y busnes. Mae Vida wedi cyfweld ag un o'r bobl allweddol yn y busnes (y partner, Keith Chapman). Fodd bynnag, mae wedi methu â rhoi unrhyw wybodaeth am y cyfweliad: er enghraifft ei leoliad, amser/amlder, y cwestiynau a ofynnwyd. Gallai trawsgrifiad o'r cyfweliad, a gymerwyd o'r recordiad tâp (a gyflwynwyd fel tystiolaeth), fod wedi ffurfio sylfaen bwysig ar gyfer yr adroddiad. Byddai hyn hefyd wedi galluogi i Vida fyfyrio ar gwestiynau y gofynnodd hi a'r rhai na chawsant eu hateb, a/neu gwestiynau na ofynnwyd ganddi hi ar y pryd ond rhai a nodwyd ganddi fel rhai pwysig yn ystod eu hymchwil i'r pwnc hwn. Mae diffyg datganiad tyst cefnogol gan Keith Chapman hefyd. O ganlyniad, nid oes llawer o dystiolaeth o ansawdd a gwerth y cyfweliad.

Mae gwaith Vida yn cynnwys dwy adran (o leiaf) y mae wedi eu tynnu o wefannau. Nid gwaith Vida ei hun yw hyn, er y gall tynnu gwybodaeth berthnasol weithredu fel sail ar gyfer dadleuon ac esboniadau allweddol. Fodd bynnag, nid yw Vida wedi gwneud llawer i bersonoli'r darnau hyn, gan fethu yn bennaf â rhoi sylwadau arnynt, eu dehongli a'u cymhwyso i'r sefyllfa. Yn ogystal, er bod Vida wedi cydnabod y ffynonellau hyn yn ei hadroddiad ac heb geisio eu pasio fel eu geiriau eu hun, mae wedi methu â darparu digon o fanylion (ee cyfeiriadau'r gwefannau).

Yn gyffredinol

Mae Vida wedi llunio adroddiad gwan, sy'n methu â mynd i'r afael â phob agwedd ar yr aseiniad hwn: er enghraifft nid yw wedi rhoi enghreifftiau penodol o ymestyn arfaethedig yn y dyfodol. Er bod peth cymhwyso gwan i'r busnes dewisol, nid yw Vida yn esbonio telerau a chysyniadau yn ei geiriau ei hun, gan ddibynnu mwy ar wybodaeth a dynnir o ffynonellau eraill. Mae peth potensial yma ar gyfer datblygiad pellach — er enghraifft, dylai'r crynodeb 'gwneud y penderfyniad' ar ddiwedd yr adroddiad fod wedi ffurfio'r sylfaen ddadansoddi ar gyfer gwerthuso penderfyniadau'r bartneriaeth hon ynghylch cyllid – ond nid yw Vida wedi gwneud y datblygiad hwn.

Mae gwaith Vida yn bodloni'r meini prawf asesu ar gyfer Band Marciau 1. Mae ei hadroddiad yn 'nodi'n gywir y math o fusnes, ac yn disgrifio mewn termau sylfaenol y mathau o gyllid sydd ar gael i'r math hwnnw o fusnes'. Mae hefyd yn rhoi 'disgrifiad sylfaenol . . . o'r mathau o gyllid sy'n cael eu defnyddio mewn gwirionedd', er y gwneir hyn yn fras iawn. Gellir cyfiawnhau Band Marciau 1 ac awgrymir bod 3 marc yn briodol.

Uned 11: Tystiolaeth Asesu (b)

Gofynnir i chi ysgrifennu adroddiad yn asesu rheolaeth cyfalaf gweithredol busnes dewisol, yn seiliedig ar ei set cyfrifon diweddaraf.

Mae'n rhaid i'ch adroddiad gynnwys:

- nodi cydrannau'r cyfalaf gweithredol
- cyfrifo cymarebau allweddol
- dehongli'r cymarebau a gyfrifwyd i asesu addasrwydd y rheolaeth cyfalaf gweithredol
- awgrymiadau ar gyfer gwella.

Adroddiad Mohsin Sumar

Gan: Mohsin Sumar
At: Mrs Morris
Pwnc: Rheolaeth cyfalaf gweithredol J Sainsbury ccc

Pwnc yr adroddiad a chyfiawnhad dros y dewis

Gofynnwyd i mi baratoi adroddiad i chi ar reolaeth cyfalaf gweithredol busnes. Rwyf wedi dewis J Sainsbury ccc (a elwir yn Sainsbury's yn fwy cyffredin) am fod fy chwaer yn gweithio yno fel rheolwraig adrannol dan hyfforddiant, ac mae gennym felly ddiddordeb yn ei ddyfodol. Hefyd, wrth edrych ar y rhyngrwyd am gyfrifon terfynol (a elwir yn 'ddatganiadau ariannol'), sylwais fod gan Sainsbury's gyfalaf gweithredol negyddol. Am ei fod yn cael ei ystyried yn fusnes llwyddiannus, hyd yn oed os yw y tu ôl i adwerthwyr mawr fel Tesco, roeddwn yn credu y byddai'n ddiddorol archwilio sut y mae'n goroesi ar y cyfalaf gweithredol negyddol hwn. Nodir cyfrifon terfynol cryno Sainsbury's yn Atodiad 1.

Cydrannau cyfalaf gweithredol

Cyfalaf gweithredol yw 'asedau cyfredol cwmni sydd dros ben ar ôl ei rwymedigaethau cyfredol, ac fe'i ystyrir yn ddangosydd da o safle hylifedd cwmni' (*Financial Accounting Study Guide tudalen 78: Crucial books 2001).* Mae cyfalaf gweithredol yn cynnwys:

Asedau cyfredol

Stociau — deunydd crai, gwaith ar y gweill, nwyddau gorffenedig, eitemau perthnasol eraill (ee deunydd ysgrifennu)

Dyledwyr — cwsmeriaid sy'n prynu nwyddau oddi wrth y busnes ar delerau credyd cytunedig

Treuliau wedi eu talu o flaen llaw/refeniw arall wedi ei gronni — taliadau o flaen llaw am eitemau nad yw'r busnes wedi elwa arnynt eto; incwm arall sy'n ddyledus i'r busnes nad yw wedi ei dderbyn eto (ee rhent sy'n dderbynadwy)

Balans yn y banc ac mewn llaw — cyfrif banc cyfredol a chyfrifon neu fuddsoddiadau tra hylifol eraill; arian parod (ee arian mân)

Rhwymedigaethau cyfredol (cyfeirir atynt mewn cyfrifon wedi eu cyhoeddi fel 'Credydwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn')

Credydwyr masnach — cyflenwyr yr eitemau y mae'r busnes yn eu defnyddio i greu refeniw (ee cyflenwyr stoc deunydd crai)

Credydwyr treuliau/treuliau cronedig — cyflenwyr eraill y mae arian yn ddyledus iddynt (ee bil trydan sydd heb ei dalu)

Difidendau sy'n ddyledus — symiau sy'n ddyledus i gyfranddeiliaid ar ffurf difidendau

Treth gorfforaeth sy'n ddyledus — treth sy'n ddyledus i'r Llywodraeth am elw a wnaed yn y gorffennol

Mae Atodiad 2 yn dangos asedau a dyledion cyfredol Sainsbury's.

Rheolaeth cyfalaf gweithredol

Mae rheolaeth cyfalaf gweithredol yn angenrheidiol oherwydd hylifedd '. . . yn fesur o allu sefydliad i fodloni ymrwymiadau sy'n seiliedig ar arian parod, fel talu ei ddyledion neu dalu 'difidend' y cyfranddeiliaid' (*Financial Accounting Study Guide tudalen 137: Crucial books 2001)*. Hylifedd felly yw elfen allweddol goroesiad busnes, hyd yn oed un mor fawr â Sainsbury's.

Mae rheolaeth cyfalaf gweithredol yn ceisio rheoli asedau cyfredol a rhwymedigaethau cyfredol, y ddau grŵp o eitemau sy'n ffurfio cyfalaf gweithredol. Mae angen i fusnesau reoli:

- stociau — fel nad oes gormod o arian wedi ei 'glymu' mewn stociau sy'n cael eu storio, felly mae gwastraff a mân-ladrata yn cael eu hosgoi, a gellir cadw costau storio i isafswm
- dyledwyr masnach — i sicrhau bod y cwsmeriaid credyd hyn yn talu eu biliau mewn da bryd, ac nad ydynt yn troi'n ddyledion gwael (cost i'r busnes)
- arian parod — i sicrhau bod digon, a hefyd bod unrhyw arian dros ben yn cael ei fuddsoddi er mwyn gwneud elw i'r busnes
- credydwyr treth — i fonitro y gall y busnes fodloni'r dyledion hyn sy'n ddyledus wrth iddynt ddod yn ddyledus, neu y gallai wynebu camau cyfreithiol a chau'r cwmni o bosibl
- credydwyr treuliau — i sicrhau nad yw'r rhain yn mynd yn ormod o faich (ee biliau treth mawr heb eu talu) ar arian parod y busnes.

Cyfrifo'r cymarebau allweddol

Rwyf wedi penderfynu dewis y pum cymhareb canlynol am eu bod yn hanfodol ar gyfer mesur hylifedd ac effeithlonrwydd busnes. Mae fy nghanlyniadau i (ceir y cyfrifiadau gwirioneddol yn Atodiad 3) fel a ganlyn:

	2004	**2003**
Cyfredol	0.49	0.52
Prawf Terfynol	0.34	0.38
Trosiant Dyledwyr	1.4 diwrnod	2.3 diwrnod
Trosiant Credydwyr	28.6	28.8 diwrnod
Trosiant Stoc	16.4 diwrnod	15.4 diwrnod

Dehongliad o'r cymarebau a gyfrifwyd

Cymarebau Asedau Cyfredol a Chyflym

Mae'r ddwy hyn yn dangos cwymp bychan o 2003 i 2004. Fel un o brif adwerthwyr y DU, mae staff ariannol Sainsbury's yn gwybod '. . . gall busnes adwerthu weithio gyda chymhareb is, ee 1.5 neu lai hyd yn oed, am ei fod yn delio'n bennaf â gwerthiant ar gyfer arian parod ac felly nid oes yn rhaid iddo gael ffigur mawr ar gyfer dyledwyr' (ffynhonnell: *Business Accounts, Ail Rifyn, Cox, tudalen 488: Osborne books 1999)*. Er bod y cymarebau hyn yn llawer is na'r cymarebau 'safonol' (ee 2:1 Cyfredol), nid yw hyn yn golygu bod Sainsbury's yn wynebu problemau hylifedd. Mae ffigurau dyledwyr isel iawn, a throsiant arian parod uchel yn y cwmni. Golyga hyn y gall oroesi ar yr hyn sy'n ymddangos yn gymarebau isel iawn. Fodd bynnag, ceir cwymp yn y ddwy gymhareb. Os yw hyn yn dangos tuedd, bydd yn rhaid i Sainsbury's gymryd camau priodol: er enghraifft, adolygu unrhyw fuddsoddiad mawr mewn asedau sefydlog, neu'r difidend y mae'n ei dalu, gan fod y rhain yn ffyrdd o ddiogelu arian.

Cymarebau Trosiant Dyledwyr a Chredydwyr

Mae'r gymhareb Trosiant Dyledwyr yn ymddangos yn afrealistig, er y gallai fod wedi ei dylanwadu gan ddyledion tymor byr sy'n digwydd ar gardiau credyd. Fodd bynnag, gan nad wyf yn gwybod gwerth gwerthiant credyd o'u cymharu â gwerthiant arian parod — a bydd cyfran uchel o werthiant arian parod mewn archfarchnad — ni allaf ystyried y canlyniadau hyn yn hyderus. Os ydynt yn gywir, mae'n dangos bod rheolaeth credyd yn Sainsbury's wedi gwella, am fod y gymhareb wedi gostwng un diwrnod bron.

Mae'r gymhareb Trosiant Credydwyr fwy na thebyg yn fwy cywir (mae'n fwy realistig), er nad yw swm y pryniant credyd, a gall cost ffigur gwerthiant gynnwys eitemau eraill ar wahân i bryniannau. Dengys hyn fod Sainsbury's yn dal i gymryd yr un amser i dalu ei gredydwyr, sy'n awgrymu nad yw'n cael problemau hylifedd (neu byddai nifer y diwrnodau y mae'n cymryd wedi cynyddu).

Cymhareb trosiant stoc

Er nad oes gennyf y ffigur stoc ar gyfartaledd ar gyfer 2003, mae'r gymhareb yn dangos bod y stoc yn cael ei gadw am ychydig yn hwy na'r llynedd (diwrnod yn hwy ar gyfartaledd). Gallai hyn fod oherwydd y ffaith bod un cyfrifiad yn defnyddio stoc cau (nid stoc cyfartalog), er gall hyn hefyd olygu bod Sainsbury's yn wynebu problemau cynyddol wrth gystadlu ag adwerthwyr eraill fel Asda/Wal-Mart a Tesco. Mae'r cyfryngau'n cyflwyno hyn weithiau.

Mae angen i mi gydnabod mai gwybodaeth gyfyngedig yn unig sydd gennyf fel sail i'r dadansoddiad hwn. Er enghraifft, nid oes gennyf ffigurau cymharol ar gyfer Asda/Wal-Mart na Tesco. Byddai hyn yn fy ngalluogi i wneud cymariaethau 'tebyg wrth debyg'. Hefyd, ffigurau dwy flynedd yn unig sydd gennyf, felly mae'n anodd dadlau bod tueddiadau'n digwydd heb ffigurau o flynyddoedd cynharach.

Awgrymiadau ar gyfer gwella

Yn seiliedig ar fy nghyfrifiadau, rwy'n awgrymu bod Sainsbury's yn adolygu ei safle stocddaliad. Mae'r cynnydd yn y gymhareb Trosiant Stoc yn dangos bod stociau yn treulio mwy o amser mewn ystafelloedd storio ac ar silffoedd. Nid yw hyn yn ddelfrydol ar gyfer adwerthwr bwyd, gan fod llawer o'r stociau hyn yn ddarfodus. Hefyd, bydd stociau is yn rhyddhau arian parod ychwanegol, a fydd, yn ei dro, yn gwella'r gymhareb Prawf Asid.

ATODIAD 1: Datganiadau ariannol

Nid yw'r cyfrifon terfynol hyn yn cynnwys:

y Nodiadau eglurhaol (oni nodir yn wahanol)

y dadansoddiad o eitemau eithriadol, a gweithrediadau sy'n parhau ac wedi eu terfynu

ffigurau o Fantolenni'r Cwmni ar gyfer y ddwy flynedd (ffigurau Grŵp yn unig yw'r rhain).

J Sainsbury ccc: Cyfrif Elw a Cholled y Grŵp (detholiadau)
Ar gyfer y 52 wythnos hyd at 27 Mawrth 2004

	2004	2005
	£m	£m
Trosiant yn cynnwys TAW a threth gwerthiant	18,239	18,144
TAW a threth gwerthiant	(1,098)	(1,065)
Trosiant heb gynnwys TAW a threth gwerthiant	17,141	17,079
Costau gwerthiannau	(15.658)	(15,688)
Elw gros	1,483	1,391
Treuliau gweinyddol y grŵp (yn cynnwys costau eithriadol)	(827)	(717)
Elw gweithredu'r grŵp	656	674
Cyfran yr elw mewn mentrau ar y cyd	-	3
Elw/(colled) ar werthu eiddo	17	(11)
Defnydd o weithrediadau — wedi eu terfynu	(3)	61
Elw ar weithgareddau cyffredin cyn llog	670	727
Llog net sy'n daladwy ac eitemau tebyg	(60)	(60)
Elw ar weithgareddau arferol cyn treth	610	667
Treth ar elw ar weithgareddau arferol	(206)	(206)
Elw ar weithgareddau arferol cyn treth	610	667
Treth ar elw ar weithgareddau arferol	(206)	(2060
Elw ar weithgareddau arferol ar ôl treth	404	461
Isafswm llog ecwiti	(8)	(7)
Elw ar gyfer y flwyddyn ariannol	396	454
Difidendau ecwiti	(301)	(298)
Elw cadwedig ar gyfer y flwyddyn ariannol	95	156
Enillion sylfaenol fesul cyfran	20.7c	23.7c

Mantolenni J Sainsbury ccc (Grŵp: detholiadau)
ar 27 Mawrth 2004 a 29 Mawrth 2003

	2004	2003
	£m	£m
Asedau sefydlog		
Asedau anniriaethol	208	226
Asedau diriaethol	8,214	7,540
Buddsoddiadau	116	112
	8,538	7,878
Cyfredol		
Stociau	753	800
Dyledwyr	319	297
Asedau cyfredol Banc Sainsbury's	1,329	1,530
Dyledwyr Banc Sainsbury's sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	1,170	867
Buddsoddiadau	19	20
Arian parod yn y banc ac mewn llaw	465	639
	4,055	4,153
Credydwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn		
Rhwymedigaethau cyfredol Banc Sainsbury's	2,306	2,237
Arall	2,600	2,537
	4,906	4,774
Rhwymedigaethau cyfredol net	851	621
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau cyfredol	7,687	7,257
Symiau credydwyr sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	2,194	1,885
Darpariaethau ar gyfer dyledion a thaliadau	308	300
Cyfanswm yr asedau net	5,185	5,072
Cyfalaf a chronfeydd wrth gefn	**486**	**484**
Cyfalaf cyfrannau a ddefnyddiwyd	1,438	1,424
Cyfrif premiwm cyfrannau	22	22
Cyfrif ailbrisiad neilltuedig	3,158	3,073
Cyfrif elw a cholled	5,104	5,003
Cronfeydd cyfranddeiliaid ecwiti	81	69
Llog Ariannol Ecwiti	5,185	5,072
Cyfanswm y cyfalaf a ddefnyddiwyd		

ATODIAD 2: Manylion Asedau Cyfredol, J Sainsbury ccc.

	2004	**2003**
	£m	**£m**
Stoc		
Nwyddau i'w hailwerthu	746	660
Tir a ddelir ar gyfer datblygu ac sy'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd	7	107
Eiddo a ddelir ar gyfer ei ailwerthu		33
	753	**800**
Dyledwyr		
Dyledwyr masnach	71	116
Dyledwyr eraill	95	101
Dyledwyr eraill sy'n ddyledus mewn mwy na blwyddyn	4	10
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	149	70
	319	**297**
Asedau cyfredol, yn cynnwys asedau cyfredol Banc Sainsbury's		
Arian parod	78	40
Buddsoddiadau asedau cyfredol	19	20
Trysorlys a biliau eraill	61	70
Benthyciadau a blaensymiau i:		
Fanciau	33	298
Cwsmeriaid	934	661
Diogelwch gwarannau dyled	148	448
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	75	13
	1,348	**1,550**

Manylion Rhwymedigaethau Cyfredol, J Sainsbury ccc.

	2004	**2003**
	£m	**£m**
Credydwyr sy'n ddyledus o fewn 1 blwyddyn		
Benthyciadau banc a gorddrafftiau	340	127
Nodiadau tymor byr	22	49
Ymrwymiadau yn unol â phrydlesu cyllid	41	37
Credydwyr treth	1,229	1,237
Treth gorfforaeth	85	98
Nawdd cymdeithasol/trethi eraill	30	60
Credydwyr eraill	355	443
Croniadau	280	269
Difidend arfaethedig	218	217
	2,600	**2,237**

Credydwyr sy'n ddyledus o fewn 1 blwyddyn (Banc Sainsbury's)		
Benthyciad gan gyfranddeiliad lleiafrif	27	11
Adneuon gan fanciau		12
Cyfrifon cwsmeriaid	2,200	2,166
Croniadau ac incwm gohiriedig	79	48
	2,306	**2,237**

ATODIAD 3: Cyfrifo cymarebau allweddol, J Sainsbury ccc

Enw'r Gymhareb	Dull Cyfrifo	Nodiadau
Cyfredol	Asedau Cyfredol / Rhwymedigaethau Cyfredol	1: Stoc 2: Dyledwyr
Prawf Terfynol (Asedau Cyflym)	Asedau Cyfredol / Rhwymedigaethau Cyfredol	1: Stoc
Trosiant Dyledwyr	Dyledwyr Masnach / Trosiant *x 365*	3: Dyledwyr 4:Trosiant
Trosiant Credydwyr	Dyledwyr Masnach / Prynwyr Credyd x 365	5: Prynwyr Credyd
Trosiant Stoc	Stoc Cyfartalog / Costau Gwerthiannau x 365	6: Stoc Cyfartalog

Nodiadau

1 Defnyddir ffigur Nwyddau i'w Hailwerthu.

2 Mae 'Dyledwyr eraill sy'n ddyledus mewn mwy na blwyddyn' wedi eu heithrio.

3 Defnyddir ffigur dyledwyr masnach.

4 Defnyddir trosiant yn cynnwys TAW a threth gwerthiant (Treth yr UD oherwydd bod peth bwyd yn cael ei adwerthu yn UDA) oherwydd cesglir y trethi hyn gan y dyledwyr ac felly cânt eu cynnwys yn y ffigur ar gyfer Dyledwyr Masnach. Nid oes unrhyw arwydd y gallaf ddod o hyd iddo yn y Cyfrifon ynghylch swm y gwerthiannau arian parod a'r gwerthiannau credyd, felly defnydd cyfyngedig yn unig sydd i'r gymhareb hon.

5 Defnyddir ffigur cost Gwerthiannau (nid oes ffigur wedi ei nodi ar gyfer pryniannau credyd).

6 Gellir cyfrifo stoc cyfartalog ar gyfer 2004, ond defnyddir stoc cau 2003 ar gyfer ffigur 2003.

	2004	2003
Cymhareb Gyfredol		
Asedau Cyfredol	746	660
	315	287
	<u>1,348</u>	<u>1,550</u>
	2,409	2,497
Rhwymedigaethau Cyfredol	4,906	4,774
Cymhareb	**0.49**	**0.52**
Asedau Cyflym		
AC — stoc	1,663	1,837
Rh	4,906	4,774
Cymhareb	**0.34**	**0.38**
Trosiant dyledwyr		
Dyledwyr	71	116
Trosiant	18,239	18,144
Diwrnodau	**1.4**	**2.3**
Trosiant credydwyr		
Credydwyr masnach	1229	1237
Cost gwerthiannau	15,658	15,688
Diwrnodau	**28.6**	**28.8**
Trosiant stoc		
Stoc arferol	703	660
Cost gwerthiannau	15,658	15,688
Diwrnodau	**16.4**	**15.4**

Sylwadau ar Adroddiad Mohsin Sumar ar aseiniad maes (b)

Mae Mohsin wedi ysgrifennu adroddiad wedi ei strwythuro a'i eirio'n dda, gyda chyfrifiadau cywir a gwerthusiad manwl i'w gefnogi.

Cyfrifiadau

Mae'r rhain yn gywir ar gyfer y pum cymhareb. Mae Mohsin wedi dangos pa ffigurau y mae wedi eu defnyddio ac wedi esbonio pam y mae naill ai wedi dewis neu wrthod eitemau penodol. Mae ei resymau yn eithaf cadarn ac mae'n cydnabod bod ei ganlyniadau'n amheus weithiau, fel arfer oherwydd diffyg gwybodaeth. Mae'r cyfrifiadau wedi eu cyflwyno'n dda, gyda'r gwaith cyfrifo'n cael ei ddangos. Mae Mohsin yn defnyddio atodiadau yn effeithiol a chroesgyfeiriadau i'r rhain lle y bo'n briodol yng nghorff ei adroddiad.

Adroddiad

Mae Mohsin wedi esbonio ei ddewis o fusnes ac wedi rhoi gwybodaeth fanwl a chywir am gyfalaf gweithredol, ei reolaeth a'i berthnasedd i hylifedd busnes. Mae wedi nodi deunydd darllen cefndirol ac wedi dewis dyfyniadau perthnasol i gefnogi ei esboniadau.

Mae dadansoddiad Mohsin yn rhesymegol ac yn arddangos dealltwriaeth gadarn o gysyniadau hylifedd ac effeithlonrwydd a'r ffordd y gellir mesur y rhain drwy ddadansoddiad cymarebau. Mae Mohsin hefyd yn ymwybodol o gyfyngiadau dadansoddi cymarebau yn gyffredinol a'r dadansoddiad penodol hwn. Mae wedi cefnogi'r dadansoddiad hwn trwy awgrym sy'n seiliedig ar ei gyfrifiadau. Mae'r awgrym hwn wedi ei esbonio a gellir ei gyfiawnhau'n dda. Efallai y gallai Mohsin fod wedi gwneud awgrymiadau ychwanegol, yn seiliedig ar ddarllen amryw adroddiadau a datganiadau allweddol a wnaed (Cyfarwyddwyr, Cadeirydd) gan yr ymddengys ei fod yn ymwybodol o'r anawsterau diweddar y mae'r cwmni hwn wedi eu cael o ran cystadlu â'i gystadleuwyr.

Yn Gyffredinol

Mae'r cyfrifiadau yn gywir ac wedi eu cyflwyno'n dda. Mae Mohsin wedi dangos y gallu i gymhwyso, dadansoddi a gwerthuso. O ran bodloni'r meini prawf asesu, mae Mohsin yn sicr wedi seilio ei sylwadau a'i gyfrifiadau 'yn gywir ar y busnes dewisol' ac wedi arddangos 'dealltwriaeth . . . o'r math o fusnes ac effaith hyn ar gyfansoddiad/gofynion cymarebau allweddol a chyfalaf gweithredol' (Band Marciau 2). Ceir tystiolaeth yn ei waith ei fod yn bodloni gofynion Band Marciau 3 i werthuso'r wybodaeth a ffurfio 'barnau rhesymedig' ac i ddod i 'gasgliadau synhwyrol am reoli cyfalaf gweithredol', er bod yr ystyriaeth o 'wybodaeth gefndirol am y busnes' yn gyfyngedig. Mae Mohsin hefyd yn bodloni'r maen prawf i wneud 'awgrymiadau rhesymol ar gyfer gwelliant' ac mae'n dangos 'dealltwriaeth o gydrannau gwahanol cyfalaf gweithredol', er enghraifft yn ei drafodaeth am werth gwneud gostyngiadau stoc. Mae'r gwaith hwn yn cyrraedd Band Marciau 3 ac awgrymir bod 14 o farciau yn briodol.

(DS: mae hon yn farn heb ei chymedroli.)

Uned 11: Tystiolaeth Asesu (c)

Gwybodaeth

Mae Lee Ltd yn gwneud bwydydd llysieuol sy'n cael eu gwerthu gan roseriaid sydd naill ai'n annibynnol neu sydd mewn cadwyni adwerthu bach. Nid yw Lee Ltd yn gwerthu'n uniongyrchol i'r cyhoedd. Ar hyn o bryd, mae'r cwmni'n defnyddio cwmni cludo allanol i gludo ei gynnyrch. Y gost eleni o logi'r cwmni cludo yw £50,000. Rhagwelir y bydd y gost hon yn codi 10 y cant y flwyddyn dros y pum mlynedd nesaf.

Mae cyfarwyddwyr Lee Ltd yn ystyried y 'Prosiect Cludiant', lle bydd Lee Ltd yn buddsoddi mewn cerbydau cludo ei hun. Mae'r cyfarwyddwyr yn amcangyfrif y byddai'r cerbydau hyn yn costio £150,000 i ddechrau, ac yn cael eu prynu ar ddechrau'r prosiect gyda'r holl gostau eraill yn cael eu talu ar ddiwedd y flwyddyn berthnasol. Ariennir prynu'r cerbydau hyn gan fenthyciad hir dymor o £150,000, ar gost o 14 y cant y flwyddyn.

Os aiff y cyfarwyddwyr â'r Prosiect Cludiant yn ei flaen, maent wedi cyfrifo y bydd Lee Ltd yn gwneud arbedion arian parod net trwy beidio â gorfod talu'r cwmni cludiant dros y pum mlynedd nesaf, fel a ganlyn.

Blwyddyn	*Arbedion arian parod net (£)*
Un	38,800
Dau	41,400
Tri	44,800
Pedwar	50,200
Pump	55,400

Mae arbedion arian parod net yn cael eu trin fel mewnlifau arian parod net.

Os nad yw'r cyfarwyddwyr yn buddsoddi yn y Prosiect Cludiant, byddant yn defnyddio'r rhan fwyaf o'r benthyciad i ariannu prosiect arall, y 'Prosiect Rhwydwaith Newydd'. Mae'r rhwydwaith cyfrifiadurol presennol a ddefnyddir gan staff yn Lee Ltd yn hen ac yn annibynadwy ac mae'n gyfyngedig i feddalwedd cyffredinol yn unig (prosesu geiriau, taenlenni, cronfeydd data). Nid oes gan y cwmni system gyfrifo gyfrifiadurol, na phresenoldeb ar y rhyngrwyd.

Os yw'r cyfarwyddwyr yn mynd ymlaen â'r Prosiect Rhwydwaith Newydd, maent wedi cael ffigurau sy'n amcangyfrif y bydd y Prosiect hwn yn talu am ei hun mewn 3 blynedd, cyfradd adennill cyfrifo o 25 y cant a gwerth presennol net o £4,500.

Tasg 1

Gan ddefnyddio'r ffigurau arbedion arian parod net a ddarparwyd, cyfrifwch y canlynol ar gyfer y Prosiect Cludiant:

- Cyfnod talu'n ôl
- Cyfradd adennill cyfrifo
- Gwerth presennol net.

Nodiadau

Wrth gyfrifo'r gyfradd adennill Cyfrifo, mae'r cyfarwyddwyr yn defnyddio'r fformiwla

$$\frac{\text{Elw/adenillion disgwyliedig ar gyfartaledd}}{\text{Buddsoddiad cychwynnol}}$$

Mae'r ffactorau gostyngiad ar gyfer 14 y cant fel a ganlyn.

Blwyddyn	
Un	0.8772
Dau	0.7695
Tri	0.6750
Pedwar	0.5921
Pump	0.5194

Tasg 2

Lluniwch adroddiad ar gyfer y cyfarwyddwyr sy'n gwerthuso'r dewis rhwng buddsoddi yn y ddau brosiect arfaethedig ar gyfer Lee Ltd.

Cynhwyswch yn eich adroddiad ystyriaethau ariannol a rhai anariannol a fydd yn dylanwadu ar y cyfarwyddwyr. Gan nad yw'r cyfarwyddwyr yn gyfarwydd â dulliau arfarnu buddsoddiad, cynhwyswch yn eich adroddiad drafodaeth ar gynaliadwyedd a chyfyngiadau'r dulliau arfarnu buddsoddiad yr ydych wedi eu defnyddio.

Adroddiad Alicia Francis

At: Gyfarwyddwyr Lee Ltd
Gan: Alicia Francis
Pwnc: Gwerthusiad o'r ddau Brosiect

Gofynnwyd i mi gyfrifo'r cyfnod Talu'n ôl, cyfradd adennill cyfrifo, a gwerth presennol Net ar gyfer y Prosiect Cludiant. Mae gennyf y canlyniadau canlynol.

1. Cyfnod talu'n ôl

		£
Yr all-lif arian yw:	Blwyddyn Un	38,800
	Blwyddyn Dau	41,400
	Blwyddyn Tri	44,800
		125,000

= 3 blynedd a $\frac{25,000}{50,200}$ = 3.498 o flynyddoedd

Adferir yr arian mewn tair blynedd a chwe mis.

2. Cyfradd adennill Cyfrifo (CAC)

Cyfanswm yr adenillion (arbedion) yw	£230,600
Yr adenillion ar gyfartaledd yw	£46,120
Y buddsoddiad cychwynnol yw	£150,000

APR = 30.75 %

3. Gwerth presennol net (GPN)

Blwyddyn	**Llif Arian**	**Gostyngiad**	**GC**
0	(150,000)	1.0000	(150,00)
1	38,800	0.8772	34,035
2	41,400	0.7695	31,857
3	44,800	0.6750	30,240
4	50,200	0.5921	29,723
5	55,400	0.5194	28,775
			4,630

GPN = £4,630

Gofynnwyd i mi hefyd werthuso'r ddau Brosiect.

Crynodeb o'r canlyniadau

	Prosiect Cludiant	**Prosiect Rhwydwaith Newydd**
Cyfnod talu'n ôl	3 ½ blynedd	3 blynedd
Cyfradd adennill cyfrifo	30.75%	25%
Gwerth presennol net	£ 4 630	£4 500

Dengys fy nghrynodeb i, er bod gan y Prosiect Cludiant gyfnod talu nôl hwy, fod ganddo gyfradd adennill cyfrifo a gwerth presennol net uwch.

Cyfnod talu'n ôl

Diben y dull hwn yw cyfrifo pa mor hir y bydd yn cymryd i adfer yr arian a wariwyd ar brosiect. Am fod busnesau'n cymryd risgiau wrth fuddsoddi, mae'n amlwg yn well cael yr arian a fuddsoddwyd yn ôl cyn gynted â phosibl, hy adfer y gwariant. Gwendid yn y dull hwn yw ei fod yn anwybyddu'r elw, am ei fod ond yn edrych ar yr arian parod cysylltiedig.

O'r ddau Brosiect, bydd Cludiant yn cymryd chwe mis ychwanegol i adennill y gwariant. Gyda phethau eraill yn gyfartal, felly, dylai'r cyfarwyddwyr fuddsoddi yn y Prosiect Rhwydwaith Newydd. Fodd bynnag, mae angen iddynt ystyried proffidioldeb, a hefyd y ffaith y bydd gan y buddsoddiadau gwahanol hyn risgiau gwahanol. Am fod cyfrifiaduron yn newid ac yn datblygu mor gyflym, mae'n bwysig cael yr arian yn ôl yn fwy cyflym nag ar gyfer prosiectau eraill felly dylai'r Prosiect Rhwydwaith Newydd fod â chyfnod Talu'n Ôl cyflymach.

Cyfradd adennill cyfrifo (CAC)

Diben y dull hwn yw i gyfrifo pa mor broffidiol yw'r buddsoddiad. Ceir fformiwlâu gwahanol y gellir eu defnyddio, ac rwyf wedi defnyddio un i gyfrifo'r canlyniadau. Mae gan CAC y fantais ei bod yn ystyried yr elw a'r adenillion. Fodd bynnag, mae'n anwybyddu cyflymder cael yr arian yn ôl, felly ni fydd yn ystyried yr agwedd hon.

Mae'r Prosiect Cludiant yn ymddangos yn fwy proffidiol am fod ganddo CAC uwch, o dros 5%. Fodd bynnag, mae'n rhaid hefyd ystyried effaith y ddau Brosiect ar y cwsmeriaid a'r cyflenwyr. Er enghraifft, gall fod yn well gan gwsmer gael cludiant dibynadwy yn hytrach na chrynodebau cyfrifiadurol o'r hyn sy'n ddyledus ganddynt, neu efallai y byddai'n well ganddynt gysylltu â Lee Ltd gan ddefnyddio e-bost (a fyddai'n bosibl gyda'r Prosiect Rhwydwaith Newydd) yn hytrach na chael faniau cludiant Lee Ltd yn lle faniau cludiant eraill yn troi i fyny. A fydd y Prosiect Cludiant yn gwneud cludiant yn fwy dibynadwy neu a fydd y Prosiect Rhwydwaith Newydd yn golygu cyfathrebiadau mwy effeithlon? Ni fydd y rhain o reidrwydd wedi eu cynnwys yn y cyfrifiadau CAC.

Gwerth presennol net (GPN)

Diben y dull hwn yw ystyried y ffaith bod gwerth am arian yn gostwng dros amser. Er nad yw hyn yn ymwneud yn gyfan gwbl â chwyddiant, mae'n seiliedig ar y ffaith ei bod yn well i fusnes gael arian nawr nag yn y dyfodol. Os yw'r busnes yn cael arian nawr, gall ei ddefnyddio, ee ei fuddsoddi, a chael adenillion na fydd yn eu cael os nad yw'r arian yno. Mae'r dull hwn felly'n ystyried llifau arian, ac yn cyfrifo gwerth presennol llifau arian yn y dyfodol. Yn yr achos hwn rwyf wedi defnyddio 14% am fod Lee Ltd yn talu 14% ar y benthyciad, sy'n golygu mai dyma gost cyfalaf Lee Ltd. Ceir crynodeb o ddadansoddiad llifau arian yn y dyfodol yn y cyfrifiadau GPN.

Mae gan y Prosiect Cludiant GPN gwell am ei fod yn uwch, er bod y ddau yn gadarnhaol ac nid oes llawer o wahaniaeth (£130 yn unig). Gan nad yw'r dulliau hyn 100% yn gywir, nid yw'r gwahaniaeth yn golygu llawer iawn.

Yr hyn nad yw'n glir yw faint sydd wedi cael ei fuddsoddi yn y Prosiect Rhwydwaith Newydd, oherwydd dywedwyd wrthyf i y bydd y rhan fwyaf o'r benthyciad yn cael ei wario ar hwn. Bydd angen i'r cyfarwyddwyr ystyried GPN ac ati weddill yr arian (y gwahaniaeth rhwng gwario ar y ddau Brosiect).

Casgliad

Nid yw'r cyfrifiadau'n dangos enillydd clir. Mae'r Prosiect Cludiant yn well ar gyfer CAC a GPN, er bod gan y Prosiect Rhwydwaith Newydd gyfnod Talu'n ôl gwell. Gellir gwneud y penderfyniad ar ffactorau anariannol, fel y rhai a nodwyd uchod. Mae ffactorau eraill yn cynnwys materion fel cynnal a chadw'r cyfrifiaduron a'r cerbydau cludiant (pwy fydd yn gwneud hyn?), a'r effaith ar staff (ee hyfforddiant ar gyfer y cyfrifiaduron newydd?).

Sylwadau ar Adroddiad Alicia Francis ar aseiniad maes (c)

Mae Alicia wedi ysgrifennu adroddiad wedi ei strwythuro a'i eirio'n addas, gyda chyfrifiadau cywir i'w gefnogi.

Cyfrifiadau

Mae'r rhain yn gywir ar gyfer y tri dull. Maent wedi eu cyflwyno yn dda ac mae'r cyfrifiadau i gyd yn cael eu nodi. Hwyrach bod Alicia wedi creu tabl cryno o'r canlyniadau, gan wahanu'r cyfrifiadau yn atodiad, ond mae wedi gwneud yr hyn a ofynnwyd iddi ei wneud yn effeithiol.

Adroddiad

Mae Alicia wedi gwneud nifer o ddatganiadau cyffredinol cywir am y tri dull, gan grynhoi'r hyn y mae pob un yn ceisio ei gyflawni a dynodi eu cyfyngiadau. Mae sylwadau ar Dalu nôl a CAC yn gliriach na'r rheiny ar GPN, lle mae Alicia yn cael trafferth i esbonio'n union ddiben y dull hwn. Mae Alicia hefyd yn colli'r cyfle i gefnogi eu sylwadau ar GPN gydag esboniad llawn o'r llif arian gostyngol.

Mae Alicia wedi cynnwys crynodeb defnyddiol yn cymharu'r canlyniadau ar gyfer y ddau Brosiect. Mae ei sylwadau ar y ffigurau cymharol yn gywir a cheir peth esboniad, dadansoddiad a gwerthusiad o'r sefyllfa.

Amlinellir ystyriaethau ariannol ac mae Alicia wedi nodi rhai ystyriaethau pwysig anariannol yng nghyd-destun y cwmni hwn. Fodd bynnag, dim ond datblygiad cyfyngedig sydd i'w dadleuon ar yr agwedd hon.

Yn gyffredinol

Mae'r cyfrifiadau yn gywir ac wedi eu cyflwyno'n dda ar y cyfan. Mae Alicia wedi dangos mwy na dealltwriaeth sylfaenol o'r dulliau gwahanol o arfarnu buddsoddiad ac mae wedi mynd y tu hwnt i wneud 'peth' ymgais i drafod addasrwydd pob dull. Mae ei gwaith yn gyflawn ar y cyfan, ac nid yn unig yn ddisgrifiadol ond hefyd yn esboniadol ac felly mae'n cyrraedd Band Marciau 2. Mae'r maen prawf yn y Band Marciau hwn sef ystyried addasrwydd 'gyda mwy o gyfeiriad at y sefyllfa a roddir' yn cael ei fodloni, ac mae Alicia hefyd yn dangos 'dealltwriaeth sylfaenol o ddadansoddiad sensitifrwydd . . trwy drafodaeth sy'n cydnabod y broblem o arfarnu yn seiliedig ar amcangyfrifon'. Fodd bynnag, nid yw Alicia yn bodloni'r meini prawf sy'n gysylltiedig â Band Marciau 3; er enghraifft, nid yw ei chasgliadau'n glir (o ran eu datblygiad a'u dadleuon cefnogol). Mae'r gwaith hwn yn cyrraedd Band Marciau 2 ac awgrymir bod 10 o farciau yn briodol.

Uned 11: Tystiolaeth Asesu (ch)

Gwybodaeth

Mae rhywun wedi gadael £10,000 i chi ar yr amod eich bod yn ei fuddsoddi'n ddoeth. Mae gennych gyfrif cyfredol gyda Lloyds TSB ac mae aelod o'r staff wedi eich cynghori ynghylch y cyfraddau adennill canlynol ar gyfrifon cynilo perthnasol.

Adnau tymor Lloyds TSB	4.85 y cant gros (tymor o flwyddyn)
	4.y cant gros (tymor o ddwy flynedd)
	5.0 y cant gros (tymor o dair blynedd)
ISA Lloyds TSB ISA	4.9 y cant di-dreth (uchafswm £3,000)

Mae ffrind wedi awgrymu y byddwch yn cael gwell cyfradd adenillion os byddwch yn penderfynu buddsoddi mewn cwmni cyfyngedig. Mae'r ffrind hwn wedi argymell Osborne plc, ac wedi rhoi darn o'i gyfrifon a gyhoeddwyd a nodir ar y dudalen nesaf.

Tasg

Gofynnir i chi ysgrifennu adroddiad yn gwerthuso'r buddsoddiad arfaethedig yn Osborne plc.

Yn eich adroddiad mae'n ofynnol i chi:

- esbonio'r gwahaniaeth rhwng buddsoddi £10,000 yng nghyfalaf cyfrannau Osborne plc a rhoi benthyciad o £10,000 i'r cwmni hwn;
- aseswch ddichonoldeb eich buddsoddiad arfaethedig, yn seiliedig ar y cymarebau yr ydych wedi eu cyfrifo;
- cymharu a chyferbynnu buddsoddi £10,000 o bosibl yng nghyfranddaliadau Osborne plc â buddsoddi £10,000 yn un neu fwy o gyfrifon cynilo Lloyds TSB a nodwyd yn gynharach.

Noder:

Rydych wedi darganfod bod y pris cyfredol ar gyfer cyfranddaliadau Osborne plc ar y Farchnad Stoc tua'r un faint â'u gwerth nominol (£1).

Cyfrif Elw a Cholled Osborne plc ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Rhagfyr

	Nodiadau	**2006**	**2005**
		£	**£**
Trosiant	1	4,643 364	2,863,576
Elw gweithredol	1	539,251	366,343
Llog	2	26,050	28,700
Elw ar weithgareddau arferol cyn trethiant		513,201	337,643
Trethiant ar weithgareddau arferol		111,325	46,950
Elw ar weithgareddau arferol ar ôl trethiant		401,876	290,693
Difidend		61,500	25,200
Elw cadwedig ar gyfer y flwyddyn		340,376	265,493

Mantolen Osborne plc ar 31 Rhagfyr

	Nodiadau	**2006**	**2005**
		£	**£**
Asedau sefydlog			
Asedau sefydlog diriaethol		1,203,270	986,210
Asedau cyfredol			
Stociau a gwaith ar y gweill		96,642	130,720
Dyledwyr		1,504,055	1,280,172
Arian parod yn y banc ac mewn llaw		1,995	99,575
		1,602,692	1,510,467
Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	3	1,322,597	1,368,688
Asedau cyfredol net		280,095	141,779
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau cyfredol		1,483,365	1,127,989
Credydwyr: symiau sy'n dod yn ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn			
11 y cant o stoc dyledebau 2010/2014		(200,000)	(200,000)
Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau a thaliadau		(30,000)	(15,000)
		1,253,365	912,989
Cyfalaf a chronfeydd wrth gefn			
Cyfalaf cyfrannau a ddefnyddiwyd	4	315,000	315,000
Cyfrif premiwm cyfrannau		22,283	22,283
Cyfrif elw a cholled		916,082	575,706
		1,253,365	912,989

Nodiadau i'r Cyfrifon

		2006	2005
		£	£
1	*Trosiant ac elw*		
	Trosiant	4,643,364	2,863,576
	Cost gwerthiannau	3,603,915	2,162,925
	Elw gros	1,039,449	700,651
	Treuliau Gweinyddu a Dosbarthu	500,198	334,308
	Elw gweithredol	539,251	366,343
2	Llog		
	Taladwy ar stoc dyledebau	22,000	22,000
	Taladwy ar orddrafft banc a benthyciadau eraill	4,550	7,150
		26,550	29,150
	Derbyniadwy	500	450
	Taladwy net	26,050	28 700
3	Credydwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn		
	Credydwyr masnach	1,072,272	887,052
	Treuliau, treth a difidendau a gronnwyd	250,325	481,636
		1,322,597	1,368,688
4	Cyfalaf cyfrannau a ddefnyddiwyd		
	Cyfrannau arferol a awdurdodwyd am £1 yr un	2,000,000	2,000,000
	Cyfrannau arferol a gyhoeddwyd ac a dalwyd yn llawn am £1 yr un	315,000	315000

Adroddiad: Brian McLean

1 Y gwahaniaeth rhwng buddsoddi £10,000 yng nghyfranddaliadau Osborne plc, a rhoi benthyciad o £10,000 i'r cwmni hwn.

Mae gennyf £10 000 i'w fuddsoddi. Rwyf wedi gweld bod Osborne plc yn benthyg arian ar ffurf benthyciadau. Daw'r dystiolaeth am hyn o'r Fantolen a'r Nodiadau i'r Cyfrifon. Dywed y Fantolen wrthyf fod gan Osborne plc fenthyciad hir dymor ar hyn o bryd ar ffurf dyledebau. Mae'r rhain yn ad-daladwy rhwng blynyddoedd 2010 a 2014, ac mae Osborne plc yn talu llog o 11% ar y dyledebau hyn. Mae'r Nodiadau i'r Cyfrifon yn sôn am 'fenthyciadau eraill' (Nodyn 2, taliadau llog) felly mae'n rhaid i'r cwmni dalu llog i fenthycwyr eraill, ee eu banc. Ni allaf ganfod beth yw'r gyfradd llog yma. Fodd bynnag, mae'r wybodaeth yn awgrymu y gallwn roi benthyg yr arian hwn ar gyfradd o 11%, a fyddai'n rhoi adenillion i mi o £1100 y flwyddyn ar fy menthyciad. Fodd bynnag, bydd yr adenillion hyn yn cael eu trethu. Os byddaf yn talu 20% o dreth, bydd gennyf £880 net (£1100–£220). Mewn arian pur, felly, bydd angen i mi ennill y swm hwn o leiaf os byddaf yn buddsoddi yng nghyfranddaliadau Osborne plc.

Dengys fy nghyfrifiadau, pe byddem wedi buddsoddi £10 000 yng nghyfranddaliadau Osborne plc, byddai'r cyfranddaliadau hyn wedi ennill £1.28 fesul cyfran o £1, sy'n swm enfawr, llawer yn uwch na'r adenillion ar fy menthyciad. Fodd bynnag, ni fyddem wedi derbyn hyn fesul cyfran, oherwydd y byddem yn dibynnu ar ddifidendau. Dengys fy nghyfrifiadau fod Osborne plc yn talu rhwng 8c fesul cyfran (2005) a bron 20c fesul cyfran (2006). Dim ond gwybodaeth y ddwy flynedd sydd gennyf, felly os yw'r wybodaeth hon yn nodweddiadol a'r difidend arferol yw 14c, mae hon yn gyfradd adennill llawer yn well nag 11c am bob £ yr wyf yn ei buddsoddi. Unwaith eto, bydd yn rhaid i mi dalu treth ar hyn, ond rwy'n deall bod y gyfradd dreth tua'r un peth neu'n union yr un peth, felly byddai'n dal yn well i mi fuddsoddi mewn cyfranddaliadau. Mae'n rhaid i mi gofio, fodd bynnag, mai'r cyfarwyddwyr sy'n penderfynu faint i dalu mewn difidend. Fodd bynnag, os edrychaf ar yr elw y maent yn ei wneud ar ôl treth (y mae'r cyfranddeliaid fel fi yn berchen arno), a nodir yn y cymarebau EPS, mae hyn yn rhoi 92c a £1.28 fesul cyfran o £1. Mae hwn yn £1.10 fesul cyfran o £1 ar gyfartaledd, felly mae'r cyfarwyddwyr yn debygol o dalu difidendau uchel, gan gymryd bod yr arian parod ar gael ganddynt.

Dengys fy nghyfrifiadau fod Osborne plc yn hylifol. Mae ganddynt hylifedd da, a ddengys gan y cymarebau Cyfredol a Phrawf Terfynol, felly dylai'r cyfarwyddwyr allu talu difidendau o arian parod. Hefyd, ceir cymarebau Sicrwydd Llog uchel, felly nid oes yn rhaid i Osborne plc dalu cyfran uchel o'i elw i fenthycwyr.

Nid taliadau fel llog yw'r unig ffactor y bydd angen i mi ei ystyried. Rwyf hefyd am sicrhau fy mod yn debygol o gael fy arian yn ôl os byddaf ei eisiau. Os byddaf yn rhoi benthyg arian, rwyf yn gredydwr blaen, sy'n golygu y byddaf yn cael fy arian yn ôl os bydd y cwmni'n methdalu, o leiaf cyn y cyfranddeiliaid. Felly mae rhoi benthyg arian yn golygu ei fod yn fwy diogel o ran cael yr arian yn ôl. Hefyd, efallai bod terfyn amser ar y benthyciad, lle nad oes o ran buddsoddi mewn cyfranddaliadau, felly gallaf gynllunio am ba hyd i roi benthyg arian yn y ddau achos (gallaf bob amser werthu'r cyfranddaliadau pryd bynnag y byddaf am wneud hynny).

Fel cyfranddaliwr, rwyf yn berchennog yn hytrach nag yn fenthyciwr. Golyga hyn y gallaf bleidleisio yn yr hyn y mae'r cwmni'n ei wneud, er i fod yn realistig, ni fydd gennyf lawer o rym (dim ond 3% o gyfanswm y cyfranddaliadau, ac felly cyfanswm y pleidleisiau yw £10 000 o £315 000).

Un pryder mawr sydd gennyf yw chwyddiant. Os wyf yn rhoi benthyg yr arian hwn, bydd yn gostwng mewn gwerth dros amser gan fod gan yr economi chwyddiant fel arfer, sy'n golygu bod gwerth swm penodol o arian yn gostwng o ran yr hyn y gall ei brynu. Felly ni fydd fy £10 000 ar ddiwedd, dyweder, cyfnod benthyg o bum mlynedd yn werth yr hyn y mae'n werth nawr. Fodd bynnag, os ydwyf yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau, gallaf ennill o ran twf cyfalaf os yw pris y cyfranddaliadau'n cynyddu ar y Gyfnewidfa Stoc. Rwyf felly nid yn unig yn cael difidendau uwch ond hefyd gwerth cyfalaf uwch. Mae hyn wrth gwrs yn cymryd y bydd pris y cyfranddaliadau yn cynyddu. Nid oes unrhyw sicrwydd y bydd hyn yn digwydd, ac felly mae buddsoddi mewn cyfranddaliadau yn fwy o risg yn hyn o beth, yn yr un modd ag y mae o ran cael yr arian yn ôl os yw Osborne plc yn methu.

2 Dichonoldeb fy muddsoddiad yn seiliedig ar gymarebau.

Gweler yr Atodiad a'r Nodiadau ynglŷn â'r ffordd yr wyf wedi cyfrifo'r cymarebau hyn.

a) Proffidioldeb

Adenillion ar gyfalaf a ddefnyddiwyd	2006: 36.4% 2005: 32.5%
Maint yr elw net	2006: 11.6% 2005: 12.8%
Maint yr elw gros	2006: 22.4% 2005: 24.5%
% Treuliau	2006: 10.8% 2005: 11.7%
Trosiant asedau	2006: 3.1 gwaith 2005: 2.5 gwaith

Mae ROCE yn dangos i mi fod Osborne plc wedi gwella ei broffidioldeb bron 4% (cynnydd o dros 10% o ffigur i ffigur) yn y flwyddyn. Mae wedi gwneud hyn trwy ddefnydd mwy effeithlon o'i asedau, sy'n trosi'n gyflymach yn 2006. Er bod maint yr elw net wedi disgyn, mae Osborne plc yn fwy effeithlon o ran bod % y treuliau wedi disgyn felly mae'n gwario llai fesul £1 o werthiannau. Mae maint yr elw gros hefyd wedi disgyn, sy'n cael sgîl-effaith, sy'n achosi i faint yr elw net ddisgyn. Mae hwn wedi disgyn 1.2%, ond byddai wedi disgyn dros 2% pe na fyddai Osborne plc wedi bod yn fwy effeithlon yn lledaenu ei gostau dros ei werthiannau.

Mae ECLlTh cynyddu bron 50% (47%) yn y flwyddyn, o ffigur i ffigur. Mae hwn yn gynnydd enfawr, felly mae'r cynnydd yng ngwerthiannau Osborne plc nid yn unig yn cynyddu cyfanswm ei elw ond hefyd ei broffidioldeb wrth eu mesur mewn canrannau.

b) Hylifedd ac Effeithlonrwydd Tymor Byr

Cymhareb gyfredol	2006: 1.21 2005: 1.10
Asedau cyflym	2006: 1.14 2005: 1.01
Diwrnodau dyledwyr	2006: 118 o ddiwrnodau 2005: 163 o ddiwrnodau
Diwrnodau credydwyr	2006: 109 o ddiwrnodau 2005: 150 o ddiwrnodau
Trosiant stoc	2006: 9.8 o ddiwrnodau 2005: 22 o ddiwrnodau

Mae Osborne plc wedi gwella ei hylifedd tymor byr gan fod y cymarebau Cyfredol a Phrawf Terfynol wedi cynyddu. Ceir dros £1.20 mewn asedau cyfredol am bob £1 o rwymedigaethau cyfredol, sy'n awgrymu bod gan Osborne plc ddigon o arian ac asedau tymor byr i dalu ei ddyledion uniongrychol. Mae hefyd dros £1 ar gael ar gyfer bob £1 o rwymedigaethau cyfredol heb fod Osborne plc yn gorfod gwerthu unrhyw stoc, sy'n golygu ei fod mewn sefyllfa hylifol gref. Mae ei gyfnodau credyd a gymerir ac a ganiateir wedi gostwng yn 2006, sy'n awgrymu nad yw'n cael unrhyw drafferth yn talu credydwyr, a bod ganddo system casglu dyledion effeithiol ar gyfer dyledwyr. Mae'r gymhareb trosiant stoc yn seiliedig ar wybodaeth gyfyngedig ond mae'n dal yn awgrymu bod y cwmni yn trosi ei stoc yn effeithlon iawn, ac nad yw'n cadw gormod (cadarnhawyd hyn gan y Prawf Terfynol).

c) Hylifedd Hir dymor

Geriad	2006: 13.5% 2005: 17.7%
Cymhareb Ddyledion	2006: 54.3% 2005: 62.8%

Mae gan Osborne plc gymhareb Ddyledion uchel, ond mae hyn yn bennaf oherwydd ei ffigur rhwymedigaethau cyfredol uchel, nad yw'n broblem am fod gan Osborne plc ddigon o asedau cyfredol ar gyfer y rhwymedigaethau hyn. Mae'r ffaith bod y gymhareb geriad yn isel yn cadarnhau hyn, oherwydd yr unig gyfalaf tâl blaenorol sydd gan Osborne plc yw'r dyledebau. Mae Osborne plc felly'n gwmni geriad isel, sy'n golygu y gall mwyafrif ei elw fynd i'r cyfranddeiliaid, hyd yn oed os oes llawer ohonynt o ran gwerth o'u cymharu â benthycwyr.

ch) Buddsoddiad

Sicrwydd llog	2006: 20.3 gwaith 2005: 12.6 gwaith
Enillion fesul cyfran	2006: £1.28 2005: 92c
Sicrwydd difidend	2006: 6.6 gwaith 2005: 11.5 gwaith

Mae gan Osborne plc ddigon o elw i sicrhau ei ofynion llog gan fod 20.3 gwaith yn ffigur uchel iawn. Ceir enillion uchel fesul cyfran, sydd dros £1 fesul cyfran £1 ar gyfartaledd dros y ddwy flynedd, sy'n awgrymu bod Osborne plc yn fuddsoddiad da. Ceir digon o elw cadwedig fel y nodir gan y gymhareb sicrwydd difidend, sy'n awgrymu y gall Osborne plc naill ai ddefnyddio'r rhain ar gyfer buddsoddi a thyfu, neu ddosbarthu mwy fel difidendau i'r cyfranddeiliaid.

3 Buddsoddi yng nghyfranddaliadau Osborne plc o gymharu â buddsoddi mewn un neu fwy o gyfrifon cynilo Lloyds TSB.

Pe byddwn yn buddsoddi £10,000 yn Lloyds TSB, byddwn yn buddsoddi £3,000 yn yr ISA oherwydd bod hwn yn rhoi adenillion di-dreth. Mae'n rhaid i mi dalu treth ar ddifidendau Osborne plc ac ar y £7,000 arall a fuddsoddwyd yn Lloyds TSB. Byddai fy mhenderfyniad i fuddsoddi'r £7,000 yn dibynnu pa mor gyflym y byddem am gael fy arian yn ôl. Os ydwyf yn ei glymu am 3 blynedd rwyf yn cael 0.15% ychwanegol, nad yw'n llawer o ystyried bod yn rhaid i mi ei adael am 2 flynedd arall. Felly byddwn yn ennill rhywbeth fel:

- £3,000 x 4.9% = £147
- £7,000 x 3.88% = £271.60
- Cyfanswm = £418.60

Rwyf wedi cyfrifo 3.88% fel y ffigur net, gan gymryd bod yn rhaid i mi dalu 20% o dreth, felly 4.85% x 80% = 3.88%.

Dengys fy nghyfrifiadau y gallai buddsoddi yn Osborne plc ennill dros £1 i mi am bob £1 a fuddsoddir. Er na fyddaf yn cael hyn fel difidend, rwyf yn buddsoddi mewn cwmni â hylifedd cryf, proffidioldeb sy'n gwella, a difidend o rhwng 8c a 19.5c fesul cyfran (315 000 o gyfranddaliadau wedi eu rhannu i'r difidendau a nodir yn y Cyfrif Elw a Cholled). Hyd yn oed os yw treth yn gostwng hwn i 80%, gallwn dderbyn rhwng 6.4% a 15.6%, sy'n gyfradd llawer uwch. Os yw Osborne plc yn parhau i fod yn llwyddiannus, gallwn hefyd ennill yn sgil twf cyfalaf yng ngwerth y cyfranddaliadau. Fodd bynnag, mae buddsoddi mewn cyfranddaliadau yn risg llawer uwch nag mewn banc, lle ystyrir bod yr arian yn gwbl ddiogel o ran ei ad-dalu.

O ystyried popeth, fy marn i yw bod y risg ychwanegol a gysylltir â buddsoddi mewn cwmni yn werth ei chymryd oherwydd yr adenillion llawer uwch y mae'r dadansoddiad cymarebau yn awgrymu y dylwn eu cael, felly byddaf yn buddsoddi'r £10,000 yng nghyfranddaliadau Osborne plc.

Atodiad 1: Cyfrifiadau cymarebau

Cymhareb	Cyfrifiadau	Canlyniad	Nodyn
Adenillion ar gyfalaf a ddefnyddiwyd	2006: 539,751/1,483,365 2005: 366,793/1,127,989	36.4% 32.5%	1
Maint yr elw net	2006: 539,751/4,643,364 2005: 366,793/2,863,576	11.6% 12.8%	1
Maint yr elw gros	2006: 1,039,449/4,643,364 2005: 700,651/2,863,576	22.4% 24.5%	2
% Treuliau	2006: 22.4-11.6 2005: 24.5–12.8	10.8% 11.7%	
Trosiant asedau	2006: 4,643,364/1,483,365 2005: 2,863,576/1,127,989	3.1 gwaith 2.5 gwaith	3
Cymhareb gyfredol	2006: 1,602,692/1,322,597 2005: 1,510,647/1,368,688	1.21 1.10	
Asedau cyflym	2006: 1,506,050/1,322,597 2005: 1,379,717/1,368,688	1.14 1.01	
Diwrnodau dyledwyr	2006: 1,504,055/4,643,364 2005: 1,280,172/2,863,576	118 o ddiwrnodau 163 days	
Diwrnodau credydwyr	2006: 1,072,272/3,603,915 2005: 887,052/2,162,925	109 o ddiwrnodau 150 o ddiwrnodau	4
Trosiant stoc	2006: 96,642/3,603,915 2005: 130,720/2,162,925	9.8 o ddiwrnodau 22 o ddiwrnodau	5
Geriad	2006: 200,000/1,483,365 2005: 200,000/1,127,989	13.5% 17.7%	
Cymhareb dyledion	2006: 1,522,597/2,805,962 2005: 1,568,688/1,510,467	54.3% 62.8%	6
Sicrwydd llog	2006: 539,851/26,550 2005: 366,793/29,150	20.3 gwaith 12.6 gwaith	7
Enillion fesul cyfran	2006: 401,876/315,000 2005: 290,693/315,000	£1.28 92c	
Sicrwydd difidend	2006: £1.28/19.5c 2005: 92p/8c	6.6 gwaith 11.5 gwaith	

Nodiadau ar y cyfrifiadau:

1 Rwyf wedi defnyddio'r ffigur ECLlTh (Elw cyn llog a threth), a ddefnyddir fel arfer ar gyfer y cyfrifiadau hyn. Rwyf wedi cyfrifo'r ECLlTh trwy ychwanegu'r llog a dalwyd yn ôl i'r ffigur elw cyn treth:

2006	513,201 + 26 550 = 539,751
2005	337,643 + 29 150 = 366,793

2 Ceir y ffigur elw gros o'r Nodiadau i'r Cyfrifon.

3 Mae'r Cymarebau Sylfaenol ac Eilaidd fel a ganlyn:

	ROCE =	EN% x	Trosiant Asedau
2006	36.4% =	11.6% x	3.1
2005	32.5% =	12.8% x	2.5

4 Rwyf wedi defnyddio Credydwyr Masnach, a chan nad oes ffigur union ar gyfer Pryniannau rwyf wedi defnyddio ffigur Cost Gwerthiannau.

5 Ni ellir cyfrifo stoc cyfartalog o'r ffigurau felly rwyf wedi defnyddio'r ffigurau stoc cau. Fodd bynnag, am fod hyn hefyd yn cynnwys gwaith ar y gweill, efallai na fydd y cyfrifiadau terfynol yn dangos y sefyllfa wirioneddol.

6 Mae fy nghyfrifiadau yn seiliedig ar gyfanswm y ddyled (rhwymedigaethau cyfredol a rhwymedigaethau hir dymor), wedi'u rhannu â chyfanswm yr asedau (sefydlog yn cynnwys cyfredol).

7 Rwyf wedi defnyddio ffigur y llog a delir yn hytrach na ffigur y llog net, sy'n cynnwys y llog a dderbyniwyd.

Sylwadau ar Adroddiad Brian McLean ar aseiniad ardal (ch)

Mae Brian wedi ysgrifennu adroddiad cynhwysfawr, er nad yw ar fformat adroddiad traddodiadol, gyda chyfrifiadau cywir i'w gefnogi.

Rhan 1

Gwneir llawer o bwyntiau cywir a pherthnasol, fel arfer yn glir iawn ac fe'u cefnogir gan ffigurau sydd wedi'u cyfrifo'n gywir a'u dewis yn briodol. Ceir strwythur yma, er y gallai'r eglurder cyffredinol fod yn well. Mae Brian yn dangos gwybodaeth fanwl am ddyled ac ecwiti ac yn defnyddio hylifedd a materion perthnasol eraill yn effeithiol.

Rhan 2

Mae'r cyfrifiadau yn gywir, er weithiau, bydau dau le ar ôl y pwynt degol wedi rhoi cywirdeb ychwanegol. Mae Brian wedi llunio atodiad rhagorol sydd wedi ei grynhoi yn dda ac sy'n cynnwys yr holl gyfrifiadau perthnasol. Mae hefyd yn defnyddio nodiadau cefnogol yn dda.

Mae'r adran hon wedi ei strwythuro gan ddefnyddio penawdau priodol a chan ddechrau gyda chrynodeb o'r cymarebau allweddol. Er bod y sylwadau braidd yn dalfyredig ar adegau, mae Brian wedi dangos ei fod yn deall y defnydd o'r cymarebau y mae wedi eu cyfrifo a'u perthnasedd. Mae'r holl gymarebau allweddol yn bresennol a cheir sylwadau arnynt.

Rhan 3

Mae Brian wedi gwneud rhai cyfrifiadau perthnasol i gymharu'r buddsoddiadau posibl ar sail ariannol. Mae hefyd yn cydnabod yr angen i gydbwyso'r perygl mwy sy'n gysylltiedig â buddsoddi mewn cyfranddaliadau yn erbyn yr adenillion uwch disgwyliedig.

Ar y cyfan

Mae'r cyfrifiadau yn gywir ac wedi eu cyflwyno'n dda yn gyffredinol. Mae'r cymarebau wedi eu grwpio'n addas ac mae canlyniadau'r cyfrifiadau yn cael eu dehongli'n briodol er nad ydynt bob amser i'r graddau ac i'r dyfnder ag y gallent fod: mae'r dadansoddiad cyfyngedig o broffidioldeb yn enghraifft. Mae Brian wedi dangos peth ymwybyddiaeth o gyfyngiadau ei gyfrifiadau (er enghraifft, y sylwadau ar y cyfrifiadau Trosiant Stoc), ond nid yw wedi nodi gwybodaeth bellach (ee y math o nwyddau/gwasanaethau a ddarperir gan y cwmni a natur a chyflwr ei farchnad(oedd)) a fyddai'n cefnogi a/neu'n cymhwyso'r dadansoddiad rhifol.

Mae Brian wedi cymhwyso ei wybodaeth yn effeithiol, mae wedi dadansoddi'n briodol gan ddefnyddio cymarebau addas ac wedi ffurfio barnau rhesymedig ar sail yr wybodaeth y mae wedi ei chreu. Mae'r gwaith hwn yn cyrraedd Band Marciau 3 ac awgrymir bod 12 o farciau yn briodol.

(DS: Mae hon yn farn heb ei chymedroli.)

Adnoddau

Llyfrau

Brammer J, Cox D, Fardon M a Penning A — *Active Accounting* (Osborne Books, 2002) ISBN 1872962378

Brummer J a Penning A — *Managing Costs and Resources*: *Tutorial* (Osborne Books, 2001) ISBN 18728962491

Cox D a Fardon M — *Finance* (Osborne Books, 1997) ISBN 1872962351

Goldstein-Jackson K — *The Astute Private Investor* (Elliot Right Way, 1994) ISBN 0716020297

Kind — *Accounting and Finance for Managers* (Kogan Page, 1999) ISBN 749428910

Slater J — *Investment Made Easy* (Texere, 1994) ISBN 1857971760

Gall y wasg ariannol ac eraill roi cefndir defnyddiol hefyd.

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefannau

www.bbc.co.uk/YourMoney	Tudalennau busnes ac arian y BBC
www.ft.com	*The Financial Times*
www.hemscott.net	Gwybodaeth fusnes a buddsoddi
www.investorschronicle.co.uk	*Weekly Investors Chronicle*
www.moneyfacts.co.uk	Y cyfraddau buddsoddi gorau
www.research.reuters.co.uk	Adroddiadau ac ymchwil cwmnïau
www.thetimes100.co.uk	Mae’n cynnwys cyfoeth o adnoddau ac astudiaethau achos yn seiliedig ar gwmnïau gwirioneddol

Mae’r rhan fwyaf o gwmnïau/busnesau mawr yn gweithredu eu gwefannau eu hunain a gallant ddarparu gwybodaeth ddefnyddiol.

Uned 12: Dimensiynau Rhyngwladol Busnes

Nodau'r uned

Nod yr uned hon yw archwilio busnesau sy'n masnachu ar raddfa ryngwladol ac ystyried eu rhesymau dros wneud hynny. Bydd myfyrwyr yn astudio amrywiaeth o sefydliadau rhyngwladol a'u rolau wrth helpu i hyrwyddo masnach a thwf mewn amgylchedd sy'n gystadleuol yn fyd-eang. Mae dimensiynau moesegol a moesol gweithgareddau busnes yn ymhlyg wrth astudio'r uned hon.

Pynciau'r uned

12.1 Archwilio ystod o fusnesau â phresenoldeb rhyngwladol

12.2 Ymchwilio a dadansoddi'r ffactorau ar gyfer presenoldeb rhyngwladol un busnes

12.3 Archwilio deinameg sefydliadau rhyngwladol ar un busnes dewisol mewn amgylchedd sy'n gystadleuol yn fyd-eang

12.4 Archwilio a gwerthuso twf a dylanwad gweithrediadau rhyngwladol.

Astudiaethau achos

Astudiaeth achos Un — Nestlé a Café Direct

Astudiaeth achos Dau — Cwmni Olew Lost Horizon

Astudiaeth achos Tri — Cwmni Olew Lost Horizon

Astudiaeth achos Pedwar — Cwmni Olew Lost Horizon

Astudiaeth achos Pump — Cwmni Olew Lost Horizon.

Awgrymiadau ar gyfer athrawon

Gall y dysgwyr ystyried cwmnïau yn unigol neu weithio ar nifer fach o sectorau yn dibynnu ar faint y dosbarth a'r math o ddysgwyr. Awgrymir bod yr athro yn rhoi ystod gyfyngedig o sectorau i'r dysgwyr eu harchwilio. Ym mhob sector yn ein henghreifftiau rydym wedi cynnwys cystadleuydd moesegol a awgrymir at ddibenion cymharu.

Mae'r math hwn o archwiliad yn addas iawn i gyflwyniad ar gyfres o dudalennau gwe. Dylid annog dysgwyr i lunio dogfennau ar ffurf tudalennau clir a chryno. Ar ddiwedd yr uned hon, neu yn gyfochrog â'r uned, gallai rhai o'r dysgwyr ddylunio cyfres o dudalennau gwe yn seiliedig ar yr uned hon, neu gallai'r athro farcio gwaith y dysgwyr a chadw'r gwaith gorau i'w ddefnyddio fel cynnwys i dudalennau gwe. Gellid cyflwyno'r gwaith hwn ar gyfer credydau sgiliau allweddol TG a'i gadw ar gyfer dosbarthiadau yn y dyfodol er mwyn cyfeirio ato yn y dosbarth.

Wrth baratoi yr uned hon mae angen i athrawon fod yn effro i natur barhaol adnoddau ar-lein. Lle mae gwefannau wedi cael eu hawgrymu, mae ymgais wedi ei wneud i ganolbwyntio ar y sefydliadau hynny sy'n cadw cofnodion parhaol ar-lein, fel y Comisiwn Cystadleuaeth fel bod myfyrwyr yn parhau i gyfeirio at ddogfennau allweddol yn rheolaidd.

Mae llawer o'r dogfennau ffynhonnell y mae ar y dysgwyr eu hangen yn gymhleth a dylai'r athrawon ystyried pa strategaethau y gallant eu defnyddio i helpu'r dysgwyr i rannu'r dogfennau a'r cysyniadau yn unedau hydrin. Mae gan wefan yr Uned Safonau 'Success for All' (www.successforall.gov.uk) ac NLN ar-lein (www.nln.ac.uk) rai adnoddau rhagorol ar gyfer datblygu strategaethau addysgu a dysgu yn y meysydd pwnc hyn.

Cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 12.1: Archwilio ystod o fusnesau â phresenoldeb rhyngwladol.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Busnesau â phresenoldeb Ewropeaidd a busnesau â phresenoldeb byd-eang.	Y myfyrwyr yn chwarae gêm fasnachu i'w hannog i feddwl am bwysigrwydd rheoli adnoddau a masnachu. Y myfyrwyr yn llenwi taflenni dadansoddi er mwyn ystyried eu gweithredoedd. Y myfyrwyr yn ystyried busnesau â phresenoldeb byd-eang ac Ewropeaidd a dewis un cwmni byd-eang ac un Ewropeaidd o ddiddordeb iddynt. Y myfyrwyr yn darllen papurau newydd cenedlaethol neu wefannau busnes i fonitro cynnydd 'eu' busnes yn ystod y cyfnod pan addysgir yr uned.	Gêm y *World Trade Game* (gêm â rheolau syml sy'n para tua awr). Taflen weithgaredd 1: Sesiwn hyfforddi ar gyfer masnach ryngwladol. Ymsefydlwyr Catan (rheolau mwy cymhleth sy'n cymryd 15 munud i'w dysgu, y gêm yn para tua awr a hanner). Taflen weithgaredd 2: Sesiwn hyfforddiant ar gyfer masnach ryngwladol. Taflen weithgaredd 3: Dewis busnes i'w archwilio. Taflen weithgaredd 4: Cadw cofnod darllen papurau newydd.
Gwybodaeth am y busnes o ran fformat cyfreithiol, math, marchnad darged, sector ac ystod cynnyrch.	Y myfyrwyr yn mynd i wefan y cwmni ac yn casglu gwybodaeth oddi wrth adroddiad y cwmni a'r wefan yn gyffredinol. Y myfyrwyr yn crynhoi'r wybodaeth y maent yn ei chasglu mewn grid o dan y pynciau fformat cyfreithiol, math, sector ac ystod cynnyrch.	Taflen weithgaredd 5: Grid gwybodaeth y cwmni.
Nodi nodau ac amcanion y busnes ee cynyddu gwerthiant, cynyddu elw, denu staff newydd, gwella gwasanaeth cwsmeriaid, torri costau, cynyddu effeithlonrwydd ac apelio at farchnad fyd-eang.	Y myfyrwyr yn mynd i wefan y cwmni ac yn casglu gwybodaeth oddi wrth adroddiad y cwmni a'r wefan yn gyffredinol. Y myfyrwyr yn crynhoi'r wybodaeth y maent yn ei chasglu mewn grid y maent wedi ei greu ar gyfer y cam blaenorol.	Taflen weithgaredd 5: Grid gwybodaeth y cwmni.
Y math o gystadleuaeth (perffaith, monopoli, monopolistaidd neu oligopoli) y mae'r busnes yn ei hwynebu yn ei farchnad ddomestig a thramor.	Mae angen i'r myfyrwyr archwilio nifer y cystadleuwyr a phrisio'r cynnyrch. Y myfyrwyr yn trafod y gwahaniaethau a'r tebygrwydd rhwng y cwmnïau y maent wedi eu dewis.	Comisiwn Cystadleuaeth y DU www.competition-commission.org.uk

Adran 12.2: Ymchwilio a dadansoddi'r ffactorau ar gyfer presenoldeb rhyngwladol un busnes.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Amcanion strategol ei bresenoldeb rhyngwladol.	Yn seiliedig ar y gwaith ymchwil y mae'r myfyrwyr eisoes wedi ei wneud mae'r myfyrwyr yn cyfnewid syniadau ynghylch y manteision y mae'r cwmni'n eu cael o'i bresenoldeb rhyngwladol. Dylai'r myfyrwyr lunio gair neu derm fel tystiolaeth i gefnogi bob honiad y maent yn ei wneud.	Taflen weithgaredd 6: Gêm amcanion strategol.
Sut mae damcaniaeth mantais gymharol yn ymwneud â phenderfyniad y busnes i fasnachu'n rhyngwladol.	Dylai'r athro ddysgu damcaniaeth sylfaenol mantais absoliwt Y myfyrwyr yn chwarae'r gêm mantais absoliwt. Y myfyrwyr yn penderfynu pwy i fasnachu ag ef. Yr athro yn addysgu damcaniaeth sylfaenol mantais gymharol. Y myfyrwyr yn chwarae'r gêm mantais absoliwt eto, ond yn cymryd achos mantais gymharol ac yn penderfynu a yw'r masnachu'n dal yn debygol o fod yn broffidiol. Y myfyrwyr yn trafod enghreifftiau gwirioneddol o benderfyniadau busnes ac yn penderfynu a ellir eu seilio ar fantais lwyr neu gymharol.	Taflen weithgaredd 7: Gêm mantais absoliwt. Taflen weithgaredd 8: Gêm mantais absoliwt wedi ei haddasu i gyd-fynd â mantais gymharol. Taflen weithgaredd 9: Trafodaeth arm enghreifftiau gwirioneddol.
Cymhellion a ddarperir gan y famwlad i sefydlu a masnachu yn y gwledydd cynnal (datblygiad sector trwy strategaeth allforio'r wlad gartref — edrychwch ar wefan yr Adran Diwydiant a Masnach (DTI).	Y myfyrwyr yn archwilio'r gwefannau canlynol ac yn llunio tystiolaeth ar gyfer cymhellion: • Gwefan y DTI • Gwefan Awdurdod Datblygu Cymru • Gwefan Northwest Regional Development Agency • Datblygiad Rhanbarthol yr Undeb Ewropeaidd (UE) • Canllaw'r Swyddfa Dramor 'Doing business with the UK'.	www.dti.gov.uk www.wda.co.uk www.nwda.co.uk http://europa.eu.int/pol/reg/index_en.htm Atlas Ewropeaidd. http://europa.eu.int/comm/regional_policy/atlas/index_en.htm www.fco.gov.uk

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Effaith gwledydd cynnal wrth 'wahodd' y busnes hwn i sefydlu a masnachu.	Y myfyrwyr yn archwilio'r gwefannau canlynol ac yn llunio tystiolaeth ar gyfer cymhellion Gwefan y DTI Gwefan Bwrdd Datblygu Cymru Gwefan Merseyside Development Board Gwefan Datblygiad Rhanbarthol yr Undeb Ewropeaidd (UE) Canllaw gwneud busnes y Swyddfa Dramor	www.dti.gov.uk www.wda.co.uk www.nwda.co.uk http://europa.eu.int/pol/reg/index_en.htm Atlas Ewropeaidd. http://europa.eu.int/comm/regional_policy/atlas/index_en.htm www.fco.gov.uk Taflen weithgaredd 10: Effaith cyfnewid syniadau ar y wlad gynnal.
Effaith gweithgareddau'r busnes ar gwsmeriaid, cystadleuwyr, cyflenwyr ac ar y busnes ei hun yn y gwledydd amrywiol.	Y myfyrwyr yn llunio map syniadau ac yn cyfeirio at y 'dystiolaeth' y maent wedi ei chael o'r gwefannau blaenorol.	Taflen weithgaredd 10: Effaith cyfnewid syniadau ar y wlad gynnal
Ystyried effeithiolrwydd presenoldeb y busnes yn rhyngwladol, ee yn ehangach nag elw yn unig, barn defnyddwyr yn y famwlad a'r gwledydd cynnal.	Y myfyrwyr yn creu poster gan ddefnyddio deunydd y cwmni sy'n cynrychioli delwedd y cwmni. Gall y poster hwn gynnwys gwybodaeth am: • adroddiad y cwmni • gwefan y cwmni • hysbysebion y cwmni. Gall y poster hwn hefyd gynnwys gwybodaeth o wefannau cystadleuwyr sy'n cyfeirio at y cwmni a gwefannau a hysbysebion bychanwyr.	

Adran 12.3: Archwilio deinameg sefydliadau rhyngwladol ar un busnes dewisol mewn amgylchedd sy'n gystadleuol yn fyd-eang.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Bodolaeth yr UE a'i reolau a'i reoliadau, ee masnach, cymorthdaliadau i ffermwyr a threthi.	Y myfyrwyr yn archwilio gwefan yr UE ac yn chwilio am wybodaeth am bynciau ac ymadroddion sy'n cael llawer o gyhoeddusrwydd. Sut mae hyn yn effeithio ar y cwmni sy'n cael ei archwilio? Er enghraifft: • P.A.C. Polisi Amaethyddiaeth Cyffredin • cystadleuaeth gyfartal • undod ariannol. Y myfyrwyr yn anfon e-bost at y cwmni yn cynnwys cwestiynau, neu'n ffonio neu'n gwahodd cynrychiolydd i siarad am y pwnc. Y myfyrwyr yn cyflwyno eu canfyddiadau i weddill y dosbarth fel anerchiadau byr o funud neu ddwy. (Un neu ddwy o sleidiau PowerPoint neu daflenni uwchdaflunyddion.)	http://unfccc.int http://europa.eu.int
Bodolaeth Sefydliad Masnach y Byd (WTO) a'i reolau a'i reoliadau ar sector(au) eich busnes dewisol.	Y myfyrwyr yn archwilio gwefan y WTO ac yn chwilio am wybodaeth am bynciau ac ymadroddion sy'n cael llawer o gyhoeddusrwydd. Y myfyrwyr yn anfon e-bost at y cwmni yn cynnwys cwestiynau, neu'n ffonio neu'n gwahodd cynrychiolydd i siarad am y pwnc. Y myfyrwyr yn cyflwyno eu canfyddiadau i weddill y dosbarth fel anerchiadau byr o funud neu ddwy. (Un neu ddwy o sleidiau PowerPoint neu daflenni uwchdaflunyddion).	www.wto.org
Goblygiadau cost peidio â bodloni cytundebau rhyngwladol (rheolau masnachu rhydd, ar ffurf ad-daliad neu ddirwyon neu golli gwerth wrth beidio â sefyll 'ochr yn ochr' â phartneriaid masnachu).	Y myfyrwyr yn ymweld â gwefan y WTO ac yn chwilio am fanylion anghydfodau masnach yn ôl gwledydd. Dylai'r myfyrwyr ystyried cytundeb Kyoto Beth yw 'costau' a manteision bodloni neu beidio â bodloni targedau gollyngiadau?	www.wto.org http://unfccc.int

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Y cyfleoedd sy'n cael eu creu trwy gynyddu masnachu rhyngwladol ar gyfer y gymuned fyd-eang.	Dylai'r myfyrwyr gynnal archwiliad personol o'u holl eiddo, eu dillad a chynnwys eu bagiau a chreu rhestr o'r gwledydd o ble y daw yr holl eitemau ac amlygu unrhyw eitemau y gellir eu priodoli i fusnesau y mae'r myfyrwyr yn eu harchwilio. Y myfyrwyr yn cyfweld â'u rhieni a rhieni eu rhieni, gan ofyn iddynt am amodau masnachu 25 a 50 o flynyddoedd yn ôl. Dylai'r cwestiynau fod yn syml fel gofyn am gyfnewid arian, cario eiddo personol fel oriawr, radio a matsys, rheoli ffiniau a chario pasbort yn Ewrop. Y myfyrwyr yn cysylltu'r atebion a roddwyd iddynt gan eu rheini a rhieni eu rhieni â'r cwmni sydd wedi ei ddewis i'w archwilio.	
Y peryglon sy'n bodoli ochr yn ochr â chyfleoedd i fusnesau a defnyddwyr gynyddu masnach sy'n gynyddol ryngwladol ee llafur plant, llygredd, diffyndollaeth, safonau dwbl.	Y myfyrwyr yn ymweld â'r gwefannau canlynol ac yn chwilio am adroddiadau sy'n berthnasol i'w cwmni dewisol: • Gwefan Masnach Deg www.fairtrade.org.uk • Gwefan defnyddwyr moesegol www.ethicalconsumer.org.uk • Gwefan Oxfam www.oxfam.org.uk • Gwefan Sefydliad Masnach y Byd www.wto.org • Dylai pob myfyriwr edrych ar Bhopal ac Union carbide www.bhopal.com.	Crynhoi'r prif bwyntiau ar y daflen waith. Taflen weithgaredd 11: Peryglon masnachu rhyngwladol.

Adran 12.4: Archwilio a gwerthuso twf a dylanwad gweithrediadau rhyngwladol.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Rhesymau strategol dros ehangu (ymarfer hanesyddol a chyfredol).	Y myfyrwyr yn ymchwilio i hanes y cwmni y maent yn ei archwilio am y rhesymau dros ehangu. Cyflwyno'r wybodaeth hon i weddill y dosbarth fel anerchiadau byr (1-2 funud) ar sleidiau PowerPoint neu daflenni uwchdaflunyddion.	Gwefan y cwmni Astudiaeth achos 2
Effaith ar wlad 'gynhaliol' sy'n datblygu ee Cynnyrch Mewnwladol Crynswth, dewis defnyddwyr, unigolion, cyflogaeth, cymdeithas/diwylliant, busnesau eraill a'r amgylchedd	Y myfyrwyr yn ystyried yr enghraifft o agor canolfannau gwerthu ar y ffôn o bell yn India i wasanaethu anghenion cwmnïau'r DU.	Astudiaeth achos 3 Astudiaeth achos 4 Astudiaeth achos 5
Effaith ar wlad 'gynhaliol' sydd wedi ei datblygu.	Y myfyrwyr yn ystyried yr enghraifft o agor canolfannau gwerthu dros y ffôn o bell yn India i wasanaethu anghenion cwmnïau'r DU.	
Effaith ar lywodraethau (atebolrwydd, methiant y farchnad, ffurfio polisïau).	Edrych ar astudiaethau achos a nodir gan y WTO, OECD ac Oxfam. Ystyried y termau canlynol: • Anghydfodau masnach • Carfanau pwyso • Diffyg galw/diffyg cyflenwad • Cymorthdaliadau • Atal masnach economaidd (UE — y wlad fwyaf poblogaidd) • Llunio polisïau gan lywodraethau • Rheolaethau Banc y Byd. Llunio map syniadau i ddangos canlyniadau'r ymchwil a'r drafodaeth.	www.oecd.org www.oxfam.org.uk/coolplanet www.wto.org

Taflen weithgaredd 1: Sesiwn hyfforddiant ar gyfer masnach ryngwladol

Defnyddiwch gysyniad y World Trade Game sydd ar gael gan Gymorth Cristnogol. (www.christainaid.org.uk/learn/schools)

Rhannwch y grŵp yn dri neu bedwar is-grŵp, nid oes rhaid i'r grwpiau hyn fod yr un maint. Rhowch adnoddau amrywiol i'r grwpiau hyn, megis:

- papur
- rwleri
- cwmpawdau
- sisyrnau
- pensiliau.

Rhowch yr adnoddau angenrheidiol i un grŵp yn unig.

Rhowch swm mawr o un adnodd megis papur i un grŵp yn unig.

Dywedwch wrth y grwpiau mai eu hamcan yw gweithio fel cwmnïau sy'n **cystadlu** ac uchafu eu gwerthiant o drionglau papur sy'n mesur 3 cm wrth 4 cm wrth 5 cm. Gwerthir y rhain i'r athro a fydd yn gweithredu fel banciwr canolog a rheolwr ansawdd; hy 3 phwynt am gynnyrch da, 1 pwynt am gynnyrch sâl a dim pwyntiau am gynnyrch gwael.

Yna bydd pedwar cyfnod o gynhyrchu/masnachu a fydd yn parhau am bum munud yn dilyn, gydag egwyl rhwng pob cyfnod pan wneir y gwerthu i'r athro a'i gofnodi ar y bwrdd.

Defnyddiwch yr ymgynghorydd diwydiant fel arsylwr.

Ar ddiwedd y sesiwn gofynnwch i'r dysgwyr fyfyrio ar eu perfformiad gan ddefnyddio'r grid sydd ar y dudalen ganlynol.

Fel dosbarth, rhannwch syniadau, gyda mewnbwn yr ymgynghorydd, i ddangos sut y gall perfformio yn yr efelychiad hwn wella perfformiad gwirioneddol rhedeg cwmni.

Taflen weithgaredd 1 Parhad

Grid y Gêm Masnachu Cwmnïau

Cyfleoedd i fasnachu.	
Risgiau masnachu.	
Cyfleoedd ar gyfer arloesi/dawn greadigol/ entrepreneuriaeth.	
Ffactorau a Chyfyngiadau ar dwf/gwerthiant/ cynhyrchiant.	
Manteision masnachu.	
Prif ffactorau ar gyfer mwyhau gwerthiant/ cynhyrchiant.	

Taflen weithgaredd 2: Sesiwn Hyfforddiant ar gyfer Masnach Ryngwladol

Defnyddiwch gysyniad y Gêm Masnach Ymsefydlwyr Catan sydd ar gael gan Amazon www.amazon.co.uk neu Madison Games (www.madisongames.co.uk) neu gellir chwarae ar-lein mewn grwpiau o chwe myfyriwr (www.gamenight.com/html/Games/settlers_of_catan.htm).

Mae’r gêm yn cymryd amser byr i’w dysgu ac felly mae o gymorth os yw’r athro yn gwybod sut i chwarae’r gêm cyn rhoi cyfarwyddyd i’r myfyrwyr. Gall y gêm hon gymryd mwy o amser na gwers ddwbl i’w chwarae (tua 1 ½ awr) a gellir eu gosod fel gweithgaredd ar ôl ysgol.

Bydd yr athro yn gweithredu fel arsyllydd.

Ar ddiwedd y sesiwn gofynnwch i’r myfyrwyr fyfyrio ar eu perfformiad gan ddefnyddio’r grid ar y dudalen nesaf.

Fel dosbarth, cyfnewidiwch syniadau gyda’r arsyllydd ynghylch sut y gall perfformiad yn yr efelychiad hwn wella perfformiad gwirioneddol wrth redeg cwmni. Cyfnewidiwch syniadau hefyd ynghylch y strategaethau effeithiol a’r strategaethau llai effeithiol a ddefnyddiwyd.

Taflen weithgaredd 2 parhad
Grid Gêm Masnachu Cwmnïau

Cyfleoedd i fasnachu.	
Risgiau masnachu.	
Cyfleoedd ar gyfer arloesi/dawn greadigol/ entrepreneuriaeth.	
Ffactorau a Chyfyngiadau ar dwf/gwerthiant/ cynhyrchiant.	
Manteision ar gyfer masnachu.	
Prif ffactorau ar gyfer mwyafu gwerthiant/ cynhyrchiant.	
Pwysigrwydd lleoliad.	

Taflen weithgaredd 3: Dewis busnes i'w archwilio

Fel gwaith cartref, dylai'r dysgwyr edrych ar y papurau cenedlaethol, ar eu stryd fawr neu ar wefannau fel gwefan the Times 100 (www.thetimes100.co.uk) i gael syniad o'r ystod o gwmnïau byd-eang ac Ewropeaidd sy'n bodoli. Bydd gan unrhyw un o'r prif gwmnïau eu gwefan eu hunain a fydd yn rhoi gwybodaeth i ddysgwyr i'w helpu i ateb y cwestiynau yng ngweddill yr isadran hon. Dylai pob dysgwr benderfynu ar ddau gwmni sydd o ddiddordeb iddynt ac ysgrifennu crynodeb byr am bob un o'r ddau gwmni gan lenwi'r tablau canlynol.

O ystod y cwmnïau y mae'r dysgwyr yn eu darparu, dewiswch gwmnïau sy'n perthyn i un neu efallai dau sector ar gyfer archwiliad pellach. Er enghraifft, byddai Nokia yn y sector ffonau symudol a byddai Nike yn y sector esgidiau chwaraeon ond gellir hefyd ei gynnwys mewn dillad chwaraeon.

Ar ôl trafod eu cwmnïau ffafriedig, dylai'r dysgwyr benderfynu pa sector i'w archwilio. Dylai'r dysgwyr drefnu eu hunain yn is-grwpiau ac yn ystod rhannau olaf yr uned byddant yn archwilio cwmnïau rhyngwladol sy'n cystadlu â'i gilydd mewn un sector.

Er enghraifft

Sector:

- Gallai **esgidiau** gynnwys cwmnïau sy'n gwneud brandiau Nike, Clarks, Timberland, Reebok, Barratts a Masnach Deg.
- Gallai **caffis y stryd fawr** gynnwys cwmnïau sy'n berchen ar goffi Costa Coffee, Starbucks, Café Nero, Coffee Republic a Masnach Deg.
- Gallai **nwyddau harddwch** gynnwys cwmnïau sy'n cynhyrchu persawr Chanel, colur Revlon, siampŵ Head and Shoulders, sebon Body Shop a pheli bath Lush.
- Gallai **olew/petrolewm** gynnwys Shell, BP, ConocoPhilips, ExxonMobil, Agip a TotalFinaElf.
- Gallai **archfarchnadoedd** gynnwys y cwmnïau sy'n rhedeg Tesco, Asda(Wal-Mart) a'r Co-op(nid yw'n archfarchnad ryngwladol i fod yn fanwl gywir ond mae ganddi ddimensiwn moesegol)
- Gallai **banciau** gynnwys Barclays, Lloyds, HSBC a'r Co-op, fodd bynnag ni argymhellir banciau am eu bod yn creu set aneglur o wasanaethau sy'n anodd i'r dysgwyr eu dilyn.

Yn ddelfrydol, dylid nodi o leiaf un cwmni sy'n cael ei archwilio gan y dysgwyr am ei safiad moesegol. Mae'r enwau adnabyddus yn cynnwys Body Shop, Ecover, Fair Trade, Patagonia a Co-op. Ffynhonnell dda er gyfer dod o hyd i gwmnïau moesegol (a rhai nad ydynt yn foesegol) i'w harchwilio yw'r cylchgrawn Ethical Consumer magazine (www.ethicalconsumer.org). Mae eu gwefan yn rhoi enghreifftiau o'u hadroddiadau sy'n archwilio cwmnïau mawr ac mae copïau o'u holl adroddiadau ar gael ar-lein neu ar gais. Edrychwch yn eu canllaw i brynwyr am ystod o gynnyrch sy'n cael eu cynhyrchu gan gwmnïau mawr a ddylai fod o ddiddordeb i ddysgwyr.

www.ethicalconsumer.org/magazine/buyers/buyguide.htm

Taflen weithgaredd 3 parhad

Y cwmni rhyngwladol a ddewiswyd

Enw'r cwmni
Ble yn y byd y mae'r cwmni'n gweithredu?
Pa fath o farchnad y mae'r cwmni'n ei gwasanaethu?
Beth yw nodau ac amcanion y busnes?
Pa fath o gystadleuaeth y mae'r cwmni'n ei hwynebu?

Y cwmni Ewropeaidd a ddewiswyd

Enw'r cwmni
Ble yn y byd y mae'r cwmni'n gweithredu?
Pa fath o farchnad y mae'r cwmni'n ei gwasanaethu?
Beth yw nodau ac amcanion y busnes?
Pa fath o gystadleuaeth y mae'r cwmni'n ei hwynebu?

Taflen weithgaredd 4: Cadw cofnod darllen papurau newydd

Dylid gwneud yr ymarfer hwn trwy gydol yr uned neu'r tymor.

Amcanion yr ymarfer hwn yw i:

Ymgyfarwyddo'r dysgwyr â darllen papur newydd yn rheolaidd.

Rhoi cyfle i ddysgwyr sganio ffeithiau busnes a'u lleihau i'r pwyntiau perthnasol yn unig, fel bod yr wybodaeth yn hydrin ac yn gallu cael ei defnyddio ar gyfer dadansoddiad pellach.

Dylai'r dysgwyr anelu at ddod o hyd i o leiaf 3 erthygl papur newydd yr wythnos, sy'n berthnasol i'r cwmnïau y maent wedi eu dewis neu'r sector y mae'r cwmni'n gweithredu ynddo, ee mae Vodaphone yn gweithredu yn y sector ffonau symudol.

Mae angen i'r athro gael y cofnod darllen yn rheolaidd er mwyn sicrhau bod y dysgwyr yn gwneud y gwaith hwn. Dim ond amser i farcio sampl o'r gwaith fydd gan yr athrawon, gan edrych ar gofnod rhai dysgwyr bob wythnos, neu gallai'r dysgwyr farcio gwaith wrth ei gilydd ac esbonio i'w gilydd yr hyn y maent wedi ei ddysgu trwy ddarllen y papurau.

Dylid gosod y cofnod yn y ffordd ganlynol:

Dyddiad: Papur newydd: Teitl yr erthygl: Dyma brif bwyntiau'r erthygl hon: 1) 2) 3) 4) 5)

Taflen weithgaredd 5: Grid gwybodaeth y cwmni

<table>
<tr><td colspan="5">Enw’r cwmni:</td></tr>
<tr><td>Fformat cyfreithiol</td><td>Math</td><td>Marchnad darged</td><td>Sector</td><td>Ystod cynnyrch</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="5">Beth yw nodau ac amcanion busnes y cwmni?</td></tr>
<tr><td colspan="5">Pa fath o gystadleuaeth sydd gan y cwmni hwn?</td></tr>
</table>

Taflen weithgaredd 6: Gêm amcan strategol

Rhannwch y dosbarth yn grwpiau bach neu'n barau.

5 munud	Gofynnwch i barau/grwpiau nodi'r hyn y maent yn ei gredu yw'r tri gair pwysicaf i grynhoi'r buddion y mae cwmni'n eu cael o fod â phresenoldeb rhyngwladol.
3 munud	Gofynnwch i gynrychiolydd o bob grŵp ysgrifennu eu tri gair ar y bwrdd.
10 munud	Gofynnwch i bob grŵp gyfiawnhau ac amddiffyn eu tri gair.
5 munud	Caniatewch amser ar gyfer sylwadau/trafodaeth bellach.
2 funud	Gofynnwch i'r dosbarth bleidleisio ar y geiriau yn eu trefn i benderfynu ar hoffter y grŵp o ran y 3 gair terfynol.

Noder mewn gwirionedd bod angen ystyried amryw ffactorau i wneud unrhyw benderfyniad.

Taflen weithgaredd 7: Gêm mantais absoliwt:

Mae pob dysgwr yn cael gwlad sydd ond yn cynhyrchu dau gynnyrch. Mae gan bob cynnyrch gost uned. Mae'r dysgwyr yn cymharu costau uned eu gwlad â rhai'r gwledydd eraill ac yn pennu pa wledydd y mae'n werth masnachu â hwy.

Ar ôl treulio pum munud yn 'masnachu' mae'r dysgwyr yn llenwi'r grid ar y dudalen nesaf.

Gwledydd	Cost fesul uned mewn oriau gwaith
A	Esgidiau Ymarfer: 10 Crysau: 15
B	Esgidiau Ymarfer: 20 Crysau: 10
C	Esgidiau Ymarfer: 30 Crysau: 5
CH	Esgidiau Ymarfer: 10 Crysau: 10
D	Esgidiau Ymarfer: 15 Crysau: 10
DD	Esgidiau Ymarfer: 5 Crysau: 10
E	Esgidiau Ymarfer: 10 Crysau: 20
F	Esgidiau Ymarfer: 15 Crysau: 15

A yw'n werth masnachu? Rhowch Ydy neu Nac ydy, yna amlygwch yr achosion gorau a'r rhai gwaethaf.

	A	B	C	CH	D	DD	E	F
A	X							
B		X						
C			X					
CH				X				
D					X			
DD						X		
E							X	
F								X

Trafodwch pam y credwch hyn a pha wybodaeth ychwanegol y gallai fod ei hangen arnoch.

Mae hyn er mwyn ysgogi dysgwyr i feddwl am fod y cysyniad wedi ei symleiddio'n ormodol ac mae angen ystyried ffactorau eraill.

Taflen weithgaredd 8: Gêm mantais absoliwt wedi ei haddasu ar gyfer mantais gymharol

Ar gyfer y gêm mantais gymharol, mae angen i wledydd wybod nifer yr oriau gwaith sydd wedi eu pennu cyn y gellir gwneud unrhyw gyfrifiad ystyrlon.

Defnyddiwch gopi o'r un grid ar gyfer y gêm mantais absoliwt.

Rhowch 60 o oriau ar gael i bob gwlad a gofynnwch i'r myfyrwyr benderfynu ar eu hoff bartner masnachu, hy pa gyfuniad o nwyddau sydd o'r budd mwyaf? A yw'r gwrthwyneb yn wir, hy a yw cystal i A fasnachu gyda B ag y mae i B fasnachu gydag A?

Pa genhedloedd y mae'n werth masnachu gyda hwy? Pa wlad sydd leiaf ffafriol? Rhowch 120 o oriau gwaith i wledydd A-CH 120 a 60 o oriau gwaith i D-DD i weld a yw hyn yn gwneud unrhyw wahaniaeth.

A oes digon o wybodaeth i ganiatáu unrhyw gyfrifiadau rhifol ystyrlon?

Mewn bywyd gwirioneddol mae pethau fel costau cludiant, enw brand ac ansawdd yn cael gymaint o effaith ar fasnach â chostau uned felly un ffactor posibl un unig y mae angen i'r dyn busnes ei ystyried yw unrhyw fantais absoliwt neu gymharol sydd gan un wlad dros un arall.

Taflen weithgaredd 9: Trafodaeth am enghreifftiau gwirioneddol

Awgrymiadau
(10 munud)

Rhannwch y dosbarth yn grwpiau a gofynnwch i bob un ohonynt, o'u gwybodaeth, ystyried un o'r cynnyrch canlynol a pham y maent yn credu ei fod yn cael ei fasnachu, hy mantais absoliwt, mantais gymharol, neu ffactorau eraill (rhowch fanylion):

- Ceir Toyota
- bananas
- ffonau symudol
- jîns
- esgidiau ymarfer
- peli troed.

Pob grŵp i roi adroddiad ar eu cynnyrch.

Taflen weithgaredd 10: Effaith ar y wlad gynnal

Chwiliwch am dystiolaeth ar gyfer pob honiad ac ychwanegwch rai eich hun.

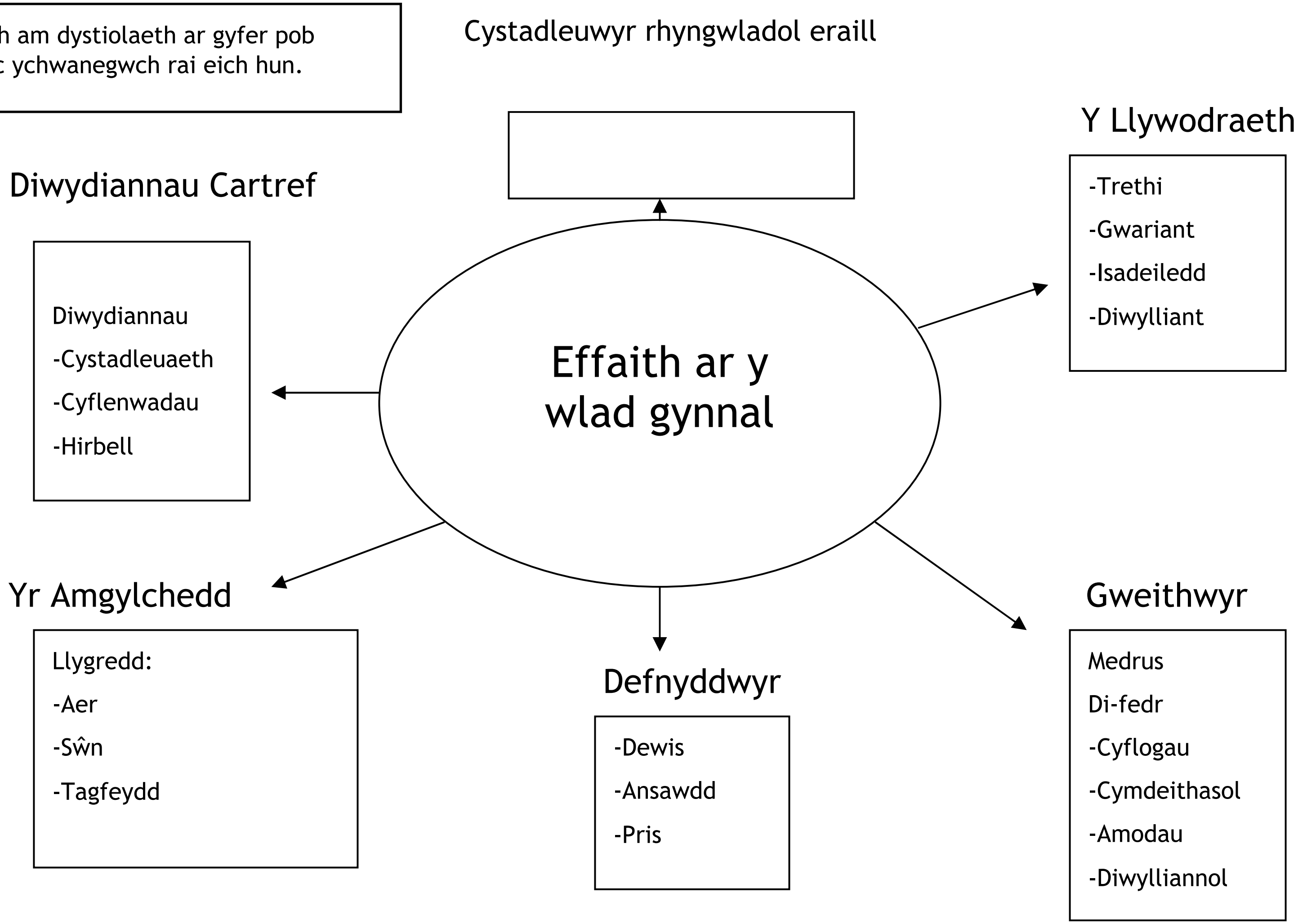

Taflen weithgaredd 11: Taflen waith peryglon masnachu rhyngwladol

Chwiliwch am dystiolaeth ar gyfer y peryglon a restrir ac ychwanegwch beryglon eraill yr ydych wedi meddwl amdanynt.

Perygl	Tystiolaeth
Llafur plant.	
Llygredd.	
Diffyndollaeth.	
Safonau dwbl.	

Astudiaeth Achos: Uned 12

Nestlé a Café Direct

Er mwyn datblygu'r astudiaeth achos, mae angen dewis busnesau cyferbyniol fel Nestlé a Café Direct (cynhyrchydd mwyaf coffi Fair Trade yn y DU). Manteision cadw at enghreifftiau proffil uchel yw bod llawer wedi ei ysgrifennu amdanynt, felly nid yw'r dysgwyr yn rhedeg allan o ddeunydd ffynhonnell o ansawdd da.

Mae'r farchnad goffi wedi cael ei hastudio gan y Comisiwn Cystadleuaeth, Oxfam, y Sefydliad Masnachu Teg a Sefydliad Masnach y Byd; mae'r rhan fwyaf o bapurau newydd a chylchgronau fel the Economist wedi rhoi dadansoddiad manwl o farchnad goffi'r byd a rolau'r prif grwpiau rhanddeiliaid.

Mae gan goffi ei gymdeithas fasnachu ei hun, y Sefydliad Coffi Rhyngwladol (www.ico.org).

Mae cynnyrch gan Nestlé a Café Direct ar gael mewn archfarchnadoedd lleol; mae hyn yn helpu'r dysgwyr i ddeall yr hyn y mae pob cwmni'n ei wneud a'r ffordd y maent yn brandio eu hunain.

Mae cynnyrch Nestlé a Café Direct yn cael eu hategu'n dda gan ddigon o ddeunydd ar wefannau a deunydd hyrwyddo.

Mae coffi'n agos iawn at fod yn gynnyrch homogenaidd, ond mae digon o ffactorau eraill sy'n gwneud y fantais gymharol yn eithaf anodd i'w chymhwyso'n ymarferol.

Mae'r farchnad goffi mewn argyfwng. Mae damcaniaeth Keynsaidd yn awgrymu bod angen ymyrryd â'r farchnad o ran marchnadoedd cynnyrch sylfaenol er mwyn sicrhau cydbwysedd pŵer rhwng prynwyr a gwerthwyr. Mae anwadalrwydd prisiau yn tanseilio datblygiad hir dymor y cynnyrch.

Edrychwch sut mae Nestlé a Café Direct yn elwa ar ac yn rheoli'r argyfwng presennol mewn prisiau coffi.

- www.cafedirect.co.uk
- www.nestle.co.uk

(Mae gan Nestle daflen y gellir ei llwytho i lawr o'r enw 'what can be done' sy'n sôn am eu hymagwedd at brisiau coffi isel ac anwadal.)

Gellir dod o hyd i hanes y ddau gwmni yn hawdd ar-lein.

Astudiaeth Achos 2 Cwmni Olew Lost Horizon (LHOC)

Cefndir

Darperir yr enghraifft hon o gwmni mytholegol fel sail i drafodaeth gan ddysgwyr ac athrawon i ennyn trafodaeth am faterion yn ymwneud â chorfforaethau rhyngwladol. Nid yw'n gwmni go iawn ond gallai fod yn fan cychwyn defnyddiol os yw'r dysgwyr am gael dealltwriaeth gyflym o'r diwydiant olew.

Achos

Mae Cwmni Olew Lost Horizon yn gweithredu'n rhyngwladol. Mae'n cynnwys tri chwmni ar wahân:

- Lost Horizon Exploration: chwilio am olew a nwy trwy gynnal timau arolygu daearegol/geoffisegol a gweithredu llynges o longau arolygu yn fyd-eang.
- Lost Horizon Production: drilio am olew, gweithredu'r piblinellau olew a'r purfeydd yn fyd-eang.
- Lost Horizon Retail: gwerthu olew, nwy a chynnyrch adwerthu mewn cadwyn o orsafoedd petrol yn fyd-eang.

Dechreuodd LHOC fel gweithrediad un dyn yn Nhecsas, UDA ar ddechrau'r 1900au pan ganfu ei sylfaenydd, John B. Smith olew ar ei fferm wrth ddrilio postiau ffens. Tan ddiwedd yr Ail Ryfel Byd, archwiliodd John B. Smith am olew a gwerthodd olew crai yn Nhecsas. Ar ddiwedd y Rhyfel roedd yn gallu prynu dau jîp milwrol oedd yn weddill gan y fyddin, dau gyn-gerbyd tir a môr y fyddin a hen awyren fôr awyrlu'r UD i'w alluogi i ymestyn ei weithrediadau yng Ngwlff Mecsico ac ardal ddelta'r Mississippi.

Yn y 1950au aeth LHOC yn rhyngwladol am sawl rheswm.

Roedd cyfathrebiadau yn wael iawn mewn mannau lle'r oedd olew. Roedd yn rhaid agor swyddfeydd lleol i fonitro unrhyw fenter dramor. Hyd yn oed gyda gwelliannau i gyfathrebiadau ffôn a radio, roedd yn llawer haws agor swyddfa yn yr un parth amser na cheisio gweithio o Decsas a hedfan i wahanol rannau o'r byd.

I ddechrau, agorodd LHOC swyddfeydd rhanbarthol yn Llundain a Hong Kong i alluogi ei weithrediadau 24 awr y dydd. Roedd oriau swyddfa arferol pob swyddfa yn cwmpasu holl weithrediadau LHOC. Daeth Houston, Tecsas yn brif swyddfa gan reoli gweithrediadau'r Americas. Llundain oedd swyddfa ranbarthol Ewrop ac Affrica. Swyddfa Hong Kong oedd yn delio â mentrau Asia a'r Môr Tawel.

Y rhesymau pam agorodd LHOC swyddfeydd yn Llundain oedd nad oedd unrhyw broblemau iaith ac roedd gan yr UD gysylltiadau ariannol a chymdeithasol ffafriol gyda'r DU a oedd yn caniatáu trosglwyddo arian, nwyddau a phersonél rhwng y gwledydd yn haws nag mewn gwledydd eraill.

Y rhesymau pam agorodd LHOC swyddfeydd yn Hong Kong oedd nad oedd llawer o broblemau iaith yn Hong Kong chwaith am ei bod yn wladfa Brydeinig. Roedd Hong Kong hefyd yn borthladd a chanddi gyfundrefn dreth fuddiol iawn ar gyfer nwyddau a gwasanaethau nas bwriadwyd ar gyfer eu defnyddio yn Hong Kong ei hun.

Astudiaeth Achos 3

Yn y 1960au a'r 1970au, aeth LHOC o nerth i nerth. Yn ogystal â'r 3 swyddfa ranbarthol yn Houston, Llundain a Hong Kong agorodd LHOC ddwsinau o swyddfeydd lleol i fonitro elfennau archwilio a chynhyrchu ei fusnes. Roedd y swyddfeydd lleol wedi eu lleoli yn Kuwait, Qatar, Kazakhstan, Libia, Norwy, yr Alban, Venezuela, Singapôr ac Awstralia; unrhyw le yr oeddent yn chwilio am olew neu y lleolwyd cyfleuster creu neu buro olew.

Roedd gwledydd cynnal y swyddfeydd hyn yn aml yn ei gwneud yn haws sefydlu busnes trwy adeiladu safleoedd a oedd yn addas i'w meddiannu. Roedd gan y safleoedd hyn linellau ffôn, ffyrdd, generaduron pŵer a dŵr wedi eu darparu. Gobaith y gwledydd cynnal oedd elwa ar drethu unrhyw olew a fyddai'n cael ei ddarganfod gan LHOC a chan bobl oedd yn cael eu cyflogi i weithio i LHOC. Yn achos rhai o'r gwledydd cynhaliol nid oedd trethu'r olew oedd yn cael ei gynhyrchu yn ddigon ac ym 1970 gwnaeth Libia yr holl eiddo dramor yn wladol, cymryd rheolaeth dros y meysydd olew a thaflu LHOC allan o'r wlad.

Yn ystod y cyfnod hwn hefyd roedd LHOC yn aml yn gweithredu fel cwmni 'cowboi'. Roedd LHOC yn symud i ardal yn rheolaidd, yn archwilio, drilio, gadael llanast mawr a symud allan pan fyddai'r olew yn dod i ben. Prif nod LHOC oedd elw yn fwy na dim arall.

Ar ddechrau'r 80au, gorfododd dau ddigwyddiad i LHOC newid ei foeseg fusnes. Y cyntaf oedd pan fu farw hanner personél criw drilio ac 20 o ofalwyr gwersyll o ganlyniad i ollyngiad carbon monocsid a hydrogen sylffid yn Nhecsas. Gwnaeth y sylw gwael a roddwyd i'r brif swyddfa gan y wasg a'r taliadau iawndal i'r teuluoedd i bobl fod yn fwy ymwybodol o ddiffygion LHOC lle'r oeddent yn flaenorol wedi anwybyddu adroddiadau mewn papurau tramor. Yr ail oedd cyfreithwyr ac asiantau arbenigol cynyddol soffistigedig 'landmen' ar gyfer y busnes olew yn y gwledydd cynnal, yn enwedig yn Norwy. Roedd llywodraeth Norwy yn gallu trafod contractau llawer llymach gyda LHOC a sicrhau talu llawer mwy o dreth, cyflogwyd a hyfforddwyd llawer mwy o Norwyaid gan LHOC a chytunwyd ar amodau amgylcheddol llym. Roedd LHOC yn awyddus i chwilio meysydd olew mawr ym Môr y Gogledd a meysydd nwy dyfroedd Norwy felly cytunodd ar yr amodau llymach.

Astudiaeth Achos 4

Roedd yn ffodus i gytgord Ewrop bod Môr y Gogledd wedi ei rannu yn flociau budd economaidd gan lywodraethau'r DU, Norwy, yr Almaen, Ffrainc, yr Iseldiroedd, a Denmarc cyn i unrhyw olew gael ei ddarganfod. Nid yw meysydd olew yn dod o fewn ffiniau cenedlaethol taclus a heb gytundeb ymlaen llaw byddai llawer mwy o ddadlau wedi bod am ddosbarthu cyfoeth olew pan ganfuwyd bod rhai o feysydd olew enfawr cyntaf Môr y Gogledd yn gorwedd ar draws neu'n agos at ffiniau cenedlaethol rhwng gwledydd. Mae'r cytundeb rhwng gwledydd Môr y Gogledd yn nodi os yw maes olew yn gorwedd ar draws ffin dwy neu fwy o wledydd, mae pob gwlad yn derbyn cyfran o'r olew o'r maes sy'n gorwedd ar draws ei hardal economaidd. Yn y gorffennol, roedd yn hysbys bod cynhyrchwyr olew wedi drilio mewn un cornel maes olew ac wedi sugno'r holl olew allan ac felly wedi ei ddwyn o gwmni/gwlad gystadleuol (yn yr un ffordd â phe bai dau berson yn yfed o'r un gwydr gan ddefnyddio dau welltyn; y person sy'n sugno gyflymaf sy'n yfed y mwyaf).

Cyflwynodd y cytundeb hwn rhwng y gwledydd broblemau di-rif i LHOC oherwydd yn unol â thelerau eu contractau archwilio/cynhyrchu roedd yn rhaid iddynt fapio yn gywir y meysydd olew yr oeddent wedi eu darganfod, profi nad oeddent yn gysylltiedig â meysydd eraill mewn unrhyw ffordd a chyfrifo maint y meysydd o fewn pob awdurdodaeth genedlaethol. Ar ôl iddynt ddechrau cynhyrchu olew byddai'n rhaid iddynt dalu treth i bob gwlad yn rhannau cywir. Pe byddai LHOC yn cyfrifo'n anghywir gallai miliynau o bunnoedd/krone/doleri gael eu gordalu neu beidio â chael eu talu, i'r wlad anghywir gyda cholledion ariannol i'r cwmni neu niwed i enw da'r cwmni o ganlyniad.

Astudiaeth Achos 5

Yn y 1990au, a hyd heddiw, mae LHOC wedi diwygio ei strwythur a'i arferion busnes. Mae rhai o'r diwygiadau hyn wedi cael eu procio gan Ddeddfwriaeth America, Prydain ac Ewrop, sy'n rhoi hawliau penodol i gyflogeion, wrth eu cyflogi a'u diswyddo ac o ran eu hamodau gwaith neu, ddeddfwriaeth sy'n rheoleiddio'r ffordd y mae'r amgylchedd yn cael ei drin. Sefydlwyd rhai o'r diwygiadau hyn i'r cwmni oherwydd bod tîm rheoli LHOC am allu trin eu holl gyflogeion yr un ffordd yn lle cael set wahanol o delerau ac amodau ym mhob gwlad, gan dorri costau gweinyddu.

Ystyriwch dreth incwm er enghraifft. Mae cyflogai sydd wedi hunan-alltudio sy'n gweithio i LHOC yn Saudi Arabia yn talu bron dim treth ar ei enillion. Mae'r un cyflogai sy'n gweithio yn Sweden yn talu 60% o'i gyflog mewn treth incwm. O ganlyniad, er gwaethaf yr amodau yn Saudi Arabia, nid oes llawer o gyflogeion yn barod i weithio yn Sweden ac mae llawer mwy yn awyddus i weithio yn Saudi Arabia.

Yr ateb? Mae LHOC yn sefydlu cynllun cydraddoliad treth. Mae pawb yn y cwmni'n talu yr un gyfradd sefydlog o dreth incwm (25%) waeth ble y maent yn gweithio. Mae LHOC yn talu'r dreth dros ben mewn rhai gwledydd ac yn cadw'r gordaliadau mewn gwledydd eraill.

Er enghraifft, mae cyflogai benywaidd sy'n ddaearegydd a gyflogwyd yn Nhecsas a chyflogai gwrywaidd a gyflogwyd yn yr Aifft yn dechrau siarad ac yn canfod bod y person o Decsas yn cael ei thalu 5 gwaith gymaint â'r person o'r Aifft. Mae'r ddau yn gwneud yr un gwaith yn Saudi Arabia ac mae ganddynt yr un faint o brofiad; mae hyn am fod yr Eifftiad wedi llofnodi ei gontract yn yr Aifft lle mae cyflogau yn is. Mae'n ennill cyflog da am Eifftiad graddedig, ond mae'n gyflog gwael iawn i rywun o Decsas. Mae'r Eifftiad yn anhapus iawn wrth ganfod ei fod yn cael ei dalu lawer yn llai na menyw. Nid yw'r person o Decsas yn hapus iawn gyda'i chyflog am ei bod yn credu ei bod yn cael ei thalu llai na'i chydweithwyr sy'n ddynion.

Mae LHOC yn creu cyfradd gyflog unedig. Waeth ble yr ydych mae'r gyfradd gyflog yn berthnasol. Mae peiriannydd o Faleisia yn cael yr un cyflog â pheiriannydd o Brydain cyhyd â bod ganddynt yr un profiad.

Mae'n rhaid i LHOC fodloni safonau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol ble bynnag y mae'n sefydlu busnes, yn lle cael set wahanol o reoliadau diogelwch a rheolau amgylcheddol ar gyfer pob swyddfa, llong neu waith ym mhob gwlad. Mae LHOC yn penderfynu bodloni rheoliadau un o'r gwledydd llymaf ac yna eu gweithredu'n fyd-eang. Mae hyn yn gadael dau neu dri yn unig o'r gwledydd llymaf lle mae'n rhaid gweithredu rheolau ychwanegol.

Mae'n rhaid i bob cyflogai LHOC wneud hyfforddiant diogelwch waeth ble maent yn gweithio; ymladd tân, cymorth cyntaf, gweithio ar uchder a'r ffordd i godi pethau trwm. Mewn tair gwlad, mae'n rhaid i'r cyflogeion wneud hyfforddiant ychwanegol (CPR dadebru cardio ysgyfeiniol, ymwybyddiaeth gyrru a defnyddio offer anadlu).

Mae gan bob llong a ddefnyddir gan LHOC ganllawiau llym o ran y ffordd y mae'n gwaredu ei sbwriel. Caiff peth ei losgi a pheth ei gario'n ôl i'r porthladd. Nid oes unrhyw wlad am olew neu sbwriel yn nofio'n ôl i'w thraethau os gallant osgoi hynny a byddant yn dod o hyd i'r rhai sy'n gyfrifol os gallant eu dal. Mewn un wlad mae'n ofynnol i bob llong gario swyddog amgylcheddol ychwanegol sy'n gwylio'r bywyd morol ac yn sicrhau nad yw'r llong (neu'r llwyfan olew) yn gollwng llygryddion i'r môr.

Uned 12: Rhestr o'r termau allweddol

Mantais absoliwt	Gan bized (www.bized.ac.uk/virtual/dc/trade/theory/th2.htm) Mae gan wlad fantais absoliwt dros ei phartneriaid masnachu os yw'n gallu cynhyrchu nwyddau neu wasanaeth â'r un maint o adnoddau neu'r un maint o nwyddau neu wasanaeth â llai o adnoddau. Yn achos Sambia, mae gan y wlad fantais absoliwt dros lawer gwlad o ran cynhyrchu copr. Mae hyn oherwydd bodolaeth cronfeydd o fwyn copr neu focsit. Gallwn weld o ran cynhyrchu nwyddau bod manteision arbennig mewn arbenigo a masnach, os yw Sambia yn cynhyrchu copr a'i allforio i'r gwledydd hynny sy'n arbenigo mewn cynhyrchu nwyddau neu wasanaethau eraill.
Mantais Gymharol	Gan bized (www.bized.ac.uk/virtual/dc/trade/theory/th2.htm) Mae gan wlad fantais gymharol o ran cynhyrchu nwyddau neu wasanaeth y mae'n eu cynhyrchu ar gost cyfle is na'i phartneriaid masnachu. Mae gan rai gwledydd fantais absoliwt o ran cynhyrchu llawer o nwyddau sy'n berthnasol i'r partneriaid masnachu. Mae gan rai anfantais absoliwt. Nid ydynt yn ddigon effeithlon o ran cynhyrchu unrhyw beth, o'u cymharu â'u partneriaid masnachu. Mae damcaniaeth costau cymharol yn dadlau ei bod yn well i wlad sy'n aneffeithlon o ran cynhyrchu nwyddau neu wasanaeth i arbenigo mewn cynhyrchu'r nwyddau hynny y mae'n llai aneffeithlon yn ei wneud, o'i gymharu â chynhyrchu nwyddau eraill.
Safonau dwbl	Un rheol ar gyfer un wlad neu gwmni neu berson a rheol wahanol ar gyfer un arall. Er enghraifft gall cwmni y mae'r wlad yn berchen arno gael triniaeth ffafriol wrth geisio am gontractau yn erbyn cwmni rhyngwladol.
Moesegol	Bod yn unol ag egwyddorion da a drwg derbyniol sy'n llywodraethu ymddygiad proffesiwn. Cyfystyr â moesol fel arfer, ond nid bob amser.
G.D.P. Cynnyrch Mewnwladol Crynswth	Mewn economeg, y cynnyrch mewnwladol crynswth (GDP) yw'r offeryn mesur maint cynnyrch economaidd tiriogaeth benodol mewn termau cyfalaf ariannol yn ystod cyfnod penodol o amser. Mae'n un ffordd o fesur incwm a chynnyrch cenedlaethol. GDP = Gwariant Defnyddwyr + Buddsoddiad Busnes a Phreswyl + Gwariant y Llywodraeth - Diffyg Masnachu.
Tarddion	Person sy'n ceisio canfod perchnogion hawliau tir a mwynau ac yn trafod prydlesu a chontractau gyda hwy ar ran cwmni cynhyrchu olew neu fwynau am yr hawl i ddrilio/mwyngloddio a thynnu hydrocarbonau neu fwynau o'r ddaear.
Monopoli	Term economaidd sydd wedi ei ddiffinio'n fanwl gywir fel sefyllfa yn y farchnad lle mae **un** cyflenwr nwyddau neu wasanaeth, ond a ddefnyddir yn aml i awgrymu unrhyw sefyllfa lle mae gan gwmni neu wlad neu gartél bŵer sylweddol dros bris y farchnad. Felly'r dywediad 'pan fydd gennych fonopoli gallwch godi unrhyw bris a fynnoch'.

Oligopoli	Mewn economeg, marchnad â nifer fach o gynhyrchwyr sy'n aml yn gweithredu gyda'i gilydd i reoli cyflenwad nwyddau arbennig a'i bris ar y farchnad.
Diffyndollaeth	Polisïau'r llywodraeth ar gyfer meithrin diwydiannau cartref trwy eu hamddiffyn rhag cystadleuaeth gan nwyddau tramor, mewnforiad y rhain yn cael ei wirio neu'n peidio â chael ei annog trwy gyflwyno tollau (tariffau) neu fel arall.
Sectoraidd	Mewn economeg, yn ymwneud â'r sector busnes.
Cymhorthdal	Mewn economeg, taliad gan y llywodraeth i gynhyrchydd i ychwanegu at bris marchnad nwydd. Gall cymorthdaliadau gadw prisiau defnyddwyr yn isel tra'n cynnal incwm uwch ar gyfer cynhyrchwyr mewnwladol.

Adnoddau

Deunydd darllen

Llyfrau

Mae llawer o werslyfrau rhagorol yn cynnwys ystod y pynciau yn yr uned hon. Bydd y rhan fwyaf o werslyfrau busnes yn ddefnyddiol ar gyfer meysydd cychwynnol yr uned a bydd angen cyfeirio'n fwy helaeth at werslyfrau economeg yn rhannau olaf yr uned. Bydd llyfrau penodol yn ymwneud â bodolaeth a gweithrediadau MNC (Corfforaethau Rhyngwladol) yn adnoddau defnyddiol.

Amartya S — *Development as Freedom* (Oxford University Press, 2001) ISBN 0192893300

Amor D — *The E-business®evolution* (Prentice Hall PTR, 2002) ISBN 0130670391

Anderton A — *Economics* (Causeway Press, 2000) ISBN 1902796101

Barnes I — *The European Union and World Trade* (Hidcote Press, 1996) ISBN 1898837201

Hall J et al — *Business Studies* (Causeway Press, 1999) ISBN 1873929900

Marcousé G et al — *Business Studies* (Hodder and Stoughton, 2003) ISBN 0340811102

Marcouse I gyda Lines D — *Business Case Studies* (Longman, 1990) ISBN 0582057779

Maunder P — *Economics Explained* (Collins, 2000) ISBN 0003277585

Mercado, Welford and Prescott — *European Business* (FT Prentice Hall, 2000)

Mole — *Mind your Manners: Managing Business Culture in the New Global Europe* (Nicholas Brealey, 2003) ISBN 1857993144

Sloman J — *Economics* (Prentice Hall, 2003) ISBN 0273655744

Stilglitz J — *Globalization and Its Discontents* (Penguin, 2002) ISBN 0141010380X

Achos 40 An ethical dilemma

Achos 64 A mini-multinational

Achos 72 The Bhopal tragedy

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefan

Ethical Consumer www.ethicalconsumer.org

Cyhoeddiad

Cylchgrawn Ethical Consumer

Mae'r cylchgrawn hwn yn rhoi gwybodaeth am brynu moesegol ac am gwmnïau (rhyngwladol) sy'n darparu nwyddau a gwasanaethau.

Uned 13: Trefnu Digwyddiad

Nodau'r uned

Prif nod yr uned hon yw i ddysgwyr gynllunio, rheoli a gweinyddu digwyddiad unigryw. Mae'r uned hon yn rhoi cyfle i ddysgwyr ymarfer rhai o'r sgiliau y maent wedi eu dysgu mewn unedau blaenorol a chaiff ei hasesu ar y pethau y mae'r dysgwyr yn eu gwneud yn ystod yr uned yn hytrach nag ar fewnbwn wedi ei addysgu a phrofion ffurfiol. Bydd yn rhaid i'r dysgwyr drefnu eu hunain, creu dogfennau ac adroddiadau statws rheolaidd i gefnogi eu penderfyniadau, dewisiadau a'r camau y maent wedi eu cymryd a dadansoddi canlyniadau eu gwaith ar ddiwedd y digwyddiad.

Pynciau'r uned

13.1 Dichonoldeb y digwyddiad

13.2 Cynllunio'r digwyddiad

13.3 Cynnal y digwyddiad

13.4 Adolygu a gwerthuso'r digwyddiad.

Astudiaethau achos

1 Noson amlddiwylliannol

2 Cynhadledd astudiaethau busnes

3 Digwyddiad marchnata ar gyfer busnes lleol.

Awgrymiadau ar gyfer amseru

Gall digwyddiad gymryd amser hir i'w drefnu, er enghraifft, efallai y bydd angen archebu band neu leoliad sawl mis o flaen llaw ac efallai y bydd angen trefnu taith gyfnewid dramor chwe mis o flaen llaw. Os caiff yr uned hon ei haddysgu fel un darn o 13 wythnos, mae'r mathau o ddigwyddiad y gellir ei drefnu'n gyfyngedig.

Bydd angen wythnos neu ddwy i gwblhau adran adolygu a gwerthuso'r cwrs hefyd **ar ôl** y digwyddiad ac mae hyn yn cymryd bod y rhan fwyaf o'r ddogfennaeth gefnogol wedi ei chwblhau gan y dysgwyr yn y cyfnod cyn y digwyddiad.

Awgrymiadau ar gyfer cyllid

Yn yr uned hon bydd y dysgwyr fwy na thebyg yn casglu arian, yn talu contractwyr ac yn ymdrin ag arian parod neu gredyd. Mae'n syniad da ystyried sefydlu cyfrif banc i'r dysgwyr ei ddefnyddio cyn dechrau'r cwrs. Byddai hyn yn golygu llai o oedi o ran delio â'r banc ar ddechrau'r uned a chael llyfrau siec neu gardiau credyd/debyd i'r dysgwyr eu defnyddio.

Cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 13.1: Dichonoldeb.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Beth yw dichonoldeb?	Y dysgwyr i ddiffinio dichonoldeb yn unigol ac fel grŵp	Taflen weithgaredd 1: Gweithgaredd diffinio dichonoldeb.
Y rheswm dros gynnal y digwyddiad	Y dysgwyr yn edrych ar y rhestr o ddigwyddiadau awgrymedig yn unigol ac yn ychwanegu unrhyw rai eraill y maent yn eu hystyried yn ddiddorol. Y dysgwyr yn uno eu syniadau ac yn gwrthod unrhyw rai tan bod un syniad i bob dysgwr. Y dysgwyr yn gosod y rhestr syniadau yn gategorïau. Dewis eu categorïau eu hunain ac yn defnyddio'r rhai a awgrymwyd.	Taflen weithgaredd 2: Gweithgaredd rhesymau dros gynnal y digwyddiad.
Gwneud gwaith ymchwil i ddichonoldeb y digwyddiad gan ddefnyddio ffynonellau sylfaenol ac eilaidd, data ansoddol a meintiol a phenderfyniadau rhesymedig.	Defnyddio'r rhestr ddigwyddiadau a luniwyd ac unrhyw rai a ychwanegwyd gan y dysgwyr. Mae pob dysgwr yn cymryd un digwyddiad posibl ac yn gwneud ymchwil iddo. Y dysgwyr i baratoi araith fer ar y digwyddiad a chyflwyno'r wybodaeth i weddill y grŵp, neu adroddiad byr ar y digwyddiad. Y dysgwyr i benderfynu ar restr fer o ddigwyddiadau yn seiliedig ar yr astudiaethau dichonoldeb.	Taflen weithgaredd 3: Taflen prawf dichonoldeb Taflen weithgaredd 4: Taflen digwyddiadau posibl.
Nodau, amcanion a chanlyniadau'r digwyddiad	Gan ddefnyddio rhestr fer o ddigwyddiadau posibl, mae'r dysgwyr yn rhannu'n grwpiau bach i archwilio un o'r digwyddiadau a phenderfynu ar nodau, amcanion a chanlyniadau dymunol y digwyddiad.	Taflen weithgaredd 5: Nodau ac amcanion.
Gosod amcanion SMART yn ymwneud â chanlyniadau a safonau ansawdd y cleient a'r sefydliad	Y grwpiau yn archwilio'r prosiectau yng ngoleuni'r safonau SMART.	Taflen weithgaredd 6: Diffiniad o dargedau SMART.
Cyfyngiadau ariannol — cyllideb, costau sefydlog ac amrywiol, ffynonellau ariannu, refeniw yn y dyfodol (os o gwbl)	Mewn is-grwpiau, creu cyllidebau ar gyfer un o'r digwyddiadau ar y rhestr fer. Y dosbarth cyfan wedyn yn cymharu'r cyllidebau ar gyfer eu gweithgareddau gwahanol ar y rhestr fer.	Taflen weithgaredd 7: Ffynonellau cyllid. Taflen weithgaredd 8: Treuliau incwm cyllideb a thaenlenni amrywiant (4 taflen).
Rheoli/asesu risg	Y dysgwyr yn archwilio'r risgiau sy'n gysylltiedig â'u digwyddiad arfaethedig.	Taflen weithgaredd 9: Asesiad risg (2 dudalen).
Dewis y digwyddiad	Y dysgwyr yn penderfynu ar eu digwyddiad dewisol fel grŵp.	Taflen weithgaredd 10: Taflen dewis digwyddiad.

Adran 13.2: Cynllunio'r Digwyddiad.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cynnal asesiad risg — (gellir gwneud hyn yma ar ôl penderfynu ar y digwyddiad).	Y dysgwyr yn archwilio'r risgiau sy'n gysylltiedig â'u digwyddiad arfaethedig. Gan ddefnyddio 5 cam yr HSE ar gyfer asesu risg a thaflen asesu risg yr ysgol/coleg, y dysgwyr yn creu eu dogfen eu hunain. Y dysgwyr yn trafod y ddogfen gydag uwch aelod o'r staff ac yn ei llofnodi'n derfynol.	Taflen weithgaredd 9: Asesu risg.
Adnoddau ffisegol — offer, lleoliad, deunyddiau.	Mae angen i'r dysgwyr benderfynu pa ddeunyddiau fydd eu hangen ar gyfer y prosiect. Lluniwch restr fawr ac archwiliwch faint y byddai'n costio i'w prynu a pha mor hir y byddai'n cymryd. Mae angen i'r dysgwyr benderfynu pa dasgau y bydd angen eu gwneud yn ogystal ag adnoddau ffisegol. Lluniwch restr fawr a phenderfynwch faint o amser fydd ei angen ar bob tasg.	Taflen weithgaredd 11: Rolau allweddol.
Gofynion adnoddau dynol — gweithio fel tîm, dyrannu rolau, anghenion arbennig.	Penderfynwch ar rolau/swyddi dysgwyr yn y tîm astudiaethau busnes. Crëwch boster, ychwanegwch enwau a lluniau i'r poster.	Taflen weithgaredd 12: Siart trefnu rolau allweddol.
Cyfyngiadau Amser — llinellau amser a dadansoddiad llwybr hanfodol, siartiau Gantt, diagramau llif.	Gellir dangos siart argaeledd staff os oes un yn cael ei chynnal gan swyddfa'r ysgol. Y dysgwyr yn creu siart lif i helpu penderfynu pa dasgau sy'n gwbl hanfodol ac y mae'n rhaid eu perfformio cyn y gall tasgau eraill ddatblygu. Y dysgwyr yn creu siart mur i ddangos tasgau pobl ac amcangyfrif o'u hamseriad. Defnyddiwch y siart i sicrhau bod tasgau hanfodol yn cael eu perfformio yn amserol ac nad yw amser pobl yn cael ei archebu ddwywaith.	Taflen weithgaredd 13: Siart Sampl Gantt Trosolwg o lunio siart Gantt www.mindtools.com/pages/article/newPPM_3.htm
Cyfyngiadau cyfreithiol.	Mae angen i'r dysgwyr ystyried a yw'r digwyddiad y maent yn ei gynllunio yn gyfreithiol neu a yw rhai agweddau ar y digwyddiad yn torri cyfyngiadau cenedlaethol neu leol. Dylai'r dysgwyr ymchwilio i unrhyw ymholiadau sydd ganddynt.	Taflen weithgaredd 14: Cyfyngiadau cyfreithiol — ffynonellau gwybodaeth.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Cyfyngiadau arferion gweithio.	Y dysgwyr yn penderfynu sut i fynd ati i gydweithio fel sefydliad. Pa gofnodion y dylent eu cadw? Pa ddogfennau y dylent eu creu? Pryd y dylent gyfarfod? Dylai'r deunydd hyn fod wedi ei gynnwys mewn unedau blaenorol felly bydd gan y dysgwyr syniad gweddol ynghylch yr hyn a ddisgwylir ganddynt. Dylai'r dysgwyr bob un dreulio amser yn ysgrifennu'r camau y maent yn credu y dylent eu cymryd yn unigol, cyn cyfuno eu gwybodaeth fel grŵp. Dylid annog y dysgwr a benodwyd yn arweinydd neu reolwr y prosiect i arwain y drafodaeth ar eu maes diddordeb trwy sefyll a chofnodi syniadau ar fwrdd neu siart gip. Y dysgwyr i rannu'n dimau gan ganolbwyntio ar un maes diddordeb, ee ariannol, diogelwch a chyfathrebu a phenderfynu ar set bendant o gofnodion i'w cadw. Noder bod y cofnodion hyn yn rhan bwysig o'r meini prawf asesu ar gyfer yr uned hon.	Taflen weithgaredd 15: Cyfyngiadau arferion gwaith (3 taflen) Taflen weithgaredd 16: Llythyrau busnes a phersonol Taflen weithgaredd 18: Treuliau incwm cyllideb a thaenlenni amrywiant Taflen weithgaredd 17: Taflen gysoni cyfrif arian wythnosol.
Gofynion ariannol.	Y dysgwyr i benderfynu ar ffyrdd o godi arian, a, chan gyfeirio at eu siart Gantt neu ddiagram llif, ceisio rhagfynegi problemau ariannol.	Taflen weithgaredd 7: Ffynonellau cyllid Taflen weithgaredd 18: Llif arian.
Cynlluniau wrth gefn ac agweddau yswiriant.	Yn dibynnu ar y digwyddiad, gallai'r dysgwyr archwilio'r canlynol: • diogelwch bwyd (bwyd poeth, bwyd oer, cadw/paratoi bwyd) • maint yr ystafell (diogelwch yn erbyn elw) • esgeulustod (nifer yr oedolion yn bresennol). • a oes yswiriant cyfredol ar gyfer y digwyddiad? ee yswiriant ysgol, yswiriant menter yr ifanc, yswiriant cyflawnwyr neu yswiriant atebolrwydd cyhoeddus).	Taflen weithgaredd 19: Cynlluniau wrth gefn.
Cyflenwadau contract — arlwyo, bar, diogeled.	Yn dibynnu ar y digwyddiad, gallai'r dysgwyr archwilio'r canlynol: • Contractau: a oes hawl gan y dysgwyr lofnodi contractau contractwyr ar gyfer gwasanaethau neu a oes yn rhaid mynd drwy'r ysgol? • A fydd alcohol yn cael ei weini ac, os felly, a oes angen trwydded. • Sut ddylai'r dysgwyr ddelio â niferoedd mawr o ddieithriaid yn cerdded drwy'r ysgol.	Gweithgaredd 20: Taflen ddyfynbrisiau.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Llythyrau, adroddiadau, gwahoddiadau, hysbysiadau.	Y dysgwyr i benderfynu ar fformatau ar gyfer llythyrau safonol, adroddiadau, gwahoddiadau a hysbysiadau. Dylai'r fformat nid yn unig benderfynu'r math o wybodaeth y dylai dogfen safonol ei chynnwys ond hefyd a ddylid cael delwedd, lliw, geiriad, trefn sy'n cyd-fynd â'r sefydliad a'r digwyddiad.	Taflen weithgaredd 16: Llythyrau busnes a phersonol Enghraifft o adroddiad safonol www.cie.uce.ac.uk/essential/report/report-summary.html
TGCh.	Dylai'r dysgwyr ddefnyddio TGCh i gyfathrebu, cofnodi data a monitro'r digwyddiad. Mae enghreifftiau cyffredin yn cynnwys: Sefydlu rhestr bostio sy'n galluogi holl aelodau'r grŵp i ddilyn cynnydd a chadw cofnodion o'r cyfathrebu. Gellir defnyddio taenlenni i gofnodi a chyfleu gwybodaeth ariannol. Gellir sefydlu cronfa ddata o gyflenwyr, cysylltiadau, lleoedd cadw ac archebion. Gellir cadw cronfa ddata o gyflenwyr er gwybodaeth a defnyddio dosbarthiadau eraill sy'n gorfod trefnu digwyddiadau hefyd. Mae'n bwysig cadw rhestr o broblemau cyn y digwyddiad ac hefyd ar ddiwrnod y digwyddiad pan y gall fod angen cysylltu â phobl ar fyr rybudd.	Taflen weithgaredd 8: Treuliau incwm cyllideb a thaenlenni amrywiant Dylai fod gan yr ysgol/coleg gyfleuster rhestr bostio dros e-bost eisoes y gall fod angen i'r adran TG ei sefydlu; fel arall mae'n bosibl defnyddio rhestrau postio trydydd parti fel grwpiau postio yahoo. http://uk.groups.yahoo.com

Adran 13.3: Cynnal y digwyddiad.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Contractau ar gyfer lleoliadau, cyflenwadau, personél.	Dylai'r dysgwyr benderfynu ar y lleoliadau, y cyflenwadau a'r personél angenrheidiol ar gyfer y digwyddiad a chael dyfynbrisiau ysgrifenedig o'u cost. Ni fydd pob dyfynbris yn cynnig yr un peth a rhaid cydbwyso'r gost a'r cynnyrch sy'n cael ei ddarparu.	Taflen weithgaredd 20: Taflen ddyfynbrisiau.
Marchnata, ee cyhoeddusrwydd, hysbysebu, nawdd, rhestr gwahoddedigion, gwahoddiadau.	Dylai'r dysgwyr drafod sut y byddent yn marchnata'r digwyddiad a chymharu manteision ac anfanteision ymagweddau gwahanol. Yna, dylai'r dysgwyr benderfynu ar gynllun marchnata cost effeithiol trwy gymharu cost (o ran amser yn ogystal ag arian) y gwahanol ddulliau cyhoeddusrwydd posibl yn ogystal â nifer y bobl fydd yn gweld y cyhoeddusrwydd.	Taflen weithgaredd 21: Marchnata.
Gweithredu, ee trefnu a chyfathrebu ar y diwrnod, egwyddorion gwasanaeth cwsmeriaid, datrys problemau, cynlluniau wrth gefn, addasiadau a rhesymau.	Dylai'r dysgwyr gynllunio eu camau ar gyfer y cyfnod yn union cyn, yn ystod ac ar ôl y digwyddiad ar y diwrnod. Gall siart Gantt ar gyfer y diwrnod fod yn ffordd dda o arddangos i'r dysgwyr lle y dylai pawb fod, a pha bethau ddylai fod yn digwydd. Dylai'r dysgwyr greu cynllun wrth gefn ar gyfer problemau y gellir eu rhagweld a chael offer yn barod.	Taflen weithgaredd 22: Rhestr wirio ar gyfer y diwrnod Taflen weithgaredd 23: Cerdyn gwasanaeth cwsmeriaid Taflen weithgaredd 19: Cynlluniau wrth gefn.
Mynediad cyfartal.	Dylai'r dysgwyr ystyried mynediad i gadeiriau olwyn, neu fynediad gan bobl oedrannus neu bobl â chastiau plastr neu gadeiriau gwthio. Mae hyn yn cynnwys mynd i mewn i'r adeilad neu'r ystafell lle cynhelir y digwyddiad gan osgoi grisiau a gadael yr adeilad trwy'r allanfa argyfwng. Dylai'r dysgwyr ystyried seddi ar gyfer pobl â nam symudedd hefyd yn ystod y digwyddiad neu hyd yn oed ystafell chwarae i blant bach a fyddai'n amharu ar y digwyddiad pan fyddent yn diflasu. Dylai'r dysgwyr ysgrifennu dogfen un dudalen yn nodi eu penderfyniad.	Deddf Gwahaniaethu ar Sail Anabledd — www.disability.gov.uk www.disability.gov.uk/dda/employers/providers.asp
Cofnodi ariannol a diogelwch.	Dylid mynd ag arian parod o'r til gan ddefnyddio taflen cyfrif arian yn rheolaidd a'i roi mewn sêff i atal croniad mawr wrth y man gwerthu a allai annog lladrata. Dylai dau berson gwahanol gyfrif yr arian a'i lofnodi'n derfynol. Dylai'r dysgwyr fonitro'r arian a gymerir ar y diwrnod trwy ddefnyddio taflenni cyfrif arian.	Taflen weithgaredd 17: Taflen gysoni cyfrif arian wythnosol.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Materion iechyd a diogelwch.	Dylai'r dysgwyr archwilio'r canlynol: • pobl â nam symudedd mewn achos o dân • lleoli larymau a diffoddwyr tân • lleoli pecynnau cymorth cyntaf • problemau cadw bwyd • darpariaeth biniau, offer glanhau • materion eraill sy'n berthnasol i'r digwyddiad. Dylai'r dysgwyr ysgrifennu dogfen un dudalen yn nodi eu penderfyniadau.	Yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch — www.hse.gov.uk

Adran 13.4: Adolygu a gwerthuso'r digwyddiad.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
A fodlonwyd yr amcanion/targedau.	Dylai'r dysgwyr gymharu eu targedau a'u hamcanion â chanlyniadau'r digwyddiad.	Taflen weithgaredd 5: Nodau ac amcanion.
Adborth gan bartïon â diddordeb — y math o systemau casglu gwybodaeth a ddefnyddiwyd a pha mor llwyddiannus oedden nhw.	Mae angen i'r dysgwyr benderfynu o flaen llaw sut i gael adborth gan y partïon â diddordeb. Yn achos cleient unigol gallai fod yn gyfweliad ar ôl y ffaith. Yn achos cyflenwyr, gallai hyn fod trwy ofyn iddynt lenwi'r daflen adborth. Gall y dysgwyr benderfynu argraffu ffurflen adborth ar gefn yr holl docynnau i annog y gynulleidfa i roi eu sylwadau eu hunain.	Taflen weithgaredd 24: Ffurflen adborth.
A oedd y prosiect yn addas at y diben (ee yn bodloni'r gyllideb).	Dylai'r dysgwyr ofyn cwestiynau fel a ganlyn i'w hunain: • A wnaeth y prosiect fodloni'r gyllideb? • A wnaeth y prosiect godi ymwybyddiaeth am fusnes lleol? • A wnaeth y prosiect gasglu arian ar gyfer elusen? • Sut gallant brofi hyn?	Taflen weithgaredd 8: Treuliau incwm cyllideb a thaenlenni amrywiant.
A wnaeth y prosiect fodloni anghenion y cleient/grŵp/cynulleidfa.	Yn ystod y digwyddiad ac ar ôl hynny, mae angen i'r dysgwyr gael adborth gan y sefydliad, y cwsmer a chan y tîm o ddysgwyr sy'n cynnal y digwyddiad. Y dysgwyr yn dosbarthu holiadur i aelod dethol o'r gynulleidfa a'i gasglu ar ddiwedd y digwyddiad. Mae pob dysgwyr yn rhoi cyflwyniad terfynol am dair munud ar y mwyaf. Gallai'r cyflwyniad hwn fod mewn PowerPoint neu ar boster neu ar ffurf datganiad i'r wasg.	Taflen weithgaredd 24: Ffurflen adborth.

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Argymhellion/ awgrymiadau ar gyfer gwelliant.	Dylai pob dysgwr lunio adroddiad gydag argymhellion a allai fod ar gael i'r un dosbarth y flwyddyn nesaf. Gallai'r adroddiad fod yn drosolwg, neu gallai fod yn seiliedig ar ganfyddiadau'r timau. Dylai pob dysgwr hefyd werthuso eu cyfraniad eu hunain i'r prosiect.	Enghreifftiau ar Fformat Adroddiad http://imdept.qmuc.ac.uk/ReportWriting.htm www.cie.uce.ac.uk/essential/report/report-summary.html Taflen weithgaredd 25: Taflen hunanwerthuso Taflen weithgaredd 26: Fformat a awgrymir ar gyfer adroddiad.
Terfynu'r sefydliad.	Cyflwyno sieciau Llythyrau (diolch) wedi eu hanfon. Rhoi cyhoeddusrwydd i'r llwyddiant. Gwobrwyo llwyddiant — cinio i ddathlu? Ffeilio adroddiadau yn y llyfrgell. Ad-dalu benthyciadau neu asedau. Cau'r cyfrif banc neu derfynu mynediad y dysgwyr.	

Taflen weithgaredd 1: Dichonoldeb

Tasg A

Rhestrwch bum gair allweddol y credwch y gellid eu defnyddio i ddisgrifio dichonoldeb.

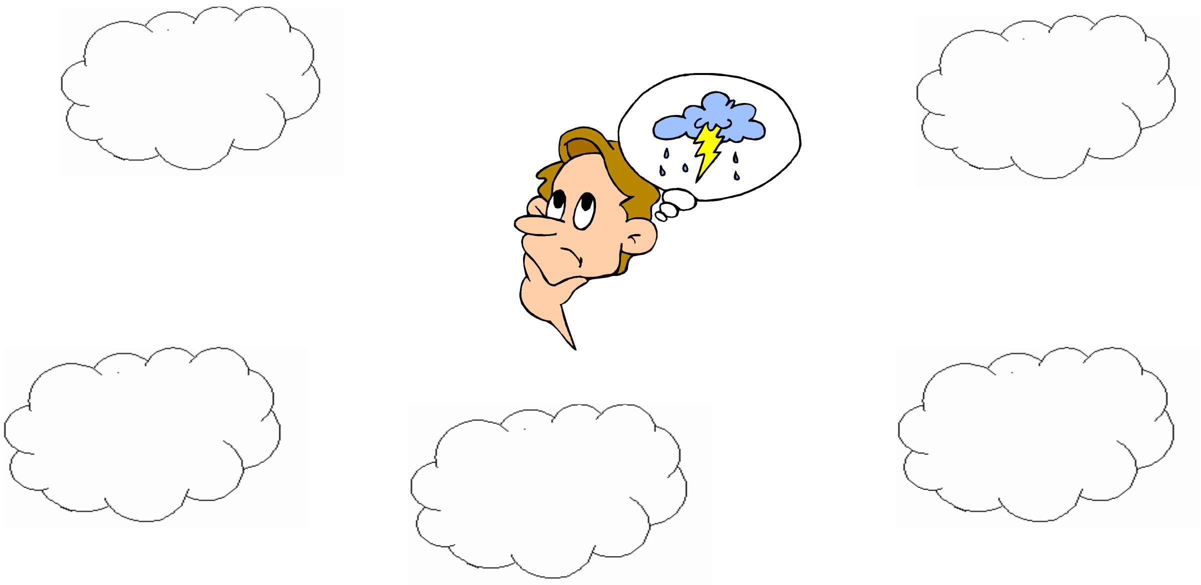

Tasg B

Gan weithio mewn grwpiau bach, lluniwch ddiffiniad o ‘dichonoldeb’.

Diffiniad y geiriadur o ddichonoldeb

Y gallu i gael ei gyflawni neu ei sefydlu gyda’r dulliau sydd ar gael a’r amgylchiadau fel ag y maent; posibl: cynllun dichonol.

Cyfystyron: posibl, hyfyw, hwylus, ymarferol

Taflen weithgaredd 2: Rhesymau dros gynnal y digwyddiad

Am ran o'r uned hon byddwch yn trefnu digwyddiad. Mae'n rhaid i'r digwyddiad fod yn achlysur unigryw o faint sylweddol. Fel arfer mae rheswm penodol dros gynnal digwyddiad o'r fath ar wahân i gwblhau uned ysgol. Isod, gweler chwe rheswm cyffredinol posibl dros gynnal digwyddiad, gallwch feddwl am resymau eraill neu newid y chwe hyn:

- gofynnwyd i chi gynnal digwyddiad
- digwyddiad blynyddol
- digwyddiad elusennol
- codi arian
- cefnogi busnes lleol
- hysbysebu.

Ar y dudalen nesaf gweler rhestr o ddigwyddiadau a allai fod yn addas i'ch grŵp chi eu hystyried. Fel unigolion, meddyliwch am fwy o ddigwyddiadau yr hoffech eu cynnal, yna, fel grŵp, ychwanegwch eich syniadau i'r rhestr ar y dudalen nesaf. Unwaith y byddwch wedi llunio rhestr dda, rhowch y posibiliadau yn y chwe chategori a llenwch y graffeg ar y dudalen hon.

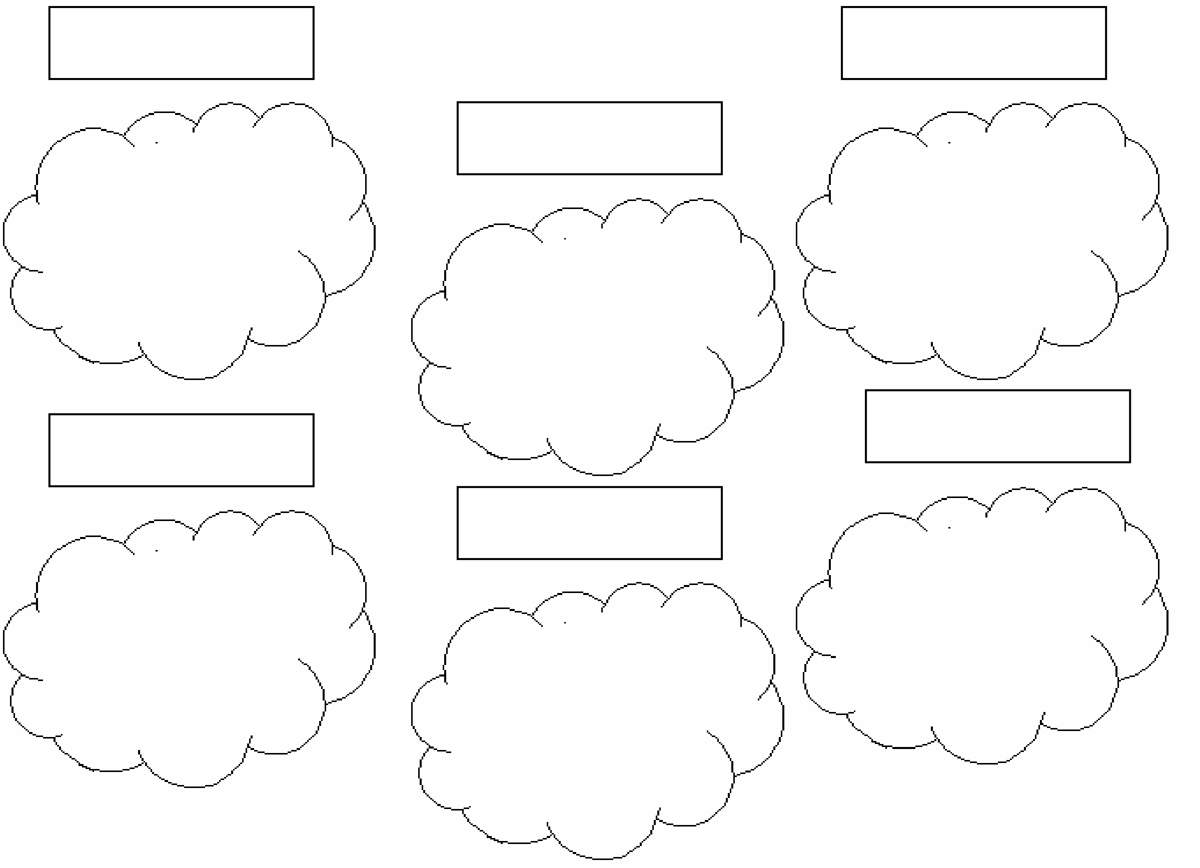

Digwyddiadau posibl

Noson gerddorol:	Trefnwch gynnal y noson yn enwedig os oes gan yr ysgol, coleg, un o'r dysgwyr gysylltiadau â'r adran gerddoriaeth, band neu grŵp o fandiau. Cynhaliwch frwydr y bandiau.
Codi arian at elusennau:	Codwch arian i elusen sy'n gysylltiedig â'r ysgol neu'r coleg, neu edrychwch ar rai o'r gwefannau canlynol am wybodaeth ynghylch sut i gysylltu a gweithio gyda'r elusen gysylltiedig.
	Bydd Oxfam yn eich cefnogi â phecyn offer codi arian. (www.oxfam.org.uk)
	Mae gan Gronfa Achub y Plant adran arbennig ar ei gwefan ar gyfer gweithgareddau codi arian ieuenctid. (www.savethechildren.org.uk/youngfundraisers)
	Mae gan BBC Plant mewn Angen adran arbennig ar ei wefan hefyd www.bbc.co.uk/pudsey/get_involved
	Sefydliad cyfeillion yr ysgol neu'r coleg.
	Codwch arian i atgyweirio to'r eglwys.
Sioe ddoniau/drama:	Byddwch yn gyfrifol am redeg sefydliad, hysbysebu, marchnata a'r gwerthiant sy'n gysylltiedig â chynhyrchiad ysgol neu goleg.
Taith grŵp:	Trefnwch fynd â blwyddyn 7 i bantomeim yn Llundain yn cynnwys aros dros nos neu flwyddyn 11 ar daith i Ffrainc.
Taith gyfnewid dramor:	Trefnwch deithiau cyfnewid dramor ar gyfer y dosbarth Ffrangeg/Almaeneg/Sbaeneg. Cyfle da ar gyfer cydweithredu rhwng adrannau am na fydd gan y grwpiau astudiaethau busnes sgiliau ieithyddol digonol o bosibl.
Dawns raddio:	Trefnwch y Ddawns Raddio/Ymadawyr
Disgo:	Trefnwch ddisgo i grŵp dysgu iau fel blynyddoedd 7-9.
Menter yr Ifanc:	Gwahoddwch grŵp o ddysgwyr sy'n gyflawnwyr blaenorol i siarad yn yr ysgol am eu profiadau.
	Trefnwch ffair Menter yr Ifanc ar gyfer blynyddoedd 10 i 13. Dylid cynnwys aelodau undebau llafur ac aelodau'r gymuned fusnes fel siaradwyr.
Digwyddiad hyrwyddo:	Trefnwch ddigwyddiad blasu bwyd ar gyfer busnes lleol fel delicatessen neu ddigwyddiad blasu coffi ar gyfer caffi.
Digwyddiad amlddiwylliannol:	Trefnwch noson amlddiwylliannol — pobl i ddod a rhannu bwyd, siarad am eu traddodiadau a'u digwyddiadau gwyliau.
Ymarfer corff:	Trefnwch ddiwrnod chwaraeon neu trefnwch ddiwrnod chwaraeon dŵr lle mae pawb yn gwlychu.
Cynhadledd dysgwyr:	Trefnwch gynhadledd astudiaethau busnes ar un maes o'r maes llafur a gwahoddwch ddysgwyr o ysgolion eraill i fynychu, ee adnoddau dynol.

Taflen weithgaredd 3: Prawf dichonoldeb

(Cyn dechrau unrhyw brosiect busnes efallai y bydd cwmnïau yn cynnal cyfarfod dichonoldeb i benderfynu a yw'n bosibl cyflawni'r prosiect. Yn ystod y cyfarfod hwn, byddai rheolwyr yn defnyddio ffynonellau gwybodaeth sylfaenol ac eilaidd, data ansoddol a meintiol am y prosiect arfaethedig a dod i ryw fath o benderfyniad rhesymedig.)

Diffiniwch neu disgrifiwch ffynonellau gwybodaeth sylfaenol.

Diffiniwch neu disgrifiwch ffynonellau gwybodaeth eilaidd.

Beth yw data meintiol?

Beth yw data ansoddol?

(Yn ystod y cam hwn bydd gan y grŵp lawer o brosiectau mewn golwg. Gweithiwch fel unigolion neu barau ac ymchwiliwch i ddichonoldeb bob prosiect a rhannwch nhw yn bedwar categori. Dylai'r dysgwyr grynhoi a chyflwyno eu gwybodaeth i weddill y grŵp. Taflwch allan unrhyw brosiectau annichonol a phenderfynwch ar y rhai y gellir eu cynnwys ar restr fer.)

Enw'r prosiect arfaethedig:			
Sylfaenol	**Eilaidd**	**Meintiol**	**Ansoddol**

Bydd rhai prosiectau yn afresymol, oherwydd cyfyngiadau amser y cwrs er enghraifft, er gwaetha'r ffaith eu bod yn ddichonol. Hyd yn oed yn ystod y cam hwn, dylai'r dysgwyr fod yn ystyried elfennau fel cyfyngiadau ariannol a mynediad i'r anabl mewn digwyddiadau arfaethedig yn ogystal â faint o hwyl fydd y digwyddiad.

Taflen weithgaredd 4: Digwyddiadau posibl

Noson gerddorol:	Trefnwch gynnal y noson yn enwedig os oes gan yr ysgol, coleg, un o'r dysgwyr gysylltiadau â'r adran gerddoriaeth, band neu grŵp o fandiau. Cynhaliwch frwydr y bandiau.
Codi arian at elusennau:	Codwch arian i elusen sy'n gysylltiedig â'r ysgol neu'r coleg, neu edrychwch ar rai o'r gwefannau canlynol am wybodaeth ynghylch sut i gysylltu a gweithio gyda'r elusen gysylltiedig.
	Bydd Oxfam yn eich cefnogi â phecyn offer codi arian. (www.oxfam.org.uk)
	Mae gan Gronfa Achub y Plant adran arbennig ar ei gwefan ar gyfer gweithgareddau codi arian ieuenctid. (www.savethechildren.org.uk/youngfundraisers)
	Mae gan BBC Plant mewn Angen adran arbennig ar ei wefan hefyd www.bbc.co.uk/pudsey/get_involved
	Sefydliad cyfeillion yr ysgol neu'r coleg.
	Codwch arian i atgyweirio to'r eglwys.
Sioe ddoniau/drama:	Byddwch yn gyfrifol am redeg sefydliad, hysbysebu, marchnata a'r gwerthiant sy'n gysylltiedig â chynhyrchiad ysgol neu goleg.
Taith grŵp:	Trefnwch fynd â blwyddyn 7 i bantomeim yn Llundain yn cynnwys aros dros nos neu flwyddyn 11 ar daith i Ffrainc.
Taith gyfnewid dramor:	Trefnwch deithiau cyfnewid dramor ar gyfer y dosbarth Ffrangeg/Almaeneg/Sbaeneg. Cyfle da ar gyfer cydweithredu rhwng adrannau am na fydd gan y grwpiau astudiaethau busnes sgiliau ieithyddol digonol o bosibl.
Dawns raddio:	Trefnwch y Ddawns Raddio/Ymadawyr
Disgo:	Trefnwch ddisgo i grŵp dysgu iau fel blynyddoedd 7-9.

Taflen weithgaredd 5: Nodau ac Amcanion

Y dysgwyr yn gweithio'n unigol, yna'n cyfnewid syniadau mewn grwpiau i benderfynu beth yn union y maent yn ceisio ei gyflawni.

Ceir enghraifft o nodau ac amcanion ar wefan UCAS.

www.ucas.ac.uk/higher/about/businessplan.html#strategic

Dyma enghraifft gan grŵp o ddysgwyr.

Nodau	Amcanion
Helpu i hyrwyddo busnes lleol	Yng Ngorffennaf 2006, cael 100 o bobl i flasu bwyd mewn caffi lleol. Creu cyhoeddusrwydd a'i ddosbarthu i 1000 o bobl i hysbysebu'r busnes a'r noson flasu. Cael adborth ar y noson ar ffurf ymchwil i'r farchnad gan 100% o'r rhai a fynychodd.

Prosiect:	
Nodau	**Amcanion**

Creu poster i grynhoi penderfyniad y grŵp. Dylech gynnwys y canlyniad dymunol, y ffyrdd a'r dulliau yn eich nodau a'ch amcanion.

Taflen weithgaredd 6: Diffiniad o dargedau SMART

Mae targedau SMART fel a ganlyn:

Penodol:	Byddwch yn glir ynghylch beth, ble, pryd a sut y bydd y prosiect yn cael ei newid.
Mesuradwy:	Gellir meintioli a mesur y targedau.
Cyraeddadwy:	Amcanion o fewn adnoddau a galluoedd y grŵp.
Realistig:	Mae'n bosibl cyflawni'r newid sy'n cael ei adlewyrchu yn yr amcan.
Â therfyn amser:	Cydnabyddir cyfyngiadau amser gan weithio o fewn y cyfyngiadau hynny.

Adolygwch eich nodau yng ngoleuni targedau SMART a chan gyfeirio at y cwestiynau isod.

Ewch yn ôl at eich amcanion a gwnewch nhw yn rhai SMART.

Ydych chi wedi ystyried y cleient yr ydych yn delio ag ef? ee Pennaeth, ysgol. Beth yw eu dymuniadau?

Ydych chi wedi ystyried y sefydliad yr ydych yn delio ag ef? A fydd y digwyddiad yn cyd-fynd â diwylliant ac amcanion y sefydliad?

Am fwy o wybodaeth am SMART, gweler:

www.ala.org.acrl/is/organization/planning/objectives/suggestions.html	American Library Association
www.careerbuilder.com/sales/powerhire/tips1.html	Careerbuilder.com
www.cjapower.com/clientresources/perfpro2.php	CJA Executive Research
www.marketingteacher.com/Lessons/lesson_objectives.htm	Marketing Teacher
www.unt.edu/wmoen/publications/gilsevag/g.htm	Mae'n mynd i dudalen 'Characteristics of Successful Objectives'
www.wgrante.com	Woodland Grange Training and Conference Centre

Daeth y cysylltiadau hyn a mwyafrif y diffiniadau uchod o www.scn.org/cmp

Taflen weithgaredd 7: Ffynonellau Cyllid

Enghreifftiau:	Posibl:	Amhosibl:	Gwerth:
Gwerthu cyfranddaliadau			
Benthyciad banc			
Hysbysebu			
Gwerthu tocynnau o flaen llaw			
Gwerthu rhaglenni			
Gwerthu wrth y drws			
Nawdd			
Benthyciadau gan yr ysgol			
Benthyg gan rieni			
Gweithgareddau codi arian			
Raffl			
Gwerthu bwyd a diod			

Taflen weithgaredd 8: Treuliau incwm cyllideb a thaenlen amrywiant

Rhagolygon Llif Arian

Incwm	Rhif yr wythnos												
Eitemau	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Rhodd gan yr ysgol	50												
Benthyciad gan riant	20												
Cyfanswm yr incwm	**70**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gwariant	Rhif yr wythnos												
Eitemau	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Blaendaliad i archebu'r neuadd	100												
Papur poster	5												
Marcwyr hud	3												
Cyfanswm gwariant	**108**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Net Wythnosol	**-38**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Balans Agoriadol yr Wythnos	**0**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**
Balans Cau yr Wythnos	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**	**-38**

Taflen Asesu 9: Asesu risg

Dylai'r dysgwyr archwilio o leiaf ddwy enghraifft o wybodaeth asesu risg.

Un ffynhonnell dda yw'r ddogfen ganlynol sydd â siart mur pum cam, gan gynnwys adran i ddysgwyr ei llofnodi wedi iddynt asesu'r risgiau sy'n gysylltiedig â digwyddiad eu hysgol.

Mae taflen Pum Cam i Asesu Risg Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch y Llywodraeth ar gael yn www.hse.gov.uk/pubns/indg163.pdf.

Mae'r ddogfen hon yn gyffredinol iawn ac efallai y bydd angen i'r athro nodi llawer o agweddau asesu risg na fyddant yn berthnasol i amgylchedd ysgol.

Dylai'r ysgol neu'r coleg feddu ar daflenni asesu risg ei hun sy'n cynnwys risgiau cyffredin mewn ysgol.

Bydd y dysgwyr yn cael rhai enghreifftiau o ddogfennau asesu risg. Mae'n ofynnol i fusnesau, colegau, ysgolion a chyflogwyr yn gyffredinol asesu'r risg i'w cyflogeion, y cyhoedd a'u hunain yn sgil eu gweithredoedd a'u hadeiladau. Mae asesiad risg yn golygu bod rhywun yn ceisio nodi risg i fywyd, aelodau ac eiddo ac yn ceisio lleihau'r siawns y bydd hynny'n digwydd.

Dylai'r dysgwyr ddarllen y ddogfen asesu risg ac fel unigolion, gwneud rhestr o'r holl risgiau y credwch y gall y bobl sy'n mynychu eich digwyddiad fod yn eu cymryd. Cofiwch nad cyhoedd yn unig yw'r bobl sy'n mynychu. Gallant fod yn gontractwyr, aelodau o staff ac aelodau o'r grŵp sy'n trefnu'r digwyddiad.

Nodwch ffyrdd o reoli'r risgiau hyn. Rhannwch y risgiau yn grwpiau gwahanol o bobl.

Fel grŵp, cyfunwch eich syniadau a lluniwch un ddogfen. Efallai y byddwch am ddefnyddio'r daflen asesu risg ar wefan yr HSE fel templed, neu gynllunio un eich hun.
(www.hse.gov.uk/pubns/indg163.pdf)

Trafodwch a ellir ystyried y risgiau hyn yn risgiau cyffredinol, risgiau cyfreithiol, neu risgiau lle mae angen yswiriant ar eu cyfer.

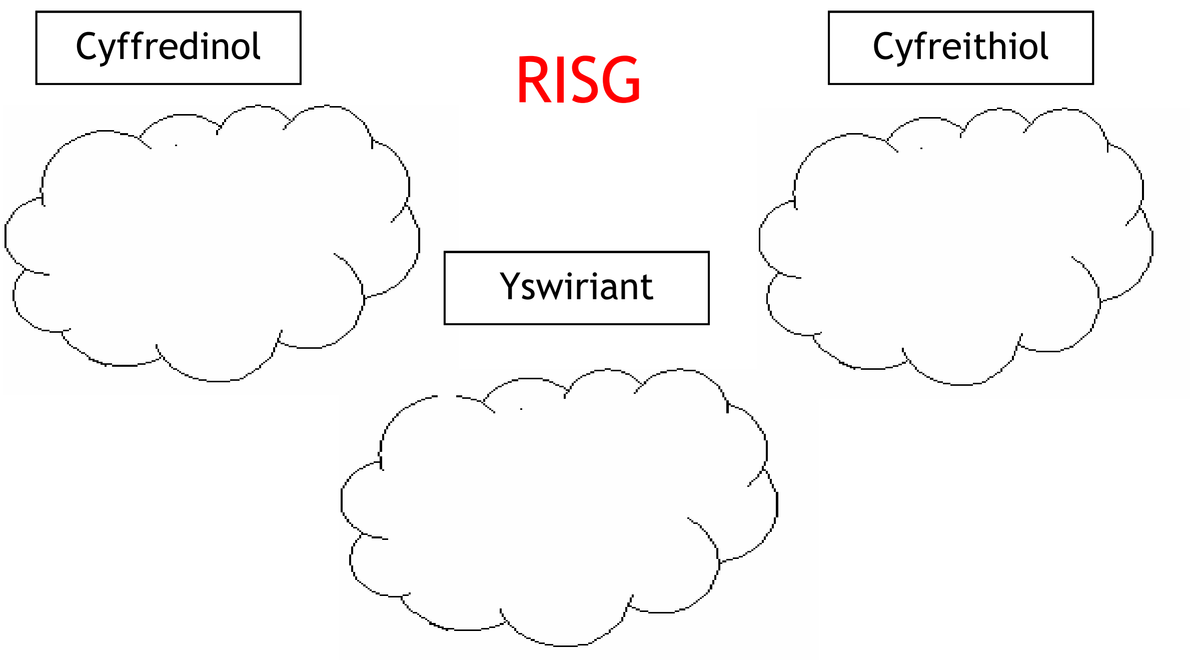

Taflen weithgaredd 10: Taflen dewis digwyddiad

Yn ystod y cam hwn bydd gan y grŵp restr fer o brosiectau mewn golwg. Mae pob is-grŵp nawr yn cyflwyno'r risg, dichonoldeb, cyllideb ac unrhyw wybodaeth berthnasol arall am eu prosiect sydd ar y rhestr fer i'r grwpiau eraill. O dan 'arall' efallai y byddwch am gynnwys rhesymau fel helpu'r gymuned, achos elusennol, helpu'r ysgol neu'r mwynhad y credwch y byddwch yn ei gael o'r digwyddiad.

Penderfynwch ar yr un y gellir ei ddatblygu o'r rhestr fer.

Bwriad y tabl hwn yw i ddysgwyr ei lenwi wrth iddynt wneud nodiadau tra'n gwrando ar gyflwyniadau'r is-grwpiau eraill.

Enw'r prosiect arfaethedig:			
Risg	Dichonoldeb	Cyllideb	Arall

Taflen weithgaredd 11: Rolau allweddol

Unwaith bydd y tîm wedi trafod y prif dasgau sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad mae'n syniad da i benderfynu pwy fydd yn eu gwneud. Fel grŵp, gofynnwch am wirfoddolwyr neu aseiniwch dasgau yn dibynnu ar fedrau presennol unigolion a lluniwch restr.

Bydd angen rhywun i gadw cofnodion a rhywun i gadw cofnod o'r arian ar bron bob prosiect. Mae'n syniad da i gytuno o'r cychwyn y bydd pawb ar gael ar ddiwrnod y digwyddiad i lanhau unrhyw lanast ar ôl hynny. Does neb yn hoff o lanhau a dylai pawb rannu'r dasg.

Tasg	Amser angenrheidiol	Person sy'n gyfrifol

Ar ôl dyrannu'r tasgau gall fod yn ymarfer defnyddiol i adeiladu siart mur o'r trefniadau gydag enwau a lluniau arno fel bod pawb yn dysgu pwy yw pwy yn gyflym.

Taflen weithgaredd 13: Siart Gantt syml.

Taflen weithgaredd 14: Ffynonellau gwybodaeth Cyfyngiadau Cyfreithiol

Wrth gynllunio digwyddiad mae'n bwysig ystyried a ydych yn torri unrhyw gyfraith neu is-ddeddfau.

Dyma rai pethau i'w hystyried.

- Os ydych yn cadw cronfa ddata o rifau, enwau a chyfeiriadau cyswllt: Deddf Diogelu Data (www.legislation.org.uk)
- Os ydych yn cael arddangosfa tân gwyllt Tân Gwyllt HSE (www.hse.gov.uk/explosives/fireworks.htm)
- Os ydych yn cynnal cyngerdd awyr agored gyda'r nos gallai'r trigolion gwyno am y sŵn.
- Os ydych yn gwerthu alcohol, neu hyd yn oed os ydych yn ei roi am ddim fel gwobrau mewn raffl. (www.culture.gov.uk/alcohol_and_entertainment/licensing_act_2003/permitted_temporary_activities.htm)
- Iechyd a Diogelwch yn ystod y digwyddiad: pwnc mawr, ac fel dysgwyr, yn enwedig os ydych o dan 18, yr ysgol neu'r coleg sy'n gyfrifol am ddiogelwch y digwyddiad. Nid yw hyn yn golygu y gellir anwybyddu materion iechyd a diogelwch. Ceir rhestr o'r Ddeddf yma. (www.healthandsafety.co.uk/haswa.htm).
- Esgeulustod: Chi drefnodd y digwyddiad ac aeth rhywbeth o'i le, cafodd rywun anaf: a ellir eich beio chi am hyn? Neu eich ysgol neu goleg? Yn gyffredinol os gallwch ddangos eich bod wedi cymryd camau rhesymol i atal y ddamwain neu'r anaf, yna nid chi sydd ar fai. Dyma un o'r rhesymau dros gynnal asesiad risg a gweithredu ar unrhyw argymhellion yn yr asesiad. (www.warwick.ac.uk/services/safety/training/hslaw.ppt).

Taflen weithgaredd 15: Cyfyngiadau Arferion Gwaith

Ar ddechrau'r cyfnod cynllunio dylai'r dysgwyr wneud pwynt o drefnu eu harferion gwaith i annog cyfathrebu, datrys problemau, adrodd ac ymdrin â chyllid.

Gallai arferion gwaith gynnwys y canlynol:

Cyfarfodydd rheolaidd	Dilyn agenda, gan gymryd cofnodion. Cadw ffurflen adolygu arferion gwaith.
Rheoli/cofnodi llif arian.	Derbynebau, anfonebau, cyllideb a thaenlenni arian parod
Cadw taenlen o'r cofnodion ariannol	
Rheoli risg	Penderfynu ar y risgiau, dogfennu'r atebion a'u cyflwyno i'r pennaeth neu uwch aelod o staff, llofnodi'n derfynol.
Cyfathrebiadau	Llythyrau ffurflen safonol: • llythyrau • adroddiadau • gwahoddiadau • hysbysiadau.
Cyfathrebiadau — TGCh	Sefydlu rhestr bostio Cadw cronfa ddata o'r cyflenwyr a'r cysylltiadau (y gellir eu defnyddio o flwyddyn i flwyddyn).

Ceir enghreifftiau o ddogfennau nodweddiadol isod.

Agenda cyfarfod

Eitem 1	Presenoldeb
Eitem 2	Cofnodion y cyfarfod blaenorol
Eitem 3	Materion yn codi o'r cyfarfod diwethaf
Eitem 4	Diweddaru statws — adolygiad o gyfyngiadau arferion gwaith. Yr ysgrifennydd yn llenwi'r adroddiad o broblemau/atebion wrth iddynt gael eu disgrifio.
Adroddiad rheolwr y prosiect	trafodaeth
Adroddiad y rheolwr ariannol	trafodaeth
Adroddiad y rheolwr cyfathrebu	trafodaeth
Adroddiad y rheolwr gweithredu	trafodaeth
Diweddaru siart Gantt	
Eitem 5	Unrhyw fater arall.

Taflen adolygu cyfyngiadau arferion gwaith

dyddiad ____________________ Tudalen _______

Nodi'r broblem	Atebion posibl	Ateb a ddewiswyd	Adolygiad o'r gweithredu

Taflen weithgaredd 16: Llythyrau busnes a phersonol

Mae fformat derbyniol i lythyrau busnes a phersonol. Ceir enghreifftiau o'r ddau isod.

Llythyr personol

11 Awst 2004

Annwyl Alice,

Diolch yn fawr am y penwythnos arbennig yn eich tŷ haf! Yn wir, dyma oedd elfen fwyaf pleserus a hamddenol ein gwyliau.

Roeddech yn westeiwraig wych — yn coginio'r bwyd blasus gan wrthod unrhyw gymorth o gwbl. Mae'r llwybr natur o amgylch y llyn yn dal yn fyw yn ein meddyliau. Roedd treulio amser gyda chi a'ch teulu dymunol yn werth y daith hir i'r arfordir.

Mae pethau yr un peth ag arfer yma — gweithio a cheisio cynnal a chadw'r tŷ. Bydd y plant yn dychwelyd i'r coleg mewn ychydig wythnosau, felly rydym yn ceisio treulio llawer o amser gyda nhw nawr.

Byddem wrth ein bodd pe byddech chi a Frank yn dod i swper ar ôl i chi ddychwelyd i'r ddinas. Mwynhewch eich haf a ffoniwch ar ôl i chi ddychwelyd fel y gallwn eich ad-dalu am eich lletygarwch!

Yn gywir,

Mary

Llythyr busnes

Kathleen Stafford
123 Library Street
Coventry
CV1 2TY

katya@design.com

Simpledirect Motor Insurance
114 High Street
Kingston Upon Thames
KT1 2PX

14 Hydref 2004

Annwyl Syr/Fadam

Polisi 459870

Ysgrifennaf y llythyr hwn i ganslo fy mholisi yswiriant.

A fyddech cystal â sicrhau mai 31 Hydref 2004 yw'r diwrnod olaf y mae'r polisi hwn yn weithredol. Gan fy mod wedi talu am fis Rhagfyr 2002, gofynnaf i chi anfon siec ad-daliad am y misoedd sy'n weddill i'r cyfeiriad uchod.

Cysylltwch â mi os oes gennych unrhyw gwestiynau neu os oes angen unrhyw wybodaeth ychwanegol.

Diolch.

Yn gywir

Kathleen Stafford

Rhannau llythyr busnes

Efallai i chi sylwi ar sawl gwahaniaeth rhwng y llythyr personol a'r llythyr busnes. Er y gall llythyrau personol fod yn anffurfiol iawn ac yn rhydd o ran fformat, mae llawer o elfennau gofynnol i lythyrau busnes.

Enw/Teitl/Cyfeiriad yr Anfonwr

Rhowch y rhain yn y cornel uchaf ar y dde. Efallai y byddwch hefyd yn dymuno cynnwys eich rhif ffôn a'ch cyfeiriad e-bost.

Dyddiad

Rhowch hwn o dan gyfeiriad yr anfonwr, ar yr ochr chwith. Mae'n well defnyddio'r ffurf hir (ee 15 Medi 2004) yn hytrach na'r ffurf fer (15-09-04).

Enw/Teitl/Cyfeiriad y Derbynnydd

Rhowch y rhain o dan y dyddiad, ar yr ochr chwith. Os yw'n hysbys, gwnewch yn siŵr eich bod yn defnyddio enw llawn a theitl y derbynnydd, ee Mr/Mrs/Ms/Dr ac ati.

Cyfarchiad Ffurfiol

Rhowch hwn o dan gyfeiriad y derbynnydd, ar yr ochr chwith. Os ydych yn gwybod enw'r derbynnydd, mae'n gwrtais ysgrifennu 'Annwyl Mr/Ms___________', neu 'Annwyl Syr' neu Annwyl Fadam' yn fwy ffurfiol. Os nad ydych yn gwybod enw'r derbynnydd, gallwch ysgrifennu 'Annwyl Syr/Fadam neu 'I bwy bynnag a fynno wybod'.

Testun y Corff

Teipiwch baragraffau testun y corff **heb gilosodiad** ar y llinell gyntaf. Dylech roi gofod rhwng paragraffau i'w gwahanu.

Terfyn

Gellid lleoli'r terfyn ar hyd yr ymyl chwith neu o dan destun y corff. Y terfyn safonol yw 'yn ddiffuant', os defnyddir enw'r derbynnydd, neu 'yn gywir' os cyfeirir y llythyr at 'Annwyl Syr/Fadam'. Gallwch, fodd bynnag, ddefnyddio unrhyw derfyn amhersonol fel 'Diolch' neu 'Dymuniadau gorau'. Dylech roi priflythyren ar air cyntaf y terfyn a gorffen gyda choma.

Llofnod yr Anfonwr ac Enw'r Anfonwr wedi ei Deipio

O dan y terfyn byddwch yn gadael o leiaf bum llinell yn wag. Dyma'r man y byddwch yn ysgrifennu eich llofnod cyn i chi anfon y llythyr. Am fod llofnodion yn anodd i'w darllen yn aml, dylech hefyd gynnwys eich enw wedi ei deipio a'ch teitl o bosibl o dan linellau'r llofnod.

Taflen weithgaredd 17: Taflen gysoni cyfrif arian wythnosol.

Taflen cyfrif arian

Eitem	Swm	Cyfanswm	
£ 20.00		£ —	
£ 10.00		£ —	
£ 5.00		£ —	
£ 2.00		£ —	
£ 1.00		£ —	
£ 0.50		£ —	
£ 0.20		£ —	
£ 0.10		£ —	
£ 0.05		£ —	
£ 0.02		£ —	
£ 0.01		£ —	
	Cyfanswm	£ —	
Wedi ei gyfrif gan:			
Wedi ei wirio gan:			
Wedi ei fancio gan:			

Arian parod yw'r ased mwyaf 'cludadwy' ac ni ddylid gadael unrhyw ddysgwr mewn sefyllfa lle y gellid amau ei onestrwydd

Taflen weithgaredd 18: Llif arian.

Rhagolygon Llif Arian	Rhif yr wythnos												
Incwm													
Eitemau	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Rhodd gan yr ysgol	50												
Benthyciad gan riant	20												
Cyfanswm yr incwm	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gwariant			**Rhif yr wythnos**										
Eitemau	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Blaendaliad i archebu'r neuadd	100												
Papur poster	5												
Marcwyr hud	3												
Cyfanswm Gwariant	108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Net Wythnosol	-38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Balans Agoriadol yr Wythnos	0	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38
Balans Cau yr Wythnos	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38	-38

Taflen weithgaredd 19: Cynlluniau Wrth Gefn:

Mae’n amhosibl rhagweld popeth a all fynd o’i le ar ddiwrnod y digwyddiad, ond gellir cynllunio o flaen llaw ar gyfer rhai pethau. Isod gweler rhestr o broblemau cyffredin. Ar gyfer bob un ysgrifennwch rai llinellau yn disgrifio sut y byddech yn paratoi i ddelio gyda hwy o flaen llaw.

Y pŵer yn methu:

Tân:

Tywydd gwael ar gyfer digwyddiad dan do:

Tywydd gwael ar gyfer digwyddiad awyr agored:

Rhywun yn llithro ar y llawr, yn syrthio ac yn torri eu hunain:

Rhywun yn llithro ar y llawr, yn syrthio ac yn torri bys o bosibl:

Lluniwch restr wrth gefn ar gyfer eich digwyddiad chi:

Fel unigolion, meddyliwch am yr holl bethau a allai fynd o’i le a llunio rhestr o’r pethau a allai fynd o’i le yn eich digwyddiad chi. Cyfunwch eich rhestrau ac, fel grŵp, penderfynwch sut y byddech yn delio â’r broblem yn brydlon.

Taflen weithgaredd 20: Taflen ddyfynbrisiau.

Cynnyrch	Pris a ddyfynnwyd	Sylwadau
Enw		
Cyfeiriad		
Rhif ffôn		

Cynnyrch	Pris a ddyfynnwyd	Sylwadau
Enw		
Cyfeiriad		
Rhif ffôn		

Cynnyrch	Pris a ddyfynnwyd	Sylwadau
Enw		
Cyfeiriad		
Rhif ffôn		

Taflen weithgaredd 21: Marchnata

Mae marchnata yn derm cyffredinol sy'n cynnwys ffyrdd o wneud pobl yn ymwybodol o gynnyrch neu ddigwyddiad neu enw brand. Gallai marchnata gynnwys unrhyw rai o'r agweddau canlynol:

- Cyhoeddusrwydd, ee cynhadledd newyddion yn cyhoeddi digwyddiad cynnyrch
- Hysbysebu, ee hysbysebu ar y teledu
- Nawdd, ee rhoi crysau i dîm pêl-droed yn cynnwys logo cwmni
- Rhestr o wahoddedigion enwog i berfformio mewn digwyddiad
- Gwahodd pobl enwog i fynychu digwyddiad am ddim
- Rhoddion am ddim yn cynnwys logo cwmni ee ysgrifbinnau, papur nodiadau, nodiadau 'post it'.

Rhannwch yn grwpiau i drafod un o'r tactegau marchnata a restrir uchod. Penderfynwch sut y gallai'r dacteg farchnata hyrwyddo'r brand neu'r digwyddiad. Ysgrifennwch rai brawddegau yn dechrau:

'Rydym o'r farn bod (rhowch yr agwedd) yn gweithio oherwydd.…'

Penderfynwch ar eich cynllun marchnata eich hun ar gyfer eich digwyddiad. Efallai y byddwch am ystyried yr opsiynau canlynol ac ychwanegu mwy o'ch syniadau eich hun:

- posteri mewn ysgol
- taflenni wedi eu postio gan ddysgwyr mewn blychau postio ger eu cartrefi
- hysbysebu ar radio leol
- hysbysebu mewn papur lleol
- ffenestri siopau
- tudalennau'r we — lluniwch gyswllt â gwefan eich ysgol ar gyfer digwyddiadau'r ysgol, neu i wefan leol ar gyfer digwyddiadau nad ydynt yn ymwneud â'r ysgol, ee www.croydonweb.com

Gwahodd ysgolion eraill i gymryd rhan neu arsylwi.

____

____

____

____

____

____

____

____

Yn gyffredinol bydd angen i chi roi cynnig ar gyfuniad o ddulliau. Bydd angen i chi hefyd wneud y dulliau'n rhai cost effeithiol.

Penderfynwch ar dri neu bedwar hoff ddull marchnata a rhannwch yn grwpiau. Mae pob grŵp yn creu adroddiad un dudalen neu boster neu gynllun taflen yn nodi sut y byddant yn defnyddio un o'r dulliau. (Ystyriwch y gost, faint o bobl fydd yn gweld y dull ac a fydd y bobl a fydd yn derbyn y deunydd marchnata yn debygol o fynychu'r digwyddiad.)

Yna, gellir trosglwyddo'r wybodaeth hon i'r tîm marchnata.

Taflen weithgaredd 22: Rhestr wirio ar gyfer y diwrnod

Mae angen i'r dysgwyr gynllunio o flaen llaw ynglŷn â diwrnod neu ddiwrnodau'r digwyddiad. Dylid penodi pobl i gynnwys yr holl dasgau y disgwylir i rywun eu gwneud ar y diwrnod, yn ogystal ag ystyried unrhyw risgiau neu ddigwyddiadau annisgwyl a allai ddigwydd ar y diwrnod.

Gweler yr enghreifftiau isod ar gyfer dawns fawreddog mewn coleg. Ceir hefyd dabl gwag ar dudalen __ y gellir ei ddefnyddio.

Eitem	Person sy'n gyfrifol	Sylwadau
Rhifau cyswllt.		Rhifau'r staff, rhifau symudol aelodau'r prosiect, rheolwr y safle/crefftwr.
Pobl yn gwerthu bwyd/diod.	Dau berson bob amser.	Symud yr arian i'r sêff yn rheolaidd, llenwi taflen cyfrif arian.
Trafod arian parod/gwerthu tocynnau.	Dau berson bob amser.	Symud yr arian i goffr yn rheolaidd, llenwi taflen cyfrif arian.
Posteri.		Hysbysebu wrth y brif glwyd.
Posteri.		Cyfarwyddiadau i ystafell/oedd y digwyddiad.
Posteri.		Cyfarwyddiadau i'r toiledau.
Trefnwyr (pawb sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad).		Pob trefnydd mewn gwisg unffurf, crys-t llachar coch efallai.
Posteri.		Sicrhau bod y dihangfeydd tân yn glir ac wedi'u marcio.
Cynlluniau ystafelloedd.		
Allweddi sydd ar gael.		Ar gyfer cloi a datgloi — ystafelloedd eraill ar glo.
Staff ar gael.		I reoli'r dysgwyr.
Rhifau cyswllt.		Tân/heddlu/ambiwlans lleol Rhag ofn bod gwesteion stwrllyd, graffiti neu fandaliaeth.
Offer glanhau		Ar gyfer bwyd neu ddiod wedi ei sarnu ac ar gyfer glanhau ar ôl y digwyddiad.
Rhifau ffôn y contractwr.		Arlwywr a'r band.
Mynediad i'r anabl.		Rampiau a thoiledau.
Blwch cymorth cyntaf.		A pherson cymwys mewn cymorth cyntaf.
Rhif ffôn.		Pennaeth — rhag ofn y bydd rhywbeth mawr yn mynd o'i le.
Delio gyda'r wasg.		Rhag ofn y bydd rhywbeth mawr yn mynd o'i le, eu cyfeirio at y pennaeth.

Eitem	Person sy'n gyfrifol	Sylwadau
Diogeledd.		Pobl yn cerdded drwy'r neuaddau i gadw llygad am ladron. Rheoli'r brif glwyd. Edrych am weirio rhydd a choridorau wedi eu blocio.
Ffotograffydd.		Rhif cyswllt.
Glanhau terfynol.		Pob trefnydd yn rhan o'r glanhau terfynol.
Datryswyr problemau.	Penodi dau berson.	Nid oes unrhyw swydd arall gan y rhain. Mynd o orsaf i orsaf yn sicrhau nad oes unrhyw broblemau sydd angen eu datrys.
Biniau.		Sicrhau bod digon o finiau a'u bod yn cael eu gwacáu cyn iddynt orlifo.

Tabl cynllun gweithredu gwag.

Eitem	Person sy'n gyfrifol	Sylwadau

Taflen weithgaredd 23: Cerdyn gwasanaeth cwsmeriaid

Tacteg fusnes nodweddiadol yw creu cyfres o reolau y disgwylir i'r cyflogeion eu dilyn bob amser. Er enghraifft, os ewch i mewn i fwyty hambyrgers un o'r cadwyni mawr, byddwch fwy na thebyg yn gweld cod ymddygiad ar boster ar y wal.

Ar y rhyngrwyd gallwch weld y cod ymarfer ar gyfer aelodau seneddol (www.parliament.the-stationery-ofice.co.uk).

Cynlluniwch eich cod gwasanaeth cwsmeriaid eich hun y gellir ei roi ar gerdyn maint cerdyn credyd. Os oes gennych beiriant lamineiddio, lamineiddiwch y cerdyn i wneud iddo bara.

Dyma gynllun posibl ar gyfer cerdyn fel enghraifft ar gyfer dysgwyr sy'n cynnal digwyddiad cerddorol mawr. Ar naill ochr y cerdyn ceir set o reolau sylfaenol. Ar y llall gellir rhoi logo neu'r prif amcan neu nod.

GWENWCH BOB AMSER

EDRYCHWCH I LYGAID POBL

EWCH I FYNY AT BOBL SY'N EDRYCH AR GOLL

PEIDIWCH Â GADAEL EICH GORSAF

COFRESTRWCH I MEWN AC ALLAN GYDAG ARWEINYDD EICH PROSIECT

Taflen weithgaredd 24: Ffurflen adborth.

Adolygiad						
Rhowch gylch o amgylch yr x sy’n cyd-fynd yn agosaf â’ch barn chi.						
Amcanion	Uchel	Cyflawnwyd			Isel	Heb eu bodloni
Rhestr	5	4	3	2	1	0
Wedi gwneud arian	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
Targedau						
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
Anghenion y grŵp targed						
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
	x	x	x	x	x	x
Sylwadau:						
Cwblhawyd gan:						
1	Aelod o Staff					
2	Aelod o’r Pwyllgor					
3	Cynulleidfa					
4	Sefydliad Cleient					

Taflen weithgaredd 25: Taflen hunanwerthuso

Rôl bersonol/teitl y swydd yn y prosiect: ______________________________

Targedau personol: ____

____

____

Rôl bersonol yn yr asesiad dichonoldeb: ______________________________

____

____

Rôl bersonol wrth gynllunio'r digwyddiad: ____________________________

____

____

Rôl bersonol wrth gynnal y digwyddiad: ______________________________

____

____

Rôl bersonol wrth adolygu'r digwyddiad: ______________________________

____

____

Beth fyddech yn ei wneud yn wahanol pe byddech yn cynnal y prosiect eto?

____

____

____

____

____

Llofnod: ________________________________ Dyddiad: ____________

Taflen weithgaredd 26

Fformat a awgrymir ar gyfer adroddiad

Amcanion

Nodwch pam y mae’r tîm yn ymgymryd â’r ymarfer hwn? Peidiwch â nodi yma ei fod yn rhan o gwrs astudiaethau busnes.

Ymchwil

Byddai’r adran hon yn cynnwys meysydd fel cynlluniau wrth gefn, cyllidebau, cyfyngiadau cyfreithiol ac ati.

Cynllun gweithredu

Byddai’r adran hon yn cynnwys y cynlluniau ynghylch sut y byddai’r digwyddiad yn cael ei drefnu ar y diwrnod.

Adolygiad o’r digwyddiad

Gwerthusiad ac argymhellion

Byddai hyn yn cynnwys gwerthusiadau tîm a phersonol.

Astudiaethau achos

Noson amlddiwylliannol.

Mae gan bob ysgol, coleg neu gymuned yn y DU gysylltiadau rhyngwladol trwy deithiau cyfnewid dramor, ymweliadau tramor gan ysgolion, ymfudo a mewnfudo, busnesau lleol yn mewnforio ac allforio ac ati. Mae noson amlddiwylliannol yn gyfle i'r dysgwyr ddathlu natur ryngwladol y DU a'r ardal leol.

Mae angen i ddysgwyr sy'n trefnu'r digwyddiad wasgaru syniadau ynghylch y ffyrdd y gallent gydnabod cysylltiadau rhyngwladol ac amlddiwylliannol ar draws yr ysgol/coleg ac yn y gymuned leol, fel:

- cysylltiadau hanesyddol: gallai dosbarth hanes roi arddangosfa o gysylltiadau rhyngwladol hanesyddol â'r ardal
- cysylltiadau ieithyddol: gallai'r adran ieithoedd tramor modern gynnig arddangosfa o ganeuon rhyngwladol ar y llwyfan
- arddangosfeydd dawnsio o leoedd gwahanol ledled y byd
- bwyd o leoedd gwahanol ledled y byd: rhieni a bwytai lleol yn cefnogi bwffe rhyngwladol
- teithio rhyngwladol: a yw unrhyw aelod o'r staff neu'r dysgwyr wedi cymryd rhan mewn unrhyw heriau rhyngwladol yn ddiweddar y gallent siarad amdanynt neu roi sioe sleidiau
- sioe ffasiynau: gallai'r dysgwyr, rhieni a chyfeillion yr ysgol gynnal arddangosfa o wisgoedd rhyngwladol
  - celf, cerddoriaeth neu gyflwyniadau i ieithoedd newydd
  - tarddiad mathemateg
- sut y mae'r iaith Saesneg wedi teithio'n rhyngwladol
- cwmnïau amlddiwylliannol lleol.

O'r syniadau hyn mae angen i'r dysgwyr lunio rhaglen ddrafft ar gyfer y digwyddiad.

Mae angen i'r dysgwyr archebu'r lleoliadau ar gyfer y digwyddiad, trefnu bod pobl yn cyfrannu at y digwyddiad a hysbysu pawb ynghylch sut mae'r digwyddiad yn datblygu.

Mae angen i'r dysgwyr geisio nawdd ac mae ffynonellau nawdd posibl yn cynnwys:

- bwytai lleol
- siopau bwyd lleol
- busnesau lleol
- Cyngor y Celfyddydau
- llysgenadaethau a'u swyddfeydd diwylliannol
- grwpiau cymunedol sy'n cefnogi lleiafrifoedd ethnig lleol
- y bartneriaeth busnes addysg leol.

Mae angen i'r dysgwyr werthu tocynnau ar gyfer y digwyddiad. Mae angen iddynt hefyd wahodd pobl leol allweddol i'r dathliad, ee y maer, arweinwyr grwpiau cymunedol lleol a chrefyddau, pennaeth y siambr fasnach leol ac ati.

Ar y noson, mae angen i'r dysgwyr gynnal y digwyddiad, sicrhau bod popeth yn rhedeg yn ddidrafferth a bod y gwesteion yn cael gofal da.

Ar ddiwedd y digwyddiad, gofynnwch i'r gynulleidfa a'r cyfranogwyr lenwi gwerthusiad o'r digwyddiad a'u gadael wrth yr allanfa wrth iddynt adael.

Yn olaf, mae angen i'r tîm drefnu cyfarfod gwerthuso ac efallai y gofynnir i rai o'u gwesteion ddychwelyd i helpu gyda'r broses hon. O'r broses hon mae angen cael gwerthusiad o'r hyn a aeth yn dda, beth gallai fod wedi bod yn well a briffio tîm y flwyddyn nesaf ynghylch sut i drefnu digwyddiad gwell.

Cynhadledd astudiaethau busnes

Gallai'r dysgwyr fod yn gyfrifol am gyflwyno rhannau o'r maes llafur trwy gynllunio, trefnu a rhedeg cynhadledd astudiaethau busnes ar eu cyfer hwy a'u cymheiriaid naill ai yn yr ysgol/coleg neu mewn ysgolion/colegau lleol.

Byddai angen i'r dysgwyr drafod gyda'u staff addysgu pa feysydd y maent yn mynd i geisio eu cyflwyno.

Yna mae angen i'r dysgwyr benderfynu pa arddull addysgu a dysgu y maent yn dymuno i'w cynhadledd eu hadlewyrchu, hy a ydynt am i fusnesau lleol ddod i mewn i siarad â hwy neu a ydynt am wahodd dynion busnes lleol i ddod i mewn a gosod heriau iddynt ymgymryd â hwy.

Mae angen i'r dysgwyr benderfynu a ydynt am fynd at fusnesau lleol eu hunain neu a ydynt am weithio gydag un neu fwy o ymgynghorwyr busnes a allai deilwra rhaglen ar gyfer eu hanghenion.

Mae partneriaid lleol a fydd yn fodlon cefnogi dysgwyr yn y math hyn o weithgareddau yn cynnwys:

- y bartneriaeth busnes addysg leol
- bwrdd lleol neu reolwr ardal Menter yr Ifanc
- y fyddin
- Bwrdd Masnach y Diwydiant Adeiladu (CITB)
- diwydiannau mawr lleol, heb anghofio bod ysbytai yn gyflogwyr mawr iawn yn y rhan fwyaf o ardaloedd a bod ganddynt lawer o brofiad wrth reoli pobl.

Pa ffordd bynnag y mae'r dysgwyr yn trefnu'r gynhadledd, mae angen iddynt weithio o raglen ddrafft y maent yn cytuno arni gyda'r athro pwnc ac, yn y pen draw, terfynu'r rhaglen fel y gallant farchnata'r digwyddiad i'w cyd-ddysgwyr.

Ar ddiwrnod y gynhadledd, mae angen i'r dysgwyr sicrhau bod popeth yn rhedeg yn ddidrafferth. Ar ddiwedd y digwyddiad, gofynnwch i'r gynulleidfa a'r cyfranogwyr lenwi gwerthusiad o'r digwyddiad a'u gadael wrth yr allanfa wrth iddynt adael.

Yn olaf, mae angen i'r tîm drefnu cyfarfod gwerthuso ac efallai y gofynnir i rai o'u gwesteion ddychwelyd i helpu gyda'r broses hon. O'r broses hon mae angen cael gwerthusiadau o'r hyn a aeth yn dda, beth gallai fod wedi bod yn well a briffio tîm y flwyddyn nesaf ynghylch sut i drefnu digwyddiad gwell.

Digwyddiad marchnata ar gyfer busnes lleol

Mae'r rhan fwyaf o fusnesau lleol yn cael anhawster yn cyfathrebu gyda'u cwsmeriaid; yn aml, cânt eu rhedeg gan un neu ddau o bobl sydd mor brysur yn cadw'r busnes ar agor am chwe neu saith diwrnod yr wythnos nad oes ganddynt amser i fireinio eu strategaeth farchnata. Gallai'r dysgwyr astudio'r parêd o siopau lleol a mynd at un ohonynt i weld a allant drefnu digwyddiad marchnata i hyrwyddo'r busnes hwnnw.

Er enghraifft, efallai y bydd siop ffrogiau yn barod i adael i'r dysgwyr drefnu sioe ffasiynau, gallai siopau bwyd ganiatáu i ddysgwyr drefnu digwyddiad blasu bwyd, gallai'r siop leol gael balwnau hyrwyddo i ddathlu siopa ar-lein newydd a gwasanaeth cludo i gwsmeriaid lleol.

Mae angen i'r dysgwyr ddefnyddio technegau astudiaethau busnes i werthuso ymagwedd bresennol y siop tuag at farchnata, ee ansawdd arddangosfeydd yn y ffenestri ac arwyddion, nodi pwy sy'n defnyddio'r siop a pham y maent yn siopa yno.

Mae angen i'r dysgwyr werthuso'r ffordd orau i farchnata'r digwyddiad hyrwyddo i fwyhau'r budd i'r busnes lleol, ee amseru'r digwyddiad, y gynulleidfa darged ac ati.

Mae angen i'r dysgwyr gynllunio a threfnu'r digwyddiad ac ar y diwrnod/noson, sicrhau bod y digwyddiad yn rhedeg yn ddidrafferth. Ar ddiwedd y digwyddiad, gofynnwch i'r rheiny a fynychodd i lenwi gwerthusiadau o'r digwyddiad a'u gadael wrth yr allanfa wrth iddynt adael.

Yn olaf, mae angen i'r tîm drefnu cyfarfod gwerthuso. Yn ddelfrydol, dylid gofyn i berchennog y busnes helpu gyda'r broses hon. O'r broses hon mae angen cael gwerthusiad o'r hyn a aeth yn dda, beth gallai fod wedi bod yn well a briffio tîm y flwyddyn nesaf ynghylch sut i drefnu digwyddiad gwell.

Adnoddau

Llyfrau

Burton C a Michael N — *A Practical Guide to Project Management* (Kogan Page, 1992) ISBN 0749416890

Lewis J — *Fundamentals of Project Management* (American Management Association, 2002) ISBN 0814471323

Rogerson S — *Project Skills Handbook* (Chartwell-Bratt Publishing and Training Ltd, 1989) ISBN 0862381460

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefan

www.bbc.co.uk	Gwefan y BBC
www.bized.ac.uk	Astudiaethau achos sy'n briodol at ddibenion addysgol
www.consumereducation.org.uk	Cyngor ar addysg defnyddwyr
www.informationcommissioner.gov.uk	Materion yn ymwneud â diogelu data
www.lawtel.co.uk	Gwasanaeth gwybodaeth gyfreithiol ar-lein Lawtel
www.lcd.gov.uk www.lcd.gov.uk/foi	Yr Adran Materion Cyfansoddiadol Rhyddid Gwybodaeth
www.legislation.org.uk	Crynodeb da o'r Ddeddf Diogelu Data
www.lexis-nexis.com	Gwasanaeth gwybodaeth gyfreithiol a busnes ar-lein Lexis-Nexis
www.mindtools.com	Cyngor ar sgiliau gyrfaol
www.oft.gov.uk	Y Swyddfa Masnachu Teg
www.thetimes100.co.uk	Astudiaethau achos sy'n briodol ar gyfer dibenion addysgol
www.tradingstandards.gov.uk	Y Ganolfan Safonau Masnachu — crynodeb defnyddiol o brif ddeddfwriaeth defnyddwyr
www.ukonline.gov.uk/startingupinbusiness	Cyngor i'r rheiny sy'n dechrau busnes newydd
www.vts.rdn.ac.uk	Safle hyfforddi rhithwir
www2.bitc.org.uk	Busnes yn y gymuned

Uned 14: Dylanwadau Allanol ar Fusnes

Nodau'r uned

Prif nod yr uned hon yw ystyried rhai o'r dylanwadau allanol sy'n effeithio ar fusnes neu ddiwydiant. Anaml y mae gan fusnesau unrhyw reolaeth dros y dylanwadau hyn ond gallant gynllunio ar eu cyfer. ('Os ydych yn methu â chynllunio, rydych yn cynllunio i fethu!') Bydd dysgwyr yn dadansoddi sut y mae busnes neu ddiwydiant wedi ymateb i'r dylanwadau hyn yn y camau y mae wedi eu cymryd a'r newidiadau y mae wedi eu gwneud i'w arferion a'i weithgareddau.

Pynciau'r uned

14.1 Dylanwadau Cyfreithiol

14.2 Dylanwadau Economaidd

14.3 Dylanwadau Amgylcheddol

14.4 Dylanwadau Technolegol.

Awgrymiadau ar gyfer athrawon

Yn yr uned hon, gofynnir i ddysgwyr lunio, fel eu cynnyrch terfynol, adroddiad cwmni sy'n trafod sut y mae busnes a ddewiswyd gan y dysgwr wedi cael ei effeithio gan newidiadau i'r gyfraith, yr economi, yr amgylchedd a thechnoleg. Bydd angen i'r dysgwyr, felly, fod yn gallu archwilio adroddiadau cwmnïau er mwyn ymgyfarwyddo â'r fformat a dylid archebu samplau o'r rhain cyn dechrau'r uned.

Awgrymir bod dysgwyr yn cyfweld â dynion busnes lleol a chynrychiolydd cyngor lleol fel ffordd o ddarganfod sut y mae newidiadau cenedlaethol yn cael effeithiau lleol. Os nad oes gan yr ysgol neu'r coleg gysylltiadau eisoes â busnesau lleol yna mae'n rhaid gwneud cysylltiadau paratoadol cyn dechrau addysgu'r uned hon er mwyn sicrhau y bydd pobl ar gael i gael eu cyfweld ar yr adeg y caiff yr uned ei haddysgu.

Awgrymwyd y dylai'r dysgwyr gadw cofnod o'r deunydd papur newydd y maent yn ei ddarllen drwy gydol y modiwl hwn. Yn realistig, ni fydd llawer o ddysgwyr yn gallu dod i ben â dadansoddi mwy na thair erthygl yr wythnos ac ni fydd athrawon yn gallu marcio eu holl ddadansoddiadau'n fanwl. Felly, awgrymir bod athrawon yn derbyn yr adolygiadau bob wythnos, ond yn marcio rhai ar raglen dreigl bob wythnos.

Cynllun cyflwyno a awgrymir ac amserlen weithgareddau

Dylai tiwtoriaid addasu hyd a nifer y sesiynau yn ôl amserlen eu sefydliad. Cyfanswm yr oriau ar gyfer yr uned hon fydd tua 60 awr i gyd yn cynnwys arweiniad tiwtorial ac amser ar gyfer archwiliadau yn seiliedig ar adnoddau.

Adran 14.1: Dylanwadau cyfreithiol

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Deddfwriaeth defnyddwyr a gyflwynwyd yn y pum mlynedd diwethaf yn ymwneud â gwerthu nwyddau neu wasanaethau.	Y dysgwyr yn cael mynediad i wefan Cymdeithas y Defnyddwyr neu wefan bized ac yn nodi'r dyddiadau a'r prif bolisïau a gyflwynwyd dros y pum mlynedd diwethaf. Y dysgwyr yn trafod eu canfyddiadau fel dosbarth a rhoi sylwadau ynglŷn â'r ffordd y mae eu busnes dewisol wedi cael ei effeithio.	www.which.net www.bized.ac.uk Taflen weithgaredd 1: Taflen waith archwilio busnes Siaradwr awgrymedig o'r ganolfan cyngor ar bopeth. www.citizensadvice.org.uk
Deddfwriaeth diogelu data a gyflwynwyd yn y deng mlynedd diwethaf.	Y dysgwyr yn cael mynediad i wefan yr Adran Diwydiant a Masnach (DTI) ac yn nodi'r dyddiadau a'r prif bolisïau a gyflwynwyd dros y deng mlynedd diwethaf. Y dysgwyr yn trafod eu canfyddiadau fel dosbarth ac yn rhoi sylwadau ynglŷn â'r ffordd y mae eu busnes dewisol wedi cael ei effeithio.	www.dti.gov.uk Siaradwr awgrymedig: rheolwr TG yr ysgol neu'r coleg
Deddfwriaeth cyflogaeth a gyflwynwyd dros y pum mlynedd diwethaf.	Y dysgwyr yn cael mynediad i wefan yr Adran Diwydiant a Masnach (DTI) ac yn nodi'r dyddiadau a'r prif bolisïau a gyflwynwyd dros y pum mlynedd diwethaf. Y dysgwyr yn cael mynediad i wefannau'r undebau llafur ac yn nodi'r dyddiadau a'r prif bolisïau a gyflwynwyd dros y pum mlynedd diwethaf. Y dysgwyr yn trafod eu canfyddiadau fel dosbarth ac yn rhoi sylwadau ynglŷn â'r ffordd y mae eu busnes dewisol wedi cael ei effeithio.	www.tuc.org.uk www.dti.gov.uk Gwahodd cynrychiolydd undeb llafur i siarad am ddeddfwriaeth cyflogaeth.

Adran 14.2: Dylanwadau Economaidd

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Tueddiadau yn yr economi genedlaethol.	Y dysgwyr yn defnyddio'r modelau PowerPoint y gellir eu llwytho i lawr ar bized i chwilio am y canlynol a thalu sylw arbennig i ddigwyddiadau uchel ac isel a'u dyddiadau. • y cylch busnes • chwyddiant • lefelau diweithdra • yr ofn o fenthyca gormod gan ddefnyddwyr • cyfraddau llog sy'n codi • prinder sgiliau. Gall y dysgwyr greu llinell amser gyda nodiadau i ddangos yr wybodaeth hon. Gall y dysgwyr hefyd roi'r wybodaeth ar grid mawr (papur maint A3 neu A2 am eglurder). Gellir llenwi'r grid fel ymarfer trafodaeth ddosbarth.	www.bized.ac.uk/stafsup/options/aec/pptmod.htm Swyddfa Ystadegau Gwladol am dueddiadau diweddar www.statistics.gov.uk Taflen weithgaredd 2: Taflen waith tueddiadau yn yr economi genedlaethol.
Tueddiadau yn yr economi fyd-eang.	Y dysgwyr yn edrych ar bapurau newydd, adnoddau newyddion ar-lein ac yn llunio llinell amser gyda'r wybodaeth ganlynol wedi ei disgrifio a dyddiadau pwysig wedi eu hamlygu, neu'n llenwi taflen grynodeb gyda nodiadau. • ymestyn yr UE • rhyfel a'i bygythiad • pryder ynghylch ymosodiadau gan derfysgwyr • symud swyddi o'r DU i wledydd sy'n datblygu. Dylai'r dysgwyr bellach fod wedi cael syniad o gerrig milltir economaidd, cymdeithasol a chyfreithiol diweddar ac mae angen iddynt wneud peth ymchwil eu hunain i roi'r ymchwil hon mewn cyd-destun lleol.	Hanes yr Undeb Ewropeaidd http://europa.eu.int/abc/history/index_en.htm Chwilio adroddiadau papur newydd ar-lein fel: Guardian ar-lein: www.guardian.co.uk Telegraph ar-lein: www.telegraph.co.uk Times ar-lein: www.timesonline.co.uk Financial Times: http://news.ft.com/home/uk Cylchgrawn yr Economist: www.economist.com Taflen weithgaredd 3: Taflen Ymchwil Leol.

Adran 14.3: Dylanwadau Amgylcheddol

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Deddfwriaeth a rheoliadau'r DU ar gyfer rheoli llygredd.	Y dysgwyr yn ymchwilio i bob un o'r tri phwnc yn yr adran hon ac yn paratoi cyfres o gwestiynau. Y dysgwyr yn cysylltu â swyddog yr amgylchedd o'r cyngor lleol ac yn ei wahodd/gwahodd i siarad am y ffordd y mae'r cyngor lleol yn perfformio ei rôl wrth ddelio â phob pwnc. Dweud wrth swyddog yr amgylchedd pa fusnesau yr ydych yn canolbwyntio arnynt.	Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig: www.defra.gov.uk/ Business link: www.businesslink.gov.uk /bdotg/action/home
Dulliau a manteision lleihau gwastraff.	Dulliau: • ailgylchu • ailgynllunio • ailddefnyddio. Manteision: • cost • cymdeithasol.	Y ganolfan technoleg amgen: www.cat.org.uk Wastewatch: www.wastewatch.org.uk Tudalen adnoddau business link: www.businesslink.gov.uk
Cysyniadau tanategol rheoleiddio amgylcheddol.	Dylai'r dysgwyr ymchwilio i'r termau canlynol a chanfod sut y mae'r cyngor a'u cwmni dewisol yn cymhwyso'r cysyniadau hyn. Rheoli Llygredd Integredig (RhLlI). Y dechnoleg orau sydd ar gael nad yw'n costio'n eithafol (BATNEEC). Egwyddor 'y llygrwr sy'n talu'.	Crynodebau amgylcheddol yr UE: www.europea.eu.int Crynodeb Asiantaeth yr Amgylchedd o gyrff sy'n rheoli rheoleiddio amgylcheddol: www.environment-agency.gov.uk www.epa.ie

Adran 14.4: Dylanwadau Technolegol

Pwnc	Cynllun cyflwyno a awgrymir	Adnoddau
Caledwedd cyfrifiadurol rhatach, mwy pwerus. (Rheol sy'n cysylltu pris â phŵer cyfrifiadurol.)	Y dysgwyr yn ymweld â lleoliad busnes lleol ac yn archwilio'r holl feddalwedd a'r caledwedd. Y dysgwyr yn darllen adroddiad y cwmni am fwy o wybodaeth a thystiolaeth am ddefnyddio technoleg. Y dysgwyr yn dadansoddi'r canlyniadau; os ymddengys fod unrhyw offer neu feddalwedd amlwg ar goll cysylltwch â'r cwmni a gofynnwch am ei ddefnydd neu'r rheswm dros beidio â'i ddefnyddio. Y dysgwyr yn edrych ar wefan y DTI am gyngor arfer gorau ac yn cymharu â'r arferion a arsylwyd yn eu lleoliad busnes lleol. Y dysgwyr yn creu adroddiad byr yn nodi sut y mae'r dechnoleg wedi newid y busnes sy'n cael ei archwilio.	Taflen weithgaredd 4 Gwefan y DTI — defnydd gorau o dechnoleg: www.dti.gov.uk/bestpractice
Datblygu technolegau rhyngwyneb rhwng y cyfrifiadur a'r defnyddiwr dynol.	Y dysgwyr yn ymweld â lleoliad busnes lleol ac yn archwilio'r holl feddalwedd a'r caledwedd.	
Pecynnau integreiddio.	Y dysgwyr yn ymweld â lleoliad busnes lleol ac yn archwilio'r holl feddalwedd a'r caledwedd.	
Cymwysiadau meddalwedd soffistigedig	Y dysgwyr yn ymweld â lleoliad busnes lleol ac yn archwilio'r holl feddalwedd a'r caledwedd, yn cynnwys: • graffeg a graffeg cyflwyno • cyhoeddi pen desg • prosesu geiriau • taenlenni • cronfeydd data • SAGE • CRM.	
Technoleg cyfathrebiadau	Y dysgwyr yn ymweld â lleoliad busnes lleol ac yn archwilio'r holl feddalwedd a'r caledwedd, yn cynnwys: • gwefannau • e-bost • technoleg ffonau symudol • fideo-gynadledda • technolegau band eang • rhwydweithio.	

Taflen weithgaredd 1: Taflen waith archwilio busnes:

Yn yr uned hon mae'r dysgwyr yn archwilio busnesau'n gyffredinol. Fodd bynnag, dylai pob dysgwr neu grwpiau bach o ddysgwyr dalu sylw arbennig i un busnes lleol sydd â phresenoldeb cenedlaethol a chwilio am ddylanwadau allanol a fyddai'n effeithio'n benodol ar eu busnes dewisol. Yn ystod trafodaethau dosbarth dylai pob grŵp o ddysgwyr wedyn allu nodi sut y mae eu busnes dewisol wedi cael ei effeithio a sut mae'r effeithiau wedi gwahaniaethu rhwng busnesau.

Awgrymir rhoi'r cyfyngiadau canlynol ar y dysgwyr wrth ddewis busnes i'w ddilyn:

- cadwyn genedlaethol o fusnesau
- cangen leol gerllaw fel y gall y dysgwyr ymweld â'r gangen, neu fel y gall cynrychiolydd ymweld â'r ysgol
- mae'r busnes wedi bod yn gweithredu ers pum mlynedd o leiaf, deng mlynedd neu fwy yn ddelfrydol.

Mae'r mathau o fusnes a allai fod yn addas yn cynnwys:

- archfarchnad leol
- gwerthwr tai
- trefnydd teithiau
- siop ffonau symudol.

Taflen weithgaredd 2: Taflen waith tueddiadau yn yr economi genedlaethol

Tueddiadau		**Y busnes craidd**		**Y defnyddiwr**			**Y cyflenwr**
		Asedau	Rhwymedigaeth	Cyflogai/ dibynyddion	Benthycwyr/ cynilwyr	Segmentio	
Cylch busnes	Cynnydd						
	Dirwasgiad						
	Adferiad						
Chwyddiant	Uchel						
	Isel						
Lefelau diweithdra	Uchel						
	Isel						
Benthyca gormodol gan y defnyddiwr							
Cyfraddau llog yn codi							
Prinder sgiliau							

Taflen weithgaredd 3: Taflen waith ymchwil leol

Unwaith y mae gan y dysgwyr afael ar rai o'r tueddiadau cenedlaethol a byd-eang sy'n effeithio ar fusnesau ac wedi archwilio'r fframwaith cyfreithiol cenedlaethol y mae busnesau'n gweithredu o'i fewn, mae cyfle i ystyried y ffordd y caiff busnes ei effeithio.

Mewn grwpiau, dylai'r dysgwyr ddewis busnes lleol i'w archwilio'n fanwl os nad ydynt wedi gwneud hynny eisoes.

Bydd pob is-grŵp o ddysgwyr yn cyfweld â chynrychiolydd eu busnes lleol dewisol mewn sefyllfa ffurfiol yn y dosbarth.

Fformat awgrymedig y cyfweliad:

- Y dysgwyr yn cysylltu â'r busnes lleol ac yn gofyn a yw'r rheolwr neu gynrychiolydd yn fodlon cael ei gyfweld ac ymweld â'r ysgol/coleg. Gofynnwch hefyd a yw'r busnes yn fodlon derbyn grŵp bach o ddysgwyr i ymweld â'r safle, i gael eu tywys o gwmpas, i ofyn cwestiynau dilynol ac i gynnal archwiliad o offer TG.
- Y dysgwyr yn paratoi rhestr o gwestiynau o flaen llaw ac yn eu hanfon at y rheolwr.
- Y dosbarth/ystafell gyfweld yn cael ei gosod fel y gall yr is-grŵp siarad â chynrychiolydd y busnes tra gall gweddill y dosbarth eistedd ac arsylwi.

Dylai'r dysgwyr wisgo ac ymddwyn mewn modd sy'n addas ar gyfer cyfweliad, hy gwisg fusnes ffurfiol. (Mewn un ysgol darparwyd dici-bô i ychwanegu at yr achlysur.)

Mae'r is-grŵp yn gweithredu fel gwesteiwyr, yn cynnig te, coffi, bisgedi ac yn cynnal y cyfweliad. Mae'r arsyllwyr yn ysgrifennu eu sylwadau eu hunain i'w cynnig fel adborth i'r is-grŵp sy'n cyfweld ar ôl y cyfweliad. Os oes offer fideo ar gael, gellir recordio'r cyfweliad.

Mae pob is-grŵp yn cyfweld â chynrychiolydd o'u busnes dewisol.

Gallai cwestiynau sampl gynnwys:

- Sut mae deddfwriaeth defnyddwyr a gyflwynwyd yn y pum mlynedd diwethaf yn ymwneud â gwerthu nwyddau neu wasanaethau wedi effeithio ar eich busnes?
- Sut mae deddfwriaeth diogelu data a gyflwynwyd yn y deng mlynedd diwethaf wedi effeithio ar eich busnes?
- Sut mae deddfwriaeth cyflogaeth a gyflwynwyd yn y pum mlynedd diwethaf wedi effeithio ar eich busnes?
- Sut mae tueddiadau yn yr economi genedlaethol, fel chwyddiant, diweithdra, prinder sgiliau a newidiadau yn y gyfradd log wedi effeithio ar eich busnes?
- Sut mae tueddiadau yn yr economi fyd-eang fel ymestyn yr UE, y bygythiad o derfysgaeth, symud swyddi o'r DU i wledydd sy'n datblygu, wedi effeithio ar eich busnes?

Gallai'r cyfweliad dilynol gynnwys ymweliad â'r safle, cael eu tywys o amgylch y safle ac archwiliad o'r caledwedd a'r feddalwedd a ddefnyddir yn y safle busnes lleol. Gallai'r gwaith dilynol hefyd gynnwys anfon e-bostiau at y brif swyddfa yn cynnwys crynodeb o ganlyniadau'r cyfweliad a chais am sylwadau ynghylch a yw'r canlyniadau hyn yn nodweddiadol o'r sector busnes neu a ydynt yn adlewyrchu'r sefyllfa yn lleol yn unig. Noder ei bod yn gwrtais anfon copi o bob gohebiaeth at reolwr y busnes lleol i'w rybuddio o flaen llaw eich bod yn bwriadu cymryd y camau hyn.

Taflen weithgaredd 4: Archwiliad busnes technolegol

Y dysgwyr yn ymweld â safle'r busnes lleol ac yn cynnal archwiliad o'r offer yn y safle.

Gallai offer nodweddiadol gynnwys cyfrifiadur pen desg, sganiwr côd bar, ffôn symudol, cyfrifiadur llaw, ffonau, offer fideo-gynadledda, galwyr, peiriannau ffacs, e-bost ac ystafelloedd meddalwedd.

Dylent gynnwys y cwestiynau canlynol ar gyfer bob eitem:

Beth ydyw?	
Ar gyfer beth y caiff ei ddefnyddio?	
Ble caiff ei ddefnyddio?	
Ers pryd y caiff ei ddefnyddio?	
Beth oeddech yn ei ddefnyddio o'r blaen?	
Beth fydd yn cymryd ei le?	

Beth ydyw?	
Ar gyfer beth y caiff ei ddefnyddio?	
Ble mae'n cael ei ddefnyddio?	
Ers pryd y caiff ei ddefnyddio?	
Beth oeddech yn ei ddefnyddio o'r blaen?	
Beth fydd yn cymryd ei le?	

Astudiaethau achos

Cadwyn o archfarchnadoedd

Gallai dosbarth astudio, er enghraifft, cadwyn archfarchnadoedd Sainsbury, sydd â changhennau ledled y wlad, gwefan ei hun wedi ei chefnogi'n dda ac sy'n gyfarwydd i'r holl ddysgwyr. Wrth gynllunio'r astudiaeth achos hwn, mae'n ddefnyddiol os yw'r athro eisoes wedi meddwl ymlaen ynghylch ble y gallai'r dysgwyr gael tystiolaeth i gefnogi adroddiad terfynol y dysgwyr. O safbwynt ffactorau allanol, mae, Sainbury yn arbennig o ddefnyddiol.

Mae'n hygyrch iawn ac yn ddealladwy i'r dysgwyr o ran cysylltiadau â'r diwydiant ac ymweliadau.

Mae'n cael llawer o sylw yn y wasg o ganlyniad i ryfeloedd marchnata rhwng y cadwyni o archfarchnadoedd mawr.

Mae'n gweithredu mewn marchnad oligopolistig, felly mae'n destun ymchwiliad amrywiol gan y Comisiwn Cystadleuaeth.

Gwnaed newidiadau yn ddiweddar i ganiatâd cynllunio a datblygu llwybrau coch ac ati, sy'n effeithio ar archfarchnadoedd.

Mae gwerthu i ddefnyddwyr yn cael ei fonitro'n agos ynghyd â dangosyddion economaidd, mae hyn yn darparu ffynhonnell gyfoethog o ddata i gefnogi gwaith y dysgwyr.

Mae llawer o ddysgwyr yn gweithio mewn archfarchnadoedd ac felly, gellir tynnu ar eu gwybodaeth a'u profiad hwy.

Mae archfarchnadoedd yn aml yn destun ymgyrchoedd lleol ynghylch effaith siopa y tu allan i'r dref neu agor siop newydd.

Mae archfarchnadoedd wedi defnyddio technoleg newydd yn sylweddol i wella effeithlonrwydd eu cadwyni cyflenwi a'u rheoliadau stoc, i wirio effeithlonrwydd, cyfrifon rheoli i fonitro siopau unigol a llinellau nwyddau gwahanol. Astudiaeth syml y gellir ei gwneud yma yw cyfrif nifer y cwsmeriaid sy'n cael eu prosesu trwy ddwy archfarchnad sy'n cystadlu am awr ar fore dydd Sadwrn prysur; gall yr ymarfer hwn amlygu rhai o'r gwahaniaethau TG rhwng archfarchnadoedd sy'n cystadlu.

Mae Sainsbury ar hyn o bryd yn cael trafferth yn delio ag ystod o ffactorau allanol sy'n cael effaith ar ei werthiannau cyffredinol. Mae'n llawer haws yn aml i nodi materion pan fydd pethau'n mynd o chwith, na phan mai'r cwmni yw'r un gorau yn y farchnad.

Gall Sainsbury fel enghraifft o astudiaeth achos dynnu ar bob agwedd ar y maes llafur ac mae llawer wedi ei ysgrifennu arno.

Banciau a chwmnïau yswiriant

Ar gyfer y rhan hon o'r fanyleb, cafwyd ymdrech ymwybodol i osgoi cysylltu'r deunydd cefnogol â chwmnïau sy'n cynnig cynnyrch anniriaethol. Mae dysgwyr yn cael y rhain yn anodd i'w deall ac mae'r ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â hwy yn tueddu i fod yn gymhleth iawn. Mae'r un cysyniadau sylfaenol yn wir am bob math o gynnyrch, felly mae'n ymddangos yn fwy calonogol i ddysgwyr fod â gafael gadarn a hyderus ar y cysyniadau sylfaenol y gallant eu cymhwyso'n ddiweddarach i farchnadoedd mwy cymhleth.

Diffiniad o eiriau allweddol

Cylch busnes

Patrwm hir dymor, rhagweladwy o gyfnodau o dwf economaidd (adferiad) a dirywiad (dirwasgiad) bob yn ail, gyda chyflogaeth newidiol, cynhyrchiant diwydiannol a chyfraddau llog cyfnewidiol, a elwir hefyd yn gylch economaidd, yn nodwedd ohono.

Chwyddiant

Tuedd o brisiau sy'n codi oherwydd bod y galw'n fwy na'r cyflenwad. Dros amser, bydd cynnydd blynyddol bychan iawn, dyweder 2% hyd yn oed, yn tueddu i effeithio ar ein 'pŵer prynu'.

RhLlI — Rheolaeth Llygredd Integredig

System yw Rheolaeth Llygredd Integredig (RhLlI) a sefydlwyd, yn unol â Rhan I Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1999 (a elwir 'y Ddeddf), i reoli llygredd o ddiwydiant. Mae'n berthnasol i'r rhan fwyaf o'r prosesau sy'n fwyaf tebygol o lygru neu brosesau sy'n gymhleth yn dechnolegol yng Nghymru a Lloegr, a chaiff ei gweithredu gan Asiantaeth yr Amgylchedd. Defnyddir system gyfatebol ond ar wahân o RhLlI yn yr Alban a chaiff ei gweithredu gan y Scottish Environment Protection Agency <http://www.sepa.org.uk>, SEPA. Mae RhLlI yn ymwneud â rhyddhau sylweddau sy'n llygru'r aer, tir a dŵr.

Prif amcanion RhLlI yw:

Defnyddio'r technegau gorau sydd ar gael nad ydynt yn costio'n eithafol er mwyn atal neu leihau rhyddhau sylweddau a ragnodwyd a gwneud unrhyw sylweddau o'r fath a ryddheir yn ddiniwed.

Er mwyn sicrhau ystyried rhyddhau o brosesau diwydiannol i bob cyfrwng yn y cyd-destun yr effaith ar yr amgylchedd yn ei gyfanrwydd.

Y Dechnoleg Orau Sydd Ar Gael Nad yw'n Costio'n Eithafol (BATNEEC).

Cyn y gall Asiantaeth yr Amgylchedd roi trwydded RhLlI mae'n rhaid ei bod yn fodlon y caiff BATNEEC ei ddefnyddio i atal neu ddileu a lle nad yw hynny'n ymarferol, i gyfyngu, gwanhau neu leihau gollyngiad o'r gweithgaredd.

Dylai'r dechnoleg berthnasol fod yr un **Gorau** i atal llygredd ac **Ar gael** yn yr ystyr y gellir ei chael gan weithredwr y gweithgaredd perthnasol. Mae **Technoleg** ei hun yn cynnwys technegau a defnyddio technegau, fel hyfforddiant a chynnal a chadw. Mae **NEEC** yn nodi'r cydbwysedd rhwng budd amgylcheddol a chost ariannol.

Diffiniad o'r termau allweddol

Cyllideb	Cynllun neu amcangyfrif o'r incwm a'r gwariant a ddisgwylir dros gyfnod o amser.
Rhagfynegi llif arian	Proses syml yw rhagfynegi llif arian, pan fo busnes yn cadw cofnod o bob math o daliadau ac incwm disgwyliedig. Mae'r broses yn rhestru incwm a threuliau ynghyd â'r dyddiau y maent yn ddyledus a gwybodaeth arall. Mae'n caniatáu i'r busnes ragfynegi gofynion y dyfodol a darparu ar eu cyfer.
Cronfa ddata	Casgliad o ddata: rhifau rhannol, codau cynnyrch, gwybodaeth cwsmeriaid ac ati. Gan amlaf, mae'n cyfeirio at ddata a drefnir ac a gedwir ar gyfrifiadur y gellir chwilio amdano a'i gyrchu trwy raglen gyfrifiadurol, fodd bynnag, gall gyfeirio at ffeil gardiau.
Siart Gantt	Cynrychiolaeth ar ffurf graff yw siart Gantt o hyd tasgau yn erbyn treigl amser. Mae'n cael ei defnyddio i helpu i drefnu amseriad ac argaeledd cynnyrch ac i ganfod tasgau hanfodol y mae'n rhaid eu cwblhau cyn ymgymryd â thasgau eraill.
Rhestr bostio	Casgliad o gyfeiriadau e-bost o dan un enw unigol; mae rhestrau postio yn darparu ffordd syml o gyfathrebu â grŵp o bobl sydd â chyswllt neu ddiddordeb cyffredin rhyngddynt. Mae dau brif fath o restr: un yr ydych yn ei chreu gyda rhaglen e-bost megis Eudora, sy'n cynnwys cyfeiriad dau unigolyn neu ragor y byddwch yn anfon yr un neges atynt yn aml; a'r math arall yw Listserve, sy'n gofyn i'r cyfranogwyr danysgrifio (ee grŵp o gydweithredwyr, dosbarth o fyfyrwyr neu, yn aml, unigolion sydd â diddordeb mewn trafod pwnc arbennig).
SMART	Acronym sy'n rhestru nodweddion dewisol amcanion busnes. **S**pecific (Penodol), **M**easurable (Mesuradwy), **A**ttainable (Cyraeddadwy), **R**elevant (Perthnasol), **T**ime limited (Â therfyn amser).
Amrywiant	Yn nhermau busnes, y gwahaniaeth rhwng treuliau/incwm a ragfynegwyd neu a gyllidebwyd ar eu cyfer a'r treuliau/incwm gwirioneddol.

Adnoddau

Llyfrau

Barratt M a Mottershead A — *A Level Business Studies*: *A Teacher's Guide* (Longman, 2000) ISBN 0582405467

Bell A C — *Nutshells Employment Law* (Sweet & Maxwell, 2003) ISBN 0421783702

BPP — *Organisations, Competition and Environment* (BPP Publishing, 2003) ISBN 0751712469

Bruce J — *An Integrated Approach to Business Studies: Students Book* (Longman, 2000) ISBN 0582405424

Gillespie A — *Business in Action* (Hodder & Stoughton, 2002) ISBN 0340848200

Hall D, Jones R a Raffo C — *Business Studies* (Causeway Press, 1999) ISBN 1873929900

Hornby B — *Business Economics* (Financial Times Prentice-Hall, 2001) ISBN 0273646036

Marcouse I et al — *Business Studies* (Hodder & Stoughton, 2003) ISBN 0340811102

Lipsey R — *Principles of Economics* (Oxford University Press, 1999) ISBN 0198775881

Marchand et al — *Mastering Information Management* (Financial Times Prentice-Hall, 1999) ISBN 0273643525

McIntyre E — *AVCE Business Law* (Portchester Publishing, 2001) ISBN 0954004701

Smith a Keenan — *Advanced Business Law* (Prentice Hall, 2000) ISBN 027364601x

Mae Harper Collins a Causeway yn cyhoeddi gwerslyfrau yn benodol ar gyfer Manyleb Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol.

Gwefannau

www.bized.ac.uk	Gwefan Addysg Bized
www.businesslink.gov.uk	Business Link
www.citizensadvice.org.uk	Canolfan Cyngor ar Bopeth
www.defra.gov.uk	Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig
www.dti.gov.uk	Yr Adran Diwydiant a Masnach (DTI)
http://europa.eu.int/abc/history/index_en.htm	Gwefan yr UE
www.statistics.gov.uk	Swyddfa Ystadegau Gwladol
www.tuc.org.uk	Cyngres yr Undebau Llafur
www.wastewatch.org.uk	Wastewatch
www.which.net	Cymdeithas y Defnyddwyr

Atodiad 1

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 2

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 2: Archwilio Busnes						
Tystiolaeth asesu	Anodiad a rhif y dudalen	Band Marciau			Marc y ganolfan	Defnydd Edexcel yn unig
		1	2	3		
(a)		0-7	8-12	13-15		
(b)		0-8	9-12	13-15		
(c)		0-9	10-15	16-18		
(ch)		0-6	7-9	10-12		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.

Llofnodwyd (ymgeisydd) .... Dyddiad ....

Llofnodwyd (athro) .... Dyddiad ....

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 3

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 3: Archwilio Marchnata						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-10	11-15	16-21		
(b)		0-6	7-9	10-12		
(c)		0-8	9-12	13-18		
(ch)		0-3	4-6	7-9		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.
Llofnodwyd (ymgeisydd) ………………………………………… Dyddiad …………………………

Llofnodwyd (athro) ………………………………………… Dyddiad …………………………

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 4

Rhif y ganolfan:	Enw’r ganolfan:	Enw’r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw’r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 4: Archwilio Busnes Electronig						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-9	10-15	16-20		
(b)		0-5	6-8	9-10		
(c)		0-6	7-9	10-12		
(ch)		0-8	5-13	14-18		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy’n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i’r hyn sy’n dderbyniol yn unol â’r cynllun asesu.
Llofnodwyd (ymgeisydd) …………………………………………… Dyddiad …………………………

Llofnodwyd (athro) ……………………………………………… Dyddiad …………………………

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 5

Rhif y ganolfan:

Enw'r ganolfan:

Enw'r cymedrolwr mewnol:

Rhif yr ymgeisydd:

Enw'r ymgeisydd:

Rhif y gyfres:

Uned 5: Archwilio Gwasanaeth Cwsmeriaid						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-10	11-15	16-20		
(b)		0-4	5-7	8-10		
(c)		0-6	7-9	10-12		
(ch)		0-9	10-14	15-18		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.

Llofnodwyd (ymgeisydd) .... Dyddiad ....

Llofnodwyd (athro) .... Dyddiad ....

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 7

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 7: Archwilio Menter						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-8	9-12	13-15		
(b)		0-5	6-8	9-10		
(c)		0-12	13-19	20-25		
(ch)		0-5	6-8	9-10		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.

Llofnodwyd (ymgeisydd) .... Dyddiad ....

Llofnodwyd (athro) .... Dyddiad ....

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 9

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 9: Rheoli a Datblygu Pobl						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-7	8-11	12-13		
(b)		0-7	8-11	12-15		
(c)		0-7	8-11	12-15		
(ch)		0-7	8-11	12-15		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.

Llofnodwyd (ymgeisydd) .... Dyddiad ....

Llofnodwyd (athro) .... Dyddiad ....

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 11

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 11: Effaith Cyllid ar Benderfyniadau Busnes						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-7	8-11	12-15		
(b)		0-7	8-11	12-15		
(c)		0-7	8-11	12-15		
(ch)		0-7	8-11	12-15		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.
Llofnodwyd (ymgeisydd) .... Dyddiad ....

Llofnodwyd (athro) .... Dyddiad ....

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 12

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 12: Dimensiynau Rhyngwladol Busnes						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-7	8-12	13-15		
(b)		0-7	8-12	13-15		
(c)		0-7	8-12	13-15		
(ch)		0-7	8-12	13-15		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.

Llofnodwyd (ymgeisydd) …………………………………………… Dyddiad …………………………

Llofnodwyd (athro) ……………………………………………… Dyddiad …………………………

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 13

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 13: Trefnu Digwyddiad						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-7	8-12	13-15		
(b)		0-7	8-12	13-15		
(c)		0-7	8-12	13-15		
(ch)		0-7	8-12	13-15		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.

Llofnodwyd (ymgeisydd) .... Dyddiad ....

Llofnodwyd (athro) .... Dyddiad ....

Edexcel TAG mewn Busnes Cymhwysol — Taflen Cofnodi Marciau Uned 14

Rhif y ganolfan:	Enw'r ganolfan:	Enw'r cymedrolwr mewnol:
Rhif yr ymgeisydd:	Enw'r ymgeisydd:	
Rhif y gyfres:		

Uned 14: Dylanwadau Allanol ar Fusnes						
Tystiolaeth asesu	**Anodiad a rhif y dudalen**	**Band Marciau**			**Marc y ganolfan**	**Defnydd Edexcel yn unig**
		1	**2**	**3**		
(a)		0-7	8-11	12-15		
(b)		0-7	8-11	12-15		
(c)		0-7	8-11	12-15		
(ch)		0-8	9-12	13-15		
		Cyfanswm terfynol				

Defnydd cymedrolwr Edexcel yn unig		
Rhif:	Enw:	Llofnod:

Datganiad dilysrwydd: Rwy'n datgan bod y gwaith a gyflwynwyd ar gyfer yr asesiad wedi ei wneud heb gymorth ar wahân i'r hyn sy'n dderbyniol yn unol â'r cynllun asesu.

Llofnodwyd (ymgeisydd) ………………………………………… Dyddiad …………………………

Llofnodwyd (athro) ……………………………………………… Dyddiad …………………………

Atodiad 2

Gweithdrefnau asesu mewnol

Goruchwylio dysgwyr a dilysu gwaith a gyflwynwyd

Mae'n rhaid i ddysgwyr gyflwyno portffolio o waith ar gyfer pob un o'r unedau a asesir yn fewnol. Disgwylir i athrawon arwain a chynghori'r dysgwyr wrth iddynt lunio eu portffolios. Dylai'r athrawon fonitro cynnydd, i sicrhau bod y gwaith yn briodol ar gyfer gofynion y fanyleb.

Mae Cod Ymarfer TGAU, TAG, TAA a CGCC yn gofyn i aseswyr gofnodi manylion llawn natur unrhyw gymorth a roddir i ymgeiswyr unigol y tu hwnt i'r grŵp addysgu yn gyffredinol, ond o fewn y paramedrau a osodwyd yn y fanyleb hon. Dylid ystyried lefel y cymorth wrth asesu gwaith y dysgwyr, fel y nodir yn yr adran arweiniad gyda phob uned a asesir yn fewnol yn y fanyleb. Yn ogystal, mae'n rhaid i ddigon o waith ddigwydd o dan oruchwyliaeth uniongyrchol i alluogi athro sy'n marcio'r gwaith ddilysu gwaith pob dysgwr yn hyderus.

Os yw sgiliau asesu dysgwr yn cael eu hasesu, mae'n bwysig bod datganiadau a chofnodion arsylwi tystion yn cael eu llenwi gan aseswyr, er mwyn dilysu gwaith y dysgwr a darparu tystiolaeth bod y dysgwyr wedi cyflawni lefel y perfformiad sy'n ofynnol yn y grid asesu.

Asesu

Mae'n rhaid asesu gwaith pob dysgwr gan ddefnyddio'r gridiau meini prawf asesu, sy'n cynnwys datganiadau meini prawf a bandiau ymateb. Mae'n rhaid i'r asesiad gael ei gofnodi gan ganolfannau ar y taflenni cofnodi marciau a ddefnyddir i drosi lefelau cyflawniad yn farciau. Ceir copi o'r ffurflenni hyn yn yr atodiad ar gefn y ddogfen hon a dylid eu llungopïo a'u rhoi ynghlwm wrth bortffolio pob dysgwr.

Anodiad

Mae anodiad yn ofyniad gorfodol ar gyfer gwaith a asesir yn fewnol a chaiff ei ddefnyddio i:

- helpu'r cymedrolwr i ddeall sut a ble mae'r marciau ar gyfer pob maen prawf asesu wedi eu dyfarnu
- disgrifio ble mae'r dysgwyr wedi cael help y tu hwnt i gymorth dysgu arferol neu lle mae dysgwyr wedi cael eu gwobrwyo am fentrau nad ydynt yn amlwg ar unwaith o'r dystiolaeth a gyflwynir
- esbonio unrhyw nodweddion eraill o waith dysgwr a fydd yn cynorthwyo'r cymedrolwr i ddeall sut y gwnaed asesiad penodol.

Isafswm y gofyniad ar gyfer anodiad yw i gwblhau y golofn nodiad ar y daflen cofnodi marciau trwy restru rhifau tudalennau'r portffolio lle gellir canfod tystiolaeth ar gyfer pob un o'r meini prawf asesu.

Gellir rhoi sylwadau pellach ar gefn y daflen cofnodi marciau. Bydd nodiadau manwl yn helpu cymedrolwr i gytuno ar farciau'r ganolfan.

Mae anodiad yn cyflawni nifer o swyddogaethau pwysig:

- mae'n darparu arweiniad ar gyfer ymgeiswyr yn ystod asesiad ffurfiannol
- mae'n cynorthwyo safoni mewnol yn y ganolfan
- mae'n galluogi cymedrolwr i gymedroli ac nid i ail-farcio
- trwy egluro sut y mae'r ganolfan yn marcio mae'n sicrhau y gellir ysgrifennu adroddiad priodol a defnyddiol gan y cymedrolwr a fydd yn helpu'r ganolfan gyda'i hymarfer.

Safoni yn y ganolfan

Cyfrifoldeb y ganolfan yw sicrhau, lle mae mwy nag un athro wedi marcio'r gwaith, bod safoni mewnol wedi digwydd. Mae'r weithdrefn hon yn sicrhau bod gwaith yr holl ddysgwyr yn y ganolfan yn cael ei farcio i'r un safon a bod trefn gywir yn cael ei sefydlu.

Portffolios a asesir yn fewnol

Yn dilyn asesu, mae'n rhaid i'r holl bortffolios fod ar gael i'w harchwilio gan Edexcel. Dylai portffolio pob dysgwr gynnwys y gwaith a ddefnyddiwyd ar gyfer dyfarnu'r marciau yn yr asesiad yn unig.

Mae'n rhaid bod gan y portffolios dudalen deitl gydag enw a rhif perthnasol y fanyleb, enw'r ymgeisydd, rhif yr ymgeisydd, enw'r ganolfan rhif y ganolfan a'r dyddiad. Dylai tudalen gyntaf y portffolio fod yn rhestr gynnwys a dylid rhifo'r tudalennau trwy gydol y portffolio.

Gofynnir am sampl o'r gwaith ac mae'n rhaid ei anfon at Edexcel i gyrraedd 15 Mai fan bellaf ym mlwyddyn yr arholiad. Ni ddylid cyflwyno unrhyw waith ymarferol i Edexcel oni nodir hynny'n benodol.

Dychwelir y gwaith cwrs wedi ei gymedroli i'r canolfannau yn ystod tymor yr hydref ym mlwyddyn yr arholiad. Mae Edexcel yn cadw'r hawl i gadw enghreifftiau o ffolderi ar gyfer archifau, dibenion graddio neu hyfforddi.

Cymorth a hyfforddiant

Ceir ystod lawn o ddeunydd cymorth a gynlluniwyd ar gyfer pob pwnc galwedigaethol TAG. Mae'r ystod yn cynnwys:

- profion esiampl a chynlluniau marcio cysylltiedig
- deunyddiau sampl ar gyfer cyflwyno'r unedau – pecynnau cymorth tiwtoriaid
- deunyddiau sampl ar gyfer asesu unedau mewnol
- adroddiadau arholwyr
- gwefan Edexcel — www.edexcel.org.uk.

Mae Edexcel yn cyflwyno rhaglen datblygiad proffesiynol a hyfforddiant lawn i gefnogi'r TAGau hyn. Mae hyn yn cynnwys cynadleddau cyffredinol a phwnc-benodol, seminarau, gweithdai a digwyddiadau wedi eu haddasu ar gyfer canolfannau unigol.

Ceir mwy o wybodaeth am raglenni datblygiad proffesiynol a hyfforddiant gan y Gwasanaethau Cwsmeriaid ar 0870 240 9800.

Ceir gwybodaeth yn ymwneud â deunydd cymorth gan:

Edexcel Publications
Adamsway
Mansfield
Notts NG18 4FN

Ffôn: 01623 467467
Ffacs: 01623 450481
E-bost: publications@linneydirect.com

E-bost ar gyfer ymholiadau: trainingenquiries@edexcel.org.uk
E-bost ar gyfer archebu: bookingenquiries@edexcel.org.uk

Atodiad 3

Arweiniad Marcio Portffolio TAG Cymhwysol

Bwriad yr arweiniad hwn yw i roi arweiniad ynghylch sut i weithredu'r cynllun marcio a rhoi'r argraff i athrawon o'r math o waith y gellir ei gynhyrchu wrth gymhwyso'r fanyleb. Mae pob enghraifft o waith o arddull a safon sydd mor agos â phosibl at ofynion y TAG newydd.

Cynlluniwyd y cyhoeddiad hwn i roi arweiniad cyffredinol. Ceir manylion llawn gofynion y cwrs yn y fanyleb, arweiniad ar asesu mewnol a'r meini prawf asesu. Dylid cyfeirio at y cyhoeddiadau hyn am wybodaeth fwy pendant. Bydd arweiniad yr athrawon hefyd yn rhoi mwy o arweiniad manwl ynglŷn â delio â meini prawf asesu a chynllunio rhaglenni addysgu.

Cymhwyso'r Bandiau Marciau

Caiff portffolios eu marcio gan y ganolfan a'u cymedroli'n allanol gan Edexcel. Mae gan bob un o'r unedau hyn a asesir yn fewnol grid marcio, wedi ei rannu yn dri band marciau eang, yn dangos sut i ddyfarnu marciau mewn perthynas â'r dasg a'r amcanion asesu. Mae'r gridiau marcio yn dynodi'r canlyniadau asesu gofynnol yn ogystal ag ansawdd y canlyniadau sydd eu hangen ar gyfer cyflawni ym mhob un o'r bandiau marciau. Mae band marciau 1 yn ymwneud â'r disgwyliadau a roddir yn y disgrifiad gradd ar gyfer gradd E; mae band marciau 2 yn ymwneud â'r disgwyliadau ar gyfer gradd C a band marciau 3 yn ymwneud â'r disgwyliadau ar gyfer gradd A. Am fwy o wybodaeth am raddio, gweler yr adran *Graddio a Chydgrynhoi* sy'n dilyn yr adran hon.

Yn gyffredinol, nodweddir dilyniant ar draws y bandiau gan:

- led a dyfnder cynyddol o ran dealltwriaeth
- cydlyniaeth, gwerthuso a dadansoddi cynyddol
- mwy o annibyniaeth a gwreiddioldeb.

Mae'r grid marcio unedau yn dangos dyraniad y marciau yn ôl maen prawf asesu a band marciau. Dylid defnyddio'r grid hwn i bennu marciau ar gyfer cyflawniad dysgwyr ym mhob uned. Gall y dysgwyr gyflawni marciau mewn bandiau gwahanol ar gyfer pob amcan asesu. Bydd cyfanswm y marciau a gyflawnir yn dibynnu ar y graddau y mae'r dysgwr wedi bodloni'r meini prawf asesu yn gyffredinol.

O fewn pob maen prawf asesu, mae'n egwyddor gyffredinol y gellir cydbwyso diffygion mewn rhyw agwedd ar y gofynion asesu gan berfformiad gwell mewn eraill. Fodd bynnag, mae hefyd yn bwysig nodi y dylid bod wedi bodloni'r holl ofynion, mewn unrhyw faen prawf asesu penodol, er mwyn cael marciau llawn.

Ni ddylid dyfarnu marciau ar sail 'rhestr dicio' o gynnwys ffeithiol ond ar yr ymateb cyffredinol fel y mae'n berthnasol i'r gofynion a nodir ym mhob band marciau. Dylai aseswyr fabwysiadu ymagwedd gyfannol a chymhwyso eu barn broffesiynol. Mae'r adran *Arweiniad i athrawon* ym mhob uned yn rhoi manylion penodol y ffordd y dylid dyrannu marciau.

Ni ddylai fod unrhyw amharodrwydd i ddefnyddio'r ystod marciau lawn ac os cyfiawnheir hynny, dylai'r aseswyr roi'r marciau uchaf. Dylid ystyried ymateb dysgwyr yn gadarnhaol. Dylid ond dyfarnu 0 marciau lle nad yw gwaith y dysgwr yn bodloni unrhyw un o'r meini prawf gofynnol.

Mae'r disgrifiadau gradd ar gyfer Edexcel TAG mewn **Busnes Cymhwysol** yn cyfeirio at y lefelau cymorth ac arweiniad sy'n ofynnol gan ddysgwyr wrth gynnal archwiliadau a thasgau. Mae gan bob dysgwr hawl i arweiniad cychwynnol wrth gynllunio eu gwaith. Wrth farcio'r gwaith, dylai'r aseswyr gymhwyso'r canllawiau canlynol:

- **Peth cymorth ac arweiniad**: mae'n rhaid arwain a chynghori'r dysgwr drwy'r amser er mwyn sicrhau cynnydd. Mae'r dysgwr yn dibynnu ar gymorth yr athro, ac mae'n rhaid i'r athro gynorthwyo gyda'r rhan fwyaf o'r agweddau ar y gwaith. Mae'r lefel cymorth hon yn cyfyngu'r dysgwr i fand marciau 1, waeth beth yw ansawdd y canlyniadau.
- **Cymorth cyfyngedig**: mae'r athro yn cefnogi'r dysgwr i ddechrau wrth ddewis y pwnc i'w archwilio. Ar ôl hynny mae'r athro yn ymateb i gwestiynau gan y dysgwr ac yn awgrymu ystod o syniadau y mae'r dysgwr yn gweithredu arnynt. Mae'r dysgwr yn gwirio materion manwl yn aml. Mae angen i'r athro gynorthwyo gyda rhai agweddau ar y gwaith. Mae'r lefel cymorth hon yn cyfyngu'r dysgwr i fand marciau 1 neu 2, waeth beth yw ansawdd y canlyniadau.
- **Yn annibynnol**: mae'r athro yn cefnogi'r dysgwr i ddechrau wrth ddewis y pwnc ar gyfer yr archwiliad neu'r dasg. Ar ôl hynny mae'r athro'n cynorthwyo'r dysgwr weithiau a phan fydd yn gofyn am gymorth yn unig, ond mae'n monitro'r cynnydd drwy'r amser. Mae'r lefel hon o gymorth yn rhoi mynediad i'r tri band marciau.

At ddibenion cadw cofnodion mewnol, efallai y bydd canolfannau'n dymuno gwneud copi o'r grid marcio i bob dysgwr ei ddefnyddio i gofnodi'r marc ar gyfer yr uned honno. Mae Cod Ymarfer TGAU, TAG, CGCC yn gofyn i aseswyr ddangos yn glir sut y dyfarnwyd credyd. Bydd arweiniad ynglŷn â'r ffordd y gellir gwneud hyn yn cael ei gynnwys yn y deunydd cymorth ar wahân a ddaw gyda'r canllaw hwn.

Atodiad 4

Cofnodion arsylwi

Enw'r ymgeisydd:

Teitl yr uned:

Cyd-destun gweithgaredd:

Meini prawf asesu:

Gweithgaredd:

Tystiolaeth gefnogol:

Crynodeb asesu:

Asesydd: ______________________

Llofnod: ______________________

Dyddiad: ______________________

Dyma enghraifft o gofnod arsylwi cyflawn:

Enw'r ymgeisydd:	*Ian Barnes*

Teitl yr uned:	*Uned 2: Marchnata mewn Hamdden a Thwristiaeth*

Cyd-destun y gweithgaredd:

Gofynnwyd i'r myfyriwr a enwir uchod weithio mewn pâr a rhoi cyflwyniad ar gymysgedd marchnata eu sefydliad dewisol. Y sefydliad a ddewiswyd oedd Alton Towers.

Meini prawf asesu:

Disgrifiwch y Pedair P mewn perthynas â'r sefydliad dewisol a dangoswch sut y maent yn cydweithio i fodloni amcanion y sefydliad.

Gweithgaredd:

Amlinellodd Ian dri o amcanion y sefydliad. Disgrifiodd Ian gynnyrch Alton Towers yn fanwl.

Disgrifiodd Ian hefyd elfen brisiau Alton Towers. Rhoddodd fanylion pris yr ystafelloedd a'r bwyty yn y gwesty. Disgrifiodd brisiau mynediad i'r parc thema ar gyfer mathau gwahanol o gleientiaid. Disgrifiodd hefyd brisiau'r bwyd a'r cynnyrch.

Disgrifiodd ei gydweithiwr yn y cyflwyniad hyrwyddo a lle. I gadarnhau bod gan Ian hefyd ddealltwriaeth o'r elfennau hyn o'r cymysgedd marchnata, gofynnais gwestiynau i Ian yn ymwneud â hyrwyddo a lle. Gofynnais i Ian esbonio ffyrdd gwahanol y gallwn gyrraedd y parc thema a hefyd sut y gallwn archebu tocynnau ar y rhyngrwyd. Gofynnais iddo hefyd ddisgrifio'r ffordd y cafodd y reid newydd 'Air' ei hyrwyddo. Er y soniwyd am y rhain yn y cyflwyniad, gofynnais i Ian roi mwy o fanylion. Cyfeiriodd at y wefan a rhoddodd fanylion manwl am ei chynnwys yn ymwneud â hyrwyddo 'Air'.

Yn y cyflwyniad esboniodd Ian sut y mae cynnyrch a phris yn galluogi'r sefydliad i fodloni eu hamcanion. Gofynnais gwestiynau iddo'n ymwneud â'r 'ffordd y maent yn cydweithio i fodloni'r amcanion'.

Rhoddodd ddwy enghraifft i mi o gynnyrch a phris yn cydweithio i fodloni amcanion ond nid oedd yn gallu rhoi ymateb boddhaol yn ymwneud â phob un o bedair elfen y cymysgedd marchnata.

Tystiolaeth gefnogol: *Mae copïau o gymhorthion gweledol ynghlwm.*

Crynodeb asesu: *Rhoddodd Ian ddisgrifiad manwl o 4 P Alton Towers. Roedd yn gallu rhoi rhywfaint o esboniad o'r ffordd yr oedd elfennau'r cymysgedd marchnata yn cydweithio i fodloni amcanion y sefydliad ond roedd hyn yn gyfyngedig.*

Asesydd: *U N Asesydd*

Llofnod: U N Asesydd

Dyddiad:

Atodiad 5

Datganiadau/tystiolaeth tystion

Enw’r ymgeisydd:	Rhif yr ymgeisydd:

Teitl yr uned:

Cyd-destun y gweithgaredd:

Tystiolaeth asesu:

Nodiadau arsylwi:

Tyst: -- Llofnod: --

Swydd: -- Dyddiad: --

Sylwadau’r asesydd:

Asesydd: -- Llofnod: --

Dyddiad: --

Atodiad 6

Taflen tracio cymwysterau

TAG UG mewn Busnes Cymhwysol

Rhif yr ymgeisydd	Enw	Uned 1 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 2 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 3 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 4 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 5 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 6 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Llofnod yr asesydd	Unedau a samplwyd — llofnod GM

Llofnod yr asesydd: ………………………………………………………………………

Llofnod gwiriwr mewnol: ……………………………………………………………………… Dyddiad: ……………………………………

TAG A2 mewn Busnes Cymhwysol

Rhif yr ymgeisydd	Enw	Uned 1 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 2 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 3 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 4 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 5 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Uned 6 Marc a'r dyddiad y'i cyflawnwyd	Llofnod yr asesydd	Unedau a samplwyd – Llofnod GM

Llofnod asesydd: ………………………………………………………………………

Llofnod gwiriwr mewnol: ……………………………………………………………………… Dyddiad: …………………………………

Atodiad 7

Arweiniad i ysgrifennu adroddiad

Mae hwn yn arweiniad enghreifftiol i ysgrifennu adroddiad.

Beth yw adroddiad?

Mae adroddiad yn ffordd gonfensiynol o gyflwyno gwybodaeth gywir. Gellir defnyddio adroddiad i gyfleu asesiad o unrhyw sefyllfa neu ganlyniadau o ddadansoddiad data ansoddol a/neu feintiol. Mae gan adroddiad nodau a fynegir yn glir. Mae'n canolbwyntio'n agos ar bwnc yr archwiliad. Bydd adroddiad gwirioneddol effeithiol hefyd yn gymhellol ac yn ysgogol i'w ddarllen.

Llunio adroddiad

I'ch helpu i lunio adroddiad, mae pedwar cam yn y broses wedi eu nodi i chi eu dilyn. Gall hyn eich helpu i fynd i'r afael â materion allweddol a deall y dasg a osodir. Dyma'r pedwar cam:

A Paratoi

B Cynllunio

C Ysgrifennu

CH Golygu cyn cyflwyno

A Paratoi

Y cam cyntaf yw dewis o'r rhestr o deitlau — yn benodol a ydych am wneud ymchwil sylfaenol? Dewiswch deitl y mae gennych ddiddordeb ynddo.

Mae'r amser sy'n cael ei dreulio yn ystod y cam hwn o lunio'r adroddiad yn hanfodol. Mae paratoi gofalus yn fuddsoddiad. Mae'n eich galluogi i wneud y defnydd gorau o'r amser sydd ar gael. Yn ystod y cyfnod hwn dylech benderfynu **beth** yr ydych yn ei ysgrifennu a **pham**, cyn penderfynu **sut** i ysgrifennu eich adroddiad.

Sefydlwch ffocws bras eich adroddiad yn gyntaf gan gyfeirio at y fanyleb a'r amcanion asesu ac yna cyfeirio at y cyffredinoliad. Gwnewch beth darllen cefndirol unigol gan ddefnyddio'r llyfryddiaeth a awgrymir. Defnyddiwch beiriant chwilio i chwilio am fwy o bosibiliadau. Mae hyn yn eich galluogi i **ddiffinio'r pwnc a'ch nodau'n fwy cywir**. Os ydych yn mynd i gasglu peth data sylfaenol mae'n well gwneud eich apwyntiadau ar gyfer pobl y mae angen i chi eu gweld, a gwnewch arolwg cychwynnol yn ystod y cam hwn.

Pan fyddwch wedi cwblhau eich darllen a'ch astudiaeth ddichonoldeb, adolygwch y prif faterion a'r dulliau ymchwil a fydd yn cael eu defnyddio yn eich adroddiad. Gwnewch nodyn ohonynt.

B Cynllunio

Mae cynllunio yn hanfodol. Mae'n arbed amser ac yn hyrwyddo eglurder wrth gasglu'r wybodaeth sydd ei hangen arnoch wrth drefnu'r deunydd ac ysgrifennu'r adroddiad.

Byddwch yn eich chael yn haws os byddwch yn rhannu'r broses yn nifer o dasgau penodol:

- gellir rhannu casglu a dadansoddi data naill ai yn ôl y ffynhonnell neu isadran yr adroddiad
- yn yr un modd gellir rhannu'r broses ysgrifennu — ysgrifennu'r testun mewn isadrannau, a'r cyflwyniad mewn graffiau a thablau.

Bydd nifer o gwestiynau yn eich wynebu hefyd:

1 pa dystiolaeth sydd ei hangen i fodloni amcan cyffredinol yr adroddiad?

2 ble mae'r dystiolaeth honno?

3 faint o dystiolaeth dylid ei chasglu?

4 sut dylid dadansoddi'r dystiolaeth?

5 sut dylid trefnu'r dystiolaeth a'r dadansoddiad ar gyfer ysgrifennu'r adroddiad?

Mae ceisio delio â'r holl ffactorau hyn mewn ffordd anhrefnus yn arwain at ddryswch a gwastraff ymdrech. Felly, ar ôl **'paratoi'** dylech ddechrau cynllunio'r broses o gasglu a dadansoddi data ac ysgrifennu. **Mae trefniadaeth dda yn allweddol i lwyddiant.**

Gall defnyddio'r drefn ganlynol eich helpu i gynllunio a phennu'r dull ar gyfer ysgrifennu eich adroddiad:

a nodwch y ffynonellau tystiolaeth (data a/neu lenyddiaeth) a chwiliwch am ystod o farnau ar y mater

b penderfynwch beth yw'r dystiolaeth fwyaf priodol a pherthnasol i'w chasglu. **Byddwch yn gywir yn hyn o beth, deallwch y dystiolaeth**

c penderfynwch sut y byddwch yn cyflwyno eich canfyddiadau gan gynnwys y drefn y cânt eu defnyddio i greu strwythur i'r adroddiad — **y cynllun**

ch nodwch ffigurau tebygol — mapiau, tablau, diagramau a meddyliwch sut y gallwch eu defnyddio

d penderfynwch ar drefn blaenoriaeth pob un o'r tasgau

dd lluniwch amserlen realistig ar gyfer cwblhau pob tasg, gan gynnwys drafft yr adroddiad.

C Y broses ysgrifennu

Ceir tri prif ffactor i'w hystyried yn ystod y cam hwn er mwyn rhoi fframwaith cadarn, arddull glir ac ymddangosiad deniadol i'ch adroddiad:

1 Strwythur

2 Iaith

3 Cyflwyniad.

1 Strwythur

Mae angen i chi roi ffurf a siâp i'ch adroddiad. Mae strwythur sylfaenol yn helpu'r darllenydd i ddeall yr adroddiad. Mae hefyd yn eich helpu chi i ysgrifennu a threfnu eich deunydd yn rhesymegol.

Mae strwythur yn awgrymu'r meini prawf asesu, ond dylai eich adroddiad gynnwys y canlynol:

* taflen eglurhaol i'r adroddiad, tudalen deitl a chynnwys

Y Prif Gorff

* crynodeb/cynllun gweithredol (ar y dudalen flaen)
* cyflwyniad a diffiniad o'r cwestiwn neu'r mater
* ffynonellau'r wybodaeth ymchwil a ddefnyddir, dulliau casglu a dadansoddi a
* eu cyfyngiadau
* dadansoddiad a dehongliad
* gwerthusiad a chasgliad
* llyfryddiaeth ac atodiadau.

Canolbwyntiwch i ddechrau ar ysgrifennu corff yr adroddiad. Dyma'r rhagarweiniad, y canfyddiadau, a'r casgliad.

Awgrymir y drefn ganlynol ar gyfer ysgrifennu.

a **Dadansoddiad a dehongliad**

Swmp yr adroddiad

Dyma'r adran lle yr ydych yn cyflwyno eich canfyddiadau. Pan fyddwch yn ysgrifennu yr adran hon dylai eich holl ddeunydd fod wedi cael ei ddidoli, ei ddewis a'i drefnu ar ffurf nodiadau. Mae'r adran hon yn cynnwys:

- canlyniadau eich dadansoddiad
- eich dehongliad o'r canlyniadau hynny.

Mae'r adran hon yn ffurfio sylfaen eich casgliadau. Dylech helpu'r darllenydd trwy orffen pob adran gyda'i chasgliad ei hun.

b **Dulliau**

Ychydig frawddegau yma — rhyw 100 gair. Gallai'r manylion llawn fod mewn atodiad

Yn yr adran hon dylech drafod:

- y ffynonellau tystiolaeth yr ydych wedi eu defnyddio ac yna gogwydd posibl
- sut yr ydych wedi casglu a dadansoddi'r dystiolaeth
- cyfyngiadau'r ffynonellau a'r dulliau casglu a dadansoddi.

c **Casgliadau**

Crynodeb yw'r adran hon o'r holl brif ganfyddiadau trwy gydol yr adroddiad. Ni ddylai unrhyw dystiolaeth newydd ymddangos yma. Mae'r casgliad yn ystyried y dystiolaeth a gyflwynir yn y prif gorff, yn nodi'r goblygiadau ac yn dod i un casgliad cyffredinol neu gyfres drefnus o gasgliadau terfynol.

ch **Rhagarweiniad**

Ar ôl ysgrifennu eich canfyddiadau a'ch casgliadau rydych bellach yn gwybod yn glir yr hyn yr ydych am ei gyflwyno. Yn y rhagarweiniad rydych yn ymgyfarwyddo'r darllenydd â diben yr adroddiad ac yn eu tywys trwy strwythur eich adroddiad.

d **Atodiadau**

Heb ei gynnwys yn nifer y geiriau

Gosodir yr adran hon i'r neilltu ar gyfer tystiolaeth atodol nad yw'n hanfodol i'r prif ganfyddiadau, ond sy'n rhoi cefnogaeth wrth gefn i'ch prif bwyntiau, ee trawsgrifiad o gyfweliad neu ddadansoddiad o set gymhleth o ystadegau.

dd **Cynnwys**

Dylid rhestru holl adrannau'r adroddiad yn eu trefn gan nodi rhif y dudalen.

e **Llyfryddiaeth**

Mae'r adran hon yn cynnwys y llyfrau a'r ffynonellau eraill a ddefnyddiwyd yn eich ymchwil. Mae'n rhaid iddi gynnwys pob cyfeiriad a nodwyd yn y testun a chael ei gyflwyno'n gywir.

f **Tudalen deitl**

Dim ond 50 o eiriau heb eu cynnwys yn nifer y geiriau

Dylai hon gynnwys y teitl, sy'n nodi thema ganolog yr adroddiad. Dylai hefyd gynnwys enw'r ymgeisydd a dyddiad cwblhau'r adroddiad.

ff **Crynodeb neu gynllun gweithredol**

Mae hon yn rhan bwysig iawn o'r adroddiad a dyma'r peth y dylech ei ysgrifennu olaf. Mae angen i chi ddarllen drwy eich adroddiad a datblygu rhestr o benawdau. Mae crynodeb gweithredol yn amlinellu materion allweddol adroddiad.

2 Iaith

Mae'r argraff gyntaf yn bwysig. Mae'n annoeth diflasu'r darllenydd cyn iddynt astudio'r adroddiad hyd yn oed.

Chi yn unig sy'n gyfrifol am yr hyn yr ydych yn ei ysgrifennu a'r geiriau yr ydych yn eu dewis i fynegi eich syniadau. Cofiwch, efallai fod gennych 'ddull' mynegiant unigryw ond nid yw hyn yn esgusodi Cymraeg gwael. Ni fydd eich arddull o reidrwydd yn amlwg i'r darllenydd o'r cychwyn, ond mi fydd Cymraeg wedi ei fynegi'n wael. Mae'n rhaid i'ch brawddegau fod yn ramadegol gywir, wedi eu hatalnodi'n dda ac mae'n rhaid i'r sillafu fod yn gywir.

Mae ysgrifennu gwael yn awgrymu syniadau dryslyd yn aml. Nid ydych yn gwybod beth rydych yn ei ddweud nes i chi fynegi mewn geiriau y gall person arall eu deall yn hawdd. Cofiwch eich bod yn ysgrifennu i gyfathrebu nid i ddrysu neu i greu argraff. Dylech osgoi jargon. Canolbwyntiwch ar ddiben penodol yr adroddiad. Dylai pob rhan o'r adroddiad fod yn berthnasol iddo a bydd hyn yn helpu i gadw'r adroddiad yn gryno ac yn gydlynol.

Mae cywirdeb yn hanfodol bwysig, felly byddwch yn gywir. Sicrhewch eich bod yn defnyddio'r geiriau cywir. **Mae eglurder yn hanfodol**. Peidiwch ag ysgrifennu ymadroddion neu frawddegau a all fod â mwy nag un ystyr. I osgoi hyn mae'n rhaid i chi wybod yn union beth rydych am ei ddweud. **Dylech wybod y deunydd yr ydych yn ceisio ei gyfleu.**

Pethau eraill i'w cofio.

Cadwch frawddegau yn fyr ac yn syml. Mae brawddegau hir, cymhleth yn arafu'r darllenydd ac yn drysu ac yn rhwystro dealltwriaeth. Mae'r un peth yn berthnasol i baragraffau.

Mae sillafu gwael yn tynnu sylw'n awtomatig oddi ar eich gwaith a bydd yn blino'r darllenydd. Defnyddiwch eiriadur a gallwch hefyd wirio'r ddogfen derfynol trwy ddefnyddio'r gwiriwr sillafu ar y cyfrifiadur. (Cofiwch, fodd bynnag, y gall ddefnyddio sillafiadau Americanaidd yn y Saesneg ac efallai na fydd ei eiriadur yn cynnwys yr holl eiriau yr ydych yn eu defnyddio yn yr adroddiad. Mae gwiriwr Cymraeg ar gael i'w brynu.)

3 Cyflwyniad

Mae'n rhaid i'ch adroddiad edrych yn dda yn ogystal â darllen yn dda. Mae penawdau a rhifau digonol yn ei gwneud yn haws i'r darllenydd ddeall yr hyn yr ydych yn ei ddweud. Yn ystod y cam hwn mae angen yr un lefel o ofal ag aeth i gyfansoddi'r testun. Peidiwch â bod ofn defnyddio **pwyntiau bwled** i gyflwyno dadleuon.

Mae cyflwyno ystadegau yn aml yn fwy defnyddiol a thrawiadol os cânt eu dangos yn weledol: er enghraifft trwy ddefnyddio tablau neu siartiau cylch.

Mae trefn yn bwysig. Dyma'r berthynas rhwng y print â'r gofod ar y dudalen. Mae hyn yn berthnasol p'un a yw wedi ei ysgrifennu â llaw neu wedi ei eir-brosesu. Mae tudalen lawn gyda blociau dwys o ysgrifen heb lawer o ofod yn edrych yn hyll ac yn diflasu'r darllenydd.

Dylech sicrhau bob amser bod:

- ymylon digonol
- naill ai linellau dwbl neu ofod o 1.5
- penawdau yn sefyll allan yn glir ar y dudalen.

CH Golygu cyn cyflwyno

Mae'n bwysig nid yn unig i ddarllen y drafft o'r dechrau i'r diwedd cyn ei gyflwyno ond hefyd i olygu a mireinio'r adroddiad. Mae'n hawdd wrth eir-brosesu.

Wrth i chi ddarllen, nodwch y tudalennau y bydd angen sylw arnynt yn ddiweddarach. Peidiwch ag aros i ddelio â hwy nawr. Bydd angen i chi deimlo naws strwythur ac effaith gyffredinol yr adroddiad yn gyntaf felly mae'n rhaid i chi ei ddarllen yn barhaus. Rhowch eich hun yn sefyllfa'r darllenydd a byddwch yn feirniadol iawn o'r hyn yr ydych wedi ei ysgrifennu.

Mae **Prawfddarllen** yn hanfodol bwysig. Waeth faint o amser neu ymdrech a aeth i ysgrifennu'r adroddiad, ni chyflawnir y canlyniad dymunol heb roi digon o ofal i brawfddarllen. Bydd adroddiad wedi ei deipio'n wael, sy'n llawn camgymeriadau ac anghysondebau o ran trefn, yn cael effaith andwyol waeth beth yw ansawdd y cynnwys.

a Mae'n rhaid gwirio'r adroddiad yn fanwl iawn am gamgymeriadau gramadegol a sillafu.

b Gofynnwch i chi eich hun a allech fod wedi mynegi eich hun yn well. Os felly, newidiwch y frawddeg neu'r paragraff.

c Cymerwch mai strwythur prif gorff y gwaith yw'r un mwyaf addas i gyflwyno eich deunydd, syniadau a dadleuon.

ch A yw pob paragraff wedi ei strwythuro'n dda? Gwnewch yn siŵr bod pob syniad neu ddarn o wybodaeth mewn paragraff ar wahân.

d A yw'r holl gyfeiriadau yn y testun wedi eu cynnwys yn y llyfryddiaeth gyda manylion ffurfiol llawn?

dd A yw'r adroddiad yn cyflawni'r nodau a'r amcanion asesu a nodir?

e A yw eich dadl yn dal dŵr ac yn hawdd eu dilyn?

f A yw eich casgliad yn gwneud eich dadl yn fwy argyhoeddiadol?

ff A yw eich crynodeb/cynllun gweithredol yn cyfleu prif bwyntiau'r adroddiad?

g Yn olaf aseswch y drefn ac ymddangosiad cyffredinol y ddogfen.

Atodiad 8

Sesiwn sefydlu

Rhagarweiniad

Nod y sesiwn sefydlu yw eich cyflwyno i rai o'r geiriau gorchymyn y byddwch yn eu gweld fel arfer mewn gridiau asesu TAG ac mewn gweithgareddau y byddwch yn eu cael. Mae hefyd yn ymarfer adeiladu tîm, am y byddwch yn gweithio gydag aelodau eraill o'ch cwrs i drafod canlyniadau a llunio siart ateb derfynol, y byddwch chi fel tîm, yn ei drafod gyda'ch athro.

Tasg

Gweithiwch mewn parau. Edrychwch ar y rhestrau canlynol o eiriau (berfau gweithredol) a diffiniadau.

Byddwch yn penderfynu pa air sy'n mynd gyda pha ddiffiniad — byddwch yn eu paru/eu cydweddu.

Yn y blwch gerllaw diffiniad rhowch y gair yr ydych yn credu sy'n cydweddu â'r diffiniad hwnnw.

Dylid rhoi geiriau mewn blwch unwaith yn unig a dylai blwch gynnwys un gair yn unig. Mae'r diffiniad cyntaf wedi ei gwblhau ar eich cyfer ac wedi ei gydweddu â'r gair 'esbonio'.

Dyma'r unig air i'w roi yn y blwch gair.

Mae taflen gymorth diffiniadau geiriadur ynghlwm wrth y gweithgaredd hwn i chi ei defnyddio. Mae geiriaduron hefyd ar gael os oes eu hangen.

Byddwch yn cael 15–20 munud i gwblhau'r dasg hon.

Pan fyddwch wedi ei chwblhau fe gewch eich rhoi mewn timau (yr athro i benderfynu) lle y byddwch yn cymharu eich atebion ac yn llunio siart gyffredinol o ganlyniadau, y bydd eich tîm yn penderfynu arno.

Byddwch yn cael 15–20 munud i gwblhau'r dasg hon.

Yn olaf bydd y timau'n trafod eu canlyniadau gyda'r athro ac yn cael yr atebion cywir gan yr athro.

Bydd hyn yn cymryd 15–20 munud i'w gwblhau.

Gweithgaredd

Berfau (geiriau) gweithredol

Nodi	Disgrifio	Gwerthuso
Cyfiawnhau	Esbonio	Gwerthuso yn feirniadol
Dadansoddi	Cymharu	Crynhoi
Cyferbynnu	Trafod	
Archwilio/ymchwilio	Dehongli	

Siart ganlyniadau (yn cynnwys diffiniadau):

Diffiniad	Gair gorchymyn
Rhoi rhesymau a/neu'r weithdrefn ar gyfer/sut. Ee. 'Pam ddewisoch chi'r dull hwnnw?' neu, 'Sut ymgymerwyd â'r weithdrefn?' Byddai dysgwr fel arfer yn cyflwyno'r pwnc ac yna'n rhoi manylion yn dangos dyfnder a lled yr wybodaeth a/neu'r sgiliau am y pwnc.	
Archwilio'n fanwl, gan rannu'n ddarnau cydrannol ac ymgymryd â thasgau, sy'n galluogi canlyniadau i gael eu dehongli a'r canfyddiadau i gael eu cyflwyno.	
Archwilio pwnc o bob ochr.	
Dangos tebygrwydd a gwahaniaethau, neu fanteision ac anfanteision rhwng dau beth neu fwy. Yn ogystal, gellir ymestyn hyn trwy uno'r canfyddiadau mewn disgrifiad.	
Pennu swm, gwerth neu arwyddocâd trwy arfarnu ac astudio gofalus a chynnwys gwybodaeth gywir a manwl, edrych ar ddewisiadau amgen a chryfderau a gwendidau pob un pe byddent yn cael eu cymhwyso yn yr un sefyllfa.	
Dewis a rhestru eitem(au) fel y bo'n briodol o'r wybodaeth a roddir neu a gesglir gan y dysgwr.	
Egluro pam y cymerwyd cam gweithredu penodol oherwydd rhesymau allweddol yr ystyriwyd eu bod yn gywir ar y pryd.	
Cyflwyno dwy ochr dadl, gall hyn fod trwy drafodaeth grŵp neu yn ysgrifenedig.	
Dangos y gwahaniaethau rhwng dau beth neu fwy.	
Dod â holl brif bwyntiau pwnc ynghyd.	
Creu darlun gyda geiriau.	
Cynnal adolygiad o weithgareddau/gwybodaeth a barnu a wnaeth y canlyniadau fodloni'r hyn y cytunwyd arno/penderfynwyd ar y dechrau; dod â gwybodaeth ynghyd i ddod i gasgliad a thrwy hyn gwneud adolygiadau ar gyfer gwelliannau.	
Diffinio ystyr.	

Copi'r athro (yn cynnwys yr atebion)

Siart ganlyniadau (yn cynnwys diffiniadau):

Diffiniad	Gair gorchymyn
Rhoi rhesymau a/neu'r weithdrefn ar gyfer/sut. Ee. 'Pam ddewisoch chi'r dull hwnnw?' neu, 'Sut ymgymerwyd â'r weithdrefn?' Byddai dysgwr fel arfer yn cyflwyno'r pwnc ac yna'n rhoi manylion yn dangos dyfnder a lled yr wybodaeth a/neu'r sgiliau am y pwnc.	**ESBONIO**
Archwilio'n fanwl, gan rannu'n ddarnau cydrannol ac ymgymryd â thasgau, sy'n galluogi canlyniadau i gael eu dehongli a'r canfyddiadau i gael eu cyflwyno.	**DADANSODDI**
Archwilio pwnc o bob ochr.	**ARCHWILIO/YMCHWILIO**
Dangos tebygrwydd a gwahaniaethau, neu fanteision ac anfanteision rhwng dau beth neu fwy. Yn ogystal, gellir ymestyn hyn trwy uno'r canfyddiadau mewn disgrifiad.	**CYMHARU**
Pennu swm, gwerth neu arwyddocâd trwy arfarnu ac astudio gofalus a chynnwys gwybodaeth gywir a manwl, edrych ar ddewisiadau amgen a chryfderau a gwendidau pob un pe byddent yn cael eu cymhwyso yn yr un sefyllfa.	**GWERTHUSO YN FEIRNIADOL**
Dewis a rhestru eitem(au) fel y bo'n briodol o'r wybodaeth a roddir neu a gesglir gan y dysgwr.	**NODI**
Egluro pam y cymerwyd cam gweithredu penodol oherwydd rhesymau allweddol yr ystyriwyd eu bod yn gywir ar y pryd.	**CYFIAWNHAU**
Cyflwyno dwy ochr dadl, gall hyn fod trwy drafodaeth grŵp neu yn ysgrifenedig.	**TRAFOD**
Dangos y gwahaniaethau rhwng dau beth neu fwy.	**CYFERBYNNU**
Dod â holl brif bwyntiau pwnc ynghyd.	**CRYNHOI**
Creu darlun gyda geiriau.	**DISGRIFIO**
Cynnal adolygiad o weithgareddau/gwybodaeth a barnu a wnaeth y canlyniadau fodloni'r hyn y cytunwyd arno/penderfynwyd ar y dechrau; dod â gwybodaeth ynghyd i ddod i gasgliad a thrwy hyn gwneud adolygiadau ar gyfer gwelliannau.	**GWERTHUSO**
Diffinio ystyr.	**DEHONGLI**

Taflen gymorth

Gair gorchymyn	Diffiniadau'r geiriadur a geiriau cysylltiedig
Nodi	Sefydlu, nodi neu gysylltu â
Disgrifio	Rhoi cyfrif manwl am
Dehongli	Esbonio; trosi
Cyfiawnhau	Profi'n gywir; achub cam
Esbonio	Egluro; dealladwy; rhoi cyfrif am
Gwerthuso	Canfod neu farnu gwerth
Dadansoddi	Gwahanu yn elfennau neu gydrannau; archwilio'n feirniadol, pennu rhannau cyfansoddiadol
Cymharu	Sylwi ar debygrwydd neu wahaniaethau
Gwerthuso yn feirniadol	Egluro; dealladwy; cyfrif pendant neu gywir am
Cyferbynnu	Dangos gwahaniaethau
Trafod	Cyfnewid syniadau am; dadlau
Crynhoi	Rhoi datganiad byr o brif bwyntiau rhywbeth
Archwilio/ymchwilio	Ymchwilio i; archwilio; archwilio trwy fynd trwyddo.

1001rl281005S:\LT\PD\APPLIED GCE\WELSH TSM\UA016268 GCE IN APPLIED BUSINESS TG WELSH.DOC.1-91/0

Further copies of this publication are available from
Edexcel Publications, Adamsway, Mansfield, Notts, NG18 4FN

Telephone: 01623 467467
Fax: 01623 450481
Email: publications@linneydirect.com

Publications Code UA016268 Hydref 2005

For more information on Edexcel and BTEC qualifications please contact
Customer Services on 0870 240 9800
or http://enquiries.edexcel.org.uk
or visit our website: www.edexcel.org.uk

Edexcel Limited. Registered in England and Wales No. 4496750
Registered Office: One90 High Holborn, London WC1V 7BH